Digitized by Google

1ª = 3986

Fll
77736

312

DE OCCULTIS LITERARUM NOTIS,

SEV

ARTIS ANIMI SENSA OCCVLTE ALIIS SIGNIFICANDI,
aut ab aliis ſignificata expiſcandi enodandique,

LIBRI QUINQUE:

QUIBUS AUCTARIUM ACCESSIT,
Additamenta quædam continens, ad præcedentes libros, tum novis inventis, tum pluribus exemplis, auctiores & illuſtriores reddendos:

JOAN. BAPTISTA PORTA
NEAPOLITANO AUCTORE.

EXPLICANTVR AVTEM INTER cætera & veterum quoq; ſcriptorum loca, hac de arte loquentia indidemq; petita.

Editio poſtrema, priori caſtigatior.

003 P 78 f
22736
Dela libreria del noviciado de la Compª. de IHS de Mª
BIBLIOTECA

ARGENTORATI
Impenſis LAZARI ZETZNERI Bibliop.
M. DC. VI.

TYPOGRAPHUS LECTORI S.

MUltò maximum inter cujuſque rei artifices imperitosque diſcrimen eſſe: vel ipſa experientia, non contemnenda iis in rebus, quæ in agendo faciendove conſiſtunt magiſtra docemur. Hinc namque & ædificaturi non ad ſartores ſutoreſvè confugimus, ſed ad cæmentarios, fabros lignarios, architectos, aliosque artium eam ad rem pertinentium gnaros: & è contra veſtes aut calceamenta empturi, faciendave locaturi, nō ad hos, ſed ad illos nos conferimus. Ac licet iis, qui animum non advertunt, mechanicis tantùm in artibus id obtinere videatur: in reliquis tamen omnibus quarum finis præcipuus eſt, aut actio aut operis cujuſdam effectio, idem quoque locum habere, & monentib. viris doctis credimus, & in quibuſdam nos ipſi pro ingenii tenuitate ſic ſat manifeſtò deprehendimus. Sunt autem ejus etiam generis ars civilis & militaris, eo ipſo à veteribus hoc dictæ nomine. Nam & has & conſimiles alias certis præceptis comprehendi, certaque doceri diſcique methodo poſſe, non libri modò de iiſdem ſcripti, ſed & viri maximi tàm veteres, quantum ſci-

1. Diſcrimen inter artifices & peritos atque imperitos cuiusq; artis.

Politica
Ars bellica

mus audivimusque, quàm recẽtiores multi multis illuſtriſſimiſque docuerunt exemplis: quæ, cum literatis cumprimis, quibus hæc eduntur, ſatis nota ſint, in medium nũc afferre opus non eſſe judicamus. Eſt autem politicæ, militaris, aliarumque ejus generis artium pars non minima, conſilia ea, quæ hoſtibus cum innotuerint, nobis obeſſe poſſunt, iiſdem occultare, atque ita ſignificare poſſe amicis, ne vel tabellario improbo, vel ipſis mox hoſtibus, ſi fortè ea quibus concredita ſunt intercepta fuerint, ulla ratione innoteſcant. Quamobrem & veteres & recentiores quidam viri prudentes eam in rem, ut & alia ad animi ſecreta occultè ſignificanda, ſolertia aliquot excogitavêre ſtrategemata. Qui autem plura magiſq; ingenioſa congeſſerit, excogitârit, ediderit-que, Joan. Baptiſta Porta viro doctiſſimo, hodierna die quantum ſciam extat nemo. Quod enim ad veterum hac de re edita ſcripta attinet, cujuſmodi illa fuerint, vix ſciri poteſt. Tenuerunt hanc artem procul dubio veteres per quàm multi, ut ex hiſtoriis videre eſt, interdum à nonnullis reapſe uſurpatam: & in quorundam ſcriptis quoq; veſtigia ſuperſunt, uti Ovidianis, à Porta quoque adductis: elegantiſſimuſque locus extat apud Auſonium, quo nonnullas recenſet, tandemque ſubjungit *In-*

Conſiliorũ quorundam occultatio, tacitaque ad amicos perlatio.

Librorum Portæ, commendatio.

Innumeras poſſim celandi oſtendere formas,
Et clandeſtinas veterum reſerare loquelas.

Sed utinam non ſolùm meminiſſent, aut de ſcientia eſſent gloriati : ſed ut ea de re integrè perſcripſiſſent: aut ſi perſcripſerunt, ea ad noſtra quoque tempora perveniſſent. Quod cum factum non eſt, eò uſque dum quid horum fiat ſua Portæ laus conſtabit integra. Quam etiam ob cauſam, cum viderem libros ipſius de furtivis literarum notis, vulgo de Ziferis inſcriptos, à bonarum artium ſtudioſis magnoperè expeti, eaque forma editos, ut aliâ potuerint multo commodiore minoriſque parabili : in animum induxi, meo rurſum eoſdem prælo committere. Poſteaquam autem rem ipſam aggreſſi ſumus : quinque hæc inſuper à nobis deprehenſa ſunt obtigereque, de quibus te, lector benevole, commonēdum duximus. Nam & de utilitate horum librorum, præter ea quæ author ipſe eadem quoque de re tradidit, nonnulla adjicienda viſa ſunt: & titulus immutandus : & mendæ caſtigandæ: & de quibuſdam exemplis monendi incautiores: & viri cujuſdam bonarum literarum amantiſſimi obiter quædam inter perlegendum animadverſa, tabulæque his ex libris confectæ adjiciendæ. Ad utilitatem igitur quod attinet: Dominus Porta non uta-

Editionis cauſſa.

II. Commonitiones quædam.

1 Vtilitas horum librorum.

lii, unam atque alteram tantùm artis hujus rationẽ attigit: ſed circiter 180. ea induſtria diligentiaque pertractavit: ut non infinitis [illegible] tantùm partibus exuperârit hac in re alios: ſed & viam rationemque oſtenderit, qua veſtigia ipſius ſecuti, innumeros propemodum alios inſuper quoq[illegible] modôs excogitare poſſimus. Id quod nobis uno atque altero exemplo is, cujus animadverſiones tabulasque edimus, oſtendit.

2. Vtilitas. Trithemiana certè Polygraphia cum his Portæ libris nec methodi diligentia, nec generum multitudine, nec explicationis perſpicuitate conferenda eſt: licet non ſine fructu operis utriuſque lectionem conjungi poſſe non eamus inficias.

Vtilitas Ac ſanè ſi non alia, hac certè de cauſa rei militaris civiliſque cumprimis prudentiæ ſtudioſis atque adeò omnibus iis quibus ſecreta aliorum rimari animus, Porta perlegendus eſt. Quoniam in poteſtate quidẽ noſtra eſt, hac arte non uti: ſed ne adverſarii, hoſtes, aliique eam uſurpent, prohibere non poſſumus. Atqui ſi qua evenerit (de quo utique rei militaris civiliſque ſtudioſis magnopere laborandum) ut in manus noſtras ejus generis hoſtilia ſtrategemata aliave ſcripta perveniant: Portæ auxilio eadem agnoſcere detegereque poterimus. Eſt enim & [illegible] ipſum quoque in iis numerandum

dum quib. hi libri aliorũ hac de re edita monumenta longiſſimè antecellunt: quod nõ ſolúm inveniendorum hujus generis ſtrategematum, ſed & uſurpatorum ab aliis, quoad fieri poteſt, evolvendorum rationem ſingulari induſtria ſolertiaque explicãt. Quid quod veterum ſcriptorum loca perquam multa hac de arte loquentia, aut ex eadem petita ſæpeque numero ſatis obſcura quàm manifeſtiſſima reddunt? id quod rectis rerum arbitris antiquitatisq; ſtudioſis omnibus procul dubio futurum eſt longè gratiſſimum. Habebunt autem & mercatores & chymici, aliique quibus res ſuas tenebrarũ involucris tegere cordi eſt, multò ampliorem hîc ejus rei quàm ante hac ſegetem. Sed cum ipſi ſeſe hi libri ſatis ſuperq; ſint commendaturi: relicta hac parte, de titulo à nobis immutato nunc pauca dicamus. Quà in re nõ diffitemur quidẽ, indicatum nobis, quàm gravibus ex auctoribus ponendi ſui occaſionem ſumpſerit D. Porta: quoniam tamen & furtivi tralatio minus grata lectoribus, & Ziferarum titulus haud neceſſarius, is denique qui nobis placuit, & acceptior futurus, & plenior viſus eſt: illius loco ſubſtituendum curavimus. De mẽdis, quod tertium erat, hoc affirmare poſſumus: magnum hac noſtra editione ſublatum nu-

4.Vtilitas.

5.Vtilitas.

III. De mendis.

merum. Id quod facilè deprehendent, qui eam cum priore contulerint. Quod autem quarto loco de exemplis quibuſdam hos monituros diximus, ita ſeſe res habet. Duûm namque generum exempla afferre ſolet autor: aliena & ſua. Et quo ad aliena quidem, veterum puta ſcriptorum, communi omnium interpretum jure tutus videtur. Ii namque cujuſmodi invenerint talia quoque nec aliter adducere ſolent. Id enim ni fieret, non interpretum ſed auctorum fungerentnr munere, aut etiam falſariorum. Ea autem quæ ipſe confingit, interdum ejuſmodi ſunt, ut alia omninò maluiſſemus: Sed cum lex Chriſtianæ charitatis meliorem in partem omnia interpretanda præcipiat: non eam ob cauſam adducta judicamus, ut quiſquam inde conſimilia audendi occaſionem arripiat: ſed ut ab improbis uſurpata agnoſcat, eoſdemque dehortetur atque impediat. Ita namque & aliis quoque optimis quibuſdā in libris multa recenſentur improba: non ut ea imitetur, ſed ut tanto majore cautione vitare prohibereque diſcamus. Et iter facturis devia quoque locaque periculoſa indicamus, ne alioquin eorundem ignari in diſpendium fortè periculumvè imprudentes incidant, alioſque eò properantes

IV. De exemplis quibuſdam.

& ipſi

& ipſi quoque præmonere dehortariq; poſſint. Ut ut certè res ſeſe habeat, tollere ea auſus non eſt is, qui nos hac in editione adornanda juvit: ne alieno in opere nimium ſibi permiſiſſe ſumpſiſſeque videretur. Quãobrem incautiores lectores etiam atque etiam admonitos volumus: ut ipſi quoque quid hac in re muneris ipſorũ ſit diligenter cogitent, caveantque, ne quæ bono ipſorũ eduntur, imprudentia ſua ipſi ſibi in venenum perniciemque convertant. Sed de his hactenus. De Auctario quoque quinto loco commonendus eſt lector, illud ab ipſo authore in poſtrema operis recognitione libris hiſce adjectum eſſe, ut et novis quibuſdam additamentis & pluribus exemplis ipſos redderet illuſtriores. Iſtud Auctarium libris hiſce quinq; ſubjecimus: ita tamen ut non ſolùm libri, ſed & paginæ & lineæ indices adderemus, quo facilius lector quemlibet paragraphum ſeu additamentum ad proprium locum poſſet referre. Supereſt ultimum commonitionis noſtræ membrum: de iis nimirum quæ oræ libri ſunt adſcriptę, inque fine adjectæ paucæ quædam animadverſiones & ſchematiſmi, breviter quoque rationem uti reddamus. Ea namque inter perlegendum materiæ huius quam difficillimæ, facilioris intelligentiæ memoriæque

V. De Auctario.

V. De marginalib. ut vocant, item tabulis & Animadverſionibus.

cauſa obiter is, cuius ope uſi ſumus, conſcripſit, liberaliterq́; poteſtatem fecit unà cum his libris edendi: Ut ſi qua fortè poſſint, aliis quoque ſint uſui: ſin autem doctioribus magisque abundantibus ocio, aut D. Portæ aliter viſum, ab iiſdemque certiora deprehenſa fuérint: hæc pro non ſcriptis auctore

Concluſio. non invito haberi poterunt. Quæ cum ita ſint & lectores cuncta æqui boniq; conſulturos ſperamus: & D. quoque Portam nos excuſatos habiturum confidimus. Cum & jure vulgo jam à typographis recepto uſi ſimus: nec quicquam de conſilio ipſius ob nimiam locorum diſtantiam ſuſcipere potuerimus. Tu benigne lector, & D. Porta quoque ſi velit hac noſtra utriuſque opera bono veſtro fruimini, æternumque valete.

AD LECTORES PRÆFATIO AVCTORIS.

REquirenti mihi veterum in omni rerum genere quædã manu ſcripta monumenta: ut arcani quid & abditi inde depromerem: (ita me ſemper ad hæc propenſum natura tulit) cum non ſemel contigiſſet in obſcuras quaſdam notas & characteres impingere, quibus ſcriptores dum legentibus invident rerum cognitionem ex induſtria ſolent ſua ſcripta occultare: ea dimittere ſæpenumero cogebar, ad quæ magis cupiditas animum accendebat. Verùm cum ea ſit hominum conditio, ut quæ multum appetimus, eò ardentius appetamus, quo ad ea aſſequenda major eſſe ſolet difficultas: ea de cauſa factum eſt, ut ſubſtinuerim non prius ab incœpto deſi-

Occaſio ſuſcepti huius operis.

deſiſtere, quàm omnes ejuſmodi notas, quæ occurrerant, agnoſcere interpretariq́ poſſem. Nec voto fortunæ beneficium defuit: characterum enim ſignificationē accuratiùs perquirenti, & in hoc non parum elaboranti, res usq́ adeò feliciter ceſſit, ut huic mox inquiſitioni ſeriò addictus, non paucas ejuſmodi notas interpretarer: quòd cum de cætero aliquandiu enixius quæſiviſſem, ita profeci, ut collectis ejuſmodi quamplurimis characteribus, cum multiplex eſſet ratio interpretādi, & multorum ſcriptorum collatione comprobata, de illis librum cōſcribere decreverim. Sed quomodo id fieret rectè, primū neq; ipſe ſatis intelligebā.

Rudimenta prima. *Quare circa initia, ut nonnulla ad hoc oportuna colligerem quæ libro formam traderent, mihi labor fuit non modicus,*

modicus. Calamo demum nonnullas præceptiones, quæ ſe memoriæ ſtatim offerebant, commiſi: ne in ijs perquirẽdis, quoties opus eſſet nimis elaborarem. Nqeue enim ſperabam rerum varietate in tantum poſſe opus excreſcere. Siquidem cum huic rei intentius operam navarem (quid enim labor non efficit?) tantum profeci, ut brevi allatas undique epiſtolas hujuſmodi notis ſcriptas amicis rogantibus interpretarer. Vnde eam de me apud eorum animos admirationem excitavi, ut non defuerint literarum imperiti, qui hoc mihi non aliunde, quàm ex arte magica, vel alicujus numinis afflatu provenire exiſtimarent: quod totum ratio contextus ex orthographiæ petita fontibus ſatis apertè indicabit. Sed ut videant, quibus regulis in his progrederer,

Adornatio editionis.

rer, quas collegerã per hos dies, dum animus gravioribus curis feriatus, levioribus his ſtudijs incumbit, typis excudendum curare ſtatueram. Verùm cogitãs quàm variis hominum judiciis & zoilorum obtrectationibus, qui ſui ingenii acumen in aliorum laboribus ſolent experiri, illi exponerentur, qui libros in publicum emittunt: ſtatui (lectores humaniſſimi) hoc opus tamdiu apud me reſervare, donec illud cum aliorum librorum claſſe, quorum nomina in noſtræ Encyclopediæ indice protulimus, ſimul abſolutum ederetur. Sed pluribus tandem rationibus neceſſe fuit conſilium mutare. Cum enim hujus operis fama vulgaretur, dum adhuc ſub incude eſſet, partim amicorum non paucis efflagitationibus, quos magna jamdudum legendi operis cu-

Conſilii mutatio prima.

Mutatio altera, eiuſq; cauſſa. 1.

ris cu-

ris cupido inceſſerat: & partim invidorum motus impulſibus, qui ejus rei, cum à nemine hactenus fuiſſet pertentata, honorem hunc nobis invidebant, commodum duxi rem ulterius non differre, ſed diligenter editionem feſtinare. Nos verò negotium hoc totum in duas partes dividemus ſcilicet occultè ſignificare, & ſignificata percipere, uni primum & ſecundum, alteri tertium & quartum librum dedimus. Signa, quibus ſignificamus, vocalia, ſemivocalia, & muta, quomodo fiant, ex veterum & recentiorum præceptionibus, viſibilia, quæque viſum effugiant univerſo primo libro conſcripſimus, Scripta verò literis charta exaratis, & quæ interceptorem eludant, quæ labore, quæq́; minimè interpretari poſſunt: poſtremo, quæ Argumentum & diſtributio in libros 4.

non

non ſolùm intelligi; ſed ne ſuſpicionem quidem inferant ſecundo libro docuimus. Tertio quomodo interpretari ſcripta debeāt, exempla duo appoſuimus, unde lector reliqua valeat interpretari. Demum quarto libro tabulas conſcripſimus, quarum auxilio verba facilius quæſita reperiri poßint, ne quid facilitatis & diligentiæ huic negocio deeſſe videretur.

IOAN-

IOAN. BAPTISTÆ PORTAE NEAPOLITANI DE OCCVLTIS LITERARVM NOTIS.

LIBER PRIMVS.

CAPVT. I.

Quid ſint occultæ ſeu furtivæ literarum notæ.

OCCVLTAS ſeu furtivas *a* notas *a* 1. Definitio.
politioris literaturę viri eas literas appellant, quæ artificio huiuſmodi confictæ ſunt, ut non poſsint ab alio, quàm ab eo, cui literę deſtinantur, interpretari. Quod ſi rectè nobis animadverſum fuerit, id nomen literis illis congruere planè videbimus, quas noſtrates vulgò *b* ZIFERAS no- *b* Ziferæ.
minant. Has igitur furtiuas literas, ſi maiorum noſtrorum monumenta percurrentibus licebit quicquam animo coniecturare, *c nil aliud* *c* 2. Definitio.
niſi notas eſſe dicemus, quibus vel occultè vel breuiter aliquid rei gnaris, quibus rem exploratam volumus, manifeſtamus. *Notas d* verò ap- *d* Nota quid.
pellamus, quòd literas, ſyllabas, & dictiones, (vt Iſidorus *e* ait) præfixis characteribus no- *e* Etymon. de quo infra c. II.
tent, & legentium animos ad ſignificationum notitiam revocent, *quó fit, f* vt qui eas ſcribunt, *f* Notarij. Primus finis occultatio.
notarios appellemus. Quod ſi earum vſum perſpexerimus, his tantum rebus eas inſervire

g 1. Exemplum in ſacris: de quo cap. 2. & 9.
h 2. Exemplum in ſcientijs rerũ occultarũ.
i 3. Exemplum in re bellica, & alijs quibusvis gravibus.
k Secundus finis, ſcripturæ cuiusvis compendium: de quo cap. 3.

dicemus, cuiuſmodi ſunt *g* res ſacræ, occultarumque *h* rerum ſcientiæ: ſiquidem ne à prophanis, nec dum ſacris illis mediocriter initiatis illæ violentur, nevè abdita detegantur myſteria ea ſæpe ignorabilibus characteribus, & ſymbolicis quibuſdam figuris à maiorib⁹ tegi, & occultari conſueverunt. In *i* arduis quoque rebus, magnisque negotijs, utpoté civitatum obſidionibus, arcium expugnationibus, pontificalium ſuffragiorum comitijs, in amoribus etiam, alijſq; id genus ad ſecuritatem utemur. Quoties enim expedit regibus, eorum vicarijs abſentibus, doli conſcijs, alijsvè alijs in rebus occulta noſtri animi cõſilia exponere, ne literæ ab exploratoribus, graſſatoribus, præſidibus, qui oportunis locis diſpoſiti adhibẽtur (longæ enim Regum & Principum ſunt manus) interceptæ, occulta illis conſilia detegant, in maxima præcipué temporum licentia, cùm delicta vetare nemo audeat, ad earum uſum, ut nobis cautionem præſtent, confugimus. Præterea *k* brevitatis cauſa inductæ ſunt, ut puta ſi quid compendiosè ſcribendum ſit, ne verborũ, nóminumque crebra repetitio in ſcribendo tædium afferat, utque minori cum labore poſsit quicquid opus ſit arctiùs comprehendi. Non immeritò igitur in his notis excogitandis multorum divexata ſunt ingenia, quorum quàm plura ſuper ea re commenta ſuis locis proſequemur.

Capvt

CAPVT II.

Quod occultis ſeu furtivis hiſce notis uſi ſunt, qui res ſacras & occultas ſcientias ſcripſerunt.

AEGYPTII *a* ſacrorũ antiſtites, ut Cornelius Tacitus ait, veriti ne ſacra locum inter prophana ſortirentur, ænigmaticis illa quibuſdam ſcalpturis & characteribus contegebant, inviſibilia enim per viſibilia rerum myſteria ſignificantes, nefas arbitrabantur facilè ſic ea literis committere, ut poſsint à communi & indigna plebe violari. Vnde ſuas literas cõmunes habebant, quas omnes perdiſcerent, ſed quas appellabant ſacras, ſoli noverant ſacerdotes, à parentibus privatim acceptas. *b* Apud AEthiopes etiam, quorũ coloni fuiſſe videntur AEgyptij, iiſdem omnes utebantur figuris, cuius generis literæ hieroglypha grãmata nuncupant, quòd ijs notis ſacrarum rerum myſteria traderentur. *c* Chæremon etiam fuiſſe traditur, qui hieroglyphica ſcripſerit. *d* Sunt tamen qui putent, *e* cũ per animalium figuras ſenſus mentis AEgyptij effingerent, nondum uſitatiſsimam literarũ & ſcripturæ rationem extitiſſe. Verùm ſic mos hic ſcribendi antiquiſsimis temporib' invaluit, ut *f* vetuſtatis monumenta omnia in columnis, quæ in Minervæ, aliorumq; Deorũ templis erant poſitæ, huiuſmodi notis ſignarentur: cuiuſmodi columnas multas fuiſſe ab Hermete Triſmegiſto inſcriptas *g* Iamblichus alijque teſtantur. Legitur etiam *h* Mercurius Deificam viam & anagogicam ad divina hiero-

a 1. Exemplum Ægyptiorũ ſacerd. Ex Tacito. Qua de re rurſum infra cap. 9.

b 2. Exemplum Æthiopum. Qua de re Diod. Sicul. lib. 5.

c 3. Exemplum ſeu teſtimoniũ potius Chæremonis. De quo Suidas. ἱερογλυφικοῖς

d Aliorũ quorundã opinio.

e Polydor. Virgil. de invẽtor. rerũ lib 1. cap. 6. & Amian. Marcellin. li. 17

f 4. Exemplum ſeu teſtimoniũ inſcriptionum quarundam.

g De myſterijs.

h 5. Exemplum ſcriptorũ Mercurij Triſmegiſti.

glyphicis literis perſcripſiſſe, quas poſtea in adytis AEgyptiæ urbis, quam Soin dicunt, Bithis propheta inventas, Ammoni Regi interpretatus eſt. In *i* obeliſcis quoq; Seſoſtridis & * Semnoſernei, qui ex AEgypto in urbē Romā devecti ſunt, per huiuſmodi notas rerū naturæ interpretationem adnotatam eſſe Plinius *k* & Strabo teſtantur. Vnde AEgyptiorum Theologiæ ænigmata propter obſcuritatem (Iamblichus ait) divinæ ſapientiæ Muſâ, ut ſolvantur, indigêre. Hi namq; in huiuſmodi Myſtagogia univerſi naturam, ac Deorum architecturam imitati, myſticarum & latentium intelligentiarum quaſdā imagines ſymbolicis nutibus aperiunt, & antiquiſsima etiamnū vetuſtatis monumenta immanibꝰ impreſſa ſaxis cernuntur, qualia me olim interpretari memini. *m* In hanc ſententiā Lucanꝰ doctiſsimè ita breviter canit:

i 6. Exemplum Obeliſcorum quorundam.
* Semneſertei.
k lib. 36. cap. 8. & ſeq. legatur & Angelus Rocha bibliot. Vaticanæ emblem. 6. & 11.
l lib. ultimo.
m 7 Teſtimonium Lucani Pharſal. 3. verſ. 280.

Phœnices primi; famæ ſi creditur, auſi
Manſuram rudibus vocem ſignaſſe figuris,
Nondum flumineas Memphis contexere biblos
Noverat, & ſaxis tantùm volucreſq;, feræq;,
Sculptaq; ſervabant magicas animalia linguas.

Quoſdā ſibi etiam *n* Magos characteres effinxiſſe, & reperiſſe vidimus, quibꝰ ſuam ſcientiam ab uſu & vulgarium lectione vindicarent, ut quiſque in Honorio Thebano & alijs videre poterit. *o* Apuleius de his notis ſic meminit.

n 8. Exemplum notarum magicarum.
o 9. Teſtimonium Apulei lib. 11. metamorph.

De opertis adyti profert quoſdā libros, ignotis literis prænotatos, partim figuris huiuſcemodi animaliū concepti ſermonis cōpendioſa verba ſuggerentes, partim nodoſis, & in modū

rotæ

rotæ tortuoſis, capreolatimq; condenſis apicibus à curioſitate prophanorũ lectione munita.

CAPVT III.

Quod his etiam notis ſcribunt, qui velint compendioſe ſcribere.

Hac de re rurſus infr. cap. 13.

VETERES *a* quoque, ut in ſcribendo celeritas in promptu eſſet, ſibi vulgares notas quaſdam præfigurarunt ex arbitrio, ut cum *b* in ſenatú adeſſent, illis uſi ſic brevitatis causâ ſcriberent: & *c* Ciceronis ætate ab anagnoſtis epiſtolæ & orationes ſcribebantur, ut ne verbum quidẽ excideret; & quicquid per contentionẽ in judicijs dicerent, librarij complures, vel amanuenſes exciperent. Eos autẽ his nominibꝰ vocabant, quorũ miniſterio à manibus utebantur, idq; diverſis inter ſe partibus. *d* Apud Plutarchũ etiam legimus ex Catonis orationibus illam, quam is in conjuratos Catilinæ contra Cæſaris ſententiam habuit, hoc modo exceptã, & ad ſua uſq; tempora ſervatã ſolam ſic extare: *e* ſic & ſenatorum ſententias, dum recitarentur brevi ſcripto multa cõprehendente, exceptas fuiſſe. *f* Nec ſolum in ſenatu ſed etiam in ſcholis olim pleraq; dictabãtur diſcipulis excipienda, ita ut, licet incommodè, notulis tamen & lineamentis compendioſè ſcriberent. Et Suetonius refert *g* Titum quoque Veſpaſianum pluribus notis verba excipere velociſsimè ſolitũ more notariorum. *h* Vt celeriter quoq; verba comprehenderent nominum verborumq; primas literas

a 1. Genus Veterũ uſus notarum.

b 1. In Senatu.

c 1. Exemplum generalius.

d 2. Exemplum ſingulare.

e 3. Exemplũ.

f 2. In ſcholis.

g Exemplum Titi.

h II. genus Sigillorum uſus.

literas notabant, uti nunc in monumentis hiſtoriarumq́; libris ſatis liquet. Sic C R *civem Romanum* ſignificabant O P oportere. ABVC ab urbe cōdita, Sic PPPPESSSEVVVVVVVFFFF *primus pater patriæ profectus eſt, ſecum ſalus ſublata eſt, venit victor valid⁹, vicit vires urbis veſtræ, ferro fame flamma frigore*: ut apud Valerij Probi libellū de Romanorū notis interpretandis videre licet, quē multis poſtmodum notis Petrus Diaconus auctiorem reddidit. D I L I A etiam ſignificari volebant, *de iſto lapide invenies aurum*. His etiam notis D T *duntaxat* denotatur. Huiuſmodi notas *i* Ennins mille & centium induxit. Sed Romæ Tullius Tyro Ciceronis libertus in hunc modum figuras præpoſitionum adinvenit, & poſt hunc Perſannius Philargyrus & Aquila libert⁹ Mecœnatis alias addiderunt. Deinde Lucius Annæus Seneca coniuncto omnium, digeſtoq́;, & aucto numero opus effecit ad quinq́; millia prolatū. Refert etiam AElianus Spartian⁹ ad Conſtantinū Auguſtum de Imperatore Geta lepidū & urbanum cōmentū, quo in convivijs agendis utebatur, quoties enim is vellet L. Luculli cœnas imitari, conſuetudinē hanc in cōvivijs ſervabat, ut notulis intelligi vellet pro apportandis ferculis. Nam ſicubi in prandio exhiberi voluiſſet *Pavos, Porcellos, Piſces, et Pernas*, ſic apponebat PPPP, ſi *Farcta, Faſianos, et Ficus*, FFF ſcribebat, & pari literarū ordine alia varij generis edulia deſignabat. Auguſtū quoq́; apud Suetonium, cum *l* per C S ſcribi antea cōſueviſſet, tali charactere X brevitatis cauſa uſum legimus, quod adno-

i Auctores quidam notarum.
1. Ennius.
2. Tyro.
3. Philarg.
4. Aquila.
5. Seneca.
k 3 In convivijs.

l x. Lit. inventio.

ad noſtram uſque ætatem uſu manavit, *m* eundemque Z characterem ex Græcis mutuatum fuiſſe, ne in ſcribendo duplex SS tædium afferret. *n* Erant & Romanorum prænomina notulis * præſcripta, ut in nummis argenteis, & antiquiſsimis marmorib⁹ apparet, & Plutarchus, Soſipater, Donatus, & Priſcianus teſtantur. *o* Quædam etiam ſcripturarum notæ apud celeberrimos ſcriptores inveniuntur: quarum ad breviter quippiam denotandum in ſcripturis plurimis eſt uſus: inter quas ſunt Platonis notæ, ſiquidem is ad dogmata, peculiareſque opiniones denotandas duplici XX utebatur, duplicique περιεστιγμένον ad electiores quaſdam ſententias, ornatuſque verborum, & aſteriſco ad dogmatum convenientiam. Sic obelum iſtum ⟵ in verbis & *p* ſcientijs ſuperfluè iterratis, ſive falſitate notatis, ut quaſi ſagitta iugulet ſuperflua, & falſa confodiat, veteres appoſuerunt: & antigraphum ubi Ↄ in tranſlationibus diverſus ſenſus habetur, hoc etiam aſteriſco cũ obelo ⋇⟶ *q* Ariſtarchus in verſibus utebatur, qui non rectè ſuo ordine fuiſſent diſpoſiti. Chriſanon ☧ etiam ab omnibus ex arbitrio ad aliquid notandum adiungitur. Sunt & alia, quæ in ethymologijs *r* Iſidorus memoriæ prodidit. Nec minùs in omnibus ſcientijs videre licet, *s* ut in libris legum, ubi ſuorum verborum notæ figurantur. Apud veteres enim mos fuit, ut in peragendis cauſis rẽm certis literis denotarent, notas enim condemnationis, & abſolutionis conſtituerunt,

m z lit. inventio.

n Exemplum ad ſigilla pertinens.

* Perſcripta.

o 4 Genus. Ad ſentẽtiam virtutemque, aut vitia &c. ſcriptorũ indicanda. Vnde & ſententiarum notas vocat Iſidorus.

p Sententijs dicere voluiſſe arbitror.

q Ariſtarchi mos.

r Lib. 1. cap. 1.

s 5. In iuris formulis. Qua de re hi videantur autores: Probus Goltz, Manut: & Barn. Briſſon. in lib. formul.

ut ab Aſconio Pediano rectè animadverſum eſt, ſiquidem damnatus K literâ denotabatur, abſolutus verò A. Multis namque in vocibus, absque diſcrimine literis C & K uſi ſunt veteres Ro. ut Kalendæ. Kardo. Kæſo &c. Et de iudicio recuperatorio in veterum notis & elogiis à notarum magiſtris ſic ſcribi ſolitum eſt. QERETPIRDTQPDTDDPF. *Quanti ea res erit, tantæ pecuniæ iudicium recuperatorium dabo, teſtibusque publicè duntaxat decem denunciandi poteſtatem faciam.* Et *t* alii per ω ſupremam literam mille notabant, per duo etiam KK *calumniæ cauſa*, per DM *dolum malum*, & per IE iudex eſto. Sed has iuris notas *u* Iuſtinianus Imperator poſtea à legum libris abolendas ſanxit, cum multi ingenio callidi per eas ignaros deciperent, unde ad vitanda incommoda literas legibus inſcribendas mandavit, ne amplius fraudes, ambagesque huiuſmodi notæ inducerent. Extant tamen adhuc hæ figuræ .§. & ff. quarum altera paragraphos, altera digeſta deſignat. Sunt & aliæ multæ quarũ in libris legum maximus eſt uſus. Idem quoq; in *x* mathematicis, præſertim aſtrologia, in qua etiamnum harum figurarum reliquiæ manent. Veteres enim aſtrologi, vel quòd ſuam diſciplinam tanquam divinam & ſacram vulgò occultare quæſierint, vel quòd cœleſtia ſigna ab AEgyptiis (unde ferunt eam primùm manaſſe ſcientiam ob aëris obſequium) figura dignoſcerentur, vel quò breviter ſcriberent, illas induxerunt, ſuasque figurant ἀπωδέξας. Arietem enim & Taurum

t Io. Petr. Valerian. hierogli. lib. 37. pag. 272. & 274.

u Abolitio harum notarum Iac. Cuiac. d. cap. ult. lib. 12. obſervat.

§.
ff.

x VI. In aſtrologia.

Taurum V ♉ à cornibus tali charactere præfi- 12. Signorum.
gurant, ſic ♊ Geminos ab eorum amplexibus, Leonẽ, Scorpionem & Capricornum à cauda pingunt ♌ ♏ ♑, à ſpica ♍ Virginem, à bilance ♎ Libram, & Sagittarium à ſagitta ♐. Nec diſ- 7. Planetarum.
ſimili ratione Saturnum à falce ♄ vel ab incurvitate, à ſceptro ♃ Iovem, à clava vel ſagitta ♂ Martẽ, à fulgore, & radiis ☉ Solem, à ſpeculo ♀ Venerẽ, à caduceo ☿ Mercurium, à creſcentibus, & decreſcentibus cornibus ☽ Lunã. Sic & Adſpectus.
horum aſpectus, triplicitates, & octavæ ſphæræ configurationes notant. Siquidẽ ⚹ hexagonũ ſignificat: □ quadratum: △ trigonum. Conjunctiones verò planetarum tali ſigno ☌ & oppoſitiones hac nota ☍ exprimuntur.
y Chymica quoque ars ijs vtitur, vt obſcurè *y* VII. In chymicis. Vide ea quæ notavi ad Albert. Mag. de Alchim. & in fin. huius lib.
ſimplicia deſcribat, quæ non niſi à prudentum lectione vindicentur. *Ammoniacum* itaque *ſalem chymici* △ litera notant, *arſenicum* 🜺, ſic auripigmentum, & hujuſmodi reliqua, quæ ſuis modis recenſeri ſupervacanei laboris eſſet. *z* *z* VIII. In muſicis.
Nec muſici ſuis carent notulis. Ad tempus ſiquidem menſuramq́ue denotandam diverſos excogitavêre characteres, vt in eorum libris planè videre eſt. *a* Erant & militares notæ apud *a* IX. In arte militari.
veteres. In breviculis enim, quibus militum nomina continebantur, propriæ erant, in quibus duces militũ numerum, quot ex ijs ſupereſſent, quotq́; in cladibus occubuiſſent inſpicerent, nã qui ſupererant T thau verſiculi initio notabantur, qui verò ceciderant *θ* theta, quaſi haberent per medium telum Martis ſignum.

T ,, De thau, quod ſalutaris ſit nota, legitur in ,, Ezechiele: *Et ſcripſit thau ſuper frontes virorum gementium.* Eoque modo θ theta damnationis & mortis erat nota. *b* Perſius ad id,

Θ

b Satyra 4. et ibi Anton Foquel.

Et potis es nigrum vitio præfigere Theta.

Λ

Notæ ſeu teſſeræ ad ſtipendia

Si pueritiam denotare vellent, lamda litera λ veteres vtebantur. Sic & ad deſignandam ſtipendiorum largitionem propriæ erant notæ. Quare colligendum eſt, omnes ſcientias proprios ſibi characteres aſciviſſe, quibus occultius, breviusque ſcientiarum materiæ traderentur.

Capvt IIII.

Quod his notis ſcribere præcipue ſolent, qui magna negotia tractant, quàmq; earum cognitio vtilis ſemper, & neceſſaria extiterit.

a Veterũ mos.

QVod in rebus neceſſarijs ijs notis *a* maiores vſi fuerint, clarè inferius demonſtrabimus, cum modos referemus, quibus illi ſecreta tractaturi perſcriberent, nam vel alieno & ignoto idiomate loquebantur, vel diverſis characteribus, diverſisq; eorum tranſpoſitionibus, vt à C. Cæſare, ab Auguſto, & à Cicerone poſtmodum factum referemus. Sed primo *b* quantum harum notarum ars vtilis ſemper, neceſſariaq; extiterit, indicabimus, utijs, ſi qui ſunt, qui hanc memorabilem induſtriam ſenſa occultandi, & ad literarum diverſos ſonos, ſuæ characterum notæ accommodentur, quaſi inutilem & vanam aſpernantur, & propterea in eam invehuntur, obviemus. Quid *c* enim vtilius

b Vtilitas & neceſſitas.

c Argumentũ ab effectu.

lius profectò, præſtantiusque eſſe poteſt, quàm magnis in rebus, quarum ſi occulta conſilia proderentur, maxima eſſent ſubeunda diſcrimina, ante ſibi quempiam cavere, vt non modò miſſæ literæ non intelligantur, ſed ne doli quidem ex ſe ſuſpicionem relinquant: quo fiet, vt ijs indetectis, & rerum poſsit is pericula effugere, & ſui facilè voti compos evadere. Sed ne interim tormenta locum habeant, vt veritas exigatur quo aſtu poſsit præcaveri, ne literæ intercipiãtur, poſt traditos novos componendi modos indicabimus, atque alienas in ſe paratas fraudes ſic agnoſcere, vt fruſtratis ijs, facile poſsit ſe à damnis & inſidijs omnibus eximere, quod quantum afferat momenti pro ipſa negotiorum qualitate exiſtimabitur. Negotia hujuſmodi permulta, magnaque eſſe poſſunt, cuiuſmodi ſunt res privatæ, amantium, aliorumque, pontificum præterea comitia, hoſtiũ conſilia, aliaq; eius generis permulta, quorum innumeri poterunt caſus evenire. Sed vt res exemplis comprobetur, non inoportunum exiſtimo hoc in loco materiã ab hiſtoricis, tùm Græcis tùm Latinis petere, à quibus facilè diſci poterit, quantis fuerint in malis verſati, qui in magnis rerum negotijs in quibus oportebat conſilia occultari, non ab ijs remedijs ſibi cautionem quæſiverunt, tùm verò quanta cum dexteritate impunè res ſuas peregerunt, qui ſibi præcaventes ad eorum adminicula confugerant. Narrat itaque *d* Herodotus *e* Hiſtiæum ad Perſas, qui Sardibus commorabantur, quiq; de rebel-

d Erat. ſeu lib. 6
e 1. Exemplum

contrariū contrarisq; eventus. de rebellione antea ſecum fuerant collocuti, literas miſiſſe, easque tabellario cuidam Hermippo Artaniteo dediſſe: Verùm eveniſſe, vt is literas, non quibus deſtinabantur, ſed Artapherni redderet, quo factū eſt, vt Artaphernes dimiſſo nuncio, & Perſarum reſponſo relato, omne proditionis conſiliū detexerit, & de Perſis poſtmodum ſupplicium ſumpſerit. Idem

*f*2. Exemplum contrarium. *f* fermè etiam Timoxeno Sicioneo contigit interceptis literis, quas ad Artabazum vulgatis characteribus ſcriptas dederat: ſiquidem convenerat inter utrunque vt exiguus libellus telo ſuſpenſus ad conſtitutum locum emitteretur, cum itaque ſagittam Timoxenus dirigeret, vt Artabazo civitatem oppugnanti inſidias ſignificaret, fruſtrante ictu, humerum cuiuſdam Potidæatæ percuſsit, ad quem ſaucium, cum turba, vt aſſolet fieri, concurriſſet, ſubitò revulsâ ſagittâ, proditionis fraus detecta eſt, & graviter in proditorem animadverſum. Nec *g* mi-

*g*3. Exemplum contrarium. nus Tito & Tiberio Bruti filijs non occultati conſilij temeritas obfuit, quamvis culpa non in literis ſolum, ſed in negotiorum etiam oſtentatione videatur conſtitiſſe, poſtquam literæ, quas ad Tarquinios de cōſulibus trucidandis, deq; urbe capienda legatis dederāt, detecta per ſervum fraude, ad P. Valerij, qui & author publicæ liberatis fuerat, manus pervenerunt. Si pectoris enim arcanum inter animi potiùs ſepta ſimulatione, quàm in verborum & ſignorū oſtentatione poſuiſſent, & literæ ignotis characteribus fuiſſent exaratæ, neque fortaſſe even-

tus

tus fruſtratus erat, * neque illi pœnas capitali ſupplicio luiſſent. *h* Paulò verò conſultior Suniator opibus inter Pœnos, authore Trogo, ſua tempeſtate primarius, quamquam nec eius conſilium comprobavit eventus. Is enim cum adverſus Siculos à Carthaginenſibus bellum inferretur, quod graviter Annoni, qui exercitui præerat eſſet infenſus, literas ad Dionyſium miſit, non patrio, ſed græco ſermone perſcriptas, quibus illi apparatum, adventumq; exercitus, & ducis ſegnitiem indicabat. Verùm evenit, vt ab Annone græcæ linguæ non ignaro deprehenſis literis & Carthaginem remiſsis, proditionis convictus, capitali pœna plecteretur. *i* Eadem fermè literarum temeritas effecit, vt non ſperatus eventus interimendi Macrini, ſed Antonini cædes Macrini conſilio patrata ſequeretur: Refert itaque Herodianus Maternianum, ſive reverâ id ex certis coniecturis aruſpicum & vatum acceperit, ſive Macrinum peroſus ſcripſerit, Antonino per literas nunciaſſe, vt Macrinum, qui imperio inſidiaretur, de medio tolleret, verum redditis literis Antonini negligentia contigiſſe, vt ipſe aurigandi ſtudio intentus, literas Macrino legendas traderet, iubens vt ſi quid in ijs momenti eſſet, ſibi poſtea renuntiaret, is itaq; percepto nuntio, qui ad ſuam perniciem tendebat, veritus Antonini ſævitiam, ne aliàs prius de ea re nuncius veniret, Martialem centurionem, qui fuerat à Principe iniuriis affectus, in eius necem deſtinavit, à quo paulò poſt pugione percuſſus

& occi-

* fuiſſet.

h 4. Exemplum Paulò quidem cautioris conſilij & ipſum tamen quoque triſtis eventus.

i 5. Exemplum contrariũ contrariiq; evẽtus.

& occiſus eſt, quòd ſi literæ obſcuriùs fuiſſent perſcriptæ, Macrinus de re fortaſſe, quia non erat nihil veritus, nec epiſtolæ ſententiam percipiens, Antonino literas reddidiſſet, eoque modo, neque nuncius in eum damnum vergiſſet, cui fuit alioquin vtilitatem allaturus. *k* Huc

k 6. Exemplum

ſpectat & Carthaginenſium clades à Romanis Claudij ductu, quæ eadem negligentia literarum provenit, illata. Is enim conſul interceptis hoſtium literis, cum Aſdrubalem appropinquare cognoviſſet, caſtris ſub legati cuſtodiam relictis, cum exercitus parte Picenum & Senam pervenit, vbi cum altero collega iunctis copiis propè Metaurum flumen Aſdrubalem adortus, tam ſecundo prælio conflixit, vt ſexaginta ſex hoſtium millia ea die cæſa referantur.

l 7. Exemplum.

l Non diſsimile eſt his, quod Commodo Imperatori ab Herodiano eadem ex cauſa traditur eveniſſe: hic enim cum in libello, quales de phylira fiunt, quos ea nocte mortis ſuplicio addixerat, deſignaſſet, dumq; in cubiculo depoſuiſſet, neminē illuc ingreſſurum ratus, puſio quidam, qui illi delicatiſsimo erat oblectamento, inter balnea & crapulas occupato Cōmodo, cubiculum ingreſſus, ſumptum in manus libellum, foràs eduxit, qui cum fortè in Martiæ amicæ manus incidiſſet, agnito illa Cōmodi ſcripto, vbi funeſta contineri * noverat, ac ſe primam peti, Lætumque & Electum ſubſequi, multorum præterea futuram cædem, eos omnes convocavit. Hi veneno primum rem agere decernunt, verùm cum res ex voto

* agnovit.

minimè

minimè contigiſſet, in ipſo poſtmodum cubiculo ſtatim ſtrangularunt, ſic ille negligentiæ ſuæ pœnas dedit. Liquet ex his exemplis non parùm ſcribentis, & eius ad quem ſcribitur intereſſe, arcana tutò literis committi, varij enim caſus, diverſæque fortunæ ſolent contingere, quibus ſecreta conſilia poſſunt in inimicorum notitiam pervenire, eoque modo nec res ſuos ſortiri effectus, nec earum autores impunitos evadere. *m* Placet propterea tot exemplis poſtremum miri eventus adijcere, quotus enim quiſque exiſtimaſſet tabellario, qui ad Dionyſium proficiſcebatur de Dione literas perferenti, caſum eiuſmodi potuiſſe contingere? vt poſitas in ſacculo literas, in quo & carnis fruſtum reponebatur, ſopito tabellario per noctẽ in ſylva, carnis odore lupum invitatum, literas ſimul cum carne extraxiſſe, & mordicus aſportaſſe, donec Dionis amici in ore lupi literas cognoſcentes exciperent & legerent, remque omnem Dioni indicarent. Sed longum eſſet ſingula per immenſum hiſtoriarum corpus diffuſa exempla percenſere, ex quibus clarum eſſe poſsit, quantum literas ſine dolo ſcribentibus obfuerit, quantumq; ex adverſo profuerit literas occultatas fuiſſe. *n* Nobis verò, qui hæc ſcribimus ſæpenumerò contingit in hoc amicis gratum officium præſtare, dum interceptis hujuſmodi doloſis literis, ijsque interpretatis, eos ab inſidijs, quæ parabantur avertimus, quæ alioquin facilè incurriſſent.

m 8. Exempli mirũ admodũ.

n 9. Exemplum

CAPVT

Capvt. V.

Diviſio occultarum ſeu furtivarum notarum, & primo de vocalibus ſignis.

Tranſitio. QVàm vtilis, quamque neceſſaria furtivarum notarum ars ſemper extiterit, ſuperiori ſermone tradidimus, modus nunc occultè animum indicandi exponere, jam tempe-
Methodus. ſtivum videtur. Sed vt quæ diſcreta ſunt, facili ordinataque ſerie procedant, primum omniũ modorum furtim ſignificandi diviſionem ſtatuemus, eamque ſic in partes ſecabimus, vt ſua cuique tractatio reddatur, & accommodetur. Furtim igitur animum indicandi modi, vel exaratis in charta characterum notis, vel ſignis
Propoſitio. effinguntur. Signorum nos in præſens tractationem aggrediemur, eorum præſertim, quæ memoria ſuggerit, quod vbi abſolverimus, ad novos diverſoſque characteres effingendos ſe-
Signorum diviſio. cundo libro procedemus. Signa igitur infinitis propemodum modis, vel vt tempus, locus & neceſsitas exiget, comminiſci poſſumus: ea
a lib 3. cap 5. *a* Vegetius rei militaris author trifariam dividit, cuius nos partitione contenti, ad eas partes omnia ſigna referemus, quæ quantum momenti ad rem militarem afferant, eius verba declarant. *Nil magis* (is ait) *ad victoriam proficere, quàm monitis obtemperare ſignorum, cum voce ſola inter pugnantium tumultus, neque quid faciendum, neque à quo abſtinendum ſit, percipi poßit.* Antiquitùs ergò gen-
b Signa 1. Vocalia 2. Semivocalia 3. Muta. tium omnium vſu receptum eſt, vt *b* tribus ſignis, *vocalibus*, nempe, *ſemivocalibus*, & *mutis* in

bello

bello omnia ſignificarent duces, quæ ille diviſis copiis cognoſci jubet. His ſignis occultè animum cuique indicare poſſumus. Quare furori ſimile eſſe videtur ſibi aliquem perſuadere, tàm circumſpectum hominem eſſe poſſe vt ſe à furtivo quovis ſcripto, abditaque machinatione tueri poſsit, nam aſtans quilibet, vel procul diſtans loquitur, & factum nunciat, vt non ſolum à nemine percipiatur, ſed ne ſic quidem ſignificari quippiam poſſe qui videat, exiſtimet. Sed nunc ad rem accedamus & vocalia primum, mox reliqua ſigna proſequamur. *c* Vocalia igitur ſigna dicuntur ea, quæ voce efferuntur, eaque multiplices occultæ animi ſignificationes exhibentur. Huius loci videntur eſſe *d* ſchemata, quibus ſenſus à proprio ſermone, dum in occultiorem transfertur, obſcurior fit, quæ quamvis propriè ad Rhetorem ſpectent, ea nos tamen non vt ab oratore tractantur, ſed vt ad præſentem materiam pertinere videntur, indicabimus. Harum loquendi figurarũ, etſi complura genera eſſe non ignoro, vt ab Ariſtotele, Cicerone, & Fabio, primarijs artis dicendi authoribus eſt traditum, eas tantum nos ſolum attingemus, quæ frequentius hac in re ſolent evenire. *e* Omnium itaque primum ſe offert ea transmutandi latini ſermonis ratio, quam Græci μεταφορὰν, Latini Translationem vocant, eâ, quoties materia gravioribus poſtulat verbis exonari, oratores dignitatis cauſa vtuntur, vt cum ipſa pariter aſſurgat oratio. *f* Verùm no-

c 1. De vocalibus.

d 1. Schemata.

e 1. Metaphora.

f Vſus oratorũ.

 lunt

lunt hujuſmodi figuras in oratione in longum duci, qui de ea facultate præcepta tradiderunt, contenti vt ſingularia verba translata ſolùm ſuis locis tanquam gemmæ orationi aſpergantur. Nos verò, qui non ornatum orationis quęrimus, ſed *g* obſcuritatem, vt potè qui non ea audientem, vel legentem delectet, ambimus, ſed vt in ſcripto vel ſermone conſilia tegantur intendimus, tàm longas eſſe præcipimus, vt vel tota oratio (niſi aliæ adhibeantur figuræ) in ſola translatione conſumatur. *h* Metaphoricus ſive translatus loquendi modus erit, vt ſi quis materia de qua tractaturus eſt cũ re alia collata eius membra cum qua comparat, aptè ad rei partes exprimendas, de qua fit comparatio tranſportet, *i* vt exempli cauſa: *navis* cum *caſtris* comparata, *pugna* cum *navigatione*, *nautæ* cum *militibus*, *procellæ* cum *hoſtibus*, *magiſter* cum *imperatore* *clavus* cum *militari prudentia*, *portus* cum *victoria*, *naufragium* cum *captivitate* aptè connectantur, quare fingamus de caſtris vel de pugna ſic velle nos dicere. *k* *Nos in caſtris ſumus, & iam pugnam cum hoſte committimus; ſed maximo timore angimur, quòd hoſtium vires, quæ iam fermè debilitatæ videbantur, convaluerunt: ſatis itaque firmis viribus indigemus, vt hoſtilem potentiam ſuperemus; alium itaque ad nos ducem, qui prudentior ſit, novumq́ue militum præſidium mitti oportet, alioquin facile erit, vt hoſtili manu oppreßi ſuperemur.* Eam ſententiam ſic aptè per metaphoram exprimemus. *l* *Nos in navi ſumus, & iam navigationem ſuſcepimus, verùm timore angimur, quòd procellæ,*

g Vſus huic præſenti autoris inſtituto conveniens.

h Ratio ſeu modus.

i Exempla generalia.

k Exempli ſpecialis pars prima nudę nimirum ſententię.

l Secunda pars ipſe μετασχηματισμός.

cellæ, quas iam demitti putabamus, acriùs videntur ſævire, ſatis igitur cautos nos eſſe oportet, vt adverſam ventorum vim ſuſtinere poßimus, alium itaque ad nos magiſtrum, qui regendo clavo aptior ſit, nouosque nautas habeamus neceſſe eſt, ſi volumus in portum deferri incolumes, alioquin perfacile erit, vt procellarum tempeſtatibus ſuperati, naufragium patiamur. Ad huius exemplar, qui hac figura, ſui ſenſus occultandi cauſa, vti voluerit, poterit ſuos ſermones effingere. *m* Non procul ab hoc loquendi modo abeſt *μετωνυμία*, vel *hyppallage.* Eſt enim nominis pro nomine poſitio, vt pro eo, quo dicitur, cauſa ponatur per quam dicitur, *n* eo modo *Vulcanum* pro *igne*, *Venerem* pro *coitu*, *Liberum & Cererem* pro *vino & frugibus*, *Martem* pro *bello*, & ſic de reliquis ponimus. Solet enim & hac figura nonnihil ſermo obſcurari, vt non facilè ab omnibus percipiatur. Huic ſimilis eſt *o Antonomaſia*, qua vtimur cum appellativum nomen, vice proprij excellentiæ cauſa, ponimus: vt ſi *Poetam* pro *Virgilio*, *Philoſophum* pro *Ariſtotele*, *Vrbem* pro *Roma* nominemus. Adhæc adjicitur *p* *ἀλληγορία* quam *Inverſionem* interpretamur, quæ fit cum aliud, quàm verba innunt, ſignificamus; ac etiam interim contrarium, dum res non exprimitur, ſed quadam ſimilitudine implicatur. *q* Hæc figura quamvis cum metaphora quiddã comũne habeat: eius tamen differens vſus eſſe ſolet. In metaphora enim vel vnũ verbum ſatis eſt ꝙ pro ſimili reponatur, quẽadmodũ oratores obſervãt, non ſic in allegoria, in qua verba omnia

m 2. Metonymia.

n Exempla.

o 3. Antonomaſia.

p 4. Allegoria.

q Diſcrimen inter hanc & metaphoram.

ſimul commutantur. Verùm quando nos in longum translationem duci volumus, hac perinde, vt illa vtemur, eademque ferè apud nos allegoriæ erit ratio, quæ ſit metaphoræ. *r* Hujuſmodi fuit priſcorum philoſophorum, & poëtarum ſcribendi ratio: vtrique enim ſacra Naturæ myſteria & naturam excedentia tractaturi, ne ſua ſenſa à prophanis violarentur, ſeria fabularum involucris, quaſi quodam velamento obduxerunt. In hunc modum Mercurij, Orphei, Muſæi, Lini vetuſtiſsimorum poëtarum & interdum Platonis ſcripta eſſe cenſentur: imò verò etiam plures Platoni plerumque allegoricum ſenſum exhibendum putant. Ve-

r Exempla quo ad autores.

1. luti illud eſt Timæi principio: *Phaëtontem Solis filium fulmine terram exuſsiſſe.* Quod ab interpretibus exponitur: *Vaſtum cometam natura ſolarem intollerabiles æſtus concitaviſſe.* Hoc modo multis in locis ille fabulatur, in quibus aliter ſenſus haberi debet, quam verba videntur innuere. Fortè etiam incendia quæ Moſes divinitus miſſa
2. narrat, hac ratione ſunt interpretanda; quem-
3. admodum apud Homerũ, catena aurea; apud
4. Maronem ſomni portæ, Iris Didoni capillum ſolvens, Cerberus triceps, & quæcunque de in-
5. feris ab illo confícta ſunt, allegoricos enim habent ſenſus. Sic & ſapientes Chymiſtæ ſua ſcripta hiſce involucris contexerunt, veluti Hermetem, Gebrum, Raymundum, & veteres omnes Pythagoricos allocutos comperimus. Sed ſi dictum paulò obſcurius, quàm allegoriã deceat, *ſ* ænigma fiet, quod adeò intellectu difficile

ſ Ænigma.

ficile eſt, vt non niſi ab authore maximo cum labore poſsit ſenſus elici. In hunc modum obſcurè dicta Gell. putat veteres ſcriptos appellaſſe. *t* Horũ exemplũ illud afferam, quod à M. Varrone ſecundo libro de latino ſermone ad Marcellum ſcriptũ eſt, de TERMINO Deo, qui ne ipſi quidem Iovi cedere voluit. Verba ſunt. t 1. Exemplum.

Semel minus ne, an bis minus ſit, non ſat ſcio.
An vtrumque eorum, vt quondam audivi ipſi
Dicier Iovi Regi noluit concedere.

u Sic Sphinx prætereuntibus de HOMINE ænigma proponebat in hanc ſententiam, vt Auſonius ait. u 2. Exemplum

Qui bipes, & quadrupes foret, & tripes omnia ſolus.

x Diogenes autor eſt, Cleobulum ænigmatum vatem extitiſſe, obſcuraſque ſententias ad tria millia verſuum perſcripſiſſe, ex quibus vnum illud ex commentarijs Pamphilæ depromitur. In quo de ANNO ita ſcriptum eſt. x 3. Exemplũ.

Eſt genitor, proles cui ſit bis ſena, ſed horum
Cuius triginta natæ, ſed diſpare forma.
Hæ niveis totæ, fuſcis ſed vultibus illæ.
Atque immortales cum ſint, morientur ad vnum.

y Proponitur & apud Maronem in Bucolicis à Damœta Menalcæ dubium in hæc verba: y 4. Exemplum

Dic quibus in terris, & eris mihi magnus Apollo,
Treis pateat cœli ſpacium non amplius vlnas?

z Et à Menalca Damœtę aliud in hunc modum. z 5. Exemplum

Dic quibus in terris inſcripti nomina regum
Naſcantur flores, & Phyllida ſolus habeto.

Huc ſpectat & verbi ambiguitas, quæ *a Amphibolia* dicitur, quæ fit, quoties verba duo vel plura a 6. Amphibolia.

habent ſignificata. Chryſippus ambigua natura eſſe putat, quia ex eodem duo, vel plura accipi poſſunt. *b* Huiuſmodi ſchema vel vocibus ſingulis accidit, vel connexis. *c* Singulis ſi idem verbum plura ſignificabit, vt MALVS, navis arborem, fructum, & eum, qui eſt improbus, poteſt ſignificare. Accidere poteſt non modò integro verbo, verùm etiam *d* diviſo, vt INGENS, vt duplex verbum eſſe poſsit, nomen, & præpoſitio. Evenit & *e* connexioni verbum, eoque modo maior ambiguitas oriri ſolet, cujusmodi Apollinis Oraculo prolatum.

b Diviſio.
c 1. Singulorum integrorumq; verborum.
d 2. Singulorũ diviſorumque verborum.
e 3. Connexorũ

Aio te Æacida Romanos vincere poſſe.

Et aliud.

Quinquaginta vbi erant, centum inde occidit Achilles.

Vnde per caſus, per flexum & collocationem, aliasque ſpecies, quas proferri ſupervacuum eſt, ambiguitas poterit evenire. *f* Poteſt eſſe & *Amphibologia* in obſcuritate verborum vt ſenſus occultetur, & oratio ænigmati ferè ſimilis videatur: cujuſmodi ſunt vatum, & poetarum ſcripta. Poſſem huc ſpectantia referre *g* Oraculorum, & *h* Sibyllarum vaticinia complura, quæ ancipites ſenſus maximè obſcuros retinent, vt vix ſenſus elici poſsit quem in modum ædita ſunt Apollinis reſponſa, quæ ab Herodoto, recenſentur, quo fit, vt proverbio receptũ ſit, vt qui ita obſcurè loquitur, Sibyllæ folium promere cenſeatur. AEnigmatibus etiam ſimilia ſunt *i* Pythagoreorum ſymbola, vetuſtiſſimis enim Pythagoræ diſcipulis & coævis typo non vulgari neque communi dicendi mos fuit,

f Amphibol. in verb. obſcuris.
g 1. Oracula Ethnica: de quibus vide Neandr. Chron. Synop. p. 121.
h 2. Sibyll. Vatic. Eorum quandam edidit olim Xyſtus Betuleius.
i 3. Symbola Pythag.

fuit, propria enim dogmata inter ſe ſervantes, nemini ea prodita volebant: ſiquidem præceptoris lege cautum erat, vt ſi quis non per ſymbola diſſeruiſſet, ridicula cuncta & anilia dicere cenſeretur. Sermones hos obſcuros *k* Iamblichus in eius vita, & Plutarchus in libro de liberis educandis & in convivalibus quæſtionibus exponit, cuiuſmodi ſunt, quos recenſebimus.

k lib. 4. de Vita & ſecta Pythag quos quæſumus Portam vt publicos faciat De Curterio namq; his turbis addubitare cogimur: imò ſpem omnem propemodum deponere.

„ *Quæ nigrantes habent caudas guſtari non oportere.*

Quæ verba Pythagorei interpretantur, cum ijs hominibus conſuetudinem ineundam non eſſe, quos morum depravatio denigrat.

„ *Et ignem ferro cædi minimè oportere.*

Hoc eſt furentem irritandum non eſſe, non enim decet iram augeri, cum potius illi, dum intumeſcit cedendum ſit. Sic

„ *Ollæ veſtigium ne obliteres.*

Ollæ veſtigium in cinere videtur, cinere vſus eſt pro pulvere tabularum vbi mathematicæ demonſtrationes conficiebantur: quaſi innuat, intellectualibus vti debere demōſtrationibus, oblivifci verò corporeas & viſibiles. Rurſus.

„ *Nihil educes, quod vnguibus inſtructum aduncis ſit.*

Vbi cōſulit homines benignos & dapſiles eſſe: non in retinendo tenaces; & reliqua quę ab illo ſymbola perſcripta ſunt. Isq; character *l* apud Græcos & AEgyptios occultandis divinis & ſacris aptiſsimus fuit. *m* Socrates etiam apud Platonē admonet, *rerū ſacrarū myſteria velanda eſſe, vt à plebecula indignitate ſeparentur.* Plato alibi conſulit, indignū prorſus ac fœdū eſſe, rerū occultarum myſteria

l 4. Saer. Græ. & Ægypt.

m Monita veterum. Hac de re vide & Clemēt Alexand. ςρωμ. α. &c.

myſteria populo aperiri, cum ab hominum genere illa pollutis manibus contrectentur, quæ ab hominibus tantùm philoſophiæ ſacris initiatis tractari fas ſit. *n* Quamobrem à Macrobio relatum eſt: Eleuſinas Deas per ſomnum Numeio philoſopho in lupanari proſtitutas apparuiſſe, cum ille earum ſacra interpretari auſus eſſet ita vt etiam à vulgo noſcerentur: Vnde ille ſuam culpam, ſomnio admonitus, ágnovit, cùm percontanti cauſam, illæ irata fronte reſpondiſſent: Ab adyto veteris pudicitiæ abſtractas, ſeque omnibus paſsim proſtitutas eius culpa fuiſſe. Quod nec *o* Hebræi in tractandis ſacris legibus negligunt. Hactenus obſcurandi ſermonis modos edocuiſſe viſi ſumus, quamvis & alia ſchemata, quæ ad eam rem facere poſſunt, à rhetoribus proponuntur, quę nobis aliud agentibus prætermittere viſum eſt. Verùm ne quid diſcentibus deſideretur, quod ad ſermonis obſcuritatem faciat, alios obſcurè loquendi modos obiter attingemus. *p* Ad hoc igitur ſpectabit alieni *q* idiomatis vſus, qui minimè ijs cognitus ſit, quibus rem noſtram exploratam volumus *r* vt ſi latinus apud latinos barbaro ſermone vtatur, & Italus hac tempeſtate Italis germanico, vel theutonico, ſeu gallico. *ſ* Hujuſmodi Cæſar ad Ciceronem epiſtolam ſcripſit, non Romana lingua, ſed Græca, ne ea, quæ ſcriberet, Gallis fortaſſe intercepta proderentur, quibus græcus ſermo minimè erat cognitus. Identidem ut ſupra dictum eſt *t* Suniator fecerat,

n Quamobrem id fecerint, reperies apud Arnob. lib. 5. contra gentil. Euſe. περὶ παρασκ. lib. 1. Auguſti. de civit Dei lib 7. cap. 30.

o 5. Hebræi.

p 2. Linguarum ope.

q 1. Modus ξενότης.

r Exempla generalia.

ſ 1. Exemplum

t 2. Exemplum

rat, qui & græco ſermone ad Dionyſium ſcribens, ne conſilium ſuum de proditione Carthaginenſibus pateret, epiſtolam concinnavit. Ex his ſcribendi emerſit ratio, cuius ſignificatio haberi nō poteſt *u* niſi ſermo unus in alium transferatur, eiuſmodi nonnulla ſcripta oblata, amicis ſæpenumero rogantibus detexi, exemplum apponemus, ut ſi aliquando inciderit, ita confictum eſſe non ignorent. Nos verba patrij ſermonis intercisa vel duplicata in latinum convertimus, quæ priſtinæ linguæ reddita idē innuant, etiam permutata ſignificatione. De hac re quoniam minus aptè latinę interpretationis exemplum efferri poteſt, nō indecens erit, noſtri ſermonis thema proponere.

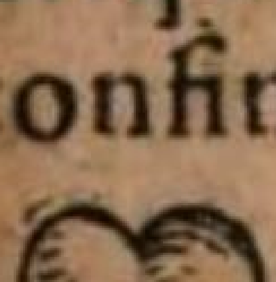
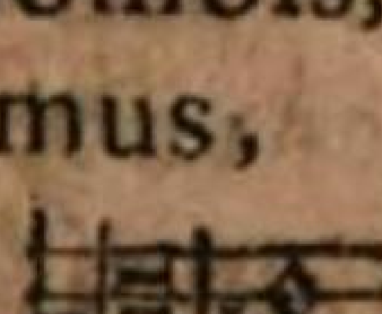
u 2. Modus Confuſio tralata nimirum ambigua unius linguæ ſententia in aliam, in qua itidem tamen ambigua non æque ſint vocabula tralata, nonnulliſque diviſis.

Paſſer mai ſolitario in alicun tetto.

Tranſibo ſed illi ſolita malus in aliquis, faſtigium.

x Aliter quoque literis & picturis rei ſenſum exprimimus, ſed quoniam latinum exemplum non ſuppetit, vulgare apponimus. ſi dicet quis, Sempre Viva: nos ſemper vivum pingimus, videlicet magis ſedum, quod vulgò Sempre Viva dicitur: ſi autem Core & Sol, nos cor pingimus, muſiciſque rhombis, vel notulis appoſita clave, ſol confingemus,

x 3 Modus.

ad hunc modum et Item,

A ce comede, bibe, ciare, ve, de.

hoc eſt

Amice, lava, comede, bibe, ſolaciare, ſolve, vade.

 & reli-

& reliqua huiuſmodi, quæ quoniam apud vulgares circumferuntur, omittimus. *y* Vſurpatur hac tempeſtate locutio circulatoribus, tabernarijs, latronibus, & qui rudes homines dolis circumveniunt, valdè familiaris, qui quamplurimis vocabulis utuntur, à communi loquendi uſu alienis, ne intelligantur, quæ ſibi magis propria eſſe exiſtiment in hunc modum multos, & pueros & ſervos loqui videmus, dum fraudes alicui nectere conantur, ut doli ſuſpicionem vix inferant. *z* Sunt & qui ſyllabas permutent, *a* ut quæ ultima prima ſit, & ex adverſo, ut ſi dicturi ſint. Hostis Adest Cave Tibi, dicant: Tishos Estad Veca Biti, vel *Hoboſtibus abadebeſt*, *cabavebe tibibibi*: aut aliter utcunque libuerit, tranſuertent. *b* Aliter nonnulli dum ſingulis ſyllabis inanes & inutiles interſerunt, uti Rat, Sis, ut idem dicturi dicant aliter, Horat Stissis, Adrat Estrat Casis Verat Tisis Bisis, & aliæ huiuſmodi loquendi formulæ; quas cum in infinitum poſsint evariari, utpotè tractatu indignas, prætereundas ducimus. Sed de tali ſignificandi modo, qui per vocem effertur, iam ſatis dictum videtur. Nunc ad reliqua ſigna tranſeamus.

y 4 Modus: Lingua ut Germani vocant erythroceltica.

z 5. Modus: Ope literarum aut Syllabarũ.

a 1. Modus: *μετάθεσις.*

b 2. et 3. Modus *ἐπένθεσις καὶ παραγωγή.*

Reiectio.

Capvt

CAPVT VI.

Semivocalia ſigna, quæ ſint, & quomodo per ea animum indicare, & percipere poſsimus.

a PRoximum eſt ut de ſemivocalibus ſignis verba faciamus, quæ non parum ad rem noſtrã afferant adiumenti. Sic enim occultiùs, ſecretiusq́ue rei conſcijs proximè, vel longè diſtantibꝰ animi concepta ſignificabimus. *b* Semivocalia itaque ſigna Vegetius nominat ea, quæ aliter, quàm voce emitti ſolent: nempè duorum corporum ſe complodentium ictu, vel flatus ſpiritu ad inſtrumentum immiſſo. Cuius generis ſunt *c* ſonus campanæ, lyræ, buccinæ, vel tormenti bellici, & reliqua id genus omnium ſigna, quæ auribꝰ percipiuntur. *d* Poſſumus autem eiuſmodi ſignis, non res ipſas modò, verùm etiam verba per literas, quibus illa conſtruuntur ſignificare, utpotè ſi pulſatuum numeris ſuæ literæ eo ordine, quo ſunt diſpoſitæ reddantur, hoc verò effici poterit quovis inſtrumento, quo res aptius poſsit indicari. *e* Legitur patrum noſtrorum memoria, obſeſſam Novariam cũ indies magis ac magis rerum omnium inopia laboraret tormentorũ ſclopis certo ordine & numero æditis, omnibꝰ demum ſignificationibus factis ſuprema rerũ pericula amicis expreſsiſſe, & maturam opem imploraſſe, eoq́ue indicio habito à ſocijs civitati fuiſſe ſubventũ. *f* Sic amici carcere occluſi, nec multum diſtantes, plagis inter ſe tacitè loqui poſſunt, & exaudiri, noctù præcipuè,

a II. Genus Sig. ſemivoc.

b Quænam ſint huius generis ſigna.

c Exempla.

d Ratio ſeu modus.

e I. Exemplũ.

f 2. Exemplũ.

& ſi

& ſi domus contigua eſt: percuſſa *g* enim parietis parte exiguo quovis ictu totus reſonat, ita *h* ut qui aures muro admoverit, vel *i* clavum fixum mordicus tenuerit etiam eminus, ritè plagarum numerum excipiet. Idem etiam præſtat & *k* haſta: quamvis oblonga, ſi occluſis auribus mordicus teneatur, modo lyram tangat, ſic enim facilè fiet, ut qui ita haſtam teneat, emiſſum ſonum auribus percipiat. Ad hoc valent & parietibus *l* ænea vaſa ſuſpenſa, & *m* tympana ordine diſpoſita, ut pendentia amicis ad plagas reſonent. *n* Tripho Alexandrinus architectus Vitruvio referente hoſtibus in mœnia ingreſsis ea ratione patriæ periculum cavit, ſiquidem cum eorum irrumpentium vim per clamorem exaudiret, periclitanti urbi aſtuto conſilio ſubvenit. *o* Poterit & quiſque lyram aliudvè id genus in manibus habens, nunc *p* hypate, nunc parhypate, nunc nete, vel meſe pulſans, nunc diapaſon, diapente, vel diateſſaron abſolvens, donec alphabeti literas neceſſarias abſolverit, aſtantibus omnibus amicum de re certiorem facere. De *q* rerum ſignificatione, quæ non per literas ſuperfluum eſſe exiſtimo quicquam dicere, cum omnibus ſit exploratum dari certarum rerum ſigna, quæ per ſonos intelligantur. Hoc de ſemivocalibus ſignis dixiſſe ſufficiat.

g In ædibus contiguis.

h Ratio 1.

i 2.

k 3.

l 4.

m 5.

n Exemplum Triphonis.

o 3. Exemplū.

p Hypaten & ſic deinceps: eſt enim oratio cō[illegible] elliptica. ὑπάτην ſcilicet χορδὴν qua de re Domino volente alibi pluribus.

q Rerū ſingularū expreſsio per hoc genus ſignorum.

Capvt

CAPVT VII.

Muta ſigna, quæ ſint, & quomodo per illa quicquam ſignificare poſsimus, & primum de corporis motu.

III. Genus.

SVpereſt de ſignis, *a* quæ muta ſunt, ſermonem habere, hanc enim inſtituti noſtri tertiam partem initio conſtituimus. Siquidem ſum pollicitus vocalibus & ſemivocalibus muta ſigna adijcere. *b* Muta igitur ſigna appellamus, quòd tacitè, & ſine voce vel ſono rerum admoneant ſignificationes, viſu vel tactu quodammodò excepta. Hæc itaque rerum ſigna eſſe poſſunt *c* in nutibus capitis, in frontis ſilentio, vultus compoſitione, manuum & pedũ motionibus, totius denique corporis geſtu, rerum præterea motionibus, & demonſtrationibus. Nutus in mutis pro ſermone habetur, & ex eorum vultu, motuque animorum perſpicitur voluntas, animalium enim voce carentium, ira, lætitia, alijque affectus oculis & quibuſdam alijs corporis ſignis exprimuntur. Nec mirum aliquibus videri debet, cum ita ijs, quæ cum aliquo poſita ſunt motu, tantum valeant, ut etiam animi voluntatem repræſentent, pictura enim tacens opus eſt, & eiuſdem ſemper habitus: ſic intimos tamen demonſtrat affectus ut ipſam vim dicendi nonnunquam ſuperare videatur. Huiuſmodi itaque ſignorum, *d* quoniam plura ſunt genera, quæ ſi in unum colligenda eſſent, materia ut nimis longa, ſic magis concluſa videretur, eam idcircò capitibus diſtingue-

a Signa muta.

b Cur muta.

c Exempla.

Nutus.

d Diviſio huius generis ſignorum.

ſtinguemus, quorum ordo ſuis locis indicabitur, ſed primùm de *e* ſignis corporis loquamur: de capite igitur initium rectè auſpicabitur. *f* Caput (ut Fabius inquit) deiectum humilitatem, ſupinum arrogantiam, in latus inclinatum languorem, prædurum ac rigens feritatem quandam mentis oſtendit: *g* Sunt quoq; annuendi, renuendi, confirmandi, ſunt & verecundiæ, metus, admirationis, & indignationis nutus. *h* Vultu nunc ſupplices, nunc minaces, nunc blandos & mites, nunc hilares & erectos, nunc ſummiſſos & triſtes oſtendimus, nunc amorem, nunc odium, quibus ſignis tacito quodam naturæ indicio internos affectus, & animi noſtri voluntatem alijs ſignificamus, quo fit, ut eo indicandi modo ſæpè pro verbis utamur, unde Ovidius.

" *Sæpe tacens vocem, verbaque vultus habet.*

i Sunt oculi, qui plurimùm in ipſo vultu valent, & per eos maximè animus indicatur, ut citra motum & hilaritatem intumeſcant, & triſtitiæ nubilum oſtendant, horum lachrimis, & dolorem & triſtitiam monſtrare poſſumus, & multis modis variantur in illis affectiones. Siquidem nunc motu intenti, nunc remiſsi, nunc ſuperbi & torui, nunc hilares & mites, nunc aſperi rigidi & extenti, nunc languidi ſtupidi & torpentes, nunc laſcivi & mobiles, nunc natantes & voluptate affuſi, nunc ſimi & venerei poſcentes aliquid & pollicentes, ut actus voluntatis expoſcit. *k* Supercilij quoque variantur indicia: nunc enim erecto, nunc compoſito

e Primum Genus Corporis.

f 1. Capitis poſitus.

g 2. Nutus.

h 3. Vultus. de quo ruſſum quære pag. 32.

i 4 Partes 1. Oculi.

k 2 Supercilia.

multa

multa demonſtrantur, nam oculos formant aliquatenus, & fronti imperant, cum contrahuntur triſtitiam, cum adducuntur hilaritatẽ, cum remittuntur pudorem oſtendunt. Sunt in his annuendi, & remittendi notæ, cum remittuntur, & elevantur. Ovidius hoc innuens, ait.

Multa ſupercilio, multa loquare notis.

In his, Plinius ait, *animi partem conſiſtere, faſtus indicare, & ſuperbiam alibi conceptaculum, hîc ſedem habere: nil altius, nilvè ſimul abruptius invenit in corpore, ubi ſolitaria eſſet.* Sic ſupercilium attolli arrogantiam ſignificat, adduci faſtidium indicat: poni dicimus ſupercilium, cum à faſtu recedimus, denique ſemper ipſum ſupercilium pro faſtu & arrogantia ponitur. Vnde multa de ſupercilio proverbia tracta ſunt, ab ipſis Naturæ ſignificationibus deſumpta. *l* Fronte enim multa præfigurantur, nam eam exporrigimus vel explicamus cum hilareſcimus, contrahimus autem cum ringimur, hoc eſt cum aliquid nobis moleſtum eſſe indicamus. Hanc quoque Plinius *triſtitiæ, hilaritatis, clementiæ, & ſerenitatis indicem nominat.* Vnde Terentius in triſtem *l* 3 Frons.

'' *Exporrige frontem.*

Id eſt *triſtitiam dimitte.* *m* Genæ habent & quodam his deſerviens miniſterium: nam ſanguis ille, qui mentis habitu movetur, cum verecundia cutem accipit, effunditur in ruborem, cum metu refugit, pallore frigeſcit, & temperatus medium quoddam ſerenum efficit. Faciem vel genam perfricamus, cum pudorem omnem depoſuiſſe videri volumus, velut abſterſo *m* 4 Genæ.

pudore

pudore manu. Hinc evenit, ut effrontes vocemus inverecundos, unde proverbio *Frontem perfricare* dicuntur, qui pudore carent. *n* Naribus quoque & labijs multa decenter oſtendimus, nares corrugamus, inflamus & movemus. Diducimus *o* labia & manibus reſupinamus, porrigimus, ſcindimus, aſtringimus, & diducimus, unde deriſus, contemptus, & faſtidium ijs ſignificare ſolemus. *p* Collum contrahitur & tenditur, *q* ſic & humeri: horum enim contractione breviatur cervix, unde geſtum humilem & ſervilem faciunt, atque eos in adulationis, & metus habitum fingere poſſumus. *r* Manus etiam vix dici poteſt quot motus habeant, nam etſi cæteræ partes, ut rectè loquantur adiuvant, hæ ipſæ primùm loquuntur: his poſcimus, his pollicemur, vocamus, dimittimus, minamur, ſupplicamus, abominamur, timemus, interrogamus, negamus, & annuimus: his gaudium, triſtitiam, dubitationem, confeſſionem, pœnitentiam, modum, copiam, numerum & tempus oſtendimus; eædem in demonſtrandis locis, atq; perſonis adverbiorum, atq; pronominum obtinent vicem, ut in tanta per omnes gentes nationesq; linguarũ diverſitate, hic mihi omnium hominum communis ſermo videatur. Contractis tribus digitis & pollice compreſsis, digito indice tantùm explicato, in exprobrando & indicando (unde ei nomẽ eſt) valet: & allevata ac ſpectante humerum manu, paulùm inclinatus affirmat: verſus in terram & quaſi pronus, urget. Eſtq; inverecundię actioni

n 5. Nares.

o 6. Labia.

p Secundum Collum

q Tertium, Humeri.

r Quartum, Manus.

aptiſsi-

aptiſsimus, quo quatuor primis leviter in ſummum coeuntib⁹ digitis, non procul ab ore, aut pectore fertur ad nos manus, deinde prona, aut paululùm prolata laxatur. Binis digitis diſtinguimus, ſed non inſerto pollice, paulùm tamen inferioribus intrò ſpectantibus, nec illis quidem tenſis, qui ſupra ſunt. Parcè & timidè aliquid loquentib⁹ ſunt breves geſtus illi, cum manus leviter pandata, qualis foventium eſt, paruis intervallis & ſubaſſentientib⁹ humeris movetur. Admiratio convenienti geſtu illicò monſtratur, quo manus modicè ſupinata, ac per ſingulos à minimo collecta digitos, redeunte flexu ſimul explicatur, atque convertitur. Approbare, narrare, diſtinguere, & aliquid ſignificare volenti, pollici proximum digitum mediumque, qua dexter eſt, unguem pollici ſummo ſuo iungens, remiſsis cæteris aptè accommodatur. Dum leviter admiramur, & interim ſubita indignatione paveſcimus & deprecamur, digitos cum ſummi coierunt, & ad os referimus. Cùm manũ cõprimimus, & pectori admovemus, pœnitentiæ, vel iræ ſignum eſt. Averſo pollice demonſtramus aliquid. Cum digitum medium oſtendimus, contemptũ ſupremũ ſignificamus. Diogenes hoſpitibus quibuſdam Demoſthenem videre urgentib⁹, non indice digito, ſed medio porrecto demonſtravit, pravum virum innuens & effœminatũ. Sic porrectione digiti medij quippiam obſcœnum ſignificari innuit, cum ait inſanos haberi, qui medium digitum porrigant. Vnde Iuvenalis.

'' *Mandaret laqueum, mediumque oſtenderet unguem.*

Sunt & geſtus alij, videlicet aliqua poſcentes, vel minantes, præſertim ſi priùs conſcium amicum feceris, quæ omnia proſequi propè infinitum videtur. De nutibus & ſignis, quæ in vultu exprimuntur, meminit Ovidius puellam admonens, quomodo animum expreſſura, & ſecum præſen : viro tacitè locutura ſit.

Vultus de quo. & ſuprà 2. 3. 8. num.
Exemplum.

Cùm premet ille torum, vultu comes ipſa modeſto
Ibis: ut accumbes, clàm mihi tange pedem.
Me ſpecta, nutusq́; meos, vultumq́; loquacem:
Excipe furtivas, & refer ipſa notas.
Verba ſupercilijs ſine voce loquentia dicam:
Verba leges digitis, verba notata mero.
Cùm tibi ſucurret Veneris laſcivia noſtræ,
Purpureas tenero pollice tange genas.
Si quid erit, de me tacita quod mente loquaris,
Pendeat extrema mollis ab aure manus.
Cùm tibi, quæ faciam, mea lux, dicamvè placebunt,
Verſetur digitis annulus uſque tuis.
Tange manu menſam, tangunt quo more precantes
Optabis meritò, cùm mala multa viro.

Digitorum motibus non ſolum res ſignificare, ſed etiam literas, quibus verba colliguntur, poſſumus. Quod ne præſens caput longiùs protrahatur in ſequens ſubijciemus.

CAPVT VIII.

Multa tacitis ambagibus poſſe indicari.

INter cætera, quæ facilè innumera excogitari poſſunt, *a* muta ſigna quædam nova recenſere non pigebit, ut talium exemplorum ſimilitudine, reliqua quiſque poſsit comminiſci, ex quibus illud eſt, *b* quod à Tarquinio factum proditur. Legitur itaque apud Livium Tarquinij miſſum ſine voce nuncium à filio interpretatum, fuit autem illud eiuſmodi. Tarquinius Tarquinij filius Gabiorum principes interimendos ſibi in animum inducens, cùm eos virtute expugnare nequiret, aſtum viribus potiorem in hunc modum excogitavit. Ad Gabios ſe contulit, parentisque ſimulatam ſævitiam conqueſtus, tanquam è patrijs telis elapſus & gladijs, nihil ſe uſquam inveniſſe tutum, niſi apud hoſtes refert, ab ijſque opem adverſus patrem implorat: Verborum calliditate Gabius ita perſuaſit, ut acerrimum in eius patrem odium alerent: fictis itaque & compoſitis blanditijs, adeò ſibi primatum benevolentiam conciliavit, ut potentia apud eos plurimum valeret. Paucis itaque poſt diebus Romam hominem patrem ſciſcitatum miſit, quidnam ſibi eſſet faciendum, is nuncij fidem veritus, nemini conſilium proditum volens, ſenili calliditate in hunc modum ſine voce reſpondit. In hortum ergò ædium tranſit, & inambulans æditiſsima papaverum capita

a 2. Genus.

b 1. Exemplũ.

virgâ decuſsit, tùm ea demonſtratione facta nuncium dimiſit, hic domum reverſus, nullum ſibi reſponſum factum refert, verùm quod viderat, factum nunciat: adoleſcens dato ſigno, ſanguinarium patris reſponſum tacitis ambagibus percepit: Sic patris conſilium ſecutus, Gabinorum primores criminatus, aut exilio
c 2. Exemplũ. ſubmovit, aut morte mulctavit. *c* Huic ſimile eſt, quod Herodotus tradit de Periandro Cypſeli filio, qui cum præconem ad Thraſybulum miſiſſet rogatum, qua ratione reb⁹ tutò conſtitutis civitatem optimè gubernaret, nullo dato vocali reſponſo ex ijs, quæ ſibi viſa per nunciũ relata ſunt (ſiquidẽ Thraſybulus ſatũ ingreſſus editiores & ſuper alias eminentes ſpicas reſecavit, donec totam ſegetem æquaret) quid eſſet faciendũ, ex Thraſybuli ſententia percepit, &
d 3. Exemplũ. executus eſt. *d* Legimus & Dario Perſarũ Regi à Scythis obſeſso caduceatorem cũ muneribus, ave, rana, mure, & ſagittis quinq; miſſum, quib. ut Gobria interprete ſignificatum fuit, Perſas niſi ut aves effecti in cœlum evolaſſent, aut perinde ut ranæ in paludes proſilijſſent, aut velut mures ſub terram ſe abdidiſſent, Scytharũ vim nequaquam evaſuros, quin ſagittis obruerentur.
e 4. Exemplũ. *e* Pari argumẽto Alexander lectis ab Epheſtione Olympiadis literis, ne, quod ijs ſcriptũ erat, cuiquam is poſtea temerè referret, quaſi ſigillo obſignaret, modeſtè taciteq: añulo eius
f 5. Exemplũ. ori admoto, ſilentium indicavit *f* Non alienũ prorſus ab hoc loco eſſe videtur recẽſere, quod de Tamerlano Scytharum imperatore patrum noſtro-

noſtrorum memoria ab hiſtoricis eſt proditũ, quamvis res non ſit adeò obſcuris ambagibus involuta. Hic quidem, ne diu in debellandis hoſtib⁹ laboraret, numeroſiſsimo fretus exercitu, ut populis, quos obſidebat, deditionem non in tertium diem differendam ſignificaret, triplici tentorio utebatur, primo die album tentorium oſtentabat: ut intelligerent obſeſsi, ſi ſe dederent, rem pacificè cum illis agendam, altero nigrum tendebat: quo animadverſum volebat, iam irâ commotum Tamerlanum eſſe, ut ſi in poſterum diem deditio differretur, iam non pace, ſed ſanguine & civium incendijs ageretur, quod tertio rubro tentorio poſtridie indicabat.

CAPVT. IX.

Per notas Hieroglyphicas, atque per rerum animaliumque figuras tacitè ſermonem exprimi poſſe.

POSSVMVS etiam commodè aliter ſine loquela per rerum animaliumque *b* figuras, quod voluerimus indicare, quæ ſingula interdum verba, nonnunquam integros ſenſus ſignificabunt: ſic vetuſtiſsimos AEgyptios ſcripſiſſe comperimus, qui cognita omnium animalium natura, ex peculiari earum qualitate illorum imaginibus res ipſas repræſentabant, unde illorum naturam exploratam habere oportebat, quorum conditionem, quæ eſſent exprimenda, aliquo pacto imitari viderentur.

a Tertij generis ſpecies prima.

b Signa Chaldaica quaſi literas vocat Imper. Theod. apud paſsiorũ Var. 3. Ep. 51.

c 1. Exemplũ. Hoc erit exemplum: *c* Vt ſi ingratum quempiam in eos, qui de ſe benè meriti ſunt, ſignificatum velimus, columbam depingemus, eius enim conditio, quamvis bilis expers ſit in univerſa animantium, peſte, ab huius tamen morbi contagio non vacat ut in parentes ingratitudinis nota infamis eſſe nõ debeat: quippè cum ſimul ac mas viribus firmior evaſit, patrem à matris conſortio pugna expellat, ut cũ ea mox

d 2. Exemplũ. ipſe coniugio miſceatur. *d* Sic & Hippotami, id eſt fluvialis equi, geminos ungues depingendo iniquitatem & ingratitudinẽ notabimus, hoc enim animal cum per ætatis florem licuerit, patrem viribus experitur, quem ſi pugna ſuperarit ac ſibi cedere agnoverit, vita tantum conceſſa, patrem à matris coniugio arcet, quam ſibi poſtea matrimonio coniungit, quod ſi victus pater minus permiſerit cum matre concumbere, tum eum filius virib⁹ & robore nixus

e 3. Exemplũ. impatienter interimit. *e* Vnde illud videtur emanaſſe, ut in Regum ſceptris ſuperius ciconia, inferius Hippotamus pingeretur, ſic enim innuebatur vim juſtitiæ parere, ſiquidẽ ciconia æquitatis ac pietatis ſymbolum, Hippotamus

f 4. Exemplũ. verò iniquitatis ſignum eſt. *f* Sic AEgyptij pro mundo ſerpentem revolutũ in caudam os habentem, eamq; corrodentẽ ad exprimendam

g 5. Exemplum &c. formam depingunt, *g* & annum per Solem & Lunam, qui tempus metiuntur, menſem per ramum, Deum per accipitrẽ indicant, & pro fato ſydus, pro Luna & ęquinoctijs cynocephalum, pro animi præſtantia Leonem, pro corde Ibim

& pro

& pro rerũ viciſsitudine phœnicem delineant, ſic & per Scarabæum draconem aliaque animalia (ut Manethus autor eſt in naturalium epitome, & Hecatæus libro prmo de philoſophia) reliquarum rerum AEgyptij ſignificationem præbent. *h* Ratio quare huiuſmodi notas illi excogitaſſent, fuit, quemadmodum dictum eſt, ne indignis hominibus doctorum ſenſa proderentur. Sic enim vulgaribus hominum ingenijs rerum intellectum vario rerum tegmine, operimentoq; ſubtrahebant, ne nuda apertaque rerum expoſitio pateret, ſed velut fabuloſa tractarentur: ut quò magis ridicula viderentur, eò magis ipſa myſteria figurarum nubilo operirentur, ac ſummatib⁹ viris ſapientia interprete nuda rerũ talium ſe natura præberet, ac veri arcani conſcij redderentur. De his extat Ori Apollinis liber de ſacris & myſticis AEgyptiorum cælaturis inſcriptus, & Io. Pierij Valeriani recens ſuper eodẽ argumento liber editus. *i* Huc referri poſſunt inſignia, & demõſtrationum commenta, quibus ſæpè parietes, periſtromata, lacunaria, fores, & clypei ornantur: equitum etiam capita dum haſta concurritur in feſtivis ludis ſolent inſigniri, vulgus cimeros, Alciatus vocat Emblemata. Hæc enim tacitis rerum demonſtrationibus quicquid velint exprimunt: quæ comminiſci mos eſt eos, qui familiæ ſuæ originem volunt præclaro aliquo facinore honeſtare, vel aliter alicuius rei ſignificationem edere, quam tacitè cognitam velint. *l* Amphiaraum Thebano bello

h Ratio & cauſa harũ notarũ inventarum.

i Tertij generis ſpecies reliqua.

k Vnde aphoriſmos hieroglyphicos collectos conſcriptosque edidit Henr. Svualenberg.

l 1. Exemplum de clypeis.

bello in clypeo draconem pictum geſtaſſe narrat Pindarus. Statius Capaneum *m* hydrum, Polynicem verò *n* Sphingem. *o* Plutarchus quoque, Pompeium magnum enſiferum leonem pro inſignibus depictum habuiſſe. Huiusmodi imperatorum numiſmata celaturas non paucas retinent. In Titi Veſpaſiani numiſmate Delphinus in anchora involutus ſpectatur, quaſi innuat, tardè properandum neque, ubi præſertim temporis maturitate opus eſt, rem eſſe nimia feſtinatione intercidendam, neque multa cunctatione in moras protrahendam, ſed maturè ſervata temporis mediocritate peragendam. Symboli congrua ratio eſt: per delphinum ſiquidē feſtinatio deſignatur, hic enim piſcis omnium nō modò piſcium, verumetiam animantium velociſsimè fertur, ut Ariſtoteles & plures teſtantur: per anchoram ex adverſo retentus, curſus mora intimatur, velocitas itaque delphini anchoræ firmitate cohibetur· & anchoræ rurſus mora delphini pernicitate moderatè excitatur. Eiuſdē rei pari ratione Echeneis piſcis miſsili telo contorta monumentum dabit, velocitatem telum exprimit, tarditatem remora indicabit, utriusque indicio velocitas cum tarditate deſignabitur, quarū altera, cum alterius adminiculo coniuncta non parum in reb⁹ agendis afferunt emolumenti. *p* Romanis præterea mos fuit, vexillis, quę ad bella gerebāt Minotaurum depingere: ratio erat, ut quemadmodū Dædalus obſcuris illū labyrinthi ambagibus incluſiſſet; ita omnes ſibi ducum conſilia

m 2.
n 3.
o 6. Sculptura 1. annul. fig. 2. Numiſmatum.
p Alia ſpecies.

cuſtodienda, & prodita authori obeſſe intelligerent. Vnde eius rei argumentum tali emblemate notabatur. *q* Verùm ejuſmodi rerū commenta, non obſcurè nimis tractari oportet: ne *A*polline interprete ſemper indigeant, ſed vt interdum etiam infimæ plebeculæ expoſitæ eſſe poſsint, *r* Vnde picturæ ſæpè verba ad interpretanda adjungi ſolent, ne nimis ſpectatorum intelligendi aviditatem picturæ obſcuritas remoretur: hujus locis ſunt, quæ à Iovio in libello de inſignibus tractantur.

q Cautio.

r Mos inde petitus quidam.

CAPVT. X.

Noctu igne, inter diu verò pulvere poſſe ſignificari.

REſtat nunc vt modum indicemus ecquid noctu igne & interdiu pulvere rerum noſtrarum edere ſignificationem poſsimus. Neq; *b* enim hoc occultandi genus parum vtilitatis in ſe continet. Hac enim tempeſtate ad aliquid eminùs ſignificandum ſocij de rebus incidentibus indicium præbent. Id *c* autem duplici ratione poteſt evenire, ſiquidem, vel igne aliquid ex improviſo amicis conſcijs demonſtramus, vel quoties libuerit, etiamſi nulla præceſſerit rei ſignificandæ notitia, facum numeris literas ad denotandas opportunas oſtendimus, vt longè videntes numeros annotantes nunciata ſentiant. *d* De primo modo legitur Medeam ſi Peliam occidiſſet, Argonautis promiſiſſe è ſpecula ſe noctu igne, die

a Tranſitio ad ſecundū genus

b Vtilitas huius generis.

c Diviſio.

d Prim' modus eiusq; 1. Exemplum de quo Diod. Sicul. l. 4

die verò fumo illud nunciaturum, res itaque, cum ex voto ſucceſsiſſet, lunæ votum perſolvere ſimulantem, igne facto, accenſis lampadibus ſub dio è faſtigio, vt erat pollicita, ſignificationem dediſſe, taliq́ue nuncio excepto, Argonautas reginam invaſiſſe, occiſisq́ue cuſtodibus voti illam compotem effectam. *e* Legitur & Magam occupato Paratonio, vt facem amicam ſub veſpera, atq́ue iterum ſummo mane eandem tolleret, cum ſpeculatoribus compoſuiſſe, eaque ratione ſignificationem factam eſſe, vt nuncius eò vſque, vbi Clius eſt, proceſſerit. *f* Amicis etiam extra civitatem degentibus, reditus, & annonæ qualitas prodente igne poteſt nunciari. Conſtat hac arte Annibalem (vt à Polybio proditum eſt) cum Agrigentini à Romanis obſiderentur, multis crebrisq́ue per noctem ignibus, intollerabilem exercitus famen indicaſſe, eaque de cauſa multos ex ſocijs annonæ penuria ad hoſtes defeciſſe. *g* Cum Sinone etiam Argivi pepigerunt, noctu, Trojanis ſomno ſolutis ad Troiam accendentes face venientis claſsis ſignum daturos, vt eo accepto nuncio, Sinon equi laxatis clauſtris milites incluſos exponeret. Vnde Maro.

e 2. Exemplum.

f 3. Exemplum.

g 4. Exemplum

„ *Flammas cum regia puppis*
„ *Extulerat fatisq́ue Deûm defenſus iniquis*
„ *Incluſos vtero Danaos, & pinea furtim*
„ *Laxat clauſtra Sinon.*

h 5. Exemplum

h Fuit & veteribus mos, qui etiamnum permanet, vt amicis extra civitatem commorantibus, fumo reditus, aliudvè ſignificaretur. Vnde fa-

ctum

ctum eſt, vt Amilcaris dolo Agrigentini inter inimicos perſequendum longius ab vrbe diſtracti in inſidiaria loca coniectis hoſtibus, incenſaque ſylva magnam cladem paterentur, ijs ſiquidem fumo, quem à mœnibus ſurgere exiſtimabant, rati ſe à domeſticis revocari, cùm ſe converſo curſu ad vrbem reciperent, Amilcare duce inſequentibus Pœnis, qui prius fugerant, trucidati ſunt. *i* Poſſunt & ſi quid neceſſarium vrgeat, facum indicio literæ demonſtrari, quod à Polybio in codicibus manuſcriptis eſt traditum, ejuſmodi vſus vtilis multum eſſe poteſt, & hoc ſignificandi remedium obſeſſæ vrbes, villę, & arces, amantes etiam, vt tutius res ſuas nuncient, habębunt. Edendi ſigna, vel turrium faſtigia, aliave editiora hujuſmodi loca, vt faces proſpici poſsint, commodum præſtabunt. *k* Scriptum itaque præ manibus habeatur, quod amicis nunciari oporteat, *l* literæ deinde bifariam ſeu trifariam dividantur, vt vndenæ vel ſeptenæ cujusque partis ſint: Si erunt ſeptenæ tùm primæ ſingulis, alteræ binis, tertiæ ternis facibus demonſtrentur. Poteſt & quadrifariam literarum numerus dividi, vt libuerit: *m* verùm in earum oſtenſione motus varietatem attendere debemus, nam vna ſemel erecta, vel oſtenſa A demonſtrabit, eadem bis B, ter C, ſic ſepties poſtremam primi ordinis G, poſtmodum binæ ſemel H, totidem bis, I, ter L indicabunt, ſic & de reliquis ejuſdem ordinis: Tum Q ternis ſemel, R ijſdem bis, demum S ter totidem intimabitur. *n* Quòd ſi in quatuor

i Secundus modus vt videtur innuere auctor. *k* eiuſdem generis quidam deſcribitur à Cardano de ſubtil. li. 17. & duo alij de varietat. rer. li. 12. cap. 61 pag. 788.

Locus commodus facibus cõſtituendis.

k Deſcriptio eiuſdem.

l 1. & 2. Ratio.

3. Ratio.

m Cautio.

n 3. Rationis deſcriptio.

in quatuor ordines alphabetum partiri velimus quaternis facibus indicabitur, tũ cuiusq; ordinis numerus minuendus ſit, & ordo aliter diſtribuendus: ratio autem, quæ dicta eſt, ſervabitur, tunc conſcij & facum numeros, & vices, quot illę fuerint oſtenſæ, accuratè excipiẽt, eaque ratione vel facilè ſignificata percipient.

1. Ratio

a	m
b	n
c	o
d	p
e	q
f	r
g	ſ
h	t
i	u
k	x
l	z

2. Ratio

a	h	r
b	i	ſ
c	l	t
d	m	u
e	n	x
f	o	y
g	p	z

3. Ratio.

a	g	n	t
b	h	o	v
c	i	p	x
d	k	q	y
e	l	r	z
f	m	ſ	

o 4. Modus.

o In hunc modum mulier è ſpecula, quæ amantis cubiculum ſpectat, ternis luminibus quinquies oſtenſis, mox binis bis, tùm ternis bis: Rurſus verò vno ſemel, eodem quater, & poſtmodum quinquies, ternis deinde ter, poſtremò totidem quater, *Vir Adest*, ſignificabit.

ficabit- Sed hoc etiam aliter fieri poteſt multiſque modis, quorum duos tantum, qui potiores ſunt, recenſebimus. Sit itaque ſ primus hujuſmodi, vt quid facilius oſtendatur. Alphabeti literæ quatuor in partes diſgregentur, vt inferiori patet tabella. ſ 1. Ratio.

ordines. / numeri ordinum

	1	2	3	4
1	a	f	m	r
2	b	g	n	s
3	c	h	o	t
4	d	i	p	u
5	e	l	q	z

Novem itaque faces haberi oportet, quatuor à dextris, à ſiniſtris quinque diſponantur. quaternarius numerus ſectionum ordines, quinarius verò literarum cujuſque ordinis indicabit. Sic viginti notæ erunt, quæ minùs neceſſariæ ſunt omittantur. Literas igitur demonſtranti, vtrinque faces attolli oportet, à dextris & à ſiniſtris, vt ſi A velit oſtendere, vnam à dextra facem ordinem literæ, alteram à læva numerum in quo litera collocatur, deſignantem erigat, ſic etiam ſi B, vnam à dextra, à læva duas. Si C vnam item à dextra, tres à ſiniſtra, & in reliquis eodem modo. Exemplum tale erit, vt ſi mulierem idem hoc modo ſignificare velimus, quatuor primum à dextra faces, totidem à ſiniſtra, duas deinde à dextra, quatuor à ſiniſtra, tum Exemplum.
quatuor

quatuor à dextra, vnam à ſiniſtra attolli oportet. Rurſus vnam à dextra, aliam à ſiniſtra, iterum vnam à dextra, quatuor à ſiniſtra, tertio quoque vnam à dextra, quinque à ſiniſtra, quatuor deinde à dextra, duas à ſiniſtra, ſic & poſtremò quatuor à dextra, tres à ſiniſtra, eaque

2. Ratio. ratione *Vir adest* ſignificabit. Poſſumus & aliter vitandæ confuſionis gratia omnes alphabeti literas bis ternis facibus in hunc modum demonſtrare. Duo ſtatuantur locorum faſtigia, quæ ex æquo ſibi alphabeti notas partiantur, vt vndenas ſingula pronuncient, ternæ cum ſingulis adhibeantur faces, quarum vnaquæque quaternas literas enunciet, quæ pro motus qualitate diſtinguētur. Tres autem characterum ſtatuantur ordines, primum ordinem fax vna ſignificabit, ſecundum binæ, tertium ternæ: fax verò tertiæ ternas tantum notas demonſtrabit, eoque modò numerus duarum & viginti literarum exprimetur. Motuum diſcrimina, quibus cuiuſque ordinis notæ demonſtrentur, tali modò confingemus. Erecta fax A, depreſſa B, in dextrum declinata C, in ſiniſtrum D, ſignificabit: quaternas alias eodē modo indicabimus. Sic & tertias, vt binæ ſurſum erectæ E literam deſignent, ſummiſſæ F, & ſic de reliquis, & rurſus tertiæ ſublatæ I, depreſſæ L literam indicabunt. Idem fiet in vndenis alijs alio de loco demonſtrandis.

Capvt

CAPVT XI.

De computo & loquela per digitorum geſtum, quo maiores ſupputarint, & incautè loquendo vſi ſint.

a NVnc per digitorum flexum computandi loquendiq; morem ex majorum noſtrorum vſu libet hoc loco demonſtrare, vt ad ea perdiſcenda, aliaq; denuò reperienda promptiora ſpectantium ingenia reddantur. *b* Legimus apud Plutarchum Orontem Artaxerxis Perſæ Regis generum, cum ſe à ſocero inhonoratum & contemptum animadverteret, ſolitū dicere: principum familiares computorum digitis ſimiles videri. Quemadmodum enim computando nunc myriada geſtu conficere poſſunt, nunc verò monada; pariter & regum amici modò plurimum pollent: modò verò minimum, & omnibus deriſui eſſe ſolent. *c* Ad hoc facit, quod eſt à Plinio etiam de digitis numeros ſignificantibus memoriæ proditum, *d* Ianum à Numa rege dicatum digitis ita figuratis effictum ſtetiſſe, vt trecentorum ſexaginta quinque dierum nota per ſimilitudinem temporis & ævi ſe Deum indicaret. Quod eſt à Macrobio quoque annotatum in Saturnalibus. *e* Nos igitur de tali computo & loquela id demonſtrabimus, quod doctiſsimus Beda literis mandavit. Monada igitur digitorum computator ſignificaturus minimum lævæ digitum inflectens arctum in medium palmæ figat, Similiter modo ſi duo velit indicare,

a Quintum genus ſe Numerandi ratio per digitos veteribus vſitata.

b 1. Teſtimoniū

c 2. Teſtimoniū

d In dextra igitur auricularē duosq; proximos in vola medium compegit: in ſiniſtra verò pollicem curuatū indice inflexo in fronte diligenter præcinxit: ſolū medium involam coegit.

e Bedę deſcriptio.

dicare, à minimo ſecundum ibidem imponat,
3 Si tria tertium. Si quatuor itidem minimum
4. elevet. Si quinque ſecundum à minimo ſimi-
5. liter erigat. Si ſex tertium nihilominus ſolo,
6. qui medius appellatur, volæ medio appoſito
7. attollat. Et minimum ſuper palmæ radicem
8. cæteris erectis imponat, ſi ſeptem. Iuxta quem
9 octo ſignificanti medius apponatur. Novem
10. verò ſi impudicum è regione componet indi-
20. cabit. Decem ſi indicis vnguem in medio pol-
licis arctum infiget. Viginti ſi impudici api-
cem inter nodos indicis, & pollicis arctè appo-
30. net. Triginta ſi indicis & pollicis vngues mu-
tuo conjuget amplexu: Vnde Hieronymus
,, ait, *trigenarium numerum ad nuptias referri, nam & ipſa*
,, *digitorum coniunctio: quaſi molli oſculo complexans ſe &*
,, *fœderans, maritum pingit & coniugem.* Idque Apu-
,, leius in oratione pro Magia his verbis inſinuat,
,, *Si triginta annos per decem dixiſſes, poſſes videri pro com-*
,, *putationis geſtu erraſſe, quos circulare debueras, digitos*
40. *aperuiſſe.* Quadraginta verò ſi interiora pollicis
50. dorſo indicis ſuper inducatur. Item quinqua-
ginta ſi pollex curuatus inſtar græcæ literæ Γ
60. ad palmam inclinetur. Et ſexaginta ſi idem di-
gitus itidem curvatus indice circumflexo dili-
genter à fronte præcingatur. Ideò hunc nume-
rum ad viduas Hieronymus referri dixit, quod
in anguſtijs & calamitate poſitus eſſe videatur,
70. dum pollex à ſuperiori digito deprimitur. Se-
ptuaginta quoque ſi pollex in longum exten-
ſus indicem ſupra circumflexum adimpleat,
vngue illius duntaxat erecto trans medium
indicis

indicis arctum. Octoginta quoque ſi index vt ſuprà circumflexus pollice in longum tenſo impleatur, vngue videlicet illius in medium indicis arctum admoto. Nonaginta etiamſi indicis inflexi vnguis radici erecti pollicis infigatur. Numerum verò centenarium, qui voluerit indicare, in dextrum transferant, ijsdem vtendo digitis, quibus in læva ad decem vſque ad centum vſus eſt. Proinde Nicearchus facetè in vetulam nimio plus vivacem, quæ annorum ætate etiam cervos ſuperabat, ita ludit, vt iterum jam dextra annos computare ſcribat.

80.

90.

100.

3. Teſtimoniũ.

,, ἡ φάος' ἀϑρήσας ἐλάφυ πλέον ἤχερὶ λαιῆ
,, γῆρας ἀριθμεῖσϑαι δεύτερον ἀρξαμένη.

hoc eſt

,, *Quæ cervos annnis ſuperarit, quæque ſiniſtra*
,, *Vitæ iterum cæptet connumerare dies.*

& Iuvenalis,

,, *Atque ſuos iam dextra computet annos.*

Idem ſacræ paginæ interpres centenarium numerum ad virginitatem refert, nam in læva nuptæ & viduæ notabantur. Ducenta igitur expreſſurus eadem ratione vtetur, qua ad viginti ſignificandum vſus eſt. Sic & de reliquis ſentiendum eſt numeris vltra centenarium nonaginta, vt eodem procedatur ordine, quem à decem vſque ad nonaginta ſervari debere diximus. Deinde mille etiam in dextra, eo modo, quo vnum in læva deſignabitur. Et deinceps bis mille in eadem quemadmodum duo in læva, ſic & in reliquis numeris multiplicato

200.

1000.

millenario ſtatuetur: donec ad novem millia
perveniatur, quo cum ventum ſit, tùm myria-
da (quo nomine decem millia deſignantur)
10000. læva medio pectori in ſupinum admota indi-
20000. cabit, digitis tantum in altum erectis. Quod ſi
30000. viginti millia eadem expanſa. Si verò triginta
millia eadem prona ſed erecta, & pollice medij
pectoris cartilagini appoſito denotabit. Sic
40000. quadraginta millia ſi eadem in vmbilicum ere-
50000. ctam ſupinabit exprimetur. Et poſtmodum
quinquaginta ſi ejuſdem prona ſed erecta pol-
60000. licem vmbilico imponet. Sexaginta deinde
millia eadem prona lævum fœmur deſuper
70000. comprehendet, denotabit. Mox ſeptuaginta
80000. millia ſi ſupina fœmori ſuperponetur. Octo-
ginta dehinc millia ſi eadem prona fœmori ſu-
90000. perponetur. Tum nonaginta millia ſi lumbos
pollice ad inguina converſo comprehendet.
100000. At centum millia, & dehinc ducenta, vſque ad
noningenta millia eodem, quo diximus, ordi-
ne in dextra corporis parte notabuntur. Sed
decies centena millia ambæ manus complica-
tæ in rectis invicem digitis indigabunt. Hic eſt
veterum computandi mos, & inde provenit,
quod apud ſcriptores legenti ſæpè fit oviam,

[f In digitos mittere.]

f vt *in digitos mittere*, pro eo eleganter etiam di-
catur, quod eſt *accuratè numerare*. Diximus de
ſupputandi modo, qui per digitos ſolet indica-

[g Loquendi ratio per digitos.]

[h Prim' modus]

ri, *g* ſupereſt nunc de loquendi ordine, qui per
digitos etiam tradi poteſt, aliquid dicere. *h*
Prima igitur alphabeti nota eodem modo, quo
vnum digito demonſtrari diximus deſignabi-
tur.

tur. Secunda eo etiam modo, quo duo, ſic & tertia ea ratione, qua tria: ſic deinceps vſque ad alteram & vigeſimam, quę alphabeti poſtrema eſt, per ſuum vnoquoque elemento numerum denotato: eo ordine, quo in alphabeto illud diſpoſitum ſit. *i* Huiuſmodi digitorum flexu, & geſticulationum ſolertiæ amans puellæ, cuius amore deperit, coram eius parentibus hujuſmodi digitorum indicio ſic loquitur. Primo tria, inde vnum, mox vndeviginti, poſtmodum quinque oſtendit. Rurſus vnum diviſim, deinde ſex, poſtea ſexdecim, inde vnum, tùm duodeviginti, poſtmodum ſexdecim, poſtremò quinque indicat, talique ordine CAVE A FRATRE inſinuat. *k* Hujuſmodi notarum amantium Ovidius meminit. *i* 1. Exemplum. *k* 2. Exemplum ſeu teſtimoniū

„ *Nil opus eſt digitis per quos arcana loquaris.*

l & alibi.

„ *Nec in digitis litera nulla fuit.* *l* 3. Teſtimoniū

m Huc refertur quod ab Ennio in quādam impudicam dicitur cuius, nulla pars corporis ab impudico munere vacaret. *m* 4. Exemplū.

„ *Quaſi in choro pila ludens, datatim dat ſeſe, & communem facit, alium tenet, alijs nutat, alibi manus eſt occupata, alijs pervellit pedem, alijs dat anulum expectandum à labris, alium invocat, cum alio cantat, attamen alijs dat digito literas,* & *n* Solomon ad idem. *Annuit oculo, terit pede, digito loquitur.* *o* Verum idem alia ratione haberi poteſt, vt ea quis facilis promptiusque loqui diſcat, in græco alphabeto velit idem facere. Græci ſiquidem non quemadmodum latini pau- *n* 5. Teſtimoniū *o* Modus.

ciſad exprimendos numeros literis vtuntur & geminatis. Sed vniverſo alphabeto ſingulis no-
p3. Modus. tis quoslibet numeros indicant. *p* Sunt & alij aliter digitorum indicio ſermonem fingentes, quod faciunt, dum corporis eas partes oſtendunt, vel digitis contingunt, ad quas ſcribendas primùm literæ exiguntur, quas rei noſtræ exprimendæ neceſſarias eſſe cognoſcimus, donec totũ id quod velimus expreſſum ſit. Exemplum erit, vt ſi A indicare ſtatuimus, A*ures* contingamus, ſimiliter ſi B *Barbam* indicemus, ſic *Caput* pro C, & de reliquis hujuſmodi, vt *Dentes, Epar, Frontem, Guttur, Humeros, Ilia, Linguam, Manum, Naſum, Oculos, Palatum, Quinque digitos, Renes, Supercilia, Tempora, & Ventrem* oſtendimus pro ijs literis demonſtrandis, quæ ijs inſcribendis pri-
q4. Modus. mæ requiruntur. *q* Poteſt & ſimiliter ſcribi, vt ſcriptum occultetur, id fiet ſi clanculum, velut taliud agenti vino, vel alia quamvis materia ad rem apta literæ ad id, quod volumus expri-
r1. Teſtimoniũ mendum, neceſſariæ protrahantur. *r* Docet hoc Naſo.

Hinc tibi multa licet ſermone latentia recto
Dicere, quæ dici ſentiat illa ſibi,
Blanditiasque leves tenui præſcribere vino,
Vt dominam in menſa ſe legat illa ſuam.

ſ2. Teſtimoniũ *ſ* & Tibullus.

Neu te decipiat nutu, digitoque liquorem
Ne trahat, & menſæ ducat in orbe notas.

t3. Exemplum ſeu Teſtimonium. *t* Hujuſmodi Paris Helenæ amoris ſui ſignificationem daturus, Menelao coram vino literas protrahit, vnde ipſa queritur in epiſtolis.

Orbe

Orbe quoque in menſæ legi ſub nomine noſtro,
Quod deducta mero litera fecit, AMO.
Credere me tamen hoc oculo renuente negavi.
Hei mihi! iam didici ſic quoque poſſe loqui.

u Sed quis modorum omnium meminiſſe poteſt, cum infiniti ferè ſint, vt hominum excogitantium ingenia? Neque enim ſanæ mentis exiſtimo, in hoc ſeriò tempus conterere. Sed redeamus ad rem, longius fortaſſe digreſsi ſumus. *u* Reliqui modi

CAPVT XII.

De literis clandeſtinis ex veterum ſcriptis.

a QVoniam igitur eò paulatim ventum eſt, vt de ijs ſignis meminerimus, quæ ſcripto noſtra conſilia occultant, qui characteres appellantur, proximum eſt, vt eorum obſcuritatem duplici modo partiamur. *a* 7. Genus ſcripturæ: & hoc quidem in loco veterum.

b Scripti itaque obſcuritas, aut ex literarum perplexitate, aut ex alia ſcribendi ratione proveniet. De characterum involucris ſecundo libro tractabitur, *c* nunc de obſcuritate, quæ à ſcribendi modo inducitur, verba faciamus. *d* Non inutile igitur videtur fore rationem tradere, qua ſic ſcribi poſsit vt nemini ſcriptum, niſi cum voluerimus, poſsit agnoſci. Sed quia nonnulla veterum in hunc modum commenta ab hiſtoricis memoriæ prodita ſunt, eorum prius in ea re vſum proſequamur. *e* Teſtis eſt Gellius in libris noctium Atticarum Lacedæmonas cum ad imperatores ſuos ſcriberent, ne *b* Diviſio. *c* 1. Genus obſcuritatis. *d* Prima ſpecies per notas quę ſine artificio deprehendi nō poſſunt. *e* 1. Exemplum.

literæ interceptæ occulta hoſtibus conſilia indicarent, hoc ſcripti genus ex induſtria excogitaſſe, *f* quamvis alij eius rei commentum ad Archimedem Syracuſanum referant. Surculi duo teretes longiuſculi, & torno perpoliti æquabantur, vt par vtrique longitudo & latitudo eſſet: eorum alter imperatori ad bellum proficiſcenti dabatur: alter domi penes magiſtratus diligenter ſervabatur. Quoties itaq; vſus neceſsitas incidebat, * pagina, quanta rei ſatis erat, ſurculo circumvoluta, vt rotundum volumen efficeret, & oræ benè adjunctæ *g* in modum lori aptè ligno cohærerent, ne rimæ interponerentur, tùm in chartam ſic circumvolutam literæ à ſummo capite per tranſverſum ad imum in eo loco inſcribebantur. Perſcriptum inde lorum ſurculo prolixum, & anguſtum eximebatur, & ad imperatorem dabatur. Exiſtimabant enim ſi in hoſtium manus illud fortè interceptum incidiſſet, truncatas literas, ſyllabas, dictionesque & eorum partes longè diſtractas intuentes ſcriptum nequaquam percepturos. Nec ſpem fruſtrabatur eventus. Quoties enim illud in hoſtes incidebat, nihil in loro ſcriptum poterant conjectari: ſed velut inconditè & fruſtrà ſcriptum dimittebant: is verò, cui illud deſtinabatur, applicato loro, in eumque modum circumvoluta, quo antea fuerat, cum ſcriberetur, ita vt continuata ſcripti ſeries ſequeretur, nuncium agnoſcebat. *h* Hujuſmodi ſcriptum σκυτάλην Græcè appellabant. In hunc modum ſcriptam epiſtolam Lyſandro ad Helleſpontum allatam

f Aliorũ opinio

* Lorum.

g Imo verò loris ipſis vtebantur: vt & paulò ante notavimus.

h Scytala.

Plutarchus author eſt. *i* Alium quoque ad hanc rem aſtum in veteri hiſtoria ab incerto Pœno, alioquin illuſtri, vt refert Gellius, excogitatum legimus: *k* Herodotus tum idem à Demarato factum meminit. Is vt ille refert, Suſis commotans, cum Xerxem adverſus Græciam expeditionem * ſumere * ſtatuentem accepiſſet, eam rem cenſuit Græcis nunciandam: ſed occupatis per cuſtodes itineribus, cum res aliter fieri nequiret, ne nuncius interceptus deprehenderetur, rem in hunc modum comminiſcitur. *l* Pugillaria nova accepit nondum cæra illita, inde literis de ligno exaratis regis conſilium prodit, tabulam deinde, vt mos erat, cæra collinivit, ne ſcriptura detecta ſibi quid negotij apud viarum cuſtodes exhibêret, eamque tabellam veluti ſcripto vacuam domeſtico ſervo perferendam tradidit verùm nulla prius commenti ſignificatione facta, Lacædemones, cum quid ea perlata ſibi vellet, nequirent interpretari, nihil ſcriptum intuentes, verùm rem (vt erat) non fruſtra factam ſuſpicantes, Gorgo Cleomenis (vt ego accipio) filia, eademque Leonidæ vxore monente, detracta è pugillaribus cæra, nuncium accepere. Ex hujuſmodi pugillaribus cæra illitis, in quibus ſcribi mos erat, *literæ* etymon datum Grammatici aſſeverant quod à *litura literæ* nomen deductum putent: quod à veteribus in cæratis hoc modo tabulis ſcribi ſoleret, & ſcriptum poſtea deleri. *m* Fuit & alia imperſcrutabilis techna barbarico aſtu digna, cuius Herodotus, ſub perſona

i 2. Eemplum atque modus.

k lib. 7. extremo & Iuſtin. lib. 2.

** Suſcepturũ.

l Deſcriptio ejus modi.

Herodot. in ſine lib. 7.

m 3. Exemplum & modus.

Hiſtiæi authoris meminit. Is imperante Dario in terra Aſia non ignobili loco natus, cum in Perſide apud regem ageret, & Ariſtagoræ, vt ab eo deficeret, vellet furtivo ſcripto nunciare, veritus, ne ſi non accuratè nuncium miſiſſet, res prodita maximum ſibi periculum afferret, hujuſmodi aſtum comminiſcitur. Servo ſuo diu oculorum ægritudine laboranti capillum ex capite, tanquam medicari voluiſſet, deradit, & eius capiti levi atramento literarum formas impreſsit, quibus idipſum, quod nunciare in animum induxerat, ſcriptum erat, ſecum deinde, donec capilli renaſcerentur, domi retinet, quod vbi factum eſt, illum ad Ariſtagoram dimittit, jubens cum ad eum veniſſet, illum admoneret, vt quemadmodum ille nuper fecerat, ſibi caput deraderet: ſeruus cum ad Miletum ad Ariſtagoram veniſſet, domini juſſus memor, Ariſtagoræ rem ſignificat, ille rem fruſtrà non fore (vt erat) ratus, commiſſum exequitur, ſic nuncium percepit.

Capvt XIII.

Furtivæ literarum notæ, quibus maiores in ſcribendo vſi ſint.

a Secunda ſpecies.

a EXpoſitis ijs, quæ de characteribus, qui ſine artificio cerni non poſſunt, proximum eſt de ijs verba facere, qui per ſe ſub viſum cadent, alioquin technis impliciti. Sed quoniam hac in re nonnullos priſci

modos

modos invenerunt, qui multum à noſtri temporis dolis & involucris differunt, veterum primum huiuſmodi ſcribendi rationem proſequemur, occultos mox noſtri temporis ſcribendi modos in ſecundum librum differemus.

b Mos maiorũ.

b Maiores itaque, cum res, vel tempus obſcuritatem exigeret, varijs in ſcribendo ambagibus uſi ſunt: teſtes ſunt Suetonius & Gellius, qui hac ſcribendi ratione C. Cæſarem in epiſtolis ad C. Oppium, Cornelium Balbum, Ciceronem, & cæteros familiares, qui res eius domeſticas, ut abſentes curabant, uſum eſſe meminerunt.

c Prima ratio eiuſdem per *ἀντιστοιχείωσιν.*

c Occultè ſcribendi modus hic erat, ut literarum poteſtas commutaretur, & primas literas quarta quæq; ſuccedens indicaret, quò fiebat, ut ſcriptum ſæpiſsimè ſine coagmentis ſyllabarum componeretur, ita ut inconditè literas poſitas putes, inter eos verò interpretandi clandeſtinum commercium erat: Res exemplo dilucidior fiet. Pro A litera D ponebatur, E pro B, F pro C, & de reliquis in hunc modum. Sic in legendo ſonus cuique ſuus, & poteſtas reddebatur, & occultè ſcriptum legebatur.

d De Probi libro cuius meminit A. Gel. noct. Att. lib. 17. cap. 9.

Extat de hoc ſcribendi modo *d* Probi grammatici ſatis curioſus commentarius, in quo de occulta literarum ſignificatione à C. Cæſare ſcriptarum pertractatur. Aliter verò literarum poteſtatem Auguſtus commutabat, cuius extat ſcriptũ ad filium huiusmodi: Quia innumera incidunt aſsiduè, quæ ſcribere alterutrũ & ſecreta eſſe oporteat,

e 2. Ratio.

e habeamus inter nos notas ſi vis tales, ut quicquid ſcribendũ ſit,

pro unaquaq; litera, ſuccedentem ſcribamus hoc modo, ut pro A ponamus B, & C pro B, & de reliquis in hunc modum, & pro Z duplex AA, ut à noviſsima ad primam duplicatam redeamus: hic fuit Auguſto ſcriptum obſcurandi modus. *f* Aliter Cicero, (ut aliquibus videtur) qui inſtar dictionarij librum conſcripſit, in quo ſingulis verbis ſingulas notas, quibus illa ſignificarentur præfixit. Tantaq; erat notarum & verborum *g* copia, ut quæcunque latino ſermone ſcribi poſſent, ſuis noti exprimerentur. *h* Vnde character hic W° Mvndvm ſignificabat, hic M Modvm, hic ⊤ Hominem, & hic 'l Tempvs, alius in hunc modum h Syllabam, alius verò ſic D Accommodat, huius generis reliqua erant, quæ in eo libro commentus ille fuit, quibus pro exprimendis occultè animi conceptis uterentur. Nec defuerunt, ex priſcis autoribus, *i* qui pro notis verba ſcriberent.

f 3. Ratio.

g Vbertas.

h De diſcrimine harũ notarũ monuimus ſupra cap. 3. Conſulatur & Trithem. *Polygraph.* pp. 2. & Leonhar. Turneiſſ. Onomaſtic. part. 2 pag. 174.

i 4. Ratio.

Capvt XIIII.

Antiquorum ſcribendi modos noſtra tempeſtate vanos & inutiles eſſe.

HAEc priſci commenta ad ſcriptum obvelandum invenerunt: *a* verùm ut de ijs verba faciamus à ſcytala initium auſpicabimur. Quotus igitur quisque noſtra tempeſtate erit, qui maximis & arduis in rebus, quæ deſide-

a 1. de Scytala.

deſiderant occultari, capitis ſui & fortunarum diſcrimen in ſcytale ſecuritatem reponendum tutò exiſtimabit, quin potius à quovis vel minimum curioſo id genus ſcripti artificium cenſeat facilè poſſe deprehendi? quis autem rurſus non intelligat, non alia ratione illud, quàm in eum modum, quo ſcriptum fuit compoſitum, debere interpretari? in ligno verò cum ſcriberetur circumvolutum non agnoſcat, quòd ſi digitis vel ſurculo æquatæ craſsitudinis complicetur, quis non videat iterum coeuntibus partibus ſtatim facillimè ſcriptum aperiri? *b* Iam verò quàm vanum in pugillaribus ſcriptum ſit, videamus. Ego quidem meo judicio exiſtimo in hunc modum moleſtiùs eſſe ſcribere, quàm cuiquam, qui vel mediocris judicij ſit, latens ſcriptum indagare, parumque conferre hanc ſcribendi rationem noſtra ætate fuiſſe ſublatam, ut eò minus occulta fraus prodi poſsit: ſiquidem etiamſi nulla priſci moris notitia haberetur, certè rem ipſam ſupicio detegeret. *c* Sed neque illud ſatis tutum eſſe poteſt, ut deraſis capillis capiti, inſcribantur literæ, ſiquidem ſudore, cui caput eſt obnoxium, facilè poſſunt aboleri, quod ſi acu etiam cutis perforetur, ne hoc quidem ſatis ad ſuſpicionem ſufficiet, ſi is, qui inſcriptionem gerit intercipitur, tùm enim diligentiſsima ſit inquiſitió, metus & neceſsitas vigilantiam præſtant, nec prius ſatis ſibi factum putant, quàm cuncta penitus, quibus veritas eruatur, exquiſierint, nunc pollicitationibus quæ-

b 2. de Pugillaribus ſeu tab. ceratis.

c 3. de Hiſtiæi ſtratagemate de quo rurſum infr. lib. 2. c. 20.

quæruntur illicita, nunc minis terror incutitur, quod ſi hæc parum proſint, ſupplicijs & tormentis res agitur, at ſi ne hoc quidem prodeſt, ne interim literæ furtim perferantur, non ſolùm caligæ & ſoleæ perquiri ſolent, veſtes eximi, & ſuturæ diſſolui, ſed ne à viſceribus quidem perſcrutandis abſtineatur, tantum abeſt, ut illi ab inquiſitione intactum caput relinquant. Sed hactenus de huiuſmodi literarum velamento, *d* nunc ad notas, quibus ijdem uſi ſunt, verba convertamus, de quibus ne ſermo nimis in longum in re ludicra protrahatur, nil eſt, quod dicam, niſi vaniſsimas eſſe, quæque vel à pueris poſsint facilè agnoſci: obſervatâ enim characterum poteſtate, qui ſæpius repetuntur, nemo eſt quin videat, parum conferre ad ſcripti obſcuritatem characterum poteſtatem immutari, neq; ſolum poteſtatem, ſed etiam figuram: ſiquidem ne latens ſcriptũ mentis inquiſitione eruatur, parvi videtur referre characterem vel barbaricũ eſſe, vel aliam quamvis formam pro charactere depingi, modò compertum ſit, quo ſermone charta concinetur, isque ſermo interceptori minimè obſcurus exiſtat. *e* Sed ut de Ciceronis invento loquamur, quis eius laborẽ in eiuſmodi notis perquirendis citra nauſeam ſubibit, ut tot ſibi characteres effingat, quot rebus ſingulis, quæ uſu venire poſſunt, ut ſinguli aptentur, ſufficiant, quibus, quamvis tutò ſcribi poſsit, quomodo tamen paucis diebus, ne dicam horis idem conſcius interpretabitur, qui hunc verborum

d 4. De notis quibus hac in re uſi ſunt plerique veteres.

e 5. De notis Ciceronianis. de quib. ſuprà pag. 54.

borum indicem retineat? Abeant igitur cum ſua vetuſtate tàm copioſa veterum commenta: nos animi occulta conſilia ſcripto commiſſuri, nequaquã ijs tutos exiſtimabimus, longè alios aſtus, longeq́ue aliam vafritiem hæc ætas videtur expoſcere: in qua vel infantes nondũ verba balbutire cognovimus, cum ſubdolæ mentis quędã ſigna, veluti malitiæ primitias ingerunt, quaſi à nutricis uberibus ſimul cum lacte illam ſuxiſſe, ne dicam à matris utero contraxiſſe videantur. Quare in uſum, qui velint, hæc admittant: nos certè ſicubi res occultiſsimas neceſſariò latebras expoſcit, pro rerum occaſione illis nequaquam vitæ & fortunarũ diſcrimen committendum ducimus, niſi res minoris eſſe videatur, quàm ut in ea occultanda nimis laboremus. Cuiuſmodi igitur ad hæc aſtus ætas noſtra protulerit nunc in medium proferamus.

CAPVT XV.

Furtivas literarum notas fieri, quæ cerni non poſſunt, tùm earum ratio & uſus.

DIximus, *a* quæ ad ſcriptum ſic operiendũ, ut locus, in quo facta ſit inſcriptio, ſcriptũ occultet, commenta priſcorum ætas induxit: nunc inviſibiles ſcribendi modos, quos eorum vice noſtra ſolertiùs indagavit videamus. Scribendi modum inviſibilem nuncupamus, quod niſi ratio adhibeatur, qua ſcriptum indicetur, characteres intuentis omninò viſum effugient, ita ut is, cui ſcriptum deſtinatur, notas exponendi modum ab eo qui ſcripſit præcognitum habere

a Μετάβασις methodi rationem indicans.

b Commendatio huius rationis.

habere oporteat. *b* Porrò hoc ſcripti genere, quoniam multum habet obſcuritatis, in maximi momenti rebus, quas non parum interſit occultari, potius quàm quovis alio uti expediet: præſertim ſi ſub eo ſcripti etiam perplexitas occultetur. Quare ne quid omiſſum videatur, quod ad præſentem materiam poſsit pertinere: ea de re aliquot modos præſcribemus: quos è noſtris naturalis Magiæ antea experimento comprobatos, hûc tranſtulimus. Nihil enim ibi commiſſum eſt, quod verum antea non indicaſſet eventus, quos repetere hoc loco non inoportunum videtur, quorum quamvis aliqui etiam lippis & tonſoribus noti ſint, eos tamen exigente materia non prætermittimus. *c* Fiunt itaque literæ, *d* quæ interdiu deliteſcant, noctu verò luminis abſceſſu vel tenebris conſpicuæ fiant, quarum ſcribendarum ratio eſt huiuſmodi: *e* Nitedulæ capiantur, ex quibus humor ſtillatorijs vaſis accuratius extrahatur, quemadmodum in Magia docuimus, tùm ea ex aqua graphicè ſupra chartam notæ exarentur, qua in re ſi ſeduli fuerimus, nequaquam interdiu characteres apparebunt, noctu verò igneo colore nitentes videbuntur. *f* Alij verò ſecus ſalicis corruptum aqua lignum diſtillant, & extracto liquore characteres deſcribunt: licet hic ſcribendi modus à ſubtilitate potius, quàm à facilitate & utilitate commendandus ſit, neque enim ſine faſtidio ſic res perfici poteſt, & facilè fit, ut opus laborem fruſtretur, nam ſi ab

c 1. Ratio ſeu modus.

d Subdiviſio.

e Prima ratio.

f Secunda ratio.

ſi ab intercipiente igni exponitur, ſtatim ſcriptum detegitur. *g* Poſſumus verò aliter conſequi, *h* ut in alba charta, aliavè corporis parte inſcriptæ notæ deliteſcant, &, cum opus fuerit, detegantur: Super brachium vel dorſum, aliudvè *i* membrum aceto vel urina clanculum fiat inſcriptio, eaque exiccetur, ut ne veſtigia quidem appareant: Vt verò ſcriptum exponatur, fuligo vel combuſta papyrus exteratur, ſic enim literæ internitebunt. *k* Vel aliter ſi adipe vel ſepo, aliovè pingui, vel gummi delineentur notæ, & carbonis inde, vel combuſtæ chartæ pollis inſpergatur, ut detegat. *l* Hoc fortaſſe aſtu (ut *m* Polyænus Græcus ait) Attalus victimæ inſcriptione impreſſa uſus eſt: hic enim ut ſuos milites ad fortiter agendum cum Gallis hoſtibus, qui multò plures erant, impelleret, non parum referre arbitratus, ſi eorum animis indubitatæ victoriæ fiduciam proponeret, ludicram rem, alioquin utilem, huiuſmodi cum ſacrificaturo vate comminiſcitur. Ante conflictus diem victimam parat, tùm Sudinus vates ſacra faciens, deos precatus libat, & victimam diſſecat. At Rex contrito gummi in dextram manum inſcribit REGIS VICTORIA, inſcriptionem hanc à dextris ad ſiniſtra producens, cùmque viſcera extraherentur, manũ in calidiorem ac fungoſum locum ſupponit, abſtergitque inſcriptionem. Sed vates reliquas partes percurrens, & ſua munera obiens, convertit particulam, qua inſcriptio cõtinebatur huiuſmodi, *Regis victoria.* Hæc

g 11. Modus.
h Prima ratio, de qua & alibi.
i 2. Ratio.
k 3. 4. 5. 6. Ratio. Cardan. de variet. rer. lib. 12. c. 61. pag. 792.
l Exemplum.
m Stratagem lib. 4.

Hæc res vulgata ingenti cum militum gaudio, plauſuq; excepta eſt, ut alacriores, promptioreſque ad pugnam animos indicarent, ſic quaſi non dubiæ ſpe victoriæ adducti, ac pollicito numine freti, acriter pugnantes Gallos ſupe-

n 7. Ratio. rarunt. Sed ad rem redeamus. *n* Id etiam præſtabit lac ficulneum, ſi eo alba charta deſcribatur, & poſtmodũ ab amico ſcriptum carbonis polline inſperſo confricetur, & detergatur: fit enim ut literæ ſtatim nigreſcant. Idẽ nonnulli ſimpliciſsimè vaccino lacte quoque fieri poſſe exiſtimant, unde illud Antonij ad Paulin. Epiſt. 23. v. 21.

Lacte incide notas: areſcens charta tenebit,
Semper in adſpicuis prodentur ſcripta favillis.

o 8. Ratio. *o* Ad id etiam confert (ut Plinius refert) tithymali lac ad deſignandas notas, & ſuper illud inſperſus cinis ad detegendas, eoq; modo multi, ut ille teſtatur, adulteras alloqui maluêre, quã codicillis. Confirmat hoc Ovidius admonens in arte amandi puellam quemadmodum cum amantibus tutò per ſcriptum colloquatur.

Tuta quoq; eſt, fallitq; oculos è lacte recenti,
Litera, carbonis pulvere tange, leges.
Fallet & humiduli quæ fiet acumine lini,
Et feret occultas pura tabella notas.

q 3. Modus iſque multiplex. *q* Literæ autẽ, quæ igne conſpicuæ fiunt, quamvis ferè vulgatum ſit, quemadmodum efficiantur, earum tamen rationem hîc tradere non videtur abſurdum. Epiſtola ab eius rei, quæ ſcri-

1. bitur, ſuſpicione prorſus aliena ſumatur, tùm
2. omiſsis ſpacijs minimè neceſſarijs, literæ, ſyllabæ, &

bæ, & dictiones oportunè humenti ſucco citrij, 3.
vel medici mali, vel cæpæ, vel omnium ferè
acrium ſucco iterum delineentur: nam ſiccato
humore inconſpicuæ fiunt, & eæ tantum, quas
ſolum atramentum delineavit, apparebunt,
cæteræ deliteſcent, ita, ut qui legat tabellam
inutiliter ſcriptam & vanam opinetur: at ſi pa-
gina igni admota incaluerit, literarum rurſus
lineamenta clariſsimè indicabit. Eſt & ſalis ge- 4.
nus, quod ammoniacũ vocant, hoc contuſum,
& aquæ immixtum literas quidem ſcribenti
albas reddit, quæque cum papyri colore vix in-
ternoſcãtur: verùm ſi admoveantur igni, nigræ
apparebunt. Succus autem ceraſorũ ſi calamo 5.
adhibeatur, viridi colore, ſi cyclamini, ruffo li-
teras deſignabit: ſic varij fructuum ſucci, varios 6.
quoque igne colores indicabunt. Hac ratione
acceptis, remiſsisque amatoris tabellis, puellæ
amantes ſæpè parentum cuſtodiam fruſtran-
tur. *n* Fiunt quoque characteres, qui non niſi
n 4. Modus.
cõbuſta papyro interniteant: Modus talis eſt:
Literæ gummi, vel quovis ſalis genere, vel calce
in papyro producantur, quæ cum per ignem
apparere nequeant, combuſta denigrataque
ſtatim papyro characteres albicant. *o* Fieri quo-
o Quinti modi 1. ratio. Fortaſſe hic modus eſt à Cardano deſcriptus, de Varietate rer. lib. 12. c. 61. pag. 780.
que poſſunt literæ, quæ niſi charta aquis mer-
gatur, legi non poſsint, eas delineandi modus
talis eſt: Alumen aqua diſſolvitur, eoque diſſo-
luto characteres deſcribuntur, qui cum ſicce-
ſcunt, conſpici deſinunt. Vt verò legi poſsint,
charta aquis immergitur, ſic immerſa characte-
res conſpicuos reddit. *p* Idem etiam aliter fit:
p 2. Ratio.

In vitreis Chymiſtarum vaſis è chalcantho humor diſtillatur, eoque in papyro characteres formantur, & ſic fallent intuitum: Vt verò cerni poſsint in omphacitis gallæ aquam charta, vel in vinum, in quo ea * inferuerit, mergitur.

* Inferbuerit.

q 6. Ratio ſeu modus.

q Vt verò alibi magis quàm in charta ſcribi poſſit, hoc modo ſcriptum fiet, quod lactis candorem imitabitur: Lithargyrus primò teritur, tritus in fictile, ubi ſit aqua aceto commixta immittitur, & decoquitur, & per colum traijcitur, mox ſervatur, tùm in limonis citrigeri ſucco in lapide, vel aliqua corporis parte, vel alibi exarantur notæ, illæ ſiccato humore minimè apparebunt: ſed ut legi poſsint, ea lithargyri aqua madefactæ, conſpicientur lactis candorem imitari.

r 7. Ratio ſeu modus eiuſdēque ſubdiviſio & ratio 1.

r Poteſt etiam epiſtola hoc modo concinnari, ut ea, quæ volumus latere, medijs inter verſus qui cernuntur ſpacijs ſcripta diliteſcant, cumque opus ſit, abolitis, quæ prius apparebant, cerni poſsint. Modus hic erit: Stillatitio chalcanthi liquore (vel affuſa in illud ferventi aqua, dum illud ſolutum fatiſcat) ſuper papyrum arcana literarum lineamenta deſignentur, cum arefactæ ſint, illicò celantur, cæterum ut inane ſcriptum deleatur, hac ratione fiet. Combuſta palea, vel ſalicis carbones ſuper porphyreticum marmor triturentur, tùm omphacite galla in albo vino decoquatur, ſicq; humore in ſpongiam attracto, vernaculus color ater obliteratus deliteſcet, priſtinus verò, qui delituerat, refricatus apparebit.

s 2. Ratio.

s Fiet idem, ſi commune atramentum

tantum

tantum aqua diluatur, quantum illa occultandis literarum lineamentis ſatis ſit: eoque modo totum id, quod volumus latere, deſcribatur, tùm atramentum ex carbonis, ſalicis, vel paleæ combuſtæ polline paretur, eoque ſuper albicans ſcriptum inania, quæ velimus deſcribantur. Huiuſmodi atramentum parum aut nihil à vero differt colore. Cæterum ut arcanum ſcriptum legi poſsit, vino in eadem galla decocto, ſpongiâ pagina detergitur: ſic quod prius apparebat ſcriptum, deliteſcet, quod verò cerni non poterat, indicabitur. *t* Verum ſi libuerit characteres ſic deſignare, ut niſi lumen vel ſyderis vel candelæ interponatur, cerni non poſsint, in hunc modum fiet: Ceruſſa aliusvè color gummi liquefacto immiſcebitur, ex eaque immixtione materia chartæ concolor parabitur, ut nihil ab ea diſcernatur, tùm qui nuncium ſit excepturus, charta oculis & lumini interpoſita, ſubobſcuras characterum formulas conſpiciet: fit enim ratione optices, ut ea materia parum denſa, dum oppoſita externo lumini, impedit, quò minus ulteriores radij ad intuitum noſtrum perveniant, conſpicuam nobis lineamentorum umbram efficiat. *u* Fieri etiam poteſt, ut nigra charta albos characteres conſpicuos reddat. Ratio eſt hæc: Oui luteum albumenque commiſcentur, ut inſtar ſcriptorij atramenti liqueſcat, eo liquore literarum figuræ in papyro protrahuntur & exiccantur, tùm ſuper exiccatã chartam

t 8. Ratio ſeu modus.

u 9. Ratio ſeu modus.

color ater inducitur, eaq́; iterum exiccata mittitur, verum ut literæ conſpici poſsint, lato ferro chartæ ſuperficies eraditur, ſic enim fiet, ut ſublato inde atramento, ubi literę erant, earum albi coloris ſigna conſpiciantur. *x* Maximè quoque tutum fuerit ovo literas inſcribere, quod ſuâ non carebit fallacia: *y* Alumen & galla tunditur, pollis aceto immiſcetur, donec atramenti inſtar liqueſcat, hoc modo parato liquore characteres ſuper ovi cortice deſignãtur, & exiccantur: inde muriæ vel acri aceto imponitur illud, ubi cum quatriduum permanſerit, poſtmodum eximitur, & exiccatur, ad amicum mittitur, tunc enim literæ amplius foris non apparent: Vt verò is ſcriptum legat, igni illud admovebit, & toſtũ emundabit, ſic intus characterum ſigna conſpiciet. Fit idem alia ratione: *z* Cærâ ovum circumlinitur, in eaque ſtylo ferreo literæ delineantur ad corticem, tum humore ex aceto, & gallis comparato fatiſcentes rimæ complentur, & exiccantur: per diem ſubinde ovum in aceto ſervatur, mox ablata cæra ad conſcium mittitur, at ille eo decocto & mundato, in pervio cortice & duro albumini impreſſos characteres inveniet. Sed quoniam ea, quæ obſcuras characterum notas præcedere viſa ſunt, ad iuſtam metam produximus: proximum eſt, ut hoc clauſo volumine, inſtantia, quæ noſtri muneris magis propria ſunt, ſecundo libro proſequamur.

x 10. Ratio ſeu modus.

y 1. Eiuſdem ratio.

z 2. Ratio.

Finis primi libri.

IOAN.

IOAN. BAPTISTÆ PORTAE NEAPOLITANI DE OCCVLTIS SIVE FVRTIVIS Literarum notis.

LIBER SECVNDVS.

PROEMIVM.

QVID olim notæ & quorſum à ἀνάμνησις.
maioribus earum uſus indu-
ctus ſit, primo volumine indi-
cavimus: Proximum nunc eſt,
occultè ſcribendi, ijſque uten-
di modos, ut tutò epiſtolis ar-
cana committantur, tùm ne illæ intercipiantur, proſequamur. *b* Huius voluminis materiam quatuor in partes dividemus, eos primùm modos, qui artificioſa legentes ſimulatione deludent indicabimus: notarum deinde involucra, quæ non niſi magno cum labore interpretari poſsint, ſuggeremus: mox ea proſequemur, quæ tanta doli perplexitate involuuntur, ut ne Oedipi quidem conatus non fruſtrentur: tùm ad ea procedemus, quæ non modò perveſtigari nequeant, verùm etiam nullam doli, aut rei ſub adulterinis literis contentæ, ſuſpicionem relinquant: ſed ut alterius propoſiti ſcriptum negligendum præbeant. *c* Verùm dicet aliquis, quorſum in re tam frivola tantum laboris impendium? Quotus enim quiſque tam rudis & obeſi ingenij erit,

[Margin: *b* Diviſio. 1. 2. 3. 4. *c* Obiectio.]

qui in his componendis, poſtquam huic negotio aliquandiu operam dederit, peritus non evadat, ut ad effingendos id genus novos & diverſos ſcribendi modos ſine magiſtro facilè idoneus non exiſtat? qui præterea tàm multi eſſe poterunt, ut ijs, neque volumen capiendis, neque quiſque percenſendis ſatis eſſe videatur? *d* Non diffiteor novas poſſe horum characterũ figuras ex arbitrio quemlibet confingere: verùm non omnes eiuſmodi erunt, ut & ſcribenti & interpretanti nauſeam non pariant. At qui nos eos modos tradere conati ſumus, quorum præter multiplices literarum characteres in omni ferè ſcribendi ratione, cum facilis erit uſus, tùm verò facilior exemplum habentibus ad percipiendum interpretatio, eo enim penitus ſublato, omninò perdifficile erit, ut ſcriptum legi poſſe nullo planè modo videatur. Sed quoniam innumeris penè modis hæ ſcribendi rationes poſſunt variari, nos ex ijs aliquas, quæ inſigniores viſæ ſunt attigiſſe ſatis erit, ad quarum exemplaria quivis novas & præſtantiores poterit comminiſci.

d Solutio.

Sed ne longiùs ſermo protrahatur, ad eas præceptiones oportunum fuerit accedere.

Capvt

CAPVT. I.

Quid ſit occultis ſeu furtivis literarum notis ſcribere.

NIl aliud furtivis literarum notis animi ſenſa committere appellamus (quod in hoc volumine præcipuum intendimus) quàm eo ſcribendi uti artificio, ut quod per epiſtolam nunciare velimus, ita occultemus, ut non alia ratione, quàm ea quæ à nobis inducta eſt poſsit interpretari, quo fit, ut huiuſmodi ſcriptum nemini niſi amico, cui res noſtras percipi volumus, facilè cognoſcatur. *a* Huius verò artificij tria potiſsimum ſunt genera: tria enim præcipuè accidunt literæ: ordo, figura, & poteſtas: *b* quare alia ſcribendi ratio ordinis permutatione obſcuratur, ut ſi ROMA pro eo quod eſt AMOR ſcribatur. *c* Alia figuræ commutatione, ut ſi pro formis noſtrarum literarum quidvis aliud ex arbitrio depingatur, & ſua quæque literæ poteſtas forma exprimatur. *d* In hunc modum Eſdras ſcriba & juris peritus (ut Hieronymus in libri Regum præfatione teſtatur) cum eum librum ſcriberet, in quo leges continebantur, novis characteribus uſus eſt, qui poſtea à Iudæis uſu recepti, omnibus temporum ſucceſsione perſpicui facti ſunt, ut non alius apud Hebræos characteris uſus etiamnum perduret, quàm eorum, qui tunc nuper reperti, erant obſcuri. *e* Alia permutata figurarũ poteſtate obſcurior redditur, ut ſi pro una Tyriorum litera, alia Palamedis,

a Diviſio.

b 1. Genus.

c 2. Genus.

d Exemplum. De quo Bellarmin. Grammat. Hebrai. & quædam aliter paulò in Siclo Montani, & apud Angel. Roch. bibliot. varicana pag. 82.

e 3. Genus.

& pro Palamedis una Simonidis Melici pariter alia reponatur, vel ex adverſo. Nam ſi *f* veterum monumentis fides habenda eſt, Tyrij apud Græcos literas induxerunt numero ſexdecim, poſt hunc Palamedes quatuor, demum Simonides totidem adiunxiſſe traditur: ita ut omnes quatuor & viginti numerum abſolvant. Hæc ſunt præcipua occultè ſcribendi genera, verùm ex ijs multæ ſpecies emanant, quæ pro diverſa eorum compoſitione variantur, nam & ordinis tranſpoſitio, figuræ forma, & poteſtatis functio multiplex eſſe poteſt, & ea ſimul poſita diverſiſsimam obſcurandi ſcripti perplexitatem efficiunt, unde tàm multa, diverſaq; eſſe poſſunt genera, quàm varia excogitantium in omni tempore ingenia. Sed hæc ſuis locis inter legendum fient clariora, quare velle hìc ea percenſere abſurdum eſſe exiſtimo. Nunc ad reliqua tranſeamus.

f Plin. lib. 5. cap. 12. & lib. 7. cap. 56. Tacit. Annal. 11. & ibi Lipſ. Lil. Girald. de poet. dial. 1. &c.

CAPVT. II.

Quod per literarum tranſpoſitionem occultè ſcribi poſſit.

VT *a* igitur ad occultè ſcribendi modos accedamus, ratio poſcit, ut ab ordinis tranſpoſitione, & in hoc genere à ſimpliciſsimis & ſcriptu facillimis exordiamur. Initijs enim ſimpliciora magis convenire videntur, talique ordine omnes ad diſciplinas commodiùs provehimur, ut primũ cognitu facilia, mox aliquantò difficiliora, & minus ſimplicia diſcamus.

a 1. Genus *μετάθεσις* ſeu potius generatim *θέσις* varia.

b Quare

b Quare inter cæteros talis ſcripturæ modos qui ab hujus rei non ignaris circumferuntur, hic primum occurrit, qui eo artificio contegitur, vt literæ certo ordine ſervato, in ſcripto tranſponantur. *c* Hujus generis duplex ratio eſſe poteſt: altera erit, quæ ſuſpicione prorſus carere videbitur: altera, quæ licet ſuſpicionem afferat, ſe tamen ſua obſcuritate tuebitur, niſi nimis curioſus interceptor, obſervato literarũ ordine, quomodo literarũ nexus transferatur deprehendat. Prioris modi ratio hæc eſt *d* Propoſito primũ veſtrę ſententię exemplo, vt tuti⁹ ſcribatur: duæ ſtatim lineæ capiantur in quib⁹ literæ collocentur: prima tũ litera in ſuperiori proxima in inferiori, rurſus tertia in ſuperiori, verſu, quarta item in inferiori alternatis vicib⁹ reponãtur, quoad tota ſpacia literis cõpleantur, mox ijs perfectis binę aliæ ſumantur lineæ, quæ pari modo literis occupentur, donec totus ſenſus expleatur: quo fiet, vt binæ extremæ lineæ aliquando ambæ dimidiatæ remaneant. Hæc ſententia notata primum noſtris characteribus ſubjiciatur exemplo. TVI PRIDEM *A*RDENTISSIMO *A*MORE *I*NCENSVS *S*VM, *V*ERVM SIGNIFICATIONEM *A*DHVC NVLLAM *D*EDI, HABITA RATIONE *V*ERECVNDIÆ TVÆ, ET PARENTVM. *Q*VARE NISI *A*MANTI *S*VBVENTVM *S*IT, TVA *V*ICTVS *S*ÆVITIA COGAR *V*ITAM DIMITTERE.

b 1. Modus tranſpoſitio μετάθεσις.

c ὑποδιαίρεσις ſeu ſub diviſio eiuſdẽ.

d 1. Ratio.

Hæc verba ſi ad eam formam ſcripto committenda ſint, tranſpoſito literarũ ordine tale ſcriptum indicabit.

t i r d m r e t s i o m r i c n u s m, e u s g i i a i
u p i e a d n i s m a o e n e s s u u r m i n f c t e
n m d u n l a d d b b t r t o e e e u d æ u e p r n u
e a b c u l m e i, a i a a i n u r c n i t æ, t a e t m
q a e i i m n i u u n u s t u u c u s u t a o a u t m
u r n s a a t s b e t m i t a i t s æ i i c g r i a d
i i t r
m t e e

e 8. Ratio.

e Sed perplexius & involutum magis ſcriptum erit, ſi numerus verſuum adhuc duplicabitur, vt quatuor primum lineis conſtitutis, literæ eo ordine collocentur: vt prima primi verſus initio, proxima quarti tertia in fine primi, quarta in fine poſtremi, quinta deinde initio ſecundi verſus, ſexta initio tertij, ſeptima in calce ſecundi, octava demum in calce tertij diſponatur, & idem poſtmodum ordo ſervetur, vt ſubjecto exemplo res clarius ſuggeretur.

t m s r u u i m l b t e u n e u o b a d a s s i i r i
r e o c m g i u d t e d p u r æ e r d n n i e n m t d
i n a e u n o c e a u i a m e t r a i u e f r s o i e
u a s e s m c a l a i c æ t t n n i m b t i u n m d p
q i u s c t u i t t a u t u m a
e n n u s o m r i a u u u i i
n t t a æ g d e m r i i m s s
u a b i t i i t e a c s t e a r

Sic variatâ ſemper literarum tranſpoſitione, complures involutos ſcribendi modos nanciſcemur: quos poterit quiſq; ſuo more inducere, nobis enim hæc attingere videtur ſatis.

f 9. modus ſeu potius ἐπεν- θέσεις.

f Fiet etiam aliter, vt eæ literæ in principio & medio tantum deſignato ordine, vel principio & ſine

& ſine tantum, vel in principio, medio & ſine ſimul collocentur. non tamen facile erit ad hoc ſignificantes ſemper dictiones ſuppetere, g atqui quoties id commodè fieri non poterit, non abs re erit, tale ſcriptum componere, vt nullum verbum, quod aliquid ſignificet contineat, vt alienus interpres ignoti idiomatis opinione ambiguus teneatur, quod etſi ſuſpicione non carebit, artificij tamen nequaquam admonebitur, præſertim ſi epiſtola græci, vel barbari alicuius ſermonis, cuius cognitio interceptori futura non ſit, ſonum imitetur. Exemplum ſubſcripti thematis ſubjiciam, vbi ſignificantes literæ in initio, medio, & fine collocantur.

g Nulla ſuppetente dictione ſignificante.

CVM DIVTIVS INTER NEAPOLITANOS ET HOSTES PVGNATVM ESSET, SPE OMNI SE ABDICARE COACTI, RETRO ABIERVNT.

Cheurim driſu traſiberu ſin thimelior nieba peroſil iutla nos eliteteblah orſet erſip, vlogeon, aſtiu mes ſſett ſtepole olmin irſileſonimie asbidica rec oſtaric tir eſtur oab imenr vrnot.

CAPVT III.

Occulta literarum tranſpoſitione aliter ſine ſuſpicione interpretem deludi poſſe.

a PRoximum nunc eſt alios occultos ſcribendi modos, qui quodam verborum velamento obducti, interpretem artificioſa ſimulatione deludent, quod ad hãc partem videtur ſpectare proſequamur. Huiuſmodi ſunt lepida nõnulla epigramata, aliaq; poetarum carmina:

a Secundus modus τῆς ἐπενθέσεως.

quæ

quæ lectores dulci quodam artificio deludunt. Quæ, ne quid prætercam, quod ad rem facere poſſe videatur, apponam. Nam & hæc ſuum dolum habent: vt cum amicis liceat ſuaviter interdum ſic jocari, & interpretem velata verborum imagine ambiguum detinere, quod jucunda vrbanitate non carebit.

b Vaga huiusmodi infinita varietas.

b Ad hanc rem nullæ afferri certæ præceptiones poſſunt: ſed authorum exempla ſatis erit afferre, vt ſi quis in hanc formam ludere velit, ea imitetur, poteſt enim ſibi quisque multiplicem ſic jocandi rationem ex arbitrio confingere.

c 1. Ratio.

c In hunc modum amicus ad amicum ſcribendo jocatur.

En tibi mitto caput Veneris, ventremque diAnæ
Latronis caput, & poſteriora canE

Quibus verſibus ſalutationem mitti ſignificatur per verbum *Vale*, cujus ſcribendi literæ primæ, mediæ, & vltimæ indictionibus Veneris, diAnæ, Latronis, & canE requiruntur.

d 2. Ratio ἀκρόστιχις, qua olim & Q. Ennium in quibusdam uſum notat Cicero de divinitat. lib. 2. quæ tamen hodie, quantum ſcimus, non extant.

d Eſt & nonnullorum labor hujuſmodi verſuum capitibus literas præfigere, quæ ſententiam abſoluant. Talia ſunt Erythreæ Sybillæ, quæ græcè de venturo Chriſto circumferuntur, carmina. quorum ſententia latinè, ijſdem numeris ea ratione ſervata, vtcunque fieri poterit, ſic expreſſa eſt.

„ *Iudicij ſignum tellus ſudore madeſcet,*
„ *E cœlo rex adveniet per ſæcla futurus,*
„ *Scilicet in carne præſens, vt iudicet orbem.*
„ *Vnde Deum cernent incredulus atque fidelis,*
„ *Celſum cum ſanctis, ævi iam termino in ipſo.*
„ *Sic animæ cum carne aderunt, quas iudicet ipſe,*

„ Cum

„ *Cum iacet incultus denſis in vepribus orbis.*
„ *Reijcient ſimulachra viri, cunctam quoque gazam,*
„ *Exuret terras ignis, pontumque polumque,*
„ *Inquirens tetri portas effringet Averni.*
„ *Sanctorum ſedes, cuncta lux libera carni*
„ *Tradetur: ſontes æterna flamma cremabit,*
„ *Occultos actus retegens, tum quisque loquetur*
„ *Secreta, atque Deus reſerabit pectora luci.*
„ *Tunc erit & luctus, ſtridebunt dentibus omnes,*
„ *Eripitur ſoli iubar, & chorus interit aſtris:*
„ *Solvetur cœlum, lunaris ſplendor obibit,*
„ *Deijciet colles, valles extollet ab imo.*
„ *Non erit in rebus hominum ſublime, vel altum,*
„ *Iam æquantur campis montes, & cærula ponti,*
„ *Omnia ceſſabunt, tellus confracta peribit.*
„ *Sic pariter fontes torrentur, fluminaque igni*
„ *Et tuba tunc ſonitum triſtem demittet ab alto.*
„ *Orbe gemens facinus miſerum, variosque labores,*
„ *Tartareumque Chaos monſtrabit terra dehiſcens.*
„ *Et coram hoc Domino reges ſiſtentur ad vnum.*
„ *Recedit é cœlo ignisque, & ſulphuris amnis.*

Hos verſus *e* Auguſtinus in libris de civitate Dei ſcriptos reliquit, quos à Flaciano clariſſimo viro græcè ſcriptos ſe accepiſſe tradit, in quorum capitibus ordinata ſingularum literarum ſerie hæc verba legebantur, *ἰησοῦς χριστός θεοῦ υἱός σωτήρ*, quod latinè eſt IESVS CHRISTVS DEI FILIVS SERVATOR. Verùm in ijs latinè vtcunque redditis, hac de cauſa (vt Auguſtinus inquit) non potuit bene is ſenſus occurrere, quod in græco verſu *v* initio dictionis poſita, in latino ſervari nequivit, nulla eſt enim latina dictio,

e lib. 18. cap. 23. vbi Vives Græcos adducit multò commodiores. Videatur & Did. Covarr: Var. reſolut. lib. 4. cap. 17. nu. 4. vbi ſi rectè obſervavi Ciceronē huius verſionis authorem laudat. Videantur & ea quę hac de re ſcribit Fr.

Six. Senenſ. bi-blioth. Sanct. lib. 2. Sibyl. Eryth.

dictio, quæ à tali litera inciperet, & ſententiæ congrueret, pari modo de cætero ad hanc rem peccatum eſt. Horum quoque verborum græcè primæ literæ conjunctæ ἰχθὺς efficiunt, id eſt Piſcis, quo nomine myſticè Chriſtus interpretatur, qui in huius mortalitatis abyſſo, velut in aquarum profunditate, vivus, hoc eſt, expers peccati eſſe potuit. *f* locatur pari modo Plautus in argumentorũ verſibus, dum Cōœdiarũ titulũ in eam rationẽ ſic exprimit, AMPHITRVO.

f 2. Exemplum acroſtichidis.

„ *Amore captus Alcumenæ Iupiter*
„ *Mutavit ſeſe in formam eius coniugis,*
„ *Pro patria Amphitruo dum certat cum hoſtibus,*
„ *Habitu Mercurius ei ſubſeruit Soſiæ,*
„ *Is advenientis ſervum, & dominum fruſtrà habet,*
„ *Turbas vxori ciet Amphitruo atque invicem*
„ *Raptant pro mœchis, Blepharo captus arbiter,*
„ *Vter ſit, non quit Amphitruo decernere,*
„ *Omnem rem noſcunt, geminos Alcumena enititur.*

In hunc modum itaque literis furtim ingeſtis ſenſus occultatur. *g* Poſſunt & alio modo ſcripti literæ occultari, vt per initia dictionum diſpergantur, quare totidem dictiones eſſe, quot literas neceſſe erit. Eæ tamen quò magis rem ſeriam videbuntur innuere, eò minùs ſuſpitionis habebunt, vt quando hic ſcribendi modus facili interpretationi eſt obnoxius, ſimulatione muniatur. *h* Hujuſmodi erit, ſi mulier amanti CAVE A FRATRE ſignificatura ſic ſcribit.

g 3. Ratio ſeu potius alius modus τῆς ἀκροστιχίδος. [sic: ἐπενθέσεως]

h Exemplum.

Carmina autem Vergilij erunt à Franciſco recitata ante tuum Regem Euſebium.

i Poſſunt

i Poſſunt & in eum modum deligi verba, quæ oportunas ſcripti literas non primas, ſed poſtremas, vel medias, ſemper tamen vnico ſervato ordine ex arbitrio contineant. k Aliter Priapus qui ſimili ferè verborum ambage ſententiam non literis ſed ſyllabis celando, ſic in fures PÆDICARE ſe velle minans jocatur.

i 3. Rationis variatio.

k Alius modus per initiales ſyllabas.

PEnelopes primam, DIdonis prima ſequatur,
Et primam CAni, ſyllaba prima REmi.
Quodq́ue ſit ex illis mihi tu deprenſus in horto
Fur dabis, hac pœna culpa luenda tua eſt.

l Eſt alius ſcribendi modus, vt cum perlegeris te laudari, vel ritè ominari, eaſdem deinde dictiones ſi præpoſterè leges, contrarium percipies ſenſum. Adſunt cuiuſdam verſus.

l 2. Modus τῆς μεταθέσεως per verſus παλινδρόμους ſeu recurrentes aut reciprocos. Ita enim vocat Mar. Victorin. Grãmatic. li. 3.

Sors mala, non mala mens, fatum, non crimina vitæ,
Viſere iuſſerunt te loca Thiſiphones.
Supplicio tibi ſit facilis, nec verbere multo
Tundere compellat te Dea Tiſiphone.

Si autem converſis dictionibus leges, dicet.

Tiſiphone Dea te compellat tundere multo
Verbere, nec facilis ſit tibi ſupplicio.
Tiſiphones loca te iuſſerunt viſere vitæ
Crimina, non fatum, mens mala, non mala ſors.

Suppetunt in hanc rem plura exempla, quæ ne prolixior ſim, prætermittam. m Sunt & alia tranſponendi genera, quæ quoniam obſcuriora, & ſine ſuſpicione videntur, ea ſuis locis quemadmodum polliciti ſumus, indicabimus.

m Reliquorum τῆς μεταθέσεως generum ἀποδείωξις rejectio ad pag 118. & ſeq. vt puto.

CAPVT

Capvt IIII.

De occultis ſeu furtivis characterum notis effingendis.

a Secundũ Genus modorum explicatu difficiliorum.

a Diximus de ijs ſcribendi modis, qui ordinis tranſpoſitione interpretem artificiosè deludunt, quod ad primum membrum partitionis noſtræ pertinere videtur. Proximum eſt jam illos proſequamur, qui non niſi maximo cum labore poſſunt interpretari. b Verùm antequam de illis verba faciamus, non abſurdum erit (tametſi id nemini difficile fortaſsè videatur) componendi, & ſcribendi huiusmodi characterum notas rationem tradere, quòd non tantum efficiam, quia exiſtimem id aliter difficile futurum, quantum vt demonſtrem ad reliquas notas rectè effingendas hæc ipſa quæ nunc tradimus præcipuè deſiderari, vt quod de vno characterum modo præſcribimus, id & de cæteris præſcriptum intelligatur. Quare exemplum in hoc ſimplici tantum ſcribendi modo præpoſuiſſe ſatis erit. c Scribendi itaque ratio qninque in rebus præcipuè videtur conſiſtere: *Figura*, *Contextu*, *Proportione*, *Intervallo*, *&* *Facilitate*, de quibus ſingulatim ſuo ordine dicemus. d Sed primum de characterum figuris, & lineamentorum ductibus dicamus. A itaque poteſtatem, ſi velimus occulta characteris figura exprimere, majuſculum græcum thita figurabitur in hunc modum ⊙. B talis character demonſtrabit: Recta fiet linea, è cujus capite alia tranſverſa in dextrum producatur,

b προπαρασκευή.

c Scribendi ratio quibus in rebus conſiſtat

d 1. Figurarum effictio.

catur, & inferiori dimidiato minor ſit, vel paulò minor, ita vt gamma inverſum videatur ⅂. C hujuſmodi erit, vt Z noſtrum majuſculum inverſum imitetur: hoc tamen diſcrimen erit: *e* quod huic quarta linea, quemadmodum prima ducta, tertiæ cohærebit Σ. D character divaricatis cruribus, in faſtigio conjunctis depictus demonſtrabit, *f* ita vt grecæ literæ lambdæ ſimilis ſit, in cujus capite recta linea ſurſum ducatur, quæ ſua longitudine corpori characteris adæquetur ſic λ. E duabus lineis transverſis, & in ſumma conjunctis, quarum altera ſiniſtra craſsior, *g* altera paulò ſubtilior ſit, tali figura Λ exprimetur. F proximus character inverſus, vt ſuperius lineæ hiatum habeant, & inferius conjugātur, deſignabit hoc modo V. *h* Pro G. juſtæ rotunditatis circulus deſcribetur ſic O. In aſpirationis locum recta linea, quæ proximam figuram æqualiter pertranſeat, deſignabitur, & ſupernè & infernè excedat, & à tumore æqualiter vtrinque diſiungantur hoc pacto Φ. Pro I duæ lineæ in longum ductæ, quarum capita alia tranſverſa conjungat, vt nihil excedat, & longitudo latitudine duplo major ſit, vt ſervetur characteris decus, depingetur ſic Π. L linea recta in cuius calce alia tranſverſa in dextrum ducatur, vicem ſupplebit: ſed inferior linea, quemadmodum in reliquis characteribus dictum eſt, ſuperiori dimidiato minor ſit L. M columna, è cuius medio duæ lineæ in dextrum producantur, quarū altera deorſum, altera ſurſum feratur, demonſtrabit hoc modo ꓘ. N mu-

e Quid ſi M dixerimus in latus reclinatū: ſeu Σίγμα recentiorum græcorum.

f Quid ſi Υψιλὸν inverſum dixerimus?

g Quid ſi V inverſum nuncupaverim9? Hæc ἀντιστοιχείωσις eſt literæ V. Cætera lectoribus eodē modo relinquo perpendenda.

h Et hæc literæ O loco G poſita.

ɣ. N munus talis figura explebit. Recta linea depingatur è cuius pede alia tranſverſa in dextrum à ſiniſtro ducatur, vt T inverſum eſſe videatur ⊥. O noſtrum C. inverſum exprimet Ↄ. P proxima figura duplicata indicabit, ita tamen, vt alterius faſtigium alterius calcem comprehendat, in hanc formam ʄ. Q. græca litera delta inſtar triangularis formæ deſignabit Δ. Pro R noſtri S inverſi figura depingetur Ƨ. Pro S noſtrum D inverſum deſignabitur ſic ꓷ. T omega græcum inverſum demonſtrabit hoc modo ʊ. Pro V recta linea in longum ducta depingetur, è cuius medio ſpacio aliȩ duæ vtrinq; æqualiter hiantes in calce producantur huiuſmodi ⅄. Pro X recta linea depingetur, è cuius faſtigio altera tranſverſa in ſiniſtrum producatur in hanc formam Γ. Z inverſa figura, quam I diximus indicari munere fungetur in hunc modum u.

Poteſtas.	Notæ.
a.	Θ.
b.	ꓶ.
c.	Σ.
d.	ʎ.
e.	Λ.
f.	V.
g.	O.
h.	Φ.

Notæ.	Poteſtas.
n.	i.
ɹ.	l.
ꭗ.	m.
ꓕ.	n.
ɘ.	o.
ʒ.	p.
Δ.	q.
Ƨ.	r.
ɑ.	ſ.
ʊ.	t.
⅄.	u.
ʳ.	x.
ú.	z.

Hæc ſunt quæ de literarum figura dicenda videbantur: *i* Proximum eſt, vt de contextu agamus. Neque enim parum refert literarum contextum obſervari: vt in eadem dictione, quæ nexum deſiderant, ſimul connectantur: Huiuſmodi contextus, ſive nexus, ne ignoretur, id apud nos debet intelligi, quod eſt vnius literæ finis cum alterius initio ſocietas. In hunc modũ erit ſi Λ cum V jungere velimus, N. ſic enim ſervabitur rectè cõtextus, eodem modo ˥ cum Γ. hoc exemplo, T ſociabitur, ita vt vnius literæ pars alterius initio detrahatur, modò id non incommodè fiat. *k* Poteſt & aliter nexus eſſe, nempe vt literarum confinia tangantur, ſi pro duobus h:h u ɔ. fiet contextus hujuſmodi *i2.* Contextus. *k2.* Ratio.

ID Quæ nexum & contextum amant, omnes characteres erunt, præter hos quatuor ⊖ O ⌽ △.

l 3. Proportio. *l* Literarum proportio in figurarum partibus, prominentijs, & intervallis poſita eſt. Partes figurarum æqua dimenſione & craſsitudine decentes eſſe debent. Prominentiæ in longitudine, quæ ſurſum & deorſum producuntur, excedens corpus literæ conſiſtunt, exceſſus hic corporis quantitatem debet æquare. *m* Intervalla conſiderantur in literarum & dictionum inter ſe diſtantijs, vt elementum ab elemento literæ interpoſitione, verbum à verbo o literæ magnitudine jungantur. *n* Facilitas in characteribus debet eſſe, vt eorum formæ ſimplicisſimæ ſint, ne nimia lineamentorum figuratione moleſtiam ſcribenti afferant. Quòd ſi initio novorum characterum figuratio ſcribenti videbitur moleſta, parva conſuetudine facilitas comparabitur. Hæc in omnibus characterum figuris decenter ſervanda ſunt, quæ potuiſſem omittere: niſi aliquid, quod ad ſcribendi exactam rationem ſpectat, prætermiſſum eſſe videretur.

m 4. Intervallū

n 5. Facilitas.

CAPVT V.

De ſimplici occultarum ſive furtivarum literarum modo.

a Prima ratio ſimplex. Hic primus modus paulò laborioſior eſt: minus laborioſum tradit author infra cap. 14.

b Methodus.

c 1. Ratio.

a VT igitur ad ſcribendi modos veniamus, in quibus figuræ permutantur, *b* non immeritò videtur initium hic etiam à ſimplicibus id genus ſcribendi modis, & facillimis ſumi debere; tū vt diſcentibus, & adhuc rudibus in hac rein-

re ingenijs cōmodius conſulatur: *d* tùm etiam vt inde auſpicemur, vnde reliqua huiuſmodi inventa quodāmodo videntur prouenire. *e* Huius nominis ratio, quòd *ſimplicem* hunc ſcribendi *modum* appellem, ne illud temerè videar induxiſſe: vnde ducta eſt apparet: quod ſic etiamnum rudes & in hac ſcribendi ratione parū exercitati ſcribere conſueſcant: ijque ſcribendi modi inter id genus reliquos omnium primi occurrere ſolent. *f* Vel aliter adhuc *ſimplices* dicuntur: quia ocioſarum, & inutilium literarum, vel dolorum poſitione defraudantur, nec fuco vel fallacijs conteguntur. *g* Hæc occulta ſcribendi ratio eſt hujuſmodi. Totius primum ſcripti ſententia decernitur: mox furtivi omnes primorum elementorum characteres, quibus ſimplex ſcriptum occultemus, ſtatuuntur, vt ſua cuique literæ nota ſubſtituatur, tùm ijs ſuppoſitis, pro proprijs admittantur, donec totum id quod velimus, in hunc modum perſcribatur. Res quamvis perſpicua ſit ex ſe, exemplo tamen clariùs indicabitur. Hæc itaq; verba ſtatuantur ea ſcripturæ ratione contegenda.

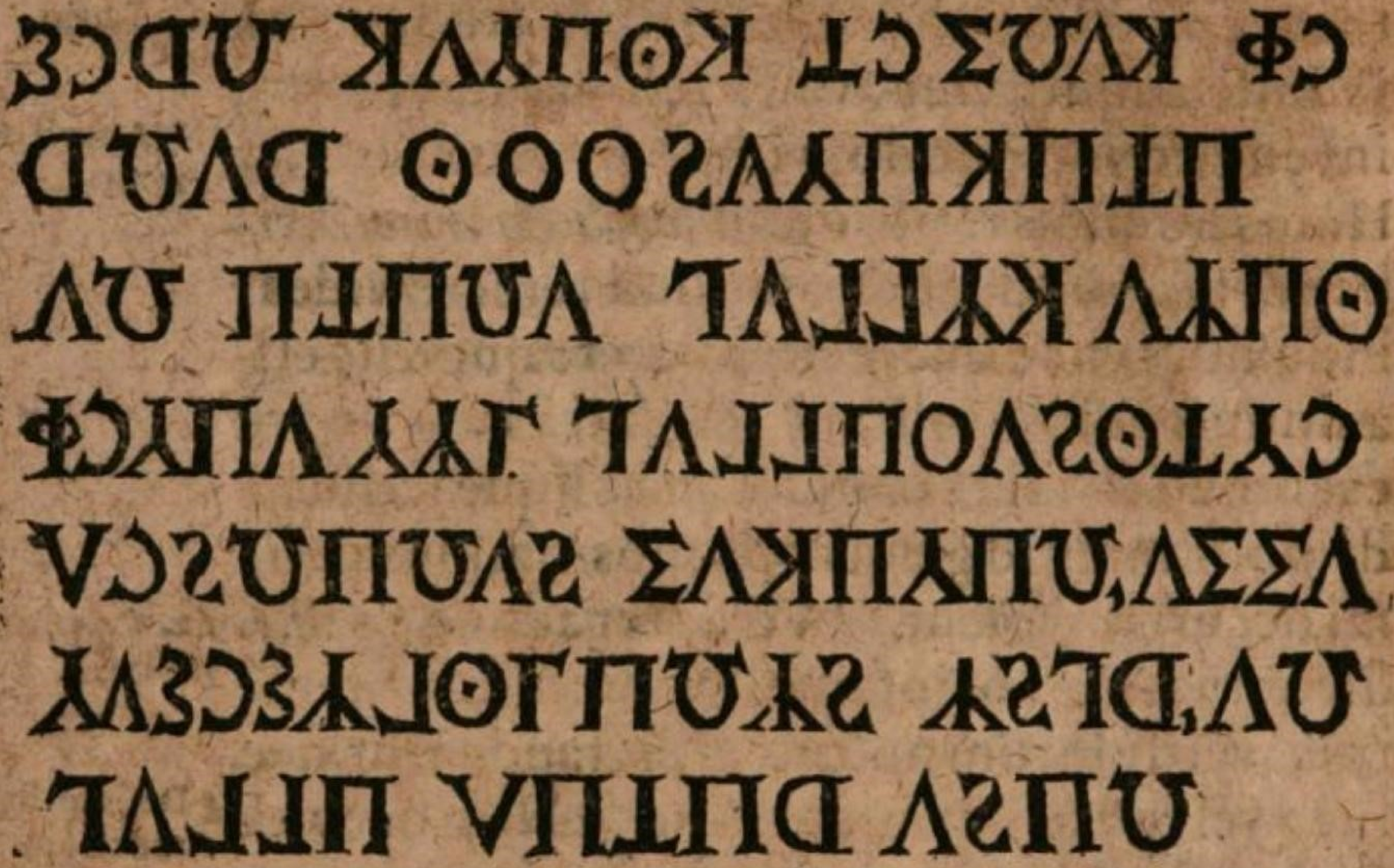
d 2. Ratio.

e 1. Appellationis ratio.

f 2. Cognominis ratio.

g Deſcriptio de enodatione autem in lib. 3. cap. 4.

POST MEDIAM NOCTEM HOSTES AGGREDIMINI, ET INITE BELLVM, QVIA HODIE DVX BELLIGERANDO FORTITER CECIDIT, ECCE DEPOPVLABITVR VRBS, ET BELLI EINIS FRIT.

Capvt VI.

De dolis & fallacijs, quibus hæc ſcribendi ratio muniatur, vt ſcriptum difficilius interpretetur.

a 2. Modus paulò intricatior.

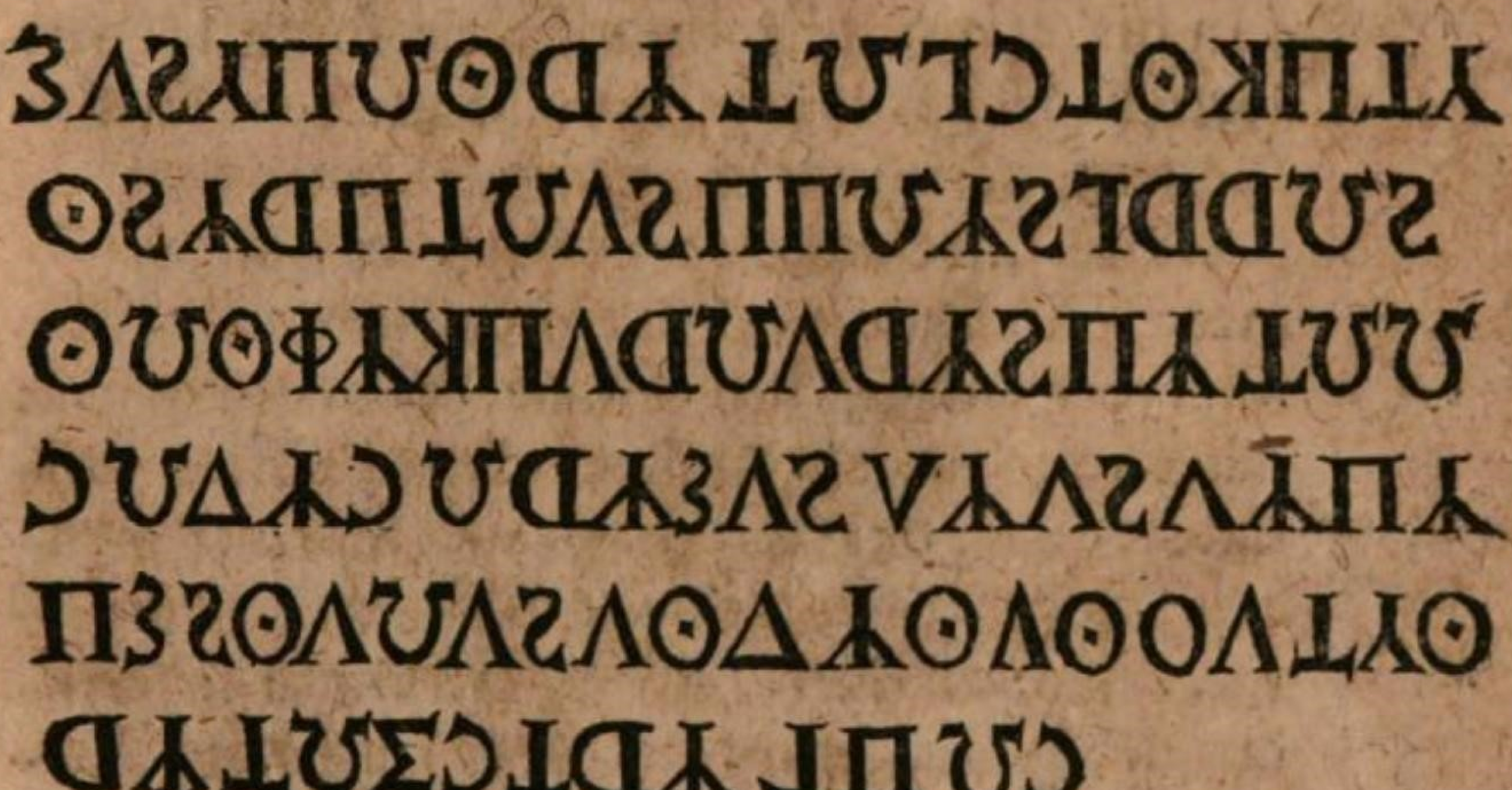
a QVomodo ab ijs occultè ſcribi mos ſit, qui parum ſe adhuc in excogitãdis hiſce notis exercuerint, dictum eſt: ſequitur vt nonnihil de fallacijs, quibus tale ſcriptum poteſt implicari, vt tutius ſcribi poſsit, & ſæpè interpretum conatus irritetur, diſſeramus. Sed quia tales aſtus plures ferè eſſe poſſunt, quã vt numero comprehendantur, nos aliquot ex his præcipuos attingemus, vt ijs propoſitis aliorum ingenijs novos perquirẽdi anſam præbeamus.

b 1. Ratio ſeu modus. continua dictionum connexio. De cuius enodatione in lib. 3. c. 9.

b Ex his itaque primum hoc artificio vtuntur magnates & eorum notarij, qui epiſtolas exarant, vt ſimplices has notas tenebris offundãt, quo minus inveſtigentur, nullis namque intervallis dictiones diſtingũnt, ſed perpetuo contextu

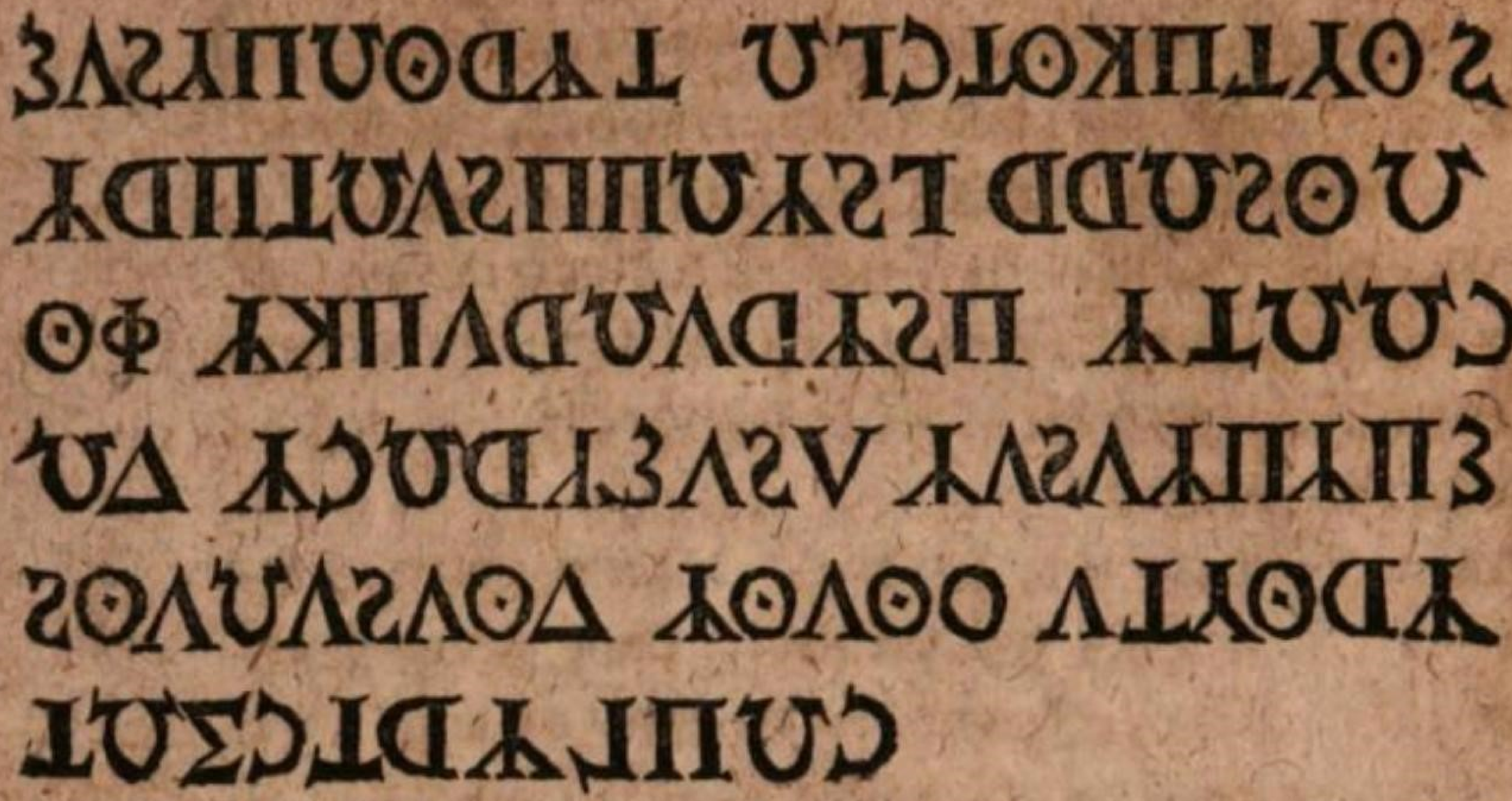
textu dictiones producunt, vt verborum fines & initia non niſi magno cum labore dirimãtur: quæ res ſcriptum magis obſcurare videtur. Verùm hunc ſcribendi modum iccircò *coniunctum, & continuum* appellamus, quod ſcriptum continuè in chartæ latitudine procedit, vt tali patet exemplo.

PERDITA SVNT BONA, MINDARVS INTERIIT, VRBS STRATA HVMI EST, ESVRIVNT TOT, QVOT SVPERFVERE VIVI, PRÆTEREA QVÆ AGENDA SVNT CONSVLITO.

His & cognata fraus eſſe poteſt, c dum verſuum ſeries non continuatur, ſed intervalla verborũ ſuis terminis minimè diſtinguantur, & alia verba cũ alijs miſcentur, alia interciduntur: quod ex arbitrio ea tantum ratione, quæ cõmodior fiet, ſcriptum occultabit, vt ſi idem ſcribendum ſit, in hunc modum characteres diſponantur.

c 2. Modus. De cuius enodatione lib. 3. ca. 11.

d 3. Modus literarum ſeu notarum otioſarū adjectio.

e De hujusmodi enodatione lib. 3. cap. 12.

d In his etiam adjectitiæ literæ ſuum locum ſortientur. *e* Solent igitur ad hanc rem ſcribæ extra numerum primorum elementorum ſuperfluos ſibi characteres effingere, quos ſeriò inter ſcribendum vel initio dictionum, vel in fine, vel ijs medijs interſerant, vt eorum ocioſa adjectione interpretantium labor irritus reddatur, quare ex arte *f* Otiosas & Adiectitias notas appellamus, quod non alia ratione, quàm characterum ſuperfluitate interjectæ decipiant, vnde etiam Nvllæ appellantur, quia nullam habent literæ poteſtatem, nulloque in dictione literę funguntur officio. Hæc ſcribendi ratio pluribus modis obſcurior fit. *g* Prima eſt, quòd talibus interjectis notis verus literarum dictionis numerus irritatur. Altera

f Notæ otioſæ adjectitię nullę

g Magnæ modi huius præ cæteris obſuritatis cauſa.

1. quod ſic ordinata vocalium & conſonantium
2. ſeries (quam maximè eſſe neceſſariam inferius docebimus) auferetur. Tertia additur
3. quod eæ crebrò repetitæ vocales, & frequentes
4. conſonantes exiſtimentur. Huc accedit & alius

dolus

dolus ex ignoratione initij, & finis dictionis inductus, provenit enim hoc modo, ut interpres verbum ab ocioſis literis auſpicetur, & in eaſdem poſitas terminet. Ad hæc additur, quod interpres plurium literarũ ſcripti, quàm in alphabeto ſunt, opinione decipiatur. Poſſunt & aliæ cauſæ eſſe, quas omittimus. His itaque rationibus ſic poteſt ſcriptum implicari, ut non maximam interpreti, vel non parum in hac arte exercitato interdum difficultatem pariat, huius traditionis hoc erit exemplum. *h* [h] Exemplum.

i Ad hæc literarũ, quibus carere poſſumus detractio accedit, huiuſmodi literæ ſunt QXZY: ſine quibus quidlibet etiam commodè ſcribi poteſt. Pro Q ponatur C V, pro X primæ literæ, quarum loco illa inducta eſt, aſſumantur C. & S. Similiter pro Z duplici SS. ſcribatur, pro Y noſtrum I reponatur. Sunt & aliæ literæ quas [i] 4. Modus detractio literarum ſuperfluarum.

quas data opera evitabimus, ut H B D F G P V, k Cautio. *k* pro quibus fugiendis verba etiam fugiemus, quibus notandis earum uſus neceſſarius ſit, earum vice alias dictiones, quæ tantundem valeant, adhibebimus ratio eſt: tùm quia id non admodum moleſtum erit: Parcius enim in ſcriptura ſolent evenire: tùm etiam, ut interpreti orthographiæ modum, qui in earum poſitione obſervabitur, ut ſcriptum intelligi minus poſsit, adimamus. Orthographia enim facilè poteſt ſenſus viam aperire. *l* Præterea non ſolum literarum ſed verborum etiam brevitas ad hoc maximè commendatur, ut ſi alibi illud Horatianum *Brevis Esse Laboro, Obscvrvs Fio*: ſuam vim habet, huc maximè quadrare videatut. *m* Neque ſolum in verbis brevitas, ſed in tota oratione amica ſit, ut etiam nedum unica periodo, ſed (ſi fieri poſsit) ſimplici verbo ſcripti ſenſus concludatur. Fiet enim ut nullo modo in tàm brevi ſcripto characterum poteſtatem interceptor poſsit experiri: & in verborum indagatione quæ paucis illis characteribus aptari poſsint, ambiguus laboret. Quare data opera expediet, in eum modum characterum contextum diſponere, ut verborum ſignificatus omninò ſit ambiguus, dum plura verba pari modo ad characterum figuras referri poſſunt. *n* Ad hoc valebit ſi præter orthagraphiæ contemptum ſic perperam ſcribetur, ut nec numerus, nec ordo literarum, nec vera ſervetur litera, cuiuſmodi erit ſi *Ingnis* vel *Ingis* pro *Ignis* ſcribatur.

l 5. Modus verborũ brevitas.

m 6. Modus brevitas ſententiarum. De quo enodando i. lib. 3. cap. 14.

n 7. Modus regularũ Grammaticarum neglectio.

Fili-

FILIPVS pro PHILIPPVS, FVROS pro FVROR, & huiuſmodi alia, ita ut nõ orthographiæ modò, ſed vulgatæ ſcripturæ prorſus neſcius, qui ſcripſit, exiſtimetur: *o* ſatius enim eſt rudẽ ſcribam exiſtimari, quàm deprehenſo conſilio negligentiæ pœnas luere. Huiuſmodi ſunt multa veterũ vocabula, quorũ mos poſtea temporum ſucceſsione reiectus eſt. Eos enim ſæpenumero *S* pro R, ut ſit in *LABOS*, & HONOS, *VALESIVS*, & FVSIVS pro *LABOR*, & HONOR, *VALERIVS* & FVRIVS, uſos eſſe comperimus. Itẽ T pro D, ſiquidẽ *ALEXANTER* pro *ALEXANDER* ſcribebant, & CASSANTRA pro CASSANDRA & huiusmodi reliqua. O etiam pro V, ut in *HECOBA* pro HECVBA, & NOTRIX pro NVTRIX indicatur, & E in uſum pro I admiſiſſe, ut *MENERVA* pro *MINERVA*, & *LEBER* pro LIBER, & alia huiuſmodi multa. *p* Huc pertinet vocalium & conſonantium, quæ crebrò ſcripto interveniunt, figuras duplices, triplices, & quadruplices, vel pluribus modis, ſi libuerit, formatas habere: ut modò una, modò alia pro eadem figura variè uti poſsimus: & alienus interpres diverſarum figurarũ, pro eadem literæ poſitione decipiatur. *q* Ad obſcuritatem etiam id genus ſcripti confert monoſyllabarũ dictionum evitatio, cuiuſmodi ſunt NOS, NON, NAM, IN, ET, *VT*, A', E', I', O', & alia in hunc modum verba. Illa, ſiquidem rariora ſunt, poſſunt interpretem ad cognoſcendas literarum poteſtates non parum adiuvare. *r* Ad hoc etiam faciet, ſi ab eiuſdem verbi repetitione cavebimus, ne ſæ-

o Ratio.

p 8. Modus.

q 9. Modus.

r 10. Modus ſeu cautio.

ne ſæpius poſitum interpretem ſcripti poſsit admonere. Quare ad uſum verborum eandem vim habentium, quoties neceſſe ſit, confugiemus: ut ſi *Qvoniam* ſemel dictum eſt, poſtmodum Enim, *Qvia*, Nam, Namqve, & reliquas dictiones prioris verbi vice admittamus, & pro Cito reponamus *Statim*, Confestim, & *Illico*, ſic & de reliquis. *s* Nec indecens * deciſarum dictionum aliquas notulas effingere: hinc enim & ſcribendi facilitas & promptitudo, & interpretandi difficultas comparabitur, ſiquidem & ſcriptum compendioſius erit, & interpretanti plus afferet obſcuritatis. Huiusmodi erit ſi talis nota & quæ à nonnullis pro Et admittitur, quare eius notæ etiam uſus recipitur, ſi *Ete*nim, Planeta, & *Amet* ſcribendum ſit hoc modo *&*Enim, Plan*&*a *&*am*&*, ut non modò initio ſed medio & fine dictionis illius uſus admittatur, ad cuius exemplar nos ſignificandæ cuiusq; dictionis partium gratia notas poterimus comminiſci. *t* Huic ſimile erit, ſi pro ſignificandis dictionibus, quæ crebriores eſſe ſolent, primas tantum earum notas deſignabimus, quem in uſum multarum huiuſmodi dictionum notæ, quibus uti poſſumus, decernentur. In hunc modum veteres multas notas induxiſſe comperimus, ut C. Caivm, & PP PatremPatriæ, & S C. *Senatvs*Consvltvm indicaret. *u* Ad obſcuritatem erit: ſi vernaculi ſermonis Itali, qui ſemper in vocalem deſinit, extrema vocalis interdum

s 11. Modus.
* Interciſarũ.
t 12. Modus.
u 13. Modus.

terdum

terdum expungetur, ut verbum imperfectum maneat. *x* Huiusmodi ſunt & reliqua, quæ ad obſcurandum ſic ſcriptum valere poſſunt. Hactenus de ſimplici ſcribendi ratione in permutatis characteribus, eiusque formis dictum eſt, nunc ad alios ſcribendi modos ſuccedamus.

x Reliqui.

CAPVT VII.

De Circulari ſcripto, cuiuſmodi illud ſit, & quæ inſtrumenti deſcriptio, quo in ſcribendo uti debemus.

a EXpoſitis ſimplicibus furtivarũ notarum formis, quantum ſatis eſſe viſum eſt: nunc aliam ſcribendi rationem, ut ad Rotæ ordinem ſcriptum diſponatur, proximum eſt attingam. *b* Hunc ſcribendi modum huius artis periti propterea quod ad Rotæ diſpoſitionem componatur, *circularem* nominant: ſiquidem diſpoſitis ad Rotam characteribus, circularis charta ad literarum indicium rotatur. *c* Primum igitur antequam huius inſtrumenti proſequamur officium, quæ ad eius conſtructionem pertinent, præſcribere operę precium videtur. *d* Diligens itaque artifex eiuſmodi Rotam conſtructurus, tabulas quærat cupreas vel aurichalceas, utraq; enim materia facilè ductilis fit, & alia quavis magis idonea: nam ſi ex ferro confectæ ſint, ob ſuam duriciem adverſus malleum contumaces minimè pertractari poterunt, ſi ex plumbo vel ſtanno contactu manus defædabunt, diuturnitatem præterea non habebunt, & facilè atteruntur: ſi ex papyro leviſsimæ cuique

a 2. Ratio: Circularis ſeu orbicularis: de cuius enodatione lib. 5. cap. 15.

b Circularis cur dicta.

c Rotulæ præparatio.

d Materiei delectus.

cuique iniuriæ maximè erunt obnoxiæ:quâvis præterea aëris permutatione facile exacta forma commutabitur, quæ illis inprimis eſt neceſſaria. Hęc de inſtrumēti materia ſatis: *e* nunc qualis forma eſſe debeat ſupereſt indicemus. Ex hac igitur materia duæ laminæ diligenter complanatæ & exequatæ cōparentur, in** cuius medio circini pes infigatur vagusq́ue alter circumagendo rotundam lineam quæſita futuri inſtrumēti amplitudine deſcribat. Mox circino contracto, adhærente eidem puncto pede alius circulus deſcribatur, qui tantum à primo diſtet, quantum ſatis fore in ſcribendis numerorum characteribus videbitur. Rurſus contracto circino ex eodem centro alia circumagatur linea tanto intervallo à ſuperiori diſtans, quantum capiendis noſtrorum elementorum characteribus ſatis eſſe cenſebitur. Mox eodem circini hiatu mediæ alterius laminæ puncto, altero circini pede infixo eiuſdem quantitatis circulus deſcribatur. Sub hoc deinde alter, aſtricto circino aliquantò minor delineetur, ut circulari ſpacio, quod intra lineam eſt, characteres aptè accommodentur. Hoc facto laminæ partes, quæ circularē lineam excedunt, undiq́ue exactiſsimè in orbicularem formam recidantur, exigua parte relicta, quæ denti indici aſsimiletur. In hanc formam minori parata lamina, intra primam contacto utriuſque puncto includatur, tenuiſsimo deinde terebello earum * puncta perforentur, tùm axis eiuſdem materiæ pertranſeat, quò minor

e Forma cuius delineatio pag. 92.

** Forte inque alterius.

* Centra.

minor lamina ad maioris circularem lineam æquali undique ſpacio coarctetur, ut parva rota verſatilis huc illuc circumagatur: & alueo maioris laminæ firmiter inhæreat, ne facilè egrediatur: ut ſi circumvolveris, anguſtè potiùs, quàm largo hiatu ſpontè moveatur. Hoc facto univerſum utriuſque circuli ambitum in quatuor æquas partes partiemur, & applicata bis ibi regula rectas lineas ad diametrum, quæ omnes circulos pertranſeant, protrahemus. Verùm ut experiamur an circuli rectè facta ſit partitio, lineæ ſi ſe in puncto laminæ interſecabunt, minimè erratum fuiſſe admonebunt. Singulæ deinde quartæ quinas in partes æquales diſſecentur, & puncto applicata regula per omnes circulationes ducantur lineæ, ita ut univerſus Rotæ utriuſque ambitus in viginti partes exactiſsimè diſſecetur, & circumvoluta inferior rota, per omnes lineas ad amuſsim priori reſpondeat, ut nihil eius lineæ à ſuperioribus diſtent: alioquin opera fruſtrabitur. Hoc peracto ſingulis primæ intercapedinis areis ſingulas numerorum notas ab uno ad viginti progrediendo, & undelibet inchoando collocabimus, poſtmodum inferiori circulo, qui primis areis eſt proximus, noſtrę ſic ſupponãtur literæ, ſervato ordine, ut ſua cuiq; numero reddatur litera, in eum modũ ut A ſingularitatis notæ ſubijciatur, B duplicitatis. & huiuſmodi reliquæ, exempta X litera, tùm quia raro nobis eſt uſui, tùm etiam quia (ut Quintilianus ait) eâ carere potuiſſem⁹, ſi non quæſiviſsemus.

Nam

Nam ſi eius uſus interdum acciderit, pro ea C & S uti poterimus: in quarum locum, autore Auguſto, eius uſus ſucceſsit: Antiquitùs enim pro *ALEXANDER*, *ALECSANDER* ſcribebatur. Nos autem id poſtea fecimus, ut facilius ambitum partiremur. Parum autem vel nihil refert, vigintine, an una, vel duæ & viginti ſint. Mox per inferiorem rotam ignoti characteres aſsignatis areis, ut libuerit diſtribuentur, ſiquidem propter rotæ volubilitatem nihil intereſt characterem hunc ignotum huic literæ potius, quam illi ſupponamus. *f* Hoc tamen animadverſione dignum eſt, ut tales notæ nuſquam omninò diverſam figuram ſed ferè eandem ubique præ ſe ferant. Huiuſmodi erit, ſi characteres habentes hiatum ex una parte rotæ non apponantur: hiatus enim, qui modo ſurſum aſcendit, mox devoluta rota, vel deorſum, vel ad latus inclinabitur. Poſtremò ubilibet in interiori rota ſurrectus denticulus, uti monuimus, aptabitur, vel inciſio, vel tenuis punctus, vel index quoquomodo aliter deſignabitur, q initium demonſtret, & rectæ vel falſæ ſcripturę index futurus ſit. *g*. Poteris etiam, ſi mavis, ex adverſo ignotos characteres in immobili rota, noſtras verò literas in mobili collocare, quamvis res, quemadmodum fecimus, præſtare videatur. Firmata enim noſtrarum literarum rota, ubi quæque litera ſit, facilius notarius intelliget, & ſcriptum citius abſoluet: alioquin oculos circumducendo magis in quærendis elementis elaborabit: tametſi id etiam

f x. Cautio.

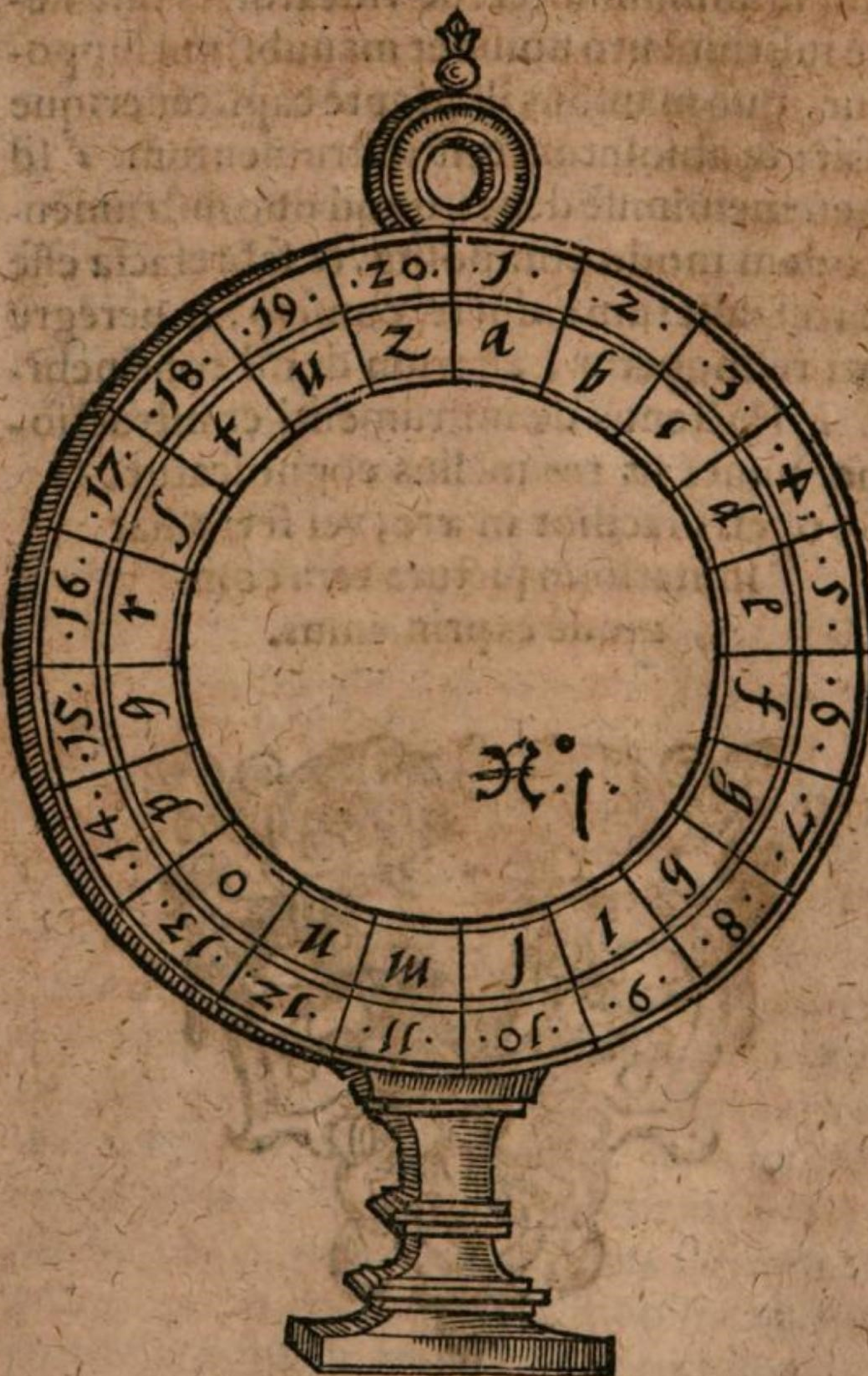
g Alia ratio.

h Correctio.

etiam minimum intereſſe videatur. Hinc deinde inſtrumento ubilibet manubrium ſupponetur, quo manibus illud aptè capi, tenerique poſsit: & abſolutum erit inſtrumentum. *i* Id tamen meminiſſe debes, quòd duo inſtrumenta eodem modo compoſita, & fabrefacta eſſe oportet: alterum enim rei conſcio, & peregrè eunti relinquetur, alterum domi continebitur. *k* Hactenus de inſtrumenti conſtructione: nunc, ut res melius cognoſcatur, & operis facilior in ære, vel ferro fiat imitatio, in pictura rem commodè exprimemus.

i Inſtrumenta bina ſimiliaq; facienda.

k Delineatio.

Capvt. VIII.

Qua ratione ad ſcribendum inſtrumento uti poſſumus.

ARtificẽ ſuperius Rotæ compoſitionẽ admonuimus: ſequitur nunc, ut quomodo uti con-

uti conveniat, aptè indicemus. *a* In primis itaq; ſcriptum, breviter quod ſententiam contineat, ob oculos ponatur, mox Rotæ denticulus ſub A litera, vel qualibet conſtituatur (modò id abſenti innoteſcat) litera inde neceſſaria per Rotæ ambitum requiratur: ea inventa characterem, quo uti deceat, ſuppoſitum indicabit: tùm illum ſcriptor in tabellam ſuam referat. Aliam deinde literarum quæſiturus, Rotam à loco amoveat, ut ſpacium tantùm unum pertranſeat, & pari ratione ſuppoſitum characterem in eius locum accipiat, eumque in charta reponat; ſic & pro tertia litera tertio Rotam à loco in proximam aream convertat. Hic ſemper ordo ſervetur, donec totum ſcriptum abſolvatur. *b* Verùm animadvertendum eſt, ne in Rotæ revolutione ſpacium aliquod prætereatur, ut à primo ad tertium, vel mox ad quintum veniatur, ſic enim & qui ſcribit, & qui nuncium accepturus eſt, facilè decipietur. Vt verò abſens ſcriptum poſsit interpretari indice Rotæ A ſuppoſito, vel alteri literæ, unde notarius initium ſumpſerit: & debitis inde tranſitis ſpacijs, pro qualibet litera è characteris inventi regione epiſtolam aucupabitur. *c* Nec prætereundum eſt in lævum non minùs, quàm in dextrum Rotam poſſe circumferri, modò de ordine abſens certior factus ſit. Sed ſi noſtræ elementorum figuræ in mobili Rota diſpoſitæ ſint, & ea in dextrum moveatur, idem erit ac immobili eſſent, & illa retrògraderetur. *d* Sciendum tamen eſt, qui

a Primus modus.

b Cautio.

c 2. Modus.

d 3. Modus.

tali inſtrumento uſurus ſit, eum poſſe more ſuo bina pertranſire ſpacia, terna etiam ſi libuerit, nunc ante, nunc retrò circumferendo rotam: *e* modò idem ſemper ordo ſervetur: ut trepidationis motum octavæ ſphæræ imitari videatur. Iſthæc, etſi videntur minimi, utpote nullius eſſe momenti, tamen quia poſſunt diſcentis animum ambiguitate remorari, placuit *f* exemplum tradere.

e Cautio.

f Exemplum.

Enodatio huius generis ſcripti traditur lib.3.c.17.

Hostivm Copiæ Deficivnt, Tv Enim Hilaris Esto, Iam Abde Timorem, Et Armato Milite Irrvito.

Capvt

CAPVT IX.

*An liceat experiri utrum ſcribendo * Rotam peccatum ſit.*

* Rota circum ducenda.

CAEterum non parvi momenti eſſe exiſtimo, nec cognitu indignum, rationem tradere, quâ cognoſci poſsit, an in ſcribendo erratum ſit: Poſſet enim evenire, ut Rotæ circulatione, vel ſpacium aliquod prætereatur, vel repetatur: unde in errorē deveniri neceſſe eſt: ut non modò is, qui nuncium excipiat, ſed etiam qui ſcripſit, quid ſibi ſcriptum velit, non ſatis intelligat. Quare ut ei rei obvietur, opportunum erit ſcire, quo pacto rectè ſcripturo conſulendum ſit, dum in ambiguo eſt, rectène, an perperam ſcriptum fuerit exaratum. Res eadem apud Arithmeticos novenario & ſeptenario numero in multiplicando, & partiendo experitur, ut ſi error commiſſus ſit, eo modo palàm fiat. *e* Ratio talis erit: Characteres omnes, qui univerſo in ſcripto erunt poſiti, computabuntur, tùm à toto numero (ſi Rota viginti areas contineat) vicena toties ſubtrahentur, quoties in illo comprehenſa ſint, tùm ſi minor numerus ſupererit, is in Rota quæratur, ad quem ſi index minoris Rotæ converſus ſit, nihil peccatum eſſe admonebimur. Alioquin eius indicio facilè lapſus deprehendetur: niſi bis aut pluries erratum ſit, & quantum de numero prius ſubtractum eſt, tantùm poſtea ſuperaddatur, ut unius numeri defectus, alterius ſuperfluitate penſetur. Res exemplo clarior

e Examinis ratio.

f Exemplum. rior fiet: *f* Si in toto ſcripto numerati characteres ad ternarium & ſeptuagenarium numerum perveniunt, ex hoc numero vicenis ter ſubtractis, quoties continentur, treſdecim ſuperſunt. Hic numerus in Rota requiratur ſi ibi conſtiterit index, nihil peccatum eſſe eius indicio demonſtrabitur. Quare videndum erit, ne interior rota inde moveatur, ubi cum ſcriptum abſolveretur conſtiterat.

Capvt X.

De dolis & fallacijs, quibus huiuſmodi ſcriptum Rotæ indicio indiſſolubile fieri poßit.

SEd videamus nunc ecquid ſcriptum involucris, quemadmodum ſuperiùs de alio ſimplici occultè ſcribendi modo dictum eſt, occultari involuique poſsit. Et *a* hoc primo in continuato ſcripto requiratur. Nam ſi (quemadmodum in ſimplici ſcribendi modò dictum eſt) verborum nexus continuetur: ſenſus interpretis circa verborum fines, & initia remorabitur. Exemplum erit huiuſmodi.

a Primus modus de cuius enodatione lib.3. c.18.

Qvestvs Hostis Magnvs Est, Et Qvestvs Noster Non Minvs Est, Isti Plorant, Nostri Non Rident, Qvid Faciendvm Est Nvnciato.

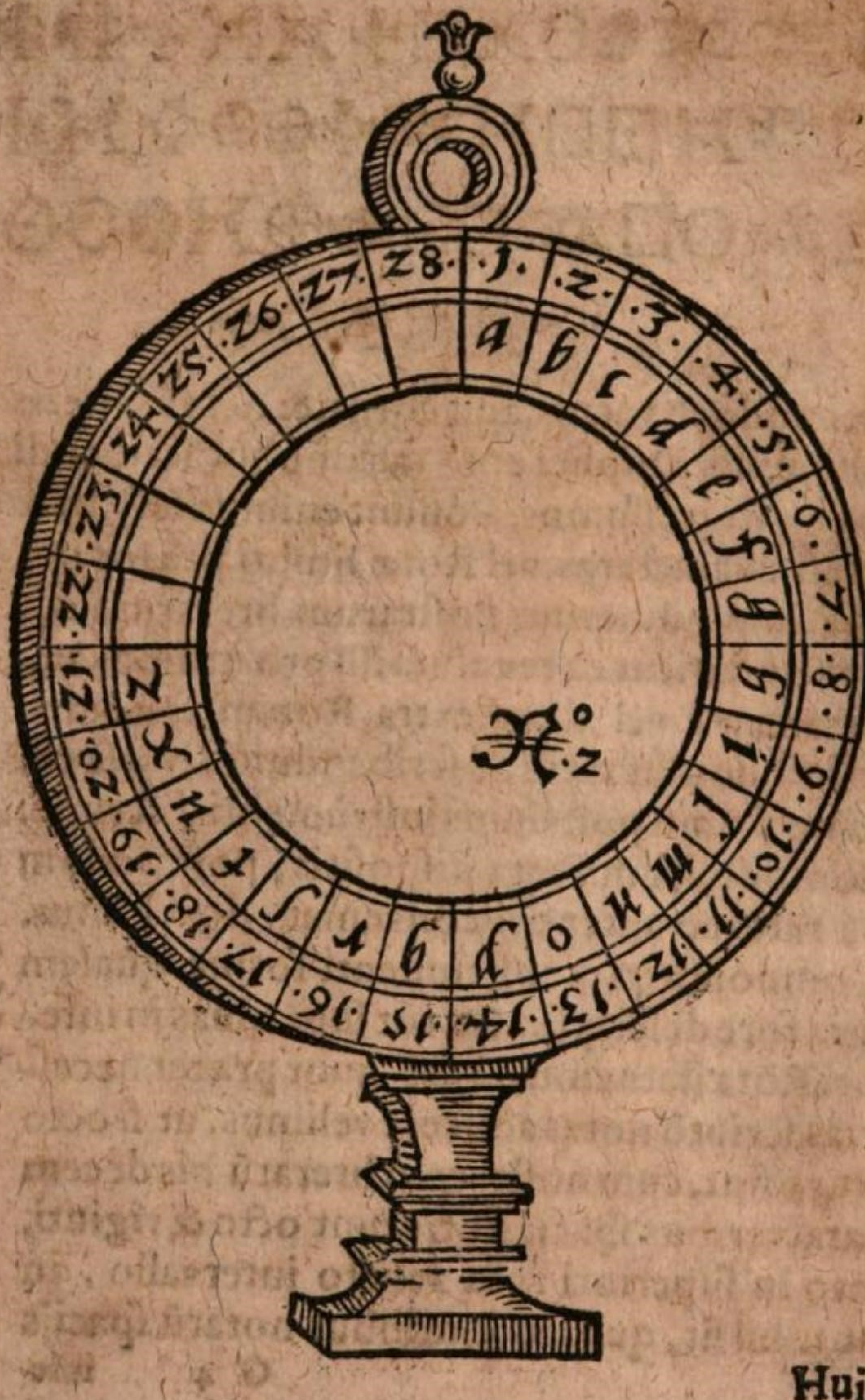
b Secundo in vacuis, adiectitijs, & ocioſis literis quæramus. Duplici ergò ratione hoc ſcribendi modo uti poſſumus. Poſſunt enim adiectitij & ocioſi characteres, vel Rotæ limbo præter neceſſarium numerum noſtrarum literarum accommodari, ut ea revoluta illi pro utilibus admittantur: vel aliter extra Rotam annotari. Vtriuſque uſus ratio ad ſcribendum diverſa eſt. Quare primũ poſt huius inſtrumenti diſcrimẽ, quomodo ijs in Rota diſpoſitis, poſtmodum qua ratione aliter uti conveniat, docebimus.

b 2. Modi ὑποδιαίρεσεως.

c Compoſita itaq; inſtrumenti forma, qualem ſupra fore deſcripſimus, tot ſuperfluas in inferiori Rota ſtatuemus areas, quot præter neceſſarias ſcripto notas adijcere velimus, ut ſi octo futuræ ſint, cum noſtrarum literarũ bis decem characteribus ſpacia ſint, erunt octo & viginti, tanto in ſuperiori rota relicto intervallo, in quo nihil ſit, quantũ inutilibus notarũ ſpacijs

c 1. Ratio. De cuius enodatione lib. 2. cap. 20.

inferioris reſpondeat, in ea tùm totidem deſignati characteres ſpacia implebunt. Poterit id ex adverſo fieri, ut latini characteres inferiùs, & ignoti ſuperiùs deſignentur, ſervato tamen ordine, qui dictus eſt.

Huius

Huius artificij tabula expreſſa eſt, eâ qui vſus fuerit, interpretem rei minimè conſcium præter characterum obſcuritatem, ſuperfluis notarum figuris ambiguum remorabitur, vt facilius ſit credere, nullo pacto, quod ſcriptum ſit intellecturum, quàm aliqua ratione idipſum poſſe percipere. Eius rei formam exemplo clarius indicabimus.

HOSTIVM COPIÆ DEFICIVNT, TV ENIM HILARIS ESTO, IAM ABDE TIMOREM, ET ARMATO MILITE IRRVITO.

d Quemadmodum vno modo hac ratione vti deceat indicavimus, altera eius vſus ratio eſt, vt ſuperflui eiuſdem characteres non aliter in ſcripto literis & ſyllabis paſsim interſerantnr, quàm in ſimpliciſsimo ſcribendi modo ſuperius monuimus. *e* Sciendum itaque eſt obſcuritatem augeri, ſi tales notæ ijsdem figuris, quæ

d 2. Ratio de cuius enodatione lib. 3. cap. 21.

e αἰτιολογία

 aliter

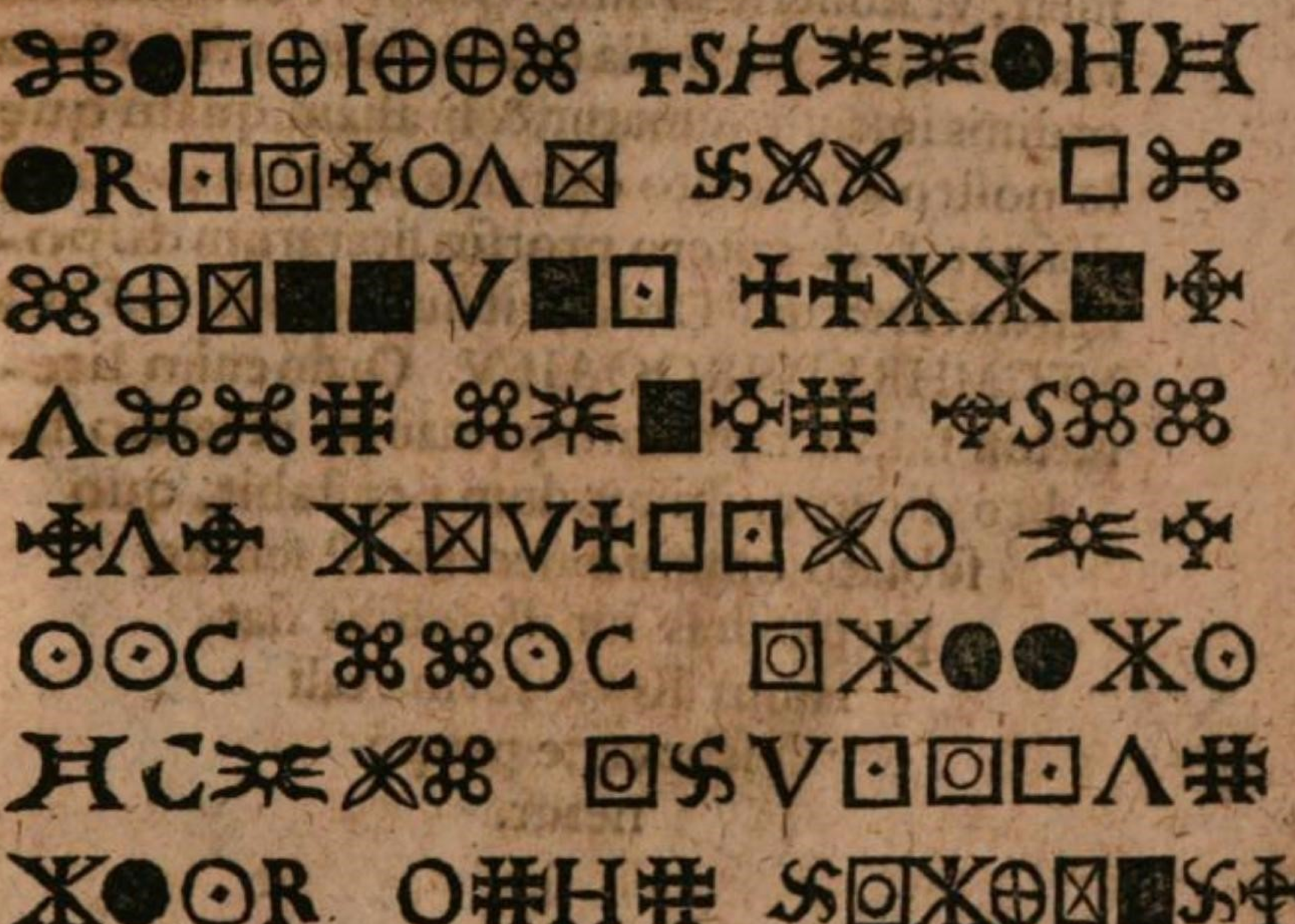
f 1. Cauſa. aliter cohærere debuerant inſerantur. *f* Ex earum cohærentia ſcripti interpretationem faciliùs nanciſcimur.
g 2. Cauſa. *g* Præterea ſi alibi diſponantur, Rotæ revolutione inhibebitur, quò minus, quod ſcriptum ſit intelligatur, dum interpres ocioſæ literæ poteſtatem fruſtra conatur
h 3. Cauſa. aptare. *h* Huc accedit, quod in eadem characteris figura permutata poteſtate, & è converſo neque conſonantium, neque vocalium certa cognitio poteſt obſervari, ita vt ſi idem verbum repetendum ſit, diverſis characteribus exprimatur, eaque ratione multò laborioſius, quàm in ſimplici ſcribendi modo fiebat, ocioſorum characterum cognitionem quiſque aucupetur. His de cauſis difficilius in hac ocioſorum characterum poſitione interpreti ſcriptum efficietur.

Ocioſæ literæ tales erunt.

ISHRΛVC.

i QVESTVS HOSTIS MAGNVS EST, ET QVESTVS NOSTER NON MINVS EST, HI PLORANT, ET HI NON RIDENT, QVID FACIENDVM EST NVNCIATO.

i Exemplũ per primas rotulas antea delineatas.

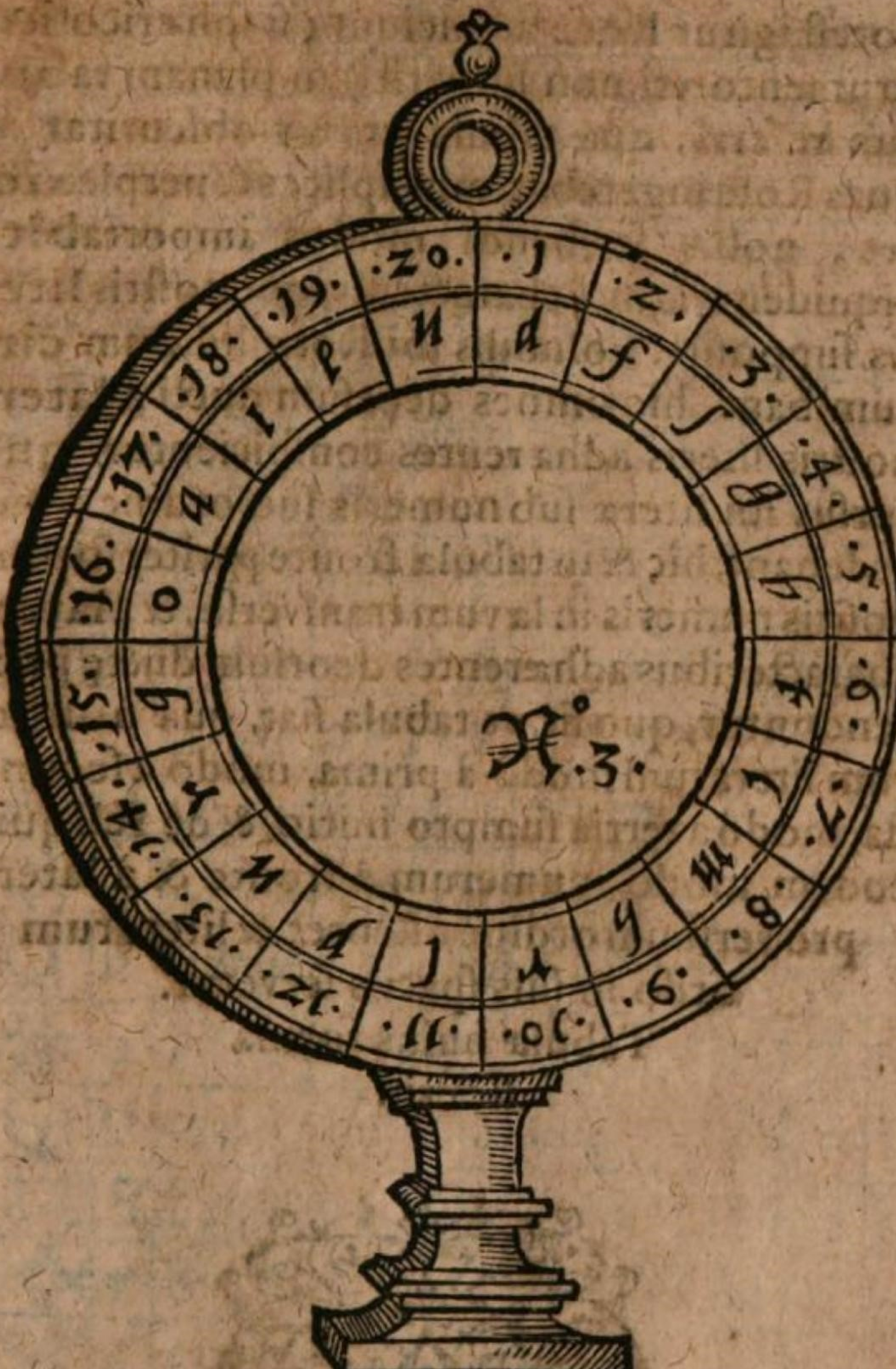
k Nec abs re erit in Rotę revolutione ſpacia inęqualia pertranſire, vt ſi modò in vno charactere ád ſecundum tranſitũ ſit, in alio mox ad tertium, vel quartum, inde ex arbitrio tranſeatur. *l* Poterit etiam ſi libuerit, modò à ſiniſtro latere in dextrum, modò à dextro in ſiniſtrũ tranſitus variari, eadẽ ratione in omnibus characteribus in Rota quærendis eſſe poterit, modò artificium abſenti amico palàm fiat. Hæc vt ſuo loco videbimus ſolerti interpretum cura facile inveſtigabuntur. *m* Sed huiuſmodi ſcripti alia ratio, quę Oedipo, vel Apolline potiùs, quàm homine

k 3. Modus.

l 4. Modus.

m 2. Mod. ordinis literarum in rota deſcriptarum.

mine interprete indigebit: nec indecorum erit tam ingenioſum inventum obſcuriori velamento obducere. Artificium tale erit: Noſtrum alphabetum in Rota diſponatur alio tamen, vt libuerit ordine, quàm vt communis vſus induxit, vt ab alia quavis litera pro prima ordinis initium ſumatur, & in aliam, quàm quę in noſtro alphabeto extrema eſt, alphabetum deſinat, & de cætero prorſus literarum diſpoſitio invertatur. Ordo erit huiuſmodi, DFSG BTCMHRLPNRQOAIEV. Ordo enim literarum talis ſcripti interpretandi, vt tertio libro dicetur, ibi modum præſtabit, quo ſublato omninò neceſſe eſt ſenſus perplexitas indiſſolubilis fiat. Huius Rotæ forma tali ſchemate proponetur.

CAPVT XI.

Eodem Rotæ artificio quomodo aliter literis per tabulam expanſis vti poßimus.

a OMitti poterat hoc planè: ſed ne quid præteritum videri poſsit, non reticebo. Poteſt

a 2. Modus intricationis generalis.

Poteſt igitur Rotæ artificium (ſi ſphærico inſtrumento vti non libuerit) in planam tabulam referri, quæ tabula præter obſcuritates, quas Rota ingerebat, multiplices & perplexiores, nobis ſcribendi modos importabit: Siquidem viginti characteres, qui noſtris literis ſuppoſiti, volubilis ibi Rotæ limbum circumibant, hîc omnes deorſum ducti à latere noſtris literis adhærentes conſpicientur, quæ rurſus ibi literæ ſub numeris ſuo ordine procedebant, hîc & in tabulæ fronte pariter ſuperpoſitis numeris in lævum tranſverſæ, & à latere characteribus adhærentes deorſum ductę protenduntur, quo fit, vt tabula fiat, quæ noſtrarum literarum modò à prima, modò à ſecunda, modò à tertia ſumpto initio, & de reliquis eodem modo, numerum à fronte & à latere pro verſuum ordine oſtentet, & literarum ordo in ſuis ſpacijs ſervetur.

b Deſcriptio.

Tabulæ huius forma ſic erit.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z
	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a
	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b
	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c
	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d
	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e
	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f
	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g
	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h
	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i
	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l
	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n
	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o
	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p
	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q
	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r
	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s
	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t
	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	v

c Huius

c Vſus quem ad diſcere poteris adhibito exemplo ſuprà poſito pag. 94.

c Huius ſchematis vſus talis erit: Initio prima litera ſcripti ſingularitatis numero ſubjecta perquiretur: character deinde qui illi è regione erit annotabitur, mox altera in ordine ſub duplicitatis numero cōjuncta inquiretur, pro &ea pariter character è regione poſit⁹ ſumetur: ſic & in tertia verborū litera, & in reliquis fiet, quęſito charactere oppoſito in tabula ejuſdem ordinis, ſic quartus pro quarta: donec pro vigeſima litera ſcripti pariter ad vigeſimum & noviſsimum ordinem ventum ſit; mox ad eundem ordinem numerorum reditus fiet, eoque modo animi ſenſa non aliter, quàm ſi Rotæ artificio ſcriptum ſit, reponentur: tùm amicus interpres eundem ordinem, quem diximus, in ſcribendo ſervabit.

Capvt XII.

Quomodo quinque, quatuorvè, vel tribus tantum notis quodlibet ſcribi poßit.

a Ratio per quadrangula.
b 1. Methodus per literas communes.

a IAm, vt ad reliqua tranſeamus, b ea nunc ſcribendi ratio ſe offert, qua ſolis quinque, quatuorvè, vel tribus tantum literis quodcunque ſcribi poſsit: quæ ſua obſcuritate non carebit, vt interpres vniverſo in ſcripto non niſi tres inſpiciendo characteres omnem inveſtigandi ſpem irritam faciat. c Duplici itaque hæc ſcribendi ratio fraude tegitur, notarum enim numerus & in ſcribendo duplicatur, & ſoli ijdē ſemper characteres cernentur. d Sed quoniam locus hic ſubjectam tabellam videtur poſtulare, ideò prim illamò concinnabimus. Quatuor

c Commoditas huius methodi

d 1. Rationes primi modi tabellæ conficiendæ ratio.

tuor itaque lineis, quæ ſuis finibus occurrant angulis rectis quadrangula exprimatur forma, quæ in latitudinem longiùs ducta quinque, in longitudinem breviùs quatuor lineis interſecetur: vt intra tabellam viginti areæ continendis literarum notis aptè comprehendantur: vt ſua vnicuique literæ area reddatur, foris verò è regione quinque literæ communes, ſeu mavis alij characteres ſuperponantur: à latere verò quatuor, & parata erit tabella: vt inferiùs indicabit exemplar.

A	B	C	D	E	
A	e	i	o	s	A
b	f	l	p	t	B
c	g	m	q	u	C
d	h	n	r	x	D

Eius vſus talis erit ſcribere volenti: *b* Scriptum ob oculos ponatur, litera deinde prima in area tabulæ vbicunquè ſit quæratur, mox è regione illius notæ ſupra, & è latere poſitæ annotentur, eo tamen ordine, vt primum literæ, quæ ſuperiùs, poſtmodum quæ à latere repertæ ſint reponantur, aliter enim ſcriptum fruſtrabitur, vt nec qui ſcripſerit intelligat, id fiet donec omnes ſcripti literæ fuerint conſumptæ. Nec inutile erit vt ſi ſcripto dictiones nimis longæ evenient, ex arbitrio eius partes ſeiungant. Angulares verò quatuor literæ ſi vno charactere ſive à fronte, ſive à latere poſito diſcrimine ſignabuntur, occultius ſcriptum erit, vt inter- *b* Vſus.

ceptor rei novitate magis ambiguus teneatur. Hoc igitur ſtatuemus exemplum.

Patria Hostili Obsidione Laborat, Nec Privs Cives Arma Capere Volvnt, Qvam Expvgnabitvr.

Dbaae bddcaa abddaeaebaccb cadaabeacaadcadac dbacba aabdad daaeb, cdb aacdbddcaecea acca ecbaeaaa ddccaa acaadbba ddbaecdacb eccdebdc ecaaccba eddbecbccd aaabcaebecdd.

i Methodus interpretandi hujuſmodi ſcripta

i Huiuſmodi itaque ſcriptum ſi quis velit interpretari duabus literis vna de longitudine, altera de latitudine tabulæ acceptis, in communi angulo quæſita litera vera demonſtrabitur, pari deinde modo ad cæterarum literarum inveſtigationem procedatur, k Vt verò quatuor characteribus ſcribi poſsit, in tabulæ longitudine, vbi E fuerit, duplex D. D. accommodabitur, vt ſcriptum obſcurius fiat. l At ſi tribus tantum characteribus ſcribendum ſit, * quadrangulus efficiatur, qui pro re ſeptena in latitudine, breviq́ue in longitudine terna contineat ſpacia, ſupra mox ſic duplicatæ literæ diſponantur AA, BB, CC, AB, AC, BC, CB, à latere verò ſingulares, A, B, C, vel aliter vt placuerit. Sic characterum numerus in ſcribendo augebitur. m Huiuſmodi ſcripti perplexitate involutum Ariſtotelis de magicis opuſculum interpretati ſumus, quod qui latinè reddidit, ex induſtria hac ratione contexit, ne intelligeretur. n Poteris etiam ſi mavis & aliter ijſdem tribus notis quicquid volueris ſcribere, ſed hujus inſtrumenti primum exemplum, deinde

k 2. Modus.

l 3. Modus.

* Quadrangulum ſcilicet χῆμα.

m Exemplum.

n Modus per tabellæ applicationem.

vſum

vſum explicemus. *o* Bractea plumbea, vel auri-chalcea, vel papyracea capiatur, in ea quadrangulus pariter deſignetur per cuius longitudinē ſeptenæ literæ pertranſeant, vt octona à fronte includantur * ſpacia, quę ſingula vnam literam capiant, latitudo verò terna contineat, duabus lineis pari magnitudine interſecata. In hũc modũ paratis areis ABC à dextri lateris fronte diſponentur. Hęc bractea ſupra A literam faſtigiũ habeat, quod vnius elementi capax ſit, tùm ſingula ſpacia ſingulæ literę complebunt, quę vna & viginti erunt: hoc tamen ordine, vt quæ vſitatior fuerit, ad primas literas à latere poſitas propiùs accedat, in hunc modum: *i e o a u s t r l c m n f d g p h b q x z.* Sic parata erit bractea.

o Inſtrumenti ſeu tabellę fabrica.

* Selidia à Gręcis nuncupantur.

·							
A	i	a	t	c	f	p	q
B	e	v	r	m	d	h	x
C	o	s	l	n	g	b	z

Ea ſic vti poterimus. Primò punctus in charta præponatur, vnde ſcribendi initium ſumendũ ſit, is deinde bracteæ faſtigio ſupponatur, mox ſuprema chartæ linea ad ſummam tabulæ oram adæquata, quæſita litera in tabulæ * arca reperietur, in cuius locum vna ex tribus notis, quæ illis è regione poſita ſit, ſubſtituatur, eaq́; ſuper ſpacium iminens illi ordini, in quo litera primũ fuerat, añotabitur. Idq́; firmata tabella, ne huc, illuc feratur (hoc enim maximi refert) feliciter ſuccedet. Tum vno notato chara-

Vſus.

* Aream alij nominare ſolent: itidem tralate.

ctere tabula antedicta rurſus areola prominẽs illum occupabit, vt denuò alius pari ratione character in quæſitæ literæ eodem modo locũ ſuccedat, donec totum id quod voluerimus,
r1. Cautio. chartæ commiſſum ſit. r Ne verò dolus deprehendatur, characterum intercapedines opor-
ſ2. Cautio. tunum erit ocioſis characteribus impleri. ſ Vt verò ſchedulã amicus intelligat, idem modus
t Modus alius. ſervabitur. t Id etiam aliter abſque tabella effici poterit. Circino tantum ſpacij tribus literis A B C aſsignabitur, quantum earum vnaquæq; vt maximum ſeptenas literas certas aſsignandas ſuo quoque ordine contineat, vt omnes vna & viginti ſint, & quoties aliqua litera ſignificanda ſit, ea loco vni ex tribus illis literis aſsignato, denotabitur. Res quia minus obſcura eſt, exemplo illam non putamus indigere.

Capvt XIII.

Scribendi ratio, qua infinitis propemodum characteribus ſcriptum evariabitur.

IV. Ratio. a 2. Quadrati methodus per notas. b 1. Ratio huius methodi. c Huius à priori diſcrimen 1. & 2. d Cõmoditas.

a Contrariæ autem diſpoſitionis prædicto præſens ſe habet ſcribendi modus. b Si enim ibi characterum numerus duplicabatur: c hîc ex adverſo dimidiatus evenit: rurſus ibi tres, vel quatuor characteres vniverſo in ſcripto conſpiciebantur: hîc quadringenti, quot in tabula ſunt diverſi, numerari poſſunt: raròque accidit, vt bis character vnus in ſcripto repetatur, dum binæ literæ ſingulis characteribus exprimuntur. d Quare admodũ arduum & difficile puto, vt epiſtolam abſq; exemplari, quo

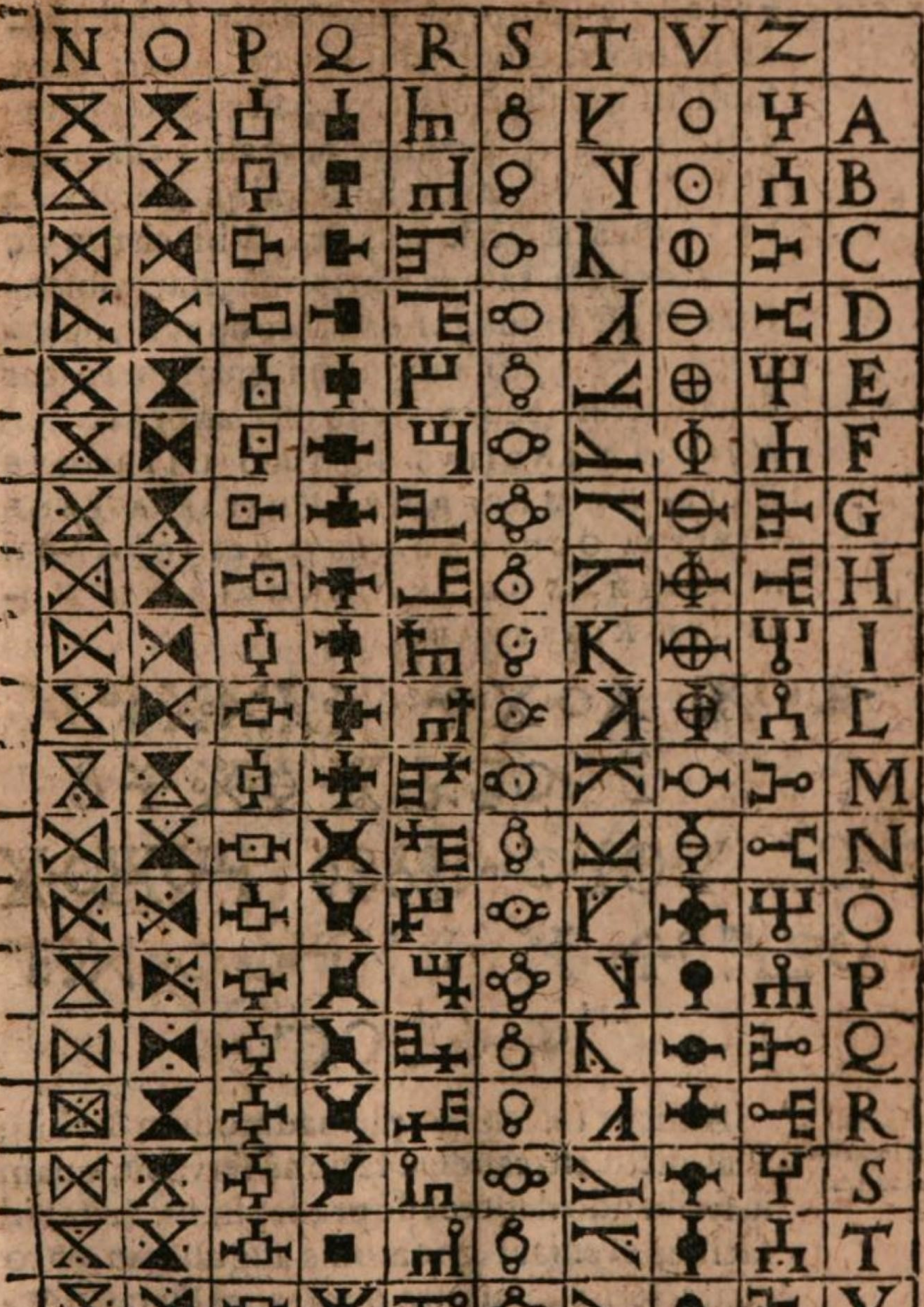
quo ſcripta ſit, aliquo pacto interpretari quis poſsit. *e* Ratio verò cùm facilis erit ſcribenti, tùm facilior interpretanti videbitur. Sed antequam ſcribendi modum tradamus, *f* tabellam primò, qua ſcripturi ſumus, conſtituerimus. Quadratum itaque tali latitudine diſponatur, vt vtriuſque latera in vicenas partes poſſint diſſecari, vnde mutuò ex adverſis partibus in ſe tranſverſæ lineæ ducantur, vt quadringenta ſpacia comprehendat, quibus ſingulis, ſinguli characteres includantur, inde in fronte tabulæ noſtrum vnum alphabetum, alterum verò à latere deſcendens diſponatur, & parata erit tabula, cuius forma eſt hæc.

e Facilitas.

f Tabellæ confectio.

Tabulæ cum omnibus characteribus plena deſcriptio.

A B C D E F G H I L M

N O P Q R S T V Z
A
B
C
D
E
F
G
H
I
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
V
Z

Ea ſic deſignata, pro binis epiſtolæ literis character in arca tabulæ poſitus, qui priori literæ ſubjicitur, & alteri è latere occurrit, accipiatur: vel ſi ita libuerit è converſo, vt alius character ſit, re tamen amico explorata, idque fiet donec tota ſententia perſcripta ſit. Vbi charta ſic fuerit exarata, tam erit ſcripti affectata obſcuritas, vt Delio inſigni natatore opus ſit, ne interpres in ſcripto, tanquam in mari mergatur & ſuffocetur. Sed exemplo res clarior fiet.

MVLTIS CLADIBVS VLTRO CITROQVE DATIS ET ACCEPTIS, VNIVERSA PENE CIVITAS OCCVPATA EST; RELIQVA NON SCRIBAM, SED IN CONGRESSVM NOSTRVM RESERVABO.

Scripta eiuſmodi interpretandi ratio.

Amicus interpres, quemadmodum & vbiq; aliàs dictũ eſt, eandem rationẽ ſervabit, quam in ſcribendo debere eſſe præcepimus. Sed vt id faciliùs eveniat: gnomonis angulus invento characteri, cuius crura oportunas literas hinc-

1. Compendiũ.

inde ſpectent, applicetur. Vt verò characteres, cum opus fuerit, facilius inveniãtur, & moleſtæ inquiſitio-

inquiſitionis labor abſit: nos omnes, quæ ſimiles ſunt ferè, eodē ordine appoſuimus. Quare eò interpres ſe conferat, quò notarum ſimilitudo traxerit. Neq; verò tam ſimiles notas effecimus, quin aliqua parte inter ſe diſsimiles clariſsimè videantur: ut non niſi cæcus diſcrimen eſſe non videat. Quare admoto per totum ordinem indice, interpres facillimè characterem inveniet. Hinc parvo cum labore, ingenioſis patere poteſt, ecquid tota epiſtola, quamvis benè longa, unico charactere comprehendi poſsit: quod fiet, ſi numerus toties dimidio diminutus fuerit, quoties opus ſit, ut ſit in pariter pari, & in tabulam toties characteres reducantur: Quod equidem perfeciſſem, nî in immenſum opus creviſſet, & faſtidium, in re præſertim minus ſuperſtitioſa, legentibus fuiſſem allaturus. Poterit tamen eas quiſque, cum libuerit, componere. Huic ſimilis ſit tabula gradibus formata, ut à primo gradu ubi A uſque ad vigeſimum, ubi Z ſit, indifferenter aſcendatur & deſcendatur, ut pariter omnis literarum combinatio poſsit evenire. Cuius rei figuram, ut minùs neceſſariam prætermittendam duximus.

Compendiū.

2. Ratio huius method.

VI. Ratio intricatior modorum difficiliorum.

CAPVT XIIII.

Varij ſcribendi modi, quibus omnes ferè vulgò uti ſolent, tùm alij ad idem exemplum à nobis excogitati.

ATtentiorem a quæ hactenus ſcripſimus curam deſiderant, nunc quæ minori cum

a 2. Modus ſimplicis rationis notarū occultarum de quo ſupra.

labore in uſum recipi poſsint, ut etiam vulgò præter uſitatos modos aliorum demonſtratione conſulatur, ſuggeremus, ad quorum uſum quoties opus ſit, negotio moram non patiente, celeritatis, & facilitatis cauſa quilibet confu-

b ὑποδιαί-ρεσις.

geret. *b* Sed primùm quibus modis vulgò uti ſolent: deinde quos ad id nos induximus, re-

c 1. Modus.

feremus. *c* In Agrippæ igitur occultæ philoſophiæ libris traditur hic breviter numerandi modus, quem cum ad occultanda animi noſtri ſenſa oportunum exiſtimarem, hic annectere

d Cōmoditas, eiuſdem.

non piguit. *d* Character unus multarum poterit literarum fungi poteſtate, & alter diverſùs ſemper ab altero ſpectabitur: quòd niſi quis doli fuerit conſcius, non parum in interpre-

e Deſcriptio.

tando elaborabit. *e* Scribendi modus talis erit: Characteres viginti vel plures reperiantur, qui ſi ſummo & imo, dextris & ſiniſtris erectæ virgulæ adhæreant, eandem ſemper & figuram & poteſtatem retineant. Et primum in capite virgulæ depingemus, qui ſiniſtram noſtri corporis partem ſpectet: ſecundum dextram: tertium in calce virgulæ etiam ad ſiniſtram: ſed quartum ad dextram. Nos nunc quatuor perſcribere contenti erimus, & ſubiecto exemplo rem clariùs declaramus. Hi ſunt characteres.

a b c

a b c d e f g h i k l m n o p

r ſ t u x y z

Scriptum jam * ſuperiori exemplo literarum numerũ, in quartam partem deducemus hoc modo: erunt ergò triginta characteres. Exemplum.

* Hoc eſt quatuor ſemper literis inter ſe connexis triginta characteribus id totum exemplum ſcribemus.

Alius etiam tritus eſt ſcribendi modus, quo ruſtici, mulierculæ, & pueri etiam utuntur. 2. Modus. Duæ per chartæ longitudinem rectæ lineæ deſignantur, mox totidem per latitudinem ad angulos rectos tranſverſæ, & juſtis ſpatijs diſiunctæ, ut diverſarũ figurarum novem areas conſti-

conſtituat, per has omnes alphabeti noſtri literæ diſtribuantur, ut in aliquibus ternæ, in aliquibus verò binæ collocentur, & omnes una & viginti ſint, vel ex arbitrio, quorum ordo vel ſucceſsivus, vel interſitus ſit, nos verò intermixtum diſpoſuimus. Figura erit huiuſmodi.

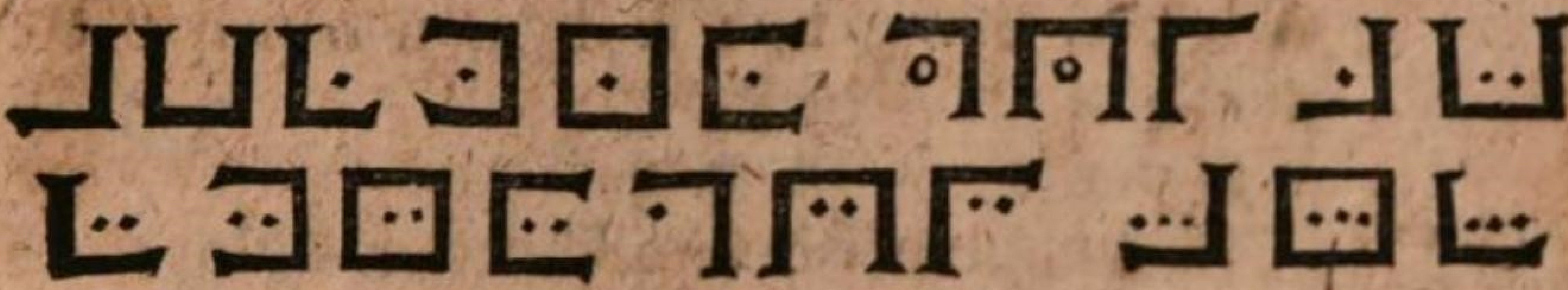
a l u	b m x	c n z
d o	e p	f q
g r	h s	i t

Tali propoſito ſchemate, eius areæ ſingulæ juxta faciem, quam gerent, depingentur, ut exemplum indicabit.

Sed quia earum ſingulæ ternas, vel binas literas pro earum diſtributione complectuntur, earum unaquæque ſuo charactere punctis diſtincta pro ordine, quemadmodum collocata ſit, deſignabitur: ut ſi in charactere prima collocetur, unico tantùm puncto diſcernatur, ſi ſecunda, duplici, ſi tertia, triplici. Res exemplo clarior fiet.

a b c d e f g h i l m

n o p q r ſ t u x z

h Hunc ſcribendi modum chabaliſtæ, ſacrarum literarum ſcriptores induxerunt, & nunc in omnibus ferè rebus vulgares homines utuntur, ut per tabernas paſsim circumferatur, nedum inter prophana locum habeat. *i* Eius uſus ab illis contractior magis obſcuratur, ut uni nomini unicus character, ſed implicatus, reſpondere videatur, quod, quia ad noſtram rationem minimè videtur pertinere, prætermittimus. *k* Verùm ne quid prætercam, pueris peculiarior & magis proprius ſcribendi modus talis eſt: ut obſcuritas ſolùm in vocalibus non expreſsis, ſed in p litera, tot lineis interſecta quot occultè vocalis ordinem demonſtrent deſignatis: ut ſi A ſignificanda ſit, quæ prima vocalis eſt, p litera unica linea in pede interſecta huiuſmodi ꝑ deſignetur: Si E, quæ ſecunda, eadem litera conſonans duabus lineis pari modo interſecetur. *l* Aliter verò paſsim vulgus hoc ſcriptionis exemplo utitur: dum præpoſtero alphabeti ordine literæ exprimuntur, ut quæ ultima ſit, primæ poteſtatē habeat, & quæ illam proxime præcedit, ſecundæ, & quæ tertia ab illa eſt, tertiæ, ut pro A, Z, pro B, X, pro C, V, & pro O, P, reponantur.

h Origo & propagatio huius modi.

i 4. *Modus.*

k 5. Modus ſeu 3. potius genus.

l 6. Modus ſeu potius *ἀντιστοιχέως.*

zyx

z y x u t ſ r q p o n m l k i h g f e
A b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t
d c b a
v x y z

m Modi ab auctore excogitati.

His vulgus paſsim modis utitur. *m* Nos alios in eundem modum adijcimus, quorum uſum ſi amantes, vel alij alijs in rebus in epiſtolis admittant, tutiùs ſibi conſulant, ut illæ etiam interceptæ parentib⁹ vel alijs potiùs vanæ exiſtimentur, quàm animi conſiliũ detegant. *n* Tres itaque, quatuor, vel plures, ex noſtris literis, quibus in ſcribendo rariùs utimur (cuiuſmodi ſunt HKQXYZ) inter ſyllabarum, & literarum coagmenta, & dictionum intercapedines interſerantur, ut nulla prorſus dictio vel ſyllaba ſit, quæ ocioſis literis vacet; ſic enim dictionum, verborumque ſenſus maximè perturbabitur: ut non ita facilè, qui rei conſcius non ſit, intelligat. *o* Huius rei erit exemplum.

n 7. Modus ſeu potius ἐπενθέσεως. Species de qua c. 2.

o Exemplum.

*V*RVNTVR *M*ISERO *P*RÆCORDIA, *E*T *N*ISI *S*VBVENTVM *S*IT, COGOR EMORI.

huxry quntkurh mhykiſxeqzrzo phxrax kcozrhdiax hext nhixzſi kshubuzqenthxzum ſxızt, cxhogzohr exmzorhix.

p 8. Modus ſeu alia τῆς ἀντιστοιχειώσεως ſpecies.

p Huic affinis alius tutior modus eſt, ut aliquando ſcripti perplexitas ab amico ſine exemplo ſolvi poſsit, quod non inutile erit, cum ſæpè accidat, ut quæ geſtentur, vel alicubi ſerventur decidant, & amittantur, idque non parum obeſſe poſsit, ſi quando literæ, quæ ad eam formam ſcriptæ ſunt intercipiantur. Tria

igitur,

igitur, vel quatuor, vel plura verba quærantur, quibus notandis omnes alphabeti literæ exigantur, quæ amicus abſens meminerit, ut inde diverſam omnem obſcurorum characterum poteſtatem prima literarum elementa poſsint elicere, ea deinde deſignato in epiſtola loco, ſive in fronte ſive in calce conſtitutis notis ſcripta committantur, tùm tota epiſtola ad eam characterum rationem concinnetur. *q* Poteſt & hoc aliter perfici, ut totum alphabetum in epiſtola punctorum interpoſitione diſsimnlatis dictionib⁹ reponatur: Hic ſcribendi aſtus inter cæteros nullo modo videtur contemnendus, ut interdum novis ſcribendi modis, etiam amico de ijs non admonito uti poſsimus. *q* 9. Modus.

CAPVT XV.

Quomodo aliter tranſpoſito literarum ordine ſcriptum indiſſolubile fiat.

IAm *a* paulatim ad eos ſcribendi modos ventum eſt, in quibus credibilius erit interpretum curam fruſtrari, quàm quicquam proficere, quod tertio loco facturos huius lib. initio polliciti ſumus. *b* Primum itaque ſe offert, ut hoc in literarum tranſpoſitione, quæ hîc aliter fiet, quam proximis dictũ eſt capitibus, exigatur. Hæc ſcribendi ratio ſic ſe habet. Poſita primum thematis ſententia, duo, vel tria, vel quatuor ex arbitrio verba deligantur, quæ medijs inter verſus ſcripti ſpacijs ita ſupponantur, ut horum ſingulæ literæ epiſtolæ ſingulis æquatis inter-

a 1. Genus per clavem.

b 1. Modus.

intervallis occurrant. Quare oportebit verſuum & literarum ſpacia oportunè ad rei commoditatem diſtincta collocari, quod ſi earum dictionum notæ noſtræ ſententiæ literis numero non reſpondebunt: ea verba toties repetentur, donec poſsint adæquari. Si aliter enim fiet, numerorum notæ pro ſingulis earum literis ſupponentur, quæ ordinem cuiuſque literæ earum juxta alphabeti diſpoſitionem innuat. Charta deinde, in qua ſcribendum ſit, tot punctis juſtis intervallis, & ſe rectè intuentibus diſtincta deſignabitur, quot noſtram ſententiam literæ complebunt, mox prima thematis litera primæ verborum, quibus ſcriptum occultatur, accepto numero, quota in alphabeto fuerit, reſpondenti punctorum ordine reponatur, ut ſi noſtræ ſententiæ prima litera ſit A, vel B, verborum verò, quæ extrinſecus ſumuntur prima pariter ſit C, vel D, quorum altera tertio, altera quarto loco in alphabeti ordine collocatur, illud A, vel B tertio ad earum rationem, vel pari modo quarto puncti loco in charta diſponatur, idque fiat donec totius epiſtolæ verba abſolvantur. c Advertendum tamen eſt, ut rectus in ſcribendo ordo ſervetur, ut una litera, vel charactere poſito, poſtmodum in numerandis literarum ordinibus inde ſumatur initium, ubi noviſsimus character relictus eſt, donec ad poſtremum verſus punctum perventum ſit, tùm relictis initio ſpacijs, retrò, ut ordinum numerus compleatur, redeundum eſt. Hoc tamen cavebitur, ut occupata punctorum intervalla præte-

c Cautio.

prætereantur, ne iterum ſumerentur. *d* Verùm totum hoc ſubiecto exemplo clariùs indicabitur. *d Exemplum.*

POST BELLO MAXIMO ACERRIMOQVE CONFLATO, ET MVLTIS INSVLIS MARIS CAPTIS VEXATISQVE, EXTERNAS ET NOSTRAS REGIONES SVBIGERE CEPERVNT.

Hæc verba, ut in hoc modo ſcripto occultentur, talis ſententia pro clavi ſtatuetur. CASTVM FODERAT LVCRETIA PECTVS, cui ſubiungatur ALGAZEL, ut barbarum nomen, ut non ita facilè menti occurrat.

POST BELLO MAXIMO ACERRIMOQVE
c a ſt umfod e r at L u c r e t i a p e c t u
CONFLATO, ET MVLTIS INSVLIS MA-
s a l g a z e l, c a s t u mfo d e r a t L u c r
RIS CAPTIS VEXATISQVE, EXTERNAS
e t i a p e c t u s a l g a z e l c a, s t u m f o d e
ET NOSTRAS REGIONES SVBIGERE CE
r a t l u c r e t i a p e c t u s a l g a z e l c a s
PERVNT.
t u m f o d.

e Poſſunt & horum verborum cuiuſque literæ numeri in clavis locum (ut dictum eſt) facilitatis cauſa ſuccedere. *e 2. Modus.*

POST BELLO MAXIMO ACER-
3. 1. 17. 18. 19. 11. 6. 13. 4. 5. 16. 1, 18. 10. 19. 3. 16. 5. 18.
RIMOQVE CONFLATO ET
9. 1. 14. 5. 3. 18. 19. 13. 1. 10. 7. 1. 21. 5. 10. 3. 1.
MVLTIS INSVLIS MARIS CA-
17. 18. 19. 11. 6. 13. 4. 5. 16. 1. 18. 10. 19. 3. 16. 5. 18. 9. 1. 14.

PTIS VEXATISQVE EXTER-
5. 3.18.19. 17.1.10.7. 1.21.5.10.3. 1. 17.18.19.11.6.
NAS ET NOSTRAS REGIONES
13.4.5. 16.1. 18.10.19.3.16.5.18. 9.1.14.5.3.18.19.17.
SVBIGERE CEPERVNT.
1.10.7.1.21.5.10.3. 1.17.18.19.11.6.13.4.

d 3. Modus. d Tùm in hanc rationem centum & undecim punctis conſtitutis,ſic ſcriptũ concinnabitur.

iapox...fl........m. s... i. o.. q.
...m..a..t...t......u.....oo.ab.et
.......e..e..lc.....e........l....
o.eo.m.....r.....n...r

Punctorum omnium ſpacia non implevimus, ut eorum pariter & literarum rationem exemplo commodiùs redderemus. Hactenus enim hæc tantùm verba ſcripta ſunt.

Post Bello Maximo Acerrimoqve Conflato Et. Verùm ne, quod reliquum eſt, prętermittam, thema inferiùs integrum reponam. Ratio interpretandi. Cognito clavis themate in eandem formam amico interpreti facillimè liquebit. Sed quoniam dictũ eſt hanc rationem ſcripti aliter, quàm ſuperiora ſe habere, diſcrimẽ tale aſsignabitur, qui ibi curioſè obſervatus, literarum ordo facile deprehendi poterat: clavis cum quo ſcriptum claudebatur, ſimul cum ſcripto erat, hîc verò aliter interpretem propè divinũ eſſe neceſſe eſt, ut rationem, qua ſcripto occultatur intelligat, aperiendi ſenſus clave tantùm apud amicum ſervata, quæ ſcriptionis formula pro clavis commutatione, ſemper commutabitur.

Interpretandi ratio.

Iapoxaeqflprruexsimnsneiioalqalto maraetsistttiseuniebootabsetcirsct neeseeilccisoeummuralsrnoecopmt xturegsgnnsur.

CAPVT XVI.

Quomodo aliter clavi utendum ſit, ſine qua ſcriptum non poßit aperiri.

a Quartus modus. Cur eum auctor hoc in loco explicandum duxerit.

a PRædicto affinis eſt hic alius ſcribendi modus, qui inter cæteros alienus circumfertur: quem (quia parem aſtum præſe ferre videtur) hîc ex multis unum duxi reponendum. Eſt * etiam adeo involutus: ut quamvis etiam furtivi ſcripti ſpecies non lateat, nequaquam ſit, qui proprius eius cognoſcendi modus intelligatur, fietque potius, ut quò magis eius perplexitatem quis explicare conetur, eò magis interpretando ambiguus feratur. *b* Scribendi ratio talis eſt. *c* Tabella primò in hanc formam parabitur: *d* Vndecim per chartæ latitudinem ſectiones accommodentur, quarum omnes elementorum characteres in duas æquas partes diviſos contineat, quorum ordo ex arbitrio diſponatur, modò nullum elementum præteritum ſit: modus tamen ſervabitur, ut inferiores ſuperiorib⁹ mutuò reſpondeant, mox horum ex latere per undecim ſectiones totius rurſus alphabeti clavis diſponatur, ut literæ duæ & viginti collocentur. *e* Poterunt tamen viginti eſſe modò numero pares ſint,

* enim.

b Deſcriptio eiuſdem.

c Tabellæ delineatio.

d 1. Variatio.

e 2. Variatio.

ut minùs neceſſariæ eximantur, & quibus quoquomodo carere poſsimus, careamus, ut quemadmodum ſuperiùs factum eſt, & hîc fiat. Quod ſi viginti erunt tùm ſectiones decem fient. *f* Poterunt & ſectiones ſeptem fieri, & literæ una & viginti ſint, ut ternas ſingulæ recipiant, ſive binæ, ſive ternæ huius alphabeti literæ ſint, vel ſimul in eadem linea, ſive ſuperiori, ſive inferiori coniungentur, vel quoquomodo in utraq; linea diſponentur.

f 5. Variatio.

LITE-

LITERAE SCRIPTI

LITERAE CLAVIS											
AB	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	n	o	p	q	r	s	t	u	x	y	z
CD	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	z	n	o	p	q	r	s	t	u	x	y
EF	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	y	z	n	o	p	q	r	s	t	v	x
GH	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	x	y	z	n	o	p	q	r	s	t	v
IL	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	v	x	y	z	n	o	p	q	r	s	t
MN	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	t	v	x	y	z	n	o	p	q	r	s
OP	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	s	t	v	x	y	z	n	o	p	q	r
QR	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	r	s	t	v	x	y	z	n	o	p	q
ST	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	q	r	s	t	v	x	y	z	n	o	p
VX	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	p	q	r	s	t	v	x	y	z	n	o
YZ	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	o	p	q	r	s	t	v	x	y	z	n

g Sententiæ perſcriptio.

g In hanc formam parata tabella, quæ amico cognita ſit, verba extrinſecus, quæ ſcriptum aperiant, ut in ſuperioribus factum eſt, utrinque nota capiantur.

h Cautio.

h Hæc quò magis ab hominum cognitione remota fuerint: tutiorem ſcripto cautionem præſtabunt. Quare ad hæc fugienda ſunt proverbia, quæ in ore vulgi verſantur: ne ſi furtivi ſcripti ſpecies cognoſcatur, modus inde pariter aliquo modò cognoſci poſsit. Huius loci eſt referre ſuperioribus diebus in hunc modum miſſam epiſtolam à ſciolo quodam qui Romæ agebat, cum eius admiratione, eadem hora qua literas accepi, me fuiſſe interpretatum. Cuius rei cauſa fortaſſè eſſe potuit, quod dictum index ſcripti hoc erat. Omnia Vincit Amor, quæ ſententia proverbij vice, nemini ferè non cognita eſt. Tabellæ itaq; huius, & indicis uſus ſic ſe habet: Epiſtolæ verba in prima charta interpoſitis literarum ſpacijs per totum lineæ verſum componantur: ſic deinde & alij verſus fiant, donec omne id, quod ſcribendum eſt, perficiatur. Relictis tamen (ut in proximo capite admonitum eſt) juſtis inter verſus ſpacijs, quibus dictum ad eandem rationem inſeri poſsit. In hunc modum arca ſimul & clave parata, ea tali ratione occludetur.

i Vſus.

i Primùm clavis prima litera in ſuo quæratur alphabeto, ea inventa deinde ſcripti litera in illius ſectione requiratur, pro ea tùm, ſi ſuperius poſita ſit, inferior, quæ mutuò occurrit ex adverſo, ſi ſuperiùs inferior aſſumatur, ea ſic chartæ commiſſa, in alijs pari

modò

modo procedetur, donec tota epiſtolæ ſententia perfecta ſit. Res exemplo clarior liquebit. Epiſtolæ verba ſunt hæc.

Bella Fortissime Gesta Svnt, Et Bellis Partim Compositis, Partim Etiam Confectis Pax Est Seqvvta, Sed Hanc Felicitatem Dvcis Mors Tvrbavit.

Poſt hæc dictum index ſtatuatur.

Castvm Foderat Lvcretia Pectvs Algazel.

Illud in hunc modũ ſub ſcripti verbis diſponatẽ.

BELLA FORTISSIME GESTA SVNT ET
c a s t u m f o d e r a t L u c r e t i a p e c t u
BELLIS PARTIM COMPOSITIS PARTIM
s a l g a z e l c a s t u m f o d e r a t L u c r e t i
ETIAM CONFECTIS PAX EST SEQVV-
a p e c t u s a l g a z e l c a s t u m f o d e r
TA SED HANC FELICITATEM DVCIS
a t L u c r e t i a p e c t u s a l g a z e l c a
MORS TVRBAVIT.
s t u m f o d e r a t L.

Vt verò clavis ſcripto eximatur, propoſito tabellæ indicio ſic fiet. C prima litera indicis in ſecundo ſui ordine inventa, primam ſcripti literam, quæ B eſt, & pro ea ſuppoſitam N indicabit, tùm hæc pro B obſcuræ epiſtolæ reponatur: In hunc modum totum occultè ſcriptum ex aperto elicietur: & hoc erit. *Nroop ndmhtbfntt ſxhdu fccb ve rrſtxe eufgnp rgxichogul azaint rbtzp rlaoopftl duf vda hyel dgq ltp byiy ſynuſz dumoz rlynf plcm icfzrhum.*

k Modus hic quàm multiplicem ſcribendi varietatem ſuggerat lector poterit intueri : ut nunquam ferè pro eadem litera eundem characterem poſitum agnoſcat, amicus in interpretando eundem modum (ut in multis dictum eſt) ſervabit. l Scribendi hæc ratio cum proxima hoc commune habet, quòd dicto aliunde aſſumpto, utraque occluditur. In hoc verò differt, quòd illa proprias ſcripti literas, hæc verò non literarum poſitione, ſed ſubſtitutione etiam obſcuratur.

k ... nis.

l Collatio huius rationis cum præcedenti.

Capvt XVII.

a *Modus, quo dictio una alteram ſignificat.*

a IV. Pars ſeu genus.

b Tranſitio.

b SVpereſt noviſsimum ſcribendi genus, quo ſcriptum præter difficultatem, qua ſe ſatis tueri poſsit ſuſpicione etiam carebit, quod quarto loco polliciti ſumus indicare. Hoc abſoluto, nil amplius erit, quò minus huius libri expectationi pro viribus ſatis feciſſe videamur. Quæ pars quoniam inter cæteras maximè cautionem præſtat: non immeritò ea nobis in hunc locum reſervata, ut recto ordine proceſsum eſſe videatur. d Quare in arduis, maximiſq; rerum negotijs eius uſus præcipuè ſibi locum vendicabit, ubi ſcriptum ſua ſe obſcuritate, & ſimulatione tuebitur. Id genus ſcripti, quemadmodum & aliæ res, plures ſunt ſpecies, ex quibus nos aliquot, quæ præcipuæ videbuntur, apponemus. Earum prima occurrit,

c Methodi ratio.

d Vſus ſequentis rationis.

e 4. Generis Prima ratio.

quæ varijs fabuloſisq; verbis involuitur: quippecum vocabula quædam amici ſibi confinxerint, tutò invicem loquuntur. Quod etſi literæ intercipiantur, quotquot ingenia fuerint, non ſolum tot applicabunt ſenſus, ſed vnum tantū infinita quadrare faciet, & quantò ſubtilius inveſtigabit, eò à re longiùs abibit. Nam de Apolline, Daphne, pharetris, corollis, & floribus enunciata, de regib⁹, civitatibus, telis, arcubus, militibus, & cladibus intelliget: evenietq; vt epiſtolam ſcriptam ſi quis reperiat, verbis deluſus, multa, eaque qui faciet, quæ nunquam ſcriptor putaverat. Quare antequam vlteriùs progrediamur, exemplum edocebimus. Apollinem itaque Regem vocabo, Galliam Scorpionem, hoſtes caudam, muſas pro militibus, pro decade vnitatem, & oſculari pro interficere ponam. Iccircò ſi ſcripturi erimus:

Scito Regem conſueto itinere ad ſuam ſe conferre vrbem é Gallia longè, veritum hoſtium inſidias, ne prodatur. Noſcit enim eos ſibi fore infeſtos. g *Sceptrum namque perdere, civitatem depopulari, & omnes in ſui exitium conſpirare. Nonaginta milites, qui caſtri portam cuſtodiunt, necabuntur: eaque primò capta facilè traducto exercitu ac ſtrato ponto arx capietur. Claſſis enim ſecundo vento concitata, magnaque vi remigantum ſubibit portum: capientur mulieres, & homines: & civitas funditus eruetur, vt nunquam erigatur. Ipſe autem meo nomine tabellarium mactato.*

g Fortean. ſentit namq; ſeſe ſceptrum perdidiſſe.

In talem formam convertemus.

Scito Apollinem ſignorum ordine Leonem ſubire, longè à Scorpione, ſuæ vim caudæ noſcens. Senſit enim alium ſuæ

lauro tempora præcingere & monte potiri. Oſculabuntur tacitè novem Muſæ, quæ pendicibus præſunt: & facilè ad fontem devenient: Vnde montem totum perambulabunt. Veniet enim rapacium avium turba ſecunda aura: ut flores herbaſque deſtruet: fons ita exareſcet, vt verear * *an alius vſquam poeta labra profluat. Tu verò pro me tabellionem oſculator.* h Quod ſi fortè non familiarium, & neceſſariarum rerum, videlicet Apollinis, fontis, muſarum, vel ſimilium meminiſſe intuentes faciat omnes de rei ſuſpicione ſollicitos, poterit idem ad familiares res traduci, vt minùs dolum, vel fucum redoleant. Huiuſmodi aliter exemplum.

*Neminē poſt hac Poetam eo labra proluturum.

Scito Marcelle dulciſſime Fabricium Neapolim venturum, longè à nemoribus, graſſatores & fures timentem: cum bona ſua hîc audiet ſubrepta ancillulas amari, ſic ad ſorores & coniugem peventuros. Multi enim ſupervenient, cum facilem rapinam audient: ſic domus, coniunx, & ſorores diſpergentur, vt nunquam ampliùs ſimul ſint. Tu meo nomine tabellarium amato. Quotus autem erit quiſque, qui ſi Caſtalij fontis, muſarum, ſororum, & conjugum mentionem factam audiet, putet præliorum civitatum, & arcium expugnationes ibi recenſeri? Quis enim humanorum cordium latebras aperiat, & ea perſpiciat quæ ſunt duo invicem ſecretò collocuti, verbis non exprimentibus? ſcio equidem eos qui literas intercipient, ſibi videre videri, dum talia perlegent, ibi ſomnia recenſeri. i Poterit ſi quis velit dictiones literarum elemento vel ſigno deſcribere, dummodò abſens exemplum habet. k Hoc ſcribendi modo omnes ferè huius æta-

h 2. Ratio.

i 3. ratio.

k Celebritas huius rationis.

ius ætatis homines vtuntur. *l* Amantes etiam ſæpè pluribus præſentibus aut hiſtoriam, aut eorum amorem narrant, ac alienis nominibus de ſe & amica loquuntur, ne eorũ amores deprehendantur. Paris apud Ovidium in epiſtola ad Helenam hoc teſtatum reliquit. *l* 4. Ratio.

Ah quoties aliquem narravi potus amorem,
Ad vultus referens ſingula verba tuos.
Indiciumque mei ficto ſub nomine feci,
Ille ego, ſi neſcis, verus amator eram.

Et alibi.

Neve aliquis verbis odioſas afferat aures,
Quam potes ambiguis callidus abde notis.

m Etiam alio vti poterimus occultandi modo hactenus vſitatiſsimo, cuius regula talis eſt. Eiuſdem typi duo parentur libri: cuius* alterum amicus apud ſe, alterum nos domi contineamus, in hoc charta aliqua ex vniverſo erit eligenda, in qua ſcribere volum9, eiusq; numeri prius conſcium amicum reddamus, vel dierũ menſis, & anni, vel alterius rei numero qua habita, vbi noſtram ſententiam breviter perſtrinxerimus, in ſtatutis illius paginæ locis, ea vel ſimilia verba reperiemus: & tandiu paginas vel lineas permutabimus, donec totum ſcripto tali commutemus: quod vbi fecerimus, denuò à ſummo capite rem aggrediemur, & verbum eadem linea præcedens vel ſubſequens, vel numero diſtans aliquo accipiamus, ac denuò ſcribemus, alia conſurget epiſtola, ſed diverſæ ſententiæ. At cum ſine ordine, & ſine vera aliqua ſignificatione veniet, ſic eam accommodabimus. *m* 5. Ratio.

* Cuius ſeſe auctorem fert Cardanus lib. 12. de varieta. cap. 61.

bimus. Multa inſeremus verba, vt ordine aliqua ſignificent, & vt ſupervacua noſcatur ab amico, linea notabimus, vel ſigno aliquo in calce, vel inter duas parentheſes, accentu, majuſcula in primis litera, vel aliquo ſigno: reliqua verò verba permutare poſſumus, tempora, numerum caſus, perſonas, & genera pervertendo & accomodando, vt congrua magis conſurgat oratio. Idq́ue tamdiu faciemus, dum totam conſarciamus. Libri, quibus vti poterimus, verborum omnium generibus ſcateant, vti Cicerone, Plinio, Rodigino, Ovidio & cæteris ſimilibus. *n* Sed exemplo res fiet clarior.

n Exemplum.

Africam abſterreri clementia infantium audivi, fœminam indignam mulceri pœna generoſiſſimam iracundia flagellari, generoſitatem ſolam in periculis ſpectari. Auguſti. „xvi. hora viii.

Si Plinium legimus octavo libro capite xvi. Baſileæ ex officina Frobeniana impreſſum, id reperiemus ſequentibus verbis pervertendo.

Vrbs eadem in ſupplices non (iratos) multorum profugit, ea alloquitur verùm cuique eorum vi maxima tueturque (ſe) coacta poteſt capi.

Capvt XVIII.

Modus quo vna oratio ſub alia bracteis perforatis occultatur.

a 6. Ratio.
* cuiquam.

a ALium quoque docebimus modum ſcribendi cautiſsimũ, qui nec * cuiq́ue erit veſtigabilis, nec videntem quemquam occultæ fraudis conſcium reddet *b* qui feneſtrata erit lamina, & interpoſitis literis, & ſyllabis & dictionibus

b fortè: is feneſtrata conficietur lamina & r. l e ſ. c d o per ſ. p b s, diſperſis.

ctionib⁹ ocioſis ſcripti partes hinc inde diſpergentur. *c* Ratio talis erit. Duæ ex ferro, vel ex ſtanno, vel plumbo, vel membrana bracteæ comparentur, quarum magnitudo pro ſcripti quantitate eſſe poterit. Quare expediet eam ad latæ chartæ magnitudinem æquari, ne ſi prolixius ſcriptum futurum ſit, eadem lamina ſæpiùs applicetur, eademque ſemper ſpacij menſura inter oportunas literas interſit. Vtraque igitur altera alteri ſuppoſita, & firmiter inhærente, ne error ſit, binis per latitudinem literis deſignabitur, inter quas juxta corporis magnitudinem lineæ intercapedo ſit, quibus vis inter verſus ſpacijs.

c Bractearum confectio.

Hoc facto lamina ex arbitrio paſsim incidatur, vt tantum inſit vacuum, quantum ad continendas ſimul oportuni ſcripti partes eſſe velimus: Hoc tamen inane ſpacium ſemper (vt ſignificatum eſt) variabitur, vt modò ſyllabam, modò dictionem, modò eas plures capere poſsit, idq; fiat, quousque ſic tota lamina hinc inde vacuetur. Ea in hunc modum formata typographi vtuntur, dum nigris impreſsis literis alias rubri coloris inducunt, ne tota charta eo colore occupetur. Vtraque confecta lamina, altera retinebitur: altera penes amicum ſervabitur. *d* Scripto itaque, quò anguſtius eſſe poterit confecto (brevitas enim furtim ſcripturo maximè convenit) bracteæ vſus talis erit. *e* Ea papyro ſuperpoſita & firmata, per feneſtras & vacua literæ inſcribentur, dum totum id, quod ſcribendum ſit, illis poſitum ſpacijs abſoluatur.

d Scripti ſeu literarum præparatio.

e Vſus laminæ.

Scriptum

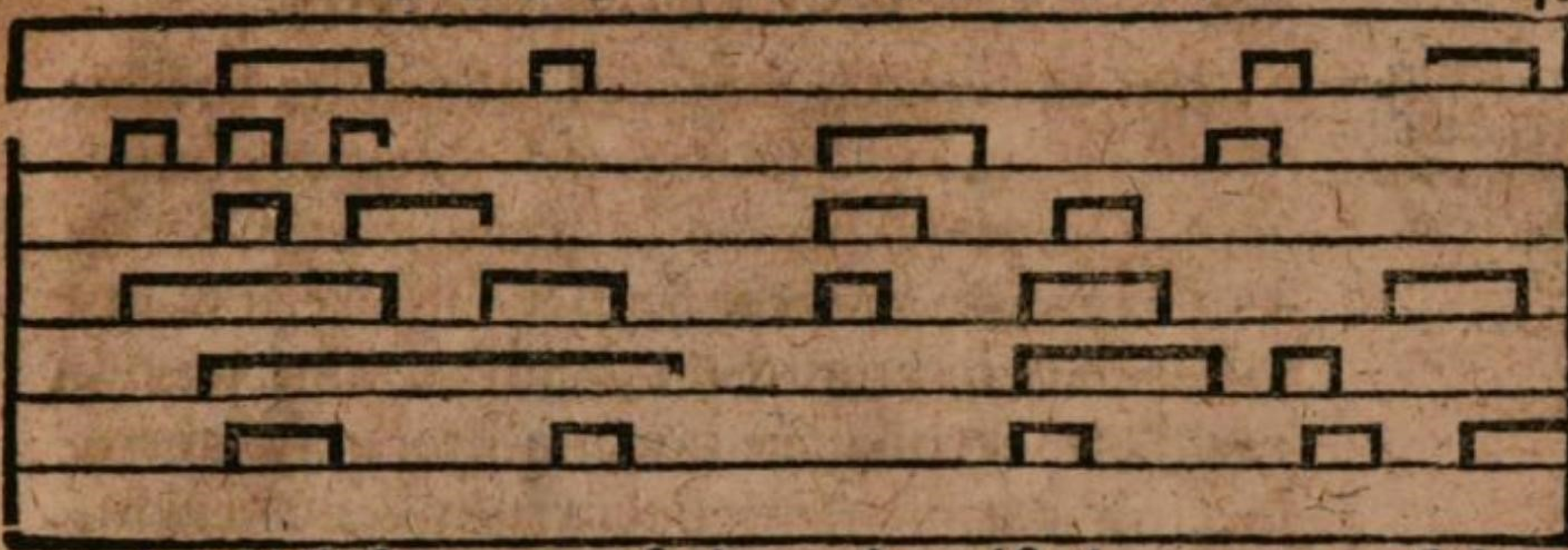
Scriptum ſublata lamina tale erit, vt verba hinc
e Literarum perfectio.
inde diſperſa accipiantur. *e* Tum earum literarum quæ caudatæ, vel criſtatæ fuerint, cuiuſmodi ſunt p & d lineamenta ſurſum & deorſum protrahentur. *f* Hoc peracto chartæ inania ocioſis literis, ſyllabis, & dictionibus complebuntur, ita tamen totius ſcripti neſcius fuerit, vt verba perfecta ſint, quæ quò magis ſimulata erunt, eò vt aliud longè diverſum dicere videantur, & eò meliora videbuntur, quò minus ſuſpicionis habebunt: quare tamdiu ſcriptum delebitur & accommodabitur, dum totum perficiatur, vt congrua & continuata orationis ſtructura eſſe videtur. *g* Vt verò interpreti paginæ ſcriptum reddant, quatuor punctis, quæ ſignatæ bracteæ finibus firmiter in hæreant, deſignentur. *h* Sed vt exemplo res meliùs indicetur, noſtri ſcripti verba ſubjiciamus.

f Spaciorum explotio.

g Cautio.

h Exemplum.

Commiſſo

Comiſſoſuper eam ſcripto, ſic epiſtolæ partes poſitis intervallis diſpergentur.

Mili *tu* *m* *infin*
i *tus* *eſt* *exerc* *itus*
ac *prope* *diem* *ini*
bunt *be* *llum,* *ex* *plo* *rato*
res *omnes* *depreben* *ſi* *ſu* *nt,*
capite *pœn* *as* *de* *dere.*

Verùm impletis ocioſarũ literarum ſpacijs, in vtrunq: ſic prodibit oratio: duplicis orationis ex induſtria exemplum appoſuim⁹, vt comodius liqueret, quidlibet, ad omnia verba ſervato etiam literarum nexu poſſe accommodari.

Gratæ *Mili* ſie *tu*æ fuere literæ, præſertim cum *infinì* ſcrip*tus eſt* ludus, quo ſe *exerc* et T*itus* noſter familiaris, *ac prope* modum in *diem ini*micus, propterea ama *bunt be*nè i*llum*, ſi is *ex*em*plo* eorum, *rato*que modo *res omnes deprehen*det, at *ſi ſu*munt alij rem à ſummo *capite*, eum *pœn*itebit ill*as* amplius *deridere*.

vale. Idem aliter etiam ſic.

Honor *Mil*itiæ *tu*us fuit Carolus pater, nam cum *infini*to vic*tus eſt*, cum minima *exerc*itu inv*itas* parte hoſtis fugit, *ac propè* vltimum *diem ini*urius peribit, necabunt Bere i*llùm*; atque *ex*tem*plò* puer A*rato* peribit, *res omnes deprehen*ſæ bonæ *ſi ſu*nt, an*t*e Sillam, & optimo *capite* non *pœn*itenti*as* amplius *decidere* ſperabit. Vale.

*i*Amicus

iLegendi huiuſmodi ſcripta conſervandiq; ratio. *i* Amicus verò interpres ſuperpoſita bractea per feneſtras occultatam ſententiam conſpiciet. Cuius exemplum, vt in poſterum ſervetur, ea amota alio tranſcribet. k7. Generis ratio 1. *k* Poterit & hoc aliter fieri in conſtituta cuiuſvis libri pagina magis oportuna, eæ tantum literæ, ſyllabæ & dictiones, quæ primæ occurrunt, & ad id explicandum quod voluerimus neceſſaria ſint eligantur: quouſque tota epiſtolæ ſententia eliciatur; oleo deinde vel cera pellucida charta comparetur, ea libri folio ſuperpoſita, omnia ſelectarum partium emicantia ſpacia lineolis **Atq; ita hęc. atramento ductis deſignentur, *hæc* tamen l2. Ratio. charta mitti poterit. *l* Quod ſi eam oleo vel cera pollutam mitti non libeat, eius loco alia ca*Inhærens. piatur, quæ ſub eam firmiter inhærente* aliquo ſtylo ad indicandas literas comprimatur, & earũ deinde ſigna atramento protrahantur, Eam deinde interpres, vt diximus, vel oleo vel *Superpoſita. cera pellucidam faciet, quæ* ſuppoſita & firmata ſubjectas partes indicabit: Sic quod ſim3. Ratio. gnificatum eſt agnoſcetur. *m* Hoc etiam ante circino, vacua primum, deinde plena ſpacia dimetiente efficietur, vel aliter vt commodius fieri poterit.

Capvt XIX.

a8. Genus.

a *Abditiſſimus per ſynonyma, vel paria verba ſcribendi modus.*

INter cæteras ſcribendi technas, quæ in vſu eſſe ſolent, nequaquam contemnendæ ſubb Trithem: Polygraph. tilitatis cuiuſdã Abbatis *b* Trithemij aſtus eſt, in quo

quo abſoluendo * ingens ferè totum volumen ſimul abſoluit: *c* cuius rationem, ne quid inſtituto operi deſit, à me priùs cognitam, quam alibi tractatam ſcirem, nolui prętermittere: *d* Tùm quia res negligi minimè digna viſa eſt, quod ad evitandam ſuſpitionem valeret: *e* tùm etiam quia idipſum aliter nos & commodius, quàm ille ſumus proſequuti. *f* Nam quemadmodum is rem in religioſæ orationis formam redegit: ita nos in epiſtolæ modũ magis oportunum, quod minus præterea ſuſpicionis habebit, concinnavimus. Linearum præterea, punctorum, & aliorum ſignorum, quæ in epiſtolis fieri ſolent alphabeta adjecimus, vt ſcriptum anguſtius eſſe poſsit: ne ſemper pro litera verbum poneretur. *g* Verùm in hoc nobis tantò brevioribus eſſe licuit, quantò pauciores ille id genus ſcribendi modos excogitavit. *h* Vt ad rem itaque accedamus. *i* Propoſito ſeriæ epiſtolæ themate, cuius verba concinna tot numero ſint, quot à noſtro judicio adjectis lineis, punctis, alijsque id genus ſignis, quæ in epiſtolis fieri ſolent, ſerie totius epiſtolæ literarum numero plus minus videbitur reſpondere. Noſtræ ſententiæ nos dictiones paulò plures quinquaginta induximus, quòd eum numerum ſatis eſſe exiſtimavimus, qui cum lineis, punctis, & alijs ſignis ſexagenarium perficeret, tùm cuiuſque verbi vicena tantum, vel vicena ſingula, vel bina & vicena ſynonyma vel paria verba, quot literarum numerus in alphabeto ſatis eſſe videbitur, componantur. Neq; enim

* Concinnãdo.
c Cur auctor hîc idem pertractet.
d Cauſa. 1.
e Cauſa. 2.
f Ratio ſecundæ cauſæ.
Additio { 1. 2.
g Brevitatis excuſatio.
h Tabularum confectio.
i Deſcriptio huius generis.

enim, vt aliâs dictum eſt, multum in furtivis ſcriptis circà orthographiæ modum laboramus: dum in hoc interdum peccandi nobis licentiam permittimus, modò maius rerum

Excuſatio. diſcrimen evitemus: quam etiam meritò excuſationem in ſynonimis expoſcimus, ſi proprietas & ratio latini ſermonis ſervata non fuerit, quod ea res parum nobis debuit negotij faceſſere: tùm quia id ipſum non facile fuerat: tùm etiam quia quærimus potius quomodo quid vtcunque ſignificare poſsimus, quàm vt per propria verba rectè explicemus. Ea itaque ſynonima vel paria verba in ordinem pro epiſtolæ concinnitate diſpoſita in tabulas, ritè præpoſitis à latere literarum alphabeti characteribus vt ſingulæ verbis paribus ſingulis adhæreant referentur, donec id in omnibus dictionibus abſoluatur, & tota epiſtola ſuis partibus perfecta ſit. Hoc facto prius religionis noſtræ ſignum, vnde mos eit ſcribendi initium ſumi, mox principij notam, puncta, & alia non inoportuna id genus ſigna ſuis locis in epiſtola collocanda in vicenas pariter formas præpoſitis literis eadem ſimulatione variabimus, vt ne illa quidem ocioſa ſint, ſed literarum poteſtatem furtim mutuetur. Tabulæ itaque eo ordine procedant, vt primùm religionis noſtræ ſigna, mox principiorum notæ, tùm ſimulatæ epiſtolæ verba, & inter hæc puncta, aliaque id genus diſponantur, earum exemplum abſoluto capite proſequemur. g Sic confectis & ordi-

g Vſus. ne compoſitis tabulis ſcriptori in hunc modũ

vti

vti conveniet, prima ſeriæ epiſtolæ, ſeu ſchedulæ litera in primo indice, vbi crucis ſignum variabitur, quæſita, quæ in eius locum figura erit poſita, pro ea ſimulato crucis ſigno primum epiſtolæ fronte ſuo loco collocabitur, mox in ſuccedentis locum eadem poteſtas in ſequenti tabula inventa, cum appoſito initij indice commutabitur, ſic tertia in tertio tabularum ordine litera, & quarta in quarto requiretur, & ſcripto collocabitur, donec in hunc modum tota epiſtola perſcripta ſit. *h* Verùm videndum eſt, ne duæ literæ in eadem columna requirantur, nevè aliqua tabella omittatur, quòd vt commodiùs evitari poſsit, proderit ſingulis primùm ſeriæ epiſtolæ literis, mox etiam tabulis, ſigillatim numerorum notas apponere. *i* Quod ſi ſerij ſcripti literæ tabulis numerorum erunt æquales, tabellarum numero repetito epiſtolæ literas æquari debere. Quod ſi tabulæ ſemel poſitæ non erunt ſatis, & repeti erit neceſſe, alia epiſtola in alia charta reponatur, ne ſuſpicio ſit in verbis paribus in eadem charta poſitis. *k* Res vt liquidior fiat, exemplo comprobatur. Quare noſtri propoſiti verba ſunt hæc.

h Cautio.

i 1. Caſus.

2. Caſus.

k Exemplum.

HOSTIS IN ITINERE OBVIAM FACTVS EST, CVMQ. DIV PVGNATVM ESSET, TERGA DEDIT.

Epiſtola, quæ verba occultabit, hæc erit.

Accepi literas tuas dilecte & clariſſime Pompei Severine idibus Feb. per Tiburtium tabellarium tuum, Illicò perceperi

cepi voluntatem tuam equidem gratulabundus, prudenter paruì, præbui ea ratione tuo nomine Lælio creditori tuo mille & quinq; aureos ex emptione, Si quidpiam vacat expoſcito, & obtemperabo permotus ſuavi iucundaque benevolentia amicorum tuorum, iube ſim certior de tuis rebus vt ſimul congratuler, vel dolorem ſentiam.

Vale. Datum Neapoli. 5. Februar. 1560.

Tuus fidelis Baptiſta Porta Neapolitanus.

Variatæ

Variatæ tabellæ per numerum literarum.

1.

a b c d e f g h i l m n o p q r s t u x y z

2.

a b c d e f g h i l m n o p q r s t u x y a

3.

a	Recepi
b	Aſpexi
c	Percepi
d	Habui
e	Nactus ſum
f	Cognovi
g	Concepi
h	Perſpexi
i	Intellexi
l	Sumpſi
m	Aſſumpſi
n	Percurri
o	Suſcepi
p	Reſumpſi
q	Proſpexi
r	Vidi
s	Accepi
t	Perlegi
u	Legi
x	Reſpexi
y	Conſpexi
z	Novi

	4.			5.		6.
a	literam		a	dulcis	a	et
b	epiſtolas		b	honorate	b	atque etiam
c	ſyngraphas		c	amate	c	perinde ac
d	paginam		d	ſuavis	d	&
e	paginas		e	lepide	e	idemq́ue
f	literulas		f	humane	f	ac etiam
g	ſchedulam		g	probe	g	ac
h	ſchedulas		h	ſpectate	h	atque
i	epiſtolium	TVAM TVAS TVVM	i	dilecte	i	æque ac
l	tabellam		l	magnanime	l	atquè
m	ſcriptum		m	jucunde	m	que
n	ſcriptum		n	magnifice	n	q;
o	chyrographum		o	ornate	o	q́ue
p	chartas		p	honeſte	p	q́:
q	chartulam		q	exculte	q	q.
r	chartam		r	docte	r	q́.
s	epiſtolam		s	prudens	s	&
t	literas		t	provide	t	atq́;
u	tabellulas		u	ſincere	u	ſimul
x	chartulas		x	manſuete	x	ſimul ac
y	tabellas		y	ingenioſe	y	ac ſimul
z	ſyngrapham		z	optime	z	ſimul et

a Illu-

7.	8.	9.
a Illuſtriſsime	a Fabrici	a Porta
b familiariſsime	b Vincenti	b Penna
c chariſsime	c Baptiſta	c Caracciole
d ampliſsime	d Federice	d Severe
e feliciſsime	e Iacobe	e Leone
f ſplendidiſsime	f Petre	f Carafa
g excellentiſsime	g Alfonſe	g Valla
h celeberrime	h Franciſce	h Belle
i clariſsime	i Antoni	i Severine
l munificentiſsime	l Cæſar	l Vrſe
m acutiſsime	m Hieronymi	m Benigne
n graviſsime	n Pompeie	n Capua
o integerrime	o Domine	o Profecto
p benigniſsime	p Scipio	p Marate
q clementiſsime	q Nicolai	q Miline
r modeſtiſsime	r Carole	r Venuſine
s erudititiſsime	s Nute	s Vicine
t ſolertiſsime	t Alberte	t Venete
u morigeratiſsime	u Ioannes	u Poeta
x præſtantiſsime	x Alexander	x Senenſis
y gratiſsime	y Auguſtine	y Taruiſie
z amiciſsime	z Ptolomæe	z Mazzella

	10		11			12
a	pridie calendas	a	Ianuarij		a	Sempronium
b	calendis	b	Februarij		b	Tiberium
c	octavo idus	c	Martij		c	Tullium
d	ſexto idus	d	Aprilis		d	Lucium
e	quinto idus	e	Maij		e	Lyciſcam
f	quarto idus	f	Iunij		f	Palæmonem
g	tertio idus	g	Iulij		g	Simeonem
h	pridie nonas	h	Auguſti		h	Ludovicum
i	quarto calendas	i	Feb.		i	Trebatium
l	ſexto calendas	l	Octobris		l	Petreum
m	ſeptimo calendas	m	Novembris	PER	m	Tyronem
n	nono calendas	n	Decembris		n	Tiburtium
o	octavo calendas	o	Quintilis		o	Theſeum
p	decimo calendas	p	Sextilis		p	Artemidorum
q	vndecimo cal.	q	Septembris		q	Haly
r	duodecimo cal.	r	Iul.		r	Petronium
s	decimo 5. cal.	s	Ianu.		s	Quirinum
t	idibus	t	Aug.		t	Sextum
u	tertio nonas	u	Mart.		u	Ioſephum
x	quarto nonas	x	Apri.		x	Valerium
y	decimo 3. calend.	y	Mai.		y	Franconium
z	quinto calendas	z	Iun.		z	Pontanum

a tabel-

13	14.	15.
a tabellionem	a.	a ſubito
b libertinum	b:	b cito
c ſervum	c:	c extemplo
d ſecretum	d:.	d ſtatim
e tabellarium	e..	e illico
f clientem	f.:	f continuo
g hoſpitem	g::	g confeſtim
h libertum	h..	h mox
i manumiſſum	i?	i èveſtigio
l amicum	l;	l ocyſsimè
m vernam	m,	m maturè
n contubernalem	n:	n præpoperè
o aſsiduum	o?	o raptim
p delatorem	p;	p citiùs
q nuncium	q:.	q citiſsimè
r fidelem	r,	r velociter
s domeſticum	s..	s feſtinè
t mancipium	t.:	t repentè
u miſſum	u.	u celeriter
x intimum	x..	x præſtò
y conſcium	y..	y inopinatè
z benevolum	z::	z ex improviſo.

TVVM

a maiuſculis hinc incipiendum

16	17	18
a vidi	a rogatum	a certè
b inſpexi	b voluntatem	b indubitanter
c intellexi	c conceptum	c nempe
d agnovi	d deſiderium	d nimirum
e conſpexi	e mentem	e medius fidius
f perſpexi	f intentionem	f ædepol
g accepi	g dictum (tionem	g ſanè
h hauſi	h præcep	h porrò
i excepi	i rogatum	i planè
l providi	l optatum	l profectò
m animadverti	m cogitationem	m enimverò
n novi	n affectionem	n quidem
o percepi	o propoſitum	o dubio procul
p penetravi	p intentum	p quippe
q perpendi	q poſtulatum	q verùm
r concepi	r animum	r indubitatè
s inveni	s deliberationem	s pol
t cognovi	t juſſum	t mehercle
u conſideravi	u conſilium	u equidem
x didici	x petitionem	x cæterùm
y expendi	y præceptum	y perpol
z habui	z mandatum	z clarè

TVVM TVAM

a cupi-

19	20	21
a cupidus	a prudenter	a obedivi
b avidus	b vigilanter	b obtemperavi
c optans	c ſedulo	c excutioni mādavi
d appetens	d providè	d ancillatus ſum
e exoptans	e perfectè	e morigeratus ſum
f gliſcens	f deliberatè	f rem peregi
g concupiſcens	g ſingulariter	g rem geſsi
h geſtiens	h alacriter	h egi rem
i gratulabundus	i hilariter	i obſecutus ſum
l anhelans	l audacter	l obedivi
m ardens	m integrè	m pavi
n exardens	n amicè	n excutus ſum
o inflammatus	o amanter	o perfeci rem
p incenſus	p facilè	p obediens frui
q exardeſcens	q gratiosè	q providi mandato
r præcupiens	r attentè	r ſervivi
s attendens	s fideliter	s inſervivi
t gaudens	t excellenter	t obſequens frui
u lætus	u optimè	u obſequētiſsimus
x cupidus	x gaudenter	x moremgeſsi (fui
y deſiderans	y principaliter	y parens fui
z lætabundus	z præcipuè	z obſequiũ præſtiti

a dedi

22	23	24
a dedi	a ea ratione	a te jubente
b adhibui	b ea cauſa	b tua cauſa
c ſubſtitui	c eam ob rem	c tuo nomine
d largitus ſum	d proinde	d tua gratia
e permiſi	e ſic	e juſſu tuo
f præbui	f quapropter	f mandatu tuo
g obtuli	g ideò	g nutu tuo
h prætuli	h itaque	h tuo obſequio
i attuli	i igitur	i tuis verbis
l abſolvi	l quamobrem	l tuo juſſu
m ſolvi	m ea propter	m tua gratia
n retribui	n ea de cauſa	n tuo conſilio
o conſignavi	o ob eam rem	o tuo mandatu
p obſignavi	p iccircò	p tua voluntate
q expoſui	q propterea	q tuo libitu
r contribui	r eam ob cauſam	r te monente
s elargitus ſum	s quas ob res	s te volente
t donavi	t quocirca	t tuo commodo
u porrexi	u quare	u te mandante
x conceſsi	x ex hoc	x tuis literis
y miſi	y hanc ob rem	y tui amore
z tribui	z inde	z te præcipiente.

a Phi-

25	26	27
a Philippo	a fideli	a centum
b Vincentio	b amico	b duobus centum
c Antonio	c ſodali	c ſepties mille
d Ioanni	d familiari	d quatercentum
e Fabio	e conſorti	e tercentum
f Flaminio	f collegæ	f bis centum
g Petro	g ſocio	g octies mille
h Franciſco	h contubernali	h bis mille
i Iacobo	i amabili	i ter mille
l Marcello	l benevolo	l quatermille
m Mario	m protectori	m quinquies mille
n Octavio	n cuſtodi	n quinquies centú
o Decio	o conſervatori	o duo millia
p Ferdinando	p domeſtico	p ſex millia
q Alphonſo	q participi	q ſeptem millia
r Mutio	r commenſali	r ſexies centum
s Simeoni	s coniuncto	s mille
t Lælio	t conſocio	t novies mille
u Valerio	u creditori	u decies mille
x Aurelio	x tutori	x undecies mille
y Metello	y amiciſsimo	y duodecies mille
z Seleuco	z intimo	z tredecies mille.

a decem

28	29	30
a decem	a denariolos	a ſupellectili
b duodeviginti	b coronatos	b domo
c quadraginta	c argẽteos denarios	c venditione
d quatuor	d uncias	d familia
e quinque	e argẽteos nũmos	e cenſu
f novem	f aureos nummos	f patrimonio
g ſeptem	g obulos	g proventu
h ſex	h trientes	h redditu
i duo	i nummos	i hæreditate
l unum	l ſextertia	l penſione
m undecim	m talenta	m fraternis opibus
n duodecim	n nummulos	n redditibus
o quatuordecim	o aſſes	o re privata
p quindecim	p ſextertios	p re paterna
q duodetriginta	q denarios	q re tua
r undeviginti	r aureos denarios	r publico proventu
s viginti	s aureos	s dotali pecunia
t octo	t carolinos	t emptione
u triginta	u minas	u legata pecunia
x quinquaginta	x libras	x ærario
y ſeptuaginta	y florenos	y bonis tuis
z octuaginta	z nũmos argẽteos	z trapezita

31		32	33
a ::		a aliud	a remanens eſt
b .		b novum negotium	b remanet
c ,		c quicquam novum	c reliquum eſt
d ;		d aliqua res	d relinquitur
e :.		e aliquid	e reſtat
f ..		f quæpiam	f reſidet
g ˙:		g quicquam	g reſiduum eſt
h :		h aliud negotium	h reſidens eſt
i ..		i alia res	i ſupereſt
l ,	15	l nonnihil	l eſt præterea
m)		m nova res	m vacat
n ::		n quæ res	n eſt inſuper
o ,		o aliquid novi	o adiungitur
p :		p quid	p ſuperat
q .		q quicquid	q adhuc extat
r :.		r aliquid novum	r neceſſarium eſt
s .:		s quidpiam novi	s deſit præterea
t :		t agendum aliud	t deeſt etiam
u ..		u quidpiam	u ſuper extat
x ,		x negotium aliquod	x etiamnum deeſt
y ..		y aliquod negotium	y excedit
z)		z aliud officium	z ſuperadditur

à maiuſculis incipiendum

a jubet

34.	35.	36.
a iubeto	a obſequar	a laqueatus
b dicito	b parebo	b inductus
c impera	c inſerviam	c coactus
d præcipito	d obtemperabo	d devinctus
e quærito	e morem geram	e commotus
f imperato	f amicũ præſtabo	f ductus
g jube	g obſequiũ præſta-	g adductus
h dic	h rem faciam (bo	h conſtrictus
i quære	i rem exequar	i permotus
l pete	l perficiam	l illaqueatus
m petito	m ſatisfaciam	m irretitus
n oſtendito	n juſſum exequar	n vinctus
o flagitato	o uſui ero	o aſtrictus
p expoſce	p ſatisfacere conab.	p devinctus
q expoſcito	q obedire conabor	q conſtrictus
r poſtulato	r inſervire conabor	r captus
s certiorem fac	s obtẽperare conab.	s motus
t fac ut intelligam	t obſequi conabor	t commotus
u rogato	u parere conabor	u ſubmiſſus
x ſcribe	x providebo	x nodatus
y roga	y amicum geram	y deſtrictus
z commonefacito	z ꝓvidere conabor	z coarctatus.

a unica

37		38.		39.	
a	unica	a	et	a	oportuna
b	ſingulari	b	&	b	amabili
c	rata	c	2	c	ſolida
d	inſigni	d	&	d	benigna
e	magnifica	e	nec minus	e	nobili
f	præſtanti	f	æquè ac	f	perſpicua
g	præcellenti	g	perinde ac	g	dilucida
h	proba	h	atque	h	æqua
i	excellenti	i	atque	i	recta
l	ſincera	l	atq.	l	dulci
m	recta	m	nec non	m	clara
n	integra	n	eademque	n	generoſa
o	præſigni	o	perinde atque	o	inſigni
p	mirifica	p	que	p	conſpicua
q	pura	q	ac	q	manifeſta
r	facili	r	atque	r	eleganti
s	pia	s	veluti	s	præſtanti
t	modeſta	t	ſimul &	t	indubia
u	ſuavi	u	ſimul ac	u	jucunda
x	dulci	x	& ſimul	x	benevola
y	fida	y	ac etiam	y	dulciſsima
z	ornata	z	ſicut	z	familiari.

	40		41		42
a	humanitate	a	tua	a	jube
b	probitate	b	animi tui	b	facito
c	bonitate	c	morum tuorum	c	jubeto
d	virtute	d	maiorum tuorum	d	placeat
e	ſinceritate	e	parentũ tuorum	e	jubeat
f	urbanitate	f	germanorũ tuorũ	f	animo ſit
g	benevolentia	g	generis tui	g	voluntas ſit
h	comitate	h	familiæ tuæ (rum	h	cordi ſit
i	gratia	i	propinquorũ tuo-	i	commodum ſit
l	caritate	l	indolis tuæ	l	animo ſedeat
m	pietate	m	patruum tuorum	m	efficito
n	integritate	n	amicorum tuorũ	n	perficito
o	liberalitate	o	cognatorũ tuorũ	o	patiatur animus
p	ſocietate	p	filiorum tuorum	p	conficito
q	largitate	q	filij tui	q	videatur
r	magnanimitate	r	matris tuæ	r	ferat animus
s	æquitate	s	affinium tuorum	s	ſinito
t	lenitate	t	patris tui	t	fac
u	beneficentia	u	pronepotũ tuorũ	u	ferat mens
x	æquabilitate	x	ſororis tuæ	x	tibi placeat
y	modeſtia	y	natorum tuorum	y	ferat cor
z	facilitate	z	hęredum tuorum	z	ferat deſiderium

a con-

	43		44		45
a	conſcius	a	pertinentibus	a	coniunctim
b	clarior	b	filijs	b	unà
c	apertior	c	negotijs	c	tecum
d	dilucidior	d	conſilijs	d	et ipſe
e	admonitus	e	arcanis	e	iunctim
f	commonefactus	f	ſecretis	f	amicè
g	exploratus	g	domeſticis	g	nobiſcum
h	ſcientior	h	neceſſarijs	h	ego etiam
i	clarus	i	agnatis	i	ipſe etiam
l	perſpicuus	l	fratribus	l	merito
m	præclarus	m	amicis	m	ſimul
n	non obſcurus	n	familiaribus	n	familiariter
o	certus	o	parentibus	o	optimo iure
p	non novus	p	genitoribus	p	iure
q	certior factus	q	natis	q	invicem
r	edoctus	r	germanis	r	ſimul quoque
s	imbutus	s	ſororibus	s	ſimul unà
t	certior	t	proximis	t	ego quoque
u	ſcientiſsimus	u	rebus	u	ipſe quoque
x	clariſsimus	x	liberis	x	affatim
y	certiſsimus	y	cogitationibus	y	legitimè
z	notior	z	conſocijs	z	multum

DE TVIS

VT

46	47	48
a gaudeam	a doleam	a::
b gaudio afficiar	b dolore afficiar	b.
c læter	c mœream	c:
d exulter	d triſtitia afficiar	d,
e congratuler	e triſter	e;
f jucunder	f ſim in dolore	f..
g lætitia afficiar	g ſim in triſtitia	g:.
h voluptate fruar	h contriſter	h.:
i voluptate afficiar	i ſim in mœrore	i..
l gratuler	l mœrorē ſentiam	l)
m voluptate perfuar	m mœrorem patiar	m?
n ſolatio fruar	n triſtitiam ſentiam	n::
o ſolatio perfruar	o affligar	o:.
p lætificer	p conturber	p:
q congaudeam	q afflicter	q;
r ſolatio afficiar	r condoleam	r.:
s lætitia fruar	s dolorem ſentiam	s.
t lætitia perfruar	t perturber	t:.
u jubilem	u angar	u,
x gaudio fruar	x doloribus afficiar	x..
y jucūditate afficiar	y mœrore afficiar	y?
z gaudio perfruar	z fleam	z)

VEL

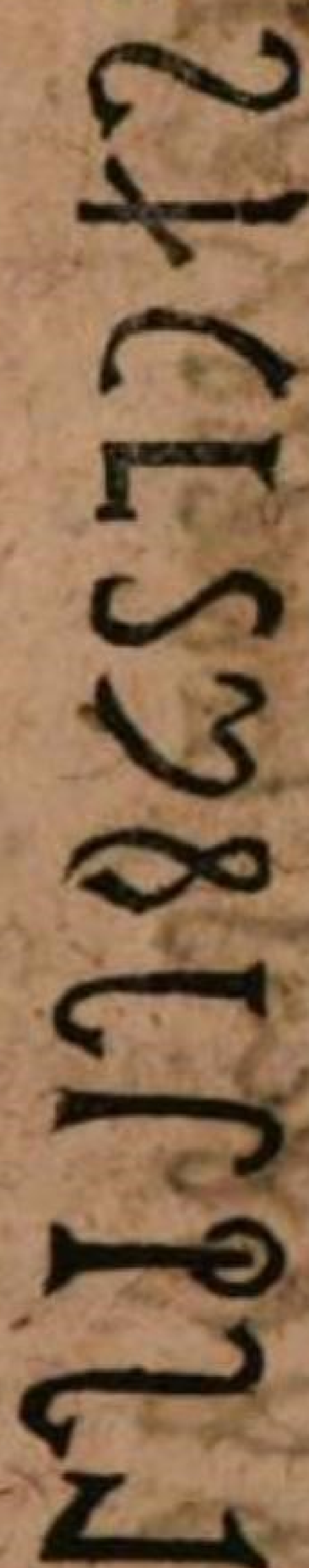
à maiuſculis incipiendum

a vive

49	50	51
a vive felix	a Exaratum	a Venetijs
b valeas	b Conſcrip.	b Catanæ
c benè valeas	c Confectum	c Romæ
d ſoſpes ſis	d Deſcriptum	d Mantuæ
e vale	e Conſcriptum	e Corcyræ
f cura valetudinem	f Dat:	f Patavij
g diu vale	g Perſcriptum	g Meſſanæ
h valetudinem cura	h Obſignatum	h Panhormi
i fœlix vive	i Perſcriptæ	i Mediolani
l valetudini conſule	l Scrip.	l Placentiæ
m Dij te ſoſpitent	m Deſcrip.	m Papiæ
n inſervi valetudini	n Exar.	n Vercellis
o valetudini inſervi	o Perſcrip.	o Alexandriæ
p valeto	p Datæ	p Syracuſis
q indulge valetudini	q Obſignatæ	q Leontij
r diu valeas	r Scriptæ	r Caietæ
s diu valeto	s Exaratæ	s Senis
t incolumis ſis	t Datum	t Neapoli
u benè vale	u Deſcriptæ	u Salerni
x benè valeto	x Obſign.	x Capuæ
y incolumis vive	y Confectæ	y Patavij
z multum valeas	z Inſcriptæ	z Aquileiæ.

52		53		54	
a	1	a	Ianuarij	a	1559
b	2	b	Februarij	b	1540
c	3	c	Martij	c	1541
d	4	d	Aprilis	d	1542
e	5	e	Iunij	e	1543
f	6	f	Maij	f	1544
g	7	g	Iulij	g	1560
h	8	h	Auguſti	h	1546
i	9	i	Septembris	i	1547
l	10	l	Octobris	l	1568
m	11	m	Novembris	m	1549
n	12	n	Decembris	n	1550
o	13	o	Sextilis	o	1551
p	14	p	Quintilis	p	1552
q	15	q	Ianuar.	q	1553
r	16	r	Februar.	r	1554
s	17	s	Mart.	s	1555
t	18	t	April.	t	1556
u	19	u	Mai.	u	1557
x	20	x	Iun.	x	1558
y	21	y	Iul.	y	1559
z	22	z	Aug.	z	1545

55

	55	56 Tuus	57
a		a ſocius	a Fabricius
b		b ſervus	b Pantheus
c		c amicus	c Ioachimus
d		d fidelis	d Paulus
e		e conſcius	e Baptiſta
f		f dilectus	f Scipio
g		g familiaris	g Bernhardus
h		h famulus	h Cæſar
i		i verna	i Philippus
l		l amatus	l Ambroſius
m		m adamatus	m Nicolaus
n		n comes	n Pompeius
o		o intimus	o Albertus
p		p miniſter	p Petrus
q		q conſors	q Hieronymus
r		r collega	r Dominicus
s		s contubernalis	s Andreas
t		t conſanguineus	t Antonius
u		u frater	u Claudius
x		x aſſecla	x Auguſtinus
y		y nepos	y Dionyſius
z		z procurator	z Franciſcus

	58		59		60
a	Carafa	a	Panhormitanus	a	
b	Severinus	b	Venetus	b	
c	Galeotus	c	Germanus	c	
d	Porta	d	Romanus	d	
e	Hereules	e	Patavinus	e	
f	Danielis	f	Veronenſis	f	
g	Sforza	g	Cremonenſis	g	
h	Fracoſtarius	h	Mantuanus	h	
i	Delphinus	i	Neapolitanus	i	
l	Balena	l	Genuenſis	l	
m	Aniſus	m	Sueſſanus	m	
n	Trivignus	n	Surrentinus	n	
o	Galeopſis	o	Peruſinus	o	
p	Silenus	p	Senenſis	p	
q	Syneſius	q	Bergoma	q	
r	Valla	r	Mediolanenſis	r	
s	Beroſius	s	Vicentinus	s	
t	Peruſius	t	Placentinus	t	
u	Dilectus	u	Cordubenſis	u	
x	Pyronta	x	Hiſpanus	x	
y	Valerius	y	Calaber	y	
z	Burghetta	z	Appulus	z	

Capvt

CAPVT XX.

Vt ſcriptum multiplici dolo perplexum fiat, vt & involucrum ſub involucro lateat.

ANtequam huic materiæ extremam manum imponam, inventum maximè vtile huc afferre non pigebit, *a* in quo ſcriptum hujuſmodi fiet, vt non vna ſimplici, ſed multiplici doli perplexitate involuatur, vt ſi primus cortex, quod minimè credibile eſt, detractus ſit, multò maior mox de cætero labor ſuperſit: Quis autem ne primum quidem involucrum detrahi rectè poſſe non videat? dum id vtcunq; detectum eſt, adhuc maximè obſcurum rectène an perperam cortex primus ſublatus ſit, admonere non poſsit? Involucra ex arbitrio complura eſſe poterunt, quæ vt rectè ad occultè ſcriptum penetretur, tolli omnia neceſſe eſt, ea vel quæ à nobis tractata ſunt, vel nova, vel hæc cum illis commixta ſimul eſſe poterunt. De earum ratione nihil à nobis dici neceſſe eſt: quod enim de ſingulis præceptum eſt, idem & de cõjunctis ſentire debemus. *b* De vſu verò nihil occurrit, quod dicam amplius, niſi quod in hac multiplicis involucri perplexitate conſiderandum eſt, qui dolus præponi, & qui poſtponi recto ordine debeat: aliqua enim primum, aliqua poſt collocari tùm oportebit, tùm etiam commodius erit. Res nullo pacto commodiùs, quàm exemplo indicabitur. *c* Sit igitur hoc, quod occultè ſcribendum ſit.

a 2. Modus planè inexplicabilis rationis.

b Cautio.

c Exemplum.

Pvellam Hodie Amatam Defloravi.

d1. Ratio de qua ſupra ca.17 *d* Hæc ſententia ſi per aliquam verborum ſimilitudinem velanda ſit, quod in primo libro docuimus, tali rationi exprimetur.

„ *Vrbem hodie variam depopulatus ſum.*

e2. Ratio de qua ſupra p.131 *e* Hanc rurſus ſententiam ſi per ordinem verborum certi Pliniani ſcripti velim occultare, in hunc modum prodibit oratio.

„ *Apparavit mihi ante felicem arborem.*

f3. Ratio de qua cap. 12. *f* Hoc ipſum tertio ſi alphabeto in quinque literas contracto obſcurandum ſit, hæ literæ apponentur.

aadbdbaaddeccaeb cccabdcaaacdebbabbba cbcaacbacabaccaaddabdaddbacc.

g4. Ratio de qua ſupra ca.6. pag. 126. *g* Eas quarto ſi clavis artificio velim occludere, has literas deſignabo.

zntrsuyspoxpsutntns uoxnzqpsqnyoozxnns trtyunytpqusprztuqxzzsr.

h5. Ratio de qua cap. 19. ex tabellis pa.140. & ſeqq. *h* Quas ſi quinto verbis, punctis & lineis literarum loco poſitis latere velim, hæc epiſtola concinnabitur.

Perlegi chartam tuam, prudens & ſimul gratiſſime Nute Marate, octavo calendas April per Artemidorum domeſticum tuum. Repentè novi iuſſum tuum quidem attendens optimè perfici rem: conceſſi ea de cauſa te præcipiente Alphonſo domeſtico tuo mille & duodetriginta| nummulos ex bonis tuis: ſi aliquid novi ſuperadditur, ſcribe & iuſſum exequar, vinctus pia atque eleganti lenitate natorum tuorum, ferat mens ſim non obſcurus de tuis cogitationibus, vt

bus, vt ego quoque lætificer vel affligar. Diu valeto. Data Caietæ 22. April. 1557.

ℒ *tuus aſſecla Franciſcus Burghetta Vicentinus* ℰ

i Quæ ſi poſtremo ad apertas bracteas referenda ſit in alium modum, talis epiſtola fiet.

16. Ratio de qua cap. 18. Id quod tamē ita accipiendū eſt, vt hiſce literis peculiaris præſetur lamina. Neq; enim ea quę ſupra pag. 134. ponitur huic ſcripto apta erit: ſed idea tātum inde eſt capiunda.

ℌ

Perfectus legitimusque fuit chariſſime Tamerlane tuus ordo ſcribendi. Nam prudens & doctus Simon multa laudavit, & graviſſime legit. Nunc te Marcus Ateus, & Octavius Strocaliendas aptiori laude proſequuntur per omnes artes, vt mihi Dorumus, qui domi eſt mihi, cum de tua humanitate ageret, retulit. Si penes te novi aliquid eſſe cupis, iuſſum tuum exequar, idemque attendens optimè perfectèque perficiam rem. Conceſſum iam eſt eadem cauſa pro te precium Pienio Tealſono, & Socrati domeſtico tuo, qui mihi ille, & duo alij petierunt. De tribus & quadraginta aureis nummis nihil ſcribam, cum nullos adhuc ex bonis, optimisque tuis amicis vidimus, qui aliquid novi de his dicerent. Si ſuper his nil additur, ſcribemus etiam, vt iuſſum exequamur. Vincentius primaria quamvis, atque eleganti ſtili lenitate laudes natorum tuorum proferat, attamen quia peſſimus, nec non obſcurus autor eſt de tuis rebus, cogitabis quibus rationibus laudat, ne vt ego, ſic lætificentur inimici, vel affligentur: Diu valebis tu, & omnes ſi quod dixi à te, & omnibus fuerint obſeruatum. Caius Emilius Terentius 222. ſcripſit verſus, Aprilius autem 21559. ℒ *Sed tuus Aſcentius & ſecum Nicolaus Franciſcus Burghum combuſſit, & tali incendio Vincentium ſupra narratum, interfecerunt: quicquid habuimus ſcripſimus.* ℰ

k Hic

k Interpretandi huiuſmodi ſcripta ratio.

k Hic ordo componentis ſervabitur, qui interpreti præpoſterus erit. Hujuſmodi nonnulla amicorum ſcripta cum maxima eorum admiratione interdum ſum interpretatus, ita vt non defuerint, qui propterea me artem habere, qua malis ſpiritibus imperarem, cenſuerint.

Capvt XXI.

De clandeſtinis nuncijs.

a 2. Pars ſignificationis occultæ.

b Diviſio.

c 1. De materia in qua 1. ratio. Cardan. de variet. rer. lib. 12. cap. 61. pa. 793.

NOn a minùs quàm in animi ſenſis occultandis, diverſis quoque modis in mittendis recipiendiſque cautè nuncijs vetuſtas vſa eſt, quibus nec ad id rudior noſtra ætas etiam alios induxit: eos recenſere non pigebit, ne quid ſciens prætercam, quod de eo genere vſquam meminerim: ne cum occaſio poſtulaverit, aliorum nobis exempla ſuppetere poſsint. b Quare non inoportunum erit hanc materiam tres in præcipuè partes diſtribui: vt de *literis* primum, mox de *tabellarijs*, tertio de eorum *itineribus* loquamur. De literis ſermo erit, quemadmodum illæ occultari conſueverint, & inſcribi demonſtremus, de tabellarijs verò rurſus, vt de homine habitum & figuram mentiente verba faciamus: de itineribus, vt interceptorum inſidiæ, quemadmodum interdum vitari poſsint doceamus; quarum rerum exempla, quæ nobis inter legendum in veterum hiſtorijs licuit cognoſcere, hoc in loco diſtincta in medium afferemus. c Primum itaque occurrit Theophraſti ſententia, in qua is admonet, inciſo viridis & adhuc virentis ligni cortice, &

intus

intus tantum evacuato, quantum literas capere poſsit, & poſtmodum alligato, illud juſti temporis lapſu; natura cum literis occluſum remanere. In hunc modum ille religioſis ex hominum induſtria præceptionibus, ligno incluſis admiratos populos trahi potuiſſe meminit. Sed hoc ex Theophraſto potiùs ad rei ſimilitudinem induxi, quàm vt ad præſens remedium facere poſſe admonerem. Diuturni ſiquidem temporis ad id ſucceſsione opus eſſet. *d* Poteſt hoc tamen rectè in ſicco ligno, velut abiete quilibet in hunc modũ non incommodè imitari, communi albo glutine rimis coaleſcentibus. *e* Poteſt & hoc in ovo perfici, vt illud delicatè acuta cultri cuſpide apertum, mox appoſita chartula glutine ex ovi albumine, ceruſſa & cerâ confecto occludatur. *f* Idem & in fracto marmore, vt partes coaleſcant prodeſſe poterit. *g* Fiet & hoc in pomo, vt ſchedula intus reponatur, vt quò minus fieri poſsit hiatus appareat. *h* Huc ſpectat Acontij factum referre, qui in ſacro Dianæ templo pulcherrimo pomo inſcriptis verſibus legentẽ, & aſtantes, ante Cydippes puellæ pedes projecto, & nemine id deprehendente eluſit, quamvis hoc ille ſupra pomi corticem effecerit, in pomo verba hæc erant inſcripta.

d 2. Ratio.

e 3. Ratio.

f 4. Ratio.

g 5. Ratio.

5. Eam in rem gluten quî fiat docet Cardan. de variet. rer. lib. 12. cap. 61. pag. 792. in fi.

h Exemplũ ſeu ſecunda ratio huius ſpeciei.

Iuro tibi ſacra per myſtica ſacra Dianæ
Me *tibi venturam comitem ſponſamque futuram.*

Viſus eſt enim is legentem eo jurejurando cogere ſibi amicam, & conjugem fore. *i* Huic loco Polycrites fæminæ aſtus affinis eſt ea ſiquidem

i 6. Ratio. Plutarch: de virtute mulier: Poliæn ſtratag. lib. 1.

dem dum in Mileſiorum caſtris patrium & ſolemne feſtum ageretur, omnibus ſomno vinoque oppreſsis, nacta temporis oportunitatem, vt id fratribus nunciaret, ſic perfecit: Diognetum Erythreorum ducem rogavit, vt ſibi aliquam bellariorum partem liceret ad fratres tranſmittere, quo permittente, plumbeo libello in placentam conjecto mandavit ferenti, fratribus ſuo nomine diceret, vt eam ipſi ſoli comederent; quod cum ille retuliſſet, fratres aperta placenta, libellum, qui erat incluſus, repererunt, & quod in ea ſcriptum erat exequuti ſunt, armis per noctem hoſtes feſto inebriatos & ſine cura conſopitos adorti, & voti compotes effecti. *k* Aliter Harpagus, qui (vt Herodotus ait) literas in exenterato lepore incluſas, ſimulato paſtoris venatu, ad Cyrum miſit *l* Idem etiam præſtabunt indumentorum latebræ, vt ſuſpicio evitetur, & in ſinu, & pedum ſoleis furtim geſtentur, in hoc propoſitum Ovidius ſic in arte amandi.

k 7. Ratio.

l 8. Ratio. Sic Antiphili ſeru' ad Antipatrum Herodis Magni F. miſſus duplici veſte indutus in alterius interiorisque literas ſecretiores pertulit. Ioſ. Orig. lib. 17. cap.

Conſcia cum poßit ſcriptas portare tabellas,
Quas tegat in tepido faſcia lata ſinu.
Cum poßit ſolea chartas celare ligatas,
Et vinclo blandas ſub pede ferre notas.

m Campani verò dum aliqua Pœnis nunciare quærerent, & vndique à Romanis, à quibus obſeſsi erant cuſtodiæ agerentur, ſubornatum quendam virum pro transfuga miſerunt, qui occultam baltheo epiſtolam habens, ſimulata fugiendi occaſione ad Pœnos pertulit. *n* Alij verò aliter interioribus vaginarum inſcriptis nuncios

m Frontin: ſtrateg: li. 13. ca. 13.

n Amm. Marcel lib. 18. ſimile exemplum refert.

nuncios deſtinarunt, *o* & rem indetecto dolo indicarunt. *p* Nec defuerunt, qui eam cautionē affixis characterum lineamentis in membris quæſiverunt, vt Ovidius in hanc ſententiam. *o* 9. Ratio. *p* 10 Ratio de qua & ſupra.

Hoc caveat cuſtos, pro charta conſcia, tergum
Præbeat, inque ſuo corpore verba ferat.

q Huc Iſtiæi factum pertinet, qui clandeſtinum nunciū ad Ariſtagorā miſſurus, ſervi caput deraſit, & mox characterū ſtigmata impreſsit, domi retento donec capilli excreſcerent, deinde miſſo, nulla re amplius ſignificata, niſi vt Ariſtagoræ diceret ſibi rurſus caput deradendū, pro nuncio vſus eſt. *r* Sunt & hac tempeſtate, qui tabellas aliquo eſculento involutas, cani glutiendas prębent, vt ex eius poſtmodū interfecti viſceribus nuncius exigatur, nec quicquā demū præteritur, quod eam cautionem facere poſsit. *ſ* Eadem hominis cura in tabellarijs militis habitum & figuræ permutationem perquiſivit. *t* Huiuſmodi itaq; Harpagi factū occurrit. Is, Herodoto autore, Cyro occultū animi conſilium proditurus, cum hoc impeditis itineribus aliter non poſſet, fidiſsimo domeſtico venatoris habitū mentito & leporem habenti, in quo exenterato tabellæ includebantur, in Perſidem perferendas tradidit. *u* Huc vafrū Ioſippi conſilium ſpectat, cuius juſſu internuncij cuſtodum & excubantium manus neglecti, velleribus loca contecti præteribant, vt ſi quando conſpici poſſent, canum ſimilitudinem mentirentur, quod factitatū eſt, donec eam fraudem vigiles perſenſerunt, vallumq́ue cinxerunt.

q 11. Ratio de qua & ſupra lib. 1. cap. 4.

r 12. Ratio.

ſ I. De tabellario.

t 1. Ratio.

u 2. Ratio.

x Nec

x III. De itineribus. x Nec ſatis hoc humanæ curioſitati fuit, niſi
etiam ſibi de itineribus conſuleret, ne nuncij
in cuſtodum & in interceptorùm manus per-
y I. Ratio. venirent. y Quare terreſtri relicto itinere, ſuam
etiam flumina viam præbuerunt. Sed ne inte-
z. Lib. 5. ca. 13. rim ſcriptum aquis poſſet aboleri, (z Frontino
a Eiuſdem generis Exemplũ extat apud Dionem Caſſ. li. 46 autore) a plumbeis lamellis inſcriptis milites
Saltellam amnem tranantes, ad brachia alliga-
tis vſus eſt. b Lucullus verò, vt idem Frontinus
b 2. Ratio. refert, vt Cyzicenis à Mithridate obſeſsis, ſuum
adventum indicaret impeditis, hoſtium præſi-
dio faucibus, quæ modico ponte continenti
jungebantur, maritimum iter quæſivit: grega-
rius ſiquidem miles ad id deſtinatus, inflatis
duobus vtribus inſidens, vbi literæ include-
** Commiſſis. bantur, duabus regulis * incluſis, ſimulata ma-
rinæ beluæ ſpecie per ſeptem millia fluminis
traiectum, duci adventum nuntiavit. Sed ne
id quidem ſatis eſſe viſum eſt. Verita enim ho-
minis ſolertia ne aut dolo, aut caſu aliquo nun-
cius intercipi poſsit, & veritas ſponte prodere-
tur, aut res tormentis ageretur, vt ea poſsit ex-
c 3. Ratio. torqueri, c viam etiam in aëre quæſivit, & ſagit-
tis interdum, nonnunquam avibus tabellario-
rum vicarijs vſa eſt, vt ea adverſus intercepto-
res per cœlum ſecuritatem præſtaret: in eum
d I. Membris. modum, vt Herodotus ait d ab Artabazo &
e I. Ratio. Timoxeno factũ eſt, e quoties alter alteri quic-
quam vellet nunciare. Charta ſiquidem pedi
ſagittæ complicata, aptatis inſuper pennis, ad
conſtitutum locum cum ſagitta mittebatur.
f 2. Ratio. f Huc pertinet Cleonymi Lacedæmoniorum
regis

regis exemplum: Hic Trœzenem vrbem obſidens, ad multas vrbis partes vndique expeditos jaculatores diſpoſitos mittere ſagittas juſsit eis inſcribens: *V*ENIO *V*T CIVITATEM IN *L*IBERTATEM *A*SSERAM. Vnde evenit, vt appoſitis ſcalis conſcendens exercitus mœnia, civitatem everteret, & diriperet. *g* Cæſar verò audiens Ciceronem à Gallis obſeſſum oppugnationem ferre diutius non poſſe, militem miſit, qui noctu epiſtolam jaculo alligatam ſuprà murum emitteret, quod cum is feciſſet, repertam epiſtolam cum ſagitta ad Ciceronem cuſtodes attulerunt, in ea hæc verba notabantur: CÆSAR CICERONI FIDVCIAM OPTAT. EXPECTA *A*VXILIVM. ſic repente Cæſar venit, & interciſa oppugnatione hoſtes repulit. *h* Sed vt id per aves præſtari poſsit, proderit columbas, hirundines, vel alias hujuſmodi aves domeſticas habere, hæ ſiquidem aliò, quoties neceſſe ſit, translatæ, ſuſpenſis collo literis, vel pedibus annexis internunciꝫ revertuntur, & ad cognata devolabunt. *i* His nuncijs cum celeriter aliquid ſignificandũ erat, interdũ vetuſtas vſa eſt. *k* Hircius conſul, Frontino teſte, ad Decimum Brutum, qui Mutinæ ab Antonio obſidebatur, columbas diu tenebris incluſas, fameque affectas è propinquiori, quatenus poterat, mœnibus loco emittebat, illæ lucis & cibi avidæ altiſsimis ædificiorum partibus evolantes inſidebant, easque Brutus excipiebat, ſicque de rebus geſtis certior fiebat, quare diſpoſito ſemper locis ijsdem cibo revocabat eas. Hinc

g 3. Ratio.

h 2. Membrum. De his columbis Io. Mentenillanus ſeu Mãdenillanus vt alij vocant in deſcript. Itineris ſeu peregrinationis orientalis li. 1. ca.

i 1. Columbæ.

k 1. Exemplum.

Plinius: Nil vallum & vigil obſidio, atq; retia amne prætenta profuêre Antonio per cœlum eunte nuncio. *l* Ea ratione vno eodemque die ex Olympia AEginæ Thauroſthenis victoria ipſius parenti nunciata eſt, quamvis alij per ſpectrum effectum aſſerant: alij etiam aliter Thauroſthenē, cum profiſceretur, columbam à pullis adhuc madidis & involucribus abduxiſſe, eamque, cum viciſſet, pupura amictam remiſiſſe, quæ ſumma cum feſtinatione ad pullos properans eodem die è Piſa in AEginam advolavit, cuius rei AElianus autor eſt. *m* Nec deſunt, qui id hirundinibus quæſiverunt, vt è nidis abductas pullis relictis ad domeſtica remitterent. *n* Aſſerunt etiam nonnulli trans mare ad ortum columbas eſſe, quæ per medios hoſtes intercluſa via nunciorum officio fungentes, dominorum literas ſub alis brevi tempore longiſsimè deportent. Quod fortaſſe Iuvenalis ſenſit, cum diceret.

l 1. Exemplum.

m 2. Hirundines. Plin. lib. 10. cap. 24.

n Columbæ orientales.

,, tanquam è diverſis partibus orbis
Anxia præcipiti veniſſet epiſtola penna.

o Memoriæ etiam in vetuſtiſsimis hiſtoriarum monumentis proditum eſt, AEgyptium regem fuiſſe Mharrhem nomine, qui cornicem mitē ac omninò cicurem educaverat, qua pterophori, & curſoris vice, quoties aliquid nunciandū erat, vtebatur, ea ſiquidem ceu planè rationis compos epiſtolam geſtans, quò opus erat transvolabat, callidè noſcens, quò dirigendus impetus, vbi inſidendum, & interdum quieſcendum foret. *p* Hæc humanum ingeniū ad caven-

o 3. Cornix.

p Antiſtrategema.

ad cavenda pericula ſibi ſolertiùs quæſivit: ſed eadem ingenij calliditate, quaſi ſuis ſemet telis confodiens irritatur. Oppugnante Chriſtiano exercitu Ptolemaidem, cum in hunc modum nunciam columbam obſeſsis Saladinus deſtinaſſet, hortatus vt firmo animo forent, ſperata ſui adventus feſtinatione, ea à noſtris intercepta eſt, contrario alligato nuncio dimiſſa, vnde evenit, vt deſperato illi auxilio nihil ampliùs expectarent, ſui deditionem facerent, vt nullo modo in rebus humanis ſecuritatem, ſed fraudem eſſe poſſe exiſtimarent. Hactenus huius voluminis materiam vtcunque pertractavimus, nonnulla, quæ ad eam rem pertinere videbantur, fortaſſe ex induſtria omiſimus: alia ad hæc referri poſſunt, quæ ſi non provectis ſatis erunt: poſtmodum fortaſſe plura dabimus. Siquidem hæc nunc rudibus, & omnino imperitis ſcripſimus. Nunc ad tertium volumen transſeamus.

Finis libri ſecundi.

IOAN. BAPTISTÆ PORTAE NEAPOLITANI DE OCCVLTIS LITERARVM NOTIS.

LIBER TERTIVS.

PROEMIVM.

a Tranſitio. NVnc *a* ad alteram & difficilimã operis partem accingamur, de interprete inſtituendo, vt, ꝙ ſolum de toto opere videtur eſſe reliquum, hoc volumine
b Objectio. proſequamur. *b* Sed jam audio dicet aliquis: Vnde novus hic Apollo, vel Oedipus, qui occulta animi ſenſa & enodare ænigmata profiteatur, emicuit? Divini potius, quàm humani eſt ingenij hominis interna perſcrutari, parumq́; ferè inter Deum, hominemque diſtaret, ſi occluſas animorũ cogitationes intel-
c Conceſſio. lectus aſſequeretur humanus. *c* Ingenuè fateor multa eſſe poſſe furtiva ſcripta, quæ ſe interpretaturum quemquam polliceri, furorem ac
d Ratio. delirium planè exiſtimarem. *d* Quotus enim quiſque erit, qui hoc innumeris penè dolis, ac infinita ſcribendi multitudine citra inſaniam jactare audeat? vt orthographiæ ratio obſervari non queat, latentem aliquo modo ſenſum
Exemplum. poſsit eruere? *e* huiuſmodi erit, ſi quis præter
1. ſcribendi normam dictiones ex arbitrio ad ſi-
☞ gnificandas literas confingat, vel res per diver-
„ ſa vocabula ſignificaverit, quorum niſi inter-
pres

pres

pres ab autore fuiſſet admonitus, nullo modo ſenſus haberi potuiſſet, quã obſcuritatem nonnullæ Ciceronis ad Atticum epiſtolæ habent: id genus erit etiam ſi vno charactere exprimãtur, & alia complura, quæ nõ niſi Deo opt. max. interprete, qui ſe intimis animorum receſsibus inſinuat, videntur indigere. *f* Quare ijs omiſsis, ea nos tantum interpretari hoc volumine pollicemur, in quibus ratio literarum, & ſyllabarum contextus aliquo modo poſsit obſervari, quorum complura genera eſſe poſſunt, verùm nos ex ijs, quæ crebrioris vſus, & præcipua videbuntur, etiã ſolitis perplexa involucris proſequemur, tùm ad latinam, tùm ad vernaculam linguam, quò commodius fieri poterit accommodabimus, quòrum ratione cognita, lector ſimilitudine quadam ductus, reliquorum facilè poſsit cognitionem aucupari. Sed antequã eorum tractationem aggrediamur, qualis abſolutus interpres eſſe debeat, & quæ eum primò ſcire deceat explicemus.

f Auctoris inſtitutum.

CAPVT I.

Notarum interpretem qualem eſſe conveniat.

POſcit itaque locus, *a* vt boni & abſoluti interpretis conditiones doceamus, vt ſtatim cognoſcatur, qui earum omninò expers ſit, ad hoc non facilè perferri, & proinde quò magis ijs erit innixus, eò dexterius & felicius in hac doctrina profecturus. *b* In primis itaque acutiſsimum eum natura eſſe expedit, vt ſi ingenij præſtantia multum in vniverſis diſciplinis adferat

a Quænam in interprete huius generis ſcriptorum requirantur.

b 1. Ingenij acumen.

ferat adjumenti, in hac præcipuè arte ſuas vires natura poſſit oſtentare, vt, quod proverbij loco vſurpatur, Quemadmodum aurum igni probatur: ſic in mathematicis diſciplinis ingeniũ experiri, id aptius ad hanc diſciplinam transferri videatur. *c* Singulari præterea quadam animi calliditate & ſolertia præditum eſſe convenit, & omnis prorſus negligentiæ expertem, vt vafrum animũ per inimicas inſidias & fraudes poſſit circumagere, dolos perſcrutari, ijs obviare, & omni demum ingenij vigilantia adverſos à ſe conatus amovere. Ipſa ſiquidem diſciplina non modica ingenij præſtantia videtur indigere. Quapropter verè liberi & perſpicacis ingenij hanc facultatem ſemper eſſe exiſtimavi, & eorum, qui ea delectantur, ſoleo præ cæteris acumen admirari, & verè ingenioſos appellare, vt ad omnes diſciplinas facilè idoneos eſſe exiſtimem. *d* Talem itaque eum naturâ eſſe convenit, arte verò non minus inſtructum, & primum in multarum rerum, vtpote armorum, negotiorum, & militaris præſertim ſcientiæ peritia verſatum, vt hoſtium inimicorumque aſtus percallere, & evitare non incommodè poſſit. *e* Ad hæc accedet multarum linguarum peritia, earum præſertim, quæ magis in vſu eſſe ſolent, & quarũ cum gentibus commercium nobis eſſe poſſit, vt cuiuſvis id genus idiomatis ille ſcriptum poſſit interpretari. *f* Præterea orthographiæ, literarum, ſyllabarum, & contextus orationis nequaquam expertem eſſe convenit, quod in primis ſolet eſſe neceſſarium,

c 2. Solertia.

d 3. Peritia multarum artium.

e 4. Linguarum multarum cognitio.

f 5. Grammatices peritia.

rium. *g* In orthographia loquor de exquiſita, & abſoluta ſcribendi ratione, tametſi non adeò orthographiæ confidendum ſit, vt non debeat experiri, vtrum illa ſit omiſſa, quod ex induſtria poſſet evenire. At ſi multas exquiſitè linguas percallere nimis arduum videretur, latinis ſaltem literis ſit inſtructus, tùm quod ea lingua vtcunque adeò hac tempeſtate communis eſt, vt ferè non minus vſitata, quàm omnibus vernacula ſit, tùm quod ea commodiùs ad cautionem admittitur. Sunt & alia fortaſſe, quorum non ignarum eum eſſe expediat, pro rerum varietate, quæ poſſent evenire. *h* Sed ad hæc poſtremò additur peculiaris noſtri operis vſus, vt qua cura & diligentia is in ſcripti interpretatione eſſe debeat, & ſe quo pacto in opere moderetur intelligat. *i* Circa hæc mens & cura nequaquam oſcitantis quæritur, vt obiter ſcripti dolus expendatur, ſed maxima attentio, ſummaque diligentia, vt animus ab omni cura & cogitatione vacuus, omnibus poſtpoſitis in ea ſolum re indaganda elaboret, vt omnem conatum conſtituat: *k* non tamen ſi res intenſiorem aliquando curam, & tempus expoſcit, continuanda attentio, & in ea mens nimis anxiè torquenda: *l* Nimia enim diligentia, & diuturnus mentis labor ſtuporem ingerit, vt minus poſtea ad hæc ingeniũ habile ſit, & nihil proficiat. *m* Morbos præterea maximè conciliat, & maior ſępenumero ex mẽtis conatib. ęgritudo, quàm ex corporis laboribus ſolet provenire, vt mihi, ſi quãdo in perplexiores notas incidebã,

g Correctio. 1.

h 6. Intelligentia huius artis ſeu horum librorum.

i 7. Cura & attentio animi.

k Correctio.

l 1. Ratio.

m 2. Ratio.

interpretandi ſæpè contigit: cui toto ferè die in his conſumpto, vix ſeptima vel octava hora præteriiſſe videbatur, vt veſperam non niſi per tenebras, & luminis abſceſſum cognoſcerem, vnde interdũ in longa mentis attentione, quaſi apoplexia correptus ſtupidus & immobilis, vti Diogenes fixis oculis Solem contemplans, videbar permanere: quare labor erit in aliud tempus differendus, vt res ſucceſsivis horis cõmodè pro negotij oportunitate peragatur. *n* Verùm in his doli ſpecies attendenda. Niſi etenim ea cognoſcatur, fruſtrà de cætero labor inſumitur, cum ignorato occultationis artificio, nullo modo rei occultę velamentum poſsit auferri, ſumpto à Medicis exemplo, à quibus niſi morbi cauſa primum perſpecta ſit, ęgro corpori fruſtrà ſubvenitur. *o* Vnde nobis etiam de doli ſpecie cognoſcenda, legitimas viſum eſt ſuis in locis hoc volumine obſervationes tradere, ex quibus proprios agnoſcendi cuiuſque doli modos interpres aucupetur: neq; id contemnendũ aliquo pacto duximus, in quo majorem difficultatis partem poſitam eſſe perſpeximus. *p* Cognita itaque velamenti ſpecie, omni animi moderatione & conatu elaborabit, vt abſtruſus omninò ſenſus reſeretur, nec prius quieſcat, quin verò è latebris dolo eruto, inimicos conatus irritaverit, vt de eo in poſterum ſibi tutò conſultum eſſe perſentiat. Locus poſtulabat, vt aliquot literarum diſcrimina ſuccederent: Sed quoniam inſtant nonnulla adhuc de interprete dicenda, ea primum proſequamur.

n Doli ſpecies primo omniũ inveſtiganda.

o Obſervationes eã ad rem pertinentes.

p Abſtruſi ſenſus inveſtigatio.

Capvt

CAPVT II.

Quæ noviſſe interpretem conveniat, antequam ad ſcripti interpretationem accedat.

FVrtivi ſcripti interpretandi regulas tradituro, operæ pretium videtur à rudimentis, quæ ad id aditum præſtant, & multũ conferre videntur, non tamen omninò neceſſaria auſpicari, ut nihil, quod ad optimi interpretis inſtitutionem ſpectare poſsit, omiſſum eſſe videatur. *a* Primùm itaq; proficiet idiomatis ſcripti notitiam habere. Diverſis enim modis omnes loquuntur, & ſcriptum contexunt, eadem res etenim apud Hiſpanos, Germanos, Italos, & alios pro locorum longinquitate, aliter atque aliter vocitatur, ut illos hi, hos illi non intelligant, unde nõ ipſa modò locutio longè alia eſt, verùm ſæpè etiam ſcribendi ratio multũ varia. Diversè enim Germani, Itali, & Hiſpani ſcribunt, quemadmodum loquuntur, & pronunciant, quibus enim diverſus eſt ſermo, pronunciatio pariter & ſcriptura neceſſe eſt ſit diverſa. Nam ſi Hetruſci, Hiſpani, vel Germani verba pronunciant, nos qui Neapolitani ſumus audita reddere velimus, quantũ bone Deus diſcriminis inter noſtram & eorũ prolationem eſſe videbitur, ut etiam ſæpiſsimè vix magno cum labore aliena verba pronunciemus, neſcio quo patrij ſermonis ſpiritu difficultatem ingerente, ita ut ſuus cuiq; ſermo à natura largitus eſſe videatur. Dalmatæ V ante L ſyllabã inchoante, ut VLADISLAVS unico ſpiritu pronunciant,

a 1. Idiomatis inveſtigatio.

quod à nobis, niſi abſoluta idiomatis cognitio habeatur, neque proferri rectè, neque ſcribi poterit Germani eandem literam V geminant. Hiſpani verò in dictionum calce ſæpiſsimè S pronunciant, ut ferè eorum verbum non reperias, quin ea litera occurrat. Appuli ita pronunciant, ut multorum verborum initio SC loco I prænotent: ſi enim Ioannem proferre velint, perinde proferunt, ac ſi Scioannem ſcriberent, & pro Ire Scire. Neq; ſolum exteræ nationes, utpote quas magna longinquitas diſterminat, ſed vicinę & agnatæ, ſermone, prolatione, & ſcriptura inter ſe differunt; ſic ſua cuiq; populo locutio, ſuusq; ſtruendarum ſyllabarũ ordo & compoſitio eſt. Nam ut de cognatis & affinibus vocabulis loquamur, quod Itali, quemadmodum Latini Avdi dicunt, Florentini Odi, AV in O converſo pronunciant, Veneti vero V in L commutato: ſic & de alijs innumeris. Suntque dictiones & nomina familiaria apud multos ex parte diverſa & corrupta. Siculi Iacobvm diminutivè Iacopellvm, Iosephvm Seppem, & Hieronymvm Mommvm dicunt, & apud alias gentes huiuſmodi mille talia, quæ non ſine obſcœnitate vero ac literato ſermone proferuntur: fitque ſæpenumerò, ut in uno vocabulo, quod apud diverſas nationes commune ſit, diverſus ſonus pro gentium varietate reperiatur. Hæc noſter Pontanus notat, nos ut oſtenderemus pro rationum, & populorum diverſitatibus locutiones etiam variari, ipſamque literarum poteſtatem &

tem &

tem & ordinem aliter, atque aliter ſe habere, hæc appoſuimus. Neque ſolum id in diverſis nationibus & populis fieri mos eſt, ſed etiam apud eoſdem in diverſis ætatibus & temporibus ſucceſsivè non ſoni modo & ſcripturæ, ſed etiam vocabula permutantur. Quare niſi etiam interpres cognito idiomate uti tùm in loquendo, tùm in ſcribendo poſsit, nequaquá ſcripti poterit ſenſum elicere, eo enim ignorato facilimè ſcripti interpretatione fruſtrabitur *b* Maximè præterea profuturum cenſeo, ſi eius, qui ſcripſerit, non ſolum de moribus, ſed etiam de nomine cognitio habeatur: nam ſi ſagax, ingenio pollens, & in hac verſat⁹ diſciplina ſit, paulò altius ad interpretationem exordiendū, mentis acies erigenda, & ſubtiliori via, ut mos eſt, occulti ſcripti ſenſus indagandus: at contra, ſi rudis ingenij, & hebetis fuerit, contemptis orthographiæ præceptis leviori animo, & mente remiſsiori procedendū, unde ſi hominis diſciplinam, mores, verba, nomina, & loquendi formulas illi peculiares, occultandiq; ſenſus modum omnem, etiam ſcribendi ingenium interpres agnoſcat, non parum profuturum puto. Sæpè enim fieri ſolet, ut ingenioſi alicuius ſcriptum ſegnis & oſcitantis exiſtimatum interpretantis conatum facilè fruſtretur: quemadmodum & ex adverſo, ſi ingenioſi & ſubtilis illud putemus, quod ab homine ſocordi, & rudi perfectum ſit. Quare non parum expediet ſcribentis ingeniū cognoſci, ut faciliùs eruditus, an inconditus ſcripti ſenſus ſit intelligatur.

b 2. Cognitio morum ſcriptoris.

c Si

c 3. Cognitio nominis ſcriptoris.

c Si de eius nomine cognitio habeatur, ſuo loco requirendũ, ſi habebitur, ex eius notis characteribus facilius de reliquo ſcripto notitiam venabitur.

d 4. Rei de qua ſcribitur notitia.

d Ad hæc tractatæ rei & cognitio accedit, quam & habere multum intererit, eamque poterit tùm ex ſcribentis, tùm eius ad quem ſcribitur negotijs, vel utriusque commercio nanciſci.

e Ratio.

e Ratio eſt, quod cognita materia, facillimè communia verba, quæ ad eam rem ſpectant interpres poterit conijcere, quod pro unoquoque eorum locorum verbo ex characterum numero, ſimilitudine, & diſsimilitudine in ſuis locis obſervata, non multo cum labore cognoſcetur: fietque interdum, ut una agnita ſyllaba, ne dicam verbo, de cætero parũ negotij futurum ſit. Nam totius inde ſcripti ex earum literarũ proditione in alijs verbis dolus detegetur.

f Exemplum.

f Exempli cauſa ſi de bello res agitur, literarum numerus eius verbi, vel aliorum ad eandem rem facientium quæretur, quod ſi eiuſmodi verbum haberi poſsit, in quo eadem litera geminetur, commodius id eſſe poterit, obſervato repetitæ literæ ordine, ut res certior interpretationis non fruſtratæ ſecuritatẽ præſtet, quę geminatio ſi plurimum literarũ fuerit, eò magis proderit. Verum literarum numerus in latino ſcripto circa caſuum flexũ variandus eſt: In unaquaque materia plura erunt verba communia, quæ eam quaſi neceſſariò conſequuntur, ut in amore. *A*mor, Cor, *I*gnis, Flamma, *V*ri, *V*ita, *M*ors, *M*iseratio, & *S*ævitia, locũ habent: &, in bello *M*iles, *D*vx,

DVX, *IMPERATOR*, CASTRA, *ARMA*, PVGNARE, & huiuſmodi reliqua. Huc accedent & rerum deflexa vocabula, & horum unum cognitum verbum non multo cum labore multorum poſtmodum verborum, & totius denique ſcripti notitiam reſerare poterit, eoque modo præter tabularum rationem, vocalium & conſonantium diſcretionem, & alia interpretatio laborem adimere poterit. *g* Non parum inſuper expediet, nuncium autoris, vel periti notarij manu perſcriptum eſſe: nam ſi vel interceptus perperam tranſcriptus, vel ab aliquo, qui notandi rationem ignoraverit profectus ſit, facilè fiet, ut turbato ſcripto omnis interpretandi via obſtruatur, ſiquidem ſi characteres omiſsi ſint, vel transpoſiti, vel commutati, puncta præterea non ritè diſpoſita, vel commutata, vel relicta verborum intervalla, vel eorum partes interpoſitis ſpacijs diſcretæ, vel alio quovis modo dolus permutatus, interpretem is non parũ perturbabit, ut interdum facilè decipiat. Vt igitur rem paucis colligam, idiomatis ſcribentis, & eius ad quem ſcribitur, & materiæ de qua agitur notitiam, & emendatam ſcripturam ad interpretationem non parum poſſe adiuvare dicimus, licet ea, ut dictum eſt, non ſint omninò neceſſaria, ſed ad commodum maximè conferre. Sunt & alia, quæ etiam interpretem præſtaret agnoſcere, quæ, ne ſermo prolixior ſit, omittimus.

g 5. Ipſius Autographi inſpectio ſcripturave ſolers & emendata.

Capvt III.

Diſtincta literarum nomina, quibus ſæpenumerò ſuis oportunè locis uti debemus.

PRimùm itaque literarum diſcrimina ſtatuemus, & nova quædam ijs indita nomina declarabimus, quibus ſæpè in ſcriptis perſcrutandis utemur: cum enim nova eſſent, quæ ſcribenda erant, novis etiam vocabulis appellanda eſſe viſa ſunt; hæc tamen obiter percurremus, nam de literis ſubtilius diſputare, alterius eſſet facultatis & temporis, ne de furtivis literarum notis interpretandis præcepta tradens, grammaticam videar profiteri. De literis

a Litera quid.

tractaturi: *a* Literam compoſitæ vocis partem minimam vocabimus, ut A, B, C. Nec me aliquis incuſet, ſi literæ vocabulo interdum pro

b Elementum.

b elemento abutar, cum illud apud vetuſtiſsimos rei grammaticæ ſcriptores uſitatum videam, & indifferenter poſitum: Vnde dari mihi volo, ut literam & elementum, cum ſæpè in dicendo res ſignificanda occurrat, utroque modo dicere liceat. Vt itaque, unde digreſſus

c Numerus literarum.

ſum, redeam: *c* Literæ, quibus in ſcribendo utimur ſunt una & viginti. A B C D E F G H I L M N O P Q R S T V X Z. Sed H potius aſpirationis nota eſt, quàm litera. Reijcimus K à prioribus & noſtris iamdudum relegatū, nam ut Diomedes ait, uti ſupervacua utimur, & in ſcribendis tantum Kalendis vetuſtiſſimos latinos uſos comperio, eam Saulius magiſter

primus

primus romanis literis adiecit, ut in ſono duarum literarum H & Q diſcretionem faceret. Quod ſi nonnullorum ſententię fides habenda eſt, nullus apud nos uſus eſſe debet: cum in latinis dictionibus omninò careamus. Quod ſi eam græcorum verborum uſus interdum admittit eam ſatius eſt græcis literis annotari. Q, nonnulli eximunt numero literarum, eaque de cauſa non utendum cenſent, quod ſequens V oſtendat, ante aliam vocalem in eadẽ ſyllaba poſitam. Græcum quoque Y è noſtris expungimus cum ſatis ſit notarijs eius ſonũ expleri per I, ſonus enim utrique characteri communis eſt. X & Z ideò ponimus, quod apud latinos illud, hoc apud vulgares frequentioris uſus eſſe ſolet: nos quia de utroq; ſermone verba facimus, eorum duximus meminiſſe debere. Sed his, cæterisq; grammaticorũ controverſijs, ſi quæ ſunt, reiectis, quia videntur ad ſuſcepti operis propoſitum parum pertinere, ad explicandam noſtrarum literarum partitionem veniamus. *a* Literarum itaq; numerum primùm in conſonantes & vocales dividimus. Vocales quinq; ſunt, A, E, I, O, V, quæ ſic dicuntur, quod plenam, abſolutamq; vocem habeant: reliquæ verò omnes conſonantes, ita dictæ, quod cum vocalibus ſonent, ac per ſe nequeant voces proferre. *b* Has rurſus omnes, excepta Z, in ſemivocales & mutas dividemus: Semivocales ſunt ſeptem F L M N R S X, hæ omnes à vocali incipiunt, & in ſe terminantur; ſed ut plerisque latinorum placuit F muta potius, quam

Q.

Y.

a Literarum diviſio.

b 1. Conſonantium diviſio quoad enunciationem.

quam ſemivocalis eſt: id noſtra parum referre judico. Mutæ autem, quæ à ſe incipientes in vocales terminantur, ſunt ſeptẽ BCDGPQT, & dicuntur mutæ, quod exiguam vocem habeant, mutorum ſonum videantur imitari. E ſemivocalibus liquidæ ſunt quatuor LMNR; ſed de his hactenus. Nunc autem ad rem redeamus. *c* Conſonantum aliquæ geminantur, aliquæ ſimplices ponuntur. Quæ in ſyllabarum nexu ſibi ſuccedere poſſunt, hæ ſunt: BCD FGLMNPRST & Z, ſed ultima in vulgari ſermone geminatur. Quæ ſibi non ſuccedunt HQX ſunt. *d* Rurſus conſonantium aliquæ in finibus, aliquæ verò in initijs & medijs. Finales hæ BCDLMNRSTX eſſe cum vocalibus, reliquæ reliquis locis conſtitui poſſunt. *e* Aliam præterea conſonantum diviſionem aſsignando, in duas partes dividemus. Videlicet in frequentes & raras, harum tamen aliquæ magis & minus frequẽtes, ſic magis & minus raræ ſunt. Frequentes nominamus, quod frequentius, raras verò, quod parcius in ſcriptis ſoleant evenire. Frequentes ſunt CFMN, frequentiores LRST, raræ DGHP, rariſsimæ BQXZ. Sed ne me aliquis dictis carpat, quod rariſsimas eas vocaverim, quæ crebrius aliquo in ſcripto interveniunt, vel ex adverſo. *l* Literas frequentiores & ratiores eſſe dicam, vel ſui natura, vel aliunde. Ex ſui natura, cum plerunque vel rarò in ſcripto ſoléant occurrere. Extrinſecus verò cum aliquis continetur ſermo in epiſtola, utpote de AMORE, ubi AFFECTIO, VAH, HEV, & iis ſi-

c 2. Quoad copulationem.

d 3. Quoad collocationem in dictionibus.

e 4. Quoad uſum.

f Quartæ huius diviſionis ἀποδιαίρεσις.

& ijs ſimilia repeti oportet. Etenim ſi id evenit, non ex hoc F & H frequentiſsimas eſſe colligitur. Sermo enim in epiſtola contentus aliquando frequentiſsimas rariſsimas, & rariſsimas frequentiſsimas faciet. D rara eſſe ſolet & interdum ſæpè in ſcripto reperitur, ut in

Dives Druſe dabis domibus donaria divûm.

Quemadmodum T in vulgatis Verſibus.

O Tite, tute tati tibi tanta tyranne tuliſti.

Et tuba terribili tonitru taratantara truſit.

Sed quoniam ſatis elementorum tractationi fortaſſè tribuimus, nunc reliqua, quæ ad commodè interpretandum ſpectant, proſequamur.

CAPVT IIII.

Simplex commutatæ figuræ modus quomodo deprehendatur.

DVplex occultandi ſcripti genus eſſe proximo volumine indicavimus, alterũ quod adhibita diligentia, & certa ratione poteſt interpretari: alterum quod Apolline ſolum ænigmatum autore, ne dicam Deo opt. max. interprete videtur indigere. Quare hac parte intermiſſa, illam proſequamur. Rationẽ autem, quæ in tranſponendis characteribus conſiſtit, non eſſet inoportunũ prætermittere, tùm quia ijs, qui ſe ex alicuius operis præceptionib⁹ in alijs ſcripturæ involucris exercuerint, facilior videtur, quã ut demonſtratione opus ſit: tùm etiam quia in libera hominum tranſponendi ſcripti voluntate minimè certa ratio tradi poſſet.

a 1. Quomodo ſimplex literarũ transpoſitio deprehẽdatur.

a Verùm ne rem omninò intactam relinquamus, id ſolum admonuiſſe ſatis erit, ut primum experiatur, an eo dolo charta contecta ſit. Characterum itaq; contextus per omnem ordinem requiratur, modò in tertijs, modò in quartis quibusque literis, vel alio ordine, modò à dextro in ſiniſtrũ, modò à ſiniſtro in dextrũ, modò in ſecunda linea, modò in tertia & quarta, vel aliter, modò in verſuum initio, modò in fine (quemadmodũ alio * volumine ſuo loco ſignificatum eſt) donec unius tantum verbi notitia eruatur: quod ubi feliciter tentatum videbitur, pari ratione & ordine ſervato, ſi eiuſmodi ſolus ſit, in cæterum procedi poterit.

* Lib. 2. cap. 2.

b Quomodo ſimplex figurarum ſeu notarum modus deprehẽdatur de quo in lib. 2. cap. 5. & 6.

b Hæc ad eam fraudem detegendam talis occulti ſcripti ſatis eſſe videntur. Proximum eſt ut de agnoſcenda ſimplici permutati characteris occultatione modos prębeamus. Notarum itaque numerus, ſeries, ſeu contextus, ſcripti partes diſcretæ, & characteres in fine collocati indicia præbebunt.

c Characterum dinumeratio.

c Characteres itaque diverſi primum diſtinctè numerabuntur, eos non plures viginti uno, vel ad ſummũ duobus & viginti eſſe oportet, nam ſi plures ſint, dolus erit obſcurior, & adiectitios & ocioſos eſſe cognoſcemus: minor numerus diffiniri non poteſt, ſiquidem notarius obſcuritatis cauſa facilè in ſcripto poteſt paucioribus uti literis. Iis prætermiſsis, quas rariores & minùs crebras eſſe diximus,

d 2. Vocalium inveſtigatio.

d tùm literarum contextum obſervabimus, quæ pauciores characterum formæ quinarium non excedentes, crebriùs interveniant, ita ut nulla ſit

dictio,

dictio, in qua unus ex illis character non incidat. *e* Scripti præterea diſcretio huius generis etiam poterit admonere, dum ſcripti partes diſiunguntur, ubi rectène, an perperam illæ diſcretæ ſint, finalium literarum numerus indicabit, quas proximo capite recenſuimus: nam ſi eiuſmodi literæ ſcriptum terminantes plures erunt, quàm dictum eſt, argumentum alterius immixtæ fraudis habebimus. *f* Verùm quia characteres pauciores eſſe poſſe diximus, operæ pretium eſt videre, ſi numerus diminutus ſit, quænam literæ ademptæ ſint: ratio itaque hæc eſt. Si literæ una & viginti ſint (ut à maiori numero fiat detractio) Y fuiſſe ſublatam agnoſcemus, ſi viginti X, ſi undeviginti Z, ſi duodeviginti Q, ſi decem & ſeptem B, ſi ſexdecim G, ſic & de reliquis ſervato literarum ordine, quas vel minùs, vel magis raras appellavimus, ut altera alteri ſuccedat. *g* Verùm ne quis interdum fruſtrà re tentata me in hoc fortaſſe vanũ appellet, hoc quemlibet admonitum volo, me de re tam implicata, præſertim autorem qui neminẽ habuerim, quem ſequi potuerim, præceptiones eas tradidiſſe, quæ & plerunque ſic ſoleant evenire, & ſic natura eſſe demonſtrentur: unde res ex coniecturis ducenda fuit; alioquin non inficior fieri, ut interdum res aliter, quàm eæ præceptiones admonent, poſsit evenire. Verùm in nihilo vanum deprehendi, divini potius, quàm humani eſſet ingenij. Hoc nolui prætermiſſum: rem de cætero plerunque ſic ſe habere benignus lector intelligat.

e 5. Scripti diſcretio.

f 4. Siquidem numerus literarũ ſit diminutus, literas reiectas ut deprehendamus.

g Cõmonitio.

Capvt V.

Conſonantes quot modis in ſimplici permutati characteris ſcripto a vocalibus dignoſcantur.

QVemadmodum igitur pueris, ut legere diſcant, elementa primum dignoſci oportet, mox ſyllabas connecti, deinde verba colligi: pari ordinis ratione interpretem procedere neceſſe eſt Quare oportunum erit à præmiſsis, hoc eſt à conſonantium, & vocalium inveſtigatione ad earum poteſtatem indagandam pertranſire, ut ubinam eas inquiri oporteat oſtendam. At quia contexta & par utriuſque inveſtigandi ratio eſt, altero enim cognito ſtatim alterum innoteſcit: ideò earum inter ſe diſcrimen primùm viſum eſt hoc capite comprehendere. *a* Accurata itaque debemus diligentia circa hæc conſiſtere, ut rectè ſcrutari & ſecernere diſcamus, omnē enim de hac re præceptionem ſuper his conſtituimus, totaq; noſtra hic innititur cognitio, ut ſi in his initio hallucinamur, ſtatim in ipſo limine cogamur deficere, tùm poſtmodū errore excreſcente, ut de implicata interpretandi ratione omninò deſperandum, vel in ea maximè elaborandum ſit: error enim, qui initio fit, deterior, quàm qui in progreſſu eſſe ſolet Diligentius ergò interpres rem initio perpendat. Sed earum diſtinguendi rationes plures ſunt. Nemini itaque dubium eſt* literarum ex notis vocalium & conſonantium conſtare: ſicque conſonantes vocalibus inniti,

a Commendatio huius inveſtigationis.

* Literas.

inniti, ut literarum nexus aliter effici non poſſit Nam ſicut membra abſque nervis nequeunt adſiſtere: pari modo ſine vocalibus conſonantes conſtare non poſſunt. Vocales enim ſpiritus vim obtinent, & conſonantibus ſonum impertiunt. Cum ergò ita ſocientur, ſi alteras noverimus, alteras etiam ſtatim cognoſci oportebit. *b* Prima igitur ratio eſt, ut toto orationis ambitu, literæ, quæ frequentiſsimæ occurrant videantur, quæ ſi numero quinque ſint, obſervemus, & ſic frequentes erunt, ut nulla dictio ſit. in qua magis, vel minus crebrò pro literarum numero reponantur, eiuſmodi notas vocales eſſe cognoſcemus. Cæterum poſitionis ordo erit, ut vel ſyllabam præcedant, vel primam literam ſequantur, vel ſecundæ ſuccedant, vel tertiæ, rariſsimè & ferè nunquam quartæ, ut ſit in ERICHTONIVS & ABSTRVSVS. Quod ſi ſermo vulgaris, & Italicus erit, noviſsimos dictionum characteres, præſertim in ſoluta oratione, vocales eſſe admonebimur. *c* Poſſumus & alia ratione eas literas venari. nempe ſi ea quæſiverimus elementa quæ rariſſimè in ſcripto reponuntur, quas vix tertio, vel quarto quoque verſu repetitas offendemus, eas conſonantes has Q X Z eſſe cognoſcemus, eæ enim quoties obviaverint, vocalium ſequelam nunciabunt. Hoc etiam plerunque H præſtabit, quo fiet, ut ex harum ductu, illarum ſequelam nanciſcamur, vel è converſo. *d* Tertius modus erit, ut diſiunctos & ſingulares characteres obſervemus, qui dictionem

b 1. Ratio.

c 2. Ratio.

d 3. Ratio.

conſtituant, eos enim vocales has A E I O eſſe neceſſe eſt, quæ quatuor erunt, ut fit in latino ſermone in *A*'*Iove* Principivm, in E'Patria Extorrem, in *I*'*Seqvere Italiam*, & in *O*'*Vtinam*. *e* Quartus erit, ut advertamus an eædem characterum formæ dictiones vel inchoent vel terminent, eas enim procul dubio vocales eſſe dicemus: nunquam enim fit, ut dictio à geminis ijſdem conſonantibus inchoetur, vel in eaſdem geminatas deſinat: ut fit in *Vvltvs*, & *Iidem*, & *Ivdicii*, & Eoo, & huiuſmodi alijs. *f* Quod verò in dictione *Vvltis* utramque VV vocalem appellamus, velim lector intelligat (ut ſæpiùs dictum eſt) à nobis huius diſciplinæ cauſa orthographiam contemni. Neque enim, quamvis alio ea litera fungatur munere, curamus propterea nomen permutare: Sed hinc germanicum idioma, & barbara alia excludi cenſemus, in quibus fit interdum, ut eædem conſonantes dictionis initium faciant & finem. *g* Ad hæc quinta ratio accedit, ut ſi in media dictione geminatas literas coniungi videbimus, inde præcedentem, & ſubſequentem characterem vocales eſſe colligamus, quod ferè nunquam decipiet, ut fit in *Accommodo*, & Occvrro: *h* Infirmatur aliquando regula ſequente H, L, & R, ut fit in Bacchvs, & *Agglvtino*, & *Attritvs*, ſed hoc raro evenit. *i* Poterunt tamen geminati & ſimul poſiti characteres vocales eſſe, quod ex præcedentibus, vel ſubſequentibus non erit difficilè deprehendi, ut fit in Coniicio & Deesse,

e 4. Ratio.

f Excuſatio.

☞

g 5. Ratio.

h 1. Exceptio.

i 2. Exceptio.

DEESSE. & ſic literas utrinque poſitas conſonantes eſſe deprehendemus. *k* Hoc tamen noviſsimè præſtabit inter duas ſimiles characterū formas diſsimilem unam inſpicere: fit etenim plerunque, ut ſimiles utrinquè poſitæ, vocales ſint, ut in MISERERE. *l* Licet interdum etiam character diſsimilis interpoſitus vocalis ſit, ut IVIMVS. Fruſtratur tamen etiamnum regula, fitq́; ut tres characteres conſonantes ſint, ut in INITE, hoc tamen rariùs evenit. Vnde regula minimè contemnenda eſt; tametſi incidat, ut aliquando locum non habeat: Nullæ enim ferè de re aliqua præceptiones afferri poſſunt, quæ interdum non fruſtrentur: neque generalia per particularia debent infirmari. Sufficit namque ut multò frequentius præſtent, quàm decipiant: quod etiam de cætero ſentiendum eſt.

k 6. Ratio.

l Exceptio.

1.

2.

CAPUT VI.

Quot modis diſtinctas conſonantium poteſtates venari poſsimus.

CONſtituto duplici literarum diſcrimine, & vocalibus à conſonantibus diſcretis, ſequitur ut diſtinctas earum poteſtates aucupemur. *b* Sed id ipſum primùm in conſonantibus quæremus: *c* tùm quia conſonans plerunque vocali præponi ſolet, quòd quaſi natura videtur præcedere: tùm quia ex una conſonante alterius & conſonantis & vocalis notitiam, ut plurimum eius natura edocente, aucupamur: quod ex vocalibus conſequi non poſſumus.

a Tranſitio.

b Methodus.

c Ratio.

Quemadmodum enim aliquam conſonantem certa vocalis neceſſariò ſequitur, & poſito conſonantium numero poterit unaquæque diffiniri: obſervatus enim earum literarum ordo in ſyllaba, non parum adiuvabit; non fiet pari modo, ut vocalis certa conſonantum, quæ præcedunt, vel ſubſequuntur nobis, poſsit notitiam diſtinguere. Vt igitur ad inſtitutum accedamus, plures ad hanc rem poterunt præceptiones adiuvare. *d* Primùm itaque characterum figuras obſervari conveniet, quæ frequentiores, quæque minus frequentes in ſcripto apponantur non ignorare, ſingularum repetitam poſitionem numero indicante. Tùm admiſſo literarum ordine, quemadmodum magis vel minus crebrò ſolent plerunque ex ſui natura ſcripto intervenire, ſingulæ figuræ diſtinguentur: de quibus licet ſuperiùs facta ſit mentio, non gravabor tamen eas literas iuxta ſeriem rurſus apponere. Ordo igitur ſe habet huiuſmodi. STRLMNCFPGHDBQZX, quarum unaquæque quantò præcedit, tantò ftequentior eſt. *e* Non inficior tamen ſecus poſſe evenire: eaque de cauſa plures rationes afferuntur, ut ſi una regula fruſtretur, aliæ non decipiant, & aliæ alias ſuſtentent. Quare omnes, ſi erit neceſſe tentari conveniet. *f* Huius rei fidem faciunt typographi, qui ſingulorum elementorum typos pro cuiuſque uſu graduatim magis & minus frequenti, plures & pauciores habent: quod eorum elementorum uſus magis & minus crebrò ſoleat intervenire.

d 1. Præceptũ.

e Exceptio.

f Exemplum.

Huiuſ-

Huiuſmodi præceptiones remotiores ſunt, quàm vt certa literarum cognitio haberi poſſit: nunc ad magis propinquiores proximum eſt accedere. *g* Succedit itaque ex conſonantium numero tùm in initijs, & finibus verborum, tùm in ijs medijs, quæ vnaquæque ſit cognoſcendi modus. Sed vt hoc in initijs primum exigatur, hæc erit obſervatio. *h* Dictionis principio, vt ſummum quatuor conſonantes cohærebunt, vt accidit in PHTHISI, PHTHONGO, SPHRAGRIDE & ſimilibus, minor numerus non perſcribitur: nam tres, duæ, & vna tantum poteſt vocalem præcedere. Si quatuor itaque vocalem antecedant, plerumque fit, vt duplicem, id eſt ſecundum & quartum locum index aſpirationis ſortiatur. *i* Nam & illa interdum poſita ſemel, alibi collocatur, vt fit in SPRAGRIDE. Ea enim interveniente, literarum numerus augetur, cum ſcripturæ nihil præter ſonum, quaſi furtim præbeat. *k* Sed crebrius dictionum principijs tres conſonantes ſolent cohærere: quarum vt cuiuſque poteſtatem venemur, hic modus obſervabitur. Earum primam ex his vnam eſſe neceſſe eſt CPST. Harum enim cõſonantium natura duas alias ſubſequi permittit: quarum altera ſi erit aſpiratio, vel prius, vel poſterius apponitur, vt in CHLAMIS, PHRASIS, *THORNVS, & *PHTOLOMÆVS evenit. At S nullam patitur aſpirationem ſtatim ſubſequi vt in SPHAERA. Quod ſi in eo numero nulla fuerit aſpiratio: tùm primam S eſſe neceſſe eſt. Hæc enim ſemivocalis

g 2. Præceptum generale.

h 1. Regula.

i Exceptio.

k 2. Regula.

* Thronus.

* Phrenitis.

patitur mutam primum, deinde liquidam ſubſequi. Ex multis verò vnam ex his evenire neceſſe eſt, BCG, vt *Sclopvs*, & *Strages*; verum de B & G latinum exemplum nõ habetur, ex pręcipuis duabus liquidis, vt L vel R, vt *Scribo*, *Strabo*, & id genus reliqua. E conſonantibus verò hæ ſolæ CPTR ſtatim recipiunt aſpirationem. Ratio eſt, quod cæterã natura aſperitatem non ferat.

l 3. Regula. *l* Quod ſi duas conſonantes verborum initia admiſerit, ex his ſingulas primas eſſe oportet BCDFGPRST, ſecundas verò LHR, ſed earum nexus talis erit: B poteſt L & R admittere, vt *Blasivs* & *Brachivm*, C omnes ſimul, vt Clarvs, Chrisis & Credo, D ſolum R accipiet, vt Draco. F L & R, vt Flvmen, Franco. Eaſdem G aſſumet, vt Glisco & Gratia. P omnes, vt *Pivs* Phtisis, & Probvs. R tantum H excipiet, vt Rhenvs. T H & R accipiet, vt *Thais*, & * Thraso. S verò ſoli aliæ plerunque conſonantes ſupponuntur, vt TCF & P, vt *Statva*, *Scipio*, *Sphinx*. De F latinum exemplum afferri nullum poteſt, ſed eo ſic vernaculi vtuntur. Solent illæ interdum & aliter connecti, vt B cum D, quemadmodum eſt Bdellivm, & C cum T vt Ctesias, M cum N, vt *Mnesthevs*, G cum N vt Gnarvs, C cum N vt Cnevs, ſed huiuſmodi verborum nexus & ſi qui ſunt id genus alij rariùs * indicunt.

* Tribunus.

* Incidunt.

m 4. Regula. *m* De ſimplici conſonante convenit dicere omnes poſſe vocalem ſtatim præcedere. G latinus ſermo V, quæ pręit vocali non patitur ſubſequi, quare *Vido*, *Verinvs*, *Valterivs*, pro Gvido, Gverinvs, &

Gvalte-

GVALTERIVS dicitur, quod in patrio ſermone non ſervatur. G apud latinos aſpirationem non recipit, ſed apud vulgares non excludit. D aſpirationem nunquam patitur ſubſequi. *n* De conſonantibus dictiones inchoantibus ſatis, nunc de alijs quæ in medijs ſolent occurrere. *o* In media dictione poſſunt quatuor ſimul eſſe conſonantes: quod evenit, vel aſpiratione, vel liquida, vt fit in ERICHTONIVS & *A*BSTRVSVS. *p* Si verò ternæ fuerint, quod crebriùs evenit primas aut has S & M ſemivocales eſſe oportet, aut omnes mutas. Quod ſi M fuerit, tùm H ſequi neceſſe eſt, ſi S eas, quas neceſſario ſuccedere ſuperiùs diximus. Idem & de mutis etiam dicendum eſt: ſed hoc erit ſi eas conſonantes ſyllaba ſimul coire patiatur: alioquin illæ erūt, quæ conjungi non poſſunt, quemadmodum BC, & ex adverſo conſonantes, quæ intra dictionē in ſyllaba coeunt eas, eſſe cognoſcimus, quæ poſſunt, & initio ſyllabam conficere. *q* Prima igitur geminatarum conſonantium cognitio ſe offert: omnes eſſe poterunt exceptis his HQX & Z, ſed hæc poſtrema in materno ſermone geminatur. Verùm ſi geminatas alia cōſonans conſequetur, illam vel alteram ex duobus liquidis L & R, vel aſpirationem eſſe oportet, vt fit in *A*GGLVTINO, *A*GGREGO, & *B*ACCHVS. *r* Terminare verò dictiones tres conſonantes poſſunt RBS, & OPS, vt *V*RBS, & *S*TIRPS, *ſ* ſed has tantum dictiones eſſe comperimus. *t* Crebriùs duæ vt ST, NT, SN, & RS quemadmodum

n III. Præceptū
o 1. Regula.
p 2. Regula.
q 3. Regula.
r IV. Præceptū.
ſ 1. Regulæ.
t 2. Regula.

dum fit in Est, *Amat*, *Amans*, & A R S, rarò in PS, BS, NX, vt *Stirps*, *Scobs* *Sphinx*.

u 3. Regula. *u* Finales verò literæ vt dignoſcantur, hæ apud latinos crebriores eſſe ſolent DMNRST: in hac etiam nonnunquam deſinunt BCLX. De vocalibus nihil dicimus, nam omnes ferè dictiones in eis terminantur. In H terminantes dictiones duæ ſuppetunt latinis *A* h, & *V* ah, quæ detracto A ſuperſunt de *A* h a, *V* a h a. Vulgares tamen noſtri in vocales plerunque dictiones terminant, finales verò conſonantes paucas habent R L T H.

x Reiectio. *x* Poſſunt & aliæ de agnoſcendis primis, medijs, & extremis dictionum literis obſervationes tradi, ſed eas tùm brevitatis cauſa, tùm etiam quia hoc ipſum grammaticæ potius, quàm noſtræ tractationis eſt, omittimus. Hæc licet nonnullis levia, & parvi momenti videri poſsint, tamen quia à noſtro munere nequaquā abhorrere viſa ſunt, non duximus omittenda.

Capvt VII.

Quot modis ſingulas vocalium poteſtates aucupemur.

Diſtincta in hunc modum conſonantium notitia, ſequitur mox vt ſic vocales cognoſcantur: huius rei modi aliquot afferri poſſunt.

a 1. Modus. *a* Primus itaque eſt, vt inde initium, vnde ante in conſonantibus auſpicemur. Si earundem figurarum repetitio obſervetur, quæ crebrius, quæque minus crebrò in ſcripto reponantur, illæ ordine ſic ſe habent, vt E frequentiſsima

tiſsima ſit, I mox minus frequens, hac rurſus rarior O, ſic & hac minus frequens A, & V poſtea omnium rariſsima. Prima vero binæ in ſcripti repetitione tam quaſi cognatæ ſunt, vt vix poſsint diffiniri vtra crebrior ſoleat intervenire. Idem & de binis alijs O & A rectè affirmabitur: quod obſervatis ſingulis in libris dictionibus ediſcitur; *b* licet interdum res aliter contingat. Nos enim de eo quod frequentius eſt, non q̄p & aliter interdū fit loquimur. Hoc primum indicio habito, alia deinde obſervari oportebit, vt ſi duæ ſimiles vocales inchoent, & terminent, vtramque I I eſſe cognoſcamus, vt pluralitatem pronominis, quod eſt, Is innuat. *d* Quod ſi verbi initio eædem figuræ ſint appoſitæ, ambas vel I, vel V eſſe cenſebimus, vt eſt in *VVLTVS*, & *IDEM*, cuius rei certitudinem ſuccedentium mox characterum poterit obſervatio confirmare. Duplex enim OO ſolum in dictione OONÆ (inſulæ in ſeptentrionali oceano poſitæ) reperitur. *e* Eiuſdem raritatis erit verbum invenire, quod à triplici vocali initium ſumet, hoc enim neſcio an in aliquo vocabulo, quàm in eo, quod eſt *VVVLA* reperitur. *f* Hanc præterea vocalem eſſe cognoſces, ſi eam rariorem vniverſo ſcripto literarum ſequi conſpexeris, quàm Q eſſe admoneri poſſumus, illi enim ſemper ſolet ſuccedere. *g* Plures ad hæc conjecturæ afferri poſſunt, ſed eas prætermittere tàm parvi refert, quàm convenit brevitatem ſequi. Neque enim interpretanti obſervare omnia, quæ de his dicta ſunt, erit neceſſarium.

b Exceptio.

c 2. Modus.

d 3. Modus.

e 4. Modus ſeu regula.

f 5. Modus.

g Reiectio reliquorum.

rium. Siquidem nimis moleſtum foret ad hæc cuncta experiri: vt ſatius eſſet in ambiguitate remanere, quàm in tanto labore tam anxiè torqueri. Ex paucis enim hujuſmodi obſervationibus facilè fiet, vt nonnullæ cognitæ literæ, cæterarum nobis (quemadmodum alibi dictū eſt) ſine regulis cognitionem tradant. Quare omnis labor circa initia verſabitur. *b* Verùm nec adeò vni regulæ ad literæ cognitionem fidendum eſt, vt non debeamus experiri, an ex alijs eius certitudo confirmetur: alioquin parum fuiſſet profuturū multas ad id præceptiones tradere, niſi viſum eſſet commodiùs vnam alterius nixu ſubſtentari, & vnius certitudinem debere alterius experimento confirmari.

b 4. Cautio.

Capvt VIII.

Quomodo traditis regulis vti conveniat: tum de eo exemplum.

NVnc quemadmodum ijs regulis vti conveniat, operæ pretiū eſt indicare. *a* Quod non modò ſuperfluum non videtur, verùm etiam maximè vtile, imo verò interdum maximè neceſſarium. Parum enim eſſet, quempiā præcepta artis, & inſtrumenta habere niſi eorum etiam vſum percalleat. Neque dubium eſt eum, qui alicujus rei futurus eſt artifex, ſi alium artificem operantem videat, multo faciliùs ea, quæ didicit oculorum ſenſu, quàm ante auditu, & mentis agitatione percepturum: cum certior rerum notitia ex oculis, quàm aliunde haberi poſsit.

a Vtilitas huius capitis.

poſsit. Nam & certiora ſunt ea, quę per praxin, quàm quæ per præcepta, & canones tantũ ediſcuntur. Sed vt ad propoſitũ accedamus. *b* Primum ex regulis, quas tradidimus, ecquid hujus generis an alterius obſcurè ſcriptum ſit, diligenter interpres obſervabit. Quod vbi cognitum ſit, ad hoc genus pertinere, elementa primum ſingula diſtinguet, & ſuam cuique charactèri poteſtatem ſuppoſitis veris literarum formis ſubſtituet. Quod recténe an perperam effectum ſit, experimentũ indicabit: Aut * etiam

b Exemplum ſeu potius ἀνακεφαλαίωσις. Præceptorum atque regularum.

* Enim.

in eadẽ poteſtate integros & perfectos verborum ſenſus characteres explebunt, aut imperfectos, corruptos & nihil prorſus ſignificantes reddent. Quod ſi ea cura minus dextrè videbitur ceſsiſſe, judiciũ in artis locum ſuccedet, res conjecturis agenda, & in ijs eſt multum elaborandum, tentabitur an in paucis modò his, modò illis, nunc permutata poteſtate, nunc reſtituta res poſsit videri voto cedere. Si adhuc res animo non reſponderit, quærentur verba, in quibus vel nulli ſint ijdem characteres, vel paucißimi, vt aliorum mox experimentum fiat, donec poſsit videri, an ex ijs aliqui opinioni conveniat. Si ne hoc quidem proderit, dictiones tùm paucißimis conflatæ literis eligentur, vti quas vel vna ſolum perficiat, vel duæ, treſve, aut ad ſummum quatuor. Siquidem quæ hujuſmodi ſunt, inter paucas numerantur, & minor proinde labor erit ad certitudinem non multum vagari. Cujus rei gratia nos tabulas confecimus, * vt quoties opus ſit, ea de

* Lib. 4.

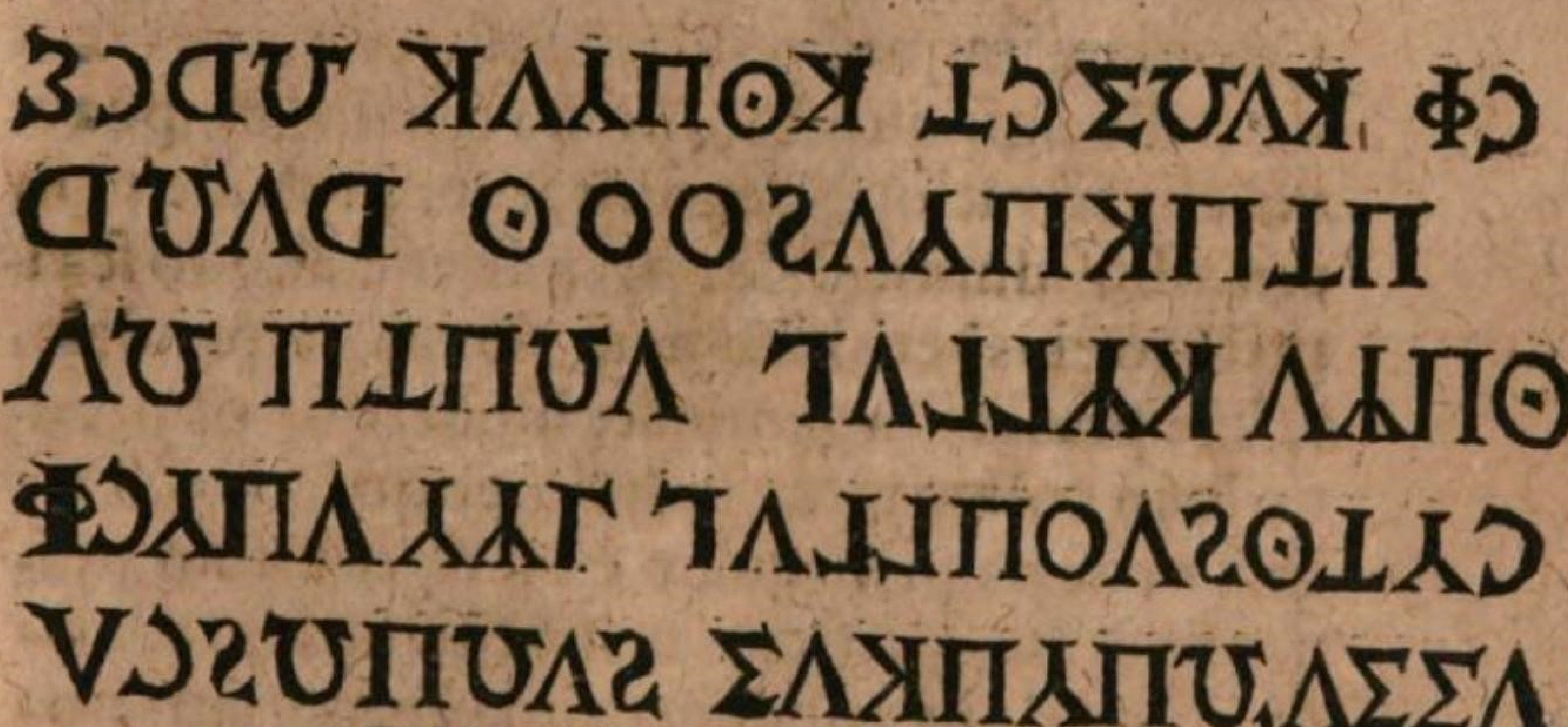
cauſa

cauſa quilibet ad eas poſsit recurrere. Sic enim facile erit verba, ſi qua huiuſmodi ſcripto reponantur, intelligi, vnde characteribus primũ aliquot cognitis, non difficile quis poterit aliorum mox notitiam conſequi. Sed ſi ex adverſo prima fronte judicium videbitur voto ceſsiſſe, vt non obſcuro argumento ſciri poſsit, ecquid veras notarum poteſtates fuerit venatus, ex antecedentibus vel conſequentibus certitudinẽ nanciſcetur, nam ſi laborem eventus minimè ſit fruſtratus, hoc integer & congruus verborum ſenſus indicabit, ipſa verò cognitorum characterum junctura, reliquorũ ſubinde poterit paulatim notitiam ingerere. Qua in re minimè labor fugiendus eſt, ſed res tamdiu tentanda, modò vt diximus literarum poteſtate permutata, modò reſtituta, donec quod clauſum ſe ſponte paulatim aperiat. Verùm ad hæc non parum afferet luminis, ſi eorum, quæ circa rem ſunt, quæque prius ab interprete ſciri diximus præſtare, cognitio acceſſerit. Initio igitur antequàm ad ſcriptum veniatur, nonnulla ex conjecturis nanciſci licebit: Veluti quia de manu militis, ab exploratoribus epiſtola eſt intercepta, de re bellica inde tractatũ eſſe arguetur, vnde veriſimile eſt *B* E L L I nomen non eſſe prætermiſſum & ex quinque, ſive ſex, ſive pluribus ea dictio conflata ſit, non deeſſe, ſi idioma latinum eſſe cognoſcetur: nam ſi vernaculum illud ſit proprij verbi literas perquiri oportet. Atqui ad hoc ſcripti prius rationem haberi eſt neceſſe. Nam ſi illud ad hoc genus per-

nus per-

nus pertinebit, verbum illud ſi erit, facilimè poterit obviare, ſi verò alijs dolis involutum ſit, maior ad inveniendum erit labor, & rem aliter, atque aliter pro ſcripti genere tentare oportebit. Sed vt dicta faciliùs intelligantur, exemplum adjiciam.

Nam vt in declarationibus efficaciſsimum eſt: ita in diſciplinis ad dicendum aptiſsimum videtur, quod ſic præcepta quaſi experimento comprobentur. Multa enim inſtantia judicio vel ſtatim ſæpè decernuntur, quàm vel difficile eſt ante caſum à magiſtro diffiniri, nedum à diſcentibus percipi. Id obſcurè igitur ſcriptum erit.

Primum itaque variati characteres, quod non plures viginti conſpiciuntur, crebrior pręterea quinque characterum repetitio, quæ vocalium præbet indicium: finales etiam literæ, quę pre-

ſcriptum numerum non excedunt: diſtincta tùm partium ſeries, & cætera demum, quæ ad huiuſmodi ſcriptum ſpectant: ſimplex permutati characteris genus eſſe non ambiguis admonet conjecturis. Idioma verò latinum eſſe, ex finalium literarum numero deprehenditur. Quia verò magnates ab epiſtolis in arduis præſertim negotijs notarios ſcripturæ peritiſsimos habent, ſperandum eſt proinde orthographiæ rationem minimè fuiſſe prætermiſſam. Cæterum antequam ad elementorũ notitiam venietur, tentari poteſt ex ipſa materia an aliquod rectè ſcripti verbum poſsit intelligi, vt ea ratione aliqua inde literarum notitia deveniat. Quoniam itaque (vt dictum eſt) conjici poteſt de bello agi, quod epiſtola vel belli tempore, vel alia id ratione cognoſcatur, proinde non erit admodum difficile perquirenti aliquo ſcripti loco eius verbi ſex literas invenire, prodente hoc præſertim geminatę literæ, quæ oportuno loco collocantur indicio, eoque; modo ex ipſa materia priusquàm ex ſcripto trium primo figuram, quaſi certam notitiam deprehendi. Nam de ijs nondum prima fronte ſatis poterit conſtare, niſi ex conſequentiũ poſitione certius notitia confirmatur. His itaque in vniverſum cognitis ſupereſt rem ipſam propiùs attingere, vt ſingulorum elementorum poteſtas dignoſcatur. Vocales igitur primũ in medijs dictionibus, & interdum in earum finibus quæſiturus (latinus enim ſermo in terminationibus poteſt decipere) has figuras quia crebe rrimæ

timæ repetuntur, ƆΛ ⊓ϴ⋏ vocales eſſe conjiciet. Huc accedit, quod rationibus eædem raris charaćteribus, quoties occurrunt videntur adhærere. Nec obſtat, licet interdum etiam illis nonnullæ conſonantes proximè poſsint ſociari, nam de eo potiùs judicandum eſt, quod frequentius evenit, quàm quod rarius. Hoc etiam præſtat, quod proximè generatos charaćteres ex vtroq; latere cernuntur aſsiſtere. Sunt & alia, ſi qua ad rem ſpećtant, quarum illæ indicijs prodantur, vnde colligi licet, eas non niſi vocales eſſe cum per omnes ſimul regulas de illis opinio confirmetur. Vocalibus in hunc modum à conſonantibus diſcretis, proximum eſt ſua ſingulis munera aſsignare. Sed vt hoc in conſonantibus primum (vt dićtum eſt) opportunius exigatur, duplici ratione perfici poteſt, repetitione, & plurium conjunćtione, tùm in extremis verborum partibus, tùm etiam in ijs medijs, ſi repetitionem ſequimur, hoc modo qualemcunq; earum diſtinćtionem nanciſcemur.

◆⊥V≥ Ɜ O⅄ᗡꓘ⅂△ɿ♌ZΓ
BCDF G HLMNPQRSTX

Poſſet tamen etiam edocente regula, aliter atq; aliter ſingulorum poteſtas diffiniri. Quamvis ne ſatis quidem tutum ſit illis fidem habere. Solet enim ſæpè decipere, quemadmodum & hoc loco indicabitur. Verùm ne hoc ignoretur, quonam pačto aliter poſsit poteſtas variari, earum repetitio obſervabitur, quęq; toties indifferenter repetentur, vna pro alia ſumi poterit.

Potiorem tamẽ ſemper majoris, quàm minoris frequentiæ, niſi aliter experimentum demonſtret, rationem haberi conveniet, quod nobis tradendi exempli gratia, alioquin quatenus magis placet, regulæ fides habenda eſt. Ad huius diſtributionis exemplar interpres poſſet ſuam etiam aliter variare, ſed eam diſtinctionem ſi vlteriùs progredimur, poſterioribus regulis in aliquibus videbimus infirmari. Exindeitaque experimentum inituro oportunum erit primum ad faciliores obſervationes recurrere, vt ſi per eas ſatis poſsit proficere, maiorẽ laborem effugiat. Quoniam itaque dictio eſt, quæ quatuor literis conflatur, quarum tres, quæ in fine collocantur, conſonantes ſunt, cum eiuſmodi vnam tantum dictionem, quæ *V*res eſt, agnoſcamus (nam *S*tirps etſi totidem habet in fine conſonantes, ſex tamen conſtat literis) eam eſſe oportebit, quemadmodum in tabulis apud dictiones totidem literarum eſt videre, vnde non modò trium conſonantium, quæ in fine ſunt, notitia elicitur, ȷ Φ Ω, ſed etiã vocalis ⅄ quæ illas præcedit Huc accedit, quod ex his literis prima in nona dictione conſonans præit, quæ ſiquidem omnium rariſsima eſt, Q videtur fungi poteſtate. quod magis veriſimile eſt, adveniente in dictione aliarum eiuſdẽ verbi literarum notitia, quod vocales ſint, ex quo licet affirmare, characterem, qui quinto loco ponitur in dictione, in qua *B*elli nomen ponitur, V poteſtatem habere, vnde etiam concludere licet, vltimum, qui hunc ſequitur, non alium,

alium eſſe, quàm M. De prima conſonante, mox per aliam geminatam in quinta dictione judicium confirmatur, quod alioquin dubium eſſe poſſet, an L poteſtate fungeretur: nam certum eſt vocalem ibi non eſſe. De alia mox conſonanti B judicium confirmatur verbo, quo BELLI nomen notatum conjecimus, in quo etiam de L notam talem ⅃ vidimus. Quod verò dictio eſt, quæ tribus literis conflatur, quarum poſtrema ſcripto rariſsima, cum ſemel tantum incidat, ſuccedit vocali, quam hucuſq; V eſſe deprehendimus, dubius eſſe non debet noviſsimam X eſſe, nam quæ inter rariſsimas eſt, aut H, aut Q, aut X, aut Z eſſe exiſtimatur, atqui Q primum & Z è numero eximuntur, quia nunquam in fine verbi collocantur. H præterea non eſſe ex literarum ordine deprehendimus, ea enim poteſtas in fine dictionis apud latinos in verbo tantum VAH reperitur, quarum media A eſt, non V: Vnde ſupereſt dicere, non aliam eſſe, quàm X, & primam vel D, vel L, vel N, vt vna ex dictionibus tribus ſit DVX, LVX, NVX. Sed quia vel cognitum eſt de re bellica agi, vel magis conſentaneum de re magni momenti quàm parvi, credibilius erit de DVCE ibi, quàm de NVCE, vel LVCE mentionem factam eſſe. Vnde hactenus colligi licet harum literarum veram notitiam quarum poteſtatem ſuppoſitis noſtris literarum formis indicabimus.

⅂	⅄	Λ	⅃	ꓘ	▵	Ƨ	D	ʌ	Γ
B	D	E	L	M	Q	R	S	V	X

Ex his & huiuſmodi alijs coniecturis, habita etiam de cętero vt cõmodius fieri poterit, conſonantium noticia, & advocatis ad hoc præſertim tabulis, cum opus erit, mox ad vocalium diſtinctionem tranſitus fiet. Nec quicquam referet, non omnibus adhuc conſonantibus cognitis ad vocales devenire. Ex ijs enim aliarum poterit conſonantium elici coniectura, quemadmodum ex conſonãtibus etiam vocales cognoſci poſſe ſuperiùs demonſtratum eſt. Vocales itaque in hoc ſcripto duplici modo nanciſci licet, repetitione, quod omnibus convenit, & quod rariſsimam figuram, quæ adhuc Q videtur fungi poteſtate, character ſequitur. Sed de V ſatis vidimus factam fidem, non minùs etiam de E poſſet videri conſtitiſſe, ſed eas cum alijs proſequemur, vt etiam de illis opinio certior habeatur. Hæc igitur nota ʌ quia omnium creberrima eſt, quod decies octies repetitur I, vel E poteſt videri, ſic & n quia vna minus vice ſcriptum ingreditur, vtriuſque non minus videtur ſibi poteſtatem vendicare: vtraque enim poteſtas plus minus ſolet frequenter occurrere, & modò hæc, modò illa (vt dictum eſt) crebrius intervenire. Mox quia ɔ ſexies conſpicitur, A poteſtatẽ repreſentat, poſtremo quod ⊙ & ʌ quinquies tantum recenſentur, O & V, quæ omnium rariſsimæ eſſe ſolent, poteſtatem indicant. Hoc ſingulorum characterum arguit repetitio, noviſsimus verò quia rariſsimam figuram ſequitur, quam adhuc Q eſſe deprehendimus, etiamnum de eo quod dictum eſt,

fidem

fidem magis auget, quo certius videri poteſt in verbo, vbi de BELLO fit mentio, dictionem BELLVM poſitam non BELLIS. Vnde etiam de M litera certior notitia elicitur, quæ & tali figura ꭓ deſignatur, & E vocalis, quæ per eum characterem demonſtratur, & in V poteſtate etiam alibi errorem non eſſe, & in ea dictione, quæ ſeptimo loco ab vltima locatur, ex eadem vocali initio & calce verbi poſita. Mediam geminatam C eſſe colligemus, quæ niſi de S nobis conſtaret, pro ea etiam poſſet haberi. Ex eadem vocali in dictione duarum literarum, quæ ſexto loco ab initio ponitur, & quarto à fine repetitur, alteram figuram T neceſſario eſſe conjicimus: nam neque S, neque X eſſe ex ſuperioribus licet exiſtimare. Eiuſdem præterea vocalis ex cognitarum conſonantium indicio ſecunda ſe ſcripti dictio manifeſtabit, vt MEDIAM proculdubio ibi notatam eſſe intelligatur. Quod vt certiùs videri poſsit, dictio, quæ nono ordine collocatur, accedente priorum literarum notitia, tutiorem fidem facit, vt verbum ſit, quod cauſam reddit QVIA. Sed de his vocalibus aliundè etiam poterit conſtare, vt opinio certius cōfirmetur. In ſeptima prȩterea dictione ex cognitis characterib⁹ facile erit aſſerere, ſecundū characterē, qui ſolus ſupereſt, vt verbū intelligatur non aliā, quàm N poteſtatē habere, vt dictio perfecta ſit INITE. Et ex huius inde conſonantis notitia in verbo tertio loco poſito primā vocalē, nihil præter O eſſe venari licebit, vt NOCTEM dictionē perficiat, quȩ vocalis

noviſsima primum in ipſo ſcripti limite prima literam, de qua ibi tantũ reſtat dubitare P eſſe, mox quarto loco etiam primam, non aliam, quàm H eſſe, manifeſtabit. Huius rei opinionem verbum tertio loco poſitum, quo Hodie ſignificatur, ſignificabit. Quid tertiodecimo loco ſcriptum ſit, eadem ratione facillimum erit affirmare: Nam vt integer verbi ſenſus ſit, primus character non aliam quàm F poteſt habere poteſtatem, vt fortiter verbum innuat, cuius opinionis penultimum verbum fidem faciet, quo finis ſignificatur. Supereſt demum ex toto ſcripto eius tantum characteris O poteſtatem venari, qui in quinta dictione geminatus, non alterius poteſtatis judicium præbet, quàm G, vt aggredimini verbũ ſignificetur, q́p in alio verbo belligerando confirmatur, vbi neque alia functione poteſt ſenſum perficere. Ex his omnibus conjecturis ſingulis characteribus licet ſua munera ad exemplum ſubſcribere, illudq́; ob oculos ponere, vt interpretando ad eius judiciũ recurratur, ſic res ſtatim non infeliciter cedet, & ſe totũ occultè ſcriptũ reſerabit Experimento liquet laboris ſummam vel in vnius tantũ characteris notitia verſari, nam ex vno cognito pluriũ inde facilè trahitur cognitio, & mox ex pluribus facillimũ eſt occultas omniũ poteſtates eruere: ſiquidẽ aliꝗ ex alijs cognoſcuntur, nec minus aliarum notitia ex alijs dependet, quàm in cathena annuli, in qua mutuò connectuntur, vt ſi añulum quis permoveat, reliqui ſtatim proximi moveantur:

tur; quare ad hujuſmodi exemplar reliqua id genus ſcripta convenit interpretari. Vnum verò illud reſtat dicere, quæ de hoc ſcripti genere obſervationes traditæ ſunt, eas etiam ad ſequentia in aſsignandis characterum poteſtatibus debere accommodari.

CAPVT IX.

Quomodo continuati ſcripti partes dirimantur.

SEquitur ut à ſimplici ſcripto ad continuatũ tranſeamus, ut ordo ſecundi libri ſervetur; de quo ut in proximo factum eſt, quemadmodum primum eius partes dirimantur tradi debere rationem oportunum videtur. Nam de eo cognoſcendo nihil eſt quod dicam: Ipſi enim oculi ſatis hoc per ſe indicabunt, ut non alio magiſtro opus ſit: nempè ſi ſcriptum nuſquam, vel nullis intervallis, vel inciſis membris, periodis, alijſque lineolis, ſed tantum verſibus ſeiungatur: quod ſi quando evenit, hoc ſcripti genus procul dubio eſſe cenſebitur, res clarior eſt, quàm ut vel exemplo videatur indigere. Sed iam quot, quibuſque modis dolus hic auferri poſsit, & ſcriptum detegi, ſupereſt indicare. *a* Prima ratio videtur, ut aliquæ ex his dictiones *IN*, *ET*, *VT*, CVM, QVIA, QVONIAM, & huiuſmodi aliæ, quæ frequentius ſolent in ſcriptum ingredi, in ſimili plurium characterum coniunctione per totum ſcriptũ diſperſæ requirantur. Eæ inventæ & diligentius obſervatæ, ut integræ includantur, quatenus ſimiles

a 1. Ratio ſeu regula.

 ſunt,

ſunt, tranſverſis lineolis ab alijs partibus ſeponentur: hoc præſtabit, ut non modò eas tantum partes diſiungamus, verùm etiam ut deſignemus proximarũ dictionum confinia: eadem enim ratione, & præcedentis finis verbi, & ſubſequentis initia decernetur. *b* Neque hoc tantum in huiuſmodi dictionibus, quas pauciores abſoluunt literæ, verùm etiam in alijs quæ ex pluribus conſtant, conveniet obſervare. *c* Ad hoc etiam faciet ſi duplicatam conſonantem ex uno latere vocalis, ex altero conſonans comitetur: quare ad hoc proximis regulis, quibus vocales à conſonantibus dignoſcuntur, uti oportebit, ſi illud itaque ſic erit, inter ſimiles, quæ geminantur dividentem lineam interponi conveniet. Si tamen hoc etiam deciperet, ſuccedente liquida, ut ſit in *Agglvtino*, *&* *Aggrego*: ſed hoc parciùs ſolet evenire, & ſi quando fit, conſonans ex ſequenti latere comitatur, nam & ſi præcedenti adhæret, (regula namque decipiet) ad cautionem proderit aliarum regularũ acceſsio. Nam quod pluribus modis nihil diſsidentibus confirmatur, etiamſi una repugnet, ratum habendum eſt. Hæc ratio uſum præſtabit in aſſignandis tantum dictionum principijs & finibus. *d* Præterea ſi quatuor, quinque, ſex, vel ſeptem ſimul conſonantes ſint, certum erit inter eas eſſe verborum diſcrimina, nam non poteſt dictio in plures, quàm in tres conſonantes deſinere. Vnde ſi ſeptem cohæreant conſonantes (quod rariſsimũ erit) in tertium cadet diſcretio.

b Ampliatio.

c 2. Regula.

d 3. Regula.

1.

diſcretio. Nam à quatuor poteſt inchoari, ſed hoc rariſsimè fit, ut in *VRBS PHTHISIS*. Si ſex numerus dimidiabitur, ut eſt *VRBS STRABONIS*, *e* licet etiam poſſet partitio in ſecundam cadere, ut in verbo *AMARENT PHTHISIM*: ſed ſi quinque fuerint, primum verbū prima, ſecunda, vel tertia terminabitur: ſi quatuor, nihil poteſt diffiniri, nam à totidem incipi dictionem demonſtratum eſt. Sed veriſimilius erit, verborum inter eas nexum eſſe, quod eiuſmodi verbum vix alterum aut tertium erit invenire, alioquin vel prima, vel ſecunda illud terminabitur. *f* In plurium vocalium coniectione, tàm difficile eſt partium terminationem dare, ut nullo penè modo judicium ſatis poſsit conſtitui, ſiquidem I vel V, quæ conſonantium ſibi poteſtatem uſurpant, crebriùs repetitæ multis cum vocalibus connecti poſſunt, ita ut earum ſequela, vel vigeſimam poſſet tranſilire. Verùm ſicubi tàm numeroſa vocalium coniunctio obviaverit, præſtabit, ut earum occurſum poſt primam ſtatim vel alteram, ad ſummum tertiam cognoſcamus: quamvis hoc modo non ſatis poſsit earum poteſtas diffiniri. Ex ſimilium verò vocalium continuatione dictionum initia & fines tutò licebit deprehendere: ut ſi eiuſmodi quatuor conſpiciantur in ſecundā cadet partitio, ut frequentius fit in I, ut *IVDICII*, *IIDEM*, parcius in O, ut *EOO*, *OONÆ* inſulæ, in A poſſet etiam occurrere, ſed exemplum de terminatione non ſuppetit. E non plures duabus eſſe poſſunt.

2. *e* Exceptio. 3. 4. *f* 4. Regula. 1. 2.

ſunt,

ſunt, V non plures quatuor, una ſemper dictionem terminante, quare minimè poſſet rectè decerni, an in paucioribus partis diſcrimen debeat conſtitui, nam in *VVVLA* tres ſunt in initio vocales, ſed eiuſmodi non eſt aliud verbum invenire. *g* Hæc ſunt, quæ ad partium ſegregationem occurrunt poſſe obſervari, quæ ſi ad id aut parum, aut nihil ex notarij vafritia præſtarint, huic difficultati poterit eſſe adiumento. primum duas tantum, mox tres, inde quatuor, demum plures characteres ab initio accipere, perinde ac ſi totidem literarum verbum futurum ſit, & iuxta proximas regulas ſuam ſingulis poteſtatem tribuere, donec res ſæpiùs tentata, fœliciter reſpondeat, ut integer verbi ſenſus maneat: ſic & poſtmodum de cætero fiat. *h* Vel ſi hoc ad id non ſatis videtur eſſe præſidio, vel fruſtra laboratum ſit, id proximæ rationes poterunt præſtare, quamvis quoquomodo ad eas recurrere poſtmodum fuiſſet neceſſarium: nam hæc ad partium tantùm diſcrimen faciunt. *i* Ad hoc ſcripti genus, ſi per tempus licuiſſet, earum volumen tabularum cum alijs, quæ ſum in quarto libro editurus, quod adhuc eſt in manibus inchoatum, illud ſi poſthæc potero pauliſper animum ab inſtantibus rerum impedimentis avocare, propediem abſolutum emittam.

g 1. Reg. Si res hoc modo non ſuccedat quid præterea faciendum.

h 6. Regula.

i Tabularum promiſsio.

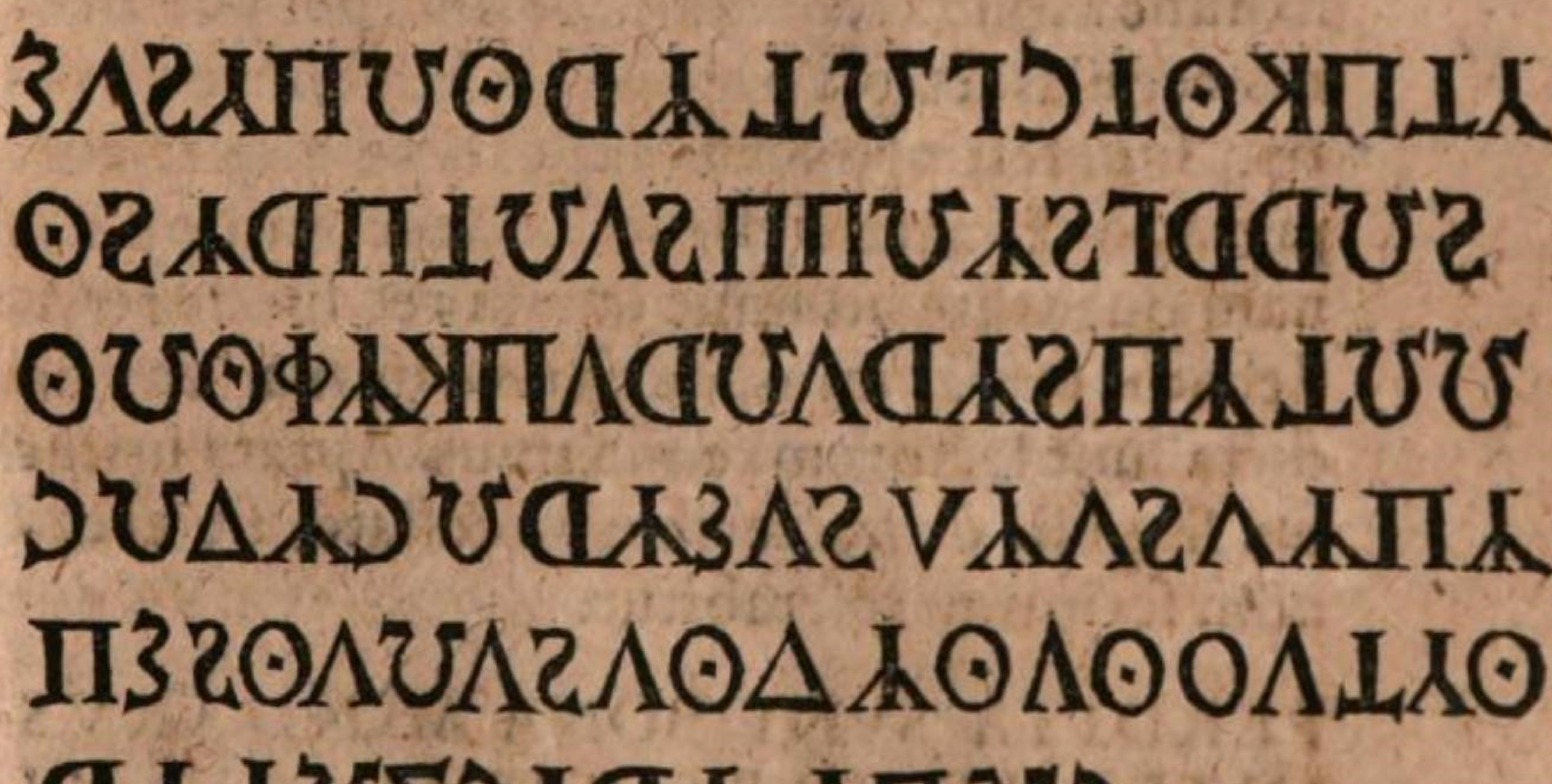
Capvt

CAPVT X.

Quomodo continuatum ſcriptum poßit interpretari exemplum.

EXpoſcit locus ut, quod in ſuperiori ſcripti genere præſtitimus circà interpretandi modum, hîc etiam ſervemus. Sed quia nonnulla de cura & diligentia, quæ in omni forma ſcripti ab interprete habenda eſt, proximo capite diffuſiùs pertractantur, nunc ea relinquemus, reſtat tantum enodandi id genus ſcripti exemplum tradere. Nam ea, quæ ibi dicta ſunt, ad hæc etiam referuntur. *a* Exemplum itaque quod proponitur tale eſt.

a Exemplum quod & ſupra.

Paſsim itaque ſcriptum oculis percurrenti, primum characteres, qui proximi ſunt initio ɑ ⅄ ⊥ ℧ proximè finem reponuntur, cenſendum eſt illos dictionem perficere. Quare opportunum erit lineolas in ambarum partium terminis,

minis, quatenus ſimiles ſunt deſignare, ut ea verba integra ab alijs ſequeſtrentur, ſimul ac præcedentibus fines, & ſubſequentibus initia tribuantur. Quia verò hæ duæ conſonantes ℧.℧ ex ſuperioribus regulis obſervatæ geminari conſpiciuntur, & nulla ex præcedenti latere vocalis comitatur: credere par eſt, in ijs medijs verborum eſſe confinia, quapropter linea oportebit interſecari. Quia rurſus ſex conſonantes ʔ ⅂ ɑ ɑ ʔ ʋ nulla interpoſita vocali ſe invicem ſequuntur, & ex ijs duæ geminatæ ſunt, neceſſariò utrinque conijcitur inter eas verborum diviſionem fieri, & mediam ſectionem inter utranque geminatam cadere. Diviſis in hunc modum, quatenus licuit, per peculiares regulas ſcripti partibus & lineis interpoſitis, ſupereſt proximas regulas ad eius interpretationẽ iuxta eum modum accommodare, nam quantum ad hunc locum res ſpectare videbatur præſtitimus, de cætero mox ad ea quæ dicta ſunt lectorem remittimus. Aptata igitur ſua ſingulis characteribus poteſtate, ſic arcanum ſcriptum reſerabitur.

PERDITA SVNT BONA MINDARVS INTERIIT VRBS STRATA HVMI EST ESVRIVNT TOT QVOT SVPERFVERE VIVI PRAETEREA QVAE AGENDA SVNT CONSVLITO.

b Cõmonitio. b Verùm ne cui ſupervacaneus hic partes dirimendi labor videatur: quod ex ſuperioribus chara-

characterum poteſtatem nanciſci liceat: * admonendum volo, hac ratione multò melius & facilius, quàm aliter hoc ſcripti exemplum enodari. *Admonitum.

CAPVT XI.

Quomodo perperam ſcripti partes liceat deprehendere, & interpretari.

SVccedit tertius obſcuri ſcripti modus, ubi præter characteris permutationem, non aliud ad difficultatem, quàm malè aſsignata verborum confinia accedunt: ut ſeries eorum, quæ tractata ſunt in ſecundo volumine ſervetur; cuius tùm deprehendendi, tùm interpretandi rationes locus expoſcit indicari: verùm de utroque pauca dicenda ſubveniunt. *a* Hoc itaque ſcripti genus literarum quę verba ſolent inchoare, & terminare, de quibus huius voluminis initio dictum eſt, indicio prodi ſatis erit. *b* Interpretando verò modus ſervabitur, ut aſſignati primum fines, ac ſi non eſſent, negligantur. *c* Vnde commodum erit epiſtolam omiſsis ijs ſpacijs continuatam tranſcribere, atque verba perinde atque in proximo ſcripto continuata poſsint interpretari. Quare exemplum afferre aliquod minimè videtur oportunum.

a 1. Regula.

b 2. Regula.

c Compendiū.

CAPVT

Capvt XII.

Qua ratione ſcriptum ocioſis characteribus involutum deprehendatur, & illi ab alijs dignoſcantur.

a I. Inveſtigatio: num huius generis ſcriptura ſit.
b 1. Regula.
c Infirmitas huius regulæ.
d 2. Regula.
e Difficultas huius regulæ.
f 3. Regula.
g II. Inveſtigatio poteſtatis notarum.
h 1. Regula.

a SEquitur ut agnoſcendi ſcriptum ocioſis characteribus involutum, & eos characteres dignoſcendi, modos præbeamus. *b* Indicium itaque primum finalium literarum numerus dabit: nam ſi plures illæ ſint, quàm exiguntur, ocioſos prima fronte tot ibi characteres eſſe argui poſſet, quot eum numerum exceſſerint. *c* Sed huic regulæ non ſatis eſt fidendum. Poſſet enim numerus non excedere, illis in dictionum finibus adiectis: & poſſet pluribus ſuperare, quàm verborum terminationes terminarent. *d* Poſſet ad huiuſmodi coniecturam quoquomodo accedere, ſi conſonantes & vocales mutuum inter ſe nexũ non ſervabunt, ut nimium diſtent, & longiùs ſeparentur. *e* Sed hæc difficillima erit obſervatio *f* Tutior tamen & facilior ratio erit, ut figurarum diſcrimina obſerventur, nam ſi illæ plures viginti, vel duabus & viginti conſpicientur, numeri exceſſus hoc ſcripti genus eſſe indicabit. *g* Cæterum quibus modis id genus notæ dignoſcantur ſupereſt nunc videre. *h* Obſervabitur ergò primum, an aliqui ſimiles characteres, ſe mutuò ſociantes in ſcripto iterentur, quod fieri ſolet in verbis communibus, quæ ſæpiùs repetuntur, uti Et, *Vt*, In, *Ad*, Cvm, Nam, *Qvia*, *Q*voniam, & huiuſmodi alijs. Nam ſi obviaverint,

verint, obſervabitur an intra eorum numerum aliqui medij inſerantur, quod ſi erit, interiectos procul dubio uti ocioſos & vanos deſignari, & excludi oportebit. *i* Poteſt etiam dici, ut hæc adiectio etiam extra numerum ſimilium characterum obſervetur, vel ante vel poſt. Nam licet interdum deciperet adiectione, & commutatione literarum, quæ fit in verbis analogis, & etymologicis. Poteſt autem initio adiectione decipere, ut eſt in dictionibus OS *&* HOS, ARS *&* MARS. Commutatione, ut fit in verbis DOS *&* MOS, quæ ſimilia ſunt. In fine autem adiectione, ut ESSET *ad* ESSE, & commutatione ut AMAREM *&* AMARES, quod provenit ex caſuum inflexione. *k* Potior tamen frequentioris uſus, quàm rarioris habenda eſt ratio: ſiquidem credibiliùs eſt verba repetita ex illis eſſe, quorum natura eſt, ut crebrius repetantur: cuiuſmodi ſunt quæ ſupra memoravimus: quàm ex eorum numero, quę minus crebrò ſolent incidere: cuiuſmodi ſunt hæc, quæ poſſunt initio & fine adiectione decipere. *l* Quare nec minus hæc obſervatio poterit uſum præſtare; nam ſicubi interdum eius cauſa lapſum ſit, ex alijs regulis poterit facilè error emendari. *m* Verùm tutior ratio eſt, ut medijs dictionib. Nam utrunque & hoc modo poſſet evenire, ut fieret adiectio cauſa numeri, ut fit in AMARENT, & ad id quod eſt AMARET, & aliter in MONS *&* FRONS, ad id quod eſt MOS *&* FONS: & commutatio cauſa analogiæ, ut fit in FRONDIS, *&* FRONTIS. *n* Alia ratio eſt, ut vocales obſer-

i 2. Regula.
1.
2.
3.
4.
k Correctio.
l Vtilitas huius regulæ.
m 3. Regula.
1.
2.
3.
n 4. Regula.

obſerventur. Hoc verò fiet, ſi qui magis repetuntur characteres dignoſcantur, eos veriſimiliùs eſt vocales eſſe, quarum natura eſt, ut frequentiùs ſcriptum ineant. o Iis in hunc modum à cæteris diſcretis, ſupererit ex conſonantium geminatione ocioſos characteres venari: nam qui geminatas præcedant conſonantes cum vocales non ſint, proculdubio erit affirmare ocioſos eſſe. p Poteſt idem dici de ijs etiam qui ſequuntur, ſed ratio deciperet in liquidis L & R, quarum notitia ſi elici poterit, nihil erit ampliùs, quod dubium faciat. q Ad hoc etiam conferet, ſi obſervatis characteribus, qui magis frequentes obviabunt, reliqui, qui minimè primum de numero literarum eximentur. r Nam licet regula poſſit decipere, ut pro ijs ocioſis conſonantes minus frequentes tollantur, tùm ex aliarum conſonantium & vocalium notitia, in interpretando facilè per coniecturam error corrigetur.

o 5. Regula.

p 6. Regula.

q 7. Regula.

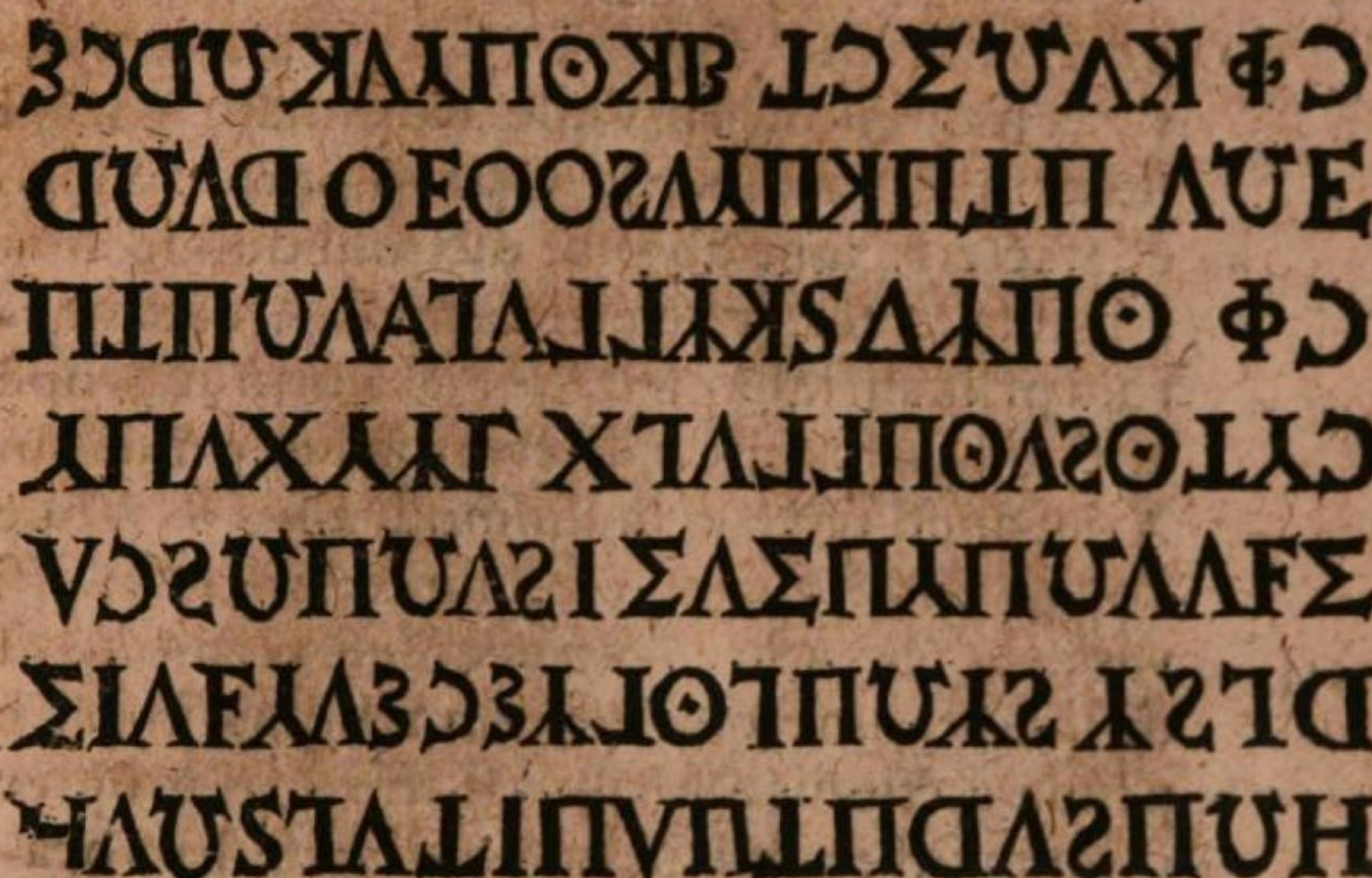
r Ἀπαύγασις.

Capvt XIII.

De hoc ſcripti genere interpretando exemplum.

SEd ut hæc faciliùs intelligantur, adhuc exemplum afferam, vt ſuperiorem ordinem ſequamur, ne quid ad materiæ obſcuritatem luminis deeſſe videatur. Exemplum erit quod in eodem loco ſuperiori volumine adduximus.

Hîc ſi characterum terminationes ſequimur, decipiemur, quod ex conſequentibus regulis, & experimento licebit videre: ſiquidem unum tantum ocioſum deprehendemus. Nam verbũ, quod in hac deſinat, vix unquam eſt in uſu; & huiuſmodi vix alterum, aut tertium reperitur: & proinde numerus minimè liqueret. Quia verò conſonantium, & vocalium nexũ obſeruare perdifficile eſt, eam conie&turam omitto. Quare ſupereſt certius argumentum ex numero figurarũ deprehendere. Ex his igitur quod duodetriginta numerentur, liquidò apparet, octo vel decem ocioſas eſſe: Sed credibilius eſt octo eſſe: Duarum enim literarum Y & Z rariſſimus eſt uſus. In hunc modum hoc ſcripti genus per coniecturas licet cognoſcere. Porrò dignoſcẽdi eiuſmodi characteres habebitur coniectura primum, quod in ſexta dictione, quæ eadem videtur cum ea, quæ eſt quarta ab ultima

poſt ſimiles hæc figura E, & ante alteram diverſa huiuſmodi H. Vnde exiſtimare par eſt utramque ocioſam eſſe. Octavo prætereà loco characteres ſunt aliquot dictioni duodecimæ à prima, & tertiæ ab ultima ſimiles, juxta quarum primam talis character eſt initio A, propè alteram rurſus initio diverſus in hunc modum X, & apud tertiam huiuſmodi alius S. Vnde colligi poteſt eos vanos & ſuperfluos eſſe: niſi verba eadem non eſſent, nec idem etymon; ſed diſsimilitudine, quæ eſt cum reliquis, in calce primæ dictionis nihil poteſt affirmari propter caſuum inflexionem, quæ variatur. Ex vocalium inſuper obſervatione conijcitur in ſeptima dictione, characterẽ qui ſequitur primum & alium, qui penultimus eſt, quod neuter vocalis eſſe videatur: ocioſos eſſe, ſiquidem ambo geminatam ſequuntur conſonantem, quæ eſt vocalium natura, alioquin penultima figura poteſt videri eſſe liquida, characteres ſunt F & I. In quarta etiam dictione, quod proximè geminatam conſonantem utrinque figuræ apparent, quod vocales non videntur, judicare planè eſt, primam, quæ hæc eſt B ſuperfluam eſſe, nam altera creditur eſſe liquida. Ex alijs coniecturis colligi par eſt, has omnes figuras in toto ſcripto ocioſas eſſe E H A X S F I B. Ijs de medio ſublatis, ſcriptum perinde ac ſi character eſſet tantum permutatus interpretabitur.

Capvt

CAPVT XIIII.

Quomodo reliquis occultandi dolis huiuſmodi ſcripti ſit occurrendum.

VT * dximus ſolent magnatũ ſcribæ compendioſum ſcriptum ſic accommodare, ut perpaucæ toto ſcripto videantur, & verba quemadmodum in una ſignificatione, ſic in alijs eædem figuræ diverſis poteſtatibus functæ, ſibi pariter reſpondeant; huiuſmodi dolis ſic erit occurendum. *a* Si pauci videbuntur univerſo ſcripto characteres, eis frequentiſsimarum conſonantium & vocalium poteſtates aſcribantur, quibuſuè in ſcribendo minùs carere poſſumus. *b* Præterea ſi ambiguus erit ſenſus, literæ, quæ hanc ambiguitatem parere poſſunt, ſunt I & E, A & O, B Q, P F, D C, & huiuſmodi reliquæ, quas plerunq; rariùs & crebriùs ſolere ſyllabis & dictionibus intervenire, ſuperiùs memoravimus, harum enim altera alterius vice fungi poteſt, ut infra patebit exemplum. Scriptum ſit tale.

* Lib.2.cap.6.
a 1. Regula.
b 2. Regula.

ΛʊΔ⩑Λ ƨ п ꭗ ⩑ ɑ ⩑ Λ ƨ ꭗ Λ ɑ

Nos, ſi ſubſtitutis characteribus priorum poteſtas aſsignabitur, dicet ET QVERIMVS VERMES, at ſi Λ i, ʊ S, ƨ n, п e, ɑ t, ꭗ c, poteſtas aſsignetur; dicet IS QVI NECAT VINCIT, & multum diverſa prodibit oratio, ſic & multæ poterunt eiſdem characteribus accommodari ſententiæ. *c* Poterit autem vera cognoſci, ubi nullus literarũ incongruus ordo,

c 3. Regula.

vel inordinata verborum compoſitio conſpicietur. *d* Multi ſunt quoque doli, ut ſuperiùs recenſuimus, quos omittimus, cum facilius quàm ſcribi poſsit ab huius diſciplinæ parum exercitatis poſsint interpretari. Nunc ad alia tranſeamus.

d Reiectio.

Capvt XV.

De orbiculari ſimplici ſcripto; & rationes quibus deprehendi poſsit.

EXpoſitis rationibus quibus permutatus character cum reliquis fraudibus, quę inde poſſent emanare, quaſi cum tota familia tolleretur, proximum eſt, ut eorum, quæ in ſecundo volumine tractata ſunt, ſeriem proſequamur, idem in ſcripto, quod orbiculare dicitur, quia ad Rotam componitur, præſtare: quapropter quemadmodum ſuperioris generis ſunt formæ primum de ſimplici, unde & reliqua emanant, dicendum videtur. *a* Sed ſcripti primum quomodo deprehendantur rationes & coniecturæ, oportunum erit judicare. *b* Primam itaque coniecturam dabit plurium ſimilium characterũ ſe invicem ſequentium concurſus, tùm principio, tùm in fine, tùm in medijs dictionibus, quod orthographia non patitur, nam neq; à geminatis conſonantibꝰ inchoari, nec in eaſdem geminatas cadere, nec plures duabus medias habere verbum aliquod contingit: porrò trium vocalium initium in verbo tantum Vvvla reperitur. Cæterum inchoari, mediari,

a 1. Methodus generis huius ſcripti deprehendendi.]
b 1. Regula.

mediari, & finiri etiam à duabus tantum evenit.
* Alioquin plurium concurſum ex rotæ revo- * Ideóque.
lutione, & exinde poteſtate permutata prove-
nire conſentaneum eſt exiſtimare. *c* Huius rei *c* 2. Regula.
pariter argumentum dabit plurima modò in
uno verſu figurarũ repetitio, modò earundem
rariſsimus occurſus, ut vix interdũ ad tertium
vel ad quartum verſum ſemel repetantur. *d* So- *d* 3. Regula.
let * enim ad coniecturam accedere finalium * Autem.
characterum numerus, ſi plures ſint, quàm ra-
tio permittat, quæ omnia nuſquam in alio
ſcripti genere ſolent evenire.

Caput XVI.

Quomodo hoc ſcripti genus interpretetur.

HViuſmodi *a* coniecturis ſcripti genus aſ- *a* 2. Methodus interpretandi huius generis ſcripta.
ſecuti, ſequitur characterum poteſtatem
aucupemur. *b* Porrò hoc ſcribendi genus, quia *b* Difficultas.
multo difficiliùs, quàm ſuperius videtur, mul-
to etiam cautiorem, & ſagaciorem interpretem
expoſcit. Nihil enim hîc ex his, quæ ubi obſer-
vari expediebat, poterit adiuvare: ſed longè
aliæ quæruntur rationes, & multum diverſa eſt
via interpretandi. Non enim hîc prius vocales
& conſonantes ex repetitione proderit diſcer-
nere: non ex conſonantium geminatione co-
mitantium vocalium notitiam confirmare, vel
liquidarum ſequelam deprehendere: non ex
initijs & finibus, & verborum interpoſitioni-
bus conſonantes & vocales dignoſcere: non

ex frequentia & raritate: non denique ex alio argumento, quod in ſuperiori ſcripti genere poterat adiuvare, ſingularem licebit hic characterum notitiam venari: ſed alias coniecturas, aliaque argumenta ad id quæri conveniet. Nam licet (quod non fit) characterum poteſtas ſemel hoc modo acquiri poſſet, nec dum tamen res ſatis eſſet adiumento in eam crebra muneris permutatione, ut vix vel in longa epiſtola eadē alias poteſtas reſtituatur. *c* Primum ergò diverſorum characterum, qui in epiſtola ſunt, haberi numerum oportet, ut inde quantitatis noſtrarum literarū notitia eruatur. *d* Nam licet hæc coniectura poſſet fruſtrari: quia tamē rarò aliter provenit, nullo modo eſt negligēda. Quemadmodum enim character unus plures poteſtates repręſentat: ita fit pariter ut totidem characteres non plures quàm unius literæ poteſtatem abſoluant; eoque modo plurium functionum exceſſus, quæ modo uni characteri tribuuntur, mox plurium characterū diverſitate, uno tantum fungente munere penſatur. Nec repugnat, quod ſignificantes interdum notæ ſignificatarum literarum numerum excedant, vel ex adverſo, utpote ſi una figura trium literarum, quæ initio ſunt, poteſtatem habeat, quemadmodum fieret in Deficio, & mox earum quælibet D E F unius, vel duorum tantum characterum figuris ſignaretur, & aliter, ut ſi unus character duas habeat poteſtates, ut eſſet in primis literis verbi Debeo, quarum quælibet tribus characteribus notaretur, ſiqui-

c I. Regula.

d ἀπάντησις.

ſiquidẽ in alterutris numerus diminutus, alias
in alijs characteribus adimpletur. Vnde eſt
colligere, ſic ferè ſemper evenire, vt mutua
penſatione noſtrarum literarum numerus cha-
racterum quantitati reſpondeat. *e* Ad hoc ita- *e* 2. Regula.
que ſcripti genus, vnus primum modus afferri
poteſt, cuius tamen nixu, tota interpretandi
ratio ſubſtentatur. *f* Initio igitur partes quæ- *f* Cas' ſeu pars.
ri & ſeligi oportet, quas peculiari aliqua re ma- 1.
gis conveniat notari, vtpote ſi vel plures ibi 2.
characteres in ipſis medijs concurrant: vel ter- 3.
minent præcedentia, & inchoent proxima: vel
certè tertio, aut quarto loco, aut aliter, modò
non nimiũ diſtent, aut in alias dictiones tran-
ſeant, repetantur: nam ſic difficilior eſſet verbi
conjectura, ſuper quo tota interpretandi mo-
les innitetur: vnde ſi initio peccatur, in toto
etiam progreſſu errorem ſequi neceſſe eſt, vt
vix vllo pacto ab eo inde liceat extricari. *g* Qua- *g* 3. Regula.
re verbum ad hoc facilitate aptũ quærendum
eſt; in quo inveniendo tantò cautiorem, & ſa-
gaciorem eſſe convenit, quantò, ſi in eo pecca-
tur, major inde labor poteſt provenire. Ejus-
modi erit, ſi juxta alphabeti ſeriem tot ſtatim
proximæ literæ ſuccedant. Simile ſervabitur
in ſpacijs, vt ſi ſimiles diſtabunt, mediarum li-
terarum numerus conſideretur, & verbũ quæ-
ratur, in quo literæ ſint, quæ pari ordinis in-
tervallo in alphabeto diſponantur, ac ſimiles
inſcripto procedunt: Et tot ibi mediæ nume-
rentur, quot hîc diſsimiles videbuntur. Ea quò
pluribus conſtabunt literis, eò majorem vtili-

tatem importabunt. Nam prima fronte plu-
h 4. Regula. rium inde ſimiliũ poterit haberi notitia. *h* Ve-
rùm eiuſmodi ſi plura fuerint, poterit ex con-
ſequentibus judicari, quod ex illis potiſsimum
ſcriptum ſit, hoc characterum ordo & nume-
i Exempla. rus præſtabunt. *i* Sed vt res clarior fiat, de ſin-
k 2. Partis ſeu caſus. gulis ſubjiciam exempla. *k* Primum itaq; plu-
rium ſimilium initio occurſus erit, vt fiet in tri-
1. bus literis verborum *DEFICIO*, & *STVDIVM*,
2. nam vtrobique literæ juxta alphabeti ordinem
ſe ſtatim ſequuntur. Verùm ne inter utrumque
ambiguitas ſit, numerus & ordo ſimilium con-
troverſiam dirimet, intra ipſas verò dictiones,
vt ONOPHRIVS, & FASTVS, in fine vt DAMNO,
l 3. Partis ſeu caſus. & PASTV. *l* Diſtabunt verò ſimiles vt fieret in
dictione *LENO*, & in verbo *AVIDVS*, ibi enim
primum L tantum diſtat ab N, & rurſus N ab O
ordinis elementorum ratione, quantum ſimi-
les inter ſe diſtarent, & hic tantum intereſt A &
D, quantum inter ſimiles in dictione *LENO*,
vna E media collocatur, & rurſus in dictione
AVIDVS, duæ literæ V & I, inter eaſdem con-
m 4. Partis ſeu caſus. ſpicientur. *m* De ſimilibus, quæ verba præce-
dentia terminent, & proxima inchoent figuris,
exemplum erit in verbis *ARS TVA*, vbi quod
quatuor literæ, quæ primam A ſequuntur, al-
phabeti ordine ſibi mutuo ſuccedunt, in tali
ſcripto ſimilibus illæ characteribus notabun-
tur. Hæc ſunt, quæ pro totius interpretatio-
nis fundamento primum conſtitui oportet, vt
ſuper eo tota interpretandi moles conſtrua-
tur.

tur. *n* Initio itaque, ſive quæ aſsimulantur fi- *n* 5. Regula.
guræ ſimul concurrant, ſive intermiſsis ſpacijs
diſtent, cognito ex his, quæ dicta ſunt, vno, aut
altero verbo ſua ſingulis characteribus litera-
rum poteſtas ſupernotabitur: *o* & quoties mox *o* 6. Regula.
illi characteres rurſus obviaverint, obſervabi-
tur: tùm ſuperiorum notitia alphabeti ſeries,
quaſi ducto filo ex ea litera ſumpto initio, eò
usq; protrahetur, quòuſque alia ſimilis reper-
ta ſit, quæque litera in illam cadet, eius illi po-
teſtas aſsignabitur. *p* Eò tamen vſque alpha- *p* 1. Cautio.
beti proceſſus progredietur, donec ad noviſ-
ſimum elementũ perventum ſit, tùm in nume-
rando rurſus à primo initium fiet: & idem
poſtmodum res vna ſimiles tùm initio vel fine
verborum, tùm in ordo ſervabitur. *q* Sed ſi *q* 2. Cautio.
diminutus vſualium literarum numerus fu-
erit, earum potior habebitur ratio, quas
credibilius erit potuiſſe prætermitti, & ex
adverſo, vtpote quibus vel magis vel minus
carere poſſumus, quæque frequentiores, &
rariores eſſe ſolent. In hoc tamen ſcripto nos
X, magis quàm Z duximus relinquendum.
Idem mox per totum ſcriptum ſervabitur;
r eadem etiam cura & diligentia in cognitis *r* 7. Regula.
alijs eiuſdem dictionis figuris erit proceden-
dum: & ſua ſingulis ſimilibus poteſtas in hunc
modum aſsignabitur. *ſ* Quod ſi à tergo aliæ *ſ* 8. Regula.
figuræ ſimiles relictæ ſint, cum ad eius or-
dinis poſtremam ventum erit, diſciſſo ibi lite-
rarum filo, eò reditus fiet, vnde antea factus eſt
progreſſus, & exinde facto rurſus initio ab ea
litera

litera converſo tramite procedetur, donec ad noviſsimam ſimilem veniatur, ejuſmodi totum ſcriptum erit videre, vt præter prima verba, quorum poſsit integra haberi notitia, alioquin vno, aut altero charactere incognito, quod ex caſuum inflexione proveniret, aliorum nonnulli tantum characteres ſuperpoſita poteſtate ſignentur. *t* Illo in hunc modum parato, eodem penè ordine procedetur, vt à faciliori interpretandi ratione denuò progreſſus fiat. Verbum itaque eligetur, in quo plures characteres conſpicui facti ſint, & ex cognita notarum poteſtate, & ſyllabarum nexu, reliquis ſolerti judicij exiſtimatione ſua munera tribuentur, vt verbum ſtet, quod eſſe veriſimilius ſit, quàm quodvis aliud. *u* Hoc effecto eadem curâ in reliquo erit procedendum, nempe vt ad ſimiles ſemper eodem noſtrarum literarum tramite ductus fiat, idque peragendum, donec totum, quod erit clauſum, reſeretur. *x* Ad hæc alia ratio accedit, quia raró evenit in ſcripto, præſertim paulò diffuſiori, vt non idem verbũ repetatur, obſervetur an aliquod hujusmodi cognitum ſit, vel integrum, vel ex parte. Hoc autem primum ſciri poterit ex ſimilium conjectura. Vtpote ſi totidem in illa dictione ſimiles, & idem intervallum, mox recto verborum nexu confirmati. *y* Verùm prætermiſſum nolo, hæc, quæ dicta ſunt non ad aliam, quàm ſimplicem Rotæ compoſitionem pertinere. *z* Circa hęc in tali genere ſcripti erit interpreti diligenter attendendum, & non parum accuratè elaborandum

t 9. Regula.
u 10. Regula.
x 11. Regula.
y 1. Cõmonitio
z 2. Cõmonitio

borandum. Nam ſi aut initio aut in progreſſu calculus deviaverit, neceſſe eſt errorem ſequi, perinde ac ſi labyrinthum ingreſſus fili ductū, quo regredi poſsit vnde factus eſt aditus, amiſerit, ita vt quò vlterius procedet, eò perplexioribus vijs implicetur, vt deſperare propiùs ſit, quàm tot circumflexos aliquo modo poſſe nodos explicare.

CAPVT XVII.

De ſimplici orbiculari ſcripto interpretando exemplum.

SEd vt clariùs, quæ de hoc genere ſcripti dicta ſunt, agnoſcantur, ac ſimul vt ordinem hactenus ſervatum proſequamur, exemplum ſubjiciam. Illud igitur tale ſit.

Primùm itaque, vt, quæ in obſervationibus dicta ſunt, ſuo ordine experiamur, viginti diverſos in epiſtola characteres agnoſcimus, vnde conjicimus è numero noſtrarum literarum

aut

aut X, aut Z fuiſſe ſublatum. Initio igitur quia tertium verbum cæteris inſignius occurrit, in quo tres primum ſimiles ſtatim ſequuntur figuræ, & mox quarta duobus interjectis ſpacijs illud videtur eligendum. Si per conjecturas verbum quærendum eſt, quod ad hos characteres, ſervata trium literarum analogia, quæ ſeſe ſtatim initio ſequuntur, & mox alterius, quæ tertio ab vltima earum loco ponitur, accommodari poſsit, non aliud illis notatum videbitur quam *Deficivnt*, *Deficiant*, vel *Deficient*, & *Stvdebvnt*, vel *Stvdebant*, literarũ numero characteribus non repugnante. Ex quibus alterutrum verum deprehenſuri, ex conſequentibus primum verbum ſcriptum agnoſcimus. In altero enim non ſequitur literarum nexus. Quod vt palàm fiat, non gravabor indicare. Nam ſi à quarta illius litera D, retrogradus literarũ ordo ad aliam ſimilem producatur, quæ eſt in fine verbi Z, vel X poteſtas in illam cadet. Sed ex prima clariùs patet error, quàm vt demonſtrari opus ſit: Siquidẽ nulla dictio eſt, quę ea litera terminetur. De altera verò dici poteſt etiamnũ in calculis erratũ eſſe. Nam verba, quæ in eam literã cadant, rariſsima ſunt, & ea proinde parciſsimi vſus: Vnde credibilius eſt alterum verbum eſſe quàm illud, cuius indicio ducti in rem rariſsimam incidimus. Supereſt in eo verbo tertius character ab vltimo, V ne ſit an A poteſtatem habeat videre, quod ex figura licet agnoſcere. Siquidem ductus ad ſimiles proximas, quæ initio ſextæ dictionis

ſunt,

ſunt, illegitimum literarum nexum, vt L, M, N, ſibi ſtatim ſuccedant, vt verbum ſequi non poſſet. Idem dicendum erit, ſi ea litera, de qua ambigitur E futura ſit, vt DEFICIENT verbum ſit. Siquidem PQR ſeſe ſtatim ſequuntur, quod ſyllabarum nexus non patitur. Ex his ergò conjecturis licet citrà controverſiam concludere, non aliud ibi verbum notari, quàm DEFICIVNT. Cognitis in hunc modum pluribus characterum formis, reſtabit quaſi jactis fundamentis omnem interpretandi ædificationem ſuperſtruere: Hic igitur modus ſervabitur. Initio quia primis figuris hujuſmodi per totum ſcriptum aliæ duæ ſimiles occurrunt, quarum altera ſecunda primæ dictionis eſt, altera prima penultimæ, vnde diverſo tramite ad eas procedendum eſt: ad vnam ipſius perduci primum deinde ad alteram progredi oportet, vt ante ad dextram, mox ad ſiniſtram tàm ſcripti, quàm literarum ordinem flectamus. Ab ea itaque figura, quæ quarta eſt ab vltima cogniti verbi, literarum alphabeti ordo ad ſimilem ducatur, quę eſt in penultima, ab ea litera ſumpto initio, quæ fuerit aſsignata, M poteſtas in eam cadet, quare illa ſupernotabitur. Hoc cognito charactere eodem facto reditu, vnde ante digreſsio facta eſt, & iterū facto initio ab aſsignata literæ poteſtate, quia ad literam cōverſus alphabeti ordo perductus, illam O habere poteſtatem indicat, ea ſupernotabitur. Succedit his proximè character, cui I poteſtas tradita eſt, ad primam ſibi ſimilem, quæ dictionem,

Aut quoad primā penultimæ dictionis fallitur auctor, dū rotulam non promovit: aut ego hunc locū me non capere fateor.

dictionem, quæ præcedit proximam terminat, ducto filo alphabeti ordine retrogrado, cuius *E poteſtatem indicabit & pari ratione ſeruata, mox alia huic ſimilis quæ nouiſsimæ primæ dictionis adhæret, V ſibi poteſtatem vindicabit. Eundem ordinem ſequuti, quintũ characterem dictionis quæ decima collocatur, quod illi aſsimilatur, cui G poteſtas aſsignatur R, & mox quartum penultimæ I eſſe deprehendimus. Eadem ratione tres figuras, quæ ſextæ dictionis initio ponuntur H i l, & quæ nono *loco vltimæ ſunt D e, & quæ tertio ab vltimo totidem R & T, & quæ demum penultimi ordinis nouiſsima eſt, E fungi munere videbimus: Quæ figura quia ſuperiùs, & multarum proinde literarum notitiam parit, eam fœcundam ex merito nuncupamus. In eum medium *per penultimam eius verbi figuram, ſimilium, quæ ſequuntur, poterit officium agnoſci, vt primam quintæ dictionis à poſtrema T, mox aliã quartæ E vim habere cognoſcemus. Vltima quia nullius nobis notitiam detegit, quod illi ſimilis nulla ſit, à nobis ſterilis appellatur. Explorata in hunc modum multarum literarum poteſtate aliarum dictionum cogniti aliquot characteres conſpicientur, aliorum verò non. Poſt hæc igitur priorem ordinẽ æmulabimur, vt eam dictionem eligamus, cui plures nobis figuræ conſpicuæ factæ ſint, vt inde faciliorem verbi conjecturam aſſequamur: eiuſmodi verbum erit, quod ſexto loco ponitur, cuius triũ, qui initio ſunt characterum, notitia habetur: ſi

conjecturam

*Eius.

*Nono *dictionis aut nonę loco vltimo

*Modum.

coniecturam ſequimur, nullum aliud verbum adeius literas,¦quàm vnũ, cuius etymon ab hilaritate provenit, ſervato literarum numero accommodari poſſe conſpicietur. Verùm caſuum inflexio circa penultimam literam ambiguitatem faciet, quæ ex quinque vocalibus potiſsimum debet conſeri, quod ex conſequẽtibus licebit deprehendi. *Primo A non eſſe arguimus, quod in duas, quæ quartam ibi dictionem abſoluunt, LM poteſtas caderet, quod eſt abſurdum. Idem de E & O dicitur, ſiquidem inde eaſdem PQ, vel BC eſſe ſequeretur. Ex his ſupereſſet tantum de V, & I dubitare. Quia ſatis non videtur conſtare: Siquidẽ quod vtrinque proveniret, ſtare poteſt, vel verbum eſſe H I, vel T V. Sed hoc nihil obſtabit, quo minus ad reliqua tranſitus fiat, nam eius figuræ raritas, quæ ambiguitatem parit, minus in reliquum impediet. Initium ergò progreſſus à nova * figura, quæ tergeminam ſequitur, & A retinet poteſtatem, fiet, ex ea primum colligo ſuperiori ratione ſervata, illi ſimilem, quæ initio ſtatim ſequentis verbi collocatur E vim habere, mox alias duas proximæ dictionis I & M, & deinde mediam vltimæ V. Idem præſtabit & alia figura, cui R munus aſsignatur. Eius enim beneficio, primum decimi ordinis, quartam O, deinde vltimam proximæ T, poſtmodum converſo ordine præcedentis vltimam M, & ſecundæ dictionis tertiam & quartam OP, & vltimam primi verbi, & eam quæ tertia eſt ab illa M & I cognoſcimus habere poteſtatem. Reſtat

* Deprehẽdere

* Nona.

tantum vltima, nam quæ præcedimus in ambiguo relinquimus. Eius itaque indicio tertiam dictionis, quæ quinta eſt ab vltima M, & vltimæ primam I, demum quintæ dictionis tertium retrogrado ordine rurſus I eſſe deprehendimus. Hactenus duarum dictionum beneficio multorum characterum notitiam habemus: proximum eſt huc ad aliud verbum venire: quod vt integrum cognoſcatur, vnius tantum literæ, quæ media eſt, poteſtas deſideratur: Eam ex conjectura ſupplere licebit. Non enim alia, quàm A poteſt reſtitui, vt verbum integrum ſit IAM. Nova huius characteris notitia quatuor ſimilium munera detegimus, primum enim noviſsimum O, mox duorum, quæ à tergo ſunt S & T, & quintæ dictionis primum E vim habere comprehendimus. Hinc digreſsis proximum nobis videtur ad dictionem, quæ tergo inhæret, devenire, cuius ad integram notitiam vnius tantum literæ deſit poteſtas, quæ noviſsima eſt, illi non alia quàm O poteſt ſuppleri, vt ESTO verbum ſit, huius figuræ beneficio C tantum literæ notitiam colligimus, quæ ſecundi verbi initio collocatur. *Inſtant præterea duæ dictiones, in quam vtraque vna tantum litera ſupereſt, vt cognoſcat. Sed quoniam hæc, quæ dicta ſunt, ſatis eſſe videntur vt reliquum interpretetur, & imponendus finis eſſet, niſi ambiguitas trium characterum reſtaret, proinde, ne quid deſit ijs, quæ dicta ſunt; propiùs videtur verbum capere, cuius indicio illorum notitia haberi poſsit, illud erit, quod quinto

*Reſtant.

quinto loco ponitur, integro enim verbo cognito ex ſtructura facile erit cognoſcere, vtrum eorum potius judicandum ſit. Hactenus enim vtrumque ſtare poſſet, vt HI pronomen ad præcedens verbum referatur, & TV ad illud, quod eſt ab eo quarto loco poſitum. Ea itaque litera, quę verbo illi deſit, quia non aliam vim, quàm N habere videri poteſt, vt ENIM adverbium ſit: tollitur ambiguitas ex eius literæ, quæ quintam ſequitur in ſexta dictione, & duarum quæ dictionem abſoluunt, vt ibi HILARIS nomen ſit, hic verò pronomen TV. In hunc modum maiori ſcripti parte explicata, reſtat finem imponere, in reliquum enim idem modus ſervabitur: res enim ſatis perſpicua eſt, vt vel à quovis poſsit intelligi.

CAPVT XVIII.

Quomodo continuati orbicularis ſcripti partes diſcernantur.

SEquitur vt de huius generis cõtinuato ſcripto quemadmodum partes ſecernantur nõ nihil afferamus. *a* Nam cõjecturas tradere quibus illud cognoſcatur non opus eſt, ſatis enim ipſe oculorũ ſenſus, vt *b* ſuperiùs in ſimili forma ſcripta dictum eſt, poterit indubitatum argumentum dare. In hoc, ad ea quæ ibi dicta ſunt, lectorem remittere ſatis cõmodum videri poſſet, niſi propria nonnulla, quæ ad hanc rem ſpectant, prætermittere non videretur opportunum. *c* Hoc itaque primum admonebo, vt

De hoc genere lib. 2. cap. 10.

a 1. Regula: rejectio.

b Lib. 2. cap. 6. & hoc li. ca. 9.

c 2. Regula.

d Cautio. quemadmodum ibi actum eſt, pari ordine d procedatur, nempe vt ſimiles inter ſe partes obſerventur: habita tamen analogiæ ratione in permutatis characteribus, quibus idem videbitur ſignificari.

e 3. Regula. e Hoc etiam ſimilium figurarum, quæ ſeſe ſtatim ſequantur obſervatio præſtabit: præſertim ſi plures duabus illæ ſint,
1. ſiquidem diſcretio aut ante primam cadet, aut poſt illam, aut poſt alteram, aut poſt tertiam, parciſsimè aliter evenit.
2. Idem etiam, ſi non plures duabus illæ ſint, dici poterit. Vnde arguetur, aut inter eas partium eſſe diſcrimen, aut in prima verbi initium eſſe, aut illud in noviſsimam cadere.
3. Si verò plures tribus ſint, primum mediam verborum diſcretionem fieri neceſſario colligetur. Mox præcedentem primam verbum terminare erit magis conſentaneum.

f Imbecillitas huius regulæ. * Tractare. * Accuratè. f Ejuſmodi conjecturas aliter tractari *non licet. Nam rectè* diffiniri nullo modo poſſunt, proderunt tamen, licet luminis omninò claritatem ſecum non afferant: illam certè poſtmodum eorum beneficio nanciſcemur:

g Examen ſeu adminiculum. g Siquidem cum ad experimentum ventum ſit, ſi error admiſſus erit, nexus literarũ cum ſtare non poſsit erit indicio.

h Cautio. h Verùm nolo prætermiſſum: ſicubi in paucioribus dubitabitur, de quibus ſtatim diffiniri non poſsit, vt minori cum labore veritas eruatur, ad regulas ſemper, quæ magis catholicæ videbuntur, vt parciùs fallant debere recurri.

CAPVT

CAPVT XIX.

De continuato orbiculari ſcripto interpretando exemplum.

NVnc autem quomodo orbiculare continuatum ſcriptum interpretetur, exemplũ tradere videtur oportunum. Difficillimis enim in rebus nulli aut labori, aut diligentiæ parcere ſemper conſentaneum exiſtimaui. Exemplum ſit tale.

Primo tres ſibi ſimiles qui vidétur characteres etiam paulò poſt ſequentibus verbis implicari, conjecturam nobis replicatæ dictionis indubitatè præſtabit. Primæ ergò initium ex ſcripti initio, finis verò poſt chracterem, qui ſimiles illas ſequitur erit; vt ſit penultimus ter replicatus. Idq; ex ſequenti diverſo characterũ ordine conijcimus: eruntq; ſeptem literis conſtantes

dictiones. Lineis ergò intercidimus, vt ab alijs ſeparemus. Præterea, quæ ſecundam hanc ſequitur dictionem ex illius primo & ſecundo duplicato charactere, etiam paulò poſt ſequenti dictioni characterum analogiam congruere videtur. Initium igitur ex inventæ jam dictionis fine, finis verò ex ſecunda dictione, cum duæ ſimiles ſequantur, lineolis ab alijs ſex illas literas ſequeſtramus. Tandem duæ ſimiles cum diſsimili præcedent, & etiam ſequenti ter quater ſcripto replicari videntur, conjecturis quas ſæpè diximus, ab alijs eligemus: ſic aliquibus jam cognitis facilè ſcriptum totum interpretabitur.

Capvt XX.

Duos eſſe modos orbicularis compoſitionis, quæ quàm alphabeti numerus expoſcit characteribus implicatur, tùm primus quomodo deprehendatur, & interpretetur.

a Tranſitio.

His, quæ dicta ſunt, *a* ſuccedit auctior characterum numerus, quàm alphabetū habet, vt id etiam ad obſcuritatem conveniat. *b* Eius generis duæ formæ ſunt, vt proximo volumine dictum eſt: *c* altera enim eſt, cui id genus characteres à Rotæ diſpoſitione accommodatur: alteram in qua aliunde aſportantur, *d* Vnde initio diſcrimen inter vtramque ex eorum effectu colligere eſt: *e* quod prima, etſi paucioribus figuris, quàm antea implicatur, nulla tamen earum munere vacabit: nec verbum aliquod pluribus, quàm expoſcat ratio, notabitur.

b Diviſio.

c Genus.

d Diſcrimen.

e 1. De primo genere de quo & lib. 2. ca. 10.

notabitur. Sed earum figurarum exceſſus rariori repetitione penſabitur. *f* Verùm ſi aliquo modo illas ocioſas licet appellare, non alia ratione ſic dicentur, quàm ex numero, quòd plures in Rota ſint, quàm vſus expoſcat: licet immeritò ſic appellandæ ſint, cum id nominis in alias alterius generis potius cadat, quæ deſides ſunt. *g* Vnde falli non dedecet dicere eos, qui aliter ſentiunt, qui id genus figuras primi modi ocioſas, & vacuas appellarint. Sed de nomine ſatis. Primum igitur de prima ſpecie, quemadmodum illa deprehendatur, mox vt interpretetur conjecturas afferemus. *h* Figurarum ergò numerus ſi legitimum exceſſerit, hunc modum ſatis explorabit. Quot enim vicenarium numerum tranſilierint, vel binarium & vicenarium vt ſummum: tot ibi ſuperfluos eſſe colligetur. *i* Verùm vt alterum genus ab altero internoſcatur, hoc obſervatio ſimilium partium præſtabit. Nam analogia in ſpacijs ſervabitur: vt quatenus poſsit obſervari, intervalli ſimilitudo ſit, huius formæ ſcriptum eſſe deprehendetur. *k* Poſſet idem etiam de numero characterum dici, niſi interdum caſuum inflexio deciperet, non oberit tamen experiri an illo etiam hoc agnoſci poſsit. Nam ſi caſuū inflexione numerus variabitur, id ex conſequentibus deprehendi poterit. *l* Deprehenſa ſcripti forma ad interpretationē ſuperiorū regularū vſus acceſſerit. Perinde etiā eſt triginta vel quadraginta characteribus notari, ac ſi non pluribus, quàm oportunis ſcriptum eſſet, ſic eadem

f Ocioſæ, quo ſenſu primi generis ſuper numerariæ notę dici poſſint.

g Error aliorū.

h 1. Regula.

i 2. Regula.

k 3. Regula.

l 4. Regula.

m Diſcrimē huius à priori genere.

ſervatur characterum analogia. *m* Id tamen inter vtunque modum erit diſcriminis: vt quot ſupra vigenarium numerum characteres excreverint, tot retrogrado ordine diſtabit ab eo vera characteris poteſtas, in quo, vti dixim⁹, debita ceciderit literæ poteſtas, idq́; indictionibus paulò diſtantibus, in proximis autē idem erit vſus, quem ante memoravimus. *n* Sed hoc huius exempli experimento clarius liquebit.

n Exemplum ꝙ ſupra quoq; exſtat lib. 2. ca. 10. pag. 99.

Ex duo detriginta characteribus, qui dato ſcripto videntur, octo conjicimus eſſe deſides. Prima dictio vti dixim⁹ Hostivm dicit, T character in tertia ab hac dictione M dabit poteſtatem, ſi hinc octo literas in noſtro alphabeto ante prætermus C dabit, quę vera erit characteris poteſtas. Vltimus character primæ dictionis M, in ſecundo verbo ſine literarū prætermiſsione ex proximitate O & P dabit. Res quia per ſe clara eſt, lon-

eſt, longioribus indulſimus * verbis. *o* Poſſet tamen ne fraus detegetur numerus non excedere, ut eædem figuræ quarum eſt uſus aliàs vacarent: ſed hoc in utriuſque ſcribentis & amici damnum verti poſſet, ut ne ille quidem, ſi navus data opera non eſſet, intelligeret, quid ſcriptum ſit. Quare qui hoc ſcripti genere utuntur ne committant, ut quod utriuſque plurimi intereſt, amicus non intelligat hunc aſtum prætermittunt.

* Parcimus aut pepercimus.

o Aſtutiæ cuiusdam, quæ & ipſa quoq; adhiberi poſsit, reiectio ſeu improbatio.

CAPVT XXI.

Quomodo alter orbicularis compoſitionis modus ocioſis characteribus involutus deprehendatur & interpretetur.

RESTAT huic affinis alter modus, in quo ſuperfluus literarum numerus ocioſus eſt, quod nullo literarum munere fungitur: ſed dictionibus interpoſitus literarũ & ſyllabarum nexum conturbat. Quare de illo quemadmodum eiuſmodi figurarum numerus cognoſcatur verba faciemus; mox quinam illi ſint, videbimus. *a* Primum itaque eius rei characterum numerus coniecturam dabit. Nam quot legitimo numero ſupercreverint, tot ibi ſuperfluos eſſe arguetur. Hactenus poterit genus tantum deprehendi: verùm ſupereſt videre quid ſit, quod hanc à ſuperiori ſpecie diſcriminet. *b* Hoc ſimilium partium obſervatio indicabit, ſi aliqua illarum analogiam in intervallis non ſervaverit. *c* Præſtabit tamen in ea accu-

a 1. Regula.

b 2. Regula.

c Cautio.

rata uti diligentia, ne aliud verbum in eius locum ſumatur, & ſimilitudo decipiat, vel alius inflexionis caſus ſit, unde poſſet provenire analogiæ ſimilium diſcrimen. *d* Proderit ad hoc etiam duarum vel trium figurarum ſimilium, ſicubi fuerint, quæ ſibi ſtatim & aliarũ poſtmodum quæ ſpacijs relictis ſuccedant, nexum expendere. Ex priorum enim ſimilium concurſu, quæ in verbi initio fit, & aliarum ſequela in eodem verbo ſpacijs intermiſsis, ſive plures duabus primæ ſint, ſive plures adhibito accurati judicij examine deprehendi poterit, ut ille ſequi & ſtare poſsit. Alibi enim uno tantũ intermiſſo ſpacio, vel duobus poterit ſimilis ſuccedere, alibi verò fortaſſe non, quod in primis & noviſsimis verborũ characterib⁹ faciliùs agnoſcetur. Sic & de pluribus, quod rem ipſam expendenti palã fiet. Sicubi igitur vel quia ſpacia plura, vel quia pauciora ſint, non videbitur rectè ſcriptũ ſuccedere, ocioſos ibi characteres citra ambiguuum interjectos eſſe colligetur.

d 1. Regula.

e Sed huius rei difficilior eſt obſervatio. Nam rariſsimè evenit, ut quoties relictis ſpacijs alicuius verbi nexus ſequi non poſſet, & ſupponetur certæ dictionis vel eorum characterũ certa cognitio. Eius rei regulas tradere nimis laborioſum videtur, nam verba nõ pauciora magno oporteret volumine colligere. Atqui hæc ipſa poterunt meliùs urgente caſu acri interpretis judicio decerni, quàm ante illum diffiniri, & ſatis explicari hæc quib. in verbis huiuſmodi characteres reponantur indicabunt. *f* Cęterũ ut illi dignoſci

e Difficultas huius regulæ.

f 2. Regula.

dignoſci poſsint, ſupereſt videre. Primus ergò modus hic ſervabitur, ut ſi quod verbum ex ſimilium analogia cognoverimus, in quo characterem unum vel plures deſides videamur deprehendiſſe: & alibi verbũ ſit, quod noviſsimo loco ſimilem illis habeat figuram, ex ijs, quæ ſuſpicionẽ habebunt ſingulis alphabeti ſeries ad eam uſq; perducatur. Quod ſi in illam poteſtas cadet, quæ verbũ non poſsit terminare, cuiuſmodi ſunt B, F, G, H, P, Q, Z, eam, ut dictum eſt, abſque dubio uti fruſtratoriam à ſcripto repellemus. Hoc etiam liquebit ſi idem alphabeti ordo ad alias duas pluresſque ſimiles initio verbi poſitas extendatur, in quas literarum poteſtas inciderit, quarum nexus ſtatim ſequi non poſſit, ut puta B C, F G, P Q R, & ſimiles. g Hoc tamen fiet, ſi non alius præter eorum numerum quem deprehendimus, poſtea medius interponatur, nam ſic facilè fieret, ut etiam interiectis huiuſmodi characteribus in illis nexus ſequeretur, veluti ſi nullus eiuſmodi character eſſet interpoſitus, licet hoc ex illis ſolum poſſet provenire, hoc eorum numero reddente, inde colligi licebit, hunc etiam characterum numerum, qui intra illud ſpacium includuntur, habita tamẽ intervalli ratione: intra maius enim ſpacium plures figuras interiectas eſſe propius erit credere, ut ſi duarũ ſimilium figurarum occurſus in proximo verbo ea ratione P & Q poteſtatẽ ſuſciperet, quæ verbi initio ſtare nullo modo poſsint, qa duæ, quæ præcedunt, proxime N & O connectuntur, de illis primum

g Exceptio.

primum ſi judicium. Quare ad intervalli primum diſtantiam earũ numerus exiſtimabitur. Quod ſi etiamnũ de earum numero dubitetur, aliarũ ſimilium ſequela poterit ambiguitatem tollere, unde partes ad hoc oportunas præſtabit elegiſſe, in quibus propter ſimilium analogiam non difficile ſit verba interpretari.

Capvt XXII.

Proximi ſcripti interpretandi exemplum.

Potuiſſem exemplum prætermittere: ut hic modus ad ſuperiorũ formã deberet accommodari, ne toties illud inculcarẽ, quod minùs videri potuiſſet neceſſarium, niſi illud rei difficultas quæſiviſſet: illud tamen hoc erit.

Ex

Ex characterum itaque diverſorum numero, qui ſeptē & viginti recenſentur, ſeptem prima fronte ſolum huiuſmodi interiectos eſſe ſcriptū indicat. Deprehendendi verò illos modus primus erit quòd ex ſimilium, & aliorum analogia, quam cum prima dictione parem ſexta retinet, idem verbum utrobiq; poſitū conijcitur: ſiquidem tres primæ figuræ, quæ præcedunt in utraque parte, diſsimiles ſunt, & mox quæ ſequuntur ſimiles. Vnum verò analogiæ diſcrimen eſt, quod figura, quæ inter eas utrobique inſeritur, in primo verbo poſt primam ſimilem collocatur, quæ hæc eſt I, in altera ante tertiam V. Vnde illas conſentaneum eſt ocioſas eſſe, & dictiones perturbare, & proinde ex tòto ſcripto repelli debere, & in marginali loco ſervari, donec ex illis, quæ conſequuntur, certo licebit agnoſci deſides illas fuiſſe. Idem obſervatur in alijs tribus partibus, quarta, decima, & undevigeſima, ubi omnes ex tribus conſtare literis videntur, & eandem analogiæ habere rationem: dolum tamen eſſe in duabus ultimis, quod in decima ante ſimiles eius figura S ponitur, in ultima verò inter eas alias conſpicitur H: Vnde par eſt credere in illis dolum latere, quo minus idem verbum ter repetitū eſſe videatur. Quare oportunum erit, illas, ut antea factum eſt, excludere. Eadem ratione arguetur verbum octavo loco poſitum cum eo, quod quintodecimo collocatur, idē eſſe, quod non alia re utrumq; differre videatur, quam horum characterum interpellatione Λ C. Quare cum

illis

illis paria geri conveniet. Reſtaret, ſi ſeptē ſint huiuſmodi characteres, unum tantũ agnoſcere, cuius notitiam, ſi per analogiam venari non poſſumus, deprehendere. Si per coniecturas igitur verbum licebit eligere, quod analogia aſſentiente (de quibus facta eſt mentio) primæ & ſextæ pari poſsit accommodari, QVESTVS utrobique ſcriptum eſſe par erit affirmare. Vnde quod * noviſsima primi verbi figura eadem eſt cum prima ſextæ dictionis, ſi ducta alphabeti ſerie ad eam ſimilem poteſtas protrahetur, R in illam non Q poteſtas incidet, quæ litera, quia præcedit proximè in alphabeto eam, quæ prima eſt in verbo QVESTVS: colligi inde poterit eam, quæ ſupereſt ut cognoſcatur, intra illud ſpacium mediam collocari, camque pari ratione par erit exiſtimare eſſe, quæ in tertia dictione primam figuram ſequitur D R. Sublatis in hunc modum ocioſis characteribus, qui ſcripti interpretationem impediebant, cætera ad ſuperiorum regularum * perſcriptum diſſolventur.

* Quoniam.

* Præ.

FINIS LIBRI TERTII.

IOAN-

IOAN. BAPTISTÆ PORTAE NEAPOLITANI DE OCCVLTIS LITERARVM NOTIS.

LIBER QVARTVS.

PROEMIVM.

BEnè *a* habet: difficilimam operis partem abſoluimus, & obſcuras tùm deprehendendi, tùm interpretandi notas videmur modos ſatis tradidiſſe: nunc id ſolum videtur reſtare, ut labor minor ſit illis, qui in hac diſciplina nondum ſatis profecerunt: nempè tabularum uſum & canones exponere. Quod ubi peractũ erit, nil relinquitur amplius, quò minus huius operis titulo planè ſatisfeciſſe videamur, ſi priores libri ſatis probè ſuo officio functi ſunt, & benevolos lectorum animos hactenus promeruerunt. *b* Harum tabularum uſus ad interpretandum non parũ affert adiumenti. Siquidem dictiones, in quibus vocalium & conſonantium variatur poſitio quæſivimus. Vnde non modò in ſimplici characterum permutatione inveniendi verba, quæ ad ſcriptũ accommodentur: verùm etiam in Rotæ revolutione habendæ ſimilium analogiæ, ut quærendis in verbis difficultas adimatur, quorum non facilè alioquin ſubeſſet recordatio. *c* Vbi præſtare conati

a Tranſitio.

b Tabularum ſequentium utilitas.

c Diligentia auctoris.

conati ſumus, ut pauca huiuſmodi verba videantur prætermiſſa, & ea quorū meminimus recto eſſent ordine diſpoſita. Neque enim diffiteor aliqua potuiſſe prætermitti, quæ memoriæ non obvenerant. Sed neque in omnium recordatione fuit mihi admodum elaborandū; id namque nimis moleſtum fuiſſet; alioquin parum neceſſarium, cui rei deeſſe noluimus; ne quid lectori relictum videretur, quod ad præſentis operis utilitatem & facilitatem ſpectare potuiſſet.

Ratio uſus tabularum ſimplicis permutationis.

a Supra l 3.c.8.

Dictum *a* eſt ſuo loco in interpretando utile eſſe verba primum ſeligere, quæ ex paucioribus literis conſtarent, quod illa inter rara numerentur: cuiuſmodi ſunt, quæ non pluribus, quàm quatuor literis conſlantur, paucioribus tamen vel una abſoluuntur, ut interpretandi initium à facilioribus ſumeretur. Nam & verba proſequi, quæ plures habent literas, & mihi multo prolixiùs, & moleſtiùs fuiſſet, & interpreti fortaſsè parum utile in judicando. *b* Difficile enim admodum fuiſſet ex multiplici verborum numero proprium verbum accommodare. Quod ſi quis ex ſimilium occaſione hoc exiſtimet neceſſarium, poterit ad harum exemplum ſuas tabulas conficere. Nam ſi in proximis mox tabulis eiuſmodi verba recenſebimus, hoc præſtabitur ſimilium analogiæ cauſa: alioquin labor propè immenſus futurus fuiſſet

b Cauſa ob quā ab auctore confectæ ſunt ſequentes tabulæ.

c Methodus.

fuiſſet dictiones omnes annumerare, & proinde oportunius lectorem ad dictionarium remittere. *c* Primum itaque à ſingularitatis numero inchoabimus, mox ad pluralitatem ordine procedetur. *d* Harum tabularum uſus & dictionum occurſus non minus proderit literarum aliquot poteſtatem ignoranti quam eas cognoſcenti. *e* Non diffiteor tamen, conſonantium à vocalibus paratam habere diſcretionem, & priorum aliquam literarum notitiam, præſtare. Nam hoc modo in paucioribus eſſet ambiguitas, & proinde minus oporteret vagari, & conſequentium opinio præſentium notitia magis firmaretur, ut certius judicium videri* poſſet. Earum igitur uſus duplex *f* erit modus, alter quem ſectabitur, qui conſonantium & vocalium cognitionem diſtinxerit, vel aliquam verbi figuram cognoverit: alter, quem ſectabitur, qui nullam harum qualemcunque notitiam haberet, ſed à facilitate convenit inchoari. *g* Si à conſonantibus igitur vocales diſcretæ ſint, & reſtet ſolam diſtinctam ſingulis characteribus poteſtatem aſsignare: verba ea quærentur, quæ ſervata locorum analogia vocales & conſonantes retineant; *h* ut ſi in verbo quatuor literarum prima & quarta figura conſonantes ſint, & duæ mediæ vocales, dictio eſſe poſsit DEVS, in qua conſonantes & vocales ſecundum eandem analogiam concurrunt. *i* In hac tamen proportione non ita facilè poteſt verbi certitudo diffiniri, quòd eiuſmodi plures poſsint conſonantes & vocales

c Methodus.

d Cuinam inſervire poſsint.

e Correctio.

* Ferri.

f Vſus.

1.

2.

g De I. uſu regula I.

h Exemplum.

i Imbecillitas huius modi.

vocales variari, quemadmodum in tabulis videbitur. *k* Quare in ſimili analogia, ut minus laboris ſit, aliquot characterum ſingularum paratam habere notitiam oporteret. Nam quò rarior aut frequentior ea locorum proportio erit, per quæ vocales & conſonantes diſponantur, eò certior, vel incertior erit quæſiti verbi coniectura. Vnde ſi vocalium, & conſonantium poſitio ſatis erit, ut eius modi analogia & ratio in uno tantum verbo reperiatur, dubitandi omnis occaſio tolletur, cum eius rationis proprietas uni tantum verbo conveniat. *l* Huiuſmodi erit, ſi in dictione quatuor literarum prima vocalis ſit, quia in eum modum una tantum dictio reperitur *Vrbs*, dubitatio ulterius non procedet. Quoties itaque eiuſmodi verbum in ſcripto occurret, præſtabit illud eligi, ex quo certior conſonantium & vocalium etiam primo intuitu cognitio haberi poſsit. *m* Quod ſi nulla vocalium & conſonantium diſcretio procedet, poterit nihilominus fieri coniectura, licet ſic illæ diſponantur, ut in eum modum plura verba ſint, & proinde minor fuiſſet futura certitudo. Hoc fiet ex ſimilium coniectura. *n* Veluti ſi in quatuor unius dictionis literis prima & quarta eædem figuræ ſint, rurſus ſecunda & tertia ſimiles, ut provenit in Esse, Ecce, *Svvs*, & huiuſmodi alijs dictionibus, quæ inſigniores, & quarum numerus quinarium vel ſenarium non excederet. Tùm enim ad dirimendam earum controverſiam frequentium & minus

k Adiumentũ ſeu reg. 2.

l Exemplum.

m 3. Regula.

n Exemplum.

minus frequentium literarum ratio uſum ſuppeditabit. *o* Nos in his tabulis latini, & vulgati ſermonis Itali dictiones tantum repoſuimus: Nam idem in cæteris linguis præſtare & prolixitate nimis moleſtum fuiſſet, & parum neceſſarium. Quod ſi occaſio poſtulaverit, ut idem fiat in hiſpano, vel gallico aliovè ſermone ad horum exemplar quivis eius idiomatis verba poterit invenire, eaque in tabulis diſponere.

o Cur auctor latina & Italica Verba tantum digeſſerit.

TABVLA PRIMA

Ex ſolis vocalibus conſtituta

à è i o u

ex conſonantibus non reperitur.

TABVLA SECVNDA

Ex duabus literis conſtituta.

Tranſpoſitio prima.

prima & ſecunda vocalis

ea	ij
ei	„io
eo	

Tranſpoſitio ſecunda ex conſonantib. non reperit.

Tranſpoſitio tertia.

Prima vocalis, ſecunda conſonans.

		id	oh	ut
ab	en	„il	os	
ac	es	in		
ad	et	is		
ah	ex	it		
„al				
an				
at				

Tranſpoſitio quarta.

prima conſonans, ſecunda vocalis.

da	de	„li	do	„fu
„fa	„fe	ni	„lo	tu
„la	„le	ſi	„ſo	
„ma	me			
„ſa	ne			
	re			
	ſe			
	te			

TABV-

TABVLA TERTIA
Ex tribus literis conſtituta.

Tranſpoſitio prima.
trium vocalium

aio	eia	„iua	oua	„vai
aue	eoo	iui	„oue	via
aui	eua		ouo	vie
auo	eue			„voi
				vua
				vue

Tranſpoſitio ſec ex trib. conſ. non rep.

Tranſpoſitio Tertia
Prima & ſecunda voc. tertia conſ.

ais	eam	jam	vah
ait	eas	ijs	vim
aut	eat	jus	vir
	eis		vis
	eos		vix
	eum		vos
			vox

Tranſpoſitio quarta converſa præc.
Prima & ſec. conſ. tertio vocalis.

„fra	„dre	„chi	pro
ſta	„tre		ſto
„tra	ſpe		

Tranſpoſitio quinta.
prima voc. ſecunda & tert. conſon.

abs	eſt
ars	
arx	
aſt	

Tranſpoſitio ſexta con. præ.

Prima, & ſec. conſ. tertia voc

,,dai	,,bei	cio	noe	cui
,,fai	beo	dij	,,poi	duo
,,gai	dea	dio		fui
,,hai	dee	fio		,,hai
,,lai	dei	,,mia		hui
,,mai	deo	,,mie		hic
,,rai	,,lei	,,mio		qua
,,ſai	mea	pia		quæ
	meæ	pie		qui
	mei	pij		quo
	meo	pio		ſua
	,,neo	,,ria		ſuæ
	,,rea	,,rie		ſui
	,,ree	,,rij		ſuo
	rei	,,rio		tua
	,,ſei	,,ſia		tuæ
	zea	,,ſij		tui
		,,zia		tuo
		,,zie		
		,,zij		
		,,zio		

Tranſpoſitio ſeptima.

Prima & tert. vocalis. ſec. conſ.

,,aco	edi	ibi	,,oca	una
acu	edo	ibo	,,oda	uni
ago	egi	ida	odi	uno
ala	ego	ima	,,odo	
alæ	eme	,,ime	ora	
,,ali	emi	imo	oro	
alo	emo	ira	,,oſa	

ama

ama	„era	ire	„oſo
„ame	ero	iri	
„ami		ita	
amo		ite	
ani			
ano			
ara			
„ari			
aro			
axe			
axi			

Tranſpoſitio octava con, pr.
Prima & tert. con. ſecun. voc,

das	„deh	bis	bos	cum
dat	dem	cis	cor	cur
fac	des	cit	cos	duc
fas	det	dic	„con	dux
fax	fel	hic	dos	fur
hac	fex	his	hoc	lux
has	hæc	nil	hos	mus
his	hem	nix	mox	nux
hos	lex	ſic	non	pus
lac	mel	ſis	nos	ſub
mas	nex	ſit	nox	ſum
nam	per		ros	ſus
pan	pes			
par	res			
pax	rex			
ſal	ſed			
ſat	ter			
tam				

TABVLA QVARTA.

EX QVATVOR LITERIS CONSTITVTA.

	Tranſpoſitio prima	veie
	Quatuor vocalium.	veio
	jove	viva
avia	jovi	vive
	juvo	vivi
		vivo
		vivu

Tranſpoſitio ſec. cō.pr.quatuor cōſ. nō repe-
Tranſ. tert. (ritur.
Tres primæ voc. quarta conſ.

aiax	eius	oves	viam
avem	evam	ovis	vias
aves		ovum	vijs
avis			vuam
			vuas
			vuis

Tranſpoſitio quarta c. p. tres pr. conſ. quarta
Tranſp. quinta. (voc. non reperitur.
Duæ primæ voc. tert. & quart. conſ.

præ	fleo	„cria	fluo
„ſtai	„ſtea	ſcio	„grue
		„ſtia	grui

Tranſpoſitio ſep.
Prima voc. reliquæ conſonantes.

„baia	„beve	„cioe	bove	„gavi
„baie	„deve	diei	bovi	queo
„baio	„devi	diva	cova	quia
caio	leva	divæ	„covo	
cava	levo	divi	„dove	
cave	meio	divo		

cavi

cavi	„neve	„giva
cavo	nevi	„givi
„ dava	ſevi	nive
davo		„piva
fava		
„fave		
favi		
„have		
lava		
maio		
nave		
navi		
navo		
raia		
raie		

Tranſpoſito nona.

Pr. & vlt. voc. reliquæ conſonantes.

abba	ecce	igni	offa	vltimo
abde	ægra	illa	olla	vlta
abdo	ægre	ille	ollæ	vrbe
adde	ægri	illi	olli	vrbi
addo	ægro	illo	„ondra	„vrla
agna	„elle	immò	„onde	„vrli
agnæ	„ello	indi	„opra	„vrlo
agni	„enſe	ipſa	orba	vrna
agno	erga	ipſe	orbe	vrnæ
agri	„erge	ipſi	orbi	vrſa
agro	ergo	iſta	orbo	vrſæ
alba	erra	iſte	orca	vrſi
albi	„erri	iſti	orci	vrſo
albo	„erro		orco	vſſa
alga	„erta		„orma	vſta

„alla	eſca	„orme
„alle	„eſce	„orna
„alli	„eſci	„orni
„allo	„eſco	orno
alma	„eſſa	„orſa
almæ	„eſſe	
almi	„eſsi	
almo	eſto	
alta		orſa
alte		orta
alti		ortæ
alto		orta
ambo		oſſa
anna		„oſſe
anne		oſsi
anno		„oſſo
ante		„orte
anſa		orto
„apre		
apri		
apro		
arca		
arcæ		
arci		
„arco		
arcu		
argo		
„arma		
„armi		
armo		
„arpa		
arra		

Tranſpoſ.

Tranſpoſitio decima. c. p.

Pr. & vlt. conſ. reliquæ voc.

haud	beas	dijs	boas	duas
laus	bees	fiat		duos
	beat	fiet		ſuam
	beet			ſuas
	deam			ſuis
	deas			ſuos
	deis			ſuus
	deos			
	deum			
	deus			
	meam			
	meas			
	meis			
	meos			
	meus			
	reon			

Tranſpoſitio vndecima.

Pr. ſec. & quar. voc. ter. conſ.

aita	jano	
„aito	joci	
audi	joco	vaca
aula	juba	vaco
aulæ	julo	„vada
aura	juno	vade
auſa	jure	vadi
auſo	juro	vado
		vagæ
		vagi
		vago
		vale
		vana

vana
vanæ
vani
vano
vaſe
„ veda
„ vede
„ vedi
„ vedo
vela
„ vele
veli
velo
vena
venæ
veni
vera
veræ
veri
vero
veto
vici
vidi
„ vile
vili
vina
vini
vino
viri
viro
viru
viſa
viſo

viſo
viſu
vita
vitæ
viti
vito
voca
voce
voco
vole
„ voli
volo

Tranſpoſitio duodecima. c: p.

Prima, ſec. & quar. conſ. ter. voc.

clam	fles	flos
cras	ſpes	
flas	ſtet	
flat		
ſtas		
ſtat		

Tranſpoſitio decima tertia.

Prima, ter. & quar. voc. ſec. conſ.

abeo	egeo	idea	obeo
abij	egui	ideo	obij
acui	æque	ineo	ocio
acuo	equi		ocia
adeò	equo		ocij
alia	eruo		odio
alij	exeo		olea
alio	exui		olei
apio			oleo
aqua			

aquæ

aquæ
area
areæ
areo
arui
aruo
aſia

Tranſpoſitio decima. quarta. c: p.
Prim. ter. quar. conſ. ſec. vocali.

dans	dent	hinc	fons	hunc
dant	mens		mons	tunc
hanc			poſt	
mars				
pars				

Tranſpoſitio decima quinta.
Prima & ter. voc. ſec. & quar. conſ.

abel	edas	ibam	opes	vras
abis	edes	ibas		vres
acus	edet	ibat		vris
alam	edax	ibis		
alas	epar	ibit		
ales		idem		
alis		iram		
alat		irim		
alet		iras		
amem		item		
amen		itis		
ames				
amet				
amer				
amor				
amas				

amat
ames
apes
aras
ares

Tranſpoſitio deci. ſex. & vltima com. præ. Prima & tert. conſ. ſec. & quar. voc. Quia multas in ſe retinent tranſpoſitiones, facilioris intelligentiæ gratia in plures partiemur.

Conſonantes & vocales ſimiles.

papa	bibi	momo	
rara		toto	coco.

Vocales ſimiles ſolum

„bara	bene	bibi	bolo	fuco
„cada	„bere	bini	bono	luco
cama	deme	cibi	colo	luſu
caſa	fece	diti	cono	luxu
dama	fede	fidi	dolo	
„dara	„fele	fili	domo	
data	ſere	fini	dono	
faba	geme	„lidi	foco	
fama	„lece	miſi	foro	
fata	lene	niſi	homo	
gaza	„mele	ridi	„lodo	
lata	nece	riſi	loro	
lava	„pece	tibi	loto	
laxa	pene	vidi	modo	
maga	„pere		moto	
mala	pete		nodo	
nata	„reſe		nolo	

pala

pala	rete	noto
,,para	ſæpe	,,poco
rapa	ſere	polo
rara	tedæ	pomo
rata	telæ	pono
,,ſala	teme	poro
ſana	tene	roco
ſata		rodo
,,tana		rogo
		roto
		,,ſodo
		ſono
		tono

Conſonantes ſimiles. c. p.

pape	ceci	bibo	coce	bubo
rara	ceco	dido	nono	rare
rari	dedi		tota	ruri
raro			toti	tuta
			toto	tute
				tuti
				tuto

diſsimiles omnes.

baſe	cela	bima	bona	,,buco
baſi	cæli	,,cima	coce	cubo
cado	cælo	,,crime	,,coda	cudo
cane	cæno	cito	,,core	curo
cano	cœpi	,,dica	,,cori	dúco
,,capi	cæra	,,dice	,,coſa	dumo
,,capo	demi	dici	,,coſi	fuco
cara	dena	dico	cote	fugo
caræ	fera	dira	coxa	fumo
cari	heri	diræ	doli	fune
				caro

caro
cato
dabo
„dame
date
fagi
fago
fame
„fete
„fati
labe
lati
loto
laxe
laxi
magi
mago
mali
malo
„mani
„mano
naſi
naſo
nato
pace
paci
pali
palo
„pave
„pate
pati
„pato

hero
„meco
„mela
„melo
„meni
„meno
nemo
nero
„pela
„peli
„pelo
„reca
„reco
remi
remo
„teco
„tede
„tela
teli
telo
„temi

diri
fico
fida
fide
fila
„file
fimo
fine
fina
„fino
libo
lima
limæ
limo
nido
nolo
nito
pica
pico
pila
pino
pira
rigo
rima
rimæ
„rimo
„riſa
„riſe
„rido
ſimæ
ſimo
ſine

domi
domo
„dove
„doſa
„dota
dote
„foce
„fora
„goda
„gode
„gola
hora
horæ
loca
loci
„loda
„lode
„lodi
lora
lota
mola
molæ
mora
mori
„noce
„noci
„node
nodi
nola
noli
„noma
„nome

fure
furo
fuſe
fuſi
gula
humi
humo
luca
luce
ludi
ludo
„lume
„lumi
luna
lupa
lupo
mali
mulo
mura
mure
muri
muta
mute
muto
nubo
nuto
pura
puræ
puri
puro
puta
puto
rado

rado
rami
ranæ
rapa
rape
raræ
rari
raro
ſale
ſali
ſalo
ſane
ſani
ſano
tace
„taci
tale
tali

„nomi
nota
notæ
noti
noto

„poca
poli
poma
pomi
rode
roma
roſa
roſæ
„reſe
rota
rotæ
„ſoda
ſola
ſola

rubi
rubo
rube
ruga
ſuda
ſude
ſudi
„ſudo
tuba
tubæ
tubo

ſole

ſole
„ ſoma
„ ſome
ſona
zona

Ratio vſus tabularum continuati ſcripti, in quo characterum figuræ permutantur.

ERat *a* in animo ad hanc rem ſex literarum, quæ varijs modis tranſponi poſſent, in tabulis nexum proponere: quod is numerus potiſsimus videbatur. Nam plures literas eodem modo colligere, nimis moleſtum erat, vt ſolum hoc opus vel in magnum volumen excreſceret: pauciores verò parum fœcundum. Verùm hoc etiam viſum eſt ſatis laborioſum, & parum neceſſarium: nam ad ſimiliũ figurarum rationem multis modis poterat ſubſequi characterum nexus, vnde labor futurus fuiſſet parum vtilis inter tot literarum combinationes, quæ ſecundum ſimilium analogiam in ſpacijs pari modo de vera indicare procederent. Quare conſilium hoc ſatius prætermittendum duxi, quam rem nimis moleſtam aggredi, alioquin parum vtilem. *b* * In cuius * rei loco binarum dictionum tabulas proponimus, vbi modo ex duarum ſimilium figurarum poſitione altera ſubſequentis initio ponitur nemo inter trium ſequelã diviſio vel poſt primam, vel poſt ſecundam cadit. Idem ſervabitur & in quatuor ſimiliũ concurſu, vt modò poſt primam modò poſt ſecũdã incidat partitio. Eas tabulas ritè &

a Quid in animo habuerit auctor.

b Seq. tab. ratio
* Eius * igitur.

 ſuo

ſuo ordine diſtinximus, vt facilè cuiq; obviam fiat, quæ quoque loco verborum partitio quærenda ſit, vt lector faciliùs intelligat. Ad hoc viſum eſt eadem ratione tabulas eorum verborum adjicere his quæ inſigniora viderentur, quod plures ſimiles, & varias figuras pluribus in locis, modò bis, modò ter remaneat: quarũ aliæ ſtatim ſuccedũt, aliæ verò interpoſitis *alijs* procedunt: Quæ omnia etſi cui minus vtilia poterunt videri, quod vel rem ſic ſubſequi neceſſarium non ſit, & ſæpius aliter contingat: & inter plura eodem modo ſe habentia indicatu difficilimũ ſit, quod potiſsimum debeat eligi: quia tamen ea obſervatio ad rem pertinere viſa eſt prætermittendam non duxi. Nam ea, quæ hoc modo incerta ſe habent, conſequentium regularum judicio poterunt confirmari, vt inter plura tollatur ambiguitas.

Vocales ſolæ, quæ principio vnius, & fine alterius dictionis eſſe poſſunt.

anima	atque
ille	etiam
dei	iovis
ego	omnis
tu	vides

Conſonantes ſolæ quæ in fine vnius, & principio alterius eſſe poſſunt.

hoc	caput	nos	ſapientes
illud	dabit	et	tenet

ah

ah	habet
nil	licet
num	manus
non	negat
amor	rogat

Cum ſimiles tres vocales erunt, & diviſio cadit apud ſecundam.

aucupij	judicio
judicij	jaceo
alij	juno
eoo	omne

Si apud primam.

tibi	ijsdem

Si quatuor vocales in medio.

Tiberij	ij
eoo	oone

Si quatuor apud primam.

tu	vuula

Tabula notabilium dictionum, in quibus ſecundæ, tertiæ, quintæ & ſextæ duplicantur.

„ abbaſſarſi	accurro	„ afferro
„ abbattimento	„ affatto	„ alletto
accommodo	„ effetto	appello
affeſſor	„ effettuatto	immiſſum
aſsicco	„ erraſſe	accurro
aſsicceſco	immitto	offella
attollo		efferramenta

Tabula dictionum, in quibus ſecunda & ter tia duplicatur, etiam conſonante ſequenti.

„ abbracciamento	agglomero	efflagito
„ abracciare	agglutino	effleo
„ abbreviare	aggravo	effloreo

 acclino

acclino	aggredior	effrænus
acclivis	aggrego	offleo
accludo	applaudo	offringo
accreſco	applico	offriſco
accredo	approprio	oppeleo
affleo	apprimè	opploro
affleo	approbus	opprimo
afflictus	attribuo	opprobrium
affluo	„ebbro	
affrico	eccleſia	

Si ſeptem conſonantes & apud tertiam ceciderit diviſio.

vrbs	phthiſis
ſtirps	phthongus

Si ſex conſonantes & apud ſecundam ceciderit diviſio.

amant	phthiſim
habent	phthongum

ſi in medio

vrbs	ſtrabonis
ſtirps	ſtructuræ

Si quinque conſonantes & apud primam

et	phthiſis
nec	phthongus
amant	ſtrabones
diligunt	ſtructuras

Si apud tertiam.

vrbs	ſtudij
ſtirps	brachij

Duplices conſonantes cum duplicibus vocalibus ſequentibus.

alluvio alluvies annus. ſic & ſimil. dict. reperiri poterunt.

Ratio

Ratio vſus tabularum orbicularis ſcripti, & earum uſus.*

*De quo ſupra pag. 221.

EXpoſcit ratio, vt idem in orbiculari ſcripto, quod in ſimplici characterũ permutatione exequamur: vt tabulas tradituri, in quibus ſimiles figuræ huius ſcripti modò plures, modò pauciores varijs modis diſponentur, earũ nunc vſum indicemus; ne hoc ad ſolã mentis agitationem quis facturus facilius in errorẽ incidat. Nam & difficile fuiſſet, eas dictiones memoria complecti: & lubricum in experimento labi. In quibus tabulis legitimum ordinem ſecuti ſumus: vt primum duarum literarum verba, mox trium & inde quatuor poneremus. Rurſus quemadmodum in illis variæ ſimiles collocentur, pleniſsimam rationem traderemus, vt rem expendenti clarius liquebit. His adjecimus plurium literarum verba, in quibus figuræ ternæ ſimiles initio, medio & fine ſimul concurrunt. Adjunximus præterea binarum dictionum nexum, in quo figuræ, quæ priores dictiones terminant, quæque mox ſequentes inchoant aſsimilantur, vel eædem ſunt, earum dictionum vſus in eo genere ſcripti adjumentum dabit, ad ea ſolum verba inveniendum, in quibus, vt in ſuo loco proximo volumine dictum eſt, reliqua omnis interpretatio firmabitur, & innitetur. Earum igitur vſus, occaſio quoties obvenerit, habebit interpres quo recurrat, vt facilior ſibi aditus pateat ad interpretandum, vbi tabularum ſectiones interpreti, quo loco quæq; dictio quærenda ſit, præfixo titulo indicabunt.

TAB. PRIMA.

DICTIONVM DVARVM SIMILIVM LITERARVM.

ab	de	hi	„il	tu

TAB. SECVNDA

DICTIONVM TRIVM LITERARVM.

Tranſpoſitio prima
prima & ſec. ſimilis.

abi	„del	hic	tuæ
dea	dem	hij	tui
dei	des	his	tuo
deo	det	tua	tum

Tranſpoſitio ſec.
ſec. & ter. ſimilis.

ede	„ahi	„chi?
odæ	nil	

Tranſpoſitio tert.
Prima & vltima ſimiles.

„che	jam	„mio	per	pur
„gai	meo	par	pyr	ſeu

Tranſpo. quint. non reperitur, aliæ vſui (eſſe non poſſunt.

TAB. TERTIA

QVATVOR LITERARVM.

Tranſpoſitiones. 1. 2. 3. 4. omittimus, quia inutiles.

Tranſpo. 5. prima & ſec. ſimilis, reliquæ diſsimiles.

abbas	abeo	dedi	demi	deos	hiat	
abde	deam	deis	demo	„deve	tuam	
abdo	deas	dele	dena	„devi	tuas	

deus

deus	tuba
	tube
	tuta
	tuum
	tuis
	tuus

Tranſpoſitio ſexta c. p.
ter.& quar.ſimilis cæteræ diſsimiles.

„abde	„fede	ſede	actu	nutu
adde	fide	„ſode	cætu	ortu
„arde	inde	„ſude	fætu	potu
aude	rade	vade	fotu	ritu
„cade	ride	„vede	ictu	ſitu
cede	rode	vide	motu	
vide	rude	unde	natu	

Tranſpoſitio ſeptima omittitur.
Tranſp. 8. p. diſſim. reliquæ ſimiles.

aſtu
eſtu

Tranſp. nona prima & ult. ſimiles
reliquæ diſsimiles.

apud	feci	levo	pons	ulla
baſe	fili	libo	quot	ulta
bene	fimi	lido	ſtyx	unca
„bere	fixi	limo	vada	unda
beve	foci	lino	vaga	vola
bibe	funi	ludo	vana	urna
bile	furi	lugo	veda	urſa
bimæ	„lago	lupo	vela	urta
binæ	lato	olor	vena	uſta
bonæ	lavo	oſor	vera	
bovæ	laxo	pars	viſa	
fagi	lego	plus	vita	

Tranſpoſitio decima.

2. & 3. ſimilis, reliquæ diſſimiles.

dabo	tabe	idem	file	vili
faba	tabo	ideo	fili	vilo
fabæ	adeo	bili	filo	
fabi	idæa	fila	nilo	

Tranſpoſitio undecima, non reperitur.

Tranſpoſitio decima tert. prima, tertia & quarta ſimilis.

ritu

Tranſpoſitio quartadec. c. p. omittitur.

Tranſpoſitio quintadec. pr. & 3. ſimilis, reliquæ diſſimiles.

arca	lanæ	peræ	reti	ſive
arcæ	lena	peru	rite	viam
arco	lene	pori	riti	vias
,,bada	leni	poro	rota	unam
coes	leno	pyra	rotæ	uras
coet	lino	pyre	roto	urat
,,creta	luna	pyro	ruta	utar
erga	meos	pura	rute	unam
,,erge	nepa	puræ	ſæva	uras
ergo	,,para	puri	ſævæ	
hali	pari	puro	ſævi	
halo	paro	rate	ſævo	
luna	,,pera	rete		

Tranſpoſitio ſextadec. ult. c. p. ſec. & quart. ſimilis, reliquæ diſſimiles.

hanc	diem	aper	urat	cuma
acie	fiam	epar	uret	cuna
acre	piam	aret	urit	cura
ecce	pium	erat	avia	dura

agni

agni	viam	erit	aula	„duca
agri	ambo	orat	aura	fuga
„ogni	immò	oret	auſa	fuma
„fura	juba	luna	muſa	pura
fuſa	jura	multa	muta	puta
gula	juva	„mura	nuda	quia.

TABVLA QVARTA.

DIVERSARVM DICTIONVM.

Trium ſimilium in principio dictionis.

ſtupa
ſtudium
ſtupidum *Maiuſculis illis literis addere poteris*
deficio *fines ex libitu, & multæ conſurgent dictiones.*
hilaris

Trium ſimilium in fine dictionis.

paſtu
guſtu
faſtu
damno
„nieghi
„prieghi & ſimilia

Duæ ſimiles in fine, alteræ duæ ſimiles in principio ſequentis dictionis:

ars tua
lux Zachariæ *Si dictionibus his diverſa principia & fines*
eſt uxor *addes, aliæ quoque conſurgent dictiones.*

Duæ ſimiles, una quidem in fine unius, altera verò in principio alterius dictionis.

de fago pars talis tu zeno.
nil moror eſt ulla *adde etiam & aliæ componun-*
uno parvo dux zeno *tur novæ dictiones.*

Vna ſimilis in fine unius, duæ in principio alterius dictionis.

hic

hic dedit
illud efficit
ah illius
deum novit — *Egenus interpres principio dictionum ſine multas addere literas poterit.*
non oportet
amor ſtatuæ
is tua
et uxor
lex zabulonis

Vna ſimilis in fine quidem unius, in principio verò alterius dictionis tres.

hic deficit — *etiam ſi addes, novas habes.*
cur ſtudes

Hæc ſunt, quę hoc tempore de hac materia dici poſſe videantur: atq; huiuſmodi in re prodenda ſatis auguſtè ſcripſiſſe viſi * ſumus. Omnes enim, quos * adhuc videre contigit ſcriptores, quàm anguſtiſsimè eam attigere.

* Videmur.
* Hactenus.

ANIMAD-

ANIMADVERSIONES VIRI CVIVSDAM BONARVM literarum artiumq; amantiſsimi, àd libros Portæ de occultis ſeu furtivis literarum notis, obiter inter perlegendum annotatæ.

Commonitio de titulo.

IN animo habebamus, amice lector, penitùs eo de titulo, quem Porta de furtivis literarum notis, vulgò Ziferis, poſuerat tacere: niſi & non ingratum tibi futurum exiſtimaſſemus, & ad ſequentes à nobis confectas tabellas idipſum quoque uſui fuiſſet. Eius namque alia nobis quàm quæ typographo placuit mutatio. Quamvis enim cumini ſectores non ſimus, facileq; agnoverimus, doctiſsimis à viris ponendæ ſuæ inſcriptionis occaſionē ſumpſiſſe Portam: (*nempe Agell. noct. Att. 17. cap. 9. & Polydor. Virg. de Invent. rerum lib. 9. cap. 8.*) facere tamen non potuimus, quin aliam ſubſtituendam, tabellisque præfigendam judicaremus. Idq; vel hanc cum primis ob cauſam, quod illa quam diximus re ipſa de qua agitur, & quæ plenius multò pertractatur hiſce in libris longè eſt anguſtior, uti ne ipſe quidem Porta, re diligentiùs perpenſa, negaverit. Neque enim de literarum notis tantum agitur occultis furtivisque: ſed & alijs multò pluribus, de ſignis modisq;, quibus animi noſtri ſenſa tectè alijs poſsimus ſignificare, quam

quam quæ Portæ poſſint epigraphe compre-hendi. Et noſtri quoque Typographi titulus primus eadem prorſus in re impingit. Alter autem quamvis ſat capax ſit, nō niſi longa tamen circumſcriptione idipſum aſſequitur. Cryptologiæ denique nomen (ne id quoque ſilentio prætereamus) quod apud Trithemium quodam in loco exſtat, ſat breve quidem eſt, ſed orationi literiſque tantum inſervit. At eo, quem nos præponendum judicamus, titulo nil brevius: nec quicquam univerſis hiſce in libris explicatur, ni nos fallat opinio, quod non contineatur nomine τῆς κρυπτομηνυτικῆς. Quamobrē arti huic ſi Portæ cæteriſque eruditis probabitur, hæc poſthac per nos integra erit, breviſsima propriaque nuncupatio.

Ad pagin. 1.

Verba uſu valere ut numos, nullāq; vim aliam habere quàm ut animi ſenſa ex pacto convento alijs ſignificent, ſi non alio, hoc certè argumento diſcere debuiſſent qui cōtra ſentiunt: quòd unum idemq; verbum pro utentium libitu interdum quidem hanc, interdū verò rem aliam denotat. Exemplo ſit Notariorum appellatio, quæ ijs olim competijt tantum, qui notis characteribusque certis, quorum ſinguli integra exprimerent vocabula, dictitata quævis celeri manu potuerunt ſcribendo aſſequi: hodierna verò die longè alio fungentibꝰ munere tribuitur. Sed cū alij ante nos ea de re diligenter eruditeque monuerint, ut actum agamus nil eſt

neceſſe,

neceſſe. Ideoque authores tantum aliquot laudare viſum. *Auſon. epigramm. 137. elegantiſſ. Iac. Cuiac. obſervat. 3 cap. 3. & 12. cap. ult. Iacob. Raard. de auctorit. prud. cap. 2. Pollet. hiſt. fo. Ro. 5. cap. 12. Bern. VValth. miſcellan. 2. cap 12. &c. Lævin. Torrent. ſuper Sueton. Galb. cap. 5. pag. & Titum cap. 3. pag 550. Biblianderin lib. de communi ratione omnium ling. pag. 71. ubi tùm non ſat accuratè diſtinguit. Anton. Auguſtin. ne ſuo. diſcorſi delle medaglie dial. ult. in fi.*

Ad pagin. 6.

Valerij Probi libello de literis antiquis addantur virorum doctiſsimorum eiusdem generis pleniora multò ſcripta hæc: *Paul. Diac. Huberti Goltzij Theſaur. antiquit. Aldi Manutij explanat. de vet. notis libris ipſius de orthographia ſubiunctæ paſſimque Barn. Briſſon. in lib. formular. Iuſt. Lipſ. antiq. inſcrip. M. VVelſer. Rep. Aug.*

Ad pagin. eandem.

Id quod de notarum auctoribus affert Porta, ex *Iſidori Etymol. lib. 1. cap. 11.* deſumpſit. Vbi diſtinctè admodum Iſidorus loquitur. Ita ut veterum hac de re in ſpeciem pugnantia loca fortaſſe inde ſint concilianda. Si hoc unicum tantum animadverterimus, quod *Perſanij Philargyri* nomen meritò de mendo ſuſpectum eſt habendum. Et ut cognomen quidem *Philargyri* habuiſſe non dubitamus, ita *Perſennius* ne an *Perœennius* nominatus ſit, & quiſnam fuerit ἐπιεντέον, donec olim fortaſſe & alios quoque in melioris notæ ſcriptores hac de re mentionem facientes, inciderimus.

Ad pa-

Ad paginam. 7.

Quò verior patris Medicorum de artium longitudine, vitæque brevitate eſt querimonia: eò quoque mihi laus maior videtur eorum, qui & huius arte producendæ & illius brevi compendio addiſcendæ omnis generis excogitavere ſtrategemata. In quibus utique habenda & ea ratio, quæ veteribus à Græcis, hominibus certè acutiſsimis diligentiſsimisque orta, ad latinos poſtea quoque tralata eſt: libros auctorum notis quibuſdã ita conſignandi, ut primo mox intuitu virtutes, vitia, aliaque notatu obſervatuque digna apparerent lectoribus. Cuius generis & eæ quoq; fuêre, quibus Platonis diſcipuli, cæterique ſcriptorum ipſius lectores olim libros eiuſdem inſignivêre. Quarum extat quidem apud Diogenem Laërtium in vita ipſius, ſic ſat manifeſta explicatio: ſed cum libri vulgares nec exprimãt omnes, nec interpres mentem auctoris ſit aſſecutus, ex quo tamen Porta hunc in locum nonnulla tranſtulit: rem non ingratam ipſi lectoribusque nos facturos credidimus, ſi locum eum uti explendum interpretandumque ex alijs didicimus (*nimirum ex Ariſtoph eiusdem ſcholiaste. Sophocle. Triclivio. Iſidoro etymol. 1. cap. 10. Hortiboni notis Laërt. Fr. Sixto Senenſe biblioth. ſanct. lib. 3. P. Pithæo adverſar. li. 2. c. 3. pag. 88. &c.*) animadverſionibus hiſce noſtris inſereremus. Hunc igitur id in modũ faciundum judicamus.

* Quoniam autem (inquit Laërtius) & notæ quædam libris ipſius Platonis adſcriptæ ſunt: de eiſdem quoque nonnihil dicamus.

* Meminit obiter harũ notarum quoque, ſed ita ut rationem ipſarũ nõ admodum ſibi perſpectã fuiſſe innuat, vir alioqn doctiſs. Bibliander, de ratione cõmuni omniũ linguar. p. 69. infi.

X Chi

X Chi apponitur elocutioni figuriſque indicandis, atque adeò univerſim conſuetæ Platoni uſitatæque loquendi formæ (*eſt enim τοῦ χαρακτῆρος litera prima.*)

> Diple ad indicanda dogmata placitaque Platonis (*διπλῆ ſcilicet γραμμή: ad diſcrimen paragraphi: cuius apud veteres unica fuit tranſuerſa lineola.*)

·X· Chi utrinque punctis notatum ad ſelectiores quasque ſententias verborumque ornatus.

>: Diple punctis utrinque inſignita, ad quorundam emendationes.

÷ Obelus (hoc eſt veru) punctis utrinq: notatus, ad ſuperflua quæque jugulanda.

·Ͻ· Antiſigma (Sicilicũ latini vocarint) utrinque puncto vallatum, ſcripturæ ad uſus duplices & tralationes.

↓ Ceraunus (hoc eſt fulmen) ad Philoſophiæ inſtitutionem.

·X· Aſteriſcus *hoc eſt ſtellula (quam veteres eo quo vides modo hîc pictum: nos hodie * ita notamus)* ad dogmatum convenientiam.

— Obelus ad improbationem. Atque hactenus quidem Laërtius. Cæterum Ariſtarchi aſteriſcobolus, quem auctor affert ex Iſidoro, hoc modo pingendus videtur ·X·—

Quod autem Chriſani mendoſam retinet ſcripturam: eam nos doctiſs. ex Hortiboni notis in χρήσιμον ἢ χρηστὸν mutandam didicimus. Quamobrem & nota maiuſcula quidem hæc erit ☧ minuſcula verò ☧ Duæ nimirum

T primæ

primæ τοῦ χρυσίμου ἤγε χρυσοῦ literæ. A quo poſtremo & χρυσομαθιῶν nominis origo. Cuiuſmodi fuit ea Grammatica *Procli*, ex qua confectas *ἐκλογὰς patriarchæ Photij*, *Andreæ Schotti*, *Friderici Sylburgij*, virorum de literis quàm optimè meritorum beneficio nupér editas habemus.

Cæterùm, ut & id quoque obiter moneamus, eo in Fr. Sixti exemplari, quod nos habemus, quædam quoque mendæ hærere videntur, eo in loco lib. 3. ubi hác itidem de re pertractat. Id quod tamen accipiendum non videtur de ſcriptura Diavoli. Factum namque id veterum quorundam more: qui aut u aut hac nota *v* loco b quàm ſæpiſsimè uſi ſunt. Quemadmodum in Callimachi editione veteri, pandectis, alijsque ſcriptoribus quàm plurimis videre eſt: notatque P. Merula ſuper Enn. pag. 547. & *36.* & *614.* *Bobare & Bovare* absque diſcrimine: & pag. *617.* *Volga & Bulga.* Et Iun. Philargyr. ſuper Verg. Bucol. pag. 234. *Vavius pro Bavius.*

Ecciliſeos quidem erratum typographicum eſt, cum poſtea in explicatione rectè ſcribatur ecclisis.

Τοῦ ὑψιλοῦ ὑπογραμμένου omiſſam ὑπογραμμὴν eodem refero.

Literæ autem h in ypogrammeno omiſſio mori rudioris ſeculi eorum auctorum ex quibus tranſcripſit Fr. Sixtus tribuenda.

Diplus pro diplos ſcribendum, leve quidem: ſed tamen monere quid prohibet?

Samech

Samech, & Patach literas Ebreæ linguæ duas nuncupandas periti eius nos docuêre.

Obelos anoſtigmenos ſcribendus, hacque pingendus ratione ∸

Limniſcum Latinis faſciolam dici, ex doctiſſimi Camerarij comment. Nicephorianis didicimus. Hoc autem modo pingendum ←⁚→ ex Hortibono.

Diplam denique de qua penultimo loco περιεστιγμένην ſcribendam res ipſa dictitat.

Ad pagin. 8.

Paragraphi nota, ut jam ante monuimus, apud Græcos veteres non niſi unica tranſverſaque fuit lineola, uti eos apud auctores, quos ſupra adduximus, videre eſt. Cæterum ſede Imperij Romani à Conſtantino Magno in Orientem tralata, ortaque inde Iuriſprudentia Græca: θέματα (id quod ſæpènumero depræhendes in Baſilicis) in jure nuncupata, indeque per θ primam eius dictionis literam ſignificata, ex qua linguæ eius imperiti notam eam qua hodierna die utimur fecerint: audiviſſe me olim puto ex *D. Giſanio*: Digeſtorum aiebat apud veteres notam uſitatam fuiſſe D, maiuſculum linea traiecta confixum, hoc modo Ð aut hoc Ð: cuiuſmodi & nos ipſi quoque veteri in numiſmate quodam vidimus; extatque in vet. monimento Pet. Schotti ad S. Thomam Argentorat. & in vet. in ſcript. Lipſ. vnde poſt imperiti ſ duplex fecerint.

Ad pag. 9.

Notas eas, quib⁹ hodierna die utimur muſicas, à Guidone omnes jam pueri ſciunt inventas. Diſcrimen autem quo diſtant à veteribus, quarum nonnullas refert Boëthius non ſat diligenter tamen depictas omnes à typographo, ut teneamus, non puto inutile. Veteres namque notæ muſicæ & phthongos, quas nos hodie voces nuncupamus, abſque ullarum lineolarum ſeu cancellorũ adiectione, aut clave ullo, itemque modum, genuſque cantilenæ denotabant: hodiernæ verò diverſum penitus quiddã, tempus nimirũ tantummodo, nec id ſemper ſolæ, ſed plerunq; non niſi aliorum ſignorum adiumento indicant. Hodiernæ tamen multò ſunt pauciores quàm veteres: quarum numerus tandem ad 50. excrevit, uti ab Alypio (quem tamen integrũ non habemus) præ cæteris pleniſsimè diligentiſsimèque fuerunt deſcriptæ.

Ad pag. 10.

De litera *Thau* philoſophantes legito *Io. Druſ. Ebraic. quæſt. pag. 14. & Ioan. Gorop. hieroglyph. 16. pag. 250. &c.*

Ad pag. 37. cap. 9.

Vt ſtudioſi literarum linguę Germanicæ imperiti, præter ea quæ alios apud auctores extant literarum hieroglyphicarum alia quoque habeant exempla: *ex Hen. Gualt. Riffÿ* comment. Vitruvianis ſequentia quatuor, quæ apud latinos auctores me vidiſſe non memini, exſcribere latinaque lingua explicare viſum eſt. Eorum igitur primum hoc ſeſe habet modo.

En quo-

En quomodo veteres per literas hieroglyphicas, celebre illud ab alijs quoq; uſurpatum reddidēre dictū: quo CONCORDIA (ea caduceo, ſeu anguibus circa caduceum plicatis ligatisq; indicata) quidē RES PARVAS (formicis ſignificatas) CRESCERE (proportione namque ſic ſat magnas factas vides:) DISCORDIA (quam altera quidē in patera ignis, in altera verò aqua defuſa denotat) verò MAGNAS (elephantis duobus diſcordiȩ quoque in ſignum diſcerptis ſignificatas) DILABI (quomodo enim conſiſtere vivereque poſsint, hoc modo diſcerpti?) admonemur.

Atque hoc quidem primum eſt quod diximus Exemplum: ſequitur II.

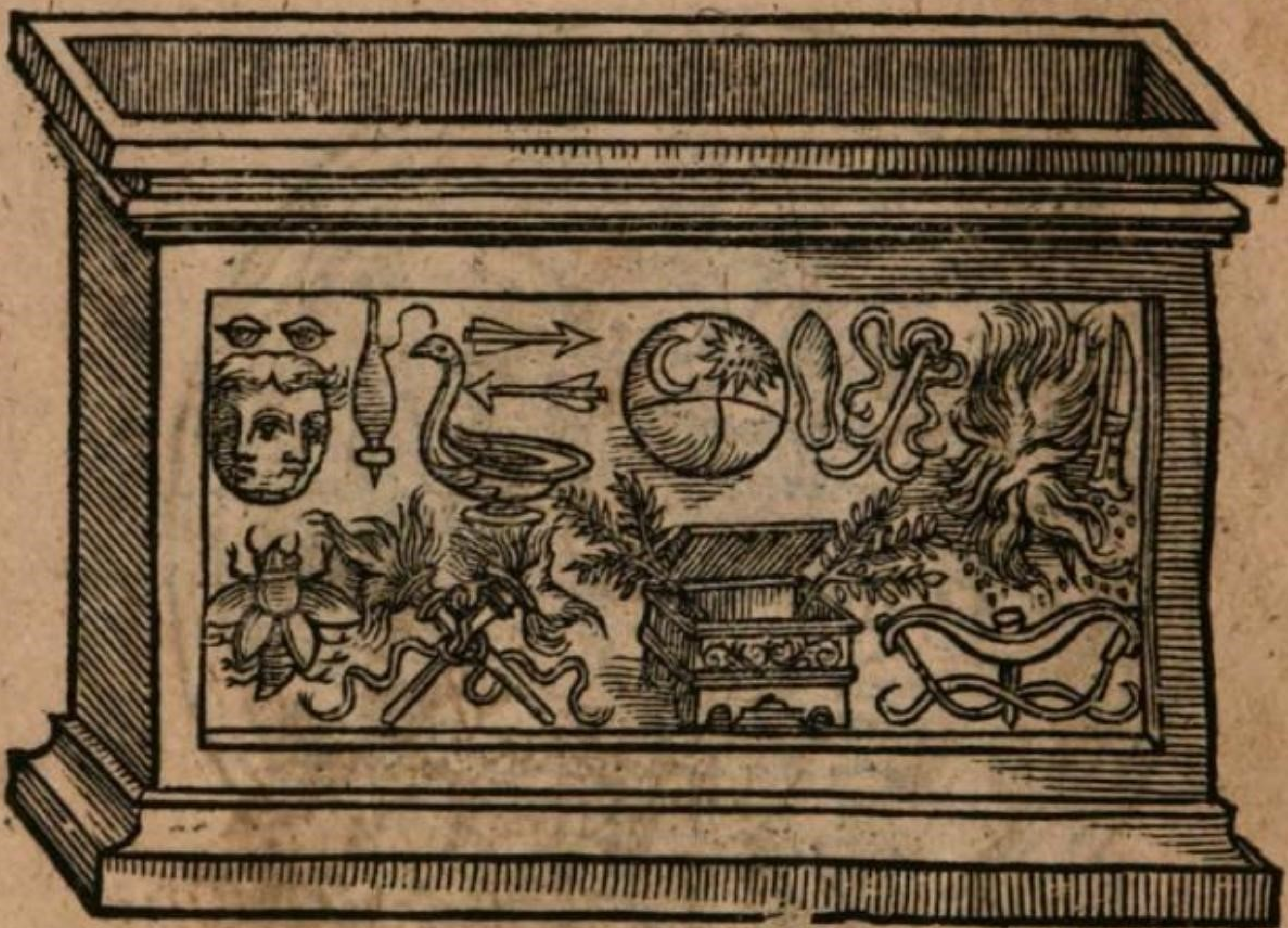
Cuius hæc eſt interpretatio. IMPERII (en aquilam avium regem) TENACISSIMVM VINCVLVM (id anchora funiſque eiuſdem, & vinculum ſeu πλοῖον, ut Græci nuncupant, oſtendit) MILITARIS (miles ſat aperto huic rei indicio) PRVDENTIA (Anguem namque prudentiæ notam eſſe omnes novimus. Aut certè ut ego malim, Imperij tenaciſsimum vinculum fortitudo & prudentia.

Tertium exemplum eſt id quod ſequitur, hocque explicandum modo.

Divi (oculo id indicatur, uti monet Pierius) Ivlii (eum namq; eam per ſtellam crinitam, quæ poſt obitum ipſius apparuit, ſignificatum ſuperſtitione ethnica, nimiaque eius temporis adulatione vulgò creditum dictumque ex hiſtorijs novimus) *Victoriarvm* (palmam victoriæ ſignum eſſe ut multis moneamus non eſt opus) Et *Spoliorvm* (ea depicta vides) Copiossimvm (en copiæ cornu utrinque appoſiti ſignificationẽ) Trophaevm (Id quod ſat manifeſta pictura expreſſum eſt.

Quartum denique exemplum à Riffio allatum hoc eſt, petitum ex tumulis Ro. uti videre eſt apud Georg. Fabric. antiq. lib. pag. 201.

DIS (oculis duobus ſignificatis) *MANIBVS* (bicipitium vim eam habere monet Pierius) MORS (fuſi Parcarum fili abrupti ſignificatio propria) *VITÆ* (ſimpuvio aqua, qua ſine vivi non poteſt, pleno ſubindicatæ) CONTRARIA (telum namq; telo contraria ratione collocatū vides) ET *VELOCISSIMA* (eiſdē telis id notatū puto) CVNCTA (rerū hic apparet univerſitatis vulgò apud veteres uſitata effigies) CALCAT *SVPPEDITAT* (id enim innuit calceamenti ſolea) RAPIT (uncus non aliæ rei ſignificandæ) CONSVMIT (ignis nimirū inſtar) DISSOLVIT (ita enim nodi aliaque ſolent cultro) *MELLITE* (apis indicio) *MVTVO STRICTIM ET ARDENTER AMANTES* (faces duæ arctiſſimè colligatæ ardenteſque hanc in rem quid poſſint monitu non eſt opus) DVOS (id duobus cupreſsi ramis ut & obitum fortaſſè

ſignificari

ſignificari ſuſpicor) CONIVNXIT HIC (arcæ id vt præſtet proprium, ſive malimus dicere, continet hic) EXTINCTOS. Quam ſagittæ interpretationem puto.

Ad pag. 39.

Quod de Cimeris tradit Porta, quos *Timbres* Galli, Germani Geregier vocant, quibus exornantur caſsides ijs in decurſibus quæ haſtiludia vulgò dicuntur, vnde poſt quoque res ad familiarum inſignia tralata antiquiſsimæ videtur originis. Si namque rectè memini, Proteus Rex AEgypti antiquiſsimus inde à Poëtis omnes aliarũ rerum in formas mutatus fingitur: quòd & ſpeciei apud ſuos auguſtioris reddendæ cauſa, & hoſtibus terribilioris, modò hanc, modò verò rem illam effigiemvè capiti impoſuerit. Et de more propemodum conſimili Gallorum veterum in militiam proficiſcentium Diod. Siculus teſtatur. Idemque de ſigniferis Romanis extat apud Vegetium. * Caſaubon. ad Sueton. pa. 22.

Ad pag. eandem.

Quod de clypeis refert auctor, id Herodotus Carum perhibet inventum. Cæterum vt & alia quoque nonnulla addamus exempla: Anubim canem geſtaſſe, Macedonem verò lupum, ſcribit Diod. Sicul. lib. 1. Ariſtomenem autem Meſſeniorum regem, aquilam alis paſsis, Pauſan. et Virgil. Aventinum Herculis F. clypeum & inſigne paternum 100. angues cinctamque ſerpentib hydram· AEneid. lib. 7. Valer. Flacc. Argonaut. 6. verſu 53. & ſequentibus. Perſæ phalangem vniverſam fulminis effigiem: vt &

Perſen ipſum duos prætereadracones auratos, qui linguis inter ſeſe obverſis gemmam mediã momorderint. Id autem quód de phalange tota ſcribit, vſurpatum poſtea quoque teſtantur auctores per ſingulas cohortes ab Romanis, rei bellicæ peritiſsimis, egregijsque diſciplinæ militaris cultoribus. Vnde & cæteris in cauſis incrementi ipſorum hæc quoque non fuit minima: vt & noſtra ætate eiuſdem neglectio apud eos qui bella gerere conantur decrementi everſionisque, me quidem judice. Sed hæc ὡς ἐν παρόδῳ. De Rom. hac in re more legatur *Stevvich. ſuper Veget. de re milit. lib. 1. cap. 23. & lib. 2. cap. 2. & Onuph. Paninu. Cæſarib. & Io. Pier. Hieroglyph.* apud quẽ vt & in notitia Imp. Rom. multa extant vivaque exempla. *Et Iuſt. Lipſ. de milit. Ro. lib. 3. dial. 2. & analect.*

Ad pag. 40.

Exemplũ Pompeij ad annulos pertinet ſignatorios: quem tamen Sullæ more tria geſtaſſe tropæa ſcribit Dio Caſs. lib. 42. Vt & C. Iulium Cæſ. Venerem armatam lib. 43. & 51. Auguſtũ ſphingem primò, poſt verò, vt & ſequentes Imperatores omnes, imaginem ſuam, Galbam quoque canem è navis prora proſpectantem. Plin. Iun. quadriga in ſigillo vſus dicitur. *De quo vt et alijs hac pertinentibus Iuret. ad Symmachi li. 2. ep. 12.*

Ad pag. 46.

Bedæ locus quem auctor allegat, in lib. ipſius de natura rerum cap. 1. extat. Eademq; de re explicat quoq; *Io Pier. Valer. Hieroglyph. lib. 37 pag. 268. & Cæl. Rhodig. lect. antiq. 12. cap. 42. & Lil. Girald. dial.*

8. &

2. & Math. Hoſt. eruditiſſimo in libello de emendat. numerat. cap. 8. Attingit quoq; Petr. Ramus arithmetic.

Ad pag. 54.

Scytala cuiuſmodi fuerit, præter Agelliū ab auctore & *Plut. in vita Lyſand. à Glauburg. ſup Trithem.* quoq; allegatū, & *Auſon ad Paulin. ep. 23. verſ. 23.*

Vel Lacedæmoniam ſcytalen imitare, libelli
Segmina pergamei tereti circumdata ligno,
Perpetuo inſcribens verſu, quod de-inde ſolutus
Non reſpondentes rebus dedit ordine formas,
Donec conſimilis ligni replicetur in orbem.

Ex recentioribus explicat. *Nic. Gerbel. in deſcript. Græc. lib. 6. pa. 259. Io. Mercer. opin. lib. 1. cap. 12. & Cardan. de varietate rerū lib. 12. & Io. Lonicer. ſuper Pindar. olymp. od. 6. pag. 132.* Vbi tamen in quibuſdā magnopere errat. & *Georg. Pictor. philolog. 2. cap. 11. & Brechtelius de arte bombardica:* ex quo etiam ſequentis delineationis occaſionem deſumpſimus.

Vnde autem Trithemius ſua habeat de Archimede, qui conſimili ratione vſus ſit, mihi incognitū fateor. Idem fortaſsè & doctiſs. Glauburgio accidit, qui locum non annotavit. Ac ſanè ni me fallat conjectura, memoria lapſum Trithemium judico, qui id quod paulò aliter de Spartanis annotatū legit, Archimedi ea ratione tribuit.

Ad pag. 60.

Caligas auctor hoc in loco nominare videtur, vt vulgò ſolent, quæ fœmoralia potius ſunt dicenda. Caligæ namq; nil aliud ſunt quā calcea-

menta

menta militaria. Vt jam ante monuerunt *Barn' Briſſon. ſel. antiq. 2. cap. 5. I. Druſ. miſcell. cent. 1. cap. 69. Iſac. Caſaub. ſuper Theophr. charact. pag. 68. & ad Sueton. pag. 160.* Videantur & act. *Apoſt. cap. 12. verſ. 8. & Grego. Turon lib. 6. num. 31.*

Ad pag. 131.

In exemplo huius paginæ aut arena mihi hæret, aut ita ſcribendum eſt.

Ia pox...fl........m.ſ..i.o..q....m..a.t...t.....u...oo.ab.
et........e..e..lc.....e......l..o.eo.m....r....n...r.ax...o...
b.i...q...i..c..g..hm..o..p..q.a..b..d.oa.a..ſ.u..l.n..o.
t.c..b.e...a..r.q.p......r.d.e..d.ri..ſ..t...d...m.e.do..q..
x...z.....u..ſ..u...i..l......o....e..ba....p..ſt..co..x..l
..n..g..hfl...g....h....n......q..a..d.t..g..i...o..et.

Atque huc vſque & ſeq. quoq; pag. exemplum deducendum, ſiquidem huic convenire debeat, aut verò & vitia præcedentis emendanda, & intra pauciora comprehendi dicendum.

TABV-

TABVLAE, SVMMAM EORVM QVAE in præcedentibus libris tractantur, continentes.

CRYPTOMENYTICE à Porta duabus explicatur partibus.

- 1. Protheoria quæ conſiſtit in his tribus
  - 1. Literarum occultarum ſeu furtivarum definitione lib. 1. cap. 1.
  - 2. Fine quo literarũ hoc genere vtimur. Eſt autem duplex.
    - 1. Occultatio rerũ quarũdam. Cuiuſmodi ſunt
      - 1 Sacræ. Quo pertinent lit. hieroglyph. lib. 1. ca. 2. & 9.
      - 2. Ad ſcientias occultas pertinentes.
      - 3. Graves aliæ Cuiuſmodi ſunt
        - 1. Obſidiones.
          - 1. Vrbiũ.
          - 2. Arciũ.
          - &c.
        - 2. Pontificiorũ comitiorũ ſuffragia.
        - 3. Magnatum domo abſentium.
    - 2. Scribẽdi cõpendiũ li. 1. ca. 1. & 3. Sũt autẽ eã ad rẽ vſi veteres.
      - 1. Notis peculiaribus li. 1. c. 3. & 13. Idq́; aut in
        - 1. Senatu.
        - 2. Scholis.
        - 3. Convivijs.
        - 4. Libris auctorum legendis.
        - 5. Iurisformulis.
        - 6 Aſtrologia.
        - 7. Chymicis.
        - 8. Muſicis.
        - 9. Arte militari.
      - 2. Siglis ſeu primis dictionũ literis.
  - 3. Vtilitate, neceſsitateque de qua lib. 1. cap. 4.
- 2. Tractatione ipſa: de qua in ſequent. Tabul.

In

In tractatione huius artis agitur partim de
- 1. Significatione occulta. Ad q̃ inſtituendã perpendenda ſunt ea
  - 1. Quib. fit li. 1. cap. 5. vbi rurſus perpendenda hæc duo
    - 1. Signorũ quibus interdũ hãc in ré vtimur diverſitas. Sunt enim ſigna quędã
      - 1. Vocalia. Cuius generis ſunt
        - 1. Schemata de qb pa. 17. & ſequen. puta
          - 1. Methapora.
          - 2. Metonymia
          - 3. Antonomaſia.
          - 4. Allegoria.
          - 5. Ænigma.
          - 6. Amphibolia
        - 2. Linguarum
          - 1. ξενότης ſeu peregrin. p. 24.
          - 2. Confuſio.
        - 3. Verborum picturarumque permiſtio.
        - 4. Linguarum innovatio, ſeu vt Germani vocant lingua erythroceltica.
        - 5. Syllabarum.
          - 1. Tranſpoſitio.
          - 2. Interpoſitio.
          - 3. Paragoge.
      - 2. Semivocalia Cuiuſmodi ſũt
        - 1. Campanæ.
        - 2. Lyræ.
        - 3. Buccinæ.
        - 4. Tormenta bellica.
        - 5. Ictus parietum. &c.
      - 3. Muta Eaq; aut
        - 1. Aſpectabilia. Rerũ aut
          - 1. Animatarum. A.
          - 2. Inanimatarum. B.
        - 2. Inadſpectabilia, quæ cerni non poſſunt niſi arte adhibita. De quibus lib. 1. cap. 15. C.
    - 2. Significãdi diſcrimé. D.
  - 2. per quæ fit. E.
- 2. Enodatione ſeu interpretatione ſignificationis occultæ. De qua locis quibuſdam lib. 2. & integro. 3. & 4.

A In

A In ſingnis adſpectabilibus rerum animatarum eſt geſtus corporis humani

- 1. Solius eiuſdẽque partiũ puta.
  - 1. Capitis
    - 1. Poſitus.
    - 2. Nutus.
    - 3. Vultus.
    - 4. Partium certarum habitus puta.
      - 1. Oculorum.
      - 2. Superciliorum.
      - 3. Frontis.
      - 4. Genarum.
      - 5. Narium.
      - 6. Labiorum.
  - 2. Colli
  - 3. Humerorum.
  - 4. Manuũ li. 1. c. 7. vbi hi modi
    - 1. Geſtus ijdem quibus exprimuntur & numeri
      - 1. Latini
      - 2. Gręci
        - Hâc dactylogiã nuncupant.
    - 2. Contactus earum partium, quarum nomina ab ea incipiunt litera, quam exprimere volumus.
    - 3. Intinctio digitorum in liquidum quiddam, velutque aliud agendo perſcriptis ijs quas volumus literis.
- 2. Alijs quoq; adhibitis rebus de quo lib. 1. ca. 8.

B Signa adſpectabilia rerum inanimatarũ, Fiũt aut

- 1. Pictura.
  - 1 Literarum hieroglyphicarũ, de quib. li. 1. c. 2. & 9.
  - 2. Armorum, vnde orta ſunt familiarum inſignia.
  - 3. Qua exornãtur
    - 1. Parietes.
    - 2. Periſtromata.
    - 3. Lacunaria.
    - 4. Fores.
    - 5. Clypei.
    - 6. Equitũ capita in haſtiludijs.
  - 4. Vexillorum.
  - 5. Ædificiorum.
  - 6. Operum reliquorũ.
- 2. Noctu. Igne nimirum de quo lib. 1. cap. 10 idque aut ex
  - 1. Compoſito.
  - 2. Improviſo quo tieſcũq; poſtularit neceſſitas. Et literis alphabeti diſtributis aut
    - 1. Bifariam.
    - 2. Trifariam.
    - 3. Quadrifariam, &c.
- 3 Interdiu: puta.
  - Pulvere
  - Fumo.
- 4. Noctu item, ſed luminibus literis diſtributis aut
  - 1. Quadrifariam.
  - 2. Bifariam.

Vide In ſequenti pagina continuationem huius tabulæ

- 5. Manuũ geſtu: de quo ſupra. pa. 30. & 44.
- 6. Sculptura.
  - 1. Annulorum ſignatoriorum.
  - 2. Numiſmatum, &c.
- 7. Scriptura cuius intricatio naſcitur aut ex
  - 1 Scribendi modo cuius generis
    - 1. Scytala laconica lib. 1. cap. 13. & cap. 14.
    - 2. Tabulæ poſt ſcriptionem ceratæ.
    - 3. Caput nuncij ſtigmatis inuſtum, &c.
  - 2. Literarum perplexitate F.

F. Literarum perplexitas eſt aut

- Veteribus vſitata: de qua lib. 1. cap. 3. & 13. Eaque aut
  - Ἀντιστοιχείωσις: poſita nimirũ loco eius qua vti cupimus literæ ordine ipſam conſequente
    - 1. Quarta.
    - 2. Secunda &c.
  - Notæ. Eæque aut
    - 1. Sigla ab Iureconſultis propriè dicta li. 1. cap. 13.
    - 2. Notæ propriè dictę à Iureconſultis, de quibus Iac. Cuiac. obſerv. 12. cap. vlt. & Ioan. Trithem. polygr. lib. 6.
- 2. A recentioribus excogitata: de qua ſub literis D. G. H, I.

C In ſignis

C

In ſignis mutis inadſpectabilibus hoc notādū eſt diſcrimē, à medicis iis deſumptū quo ſectionē ipſorū, cōſequimur, ꝙ quædā ita ſcribuntur ut legi nō poſſint, niſi

- 1. Atra nocte.
  - 1. Id quod fit per aquam ſtillatitiam.
    - 1. Nitedularum.
    - 2. Ligni ſalicis aqua putrefacti.
- 2. Affectione aut conſperſione pulveris aut pollinis cujuſpiam. Idque aut in
  - 1. Cute corporis humani quod genus dermaticon nuncupant.
  - 2. Charta.
  - Fitque aut
    - 1. Aceto
    - 2. Vrina
    - 3. Adipe
    - 4. Sępo
    - 5. Pinguedine.
    - 6. Gummi.
- 3. Igne adhibito. Id quod fit aut
  - 1. Humēti ſucco
    - 1. Mali Citrii aut medici.
    - 2. Cæpe.
    - 3. Cujuſvis alterius pomi (ut puto) acris,
    - 4. Ceraſorum.
    - 5. Cyclamini.
    - 6. Fructuum aliorum.
  - 2. Sale Ammoniaco.
- 4. Combuſta papyro. Id quod fit aut per
  - 1. Gummi.
  - 2. Salem quemvis.
  - 3. Calcem.
- 5. Charta immerſa in
  - 1. Aquam
    - 1. Puram.
    - 2. Certo modo paratam
  - 2. Vinum certo modo paratū.
  - Scribitur autē aut
    - 1. Aqua aluminoſa.
    - 2. Chalcanthi humore ſtillaticio
    - Genus hoc hyphaſmaticon, aut ut alii hyphalmaticon vocant.
- 6. Aqua hydrargyri affuſa.
- 7. Charta certo modo deterſa.
- 8. Lumine interpoſito.
  - 1. Siderum.
  - 2. Candelæ.
- 9. Deraſa papyro.
- 10. Ovo vel toſto vel cocto.

D. Diſcrimen ſignificandi eorum quibus ſit occulta ſignificatio, deſumitur aut ab

- 1. Literarũ mutatio.
  - 1. Ordine, fitque aut
    - 1. Tranſpoſitione.
    - 2. Interpoſitione.
    - 3. Paragoge.
    - de quibus pag. 26.
  - 2. Figura.
  - 3. Poteſtate.
- 2. Interpretationis facilitate aut difficultate. Sunt enim modi quidam
  - 1. Faciliores, qui nimirum fiunt aut
    - 1. Collocationis diverſitate puta aut
      - 1. Literarum.
        - 1. Tranſpoſitione lib. 2. ca. 2. Fit aũt p lineas aut
          - 1. Alternas.
          - 2. Quaternas modò, modò verò alternas & modò à fronte, modò à tergo.
        - 2. Interpoſitione, Eaque aut
          - 1. Simpliciore, de qua lib. 2. cap. 2. & 14. pag 97.
          - 2. Artificioſiore l. 2. c. 3. Idquod fit aut
            - 1. Paulò ſimplicius.
            - 2. Per ἀκροστιχίδα.
            - 3. Ita ut ſingulæ q̃ verã ſententiã perficiunt
              - 1. Literæ occupẽt dicti onũ.
                - 1. Initiũ
                - 2. Mediũ
                - 3. Finẽ.
              - 2. Syllabæ occupẽt dicti onũ occultãdi cauſam adhibitarum.
                - 1. Initiũ
                - 2. Mediũ
                - 3. Finẽ.
        - 3. Ἀντιστοιχεῖα.
      - 2. Dictionum πολυδρομία per verſus quos vocant recurrentes ſeu reciprocos pag. 97.
    - 2. Notis vulgaribus de quib. lib. 2. cap. 4.
    - 3. Earũdem exemplo ab auctore excogitatis conſimilibus aliis.
  - 2. Difficiliores de quibus vide literam G.
  - 3. Summè difficiles qui fiunt aut per
    - 1. Clavem Idq; aut per
      - 1. Literas lib 2. cap. 15.
      - 2. Numeros.
      - 3. Puncta pag. 125.
    - 2. Tabellam peculiarem de qua lib. 2. cap. 16.
  - 4. Planè inexplicabiles omniqúe doli ſuſpicione carentes, de quibus litera H.

H Modi difficiliores rurſum fiunt aut ratione

- 1. Simplici,
  - 1. Omninò, de qua
    - Conficienda lib. 2. cap. 5.
    - Enodanda lib. 3. cap. 4.
  - 2. Paulò intricatiore reddita per
    - Dictionum
      - 1. Continuationem ſeu confiniorum confuſionem: de qua
        - Conficienda lib. 2. cap. 6.
        - Enodanda lib. 3. capite 9.
      - 2. Diſtinctionē perverſam: de qua
        - Conficienda lib. 2. cap. 9.
        - Enodanda lib. 3. cap. 1.
    - Literarum
      - 3 Otioſarū adjectionem, de qua
        - Conficienda lib. 2. c. 9.
        - Enodanda lib. 3. ca. 12.
      - 4. Superfluarum detractionē.
    - 5. Brevitatem verborum aut ſcientiarū.
    - 6. Regularum Grammaticarum neglectionem.
    - 7. Earum figurarum quibus literæ eæ, quarum uſus crebrior eſt, ſignificantur multiplicationem.
    - Dictionum.
      - 8. Monoſyllabicarum evitationem.
      - 9. Earundem evitatam repetitionem.
      - 10. Interciſionem notarumq; interpoſitionem.
    - 11. Sigla ſeu literas ſingulas integrarum dictionum loco poſitas.
    - 1. Dictionum decurtationem, &c.
- 2. Intricatione: de qua tabula quæ hanc immeditatè ſequitur.

…atio intricatior modorum difficiliorū fit aut per

- Rotulas ſeu orbiculos, de quib. li. 2. c. 7. Fitque rurſum literarū ordine aut
  - 1. Recto idque rurſum ratione aut
    - 1. Simpliciore. Idque collocatis characteribus ignotis in rotula.
      - 1. Mobili, de qua
        - Conficienda lib. 3. cap. 7
        - Enodanda lib. 3. cap. 15.
      - 2. Immobili.
    - 2. Intricatiore. Id quod fit aut
      - 1. Scripto continuato ſeu confuſis dictionum confiniis de cujus
        - Conjunctione lib. 2 cap. 10.
        - Enodatione lib. 3. cap. 18.
      - 2. Ocioſarū characterū objectione. Idque vel
        - 1. Intra rotulā de cujus enodatione lib. 3. ca. 20.
        - 2. Extra rotulam: de cujus enod. lib. 3. cap. 21.
      - 3. Rotula
        - 1. Promota per ſpacia
          - 1. Singula, ut hactenus in iis quos deſcripſit modis factum.
          - 2. Complura, puta bina, terna, &c.
        - 2. Circumacta in
          - Dexteram, ut hactenus factum:
          - Vel ſiniſtram.
  - 2. Perverſo
- 2. Quadratum cancellatū notisq; totidem quot & literis l. 2. c. 11.
- 3. Orthogonia ſeu quadrāgula, quæ ratio conficitur aut
  - 1. Absq; tabellæ applicatione, Idque literis non pluribus quam
    - 1. Quinque li. 2. c. 12.
    - 2. Quatuor.
    - 3. Tribus.
  - 2. Per tabellæ peculiaris applicationem. pag. 111.
- 4. Quadratum aliud quod fit aut
- 5. Tabulas gradibus formatas.
  - Notis compluribus de cujus methodo lib. 2. cap. 13.
  - Non niſi unius tantùm notæ delineatione.
- 6. Literarum rariorum interpoſitionem. pag. 121.
- 7. Ἀντιστοιχέωσιν prioribus ſolertiorem, pag. ead.
- 8. Puncta. ibid.

H Modi

H

Modi planè inexplicabiles omniq; doli ſuſpicione carentes fiunt aut modis

- I. Singulis: puta aut
  - I. 1. Similitudine rerum aut
    - 1. Abditarum, aut ex ſcientiis artibusque gravioribus deſumptarum, de quo lib. 2. cap. 17.
    - 2. Familiarium, neceſſariarum, & alioquin faciliorum. pag. 134.
  - 3. 2. Dictionibus integris ſignificatis unica tantum
  - 4. 3. Conſimilium rerum commemoratione.
    - 1. Litera.
    - 2. Nota ſeu ſigno vel charactere.
  - 5. 4. Verbis alijs certo ex ſcriptore hanc in rem certo modo depromptis, de qua pag. 135.
  - 5. Per bracteam perforatam lib. 2. cap. 18.
  - 6. Per chartam
    - 1. Pellucidam redditam.
      - 1. Oleo.
      - 2. Cera.
    - 2. Stylo compunctam.
    - 3. Circino dimetitis ſpaciis convenienter inſcriptam.
  - 7. Singulis literis per ſingulas alias hanc ad rem aptas dictiones certo modo expreſſis, lib. 1. capite 19.
- Compluribus variè inter ſeſe junctis & permiſtis, lib. 2, cap. 20.

E

Ea per quæ fit ſignificatio occulta triplicis ſunt generis puta

- 1. Materies in qua huiuſmodi occultantur ſcripta l. 2. c. 2. Cujus generis ſunt
  - Ligni
    - 1. Viridis inciſus cortex, &c.
    - 2. Sicci exciſio: & pòſt literas in foramen inditas, eius ipſius per agglutinatam teſſellam rurſus facta expletio atque contectio.
  - 3. Ovum.
  - 4. Marmor.
  - 5. Pomum: Inque eo aut
    - 1. Schedula incluſa.
    - 2. Literis ipſis inciſis.
  - 6. Placenta.
  - 7. Lepus exenteratus.
  - 8. Indumentorum latebræ cujuſmodi ſunt.
    - 1. Faſciæ quibus veteres ſinum collectũ aſtringebant.
    - 2. Calceamenta
    - 3. Baltheus.
  - 9. Vaginarum interiora.
  - 10. Cutis humana lib.1.c.15.
  - 11. Stigmata in nuncii capite impreſſa.
  - 12. Canis viſcera.
- 2. Tabellarius per quem tranſmittuntur. Habitu nimirum mutato in
  - 1. Venatoris.
  - 2. Animantis cujuſpiam.
  - 3. Mendici, &c.
- 3. Iter per quod fit tranſmiſſio. Cujuſmodi eſt.
  - Mare aut flumina. Idq; aut per
    - 1. Urinatores, laminis plumbeis literarum loco brachiis circumligatis.
    - 2. Milites aut alios quoſvis ſuper utribus colligatis per mare aut flumina directos.
  - Aër. Idq; rurſum aut per
    - Sagittas Idque aut
      - 1. Charta circa pedes telorũ ligata.
      - Literis
        - 2. In telũ ipſum inſcriptis.
        - 3. Ad telum alligatis.
    - Aves quæ ire redireq; ſolent. Cujuſmodi ſunt.
      - 1. Columbæ.
      - 2. Hirundines.
      - 3. Cornices.

FINIS TABVLARVM.

JOAN-

JOANNIS BAPTISTÆ PORTÆ NEAPOLITANI DE Furtivis Literarum Notis,

LIBER QUINTUS.

PROOEMIUM.

IAM ad ultimum deventum eſt, poſtquam ſupra quomodo furtiva ſcripta componantur, & interpretentur ſatis ſuperq; à nobis eſt pertractatum, ſequitur ut eos ſcribendi modos deſcribamus, qui non ſolùm omnium interpretum inquiſitionem, & diligentiam fruſtrantur, ſed ne quidem furtivorũ ſcriptorum tantillum ſuſpicionis relinquant, & prius eos proſequemur, qui quidem verborum velamento obducti, interpretem artificioſa interpretatione deludent.

CAPUT I.

Occultâ literarum tranſpoſitione aliter ſine ſuſpicione interpretem deludi poſſe.

ALIQUOS ab antiquis deſcriptos modos afferemus, cum nullæ certæ præceptiones afferri poſſint, ut ſi quis in hanc formam ludere velit, eos imitetur.

Extat igitur Franciſci Petrarchæ quædam epiſtola non inartificioſa, quæ ſi ritè legatur, laudat, beneq; ominatur, ſi verò præpoſterè legatur, vituperat, maleq; ominatur, quæ quia jucunditate non caret, huc adducere non pigebit.

Jucunda ipſa fœlicitate, lætisq; iiſdem ſucceſſibus te proſperis potiturum, nunquam qualibet te paſſurum adverſa, probata re, vera fide & operibus, amice non ficte, vir intimis affectibus geſtio: ac jugiter Deum oro. Prolongentur dies tui, nec tibi ſit vita brevis. Divitiis affluas: neque careas ergò cunctis optatis: debita quæpiam hæc tuæ virtuti non vitiis, converſus ad commendationes tui; promere volui ſtylo ſonante diſpoſitus fidelitatis in tuas laudes, non jurgia criminandum: ſi quid fuerit tegens de tui rubore, pandens tua tamen egregia, non infima opera prædicanda. Cognovi te moribus perfectum in cunctis quadruplici virtutum cardinalium radio: abſque vitiorum maculis aſperſum ſic jugiter extitiſſe. Virtutum ipſarum ordinem ſervandum non jam præpoſterandum ideo duxi: ſingula ordinata in te facere, quoniam

ſemper

ſemper novi. Probas te providum in futuris, caves ſemper pericula: neque proſpera fortunæ nixu animi complecteris. Diſpoſita in te præſentia: ſolerti, non ſegni ſtudio certa in actibus tuis oſtendis: compoſitum hic animum, nonq; rudem effectibus monſtras. Amplectenda ſunt utique: non aſpernenda operum tuorum geſta, probanda re ipſa exemplorum veterum illuſtrium memorem: non excordem: nanq; re fuiſſe prorſus & eſſe homines proclamant prompta, non diſgregata memoria. Tribus itaque temporibus tuus animus manet diſpenſantibus in ſingulis: prudentia omni, ac peritia rerum abſque cordis ignorantia, quorumcunque naturaliter inſita tibi dilectam te juſtitiam in judicando foves: præmia bona non ſupplicia juſtis: iniquis pœnarum diſcrimina, non coronas dudum tribuere didiciſti. Veritati ſimilis: abdicatis tibi flagitiis, reddis hominibus omnibus ſua: non piger, aut iniquiſſimus cenſor: ſervans dubio procul miſericordiam in ſeveris: & pietatẽ in rigoribus ſemper tuis cedens, ex animo clementi in adjectionibuſq; pœnarum: Donator liberalis, nemini parcus, largitor munificus, non avarus. Execraris vitia, nõ virtutes, mores honeſtiſſimos inſectaris. Honeſtũ, nilq; penitus eſt iniquum, quod operaris, & bonos ſequeris per omne tempus prius in conſiliis, juſtus in operibus omnibus tuis. Conſtantem in animo te certè noti ferunt, fœlici ſtatu humiliari, non exaltari adverſus eventibus ſortem, non depreſſum te reddere. Fortitudinem ac virtutem omnibus temporibus invincibilem ſic ſervans agnoſceris. Declamaris animo probo, re vera, famaque publica longa nimis, non trepidus, fervidus, non

remiſſus, ſtrenuus, non vecors. Diceris apparere ſancta modeſtia, gaſtrimargia fungeris. Caſtimonia, rejecta laſcivia delectaris. Temperatum in verbis, & actibus, cibis, & potibus. Te die ac nocte morum tuorum, ac vitæ experti manifeſtius atteſtantur. Deo atque hominibus grata in omnibus opera tua patent. Meditaris non jugiter quodque nefas, & pereas anima mala nece. Fœlicem in gradibus ſingulis dicere malim reprobandum, te conſona veritate perſpicua cunctis nota regno digniſſimum, indigniſſimum rure. Cunctis notoria.

At ſi retrogradè legatur, revoluto ordine, ab ultimo ad primum, & aliter punctis interſtincta, iiſdem verbis contraria dicet, ut in ſequenti videre licet.

Jugiter Deum oro, ac geſtio affectibus, vir ficte, non amice, operibus & fide, vera re probare, adverſa quælibet te paſſurum, nunquam te potiturũ proſperis ſucceſſibus, iiſdemque lætis, fœlicitate ipſa jucunda. Tibi ſit vita brevis, nec tui dies prolongentur, careas ergo cunctis optatis, neque affluas divitiis, non virtuti tuæ præmia debita. Criminandum jurgia, nõ laudes tuæ infidelitatis, diſpoſitus ſonante ſtylo volui promere converſus ad commendationem tui, prædicanda tua opera infima, non tantum egregia tua pandens, rubore tui detegens ſi quid fuerit. Cognovi te ſic jugiter extitiſſe aſperſum maculis vitiorum, abſq; quadruplici radio cardinalium virtutum, cunctis moribus imperfectum: quoniam ſemper novi te facere inordinata ſingula, ideo duxi præpoſterandũ ſam, non ſervare ordinem ipſarum virtutum. Cõplectens animi nixu fortunæ proſpera, neque pe-

ricula

ricula ſemper caves, futuris te improvidũ probas. Monſtras effectibus rudem, nonq; compoſitum, oſtendis tuis actibus incerta, ſtudio ſegni, non ſolerti præſentia in te diſpoſita. Diſgregata memoria non prompta proclamant homines eſſe, & te nanque prorſus fuiſſe, excordem, non memorem illuſtrium veterũ exemplorum, re ipſa probanda, geſta tuorum operum aſpernenda, non cuiq; ſunt amplectanda: dudum didiciſti tribuere coronas, non diſcrimina pœnarum iniquis, juſtis ſupplicia, non præmia, foves in judicando injuſtitiam te dilectam, tibi inſita naturaliter quorumcunque ignorantia cordis, abſque rerum peritia, ac omni prudentia, tribus itaque temporibus tuus manet animus in diſpoſitus ſingulis. Pœnarum adjectionibus inclementi animo excedens, tuis ſemper rigoribus impietatem, & in ſeveris miſericordiam proculdubio ſervans, cenſor iniquiſſimus, aut piger, non ſua omnibus hominibus reddis, flagitiis tibi abdicatis ſimilis veritati, Avarus, non munificus, largitor parcus, nemini liberalis donator. Sectaris inhoneſtiſſimos mores, virtutes non vitia execraris. Quod optaris, iniquum, nihilque penitus honeſtum. Omnibus tuis operibus injuſtus, cõſiliis impius, per omne tempus perſequeris bonos, & juſtos. Inconſtantem animo te certe noti te ferunt, te reddere depreſſum, non fortem in adverſiſe ventibus, exaltari non humiliari in fœlici ſtatu. Apparere diceris vecors, non fortis, remiſſus, non fervidus, trepidus, non longanimus, publica fama, re vera, animo probo declamaris. Fungeris gaſtrimargia, pulſa modeſtia ſancta, delecta laſcivia, rejecta canſtimonia. Manifeſtius atteſtantur

experti

experti vitæ, ac tuorum morum nocte ac die, cibis & potibus, à cibis & verbis intemperatum. Patent tua opera omnibus ingrata hominibus, atque Deo. Mala nece anima pereas, nam nefas quodq; meditaris. Cunctis notoria te digniſſimum rure, indigniſſimum regno, nota cunctis perſpicua veritate conſona, reprobandum te malim dicere ſingulis diebus infœlicem.

Athenæus introducit mulierem ventris crepitum obſcurè deſcribentem, hoc modo.

Gravida ſũ equidẽ ô mulieres, ſed pudor placet,
Veſtris literis fœtus nomen oſtendam.
Recta, longaq; litera eſt, ex ejus medio
Adſiſtit parva, utrinque ſupina,
Deinde circulus, cui duo breves ſunt pedes.

Ait ſe fœtus gravidam, id eſt flatus diſtentam, futuri partus nomen Ψ Ω A id eſt putrem ventris graveolemiam. Dum enim dicit recta, longaque linea eſt, & ejus medio adſiſtit parva utrinque ſupina Ψ depingit, deinde circulus, cui duo breves ſunt pedes Ω, ſed tertium elementum A deficit in textu. Sic etiam Euripides in Theſeo abſq; literis rudem paſtorem introducit Theſei nomen deſcribentem, hoc modo,

Literarum inſcius ego naturâ ſum,
Figuras autem dicam, & manifeſta indicia,
Circulus quidem veluti fune dimenſus,
In cujus medio ſignum eſt evidens, Θ
In altero primum lineæ duæ,
Eas ſeparat interjecta una alia. H
Tertium, capilli cinnus, tanquã advolatus. Σ
Quartũ ſanè fuit una in rectum ducta linea, E
Super qua tranſverſæ tres obnituntur:

Quintum

Quintum explicare haud expeditum eſt.
Lineæ aſtantes ab invicem duæ
In unum ambæ concurrunt pedem.
Ultimum eſt omninò tertio ſimile.

Idem Agathon Tragicus in Telepho, illiteratus quidam Theſei nomen ita deſcribebat.

Scripturæ primordium umbilicatus in medio circulus:
Deinde rectæ regulæ duæ, conjunctæ ſimul:
Arcui ſcythico ſimile elementum tertium:
Poſt hoc tridens in obliquum jacens:
Exinde regulæ in unam coeuntes duæ:
Quod tertium fuit, idem & ultimum.

Idem nomen deſcribentem Theodectes Phaſelites ruſticum deſcribentem introducit.

In ſcriptura primus fuit oculatus in medio circulus,
Deinde regulæ duæ menſura prorſus æquales,
Quas per medium connectit tranſverſa regula:
Tertio capillo in cinnum retorto ſimile:
Quartũ deinde ut apparebat, obliquus tridens:
Quintum, æquales magnitudine virgæ duæ,
Quæ ambæ in unum tendunt pedem:
Sextum, ut antea capilli cinnus.

De hac occultatione vide plura, ſuprà lib. 2, cap. 3. à Pag. 76. uſque 80.

CAPUT II.

Quomodo ſine ſuſpicione ſcribere poſſimus, literis in medio, & principio dictionum occultatis.

POSSUNT & literæ ſignificativæ in initio, ſecundo loco, medio, & variis dictionum locis abſcondi,

abſcondi,ut poſſunt etiam interpretem artificioſa fallere deluſione: ſed difficile admodum eſt orationem ita contexere & dictiones, ut ſuſpicionem non ingerant, ut ad communem ſcribendi uſum accommodentur, eaque contineant, quæ præſens tempus ferat,ut ſi ſit tempus belli,de bellicis rebus, ſi de annonæ caritate,de annona contineat, ut ſi amico nunciare velimus, & literas in principio dictionum occultemus.

Magis Atque Magis Bellum Ingravescit, Civitas Deditionem Molitur, Arx incolumis adhuc, quid Faciendum, nunciato.

Maximas ago gratias juvenis ſcientiſſime, amantiſſimeq; tibi, qui veniens enunciaſti magnam alacritatem. Gaviſus ipſe ſum benevolentia, & liberalitate Leonardi Veronenſis merè intimi noſtri germani. Re autē vera ero ſine calamitate in tanta cordis jucunditate. Unde ipſum theſaurum amoris ſemper Deum exoró, divinamque individuam Trinitatem, ipſamq; opiferam noſtram & matrem Mariam, opes, liberos, illuſtres titulos vobis tribuant. Antonius reverenter xi. nonoque Calendas Octobris Lovaniis,ut mihi ipſe ſcripſit,afferreq; dixit honeſtam virorum catervam, qualem ipſe neque duxiſſet facilè à cognito initio eius nativitatis. Deſideramus utique multum num valeas: nos cognoſci ipſi à te oramus-

Sed ut magis ſcriptū occultemus, & facilius epiſtolam componamus, non omni dictionum initio ſignificativam literam committemus, ſed una inani interpoſita, ſignificativas interpellabimus, hoc modo.

Misericors

Miſericors, atq; amabilis Deus, gandium omniū in te ſperantium: miſerere animæ noſtræ. Tibi ſoli, qui omnia vales, potes, & vivis, maxima ſit authoritas, laus, gloria, honor in ſempiternum. Summa tui bonitas, amor, & miſericordia liberet nos laboribus inferni, ut qui mundum tua ingenti potentia nullo labore gubernas, & regis, ne aſpicias noſtra vitia, miſerias & peccata, ſed tua caritate & ingenti pietate tuere è cœlo, ne inſpicias oculis ultionis & indignationis tetra commiſſa, atque errata, ſed nobis delicta parce, & pie demonſtra nobis iter, quo tutò ambulare ipſi poſſimus. Oramus matrem noſtram puriſſimam, & tuam matrē Virginem Mariam, ut omni adverſitate liberet nos, inducat nos tutò ſecum uſque ad regnum tuum æternum, noſtra recipiat parva xeniola, orationem, jejunia, eleemoſynas, noſtraſque devotiones, convertat nos omnes ad lucem æternam, ut nunqnam maneamus cæci in tenebris, ſuſcipiens miſeras animas tuorum devotorum, & humilium miſerorū, ut omnes conatus, ut quid facere videatur, tibi ipſi faciamus, deinde in fine vitæ ad regna cœleſtia perveniamns in vitam æternam. Nunc reverenter Deum oramus, ut perpetuo maneamus cum noſtro Creatore nunquam defecturo cœleſti, & in corpore animaque tecum tempore in omni.

Poterimus, ut imperſcrutabilior ſit techna, literas in ſecunda dictionis ſede locare, & ſic magis interpretem deludet, ſed difficilius epiſtola componetur. Eadē quæ diximus, hoc modo celabimus: & ſi meliori forma componi poterat, quia hæc curſum ſcribimus, temporis brevitati indulſimus.

Ammianus Maranta ignorans hiſtoriam Aſdrubalis

balis Carthaginenſis, atque aquiliferi ſui Senonis, imperavit magno agmini ſibi aſſignato, abſq; leſione illius illuderet ſuum amicũ. Tibi judico Agrippa armis paratus pugnare ſemper eſto, ac dic Atilio acquieſcat, niſi publicè virgas iterum patietur aſſiduas, adeò pœnis addictus, vindictæ, atq; rixæ: non enim peto amplius amari eo, illiusque filio. Cum irruunt jam urbẽ axiacam, tibi annuncio, ac commoneo, ultra rupem amoveto viros aſtu: nam adſtricti cholera rumpent acriter aqueductum ſupra viam, unde affluent ſatis accumulatè limphæ, ſed inde adducere nunquã imprudenter annues. Nunc indica accurate, ſit faciendum attente vobis.

Eodem modo abſcondi poſſunt in tertia dictionis ſede, quarta medio & fine: poſſumus & ab ultimis literis incipere, & retrogrado ordine progredi: poſſumus & ad rotam diſponere, ut diximus, & literas dictionibus interſerere. Sed hoc modo longiori epiſtola pauca verba complecteris, & his modis tota abſolvitur Abbatis Tritemii Steganographia, ut in ſua clavi continetur, ut tota his vulgaribus modis abſolvatur, centum modis variando.

Caput III.

Quomodo ſyllabæ, in dictionibus abſcondantur.

DOcuimus hucuſque, quomodo literæ ſyllabis occultentur, nunc quomodo ſyllabæ in dictionibus, dicturi poſtea dictiones in oratione. Exemplum ſolum ſuffecturum judicavimus. Repetatur ſuperior epiſtola cujus ſyllabæ in primis epiſtolæ dictionibus abſcondantur.

Magni-

Magnificus Giſmundus Atellanus, quæſivit magiſtro Giſneſio Bellonenſi Lumellino inſigni Grammatico veniam, ſcitq; civium vigorem Taſſinum debellari, diruique timore omnium nemorum, moti libertatem turbare. Arx in Colonia lubenter miſcetur, admonens hucuſque quid faciant cives enumerati, dum nunc cito areſcit tota.

Poſſumus eodem modo, ut prius præcepimus dictiones interponere inter eas, quæ in initio ſignificativas gerunt, cum verò epiſtola interpretanda erit, illas intercalando, obſtruſum ſcriptum manifeſtum erit.

Magiſter meus Gisbertus Romanus attulit doctiſſimas quæſtiones philoſophicas Marii & Giſmundi noſtri Beliſarii Græci, luminum clariſſimorum internū patriæ, gravi ſtylo venuſtas, quoniam ſcit omnibus Ciceronianas poſſe videri. Unde Taſſoni tabellario demonſtrandas eſſe dixit, mitto tibi. Vos oro ut neminē intromittas moleſtum in libros Turboli, quia Arxileus mane incipere legere comœdias Plauti, lubet homini miſero excurſiones admittere, quia hucuſque ignorat quid ipſe faciat. Hodie Cicero eſt enatus Romæ, dummodo venias nunquam in civitatem noſtram. Auſculta pro me Tobiam.

CAPUT III.

Occultè ſcribendi modus, quo ſyllabarum numerus literas ſine ſuſpicione demonſtret.

EST & alius ſine ſuſpicione ſcribendi modus, in quo ſyllabarū numerus literas ſecretas oſten-

dit, id autem ita exequetur. Literas maximè uſuales ab inutilibus ſeparabimus, Sunt autem maximè uſuales ſexdecim, ſine quibus conceptus minime ſcripto mãdari poteſt, a c d e f g i l m n o p r ſ t u, Rejicimus h, ut aſpirationis notam: ſic b, eius loco uti poterimus u, ſic q, nam ſua vice c uti poterimus: ut ſi quoniam ſcribendum ſit, cuoniam ſcribemus, pro x, utemur c ſ, ut pro Alexandro, Alecſandro notabimus, & pro Z. cſ, Sed harũ ſexdecim literarũ octo uſitatiſſimæ ſunt a e i o u ſ t r, reliquæ minus: quas inferius accõmodabimus, hoc modo.

a	e	i	o	u	r	ſ	t
c	d	f	g	l	m	n	p

Vt ſi uſus inciderit inferioribus uti, ſuperiores accipiemus ſemper earum vice, hoc modo, ut ſi ſcribendum ſit.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

Nos ſuperioribus literis pro ſubjectis utemur hoc exemplo.

tuoſate viriuiter ſar veſiar ut aiuctater is viuertater aſſerar.

Hæc omnia elementa in ſolas, AB, convertemus per ſubjectam tabellam: nam inventa litera in tabulæ corpore, ſive in communi angulo, literas à latere, & à fronte ordinatim accipiemus, primũ quę à fronte, poſt quę à latere ſunt, ut in ſubjecta tabella.

aa	bb	ab	ba	
a	r	o	ſ	a
e	u	i	t	b

babbbb

babbbbababaaaaababaab, bbb a bbbba, abbbb-babbbab aabbba, baa aaa bba bbb aa bbaaa-bbaaabbabbbbabaaaabbbbabbbabaaababaabbba abbbaabbb a bbbbb aa bbb a babaaababaabbb aaaa baabaaaabbba aaabba.

Has literas in ſignificativas dictiones concinnabimus hoc pacto. Incipiendum eſt igitur à prima litera dictionis, quæ ſit B: nam initio illa locata eſt noſtri ſcripti, deinde quot erunt ſimiles A, vel B totidem in ſyllabas dictionum abſorbemus, ut ſi quatuor ſunt B, dictionem quatuor ſyllabarum in ſcripto apponemus, ut Antonius, & ſi trium dominus, tali pacto, ut inter ſe continuam conficiant orationem & ordinatã, ut nil in ea doli ſuſpicemur. Sed quia hæc raptim, & curſim ſcribimus, nil curamus optimè concinnatam vobis proponere.

B. de Neapoli, non is, qui tulit meretrices, ſed qui ex Cypro conducebat in Florentiam merces orientales, ſed etiam qui ex urbe Romana in hanc regiunculam bona hæc portavit. Vnde jure optimo dignum judico dictis & honoribus præpore, & quod ex maximis in non minimas is jam venit labores, unde maximè auxit honores, & nobilibus, quoque plebeis, ut ex hoc fit perclarum, & in his multum laborat, quandoquidem non facit ex infantia virtutem honoratam. Vale jam.

CAPUT V.

Modus, quo apertarum literarum numerus per tertiam partem deducemus.

NOs ſequenti præceptione literarum numerum deſcribendarum per tertiam partem di-

minuere poterimus, hoc modo. Ubi enim occultum ſcriptum in octo vocales deduxerimus hoc modo.

TUOSATE VIRIVITER SAR VESIAR, VT AIVITATER IS VIVERTATER ASSERAR.

Per ſubjectam tabellam quatuor ſuperiores literæ ponuntur: ut ſunt inferiores, cum E ponantur, ut à ſuperioribus dignoſcantur.

a	i	o	u
e	r	ſ	t

VEVOOEAAVEEE VIVIVIVEEEIE OEAIE VEEOEIAIE VVE AIVIVEA VEEEIE I O E VIVEE IEVEAVEEEEIE AOE OE EE E OE A IE.

His vocalibus conſonantes literas interponemus, ut melius poterit, nos ita præproperè accommodabimus, tu diutius immorando diligentius concinnabis, ut congruentior ſibi conſtet oratio.

Verum non poſſem nam vendere vivimus in Venere die, donec Datienus eſſe poterit, à die vivet animus, diverſa ducet, & erit, dedit poſſe vivere, dicet vere, nam querere die ac nocte omne eſſe, nocte ac die.

Caput

CAPUT VIII.

Scribendi modus, quo literarum ſcripti numerus triplicato abſconditum demonſtret.

ALterum & facilem oſtendemus ſcribendi modum, & ſine ſuſpicione, in quo literarum apparentium numerus triplicato celatum abſcondet, is erit paululum à ſuperiori differens: nam ubi ſcriptum occultum in ſeptem frequentiſſimas literas reduximus, ae demum illas in duos characteres, illos duos dimidiatis alphabeti characteribus oſtendemus, iiſque utemur, quibus magis in promptu ſubveniunt, ut ex iis completam orationem, & ordinatam componamus: & ſuperius ſcriptum in duas ſimiles ſcilicet, A, B, redactum, ut oſtendimus. Exemplum.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM, UT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

In duas literas AB ita reduximus.

babbbb a b abaaaaaba ba ab, bbb a bbbb aa bbbbb a bbbbab aa bbb a, b aa aaa bb a bbb aa bb aaa bb aaabba bbbb ab aaaa bbbbbabbba b aaa ba b aa bbb aa bbb a a bbb abbbbb aa bbb ab ab aaa ba baa bbb a aaa baa baa aa bbb a aaa bb a.

Huncnoſtrum alphabetum in duas partes dividemus, & quando A ſcribendum fuerit undecim ſuperioribus characteribus uti poterimus, unum accipiendo ex iis, qui magis ad propoſitum veniet, & cum B ſcribendum occurret, undecim inferioribus utemur, tandiu delendo, accommodando, ac

in varias formas mutando, donec congrua, & conſona proveniet oratio, hoc modo.

A	a	e	o	f	r	m	h	d	p	x	y
B	i	u	q	b	ſ	t	n	c	z	l	g

EPISTOLA OCCULTA.

Jovis ſacri verè fuit donum, vidi vitæ ſublimitatem tui, & amores jucundus, caros, ideoq; tibi aio, & omnibus piis, & Deo bonorum, ut beatis adītat ſuis ad cives Olympi, ad reqem ſemp. a. Vive fœlix.

Sunt & quædam regulæ & animadverſiones, quæ interſcribendo uſuri ſumus, ne tam arduum fiat negotium in literas eligendo, ut cum M habere non poſſimus, titulo utamur, atque puncto, ac breviationibus, ut paſſim animadvertemus.

CAPUT VII.

Occultandi modus, quo apertus abſtruſarum literarum numerus in ſeſqui altera ſuperet proportione.

PRædicto affinis eſt præſens modus, qui ſi facile ſcribi poſſet, & dictionum ſequela magis conſequenter ſequeretur, fortaſſe omnes ſuperaret, nā parciſſimis characteribus ſcriptum abſolvitur, nobis ſat erit eum indicaſſe, fortaſſe qui majori fruuntur otio perfectius abſolvent, nobis enim, ſi conceſſum fuerit, abſolvetur: interim tali fruere. In proximo præterito modo in noſtra erat poteſtate dictiones abſolvere, hic enim terminare oportet, ubi erit opus, & dictiones nunc longiſſimæ, nunc breviſſimæ conſurgent, ſed regulas addendo faciliores

reddemus,

reddemus. Nos volumus amicum certiorem reddere de præterito ſcripto. Primo ad ſeptem uſitatas reddemus, mox ſubjecta tabella tribus characteribus reddemus, hoc modo.

a	b	c	
a c	e d	r m	a
i f	o g	t p	b
u l	ſ n		c

Pugnate viriliter, nam veniam vt civitatem in libertatem asseram.

cbac bbbc aa cbba ac a b c aa b ac ab cb baca bcaaca acbabcabaaca accb aaab acab cbaacbba ca abbc acab acba cac b aac bbaca aabc bc baca aa ca.

In hoc differt à ſuperiori, quod non dimidiato alphabeto vtemur: quod ubi eveniet, e ibi erit terminus dictionis, quando duæ evenient, dictio ā c incipiet, & ſi ˉ ā c, literæ omnes incipient ā, c, literæ initium ſumemus. Exemplum hoc appoſuimus curtim ſcribentes: maiori ocio, oratio magis congrua foret, cum s i ferum, ſed & Deum & ſum, & de ea do, non puer Cumbo & non ſum renæ à duo non jam, qua meos, qui ſe deo à.

Caput VIII.

Quomodo ſyllaba una aperti, literam abſtruſi demonſtret.

PRoximo eſt affinis præſens modus. In hoc etſi numerus literarum ſuperfluus erit, nam ſyllabam pro litera ponemus, tamen poſſunt ſermones ornatius accommodari & concinniorem præbebit orationem. Ubi C eveniet, ibi dictio finienda, vocales in ſyllabas ponemus, ſic facilior, & congrua magis erit oratio. Superiorem prædictam epiſtolam, & prædictam tabellam in ABC verſam abſcondemus in dictionibus à C terminantis earum vocales, hoc modo.

Pugnate viriliter, nam veniam vt civitatem in libertatem asseram.

cbac bbbc aacbba acab caabacabcbbaca bcaaca acbabcabaaca accb aaabacabcbaa cbbaca abbc acabacbacacbaacbbaca aabc bc ba caaaca.

Cariſſime Juli Sadeole, dilecte, & amice, Petrus Bonus Vrbinas dedit nato drachmas quindecim, & Marianæ Portæ cum Anaſtaſia dedit quindecim Iulios Beatricis & Delphinæ viro x ducatos, nuncia Nomentanis, quid jubes, laborant. A.

Caput IX.

Occultè ſcribendi modus, quo dictionum ſyllabæ literarum occultarum numeros demonſtrent.

MInori etiam labore, nec minori pulchro invento prædictorum modorum præſens ſe offert:

offert: nam dictionum ſyllabæ literarum numerum demonſtrant, hoc modo. Si ſuperius ſcriptum nunciandum erit, illudq; in tres literas deducemus A B C per ſuperiorem tabellam, ita eveniet.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM, VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

aa	bb	ab	ba	
a c	r m	o g	ſ n	a
e d	u l	i f	t p	b

babbbababaaaaababaab bbbabbbbaabbbbba-bbbabaabbba baaaaabbabbb aabbaaabbaaabba bbbbab aaaabbbbbabbbabaaababaabbbaa bbb-aabbbabb bbbaabbbababaaababaabbba aaabaa-baaaabbbaaaabba.

Similes in numeros ita diducemus appoſito indice B.

B. 1141111511124142513112311521322323214114513113 11123232315231111311123412143421.

Epiſtolam præpoperè ita concinnavimus.

Ber. de Neapoli, et qui non à Januario, & qui à ſexto Februarii in Venetiis cepit declarare P. Virgilii librum duodecimũ cum commento, & cum omni ſcholio, & in undeviginti dies, & quatuor horas legit eclogas omnes optime quoque, & ſolemniter, & in quadraginta hebdomatibus non legerat primum, vel ſecundum: ob id non eſſe hominem doctum, peritum, quoq; diſertum, cum undetriginta

enim diebus, ut & à Jo: Lutio, & cum eo ſæpe audivi recenſere ab ipſo cũ Antonio: Conſcriptũ Neapoli die primo.

Caput X.

Quod ſyllabarum numerus literarum numerum demonſtret.

Simillimus eſt præſens prædicto modus, in hoc tantum differens, quod in ſuperiori exemplo ſcriptum totum in A, B, reſolvebatur, hic talis ordo abdicatur, ſed pro noſtris literis octo frequentiſſimis, nos octo numeris utemur, deinde eos dictionum ſyllabis oſtendemus. Pro exemplo nunciandum ſcriptum erit.

Pugnate viriliter, nam veniam, ut civitatem in libertatem asseram. Subſcripta tabella literas in numeros vertemus hoc modo.

a	e	i	o	u	r	ſ	t
m	n	d	c		f	g	l
1	2	3	4	5	6	7	8

5572182536383826 211 522311 58 435 3 8182132 83526818 211772611.

Nobiliſſime Apollodore Metropolitanenſis niſi ad Conſtantinopolitanum naves onerarias quatuor Conſtantinopolim, amicis quam deſideratiſſimum, etiam quam ingenioſiſſimum noſtrum conjunctiſſimũ, nobis ut & retromitteret duas naves vacuas cũ ſit neceſſariũ valde importantiſſimũ eaſdẽm et onerare meritricibus peſſimis Conſtantino-

tinopolitanis, ut Conſtantinopolitanam urbem nos purgemus illis. Hadrianopolitanus concivis colendiſſimus noſter Mediolanenſes quam vitupe roſiſſimos jam quam vituperoſiſſime illos ad nos re mittendos curavit. Ex Hadrianopoli. Datum Conſtantinopoli 1. Lu.

Sed quia dictiones longiſſimæ ſolent occurrere octo ſyllabarum: hac via breviori compendio vera abſolvemus. Noſtrum ſcriptum octo literis uſitatis conſcribemus inferiori tabella, ſed inferiores quatuor ſuperius impoſito puncto notabimus. hoc modo. Tuorate viriviterſar veſiar ut aivitater isvivertater aſſerar.

1	2	3	4
a	e	i	o
c	d	f	g
n	r	ſ	t
l	m	a	q

· ·
4 142 142 132313422 123212 14 131341422 33 131224
· · ·· · ·
1422 1332212.

Sed dictiones punctuati numeri à vocalibus incipiemus, abſq; punctis à conſonantibus.

Antonius jam nunciavit avo, quod ægrotaret Nolæ: & reſcripſit Viro Romano jam convalens; accepimus cartam veſtram, & dedi amico tuo, ſiaves jam ignoſcere. Si pœnitet, & recuſas injuriam cnm verberibus. dare veſtto, hoſtiq; offendens vos, laceſſens vos fecit vobis injuriam,

am, hic veriſſima proles Jovis, hic æternæ veritatis verus ſervus hic erit.

Caput XI.

Modus, quo literarum apparentium numerus celatarum numerum demonſtret.

ALterum oſtendemus modum, quo literarum Epiſtolæ numerus celatæ epiſtolæ numerum oſtendet, quod quia inter ſe ſimiles ſunt, ideo verbis indulgemus. Nos tabellam ex 20. literis confirmatam hoc modo oſtendemus.

a	e	i	o	u	r	ſ	t	m	n
b	c	d	f	g	h	l	p	q	x
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Vnde ſi ſuperiorem epiſtolam hac tabula conſcribemus, eveniet.

855101182 5363738826 1019 5210319 58 235381829 310 7312681829 1772619.

Pugnate viriliter, nam veniam, ut civitatem in libertatem asseram.

Honorate Petre chare, amantiſſime à mancipio Jo: habui unã literã, quã miſiſti tuo honorato & optato Juſtiniano po. Novembris, ꝑcepi jã volũtatem ſuã. A Franciſco filio Hadriani eã lrã habui ſuã trãſmiſi à Benevento. Conſentiã per Berardinum dilectũ tuũ 1. & 2. menſis Octobris, ꝗ oretenus, & imperavit, ꝗ fuerint improbi. Jo: Petrus à Benevento. Tituli & puncta non leguntur, nam ut facilius litera conſcribi poſſit, imponuntur, neque multum

multum referre exiſtimo orthographiam occultè ſcribentibus.

Caput XII.

Quomodo numerus inter duas notas vocales poſitas literas occulti ſcripti demonſtret.

NOn omittemus, & alteram regulam, occultè & ſine ſuſpicione ſcribendi, admodum ingenioſam, facilem, & variam, ut ex his omnibus ingenioſus artifex ex ſe alias poſſit invenire. Ubi enim literæ in numeros reductæ ſint, multæ poſſunt excogitari viæ, quibus in ſignificativis dictionibus explicari poſſint, hoc modo ſint ſupradicta verba in eoſdem numeros redacta.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

85510132 536373826 1019 5210319 58 235381829 310 7352681829 1772619.

Nos duas uſitatiſſimas vocales eligemus, E, I, & ideo elegimus, quia ex his multas poterimus dictiones conflare cum facilitate. Hos literarum numeros inter has duas ſolas accommodabimus, hoc modo. Si ſcribendus ſit numerus octo literarum, dicemus honorande: nam ab E ultima, octo ſunt intermediæ literæ, & ſic ab I eveniet, hoc modo.

Honorande Donate Porta, ex tua narratione factorum ex ſe actorum imaginaveram ipſum inſanum, ac mente captum fuiſſe, malumq; antropofagum, & excomputando errores nefandos qñ, facinoꝝ, & dura, ex formidoloſa, aut ærumnae dolo-

doloroſa excelluit: quaq̃ in tres bonum, nã juvenum cognitum eſt, quapropter cogor te fater nõ ad eſſe mundo virũ doctum, & innocuum, neque humanum magis. Ex Barolo, 1. Octobris, reſponsũ ideo opto valde.

Caput XIII.

Vocales aperti ſcripti occultas celati ſcripti literas oſtendant.

Non facili modo, occultaq; methodo cujusq; oculti ſcripti fraus obtegitur, hoc modo. Tabellam eo modo exponemus concinnatam, ut omnem literarum numerum in vocales binas tranſmutabimus, iisq́; interpoſitis conſonantibus, novas dictiones confingemus ordinatas, quas curioſi intercipientes, nec fraudem ſubolebunt, cujus exemplum erit. En ſubjecta tabella.

	a	e	i	o	u
a	b	c	d	e	a
f	g	h	i	l	e
m	n	o	p	q	i
r	ſ	t	u	x	o

Pugnate viriliter, nam veniam, ut civitatem in libertatem asseram.

oiooceiaaioua oooeaooeeuooeiouaao eiaaai oouaeioe aaai ooio iaoeoooe ioaaiouaai oeei ueoeeauaaoioaaiovaai aaeoeouaaoaaai.

Domino

Domino nr̃o Semelec.

Ipſam Antinouam, non Doroteam, non honeſtus, ſed omne Deorus datam non eis amatam, dico Iouannem in ipſos amauit Iouannam, Dianam, Deo renouabat, õa ſanari.

Nos omnibus vocalibus conſonantes interpoſuimus ut placuit, ut aliquid continere videatur, & quia tempus non dabatur, diutius immorari, ſat nobis erit, modum indicaſſe, longiori tempore concinnior epiſtola concinnabitur.

CAPUT XIIII.

Muſicis notulis quomodo ſine ſuſpicione uti poſſimus.

NOn omittemus modum, quo muſicis notulis appoſitis cum ſua cantilena, putabit interceptor amatoria carmina, vel uſitatas eccleſiaſticorum antiphonas, & ſic eluſus abibit. Modus erit facilis & ingenioſus. Volumus obſeſſis ſignificare, ne ſalute deſperentur.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM, VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

Apparentia erunt quævis, videlicet.

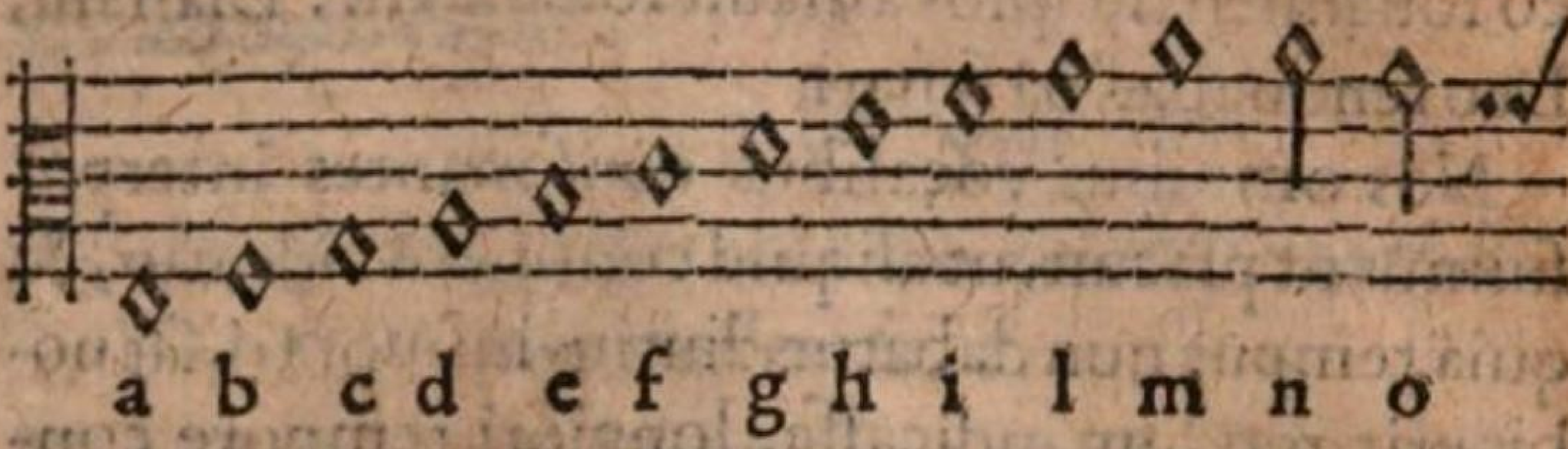
ORA PRO NOBIS SANCTE IOANNES BAPTISTA, UT DIGNI EFFICIAMUR NOMINE TUO. AMEN.

Nos ſuperiori libro modum oſtendimus quomodo cum clavi ſcribendum eſſet: qua ſublata omnino de eius interpretatione deſperandum eſſet, & ita eveniet.

idtgrbz cxinoxaqb cur hzftqz hb ſrcngpdqt ſf ſtzpihugzo rmazitx.

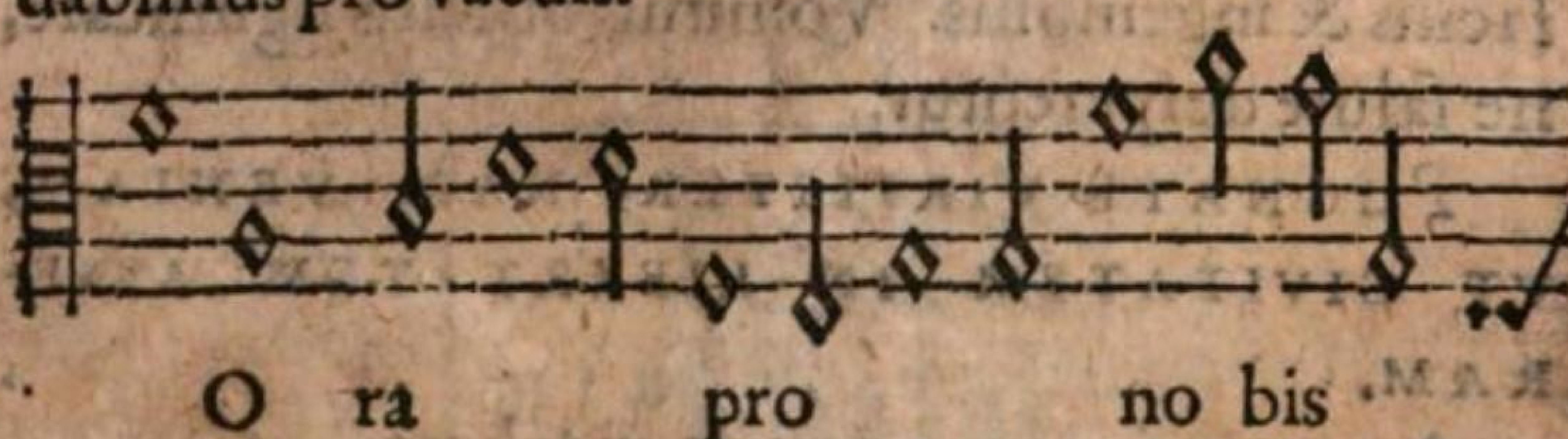
Deinde

Deinde muſicas notulas exponemus ab imo ad ſummum in breves, & in ſemibreves, ab imo ad imum, ut è regione noſtrum alphabetum opponamus, hoc modo.

Noſtras igitur obſcuras notas jam exaratas in notulas apponemus, ſubſcribemusq; clavem, ſcilicet Ora pro Nobis &c. et ut ne indecentes ſaltus videantur, nos minimas & ſeminimas accommodabimus pro vacuis.

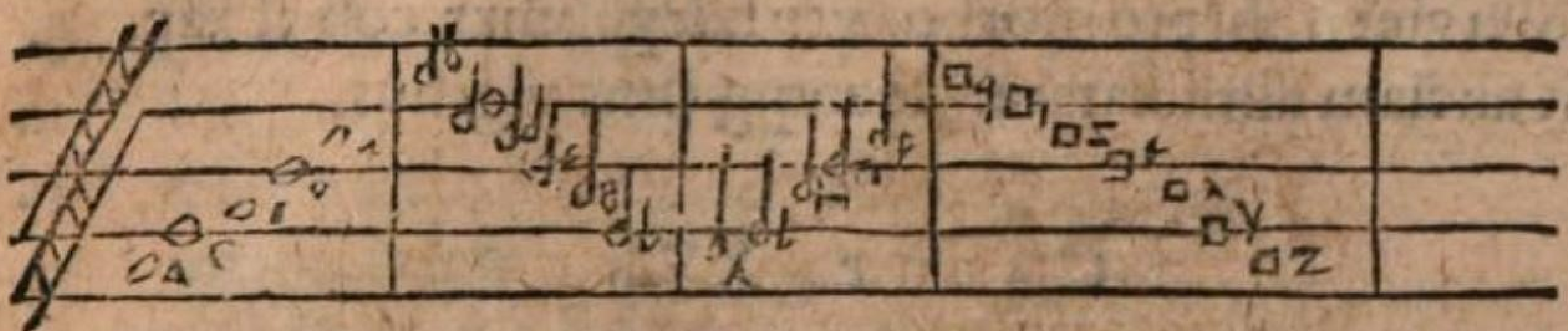

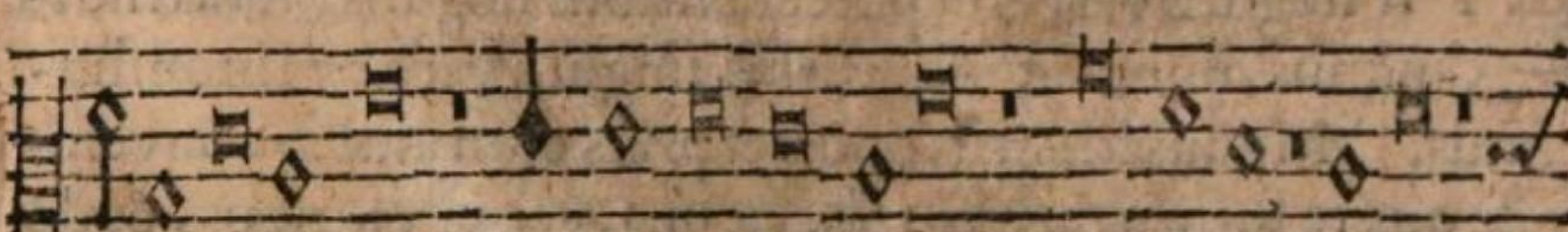
nomi-

Vel alio modo.

A longa b breuis k ſemis q. quoq; quadra.
A ſcandit b cadit k ſcandit q. quoq; cadit.

Caput XV.

Quomodo etiam interpretem cum aperta ſcripti demonſtratione deludere poſſimus.

POſſumus etiam non inartificioſè interpretem deludere, cum falſa ſcripti demonſtratione, nam quæ putabit intelligere, minus intelliget, & quæ conabitur interpretari ante

oculos habet. Idq; tali eveniet pacto. Finge aliquid expoſcere ab amico, & ſit poſtulatio ſcripti clavis, quæ literis cifris abſconduntur, appoſita clavi clarius evadet. Exemplum ſic ſcribere voluero.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM, VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

Mittas mihi unciam. hayindz asizyuzrl.

Inſerviet mihi pro morbo. vtp lxlrypbmzr cob tbxzp.

Et unciam dimidiatam. cozoqig thns vlgrhus.

CAPUT XVI.

Quomodo verbum verbo reddemus & ſine ſuſpicione.

ET ſi ſingulis verbis in præcedentibus ſingulis literas indicauimus, nunc ſingulis verbis ſingula verba demonſtrabimus. Modus hic erit, oportet prius cum amico convenire de qua re futurus erit ſermo, de una, vel de pluribus, & de his prævidere verſus, nomina perſonarum, loca, & ciuitates, ac rerum tractandarum, & quæ facile incidere poterint, & hominibus, & periodis numeros affigere, ac charta notare, eas binas oportet facies, una penes te, altera penes peregrè euntem.

1 Caſtrum
2 Milites
3 100
4 200
5 hora
6 menſis
7 dies
8 primum
9 ſecundum
10 decimum
11 Laurentius
12 Ruffinus

12 Ruffinus
13 Cornelius
14 Claudius
15 Duces
16 aperies nobis hoſtium
17 Depopulare, & deſtruere
18 aperto
19 clanculum
20 Veniam
21 diſcedam
22 intromittere
23 trucidare
24 cum aliis
25 Nox
26 cuſtodes

a	e	i	o	u	
1	2	3	4	5	c
6	7	8	9	10	d
11	12	13	14	15	f
16	17	18	19	20	m
21	22	23	24	25. 26	n

Scribenda epiſtola erit.

POST SECUNDAM NOCTIS HORAM VENIEMUS CUM RUFFINO, CORNELIO, ET ALIIS DUCIBUS, ET CUM CENTUM MILITIBUS; TU NOBIS CLANCULO OSTIUM APERIES, ET INTROMISSI MILITES, CUSTODES PRIMUM TRUCIDABUNT, MOX CASTRUM DEPOPULABIMUS, ET DESTRUEMUS.

Si in numeros reddemus in ſchedula notatos, veniet.

9. 25. 5. 20. 12. 13 24. 25. 3. 2. 19. 16. 22. 2. 26. 23. 1. 17.

Hos numeros per tabellam in literas deducemus.

Odun ucumefiifon ufic ecomamenee uniuacem.

Has literas ex præteritis jam modis, eductis in orationem ſine ſuſpicione convertes.

Caput XVI.

Abditiſſimus per ſynonima ſcribendi modus per quem verba dimidio minora.

Similis ſupra dicto lib.2.c.19. modus eſt præſens per ſynonima verba, ut in hoc diſſimilis, in illo enim ſingulis literis ſingula aſcribant nomina, nunc ſingulis literis viginti, ut numerus dictionū dimidiatus eveniat. Erat enim primus modus ferè omittendus per multitudinē dictionum & multiplicata verba, hic enim dignior ob brevitatem, ſed difficilius tabulæ conſcriptæ ſunt, nam binis literis quadringenta fera binonima reperienda fuerant, & labor, qui in ſcribendo minuitur, in conficiendis tabulis maior fuit. Nos in eas dictiones, tabulas concinnavimus, quæ frequentius occurrunt, ut propriorum nominum, civitatum, herbarum, ægritudinum narratione. Literæ binæ accipiuntur in tabulæ fronte vna, ſed altera in latere, & ſic ordinatim ſine tabularum intermiſſione dictiones ſcribendo, ita ornata, & congrua eveniat. Ut ſi eadem verba 60. literis ſcribenda eſſent, in 30. coarctabimus.

Attilius Vrſinus Romanus liberatus eſt tertiana & fluxu 70. diebus cum parietaria, conſolida, & filipendula. Lucretia Brancatia Surrentina 20. diebus morbo Gallico, & hæmorrhoidibus, cum iridis, cardamomi, & nardi, cum verbis, ſtructos, ſtaphias, ornos, tribaros. Datum Neapoli 12. Auguſti 1577. Baptiſta Porta Neapolitanus.

a Cæſar

a		b		c	
a	Cæſar	a	Conſtantinus	a	Brutus
b	Antonius	b	Æneas	b	Corradinus
c	Donatus	c	Fabius	c	Dominicus
d	Empedocles	d	Alexander	d	Georgius
e	Dionyſius	e	Ioſeph	e	Joachimus
f	Conſtantinus	f	Hercules	f	Auguſtinus
g	Anſelmus	g	Jeſues	g	Philippus
h	Dioſcorides	h	Chriſoſtomus	h	Cato
i	Bernardus	i	Barnabas	i	Baſilius
l	Æſopus	l	Epicurus	l	Epaminonda
m	Cicero	m	Albertus	m	Heſiodus
n	Andreas	n	Guglielmus	n	Cornelius
o	Diodorus	o	Marius	o	Achilles
p	Carolus	p	Cirillus	p	Melampo
q	Glorianus	q	Herodes	q	Eraſmus
r	Aſcanius	r	Ferdinandus	r	Ariſtoteles
ſ	Iacobus	ſ	Michael	ſ	Neoptolemus
t	Lorianus	t	Ladislaus	t	Conſtantinus
u	Titus	u	Neſtor	u	Ventilaus
x	Claudius	x	Petrus	x	Onophrius

	d		e		f
a	Corradus	a	Gilbertus	a	Blaſius
b	Iulius	b	Ignatius	b	Darius
c	Caſinus	c	Marinus	c	Philomater
d	Innocentius	d	Plato	d	Iuſtinus
e	Bonifacius	e	Alexius	e	Iſacius
f	Matthæus	f	Olympiodorus	f	Baptiſta
g	Iuvenalis	g	Beliſarius	g	Mutius
h	Caliſtus	h	Agamenon	h	Oppianus
i	Filibertus	i	Plutarchus	i	Paulus
l	Solimanus	l	Flamminius	l	Septimius
m	Egeſippus	m	Iordanus	m	Vincentius
n	Creſcentius	n	Marius	n	Benedictus
o	Meleager	o	Aiax	o	Virginius
p	Selim	p	Domitianus	p	Thadæus
q	Euclides	q	Octavius	q	Matthias
r	Cyprianus	r	Plotinus	r	Metellus
ſ	Zenodatus	ſ	Albinus	ſ	Orionus
t	Beda	t	Stephanus	t	Plautus
u	Gentilis	u	Belloroſon	u	Sanazarus
x	Onotrius	x	Philocrates	x	Beroſius

a Daniele

	g		h		i
a	Danieles	a	Benignus	a	Bartolinus
b	Giſmundus	b	Danthes	b	Gabriel
c	Verniundus	c	Federicus	c	M. Antonius
d	Iugurta	d	Gaſpar	d	Dion
e	Leodamas	e	Daineta	e	Felix
f	Parthenius	f	Innicus	f	Iaſon
g	Solomon	g	Mitridates	g	Bartholomeus
h	Vitruuius	h	Bartholus	h	Iacinthus
i	Boetius	i	Orpheus	i	Marcellus
l	Barnabas	l	Pompeius	l	Fidentius
m	Oliuerius	m	Seleucus	m	Oſiri
n	Sylveſter	n	Vitus	n	Pyrrhus
o	Bernardinus	o	Attilius	o	Troianus
p	Pomponius	p	Victorinus	p	Baccius
q	Ambroſius	q	Damianus	q	Orolandus
r	Hieronymus	r	Serafinus	r	Sinon
ſ	Vitellius	ſ	Baldus	ſ	Vegetius
t	Albertus	t	Oggigi	t	Lanfraneus
u	Odoardus	u	Eugenius	u	Seuerus
x	Silla	x	Pamphilo	x	Maurus

l		m		n	
a	Phileſius	a	Dedalus	a	Lucius
b	Agatius	b	Helia	b	Dinus
c	Galenus	c	Falconius	c	Vernaleo
d	Iſatius	d	Guicciadus	d	Facius
e	Didymus	e	Idaſpes	e	Lucanus
f	Macrinus	f	Maximus	f	Edoardus
g	Tapetus	g	Rinaldus	g	Martialis
h	Manilius	h	Gregorius	h	Pauſanias
i	Filoſtratus	i	Demetrius	i	Mellius
l	Plinius	l	Publius	l	Faeton
m	Pandulfus	m	Romulus	m	Julianus
n	Vgo	n	Terentius	n	Decius
o	Picus	o	Xiſtus	o	Raimundus
p	Libanius	p	Elianus	p	Tibullus
q	Ferdinandus	q	Urbanus	q	Titianus
r	Valerius	r	Tullius	r	Ulixes
ſ	Emilius	ſ	Xenocrates	ſ	Reſus
t	Melampus	t	Cyrus	t	Ubaldus.
u	Orontius	u	Vitales	u	Zenodorus
x	Velleius	x	Didacus	x	Ridolphus

a Euagrius

	o		p		q
a	Euagrius	a	Egidius	a	Fuchſius
b	Gherardus	b	Ludovicus	b	Lucianus
c	Hieron	c	Pompilius	c	Nicolaus
d	Lucas	d	Galeacius	d	Nardius
e	Mercurius	e	Marinus	e	Palladius
f	Rubertus	f	Pantaleo	f	Rogerius
g	Demoſthenes	g	Fabritius	g	Eurialus
h	Pilatus	h	Raphael	h	Theodoſius
i	Fauſtus	i	Ennius	i	Valentinus
l	Vermundus	l	Theophilus	l	Guido
m	Adamantius	m	Vulpinus	m	Ubaldus
n	Euſebius	n	Paganinus	n	Thebaldus
o	Parthenius	o	Fuluius	o	Remigio
p	Suidas	p	Lotterius	p	Fulgentius
q	Valerianus	q	Narciſſus	q	Adolfus
r	Vſum caſſanus	r	Eraſmus	r	Reſchius
ſ	Zenodotus	ſ	Torquatus	ſ	Palinurus
t	Rentius	t	Xantippus	t	Veſpaſianus
u	Oribaſiius	u	Rufinus	u	Angelus
x	Guiſcardus	x	Gilius	x	Nicomedes

r		ſ		t	
a	Heliodorns	a	Laurentius	a	Leonardus
b	Leon	b	Hector	b	Aſtorgius
c	Blaſius	c	Numa	c	Hippolitus
d	Ninus	d	Sancius	d	Nicephorus
e	Renatus	e	Bertholdus	e	Thomas
f	Scipio	f	Heliſeus	f	Simon
g	Aſdrubal	g	Frenitius	g	Theocritus
h	Torquatus	h	Titan	h	Sulpitius
i	Adamus	i	Beltramus	i	Hermes
l	Hadrianus	l	Nicander	l	Gaſpar
m	Antiochus	m	Beniamin	m	Lactantius
n	Abrahamus	n	Seneca	n	Sebaſtianus
o	Trifon	o	Theodoſius	o	Caſſianus
p	Arnaldus	p	Hermogenes	p	Caron
q	Henricus	q	Calvinus	q	Hilarius
r	Anonimus	r	Lentulus	r	David
ſ	Balthaſar	ſ	Chriſtoforus	ſ	Arturus
t	Brunus	t	Caſſiodorus	t	Bonaſius
u	Celſus	u	Gerion	u	Bonatus
x	Aloyſius	x	Vaſſeus	x	Slaſius

	u		x		a
a	Lelius	a	Lazarus	a	Berlingerius
b	Ninus	b	Nicolinus	b	Carrafa
c	Servius	c	Saluſtius	c	Ieſoaldus
d	Milon	d	Tacitus	d	Caieta
e	Hollerius	e	Troilus	e	Apranus
f	Tolemæus	f	Annibal	f	Iandonus
g	Arnoldus	g	Valens	g	Loffredus
h	Lucullus	h	Xerſes	h	Filingerius
i	Damianus	i	Durandus	i	Mariconna
l	Daniel	l	Licurgus	l	Serraglia
m	Horatius	m	Hermannus	m	Garganus
n	Deſiderius	n	Numitor	n	Podericus
o	Eraſtus	o	Hortenſius	o	Palavicinus
p	Nicander	p	Heraclius	p	Jemonus
q	Herneſtus	q	Xenophon	q	Pannonius
r	Caſſander	r	Hermippus	r	Aierbus
ſ	Guffredus	ſ	Hyeremias	ſ	Gaieta
t	Leonida	t	Hugo	t	Manutius
u	Valleſius	u	Natalis	u	Natalis
x	Guidus	x	Comitius	x	Lagni

a Baglionus

	b		c		d
a	Baglionus	a	Columna	a	Bonus
b	Apicella	b	Cajetanus	b	Gambacorta
c	Cariſeus	c	Beringarius	c	Rivera
d	Grimaldus	d	Larintus	d	Azzia
e	Iacinthus	e	Noiella	e	Mele.
f	Latinus	f	Acciaiolus	f	Nicaſtrus
g	Maſtroiudex	g	Pellegrinus	g	Rouere
h	Naziarenus	h	Gaetanus	h	Ciminus (mus
i	Pignatellus	i	Piſcicellus	i	Protonobiliſſi-
l	Lopes	l	Manſcabrunus	l	Griſonus
m	Pappacoda	m	Criuellus	m	Sicardus
n	Januarii	n	Rubeus	n	Tuttauilla
o	Bonaventura	o	Munitius	o	Miroballus
p	Veſcentius	p	Rota	p	Tomacellus
q	Pinelli	q	Pedemontius	q	Nigrinus
r	Nizolius	r	Sarnanus	r	Marramaldus
ſ	Rabricanus	ſ	Pignonus	ſ	Montaltus
t	Mancinus	t	Suardinus	t	Merula
u	Leuo	u	Salatus	u	Storax
x	Marſiglia	x	Mæcedonius	x	Molengiana

a Capicius

e		f		g	
a	Capicius	a	Corduba	a	Cambius
b	Jacobacius	b	Altomari	b	Adornus
c	Niger	c	Galeottus	c	Aſpellus
d	Ruffus	d	Turbolus	d	Tigrinus
e	Regina	e	Brancia	f	Bancius
f	Arimini	f	Giſlerius	g	Spinola
g	Saracinus	g	Caputus	h	Capoblancus
h	Gaſtula	h	Merula	i	Vipera
i	Marulla	i	Petius	l	Concubletta
l	Sylveſter	l	Remira	m	Zanchi
m	Beltramus	m	Strambonus	n	Ruſſilus
n	Sadoletus	n	Ruſſus	o	Sangrus
o	Macchiauellus	o	Valla	p	Palentius
p	Cauaniglia	p	Corteſius	q	Spinellus
q	Paleologus	q	Toletus	r	Corallius
r	Tufus	r	Vulcanus	ſ	Maietta
ſ	Galluccius	ſ	Annecchinus	t	Venatus
t	Severinus	t	Veſpaſianus	u	Altamurus
u	Paganus	u	Toraldus	x	Reſcus
x	Reginaldus	x	Sconditus		

a Carmi-

h		i		l	
a	Carmignanus	a	Bonitus	a	Cantelmus
b	Canoſa	b	Conſtantius	b	Judex
c	Saxium	c	Bos	c	Savarianus
d	Bajalardus	d	Novellus	d	Sellarolus
e	Anſalonus	e	Cavallerius	e	Argentinus
f	Gonzaga	f	Santomagus	f	Bozzutus
g	Bentivoglia	g	Tarantula	g	Cantroverius
h	Stozza	h	Turris	h	Guinnacius
i	Valois	i	Scalaleo	i	Sindicus
l	Tornellus	l	Vitelli	l	Piſcis
m	Bracciolus	m	Capaccius	m	Spiritus
n	Corvinus	n	Anaſtaſius	n	Graffigna
o	Torellus	o	Vergilius	o	Condeſtabili
p	Sanſeverinus	p	Albertinus	p	Zurlus
q	Xenodochius	q	Panellius	q	Avitabilis
r	Majanardus	r	Vitellozzus	r	Siſcar
ſ	Montanus	ſ	Pacchi	ſ	Petreus
t	Paſtor	t	Spina	t	Capocefalu
u	Stendardus	u	Soravus	u	Roſſinus
x	Saxonus	x	Teleſius	x	Statius

Darda-

	m		n		o
a	Dardanus	a	Salonus	a	Baialardus
b	Acconciaiocus	b	Graſſus	b	Fauentinus
c	Dura	c	Lomellinus	c	Pontanus
d	Burghetta	d	Borgius	d	Gandinus
e	Air	e	Spinola	e	Duarenus
f	Quattromanus	f	Catanius	f	Cordus
g	Maurus	g	Oria	g	De cordua
h	Capilupus	h	Caldorus	h	Cerda
i	Albinus	i	Piccamiglius	i	Mendozza
l	Marzullus	l	Anaſtaſius	l	Donnurſus
m	Cupeta	m	Durazzius	m	Candidus
n	Marſitanus	n	Fliſcus	n	Martinus
o	Marcella	o	Maioranus	o	Ciuitella
p	Garzonus	p	Laſius	p	Abentius
q	Dentix	q	Tranſi	q	Sozzinus
r	Tiepoli	r	Corradus	r	Tomitauus
ſ	Contarenus	ſ	Vlmerius	ſ	Rondeletius
t	Sorantinus	t	Scotinerius	t	Saluianus
u	Canalis	u	Louizius	u	Puccius
x	Zanni	x	Abenaboli	x	Mercurialis

a Zabbad

	p		q		r
a	Zabbanellus	a	Ereſius	a	Figliomarin
b	Lodegarius	b	Farnelius	b	Santinus
c	Bonettus	c	Abſtemius	c	Auſtria
d	Celinus	d	Franchinus	d	Codonius
e	Gaudius	e	Bucia	e	Florius
f	Accorciamurus	f	Cruciger	f	Eburnius
g	Furius	g	Rheticus	g	Falcus
h	Guicciardus	h	Arioſſus	h	Xilander
i	Nonius	i	Notarius	i	Caballus
l	Gaiaſſus	l	Sabinus	l	Bodinus
m	Donnulus	m	Rotula	m	Niclorius
n	Bruſcus	n	Eleſius	n	Molineus
o	Palomba	o	Sagarellus	o	Grattarolus
p	Gelaſius	p	Petra	p	Luuius
q	Albertinus	q	Penna	q	Bellingerius
r	Celeſtinus	r	Aurifex	r	Luſcinius
ſ	Rodulfus	ſ	Sapellus	ſ	Pantaleonus
t	Curionus	t	Columba	t	Scotus
u	Curio	u	Turtura	u	Luſcus
x	Curianus	x	Maluitius	x	Luſcinia

a Frangi-

ſ		t		u	
a	Frangipanis	a	Filenius	a	Brancacius
b	Egidius	b	Anfora	b	Flore
c	Faccipecorus	c	Meliſander	c	Decanus
d	Sincerius	d	Oliverius	d	Campanus
e	Turnerius	e	Buccananus	e	Cauterius
f	Arcamonus	f	Baſcanus	f	Draco
g	Budeus	g	Pacificus	g	Dracontius
h	Vermilius	h	Petreus	h	Ferrarius
i	Micillus	i	Fundi	i	Cocta
l	Fregoſa	l	Figulus	l	Policatius
m	Otherus	m	Tremellius	m	Purpura
n	Milichius	n	Galterius	n	Roccaſana
o	Sances	o	Tranquillus	o	Sapidus
p	Cornarius	p	Ferreus	p	Bonifacius
q	Camerarius	q	Primus	q	Lepidus
r	Merlinus	r	Secundus	r	Splendianus
ſ	Agricola	ſ	Tertius	ſ	Caramanicus
t	Urſinus	t	Gliſci	t	Jodocus
u	Baliſterius	u	Quartus	u	Acontius
x	Vergerius	x	Quintus	x	Broccardus

x		a		b	
a	Ebenus	a	Calaber	a	Samnitis
b	Grineus	b	Ariminenſis	b	Capuanus
c	Flavus	c	Forolivienſis	c	Hetruſius
d	Brancaleo	d	Mediolanenſis	d	Thebanus
e	Bovius	e	Galeatis	e	Boetius
f	Culmerius	f	Illiricus	f	Theutonicus
g	Falangula	g	Beneventanus	g	Ravennas
h	Caſtellanus	h	Sabaudianus	h	Bononienſis
i	Criſpinus	i	Vrbinas	i	Ferrarenſis
l	Cromerus	l	Venetus	l	Macedonius
m	Farina	m	Florentinus	m	Valachus
n	Gallus	n	Scotus	n	Carolo Stadius
o	Coſmius	o	Pedemontanus	o	Nazarenus
p	Fortebracius	p	Mauritanus	p	Luſitanus
q	Carrerius	q	Brandeburgenſis	q	Marſus
r	Maulius	r	Vratislavianenſis	r	Sileſius
ſ	Palmerinus	ſ	Linconienſis	ſ	Belga
t	Pappus	t	Sulmonenſis	t	Barcinonenſis
u	Rainaldus	u	Mantuanus	u	Parmenſis
x	Boceapianula	x	Metinus	x	Argentinenſis

a Cilix

	c		d		e
a	Cilix	a	Campanus	a	Britannus
b	Acropolita	b	Conſentinus	b	Cyprius
c	Auſtriacus	c	Valentinus	c	Paſſautenſis
d	Andegavenſis	d	Baſilienſis	d	Bergenſis
e	Tenax	e	Agnatus	e	Caſtillionenſis
f	Tartarus	f	Lugdunenſis	f	Aegyptius
g	Bavarus	g	Conſtantinopolitanus	g	Murcicus
h	Caſtellanus	h	Bergoma	h	Aragonenſis
i	Senenſis	i	Tarſenſis	i	Hieroſolimitanus
l	Neapolitanus	l	Coloſſenſis	l	Piſanienſis
m	Cremonenſis	m	Navarrus	m	Pariſienſis
n	Francus	n	Friſius	n	Auſtugenſis
o	Viterbienſis	o	Troianus	o	Flandricus
p	Bambergenſis	p	Condenſis	p	Marpurgenſis
q	Normannus	q	Bodiſſinus	q	Piſanus
r	Pomeranus	r	Norimbergenſis	r	Anglicanus
ſ	Bernenſis	ſ	Burgenſis	ſ	Polonus
t	Claravallenſis	t	Heſſus	t	Antverpienſis
u	Numidia	u	Taurinenſis	u	Genuenſis
x	Mirandenſis	x	Tigurinus	x	Vrgius

f		g		h	
a	Caramanicuſa	a	Barbarus	a	Pamphilicus
b	Angelicus	b	Germanus	b	Noribergenſis
c	Brabantius	c	Paleſtinus	c	Africanus
d	Gaetanus	d	Perſianus	d	Abiccenſis
e	Pruſius	e	Cireneus	e	Caldeus
f	Portugallenſis	f	Parthus	f	Leuiathan
g	Piccardus	g	Tridentinus	g	Saxonus
h	Iaunenſis	h	Aſiaticus	h	Empſerus
i	Stabienſis	i	Sarmaticus	i	Sclavonus
l	Hiſpanus	l	Roterodamus	l	Babilonicus
m	Sorrentinus	m	Saracenus	m	Cercitenſis
n	Sueticus	n	Colonienſis	n	Anchonitanus
o	De ciuitella	o	Breſcianus	o	Sardus
p	Lambergius	p	Veronenſis	p	Siculus
q	Baſſanenſis	q	Adriaticus	q	Meſſanenſis
r	Paflagonius	r	Tirrenus	r	Panhormius
ſ	Galatus	ſ	Ciſalpinenſis	ſ	Picenus
t	Natolus	t	Longobardus	t	Regghinus
u	Paduanus	u	Rhiacus	u	Ligno
x	Vincentius	x	Rethonus	x	Romaniolibus

a Dalma-

i		l		m	
a	Dalmatinus	a	Græcus	a	Italus
b	Appulus	b	Tribularius	b	Iudæus
c	Brutius	c	Coracenſis	c	Mamertinus
d	Riminenſis	d	Getulus	d	Leontinus
e	Armenus	e	Caroſius	e	Antiochenſis
f	Surentinus	f	Comoſitanus	f	Megarenſis
g	Corſus	g	Arabs	g	Inidus
h	Bithinus	h	Solcitanus	h	Athenienſis
i	Taurinus	i	Cerveſius	i	Theutonicus
l	Gallogræcus	l	Damaſcenus	l	Cefalonienſis
m	Rhodus	m	Idumeſius	m	Tyrius
n	Anguſtanus	n	Vnaceſius	n	Drepanenſis
o	Salaſius	o	Celſimuus	o	Gambrita
p	Vercellenſis	p	Corpiceſius	p	Halicienſis
q	Pompeianus	q	Solicitanus	q	Halidenſis
r	Stabienſis	r	Cataneus	r	Auſonius
ſ	Romanus	ſ	Segeſtanus	ſ	Eſsirus
t	Pontinus	t	Syracuſanus	t	De Soleto
u	Tremiſamis	u	Erithreus	u	Brunduſinus
x	Prochitanus	x	Numantinus	x	Dyrrachus

	n		o		p
a	Gallicus	a	Gordiæus	a	Helleſponticus
b	Iapignis	b	Grabæus	b	Panus
c	Daunius	c	Arpanus	c	Scraſſis
d	Sipontinus	d	Alentinus	d	Suberinus
e	Frentanus	e	Syrus	e	Hidruntinus
f	Alexandrinus	f	Cannenſis	f	Peapolitanus
g	Lucanus	g	Deculanus	g	Neronenſis
h	Athinas	h	Gambrenius	h	Megatenſis
i	Venuſinus	i	Forentanus	i	Graius
l	Dardanus	l	Genuſius	l	Noticus
m	Luſitanus	m	Hytinus	m	Allobrogus
n	Lucerinus	n	Vrbianus	n	Rhetus
o	Libicus	o	Argentinus	o	Vindelicus
p	Turpinus	p	Bituntinus	p	Cumanus
q	Latinus	q	Rabatenſis	q	Lepontinus
r	Campſanus	r	Sturninus	r	Hiperboreus
ſ	Candinus	ſ	Frentanus	ſ	Veragrus
t	Corellianus	t	Etholus	t	Sedinus
u	Bebianus	u	Salentinus	u	Salaſius
x	Veſcellanus	x	Pelignus	x	Helvetius

a Salaſſus

q		r		ſ	
a	Salaſſus	a	Corſitenſis	a	Veſtinus
b	Lepontinus	b	Sulmonenſis	b	Angulanus
c	Vagiennus	c	Anxaminus	c	Trinnenſis
d	Gannigis	d	Albenſis	d	Aufinatis
e	Montanus	e	Clitervinus	e	Anximatis
f	Triumpolinus	f	Carſeolanus	f	Berengranus
g	Vennovetus	g	Anfidenatis	g	Cingulanus
h	Ibernicus	h	Eſerninus	h	Cuprenſis
i	Cannigus	i	Ficolenſis	i	Falarienſis
l	Iſarcus	l	Trevertinatis	l	Pauſulanus
m	Brixianus	m	Sabinus	m	Puteolanus
n	Edenatus	n	Amiterninus	n	Pleninenſis
o	Alborenſis	o	Curenſis	o	Recinenſis
p	Cardiates	p	Fidenatus	p	Triacenſis
q	Ceraunus	q	Mutinus	q	Tiburnus
r	Melcomanus	r	Numentanus	r	Palmenſis
ſ	Parthenus	ſ	Teatinus	ſ	Umbrus
t	Epidaurus	t	Gorcinus	t	Senogallus
u	Colchius	u	Trebulanus	u	Thuſcus
x	Taulantius	x	Triburtes	x	Averinus

t

a Hebræus
b Ciſmontanus
c Arnatis
d Fulginatis (ſis
e Foro flaminien-
f Corimbrienſis
g Foro bremitia-
nus (enſis
h Foro ſemproni-
i Menonienſis
l Noricus
m Dalmata
n Pontinus
o Pontianus
p Tribullus
q Trimachus
r Mæſus
ſ Trax
t Scytha
u Gnidius
x Melitæus

u

a Europeus
b Velinus
c Dyrrachus
d Apolloniatis
e Corinthius
f Belgrius
g Corneatus
h Cretenſis
i Gnoſius
l Capuanus
m Theſſalus
n Acarnanus
o Achæus
p Meſſenius
q Lacon
r Argolicus
ſ Beotius
t Atticus
u Magneſius
x Alexandrinus

x

a Euboicus
b Affaternus
c Acroceraunius
d Theſpotus
e Epirotis
f Caſſiopeus
g Moloſſus
h Dodoneus
i Maſicus
l Mundus
m Butrotus
n Heraclius
o Naſamotus
p Mirobrigenſis
q Siſus
r Mytolanus
ſ Æthiops
t Mænobardus
u Monteſanus
x Vicanus

Catarro

a

a Catarro
b Colica
c Emicrania
d Veterno
e Apoplexia
f Comitiali
g Apoplexia
h Phreneſi
i Ebrietate
l Convulſione
m Stupore
n Tremore
o Iuberculis
p Vngulis
q Ægylopa
r Procidentibus
ſ Inflammatione
t Lippitudine
u Suffuſione
x Caligine.

b

a Fluxionibus
b Auguria
c Hebetudine
d Albugine
e Carnoſitate
f Parotidibus
g Polypo
h Puſtulis
i Scabritie
l Hemogia
m Diſtillatione
n Cruento ſputo
o Balbutiæ
p Aſthma
q Empiteumate
r Cardiaca
ſ Deliquia animi
t Vomitione
u Nauſea
x Singulto

c

a Caligine
b Corriza
c Iecore
d Cacheſia
e Aſma
f Hydropiſi
g Diſenteria
h Torminibus
i Diarrhea
l Inteſtinorum tineis
m Lyenteria
n Iliaca
o Codiomate
p Oculis
q Renum dolor
r Tenaſmo
ſ Thiaris
t Calculo
u Arenula
x Combuſtione

d	e	f
a Boliſmo	a Luxationibus	a Gonhorrea
b Pollutionibus	b Veneno	b Articulari
c Profluvio	c Veneficio	c Hemitriteo
d Ulceribus	d Toxico	d Febre
e Cancro	e Aconito	e Peſte
f Pudendis	f Opio	f Bubone
g Tumoribus	g Napello	g Ephimera
h Pruritu	h Hyoſciamo	h Sarcocelis
i Malachia	i Cicuta	i Cheradibus
l Eroſionibus	l Ixia	l Scrophulis
m Coxendicis	m Conſolida	m Scyrrho
n Tophis	n Coriandro	n Atheromate
o Stomacho	o Sardonio	o Steomate
p Pernionibus	p Mandragora	p Meliceride
q Reduviis	q Fungis.	q Sugillatis
r Paronichiis	r Gypſo	r Phagedænis
ſ Clavis	ſ Ceruſta	ſ Fiſtulis
t Verrucis	t Plearitide	t Sinubus
u Varicibus	u Anacardia	u Phthirjaſi
x Enterocelis	x Scylla	x Favis

a *Flammula*

g	h	i
a Flammula	a Iliaca	a Diuturna ſexta
b Fiſtula	b Icterita	b Continua ſepti.
c Gonagra	c Lepra	c Quotidiana
d Podagra	d Elephantiade	d Hepiela
e Chyragra	e Hernia	e Cauſo
f Hydropiſi	f Epatica	f Cronica
g Hemorrhoidib.	g Verrucis	g Hectica
h Ficubus	h Achrocordonis	h Contagione
i Furfure	i Myrmetiis	j Peſtilentia
l Intertigine	l Aqua intercute	l Exhanthematiſb
m Jonthis	m Grandine	m Morbillis
n Varis	n Aphtis	n Tertiana
o Lentiginibus	o Intertigine	o Carbunculis
p Vitiliginibus	p Syriaſi	p Quartana
q Lichene	q Laſſitudine	q Furunculis
r Impetigine	r Livoribus	r Gangrænis
ſ Papulis	ſ Repletionibus	ſ Sphacælis
t Ficci	t Priapiſmo	t Herpete
u Verruca	u Gladibus	u Epintichide
x Myrmecia	x Periocha	x Strumis

	l		m		n
a	Sincope	a	Morbogallico	a	Ophtalmia
b	Rigore	b	Epatica	b	Pruritu
c	Sudore	c	Liene	c	Paraliſi
d	Ophiaſi	d	Melancholia	d	Acrochordone
e	Calvitio	e	Mania	e	Reduviis
f	Panis	f	Pituita	f	Aegylope
g	Lethargo	g	Flegmate	g	Leũce
h	Catoco	h	Alopecia	h	Stygmatibus
i	Comate	i	Cephalea	i	Exhanthemate
l	Incubone	l	Cholera	l	Epimichide
m	Lycaone	m	Cæliaca	m	Phlyctene
n	Amore	n	Ileo	n	Formica
o	Tetano	o	Colico	o	Abdomine
p	Auricularibus	p	Iecinore	p	Verruca
q	Ocularibus	q	Ramicibus	q	Gonglio
r	Orthopnea	r	Catus ſaſi	r	Phymate
ſ	Raucedine	ſ	Exulceratione	ſ	Phygeelo
t	Purulentis	t	Procidentibus	t	Forunculo
u	Tabe	u	Phimo	u	Terebinthino
x	Nouenaria	x	Condylomatis	x	Aedemate

a Beripleu-

	o		p		q
a	Beripleumonia	a	Tenaſmo	a	Bronchele
b	Pthiſi	b	Vomitu	b	Ganglio
c	Inflammatione	c	Vigilia	c	Sinoca
d	Aegritudine	d	Vertigine	d	Tchymis
e	Vngula	e	Hydrocephalo	e	Chateriſino
f	Echimomate	f	Ectropio	f	Hydrocele
g	Ruptis	g	Anabrochiſmo	g	Tophaceo
h	Convulſis	h	Sincopi	h	Varicoſis
i	Analiſi	i	Hydatide	i	Bubonocele
l	Strumis	l	Chalazia	l	Pterigio
m	Paneritio	m	Verrucis	m	Myrmeciis
n	Adiaptoro	n	Tuſſi	n	Opiſtocranio
o	Carcinomate	o	Erichantide	o	Purulentis
p	Lumbricis	p	Staphylomate	p	Hebetudine
q	Dracunculis	q	Eptolidibus	q	Atropia
r	Vermibus	r	Partulidibus	r	Epiphoris
ſ	Hidrophorbia	ſ	Tonſilis	ſ	Phtiſii vera
t	Scabie	t	Vva	t	Oedemade
u	Surditate	u	Abceſſu	u	Phymis
x	Auribus	x	Ancuriſmate	x	Morbo regio

a Præcor-

	r		ſ		t
a	Præcordis	a	Raucedine	a	Canis morſu
b	Auriculariis	b	Spaſimo	b	Veſpæ
c	Pernionibus	c	Schyrantia	c	Apium
d	Alphis	d	Scatomia	d	Phalangii
e	Alpho	e	Antilope	e	Tarantulæ
f	Claviculis	f	Emphiſema	f	Scorpionis
g	Cefalgia	g	Pſorophtalmia	g	Stellionis
h	Cephaliacis	h	Scherophtalmia	h	Felis
i	Cercoſis	i	Xirophtalmia	i	Muris
l	Ceriope	l	Hypoſphagemia	l	Viperæ
m	Rachoma	m	Chemoſi	m	Amphisbenæ
n	Tyloſi	n	Apſichia	n	Scytalæ
o	Ephialte	o	Lipothomia	o	Drini
p	Prælocatione	p	Areis	p	Hemorrhoi
q	Lycaone	q	Pthiriaſis	q	Natricis
r	Amoribus	r	Porrigine	r	Cencri
ſ	Hemeplagia	ſ	Pſydraciis	ſ	Ceraſtæ
t	Diſtentione	t	Hulcuſculis,	t	Aſpidis
u	Cancro	u	Hulcere	u	Baſiliſci
x	Paraliſia	x	Vulneribus	x	Paſtinacæ

a Mure.

u

a Murenæ
b Draconis
c Teſtudinis
d Crocodili
e Bupreſti
f Salamandræ
g Erucæ
h Rubetæ
i Hirundinum
l Chamæleontis
m Pediculorum
n Cato
o Inſania
p Miſantropia
q Anadia
r Antheris
ſ Rhagade
t Eumolo
u Phlectene
x Apoſyrmate

x

a Siti
b Achore
c Ambuſtis
d Dothiene
e Carcinode
f Echomonia
g Telephia
h Chironia
i Ancyloſi
l Lumbricis
m Stranguria
n Aſcaridibus
o Lagophtalmia
p Eſtrophio
q Lydatide
r Hypopio
ſ Epulodibus
t Parulibus
u Vita
x Virga

a

Cerebri.

a Inflãmatione
b Alienatione

Dentium.

c Anfractu
d Pruritu
e Titillatione
f Dolore
g Stupore
h Perforatione
i Commotione
l Fractura
m Stridore
n Alteratione
o Citrinitate
p Confricatione
q Apoſtematib.
r Corroſione
ſ Vermibus
t Stridore
u Congelatione
x Hebetudine

Capitis

b

Capitis.
a Colore
b Ulceribus
c Ulcuſculis
d Ficis
e Pediculis
f Infrigidatione
g Ictu

Ani.
h Paſſionibus
i Dolore
l Corruptione
m Tumoribus
n Egreſſione
o Mollificatione
p Apoſtemate
q Aegritudine
r Callo
ſ Hemorrhoidib.
t Fiſtulis
u Pruritu
x Ulceribus

c

a Cæcitate
b Surditate
c Fluoribus
d Excrementis

Naſi.
e Purulentis
g Exuctionibus
h Apertione
i Sanguine
l Vermiculis
m Putore
n Fluore
o Coriza
p Catharrho
q Muco

Eructione.
r Fumoſa
ſ Acetoſa
t Fætida
u Cænoſa
x Olida

d

Ventris.
a Fluxu
b Sanguinis
c Vlceribus
d Torminibus
e Doloribus
f Tormine
g Dolore
h Vlcere

Gingivarum.
i Apoſtematib.
l Sanguine
m Fixuris
n Vlceribus
o Corroſione
p Fiſtulis
q Fætore
r Mollificatione
ſ Doloribus
t Fluxu
u Vlcere
x Dolore

Cupi-

e

Cupiw.

a Eriſipela(fri.
b Apoſtemate
c Phlegmone
d Apoſtemate cal. (phleg.
e Apoſtemate
f Cancro
g Dubellati
h Oppilatione
i Vulneribus
l Doloribus
m Dolore

Ileos.

n Venenoſo
o Phlegmatibus
p Ventoſo
q Complexionali
r Apoſtemoſi
ſ Torſione
t Cholerico
u Ruptura
x Ex fece.

f

Sanguinis.

a Diſtillatione
b Profluvio
c Putrefactione
d Putredine
e Fluxu
f Congelatione
g Motu
h Sputu
i Exuberanti
l Impedimento
m Inſpiſſatione
n Evacuatione
o Hæmorrhoidib.
p Veſtigiis
q Mictu
r Fluido
ſ Exitu
t Profluviis
u Impedimentis
x Putredinibus

g.

a Safari
b Acrai
c Arſatu
d Alabene
e Alchamar
f Alchola
g Aldemul
h Alintiſar
i Almefemar
l Alſahafari
m Altharfaria
n Suben
o Bozhor
p Arſatu
q Aſchachilo
r Carabito
ſ Alguesgnes
t Alſara
u Cureri
x Tarſari

h		i		l	
a	Baras	a	Rebegui	a	Peſtilentia
b	Alguada	b	Almiſſire	b	Syncope
c	Alhadiret	c	Euripiala	c	Sudoribus
d	Alhoſos	d	Liparia	d	Syncopes
e	Aneuriſma	e	Aldach	e	Rigoribus
f	Aſchiris	f	Almeſſere	f	Deliquio
g	Pytia	g	Alfacan	g	Apoſtemate
h	Sahatari	h	Alcuzer	h	Albura
i	Sucho	i	Aldubelari	i	Morphæa
l	Sebel	l	Benat	l	Rhagadiis
m	Alfubchara	m	Birſen	m	Aſcaridibus
n	Amithe	n	Aſchailo	n	Soda
o	Chalutite	o	Pugillis	o	Oblivione
p	Soſſari	p	Iliſchi	p	Oris tortura
q	Cafacan	q	Ilyſci	q	Veſtigatione
r	Zair	r	Alaſah	r	Eructatione
ſ	Aldach	ſ	Sahafari	ſ	Diabete
t	Sere	t	Fluxu	t	Gibboſitate
u	Albochar	u	Iſchutia	u	Variolis
x	AlKil	x	Lactea	x	Rhagadia

m Colirica

m

a Colirica
b Titillatione
c Fraꝺturis
d Diarrhea
e Eſſere
f Empyimate
g Eſthīomeno
h Formica
i Glanduloſis
l Præfocatione
m Glandulis
n Grandine
o Hemitriteo
p Ruptura
q Herpete
r Iectigatione
ſ Igne perſico
t Prunis
u Inflatione
x Inſomniatione

n

a Rubedine
b Calore
c Extenuatione
d Impinguatione
e Lapidoſitate
f Glandulls
g Liſſitudiue
h Libidine
i Luxatione
l Nebula
m Nigella
n Ordeolo
o Alchola
p Ovo
q Panaricio
r Paratide
ſ Paroxiſmo
t Phlegmone
u Phygerhlo
x Phymace

o

a Ledinibus
b Leuca
c Phymo
d Pleuriſi
e Pilore
f Ægritudine
g Caſia
h Inverſione
i Additione

Pulmonis.

l Apoſtemate
m Diſtillatione
n Aegritudine
o Excretione
p Apoſtematibus
q Ulceribus
r Doloribus
ſ Humiditate
t Aſperitate
u Labe
x Ulcere

p		q		r	
	Melancholia.		*Oculorum.*		*Febri.*
a	Innaturali	a	Areolis	a	Interpollata
b	Phlegmatica	b	Aegritudine	b	Latica
c	Lupina	c	Ophtalmia	c	Quotidiana
d	Cholerica	d	Lippitudine	d	Lipomia
e	Canina	e	Veſicis	e	Cucubut
f	Timore	f	Ulceribus	f	Novena
g	Inflativa	g	Procidentibus	g	Tremore
h	Inſania	h	Bothor	h	Paramaſtica
i	Aduſta	i	Cancri	i	Peſtilentiali
l	Pontica	l	Apoſtematib.	l	Quartana
m	Putrida	m	Fiſtulis	m	Phlegmatica
n	Sanguinea	n	Albugine	n	Ephimera
o	Mania	o	Nebula	o	Echtica
	Nervorum.	p	Sebel	p	Humorali
p	Ægritudinibus	q	Ungula	q	Intermictenti
q	Inciſione	r	Sanguine	r	Putrida
r	Stupore	ſ	Lachrimis	ſ	Peſtilentiali
ſ	Spaſimo	t	Aggreſſione	t	Paroxiſmis
t	Paralyſi	u	Profuditate	u	Ephiala
u	Jettigatione	x	Eminentia	x	Clauſo
x	Contactione				

Inteſtinum.

ſ

Inteſtinum.

a Doloribus
b Excoriatione
c Lubricitate
d Fluxu
e Ulceribus
f Ulceratione
g Pūctionibus
h Rugitu
i Inflatione
l Tenſione
m Apoſtematib.
n Ventoſitate
o Abraſione
p Raſura
q Morbis
r Ingroſſatione
ſ Aegritudinib.
t Commotione
u Inflammationibus
x Vulcerationib.

t

Lingua.

a Aegritudine
b Doloribus
c Gravitate
d Mollificatione
e Spaſimo
f Magnitudine
g Brevitate
h Apoſtematibus
i Ranula
l Impedimento
m Aduſtione
n Inflammatione
o Ulceribus
p Retenſione
q Aſperitate
r Nigredine
ſ Humectatione
t Scabritia
u Siccitate
x Duritia

u

Palpebræ.

a Clauſione
b Immiſcuitione
c Groſſitie
d Groſſitudine
e Inflatione
f Conglutinatiõe
g Gravitate
h Grandine
i Ardeolis
l Inverſione
m Alſernac
n Moro
o Lapidoſitate.
p Vlceribus
q Scabie
r Pruritu
ſ Aſperitate
t Gravedine
u Tumoribus
x Vlcere.

x		a		b	
	Oculum.	a	2	a	22
a	Glaucedine	b	3	b	23
b	Paucitate	c	4	c	24
c	Negritia	d	5	d	25
d	Tenebroſitate	e	6	e	26
e	Doloribus	f	7	f	27
f	Morbis	g	8	g	28
g	Albedine	h	9	h	29
h	Rubedine	i	10	i	30
i	Aquis	l	11	l	31
l	Fluxibus	m	12	m	32
m	Scabroſitate	n	13	n	33
n	Conturbatione	o	14	o	34
o	Panno	p	15	p	35
p	Scabie	q	16	q	36
q	Dilatatione	r	17	r	37
r	Corroſione	ſ	18	ſ	38
ſ	Phthiſi	t	19	t	39
t	Suffuſione	u	20	u	40
u	Straboſitate	x	21	x	41
x	Cæcutione				

	c		d		e
a	42	a	103	a	83
b	43	b	104	b	84
c	44	c	105	c	85
d	45	d	106	d	86
e	46	e	107	e	87
f	47	f	108	f	88
g	48	g	109	g	89
h	49	h	110	h	90
i	50	i	111	i	61
l	51	l	112	l	92
m	52	m	113	m	93
n	53	n	114	n	94
o	54	o	115	o	95
p	55	p	116	p	96
q	56	q	117	q	97
r	57	r	118	r	98
ſ	58	ſ	119	ſ	99
t	59	t	120	t	100
u	60	u	121	u	101
x	61	x	122	x	102

f		g		h	
a	123	a	143	a	163
b	124	b	144	b	164
c	125	c	145	c	165
d	126	d	146	d	166
e	127	e	147	e	167
f	128	f	148	f	168
g	129	g	149	g	169
h	130	h	150	h	170
i	131	i	151	i	171
l	132	l	152	l	172
m	133	m	153	m	173
n	134	n	154	n	144
o	135	o	155	o	175
p	136	p	156	p	176
q	137	q	157	q	177
r	138	r	158	r	178
ſ	139	ſ	159	ſ	179
t	140	t	160	t	180
u	141	u	161	u	181
x	142	x	162	x	182

i		l		m	
a	63	a	183	a	163
b	64	b	184	b	164
c	65	c	185	c	165
d	66	d	186	d	166
e	67	e	187	e	167
f	68	f	188	f	168
g	69	g	189	g	169
h	70	h	190	h	170
i	71	i	191	i	171
l	72	l	192	l	172
m	73	m	193	m	173
n	74	n	194	n	174
o	75	o	195	o	175
p	76	p	196	p	176
q	77	q	197	q	177
r	78	r	198	r	178
ſ	79	ſ	199	ſ	179
t	80	t	100	t	180
u	81	u	101	u	181
x	82	x	102	x	182

n		o		p	
a	283	a	223	a	344
b	284	b	224	b	245
c	285	c	225	c	346
d	286	d	226	d	347
e	287	e	227	e	348
f	288	f	228	f	349
g	289	g	229	g	350
h	290	h	230	h	351
i	291	i	231	i	352
l	292	l	232	l	353
m	293	m	233	m	354
n	294	n	234	n	355
o	295	o	235	o	356
p	296	p	236	p	357
q	297	q	237	q	358
r	298	r	238	r	359
ſ	299	ſ	239	ſ	360
t	300	t	240	t	361
u	301	u	241	u	362
x	302	x	242	x	363

q		r		ſ	
a	304	a	203	a	364
b	305	b	204	b	365
c	306	c	205	c	366
d	307	d	206	d	367
e	308	e	207	e	368
f	309	f	208	f	369
g	310	g	209	g	370
h	311	h	210	h	371
i	312	i	211	i	372
l	313	l	212	l	373
m	314	m	213	m	374
n	315	n	214	n	375
o	316	o	215	o	376
p	317	p	216	p	377
q	318	q	217	q	378
r	319	r	218	r	379
ſ	320	ſ	219	ſ	380
t	321	t	220	t	381
u	322	u	221	u	382
x	323	x	222	x	383

t		u		x	
a	324	a	284	a	243
b	325	b	285	b	244
c	326	c	286	c	245
d	327	d	287	d	246
e	328	e	288	e	247
f	329	f	289	f	248
g	330	g	290	g	249
h	331	h	291	h	250
i	332	i	292	i	251
l	333	l	293	l	252
m	334	m	294	m	253
n	335	n	295	n	254
o	336	o	296	o	255
p	337	p	297	p	256
q	338	q	298	q	257
r	339	r	299	r	258
ſ	340	ſ	300	ſ	259
t	341	t	301	t	260
u	342	u	302	u	261
x	343	x	303	x	262

	a		b		c
a	Baaras	a	Calcifraga	a	Pardalianche
b	Abſinthio	b	Abiete	b	Caphura
c	Seriphio	c	Balſamina	c	Dorella
d	Bacchari	d	Calta	d	Bdellio
e	Cacalia	e	Dente Leonis	e	Doronico
f	Cachride	f	Cancamo	f	Capto
g	Acana	g	Abrotono	g	Acoro
h	Daphnoide	h	Dentaria	h	Dorycno
i	Balano	i	Balſamo	i	Cappari
l	Cacto	l	Aceto	l	Behen
m	Acanthio	m	Diapentia	m	Draba
n	Balauſtio	n	Myagro	n	Dracone
o	Dauco	o	Achiade	o	Acutaſpina
p	Delphinio	p	Barbahirci	p	Cianeintho
q	Acanto	q	Diphtamno	q	Cardamono
r	Calamo	r	Muria	r	Battiſecula
ſ	Ballote	ſ	Cannabo	ſ	Ebeno
t	Dendroide	t	Dictamo	t	Adarce
u	Calaminta	u	Dipſaco	u	Cannella
x	Acarne	x	Aconito.	x	Cinnamomo

a Belloide

d		e		f	
a	Belloide	a	Betula	a	Borragine
b	Adiantho	b	Carthamo	b	Alamo
c	Dryopteri	c	Aethite	c	Electro
d	Carduo	d	Elaphoboſco	d	Botris
e	Abutilon	e	Faba	e	Caſtaneis
f	Carlia	f	Agalloco	f	Aliſma
g	Belzoino	g	Bislingua	g	Caſtoreo
h	Carpaſo	h	Caryophillis	h	Braſſica
i	Acacalide	i	Elaphoboſco	i	Allio
l	Ebulo	l	Agarico	l	Catanance
m	Berberi	m	Biſtorta	m	Brittanica
n	Ebore	n	Elaterio	n	Alvo
o	Aegilope	o	Agerato	o	Eleoſino
p	Carpobalſamo	p	Eleatine	p	Bromio
q	Beta	q	Eleateriis	q	Lathyri
r	Edino	r	Parietaria	r	Alce
ſ	Æthiopide	ſ	Eleagno	ſ	Catapucia
t	Carpino	t	Blito	t	Elichriſo
u	Echio	u	Cacte	u	Alphaſat
x	Betonica	x	Agriſolio	x	Ephemero

a Bion

g

a Bion
b Alſine
c Alterco
d Farne
e Bryonia
f Altea
g Elleborine
h Elleboro
i Bugloſſo
l Empetro
m Alumine
n Epimedia
o Bulbis
p Epipacti
q Alibo
r Epithimo
ſ Bunio
t Equiſeto
u Bubptalmo
x Buniis

h

a Caulibus
b Centaurio
c Alyſſo
d Nardo
e Caucalide
f Amaraco
g Cedrelate
h Erica
i Amarantho
l Equiſeto
m Cedria
n Ambara
o Erino
p Cæpa
q Eruca
r Ambroſia
ſ Eruilia
t Eryſimone
u Amello
x Erythrodano

i

a Cedro
b Agrimonia
c Cedromela
d Ambluga
e Burſapaſtoris
f Aiuga
g Eruo
h Ceraſis
i Aizoo
l Eruila
m Buxo
n Cerretta
o Altea
p Acrifolio
q Eringio
r Filicula
ſ Alibiadon
t Philipendula
u Filice
x Aizois

a Ephta-

	l		m		n
a	Ephtaphyll	a	Chamæacte	a	Chamælea
b	Ceſtron	b	Androſemo	b	Anito
c	Armoracea	c	Flammula	c	Fumaria
d	Calcantho	d	Chamæciſſo	d	Chamæſice
e	Ammoniaco	e	Fœniculo	e	Fraxino
f	Eupatorio	f	Anemone	f	Galanga
g	Euphorbio	g	Fœno	g	Anonide
h	Colchico	h	Chamædaphne	h	Anthemide
i	Amomo	i	Anetho	i	Fungo
l	Euphragia	l	Fragula	l	Caratia
m	Ceruſſa	m	Chamæleone	m	Galbano
n	Fuligine	n	Angelica	n	Halica
o	Fago	o	Fraxinella	o	Antillide
p	Ampelite	p	Chamæmelo	p	Chamædrio
q	Farfara	q	Gagate	q	Gallio
r	Farfugio	r	Argyro	r	Antipatre
ſ	Farfal	ſ	Galactide	ſ	Chamæpytis
t	Ampelopraſo	t	Armola	t	Galiopſi
u	Ferula	u	Haſtula	u	Halimo
x	Ficu	x	Anguria	x	Anthirrino

a Chelido-

o

a Chelidonio
b Gallia
c Antora
d Gallitrico
e Aparine
f Cherva
g Clematide
h Aphaca
i Chondrilla
l Gattaria
m Apiaſtro
n Geniſta
o Apio
p Chryſanthemo
q Gentiana
r Apocyno
ſ Glande
t Apollinari
u Chryſocola
x Stellaria

p

a Chryſocome
b Geranio
c Aquilea
d Chryſogono
e Arabea
f Juguba
g Cicero
h Arabide
i Gingidion
l Araco
m Cicorio
n Andachoca
o Arbuto
p Gittagine
q Gladiolo
r Archio
ſ Grano
t Argemone
u Gramine
x Curcumi

q

a Ceci
b Argentaria
c Gith
d Ariſaro
e Glaſto
f Ariſtolochia
g Cicuta
h Armoracia
i Cinnamoma
l Glaucio
m Arnobo
n Circea
o Aro
p Glycirrhizza
q Hedera
r Artemiſia
ſ Gnaphalea
t Hediſaro
u Gnidio
x Cirſio

r		ſ		t	
a	Cyſto	a	Cnico	a	Conſolida
b	Amygdala	b	Aſphodelo	b	Conira
c	Gratiola	c	Hemerocalli	c	Atriplico
d	Citrio	d	Cocco	d	Hippomurathro
e	Guaiaco	e	Aſpleno	e	Hircino
f	Anagallide	f	Colchico	f	Avellana
g	Helenio	g	Hemioniti	g	Corianno
h	Clematide	h	Aſtere	h	Hirculo
i	Anagyri	i	Trinitate	i	Hiericonta
l	Hediſaro	l	Ephemero	l	Aurelia
m	Clinopodio	m	Hermodactylo	m	Hirundine
n	Helichryſo	n	Aſtragalo	n	Amicula
o	Anchuſa	o	Hyeracio	o	Holoſtio
p	Chymeno	p	Colocyntide	p	Ordeo
q	Heliotropio	q	Hippocampo	q	Cotyledone
r	Andocaca	r	Altea	r	Hormino
ſ	Elleborine	ſ	Hippogloſſo	ſ	Cithino
t	Helxine	t	Hippolapato	t	Hyacintho
u	Androſace	u	Anactilide	u	Gotonei
x	Cneoro	x	Colophonia	x	Hydromeli

a Cori

u		x		a	
a	Cori	a	Crateogono	a	Cucube
b	Coridali	b	Arundine	b	Irione
c	Hippophae	c	Hippociſtide	c	Cheiri
d	Hippoſelino	d	Aſaro	d	Iride
e	Hippophaeſto	e	Creſpino	e	Cuciofera
f	Azadarach	f	Hiſſopo	f	Acrochi
g	Corneola	g	Aſclepiade	g	Iſaride
h	Ibiſco	h	Crocomagna	h	Iſopyro
i	Cornu	i	Aſſiro	i	Cuſcutho
l	Hippopotamo	l	Jacea	l	Malabatro
m	Coronopo	m	Grithmo	m	Junco
n	Azarolo	n	Iberide	n	Lambruſca
o	Hidropipere	o	Groco	o	Cucurbita
p	Corragine	p	Aſpalatho	p	Liburno
q	Hyoſchiamo	q	Ilice	q	Juglande
r	Corruda	r	Gythiſo	r	Curcumi
ſ	Hipecoo	ſ	Aſparago	ſ	Lacte
t	Coſto	t	Imperatoria	t	Malicorio
u	Hiperio	u	Gruciata	u	Radice
x	Coſacia	x	Iuranico	x	Malva

b		c		d	
a	Mandragora	a	Cyano	a	Lampſana
b	Cucumere	b	Arabe	b	Lente
c	Armeniaco	c	Lactuca	c	Malo
d	Cunila	d	Martagon	d	Lentiſco
e	Medica	e	Cyclamino	e	Canaria
f	Ixia	f	Kerva	f	Cythino
g	Cupreſſa	g	Laudano	g	Leontopetalo
h	Intybo	h	Cynogloſſo	h	Lapato
i	Lacerta	i	Lagopo	i	Punico
l	Curmi	l	Marto	l	Perſeco
m	Junipero	m	Cynocrambe	m	Colchico
n	Epirotico	n	Matricaria	n	Larice
o	Myrrha	o	Kali	o	Meconio
p	Margarita	p	Cynoſorchi	p	Medio
q	Maſtiche	q	Lachrimo	q	Leontopalo
r	Citino	r	Cyaero	r	Laſere
ſ	Maro	ſ	Matriſilva	ſ	Melle
t	Maiorana	t	Cypereo	t	Lepidio
u	Cymbalaria	u	Lamio	u	Melanthio
x	Marrhubio	x	Lamiis	x	Laſerpitio

a Laſſulare

	e		f		g
a	Laſſulare	a	Leucacantha	a	Nerio
b	Leucanthemo	b	Minio	b	Liguſtico
c	Lathiri	c	Nardo	c	Nigella
d	Melica	d	Miraſole	d	Molibdena
e	Napo	e	Leucade	e	Liguſtico
f	Lavandula	f	Naſturtio	f	Nitro
g	Meliloto	g	Cimino	g	Nucleis
h	Laſere	h	Leucolo	h	Lilac
i	Melimela	i	Natrice	i	Nymphea
l	Melino	l	Myſi	l	Momordica
m	Narcaphto	m	Maxo	m	Lilio
n	Lauro	n	Moly	n	Morandula
o	Conſolida	o	Libiſtico	o	Pinea
p	Meliſſophyllo	p	Nepeta	p	Limonio
q	Ledone	q	Libanotide	q	Morſus gallinæ
r	Millepede	r	Vomica	r	Oename
ſ	Narciſſo	ſ	Molimago	ſ	Rumolaria
t	Melomeli	t	Lichene	t	Oeſipo
u	Lemnia	u	Nomicis	u	Linaria
x	Melangena	x	Leucoiis	x	Olea

h		i		k	
a	Moſchio	a	Conchite	a	Litoſpermate
b	Nuxmyriſtica	b	Nuce	b	Oloſcheno
c	Linozoſti	c	Lolio	c	Myrrhide.
d	Metella	d	Juglande	d	Oluſatro
e	Pinea	e	Ricino	e	Lycio
f	Lino	f	Loto	f	Olyra
g	Myagro	g	Myle	g	Myrtidamo
h	Ophiogloſſo	h	Seſamo	h	Pederota
i	Ochra	i	Lucciola	i	Lycopſi
l	Lithargyro	l	Mirica	l	Pæonia
m	Ocymaſtro	m	Sicyonio	m	Amphacio
n	Maſtiche	n	Sinapi	n	Myrtillo
o	Ocymo	o	Lupino	o	Paguro
p	Lithocolla	p	Styrace	p	Onagra
q	Gnidio	q	Myriophyllo	q	Lagopo
r	Moro	r	Tritico	r	Palyuro
ſ	Cnico	ſ	Terebintho	ſ	Myrte
t	Ocimoide	t	Lychnide	t	Pala
u	Myrrha	u	Tamarindis	u	Onobrichi
x	Linaria	x	Myrobolanis	x	Neronide

Licurio

	m		n		o
a	Lycurio	a	Meſpilo	a	Opio
b	Menta	b	Papavere	b	Rhicino
c	Onoſma	c	Piperella	c	Rheo
d	Lyſimachia	d	Quercu	d	Panthenio
e	Malopepone	e	Radicibus	e	Reſina
f	Nphiogloſſo	f	Mezereo	f	Paſſo
g	Naptha	g	Quinquefolio	g	Rha
h	Mentaſtro	h	Papyro	h	Ophioſcorodõ
i	Elate	i	Ranunculo	i	Ophite
l	Lanaria	l	Sabina	l	Paſtinaca
m	Panace	m	Rhamno	m	Rapunculo
n	Anemone	n	Millio	n	Orobanche
o	Napello	o	Rhafano	o	Rhododendro
p	Chrionia	p	Rapontico	p	Sale
q	Pancratio	q	Parietaria	q	Pediculari
r	Mahaleb	r	Sagapeno	r	Salnitro
ſ	Panico	ſ	Millefolio	ſ	Pelecino
t	Mercuriali	t	Rapo	t	Rhoe
u	Spatha	u	Parronichia	u	Ribe
x	Meone	x	Millemorbia	x	Opolo

	p		q		r
a	Opobalſamo	a	Oſtracite	a	Mixis
b	Pepone	b	Perſea	b	Echio
c	Rhabarbaro	c	Ruſco	c	Palma
d	Opuntia	d	Rumice	d	Sampſuco
e	Periclimeno	e	Ruta	e	Stinco
f	Oreoſelino	f	Salinari	f	Perſico
g	Peplo	g	Oſiride	g	Sandaraca
h	Roſa	h	Saliunca	h	Oxalma
i	Origano	i	Othonnia	i	Sandice
l	Roſmarino	l	Teſticulis	l	Perſicaria
m	Rubia	m	Piperitide	m	Scolopendra
n	Periploca	n	Oxiacantha	n	Oxicedro
o	Rubeta	o	Salice	o	Stolymo
p	Ornitogalo	p	Teucrio	p	Sanguinaria
q	Salamandra	q	Salvia	q	Perfoliata
r	Rubo	r	Oxali	r	Scordo
ſ	Saliva	ſ	Talictro	ſ	Oxilapatho
t	Periſtereon	t	Samonico	t	Scorodropaſo
u	Oriza	u	Thapſia	u	Sanguine
x	Rubiis	x	Pipere	x	Ser Foliata

a Oximelle

	ſ		t		u
a	Oximelle	a	Phalangio	a	Phillirea
b	Saliunca	b	Sapphiro	b	Phænice
c	Scorpioide	c	Phalaride	c	Saxifragia
d	Petaſine	d	Salicornia	d	Thymo
e	Sanicula	e	Tragio	e	Scabioſa
f	Oxi	f	Sarcocella	f	Phu
g	Petroleo	g	Scorzonera	g	Sebeſtenis
h	Scorpiuro	h	Pharico	h	Thimbra
i	Taxo	i	Tragio	i	Scammonio
l	Petroſelino	l	Scrophularia	l	Phyllire
m	Santali	m	Tragopogono	m	Tragacantha
n	Tartaro	n	Phaſiolo	n	Scandice
o	Pettimborſa	o	Trago	o	Tubere
p	Telephio	p	Sarcophago	p	Serpentina
q	Sapa	q	Tribulis	q	Phylli
r	Terebintho	r	Trichomane	r	Scariola
ſ	Tamarice	ſ	Phellodris	ſ	Tritico
t	Sanguiſorbia	t	Sardonea	t	Scylla
u	Scorpione	u	Trifolio	u	Turbit
x	Scorpio	x	Triſſagine	x	Phyteumone

x		a		b	
a	Secale	a	Piſſaſpalato	a	Serpyllo
b	Secacul	b	Sena	b	Pityusa
c	Sicea	c	Turpeto	c	Verbenaca
d	Thſaſpe	d	Veratro	d	Serpentina
e	Piloſella	e	Theriaca	e	Veronica
f	Echio	f	Piſſæleos	f	Pice
g	Securidica	g	Senecione	g	Serracula
h	Thimelea	h	Tuſſilagine	h	Plantagine
i	Sedo	i	Typha	i	Verruca
l	Pimpinella	l	Valeriana	l	Serratula
m	Selagine	m	Piſtaceis	m	Platano
n	Tilia	n	Serica	n	Veſicaria
o	Pinea	o	Tygname	o	Seſamo
p	Selenitide	p	Narcaphto	p	Vicia
q	Thitimalo	q	Piſtolochia	q	Plumbagine
r	Pinu	r	Pectine	r	Viſnago
ſ	Scordio	ſ	Umbilico	ſ	Vitalba
t	Selinuſa	t	Seride	t	Seſamoide
u	Tormentilla	u	Piſo	u	Filipendula
x	Piperite	x	Veibaſco	x	Picea.

a Plumbo

	c		d		e
a	Plumbo	a	Siliqua	a	Portulca
b	Seſeli	b	Polypodio	b	Sicon
c	Vinca provinca	c	Siluro	c	Sanſaparilla
d	Polemonia	d	Unnedone	d	Poramogetono
e	Vincetoſſico	e	Xiphia	e	Corymbis
f	Sferracavallo	f	Silobo	f	Siſymbrio
g	Sicionio	g	Unione	g	Sphondilo
h	Polio	h	Xilon	h	Potentilla
i	Virgaaurea	i	Pompolige	i	Rhodiano
l	Polycnemo	l	Xilobalſamo	l	Smilace
m	Virgapaſtoris	m	Similagine	m	Galanga
n	Sideride	n	Xiride	n	Smirnio
o	Polygala	o	Sinapi	o	Poterio
p	Irio	p	Populo	p	Zibeto
q	Sigillo	q	Urtica	q	Solano
r	Vitice	r	Sione	r	Ambara
ſ	Poligonato	ſ	Ulmo	ſ	Maſtiche
t	Vite	t	Uva	t	Propoli
u	Arbuto	u	Potro	u	Roſaceo
x	Siligine.	x	Xanthro	x	Solbaſtrella

a Pſeu-

f		g		h	
a	Pſeudaeon	a	Pſarmica	a	Pyrola
b	Sparthio	b	Spina	b	Stachi
c	Gramine	c	Meo	c	Pinus Sylve.
d	Spatula	d	Pulegio	d	Piretro
e	Bitumine	e	Nardo ind.	e	Membro
f	Epſeudocoito	f	Nardo Ita.	f	Sabina bac.
g	Naphta	g	Spodio	g	Staphis agria
h	Spacælo	h	Nardo cel.	h	Phænicea
i	Gattaria	i	Pulmonaria	i	Lycia
l	Fragis	l	Nardomon.	l	Tina
m	Lactuæ Sil.	m	Phu majori	m	Staphilodendro
n	Pſeudodictamo	n	Phu minori	n	Lybica
o	Sphondilio	o	Phu parvo	o	Arundo
p	Thitres	p	Gelſomino	p	Erica
q	Pirytes	q	Pulſatilla	q	Rhamno 2
r	Geomede.	r	Iaſmino	r	Rhamno 3
ſ	Pſillio	ſ	Iaſme	ſ	Rhamno 4
t	Spinacia	t	Cneoro	t	Stellata
u	Junco odorato	u	Pyro	u	Erica bac.
x	Spinaciis	x	Pinu p.	x	Erica

a Halinus

	i		l		m
a	Halinus	a	Purpura	a	Prunis
b	Stæbe	b	Strnthio	b	Soldanella
c	Aquifolio	c	Plantagine	c	Nenufar
d	Acutifolio	d	Styrace	d	Nilofar
e	Mahaleb.	e	Plantago	e	Solidagine
f	Stechade	f	Subere	f	Drudebe
g	Tilea ma.	g	Coniza ma.	g	Sonco
h	Tilea fem.	h	Coniza mi.	h	Pſeudacoro
i	Ciſto maſ.	i	Succino	i	Taraxacon
l	Evonimo	l	Lavaudula	l	Caudarel
m	Galla	m	Leucoio	m	Sorbo
n	Stramonio	n	Erithomo	n	Artinon
o	Viburno	o	Sclarea	o	Pſeudoapio
p	Rubo	p	Hediſare	p	Cardes
q	Aurantio	q	Conizis	q	Sorgo
r	Sorbo ſyl.	r	Plãtagine aqua	r	Carnia
ſ	Sorbo ſor.	ſ	Hediſarc	ſ	Cataf
t	Stratioce	t	Sclareis	t	Pſeudobunio
u	Gallis	u	Leucoiis	u	Cherbas
x	Rubis	x	Meo.	x	Sparganio

a Bachrio

n			o		p		
a	Bachala		a	Didar	a	Siſimbriũ.	her.
b	Camum		b	Alberas	b	Syſimbrio	ſyl.
c	Remenia		c	Fuſter	c	Syſimbri	oq.
d	Candes		d	Garicum	d	Crithmi	1
e	Dadi		e	Aniſo	e	Cinh.	2
f	Baladar		f	Halben	f	Cirrh.	3
g	Camech		g	Hachille	g	Cruh	4
h	Kali		h	Aſphodegi	h	Xilon	
i	Lenibraſſica		i	Batheca	i	Butiro	
l	Braſſica	cri.	l	Keiri	l	Frumento	ind.
m	Braſſica	rapi.	m	Kanabel	m	Frumen.	Sar.
n	Braſſica	maria.	n	Oſtaraticon	n	Goſſipium	
o	Beta	alba.	o	Kitran	o	Sibro	
p	Bet.	rub.	p	Kambra	p	Muſtela	
q	Bet.	nig.	q	Kadi	q	Bufone	
r	Culvel		r	Botom	r	Siluro	
ſ	Breſil		ſ	Leben	ſ	Gobbio	
t	Coton		t	Hadacocha	t	Smaride	
u	Delonigi		u	Ter	u	Tellina	
x	Bad		x	Tebis	x	Tollinis	

	q		r			ſ
a	Johen	a	Sulphure		a	Sicomoro
b	Veri	b	Thunno		b	Abano
c	Merel	c	Millepede		c	Mogao
d	Jecum	d	Pulmonaria		d	Vegil
e	Leum	e	Lichene		e	Olba
f	Bengi	f	Galerita		f	Puſtech
g	Harbe	g	Elephante		g	Pane
h	Kathor	h	Acranea		h	Molochita
i	Liſen	i	Lacerta		i	Sabet
l	Dumdebe	l	Symphiro		l	Norph
m	Gaur	m	Sepe		m	Mia
n	Haſach	n	Stinco		n	Sabon
o	Lisbon	o	Crocodilo		o	Muri
p	Machaleo	p	Sciuro		p	Sclien
q	Koſtos	q	Teſticulo	1	q	Raſas
r	Mentire	r	Teſt.	2	r	Serax
ſ	kerva	ſ	Teſt.	3	ſ	Sim
t	Mezereon	t	Teſt.	4	t	Sumach
u	Nabach	u	Teſt.	5	u	Sicomoris
x	kaudo	x	Teſt.	6	x	Molochitis

a Cataſ

t		u		x	
a	Cataf	a	Hafrael	a	Orſach
b	Albaſari	b	Nadid	b	Dimag
c	Labora	c	Chaleb	c	Jezar
d	Hael	d	Hagual	d	Haur
e	Rarin	e	El	e	Thel
f	Saro	f	Elisfaco	f	Dis
g	Abel	g	Suferi	g	Sincal
h	Schea-	h	Fu.	h	Uſnen
i	Zacchar	i	Zabanged	i	Molocal
l	Sere	l	Vaeg	l	Bezaar
m	Tau[illegible]	m	X[illegible]	m	Lobin
n	Zac[illegible]	n	Raxos	n	Hohas
o	Uſnea	o	Sult	o	Tuffa
p	Falfel	p	Zaror	p	Luben
q	Bumbel	q	Sus	q	Mugali
r	Secacul	r	Turbith	r	Ricagen
ſ	Zalbar	ſ	Machi	ſ	Raſre
t	Reg	t	Verzen[illegible]	t	Hatar
u	Zire[illegible]	u	Cinbauge	u	Dehu
x	Chimo[illegible]	x	Zibib[illegible]	x	Mermex

Lau-

	a	b	c
a	Laudomia	Brigida	Camilla
b	Angelica	Cornelia	Felix
c	Diana	Domitilla	Agrippina
d	Eluira	Artimiſia	Eliſabetha
e	Camilla	Dorothea	Balbina
f	Barbara	Judith	Conſtantia
g	Cintia	Fenicia	Ioanna
h	Dianora	Beatrix	Doralix
i	Febronia	Galatea	Erſilia
l	Clarice	Glicerium	Hecuba
m	Juſtina	Helena	Mariana
n	Julia	Anna	Flavia
o	Helianora	Cecilia	Hortenſia
p	Dido	Delia	Bartomina
q	Flosdeliſi	Feliciana	Bartolemea
r	Catherina	Corinna	Laurea
ſ	Herminia	Hera	Medea
t	Iſabella	Agneſa	Aurelia
u	Dorinna	Iſigenia	Aurilla
x	Jacea	Iaccea	Medina

	d		e		f
a	Daphne	a	Flos deſpina	a	Dirce
b	Fauſtina	b	Octavia	b	Clara
c	Agata	c	Prudentia	c	Marfiſia
d	Filenia	d	Scolaſtica	d	Martia
e	Caſſandra	e	Lacena	e	Pelagia
f	Apollonia	f	Sylvia	f	Lucrina
g	Dianira	g	Onfale	g	Marta
h	Albia	h	Phylli	h	Saffo
i	Hippodamia	i	Polixena	i	Pomponia
l	Berſabea	l	Stella	l	Sibilla
m	Lavinia	m	Leucippe	m	Cæleſtina
n	Modeſtia	n	Zenobia	n	Semirami
o	Nicoſtrata	o	Pellegrina	o	Sulpitia
p	Briſeide	p	Hormina	p	Urſula
q	Niobe	q	Veronica	p	Deiopea
r	Cleopatra	r	Melitea	r	Tullia
ſ	Alvina	ſ	Urmia	ſ	Chryſanta
t	Olimpia	t	Placida	t	Virginia
u	Hortenſia	u	Melanto	u	Tulliola
x	Latona	x	Melania	x	Magdalena

a Driope

	g		h		i
a	Driope	a	Cine	a	Lucretia
b	Martia	b	Penelope	b	Lantia
c	Pompilia	c	Romulida	c	Eufragia
d	Antonia	d	Clina	d	Calidonia
e	Theodora	e	Candida	e	Geltruda
f	Damoſila	f	Mirtha	f	Lucia
g	Berenix	g	Falconia	g	Cleoſa
h	Margareta	h	Doride	h	Dictinna
i	Calfurnia	i	Licoris	i	Luna
l	Praſſeda	l	Coriſca	l	Hiene
m	Teleſia	m	Cydenia	m	Stilla
n	Dictinna	n	Clementia	n	Agapa
o	Pantaſilea	o	Sylvia	o	Theodoſia
p	Tisbe	p	Chriſtina	p	Iſidora
q	Caliſto	q	Minerva	q	Maura
r	Sophonisba	r	Filicula	r	Opportuna
ſ	Meduſa	ſ	Minutia	ſ	Robena
t	Victoria	t	Dante	t	Siringa
u	Serena	u	Viola	u	Amaſia,
x	Venus	x	Ariola	x	Marcella

	l		m		n
a	Zontiri	a	Lucillla	a	Minta
b	Sabba	b	Albina	b	Eliſabeta
c	Siriſia	c	Andromache	c	Sofronia
d	Sabina	d	Roſmunda	d	Celia
e	Penia	e	Joãnna	e	Lesbia
f	Egle	f	Eufroſina	f	Pontia
g	Filomela	g	Rhodope	g	Potentiana
h	Antigone	h	Arianna	h	Potentilla
i	Melpomene	i	Laodicea	i	Licentia
l	Aceſia	l	Lais	l	Claudia
m	Pallas	m	Flora	m	Atalanta
n	Semeles	n	Leontium	n	Leonina
o	Nardina	o	Aquilina	o	Licenia
p	Sarda	p	Eutropia	p	Leonica
q	Narda	q	Aſpaſia	q	Amalatunta
r	Murtia	r	Corinna	r	Genoveſſa
ſ	Proſerpina	ſ	Lyciſca	ſ	Oppia
t	Amicera	t	Manilia	t	Sariſſa
u	Mergellina	u	Roſimunda	u	Alceſia
x	Andagaſia	x	Laodamia	x	Menippa

a Canu-

	o		p		q
a	Canuſia	a	Berardina	a	Leonetta
b	Anna	b	Santolina	b	Euſtachia
c	Hieronyma	c	Bertina	c	Laurentiana
d	Altea	d	Bertulina	d	Sancia
e	Roſana	e	Aretuſa	e	Hippolita
f	Cunilda	f	Sofroniſca	f	Euſemia
g	Altilia	g	Franciſca	g	Magnes
h	Iocaſtra	h	Chriſoſtoma	h	Omphale
i	Melicerta	i	Oſtania	i	Livia
l	Alcmena	l	Albinia	l	Panthea
m	Canac	m	Troiana	m	Rhodope
n	Juturna	n	Aloyſia	n	Spurina
o	Amata	o	Franciſchina	o	Theti
p	Prognes	p	Franciſchella	p	Eulalia
q	Andromeda	q	Annuccia	q	Suanilda
r	Deuteria	r	Marianna	r	Violantes
ſ	Alteria	ſ	Sabetta	ſ	Violantilla
t	Medullina	t	Iſabetta	t	Egina
u	Giuſanna	u	Bertuccia	u	Euſemia.
x	Pariſina	x	Liſetta	x	Euſtochia

	r		ſ		t
a	Eurisome	a	Seraſia	a	Egina
b	Luciana	b	Eleſia	b	Agariſta
c	Felinia	c	Serafina	c	Briſeida
d	Gratia	d	Menodora	d	Clitenneſtra
e	Euridix	e	Minodora	e	Berſabea
f	Semeles	f	Nicola	f	Caliſto
g	Metia	g	Nicolla	g	Celeno
h	Arachnes	h	Europa	h	Calipſo
i	Capronia	i	Marietta	i	Calippe
l	Aurelia	l	Meſpila	l	Elettia
m	Macedonia	m	Lucia	m	Cantilla
n	Euphemia	n	Pelagia	n	Deiopeia
o	Cinara	o	Eulalia	o	Deiphila
p	Creuſa	p	Cleria	p	Euridice
q	Tarpeia	q	Caia	q	Eudota
r	Bendicea	r	Amarilli	r	Glicera
ſ	Polycrates	ſ	Antiopa	ſ	Ermione
t	Pheqn	t	Argia	t	Hippodamia
u	Septimia	u	Argilla	u	Hipſiphile
x	Novia	x	Mergina	x	Lavinia

a Eufroſina

u		x		a	
a	Eufroſina	a	Eurilia	a	Carrafa
b	Genoeſa	b	Anatolia	b	Jeſoalda
c	Mariana	c	Ruffina	c	Brancia
d	Endixa	d	Eufemia	d	Berlingaria
e	Anaſtaſia	e	Rainalda	e	Caieta
f	Bleſilla	f	Egeria	f	Aprañа
g	Euterpe	g	Paula	g	Jandona
h	Euſebia	h	Paulina	h	Loffredo
i	Melana	i	Eugenia	i	Silingeria
l	Silena	l	Macrina	l	Mariconna
m	Fauſta	m	Leodicea	m	Serraglia
n	Meleria	n	Marina	n	Gargana
o	Marciana	o	Afra	o	Puderica
p	Meliſſa	p	Suſanna	p	Aierba
q	Egli	q	Atanaſia	q	Gajeta
r	Melitea	r	Evagria	r	Manutia
ſ	Juliana	ſ	Natalia	ſ	Palauicina
t	Licaſte	t	Lilioſa	t	Iemmona
u	Leda	u	Partiola	u	Paduana
x	Lesbia	x	Fulgentia	x	Natalis

b		c		d	
a	Baglioneta	a	Columna	a	Bruna
b	Apicella	b	Cajetana	b	Gambacorta
c	Caritea	c	Beringuria	c	Rinera
d	Grimalda	d	Giacinta	d	Aria
e	Jacinta	e	Nojella	e	Mele
f	Larina	f	Acciajola	f	Nicaſtro
g	Maſtrojudex	g	Pellegrina	g	Roverſa
h	Lagni	h	Cajetana	h	Cimina
i	Pignatella	i	Piſcicella	i	Protonobiliſs.
l	Pappacoda	l	Maſcanbruna	l	Griſona
m	Lopes	m	Crivella	m	Ricarda
n	De Luna	n	Rubea	n	Tuttavilla
o	Bonaventura	o	Mercurialis	o	Miroballo
p	Creſcentia	p	Rota	p	Tomacella
q	Pinella	q	Pedemontis	q	Nigrona
r	Nizzolia	r	Sarrana	r	Marramaldi
ſ	Rabicana	ſ	Pignona	ſ	Merula
t	Mancina	t	Suardina	t	Stirax
u	Sena	u	Salara	u	Tianea
x	Rangona	x	Macedonia	x	Molengiana

a. Capi-

e		f		g	
a	Capicia	a	Corduba	a	Cambia
b	Jacobina	b	Altomari	b	Aſprella
c	Nigra	c	Galecia	c	Adorni
d	Ruffa	d	Turbula	d	Tigrina
e	Regina	e	Arnulfa	e	Sancia
f	Arimini	f	Gisleria	f	Spinola
g	Sarcacina	g	Caputa	g	Mazza
h	Gattula	h	Merula	h	Vipera
i	Marulla	i	Petia	i	Conclubetta
l	Sylveſtris	l	Remira	l	Zanchi
m	Beltrana	m	Strambona	m	Ruſticella
n	Sadoleta	n	Ruſſa	o	Sangria
o	Macchianella	o	Valla	o	Salearia
p	Cavaniglia	p	Corteſia	p	Spin[illegible]a
q	Paleologa	q	Volera	q	Corallia
r	Tuſa	r	Vulcana	r	Majetta
ſ	Galluccia	ſ	Annecchina	ſ	Venata
t	Severina	t	Veſpaſiana	t	Altamura
u	Sagana	u	Toraldea	u	Ruſca
x	Serra	x	Sconnita	x	Gonſaga

h		i		l	
a	Carmignana	a	Bonita	a	Cantelmi
b	Carlona	b	Coſtantia	b	Judix
c	Saxona	c	Bona	c	Savariana
d	Confalona	d	Novella	d	Sellarola
e	Spatafora	e	Cavaleria	e	Argentina
f	Carlona	f	Santomanga	f	Bozzuta
g	Struzza	g	Tarantula	g	Controveria
h	Valois	h	Turri	h	Guinnaccia
i	Tornella	i	Scalalea	i	Sindica
l	Brucciola	l	Vitella	l	Piſcis
m	Cornita	m	Capraria	m	Spiritus
n	Sanſeverina	n	Anaſtaſia	n	Graffigna
o	Zeñodochia	o	Vergilia	o	Condeſtabili
p	Mainarda	p	Albertina	p	Zurla
q	Montana	q	Penellia	q	Avitabilis
r	Paſtora	r	Vitellozza	r	Siſcar
ſ	Stendarda	ſ	Pacchi	ſ	Petrea
t	Baialarda	t	Spina	t	Capocefala
u	Bentivolia	u	Foiana	u	Ferrara
x	Torella	x	Teleſia	x	Guerra

	m		n		o
a	Jordana	a	Salona	a	Maſtina
b	Acconciaioca	b	Graſſa	b	Faventina
c	Dura	c	Lomellina	c	Bovinna
d	Burghetta	d	Borgia	d	Gaudia
e	Air	e	Spinola	e	Duarena
f	Brancatia	f	Catania	f	Corda
g	Quattromano	g	Auria	g	Decordua
h	Maura	h	Caldora	h	Cedra
i	Capilupa	i	Piccamilia	i	Donnurſa
l	Alboina	l	Anaſtaſia	l	Candida
m	Cupeta	m	Durazza	m	Civitella
n	Marzulla	n	Fliſia	n	Martina
o	Tomitana	o	Maiorana	o	Abenantia
p	Manſella	p	Jaſia	p	Sortina
q	Dentix	q	Tranſi	q	Vibella
r	Tiepoli	r	Corruda	r	Rondeletia
ſ	Contarena	ſ	Ulmeria	ſ	Paçcia
t	Sprantia	t	Sconneria	t	Salviana
u	Canalis	u	Lovicia	u	Mendocia
x	Zanni	x	Abenabula	x	Tridotia

a Zabarella

p		q		r	
a	Zabarella	a	Ereſia	a	Figliomarina
b	Lodegaria	b	Aurelia	b	Santora
c	Bonetta	c	Mercurialis	c	Auſtria
d	Celia	d	Abſtentia	d	Cardona
e	Gaudina	e	Franchina	e	Floria
f	Acconciamuro	f	Neſtorea	f	Eburnea
g	Suria	g	Cincigena	g	Falca
h	Guicciardina	h	Rhetica	h	Xilandra
i	Curiona	i	Ajoſſa	i	Caballa
l	Monia	l	Rotaria	l	Bodina
m	Galaſſa	m	Sabina	m	Vittoria
n	Donnula	n	Eliſa	n	Molinea
o	Bruſca	o	Sagarella	o	Gattula
p	Palomba	p	Petra	p	Livia
q	Gelaſia	q	Penna	q	Bellingeria
r	Rubertina	r	Aurifex	r	Bufala
ſ	Rodulfa	ſ	Faſella	ſ	Stipula
t	Celeſtina	t	Columba	t	Scrota
u	Diana	u	Rotula	u	Tuſca
x	Petronilla	x	Dieta	x	Toſcanella

a Frangi-

ſ		t		u	
a	Frangipanis	a	Filingeria	a	Floria
b	Egidia	b	Anfora	b	Decanora
c	Aniſia	c	Meliſarda	c	Antinora
d	Sertona	d	Oliveria	d	Campana
e	Turnera	e	Buccavana	e	Cannetia
f	Arcamona	f	Baſſana	f	Draco
g	Meravilia	g	Pacifica	g	Ferraria
h	Aricilla	h	Petrea	h	Coſta
i	Fregoſia	i	Fundi	i	Blanditia
l	Othera	l	Frigula	l	Pulicaria
m	Eſtenſis	m	Tremellia	m	Purpura
n	Sances	n	Galatea	n	Sapida
o	Carnara	o	Tranquilla	o	Bonifatia
p	Cameraria	p	Ferrea	p	Splandiana
q	Merliana	q	Prima	q	Caramanina
r	Agricola	r	Taranda	r	Jodica
ſ	Urſina	ſ	Tertia	ſ	Acontia
t	Baleſterie	t	Quarta	t	Broccarda
u	Vergeria	u	Quinta	u	Dracontina
x	Taſſona	x	Sexta	x	Feliciana

a Ebena

x		a		b	
a	Ebena	a	Calabra	a	Samnitis
b	Grinea	b	Arianenſis	b	Capuana
c	Flaccia	c	Surrentina	c	Venuſina
d	Braucaleo	d	Forlivienſis	d	Thebana
e	Bona	e	Mediolanẽſis	e	Boema
f	Ericreria	f	Balearis	f	Theutonica
g	Falangula	g	Beneventana	g	Papienſis
h	Caſtellana	h	Subaudiana	h	Bononienſis
i	Criſpina	i	Veneta	i	Macedonica
l	Crumera	l	Florentina	l	Valaſca
m	Farina	m	Scota	m	Caroloſtadia
n	Calla	n	Pedemontana	n	Luſitana
o	Coſutia	o	Brandeburgẽſis	o	Nazarea
p	Fortebraccia	p	Mantuana	p	Marſa
q	Carnetia	q	Vratislaudenſis	q	Sleſia
r	Manlia	r	Linconienſis	r	Berga
ſ	Patina	ſ	Mantuana	ſ	Barchinonenſes
t	Pappa	t	Sulmonenſis	t	Parmenſis
u	Reinalda	u	Aretina	u	Argentinenſis
x	Boccaſpinola	x	Megarita	x	Hetruſca

c

a Cilix
b Actopolita
c Auſtriaca
d Angavenſis
e Trax
f Tartara
g Bavara
h Caſtellana
i Senenſis
l Neapolitana
m Cremonenſis
n Franca
o Viterbienſis
p Brandeburgen-
ſis
q Normanna
r Pomerana
ſ Bernenſis
t Claravallenſis
u Mumida
x Mirandenſis

d

a Campana
b Gonſentina
c Valentina
d Baſilienſis
e Aquitana
f Lugdunenſis
g Conſtantinopo-
litana
h Bergoma
i Senenſis
l Coloſſenſis
m Navarra
n Friſia
o Trojana
p Condenſis
q Budiſſina
r Noribergenſis
ſ Burgenſis
t Heſtia
u Taurienſis
x Tugurina

o

a Britannia
b Cypria
c Paſſavienſis
d Bargenſis
e Caſtellionenſis
f Egyptia
g Turca
h Aragonenſis
i Hieroſolimi-
tana
l Piſaurenſis
m Augenſis
n Flandria
o Marpurgenſis
p Angliana
q Polona
r Antuerpienſis
ſ Ianuenſis
t Frigia
u Murcica
x Tarenſis

Cantabrica

	f		g		h
a	Cantabrica	a	Barbara	a	Pamphilica
b	Anglica	b	Germana	b	Noribergenſis
c	Brabantina	c	Paleſtina	c	Africana
d	Gaetana	d	Perſiana	d	Abrigenſis
e	Piſana	e	Cyrenea	e	Caldea
f	Portugalenſis	f	Perſa	f	Leviatan
g	Piccardia	g	Tridentina	g	Saxona
h	Januenſis	h	Aſiatica	h	Emſena
i	Stabienſis	i	Sarmatica	i	Sclavona
l	Hiſpana	l	Roterodama	l	Babilonica
m	Equenſis	m	Sarracenica	m	Corcirenſis
n	Croaca	n	Colonienſis	n	Anchonitana
o	Civitella	o	Beſſiana	o	Sarda
p	Lambergienſis	p	Veronenſis	p	Sicula
q	Paflagona	q	Adriatica	q	Meſſanenſis
r	Galata	r	Tirrena	r	Panhormita
ſ	Natola	ſ	Ciſalpinenſis	ſ	Picena
t	Padovana	t	Longobarda	t	Rhegina
u	Patavina	u	Anazarba	u	Ligura
x	Vicentina	x	Italica	x	Romaniola

	i		l		m
á	Dalmata	a	Græca	a	Itala
b	Appula	b	Tiburtina	b	Judæa
c	Brutia	c	Gerula	c	Mamertina
d	Riminenſis	d	Coracenſis	d	Leontia
e	Armena	e	Cannuſia	e	Antiochenſis
f	Tarentina	f	Cumiſitana	f	Megarenſis
g	Corſa	g	Arabs	g	Inda
h	Bithina	h	Toletana	h	Cathenienſa
i	Taurina	i	Carneſia	i	Tauronenſis
l	Gallogræca	l	Damaſcena	l	Cefalonienſis
m	Rhodia	m	Vdinenſis	m	Syra
n	Auguſtana	n	Ruaceſia	n	Drepanenſis.
o	Seluſia	o	Celſitana	o	Gumbrata
p	Vercellenſis	p	Solicitana	p	Valicenſis
q	Pompejana	q	Catanenſis	q	Hudinenſis
r	Romana	r	Segeſtana	r	Auſonia
ſ	Triviſana	ſ	Numantina	ſ	Pyrotica
t	Sontiana	t	Syra cuſana	t	De ſolero
u	Procytana	u	Canuſina	u	Brunduſina
x	Partenopea	x	Cannenſis	x	Dyrracha

n		o		p	
a	Gallica	a	Gordea	a	Helleſpontica
b	Japix	b	Giabenſis	b	Pœna
c	Daunia	c	Arpana	c	Senenſis
d	Sipontina	d	Deculana	d	Sienenſis
e	Frentana	e	Alemia	e	Surrentina
f	Alexandrina	f	Syra	f	Neapolitana
g	Lucana	g	Carmenſis	g	Veronenſis
h	Arpinas	h	Gambenſis	h	Megnenſis
i	Venuſina	i	Ferentana	i	Graia
l	Dandana	l	Genuſina	l	Notica
m	Lucerina	m	Lirina	m	Allobroga
n	Luſitana	n	Rubinata	n	Retha
o	Lybica	o	Argentina	o	Vindelica
p	Hirpina	p	Bitunnina	p	Cumana
q	Latina	q	Rabanenſis	q	Lepontia
r	Campſana	r	Sturnina	r	Hiperborea
ſ	Cardina	ſ	Frentana	ſ	Veragra
t	Bebiana	t	Ethola	t	Sedina
u	Neſcelluna	u	Salentina	u	Sularia
x	Belbiana	x	Peligna	x	Helvetia

a Salaſſa

	q		r		ſ
a	Salaſſa	a	Corcirenſis	a	Veſtina
b	Lepontina	b	Sulmonenſis	b	Angulana
c	Vagiena	c	Annantina	c	Prianenſis
d	Caturigis	d	Albenſis	d	Cauſinitis
e	Montana	e	Cliternina	e	Auximania
f	Tripolina	f	Caſtelana	f	Serengrana
g	Mennoreta	g	Anſiderata	g	Migulana
h	Ibernia	h	Poſemina	h	Cuſnenſis
i	Caturiga	i	Peolentis	i	Falacienſis
l	Icaria	l	Nemertinenſis	l	Pauſolana
m	Trixiana	m	Sabinta	m	Puteolana
n	Edenata	n	Amiternina	n	Plenienſis
o	Albonenſis	o	Virenſis	o	Ricinenſis
p	Cardiate	p	Fidenata	p	Hiacenſis
q	Ceraunea	q	Maitana	q	Liburtina
r	Arelcomanta	r	Nearina	r	Palmenſis
ſ	Parthenia	ſ	Corcina	ſ	Umbra
t	Epidaurica	t	Nebulana	t	Senogallica
u	Colchita	u	Triburta	u	Tuſca
x	Taulantia	x	Soluta	x	Amerita

	t		u		x
a	Hebræa	a	Velini	a	Europea
b	Arnana	b	Dimaca	b	Alfaterna
c	Fulignas	c	Apolloniata	c	Acroceraunа
d	Ciſurontana	d	Carintia	d	Euboica
e	Foroflaminia	e	Belga	e	Threſpota
f	Conembrienſis	f	Cerventa	f	Epyra
g	Forobremiſiana	g	Cretenſis	g	Caſſiopea
h	Foro ſemproni-enſis	h	Gnoſia	h	Moloſſa
i	Menonienſis	i	Capuana	i	Dodonea
l	Norica	l	Theſſala	l	Mæſia
m	Pomiſa	m	Acarnana	m	Meda
n	Dardana	n	Achea	n	Bunthiota
o	Nibulla	o	Meſſenia	o	Heraclia
p	Nimacha	p	Meſſenenſis	p	Naſamina
q	Meſa	q	Lacona	q	Mirobrigenſis
r	Thrax	r	Argolica	r	Syſa
ſ	Scytha	ſ	Boetica	ſ	Meſulana
t	Surentina	t	Attica	t	Ethiops
u	Melitea	u	Magneſia	u	Monteſana
x	Vercienſis	x	Nelotica	x	Ethiopiſſa

a		b		c	
a	2	a	23	a	43
b	3	b	24	b	44
c	4	c	25	c	45
d	5	d	26	d	46
e	6	e	27	e	47
f	7	f	28	f	48
g	8	g	29	g	49
h	9	h	30	h	50
i	10	i	31	i	51
l	11	l	32	l	52
m	12	m	33	m	53
n	13	n	34	n	54
o	14	o	35	o	55
p	15	p	36	p	56
q	16	q	37	q	57
r	17	r	38	r	58
ſ	18	ſ	39	ſ	59
t	19	t	40	t	60
u	20	u	41	u	61
x	21	x	42	x	62

d		e		f	
a	63	a	83	a	103
b	64	b	84	b	104
c	65	c	85	c	105
d	66	d	86	d	106
e	67	e	87	e	107
f	68	f	88	f	108
g	69	g	89	g	109
h	70	h	90	h	110
i	71	i	91	i	111
l	72	l	92	l	112
m	73	m	93	m	113
n	74	n	94	n	114
o	75	o	95	o	115
p	76	p	96	p	116
q	77	q	97	q	117
r	78	r	98	r	118
ſ	79	ſ	99	ſ	119
t	80	t	100	t	120
u	81	u	101	u	121
x	82	x	102	x	122

g		h		l	
a	123	a	143	a	163
b	124	b	144	b	164
c	125	c	145	c	165
d	126	d	146	d	166
e	127	e	147	e	167
f	128	f	148	f	168
g	129	g	149	g	169
h	130	h	150	h	170
i	131	i	151	i	171
l	132	l	152	l	172
m	133	m	153	m	173
n	134	n	154	n	174
o	135	o	155	o	175
p	136	p	156	p	176
q	137	q	157	q	177
r	138	r	158	r	178
ſ	139	ſ	159	ſ	179
t	140	t	160	t	180
u	141	u	161	u	181
x	142	x	162	x	182

l		m		n	
a	183	a	203	a	223
b	184	b	204	b	224
c	185	c	205	c	225
d	186	d	206	d	226
e	187	e	207	e	227
f	188	f	208	f	228
g	189	g	209	g	229
h	190	h	210	h	230
i	171	i	211	i	231
l	192	l	212	l	232
m	193	m	213	m	233
n	104	n	214	n	234
o	195	o	215	o	235
p	196	p	216	p	236
q	197	q	217	q	237
r	198	r	218	r	238
ſ	199	ſ	219	ſ	339
t	200	t	220	t	240
u	201	u	221	u	241
x	202	x	222	x	242

a 243

o		p		q	
a	243	a	263	a	283
b	244	b	264	b	284
c	245	c	265	c	285
d	246	d	266	d	286
e	247	e	267	e	287
f	248	f	268	f	288
g	249	g	269	g	289
h	250	h	270	h	290
i	251	i	271	i	291
l	252	l	272	l	292
m	253	m	273	m	293
n	254	n	274	n	294
o	255	o	275	o	295
p	256	p	276	p	296
q	257	q	277	q	297
r	258	r	278	r	298
ſ	259	ſ	279	ſ	299
t	260	t	280	t	300
u	261	u	281	u	301
x	262	x	282	x	302

r		ſ		t	
a	303	a	323	a	343
b	304	b	324	b	344
c	305	c	325	c	345
d	306	d	326	d	346
e	307	e	327	e	347
f	308	f	328	f	348
g	309	g	329	g	349
h	310	h	330	h	350
i	311	i	331	i	351
l	312	l	332	l	352
m	313	m	333	m	353
n	314	n	334	n	354
o	315	o	335	o	355
p	316	p	336	p	356
q	317	q	337	q	357
r	318	r	338	r	358
ſ	319	ſ	339	ſ	359
t	320	t	340	t	360
u	321	u	341	u	361
x	322	x	342	x	362

u		x		a	
a	363	a	383	a	Diſſenteria
b	364	b	384	b	Cerco
c	365	c	385	c	Albugine
d	366	d	386	d	Elephantia
e	367	e	387	e	Cancro
f	368	f	388	f	Gangillo
g	369	g	389	g	Hiduo
h	370	h	390	h	Ictero
i	371	i	391	i	Bubonceli
l	372	l	392	l	Genturſa
m	373	m	393	m	Hydrocęphalea
n	374	n	394	n	Ileo
o	375	o	395	o	Taro
p	376	p	396	p	Hydrope
q	377	q	397	q	Ecſtaſi
r	378	r	398	r	Glaucomate
ſ	379	ſ	399	ſ	Amphopia
t	380	t	400	t	Brancha
u	381	u	401	u	Impetigine
x	382	x	402	x	Carbnnculo

a Carcino-

b	c	d
a Carcinomate	a Condapſo	a Leucomate
b Alopetia	b Hypiſphaſma	b Coriago
c Dypſnea	c Lippitudine	c Lycantropa
d Gomorrhea	d Angina	d Amphimerina
e Hydraulo	e Etalgia	e Phthiriaſi
f Eptalo	f Hyptaſmo	f Stranguria
g Herculano	g Pernione	g Diacontio
h Batraco	h Diſrota	h Sacro
i Cephalea	i Petigine	i Ectropia
l Gaagraena	l Rechivio	l Sclerophtalmia
m Lithiaſi	m Logophtalmia	m Letargo
n Aphte	n Anchuſina	n Anotexia
o Nauſea	o Ramice	o Pituita
p Hecterocraniea	p Syriaſi	p Therioma
q Narce		q Coriza
r Cachexia	r Epynecti	r Bulimo
ſ Epiphora	ſ Harpe	ſ Torminibus
t Lyenteria	t Regio	t Sotropho
u Azena	u Phrenetide	u Pleuritide
x Condylomate	x Comitiali	x Emphiſmate

e		f		g	
a	Epicauma	a	Chyragra	a	Lychene
b	Leontiaſi	b	Diabete	b	creche
c	Podagra	c	Emerocaele	c	Ptiloſi
d	Mentagra	d	Intertigine	d	Emphytima
e	Apoplexia	e	Puſtula	e	Sintaxia
f	cynanche	f	Argema	f	Diaboſi
g	Empiema	g	Pterigio	g	Phirophtalmia
h	Melathea	h	Chemoſi	h	Aurigine
i	Epulo	i	Synchiſi	i	Diſtocheaſi
l	Porrigine	l	Igni ſacro	l	Phtiſi
m	Sycoſi	m	Tympyſi	m	chalaxia
n	Cynanche	n	Paraſinanche	n	Iliaca
o	Tuſſi	o	Quotidiana	o	Scotoma
p	Tonſillis	p	Apoplexia	p	Gravedine
q	Nephirti	q	Eupneumateſi	q	Polypo
r	Alopecieſi	r	Spaſimo	r	cathocle
ſ	Atrophia	ſ	Hemiplagia	ſ	Grandine
t	Alepocade	t	Leucome	t	ciconida
u	Synanche	u	Albugine	u	Hordeolo
x	Priapiſmo	x	Lepra	x	Reumate

Erote

h		i		l	
a	Erote	a	Febri	a	Tonſis
b	Paralis	b	Verrucis	b	Caeliaco
c	Arquato	c	Alpho	c	Elephantiaſi
d	Sphacaelo	d	Apoſtemate	d	Apophthoſi
e	Pariſthmia	e	Plymoſi	e	Logophtalmia
f	Cophoſi	f	Catharro	f	Sympiſi
g	Satyriaſi	g	Calculo	g	Paraliſi
h	Parodite	h	Scirro	h	Ephemerina
i	Gondilomate	i	Favo	i	Tertiana
l	Ephialte	l	Anthritide	l	Quartana
m	Catalepſi	m	Inguine	m	Furunculo
n	Pneumonia	n	Anthrace	n	Hydero
o	Strauta	o	Sicci	o	Hodropiſi
p	Caduco	p	Carbone	p	Arquato
q	Cione	q	Pſora	q	Porrigine
r	Herculeo	r	Hemicranica	r	Amameſi
ſ	Urminibus	ſ	Tuberculis	ſ	Porrigine
t	Tormine	t	Acrocondone	t	Circocele
u	Elephantiaſi	u	Rhagania	u	Pſora
x	Phreneſi	x	Cardiaco	x	Pirſocelis

a Tympa-

	m		n		o
a	Tympanite	a	Prolapſi	a	Abortu
b	Vomica	b	Diverſione	b	Menſtruis
c	Herculano	c	Ventoſitate	c	Sephico
d	Claudit ate	d	Apoſtemate		*Lactis.*
e	Cæcitate	e	Diuritica	d	Abundantia
f	Balbutie	f	Ulceribus	e	Aggregatione
g	Furia	g	Humiditate	f	Aggeſtione
h	Stultitia	h	Vulneribus	g	Retentione
i	Hebetudine	i	Doloribus	h	Contentione
l	Stupiditate	l	Putrefactione	i	Putrefactione
m	Stupore	m	Corroſione	l	Congelatione
n	Delirio	n	Ragadia	m	Corruptione
o	Ancilogloſſo	o	Pinctu	n	Coagulo
p	Trago	p	Fiſtula	o	Seroſitate
q	Tubere	q	Debilitate	p	Duritie
r	Gibbo	r	Mundificatione	q	Acetoſitate
ſ	Monogrammo	ſ	Clauſura	r	Putore
t	Myopia	t	Phymo	ſ	Inſipiditate
u	Noctylopia	u	Coarctatione	t	Fluiditate
x	Orbitate	x	Condonatione	u	Renitentia
				x	Fetore

Matricis

p
Matricis.

a Exitu
b Eminentiis
c Declinatione
d Apoſtemate
e Scyrrho
f Præfocatione
g Bothor
h Moro
i Clavo
l Hemorrhoidibus
m Nympha
n Fluxu
o Virga
p Oppilatione
q Inflatione
r Siccitate
ſ Purgatione
t Extenuatione
u Ægritudine
x Morbis

q
Menſtruorum.

a Retentione
b Nocumentis
c Superfluitate
d Curſu
e Fluxu
f Corruptione

Partus.

g Difficultate
h Faſtidio

Mammillarum.

i Contuſione
l Apoſtemate
m Dolore
n Duritie
o Glandulis
p Mydis
q Vlceribus
r Corroſionibus
ſ Abtenſione
t Carnoſitate
u Mollficatione
x Cancro

r

a Raucedine
b Spaſimo
c Schirantia
d Scotomia
e Anchilope
f Emphiſena
g Ecropio
h Apſichra
i Lypotomia
l Pytiriaſi
m Porrigine
n Vlcuſculis
o Iliaca
p Icteritia
q Lepra
r Elephantide
ſ Hernia
t Epatica
u Verrucis
x Myrmeciis

a Veter-

ſ

a Veterno
b Oblivione
c Mentigine
d Anorexia
e Morbogallico
f Impetigine
g Inſania
h Phlegmate
i Pleuriſi
l Gonagra
m Redivia
n Herniis
o Subſtillio
p Mariſcis
q Hemoproſſorio
r Epiſthono
ſ Vertigine
t Gravedine
u Surditate
x Glandulis

t

a Rheumate
b Myrmetiis
c Pruritu
d Coſſis
e Stupore
f Aphthis
g Syriaſi
h Laſſitudine
i Livoribus
l Glandibus
m Carbunculis
n Morbillis
o Sphacælo
p Herpete
q Epinicride
r Strumis
ſ Pavo
t Tabe
u Comate
x Carbone

u

a Tenaſmo
b Vomitu
c Vigilia
d Venſigine
e Hydrocephalo
f Ectopio
g Sincopi
h Chalazio
i Tuſſi
l Verrucis
m Tonſillis
n Ruta
o Abſceſſu
p Ancuriſmate
q Bronchele
r Ganglio
ſ Phyamo
t Sinoca
u Thymis
x Hydrocele

x		a		b	
a	Bramocele	a	Vermibus	a	Hebetudine
b	Pterigio	b	Aſcaridibus	b	Angina
c	Myrmeciis	c	Veterno	c	Albugine
d	Atrophia	d	Catano	d	Cruenti ſputo
e	Hebetudine	e	Colica	e	Balbutie
f	Epiphora	f	Hemicrania	f	Aſthma
g	Oedemate	g	Apoplexia	g	Empiteumate
h	Siti	h	Epilepſia	h	Cardiaca
i	Achore	i	Comitiali	i	Deliquio
l	Chironia	l	Phreneſi	l	Vomitione
m	Telephia	m	Convulſione	m	Nauſea
n	Lumbricis	n	Tremore	n	Singultu
o	Stranguria	o	Stupore	o	Siti
p	Ectigrio	p	Tuberculis	p	Caligine
q	Pediculis	q	Ungulis	q	Coriza
r	Phthiriaſi	r	Procidentibus	r	Jecore
ſ	Comogro	ſ	Ægilope	ſ	Charchinia
t	Peſtilentia	t	Lippitudine	t	Hydrope
u	Anthemate	u	Suffuſione	u	Hydropiſia
x	Antemmoribus	x	Caligine	x	Diſſenteria

	c		d		e
a	Contuſione	a	Hectica	a	Herpete
b	Partitibus	b	Contagio	b	Epinicride
c	Polypo	c	Peſtilentia	c	Strumis
d	Puſtulis	d	Morbillis	d	Panis
e	Scabritie	e	Carbunculus	e	Syncope
f	Hemogia	f	Furunculis	f	Vigore
g	Diſtillatione	g	Herpete	g	Ophiaſi
h	Diarrhea	h	Calvities	h	Sudoribus
i	Lienteria	i	Sphacelis	i	Vva
l	Tineis	l	Eſtropiis	l	Abſceſſu
m	Iliaca	m	Anabrochiſmo	m	Ancyriſmate
n	Condilomate	n	Syncope	n	Bronchele
o	Tenaſmo	o	Idatide	o	Ganglio
p	Oculis	p	Chalazio	p	Phymo
q	Calculo	q	Verrucis	q	Sinoca
r	Tymis	r	Encharitide	r	Thymiæ
ſ	Arenula	ſ	Eptolidibus	ſ	Chateriſmo
t	Obſtructione	t	Staphilomate	t	Hydrocele
u	Livoribus	u	Parulibus	u	Tophaceo
x	Mariſcis	x	Tonſillis	x	Varuoſis

	f		g		h
a	Pſora	a	Verrucis	a	Contuſione
b	Alphis	b	Acrocordonis	b	Vngula
c	Elephantiaſi	c	Myrmeciis	c	Ecchemimate
d	Iliaca	d	Grandine	d	Ruptis
e	Icteritia	e	Apthis	e	Avulſis
f	Lepra	f	Intertigine	f	Strumis
g	Elephantide	g	Syriaſi	g	Paneritio
h	Epatica	h	Laſſitudine	h	Chemoſi
i	Hernia	i	Livoribus	i	Hypoſphagno
l	Cercoſis	l	Repletionibus	l	Aſpſichia
m	Cerione	m	Glandibus	m	Linothomia
n	Chalazo	n	Spaſimo	n	Areis
o	Trachima	o	Schirantia	o	Phthiriaſi
p	Nyloſi	p	Scotomia	p	Hulcuſculis
q	Ephialte	q	Anthilope	q	Porrigine
r	Præfocatione	r	Emphiſenia	r	Ptydraciis
ſ	Lycaone	ſ	Pſorophtalmia	ſ	Achore
t	Hemiplagia	t	Sclerophtalmia	t	Siti
u	Diſtentia	u	Xirophtalmia	u	Ambuſtis
x	Raucedine	x	Eutropo	x	Contuſionib.

a Carci-

i		l		m	
a	Carcinomate	a	Tenaſmo	a	Obſtenctione
b	Adiaptoto	b	Vomitu	b	Pollutionibus
c	Lumbricis	c	Vigilia	c	Poliſmis
d	Vermibus	d	Verungine	d	Profluvio
e	Dracunculis	e	Hydrocephalo	e	Vlceribus
f	Hydrophorbia	f	Purulentis	f	Caneto
g	Scabie	g	Raucedinem	g	Tumoribus
h	Surditate	h	Fluxu	h	Pruritu
i	Dethieme	i	Congelatione	i	Malacia
l	Carcinode	l	Cetica	l	Eroſionibus
m	Echotonia	m	Titillatione	m	Coxendicis
n	Telepnia	n	Fracturis	n	Cophis
o	Chyronia	o	Diarrhea	o	Stomaco
p	Ancilisi	p	Eſſere	p	Reduviis
q	Lambricis	q	Empyimate	q	Pernionibus
r	Stranguria	r	Aſtiomeno	r	Paronichiis
ſ	Aſcaridibus	ſ	Formica	ſ	Clavis
t	Hydarade	t	Glanduloſis	t	Verrucis
u	Aſcypopiro	u	Præfocatione	u	Enterocelis
x	Epulodibus	x	Glandulis	x	Varicibus

n		o		p	
a	Sarcocelis	a	Sinubus	a	Calvitio
b	Taxationibus	b	Fiſtulis	b	Hemicrania
c	Veneno	c	Phreneſi	c	Lethargo
d	Veneficio	d	Favis	d	Catocho
e	Toxico	e	Dyſſenteria	e	Invibone
f	Gonhorrea	f	Gonagra	f	Comare
g	Articulari	g	Fiſtula	g	Lycaone
h	Febre	h	Podagra	h	Eroto
i	Hemitriteo	i	Chyragra	i	Amore
l	Peſte	l	Hydropiſi	l	Tetano
m	Bubone	m	Sinibus	m	Raucedine
n	Phreneſi	n	Intertigine	n	Bronçocele
o	Cheradibus	o	Furfure	o	Pterigeo
p	Scrophulis	p	Ionthis	p	Myrmeciis
q	Scyrro	q	Varis	q	Purulentis
r	Afferomate	r	Lentiginibus	r	Opiſtrocanion
ſ	Steotemate	ſ	Vitiliginibus	ſ	Hebetudine
t	Meliceride	t	Lichene	t	Atrophia
u	Sugillatis	u	Impetigine	u	Epiphoris
x	Phagedemo	x	Papulis	x	Præcordiis

a Ortopnnea

	q		r		ſ
a	Ortoponea	a	Cedemate	a	Celiacis
b	Peripneumonia	b	Phthiſi	b	Colico
c	Purulentis	c	Iuflammatione	c	Intercute
d	Tabe	d	Intortis	d	Iecinore
e	Liene	e	Ægritudine	e	Naricibus
f	Epatica	f	Gravedine	f	Exulceratione
g	Melancholia	g	Ruptura	g	Procidentibus
h	Mania	h	Jectigatione	h	Phaemo
i	Pituita	i	Herpete	i	Achilope
l	Plegmone	l	Prunis	l	Emphiſena
m	Alopecia	m	Inflatione	m	Icteritia
n	Caphalea	n	Inſomnietate	n	Epatica
o	Cholerica	o	Lendinibus	o	Chereproſtato
p	Auriculari	p	Louca	p	Steumate
q	Pernionibus	q	Bleuriſi	q	Coſtis
r	Callis	r	Ægritudine	r	Aphtis
ſ	Alpho	ſ	Oblivione	ſ	Laſſitudine.
t	Claviculis	t	Mentigine	t	Hemorrhoidib.
u	Cephalgia	u	Inſania	u	Morblilis
x	Cephalicis	x	Reduvia	x	Herpete

g	u	x
a Condilomate	a Verruca	a Exanthemans
b Opthalmia	b Phyliſtenis	b Epinicride
c Pruritu	c Formica	c Phymate
d Paraliſi	d Abdomine	d Phygerio
e Acrocordone	e Ganglio	e Terebintho
f Reduviis	f Diabete	f Reumate
g Ægilope	g Puſturia	g Furunculo
h Leuce	h Argema	h Perlis
i Stygmatibus	i Syachriſi	i Arquato
l Strumis	l Simphiſi	l Cophyſi
m Pavo	m Paronychide	m Condilomate
n Tabe	n. Creche	n Ephialte
o Vigilia	o Emphyſma	o Camlepſi
p Uva.	p. Diabroſi	p Caduco
q Achoro	q. Aurigine	q Struma
r To[illegible]nia	r Diſtochiaſi	r Crome
ſ P[illegible]lis	ſ Chalaxia	ſ Herculeo
t Stranguria	t Iliaco	t Calculi
u Abortu	u Hordeoló	u Amore
x Æegylops	x Cionide	x Amoribus

a		b		h	
a	Hieride	a	Cardamomo	a	Valeriana
b	Urania	b	Cardo	b	Potentilla
c	Traglodítico	c	Aliunca	c	Nar
d	Acoro	d	Saliunca	d	Opervire
e	Venerea	e	Lavendula	e	Valentia
f	Nautica	f	Thylaciti	f	Amantilla
g	Aſpletione	g	Nyri	g	Benedicta
h	Thelpide	h	Pyriti	h	Melobathro
i	Peperatio	i	Thaumaſto	i	Tembul
l	Piperapio	l	Catherone	l	Caſia
m	Argentiana	m	Naronica	m	Achis
n	Unguentiana	n	Aſaro	n	Adi
o	Aſpletione	o	Theſa	o	Lada
p	Meo	p	Cer[illegible]	p	Gigir
q	Athamantico	q	Pe[illegible]	q	Blaſtus
r	Cypero	r	Perpenſa	r	Moſilyn[illegible]
ſ	Eryſiſceptro	ſ	Provincula	ſ	Aphyſ[illegible]
t	Cypiro	t	Vulgago	t	Citto
u	Cyperi	u	Perpenſa	u	Itide
x	Cordumeno	x	Phu	x	Pſeudocaſia

d		e		f	
a	Oze	a	Inula	a	Pipere
b	Mottode	b	Helenio	b	Pithi
c	Daphniti	c	Perſica	c	Lentiſco
d	Daphnoide	d	Medica	d	Maſtice
e	Neſocynammo	e	Oreſtione	e	Terebintho
f	Amomo	f	Nectario	f	Rheſinis
g	Hiericonte	g	Cleonia	g	Therminto
h	Amontide	h	Lene	h	Pice
i	Coſto	i	Terminaleo	i	Zopiſſa
l	Coſtario	l	Enula	l	Bitumine
m	Schæmo	m	Myrrha	m	Naphta
n	Squinanto	n	Smyrna	n	Cupreſſo
o	Croco	o	Bdellio	o	Cypariſſo
p	Caſtore	p	Maldacon	p	Cypreſſo
q	Cynomorpho	q	Blochacon	q	Junipero
r	Taharaſan	r	Brochon	r	Arcenti
ſ	Coryceta	ſ	Bdolach	ſ	Mneſiteo
t	Cyrenaico	t	Thure	t	Acatali
u	Centuipino	u	Libano	u	Libio
x	Styrace	x	Manna	x	Jupicelluſo

a Mneſa-

	g		h		i
a	Mneſateo	a	Harundine	a	Britannica
b	Acanthera	b	Naſto	b	Regia
c	Sabina	c	Thilia	c	Virgella
d	Bathi	d	Syringa	d	Sapſi
e	Banatheo	e	Potantia	e	Oſyride
f	Barotone	f	Phragmiti	f	Helioſtephano
g	Baron	g	Tamarice	g	Sacrocuule
h	Cedro	h	Myrica	h	Anthenero
i	Landro	i	Tamariſco	i	Aſontii
l	Daphe	l	Tamarico	l	Aſphe
m	Platano	m	Erice	m	Aſerluti
n	Fraxino	n	Acacalide	n	Aſcruphi
o	Melia	o	Açalide	o	Albucio
p	Egiro	p	Thamno	p	Ampeleucia
q	Pepulo	q	Perſephoniã	q	Aureo
r	Macere	r	Atadina	r	Paliuro
ſ	Ulmo	ſ	Cervali	ſ	Connaro
t	Ptelea	t	Halinio	t	Oxyacantha
u	Papyro	u	Damaſonio	u	Pyſine
x	Papyris	x	Ecymo	x	Pythiante

Cynos-

	l		m		n
a	Cynosbato	a	Ebeno	a	Salice
b	Cynahroda	b	Rota	b	Itea
c	Cypro	c	Rhodo	c	Olea
d	Canopia	d	Lytio	d	Cotynos
e	Aſcalona	e	Pyxacantha	e	Oleaſter
f	Liguſtro	f	Pixacantho	f	Agriælea
g	Alchanna	g	Buxea	g	Colymbade
h	Tilia	h	Acacia	h	Quercu
i	Philyrea	i	Amurca	i	Dri
l	Ciſto	l	Vitice	l	Rhu
m	Citharo	m	Agno	m	Sumach
n	Cyslaro	n	Lygo	n	Byrſodepſica
o	Cyſtharo	o	Agono	o	Phynix
p	Hippociſtide	p	Amictomiæ nō	p	Phinicobalano
q	Robitro	q	Iride	q	Palma
r	Cytino	r	Iridactilum	r	Myrobolanis
ſ	Ladano	ſ	Sum	ſ	Dactylobo
t	Ledone	t	Semno	t	Palmali
u	Lada	u	Amerina	u	Tamarindis
x	Cuſo	x	Eleagno	x	Elate

	o		p		q
a	Sphate	a	Cotoneo	a	Commaro
b	Thoe	b	Strathio	b	Arbuto
c	Panico	c	Melimela	c	Memecylo
d	Sidi	d	Glycimela	d	Unedone
e	Granato	e	Epirotica	e	Sitanio
f	Corino	f	Perſica	f	Epimelide
g	Balauſtiis	g	Rodacinis	g	Amygdalo
h	Florepunici	h	Radacineis	h	Piſtaceis
i	Myrto	i	Medico	i	Nuce
l	Myrſino	l	Heranizio	l	Juglande
m	Myrrhino	m	Pyro	m	Nuceregia
n	Ceraſo	n	Apio	n	Cario
o	Ceraſiis	o	Meſpilis	o	Baſilica
p	Siliqua	p	Aronia	p	Diosbalano
q	Ceraſiis	q	Tricocco	q	Jovisglande
r	Ceratonia	r	Trigranio	r	Uneperſica
ſ	Xilocerata	ſ	Loro	ſ	Avellana
t	Milea	t	Celio	t	Pontica
u	Malo	u	Corno	u	Heracleotica
x	Cydoneo	x	Crania	x	Abellina

r		ſ		t	
a	Sabo	a	Hippacampo	a	Trigono
b	Ovo	b	Echino	b	Sepia
c	Pruno	c	Purpura	c	Mullo
d	Coccimelea	d	Buccina	d	Fibro
e	Damaſcenis	e	Mytulis	e	Muſtela
f	Meris	f	Tellinis	f	Rana
g	Sycamineis	g	Chamis	g	Siluro
h	Sycomoro	h	Onyche	h	Smanide
i	Moroſyco	i	Concula	i	Mena
l	Ficu egyptia	l	Coclea	l	Gobio
m	Ficu	m	Carotis	m	Thynno
n	Syci	n	Scorpiene	n	Garo
o	Caprifico	o	Dracoe	o	Cimicibus
p	Perſea	p	Scolopendra	p	Multipedibus
q	Iberide	q	Torpedine	q	Blatto
r	cardamantica	r	Vipera	r	Pulmone mar.
ſ	Lepidio	ſ	Senecta	ſ	Ovis
t	Naſturcio ſylv.	t	Lepate	t	Cicada
u	Sicamino	u	Paſtinaaa	u	Locuſtis
x	Sitaniis	x	Oſſifrago	x	Oſſifrago

a Hirun-

	u		x		a
a	Hirundine	a	Medulla	a	Milio
b	Alauda	b	Adipe	b	Panico
c	Ebore	c	Felle	c	Seſamo
d	Cornu	d	Sanguinibus	d	Lolio
e	Erucis	e	Fimo	e	Aniſo
f	Chantaridibus	f	Vrinis	f	Fæno
g	Bubreſta	g	Cruore	g	Lino
h	Pythiocampis	h	Cera	h	Gicere
i	Salamandra	i	Propoli	i	Terebinto
l	Araneis	l	Tritico	l	Faba
m	Lacertis	m	Hordeo	m	Giano
n	Scinco	n	Zitho	n	Lente
o	Crocodilo	o	Zea	o	Phaco
p	Araneo	p	Crimno	p	Phaſela
q	Muribus	q	Alica	q	Phaſiolo
r	Lacte	r	Athera	r	Eruo
ſ	Caſeo	ſ	Trago	ſ	Lupino
t	Butyro	t	Avena	t	Orobo
u	Lana	u	Oryza	u	Sterno
x	Coagulo	x	Chondro	x	Brocho

a Lupino

b		c		d	
a	Lupino	a	Tipha	a	Meone
b	Orivo	b	Bles	b	Aſparago
c	Rapis	c	Malva	c	Myacantha
d	Gongilis	d	Anthema	d	Munio
e	Napis	e	Diadeſina	e	Ormino
f	Buniade	f	cochorte	f	Corruda
g	Raphano	g	Althea	g	Plantagine
h	Polyde	h	Atriplice	h	Ornogloſſo
i	Siſere	i	Atraphaxi	i	Ptarmice
l	Siſaro	l	Chryſolachano	l	Agnina
m	Lapatho	m	Braſſica	m	Ovilla
n	Rumice	n	Crambi	n	Eutapleuron
o	Oxilapatho	o	BetS	o	Septinervi
p	Oxali	p	Teutlon	p	Polyneuron
q	Anaxiri	q	Seutjon	q	Multinervia
r	Hippolapato	r	Portulaca	r	Erechneumo.
ſ	Lapſana	ſ	Andurchuti	ſ	Aſurch (no
t	Bunio	t	Pimpinella	t	Aturion
u	Blito	u	Bache	u	Taybilodatho
x	Echlotoripa	x	Hancha	x	Theſarica

Selaprro

	e		f		g
a	Selapiro	a	Coronopo	a	Endivia
b	Ortygia	b	Ammomo	b	Chondrilla
c	Colurnica	c	Aſtiro	c	Colocinthi
d	Sympetra	d	Atirſite	d	Cucurbita
e	Sione	e	Canatrice	e	Sicia
f	Anagallide	f	Sanguinaria	f	Sompho
g	Darne	g	Pede cervino	g	Tetrangura
h	Ium	h	Pede galli	h	Cucumere
i	Laver	i	Cicerbita	i	Sycio
l	Siſymbrion	l	Soncho	l	Melone
m	Corona ven.	m	Cicorio	m	Pepone
n	Auſterali	n	Gatironino	n	Melo pepone
o	Cardamine	o	Taraxaco	o	cucumere
p	Bati	p	Intybo	p	Elateriō
q	Crimno	q	Intubo	q	Lactuca
r	Critmo	r	Seri	r	Nidace
ſ	Critamo	ſ	Agone	ſ	Embioſi
t	Olerechado	t	Seriola	t	Gingidio
u	Baricula	u	Cheſtron	u	Doriaſtru
x	Cretamo	x	Pancration	x	Adori[illegible]

	h		i		l
a	Tirictu	a	Senapogone	a	Elaphoboſco
b	Biſacuto	b	Hircibarbula	b	Ophioſcorodor
c	Scitarogi	c	Orſtigulo	c	Scorodropagon
d	Harſab	d	Lacte gallinaceo	d	Sinapi
e	Piperite	e	Tuberibus	e	Naſturtio
f	Scandice	f	Terræ tubere	f	Cardamo
g	Caucalide	g	Smilace	g	Cinocardamo
h	Dauco ſtyl.	h	Medica	h	Iberi
i	Myite	i	Milace	i	Semech
l	Pedegallinaceo	l	Lobia	l	Carda mine
m	Pedegalli	m	Aphace	m	Thlaſpi
n	Seſeli æg.	n	Porro	n	Thlaſpidio
o	Eruca	o	Ampelopraſo	o	Myoprero
p	Eriromo	p	Cæpa	p	Dasmopha
q	Ocymo	q	Crommi	q	Bino
r	Orobanche	r	Polyioo	r	Sari tempſa
ſ	Ervangina	ſ	Calaboſe	ſ	Scandulaceo
t	Cinomorion	t	Allio	t	Capſello
u	Thurini	u	Giorodo	u	Alliaria
x	Tragopogo	x	Gibſeo	x	Alleariis

a Diaba

	m		n		o
a	Diaba	a	Caturſo	a	Baccharmatia
b	Acabide	b	Strutocamilo	b	Corchanimi
c	Itiſimo	c	Camerrhito	c	Dracriculo
d	Itione	d	Calirrhito	d	Draconia
e	Chameplione	e	Oeneo	e	Aro
f	Erethmu	f	Saponaria	f	Iſaro
g	Pipere	g	Cyclamino	g	Jaro
h	Zizimbere	h	Cyſſanthemo	h	Biaro
i	Hydropipere	i	Chelonio	i	Hiemno
l	Muſcatia	l	Ichtioteto	l	Harmagrio
m	Perſicaria	m	Chiline	m	Sigigialo
n	Mariana	n	Triumphaliti	n	Sauriaria
o	Sanguinaria	o	Oſthane	o	Colubra
p	Diptarmice	p	Aſpho	p	Serpentaria
q	Cardamomo	q	Miaſpho	q	Numularia
r	Pulicaria	r	Teſche	r	Centimorbia
ſ	Radicula	ſ	Arear	ſ	Arone
t	Sternutatoria	t	Rapiterræ	t	Luphã
u	Lanaria	u	Orbiculari	u	Alimo
x	Strutheo	x	Umbilico terræ	x	Coloraſione

	p		q		r
a	Eri	a	Petrea	a	Heleno
b	Ariſaro	b	Holonhyrone	b	Carcadana
c	Ari	c	Ionire	c	Sineccho
d	Aſpho delo	d	Oligochloro	d	Cauſtica
e	Turherio	e	Hippomane	e	Cloronphin
f	Alburo	f	Potera	f	Rhoſolonion
g	Haſtularegia	g	Peutereon	g	Pleorion
h	Affodillo	h	Aſſoſurodo	h	Necmecon
i	Balbo	i	Vituri	i	Chereatalim
l	Vomitorio	l	Barrachio	l	Nella
m	Squilla	m	Ramiculo	m	Ancmone
n	Stilla	n	Strumnen	n	Nigra
o	Cepanurie	o	Polyamemo	o	Phænice
p	Cappari	p	Scelerata	p	Ventanea
q	Pancratio	q	Botrotio	q	Papuretina
r	Cynos bato	r	Chora	r	Harcina
ſ	Capnia	ſ	Glotophio	ſ	Geſpartine
t	Carnimalo	t	Nileo	r	Barbyle
u	Phylloſtrophi-	u	Stalrice	u	Beriylion
x	Thallia (on	x	Cycopio	x	Ormos

Chupti

ſ		t		u	
a	Chupti	a	Sauriti	a	Ithitherie
b	Orciſunica	b	Macià	b	Perſi
c	Fremio	c	Maſoripo	c	cemo
d	Phænrio	d	Sapana	d	Subiri
e	Pheni	e	Nerceſaphon	e	Sylinoter
f	Argemone	f	Cerchoron	f	chelidonio
g	Aenone	g	Haliacacabo	g	crazza
h	Anthemide	h	Retiauro	h	Anbro
i	Homoræa	i	Nicteriti	i	Glancio
l	Concodiali	l	Miciei	l	Pardio
m	Pergalia	m	Meciato	m	Philomedeo
n	Corna	n	Aſurriſi	n	Othonio
o	Liburnica	o	cyſto	o	Phabio
p	Artemone	p	Hædera	p	Thona
q	Arſela	q	citharo	q	Morhoce
r	Sarcocolla	r	ciſſaro	r	cruſtare
ſ	Agremonia	ſ	chriſocarpo	ſ	Othonna
t	Anagallide	t	corymbroſo	t	Mjoſota
u	Caeriti	u	ciſtimo	u	Auricula muris
x	Aegiri	x	Dionyſio	x	Myctocon

x		a		b	
a	Myotoſplenon	a	Gentiana	a	Centaurio
b	Piloſella	b	Narce	b	Limneſio
c	Iſatide	c	Aloiri	c	Marone
d	Angione	d	Chyronio	d	Pleſtoria
e	Egne	e	Cicendia	e	Limneſto
f	Aruſione	f	Criminali	f	Phieri
g	Lutea	g	Ariſtolochia	g	Unefera
h	Vilecha	h	Dactylide	h	Febrifugia
i	Vilegi	i	Tenxino	i	Chironia
l	Neſine	l	Glycirrhizza	l	Elleborite
m	Glucta	m	Pontica	m	Amaranto
n	Talaſſa	n	Glycertito	n	Tulbela
o	Dilil	o	Leontito	o	Chamæleone
p	Tus	p	Glyconphyton	p	Ixia
q	Diſeri	q	Scythion	q	Epher
r	Vitro	r	Adipſida	r	Ephtheſechiu
ſ	Telephio	ſ	Libyeſtaſo	ſ	Carlina
t	Pinlagne	t	Homeronea	t	Cardica
u	Agarico	u	Penrhaomeo	u	Teliphono
x	Rha	x	Sylithra	x	Ulophono

a Ixia

	c	d	e
a	Ixia	Spinula	Ononide
b	Cynomaro	Arabica	Anonide
c	Ocymaſtro	Scolymo	Onone
d	Cnidio	Pheruc	Acutella
e	Cynoxilou	Pyracantha	Reſta bovi
f	Vernilago	Strobylo	Remora
g	Sobel	Cuo	Onogyro
h	Crocodilo	Poterio	Polygonato
i	Diſſaco	Nardo	Tragacantha
l	Crocodilio	Neura	Spina hircina
m	Chanaviſcen	Acidoto	Eryngio
n	Labronen	Acanthio	Eringe
o	Seſeneore	Melamphyllũ	Ermeti
p	Chio	Acanteſpina	Carione
q	Melene	Topiaria	Gorginione
r	Virgapaſtoris	Mamolaria	Herpione
ſ	Schythe	Crepula	Miracantha
t	Spinalba	Pederote	Moly
u	Acantaleuce	Leucacantha	Crobyſu
x	Leucacanta	Spinaalba	Siſerco

Ff 4

	f		g		h
a	Cattera	a	Thelyphobio	a	Conila
b	Sicupurex	b	Abſinthiemeno	b	Cunila
c	Centum capita	c	Procampylo	c	Oneti
d	Cherdan	d	Tremopalma	d	Tragoſigano
e	Montanacloe	e	Cinnachite	e	Pulegio
f	Chida	f	Thelytamno	f	Glecoro
g	Aloe	g	Hyſſopo	g	Blechia
h	Amphibio	h	Layere	h	Arſenacantho
i	Hermino	i	Caſſiala	i	Ablolo
l	Tragocero	l	Stichade	l	Galiopſi
m	Abſinthio	m	Syncliopa	m	Poleio
n	Bariphyſpiar	n	Alcoboade	n	Pulegio
o	Somo	o	Pancratio	o	Dictamno
p	Galatico	p	Styphonia	p	Betio
q	Pontico	q	Suphlo	q	Embaciro
r	Seriphio	r	Pythonis os	r	Beloaco
ſ	Abſorano	ſ	Stiolibina	ſ	Artemedoo
t	Safnonico	t	Origano	t	Cretico
u	Abrotano	u	Heraclia	u	Ephemero
x	Cholopæo	x	Heraclio	x	Eldia

a Belotoco

	i		l		m
a	Belotoco	a	Iride	a	Cerelatico
b	Dorcidio	b	Pexo	b	Erpillo
c	Helbuvio	c	Macetho	c	Samphſuco
d	Uſtilagine	d	Calamentho	d	Agathide
e	Jaculipera	e	Nepeta	e	Anetione
f	Telipera	f	Thymo	f	Thrambe
g	Pſeudictammo	g	Epichymo	g	Sopho
h	Elelisphaco	h	Thyrſio	h	Myuro
i	Elephoboſco	i	Stephane	i	Onoſichreo
l	Sphagno	l	Mozula	l	Amaraco (na
m	Cioſmi	m	Thymbra	m	Sertula campa-
n	Phagno	n	Cumila	n	Meliloto (ca
o	Apuſi	o	Saturnia	o	Serta campani-
p	Coſalone	p	Clinopodia	p	Maio
q	Salvia	q	Satureia	q	Yſobrion
r	Betio	r	Ziria	r	Acino
ſ	Tuſtilagine	ſ	Serpyllo	ſ	Acinde
t	Menta	t	Polio	t	Acinea
u	Idioſmo	u	Menopyo	u	Ocy[illegible]o
x	Mintha	x	Silvia	x	Acapno

n		o		p	
a	Moli	a	Bacchare	a	Bancia
b	Harmolan	b	Ruta	b	Alguigibel
c	Beſanone	c	Pegano	c	Lezar
d	Serybeſana	d	Epimbra	d	Chanoſa
e	Panace	e	Harmala	e	Seſeli
f	Liguſtico	f	Beſana	f	Sphagno
g	Aſclepio	g	Charnia	g	Seli
h	Chironio	h	Corion	h	Sili
i	Parthenio	i	Ederali	i	Placiomind
l	Heraclea	l	Senturiali	l	Siſileo
m	Sudet	m	Churma	m	Silere
n	Phlegyeo	n	Temnadec	n	Tondylio
o	Peanico	o	Staphylino	o	Tordylo
p	Liguſtico	p	Cera	p	Tordyle
q	Leviſtico	q	Come	q	Siſone
r	Keſimi	r	Babyliro	r	Sileone
ſ	Thalapſion	ſ	Braſoca	ſ	Gordylo
t	Scandilatio	t	Sicham	t	Sinno
u	Thlaſpi	u	Halgazar	u	Sinone
x	Lybiſtico	x	Udonarſion	x	Senone

a Cymino

	q		r		ſ
a	Cymino	a	Corianno	a	Petroſelino
b	Aniſo	b	Anazne	b	Grandapio
c	Anie	c	Anthenion	c	Oluſatro
d	Aneſo	d	Corion	d	Hippoſelino
e	Caro	e	Choroanon	e	Grielon
f	Careo	f	Ochior	f	Smirnio
g	Carin	g	Colandron	g	Elaphoboſco
h	Navoca	h	Goed	h	Elaphico
i	Aneto	i	Hieracio	i	Nephrione
l	Cynocephalo	l	Sanchite	l	Ophigenio
m	Aniceto	m	Sichilea	m	Ophioctono
n	Arachu	n	Tridaceo	n	Herpire
o	Sicciria	o	Selino	o	Lytre
p	Xebeth	p	Apio	p	Chemin
q	Polpo	q	Meliſophyllo	q	Aſcancan
r	Veber	r	Sanguiſori	r	Pæniculo
ſ	Aomui	ſ	Varphi	ſ	Marathro
t	Scenar	t	Paludapio	t.	Hippomarathro
u	Amurio	u	Montapio	u	Mararhis
x	Vanocharh	x	Sarcapio	x	Sampſo

a Thimir-

t		u		x	
a	Thimirnolion	a	Pyrethio	a	Viſya
b	Caino	b	Dorichnio	b	Aſterio
c	Mixo	c	Pyſtrino	c	Sphondyli
d	Inſtrameore	d	Pyroto	d	Chorodano
e	Zaienegi	e	Pitotro	e	Apſaphere
f	Halcaſmg	f	Arnopyrite	f	Oſyri
g	Bataline	g	Pyrite	g	Ferula
h	Dauco	h	Salivari	h	Narthece
i	Daucio	i	Libanoide	i	Peucedano
l	Delphinio	l	Roſmarino	l	Agryophyllo
m	Diachiſa	m	Rea	m	Bonogenio
n	Diachiſo	n	Campſanema	n	Pinaſtella
o	Paralyſi	o	Cachryo	o	Agatodæmone
p	Macaro	p	Phtino	p	Statarla
q	Hyacintho	q	Coronaria	q	Myropolia
r	Delphinio	r	Sphondilio	r	Melanchio
ſ	Nereiadione	ſ	Verticillo	ſ	Git
t	Cronine	t	Verticillari	t	Nigella
u	Soſandro	u	Araneo	u	Xamin
x	Buccino	x	Phalangio	x	Scannice

a Sarim

a	b	c
a Sarim	a Mahas	a Bardan
b Sarem	b Mahes	b Barden
c Saiim	c Mahis	c Bardin
d Sadom	d Mahos	d Bardon
e Sacum	e Mahus	e Bardun
f Laras	f Marab	f Cala
g Lares	g Mareb	g Cale
h Laris	h Marib	h Cali
i Laros	i Marob	i Calo
l Larus	l Marub	l Calu
m Satar	m Badas	m Calab
n Sater	n Bades	n Caleb
o Satir	o Badis	o Calib
p Sator	p Bados	p Calob
q Satur	q Badus	q Calub
r Macab	r Barhas	r Canas
ſ Macheb	ſ Barhes	ſ Canes
t Machib	t Barhis	t Canis
u Macob	u Barhos	u Canos
x Macub	x Barhus	x Canus

a Cubas

	d		e		f
a	Cubas	a	Curnas	a	Saial
b	Cubes	b	Curnes	b	Sael
c	Cubis	c	Curnis	c	Sail
d	Cubos	d	Curnos	d	Saol
e	Cubus	e	Curnus	e	Saul
f	Cabal	f	Curnab	f	Sarab
g	Cabel	g	Curneb	g	Sareb
h	Cabil	h	Curnib	h	Sarib
i	Cabol	i	Curnob	i	Sarob
l	Cabul	l	Curnub	l	Sarub
m	Caram	m	Carnas	m	Sarnas
n	Carem	n	Carnes	n	Sarnes
o	Carim	o	Carnis	o	Sarnis
p	Carom	p	Carnos	p	Sarnos
q	Carum	q	Carnus	q	Sarnus
r	Carab	r	Curuar	r	Sarnar
ſ	Careb	ſ	Curuer	ſ	Sarner
t	Carib	t	Curuir	t	Sarnir
u	Carob	u	Curuor	u	Sarnor
x	Carub	x	Curuur	x	Sarnur

g		h		i	
a	Salab	a	Canab	a	Quara
b	Saleb	b	Caneb	b	Quare
c	Salib	c	Canib	c	Quari
d	Salob	d	Canob	d	Quaro
e	Salub	e	Canub	e	Quaru
f	Palas	f	Panal	f	Quaras
g	Pales	g	Panel	g	Quares
h	Palis	h	Panil	h	Quaris
i	Palos	i	Panol	i	Quaros
l	Palus	l	Panul	l	Quarus
m	Paulas	m	Panax	m	Qua
n	Paules	n	Panex	n	Que
o	Paulis	o	Panix	o	Qui
p	Paulos	p	Panox	p	Quo
q	Paulus	q	Panux	q	Quu
r	Paulab	r	Pamar	r	Gramar
ſ	Pauleb	ſ	Pamer	ſ	Gramer
t	Paulib	t	Pamir	t	Gramir
u	Paulob	u	Pamor	u	Gramor
x	Paulub	x	Pamur	x	Gramur

a Gram

l		m		n	
a	Gram	a	Las	a	Stirax
b	Grem	b	Les	b	Stirex
c	Grim	c	Lis	c	Stirix
d	Grom	d	Los	d	Stirox
e	Grum	e	Lus	e	Stirux
f	Dar	f	Lalas	f	Arlas
g	Der	g	Lales	g	Arles
h	Dir	h	Lalis	h	Arlis
i	Dor	i	Lalos	i	Arlos
l	Dur	l	Lalus	l	Arlus
m	Dan	m	Janar	m	Arnar
n	Den	n	Janer	n	Arner
o	Din	o	Janir	o	Arnir
p	Don	p	Janor	p	Arnor
q	Dun	q	Janur	q	Arnur
r	Das	r	Lernas	r	Arnas
ſ	Des	ſ	Lernes	ſ	Arnes
t	Dis	t	Lernis	t	Arnis
u	Dos	u	Lernos	u	Arnos
x	Dus	x	Lernus	x	Arnus

a Eram

o		p		q	
a	Eram	a	Fab	a	Had
b	Eres	b	Feb	b	Hed
c	Eris	c	Fib	c	Hid
d	Eros	d	Fob	d	Hod
e	Erus	e	Fub	e	Hud
f	Erem	f	Fabas	f	Hadas
g	Erim	g	Fabes	g	Hades
h	Erom	h	Fabis	h	Hadis
i	Erus	i	Fabos	i	Hados
l	Erum	l	Fabus	l	Hadus
m	Erat	m	Faras	m	Adam
n	Eret	n	Feres	n	Adem
o	Erit	o	Feris	o	Adim
p	Erot	p	Feros	p	Adom
q	Erut	q	Ferus	q	Adum
r	Erab	r	Ferad	r	Hadar
ſ	Ereb	ſ	Fered	ſ	Hader
t	E[illegible]	t	Ferid	t	Hadir
u	E[illegible]	u	Ferod	u	Hador
x	Erub	x	Ferud	x	Hadur

r		ſ		t	
a	Farab	a	Gar	a	Man
b	Fareb	b	Ger	b	Men
c	Farib	c	Gir	c	Min
d	Farob	d	Gor	d	Mon
e	Farub	e	Gur	e	Mun
f	Farad	f	Gara	f	Mana
g	Fared	g	Gare	g	Mane
h	Farid	h	Gari	h	Mani
i	Farod	i	Garo	i	Mano
l	Farud	l	Garu	l	Manu
m	Faras	m	Garas	m	Manas
n	Fares	n	Gares	n	*Manes*
o	Faris	o	Garis	o	Manis
p	Faros	p	Garos	p	Manos
q	Farus	q	Garus	q	Manus
r	Far	r	Garab	r	Manab
ſ	Fer	ſ	Gareb	ſ	Maneb
t	Fir	t	Garib	t	Manil
u	For	u	Garob	u	Manob
x	Fur	x	Garub	x	Manub

	u		x		a
a	Staras	a	Nam	a	Rab
b	Stares	b	Nem	b	Reb
c	Staris	c	Nim	c	Rib
d	Staros	d	Nom	d	Rob
e	Starus	e	Num	e	Rub
f	Starab	f	Tam	f	Bab
g	Stareb	g	Tem	g	Beb
h	Starib	h	Tim	h	Bib
i	Starob	i	Tom	i	Bob
l	Starub	l	Tum	l	Bub
m	Structas	m	Nama	m	Aba
n	Structes	n	Name	n	Abe
o	Structis	o	Nami	o	Abi
p	Structos	p	Namo	p	Abo
q	Structus	q	Namu	q	Abu
r	Staram	r	Namas	r	Aca
ſ	Staram	ſ	Names	ſ	Ace
t	Starim	t	Namis	t	Aci
u	Starom	u	Namos	u	A[illegible]
x	Starum	x	Namus	x	Acu

	b		c		d
a	Ada	a	Ala	a	Apa
b	Ade	b	Ale	b	Ape
c	Adi	c	Ali	c	Api
d	Ado	d	Alo	d	Apo
e	Adu	e	Alu	e	Apu
f	Afa	f	Aja	f	Aqua
g	Afe	g	Aje	g	Aque
h	Afij	h	Aji	h	Aqui
i	Afo	i	Ajo	i	Aquo
l	Afu	l	Aju	l	Aquu
m	Aga	m	Ama	m	Ara
n	Age	n	Ame	n	Are
o	Agi	o	Ami	o	Ari
p	Ago	p	Amo	p	Aro
q	Agu	q	Amu	q	Aru
r	Aha	r	Ava	r	Aſa
ſ	Ahe	ſ	Ave	ſ	Aſe
t	Ahi	t	Avi	t	Aſi
u	Aho	u	Avo	u	Aſo
x	Ahu	x	Avu	x	Aſu

a Ata

	e		f		g
a	Ata	a	Bac	a	Bag
b	Ate	b	Bec	b	Beg
c	Ati	c	Bic	c	Big
d	Ato	d	Boc	d	Bog
e	Atu	e	Buc	e	Bug
f	Axa	f	Bad	f	Bah
g	Axe	g	Bed	g	Beh
h	Axi	h	Bid	h	Bih
i	Axo	i	Bod	i	Boh
l	Axu	l	Bud	l	Buh
m	Aya	m	Baa	m	Bai
n	Aye	n	Bae	n	Bei
o	Ayi	o	Bai	o	Bii
p	Ayo	p	Bao	p	Boi
q	Ayu	q	Bau	q	Bui
r	Bab	r	Baf	r	Bak
ſ	Beb	ſ	Bef	ſ	Bel
t	Bib	t	Bif	t	Bil
u	Bob	u	Bof	u	Bol
x	Bub	x	Buf	x	Buk

	h		l		l
a	Bar	a	Bay	a	Cac
b	Ber	b	Bey	b	Cec
c	Bir	c	Biy	c	Cic
d	Bor	d	Boy	d	Coc
e	Bur	e	Buy	e	Cuc
f	Bas	f	Caa	f	Cad
g	Bes	g	Cae	g	Ced
h	Bis	h	Cai	h	Cid
i	Bos	i	Cao	i	Cod
l	Bus	l	Cau	l	Cud
m	Bat	m	Cab	m	Caf
n	Bet	n	Ceb	n	Cef
o	Bit	o	Cib	o	Cif
p	Bot	p	Cob	p	Cof
q	But	q	Cub	q	Cuf
r	Bax	r	Cad	r	Cag
ſ	Bex	ſ	Ced	ſ	Ceg
t	Bix	t	Cid	t	Cig
u	Box	u	Cod	u	Cog
x	Bux	x	Cud	x	Cug

Dab

m		n		o	
a	Dab	a	Dag	a	Dam
b	Deb	b	Deg	b	Dem
c	Dib	c	Dig	c	Dim
d	Dob	d	Dog	d	Dom
e	Dub	e	Dud	e	Dum
f	Dac	f	Dah	f	Dan
g	Dec	g	Deh	g	Den
h	Dic	h	Dih	h	Din
i	Doc	i	Doh	i	Don
l	Duc	l	Duh	l	Dun
m	Dad	m	Dai	m	Dap
n	Ded	n	Dei	n	Dep
o	Did	o	Dij	o	Dip
p	Dod	p	Doi	p	Dop
q	Dud	q	Dui	q	Dup
r	Daf	r	Dal	r	Dar
ſ	Def	ſ	Del	ſ	Der
t	Dif	t	Dil	t	Dir
u	Dof	u	Dol	u	Dor
x	Duf	x	Dul	x	Dur

p		q		r	
a	Das	a	Fac	a	Fal
b	Des	b	Fec	b	Fel
c	Dis	c	Fic	c	Fil
d	Dos	d	Foc	d	Fol
e	Dus	e	Fuc	e	Ful
f	Dat	f	Fad	f	Fam
g	Det	g	Fed	g	Fem
h	Dit	h	Fid	h	Fim
i	Dot	i	Fod	i	Fom
l	Dut	l	Fud	l	Fum
m	Day	m	Fag	m	Fan
n	Dey	n	Feg	n	Fen
o	Diy	o	Fig	o	Fin
p	Doy	p	Fog	p	Fon
q	Duy	q	Fug	q	Fun
r	Fab	r	Fah	r	Fap
ſ	Feb	ſ	Feh	ſ	Fep
t	Fib	t	Fih	t	Fip
u	Fob	u	Foh	u	Fop
x	Fub	x	Fuh	x	Fup

Far

	ſ		t		u
a	Far	a	Gab	a	Ornas
b	Fer	b	Geb	b	Ornes
c	Fir	c	Gib	c	Ornis
d	For	d	Gob	d	Ornos
e	Fur	e	Gub	e	Ornus
f	Fas	f	Gac	f	Staphias
g	Fes	g	Gec	g	Staphies
h	Fis	h	Gig	h	Staphiis
i	Fos	i	Gog	i	Staphios
l	Fus	l	Guc	l	Staphius
m	Fat	m	Gad	m	Stramas
n	Fet	n	Ged	n	Strames
o	Fit	o	Gid	o	Stramis
p	Fot	p	God	p	Stramos
q	Fut	q	Gud	q	Stramus
r	Fax	r	Gaf	r	Stracal
ſ	fex	ſ	Gef	ſ	Srracel
t	fix	t	Gif	t	Stracil
u	fox	u	Gof	u	Stracol
x	fux	z	Guf	x	Stracul

x		a		b	
a	Gag	a	Baraa	a	Faba
b	Geg	b	Barae	b	Fabe
c	Gig	c	Barai	c	Fabi
d	Gog	d	Barao	d	Fabo
e	Gug	e	Barau	e	Fabu
f	Gah	f	Bana	f	Affan
g	Geh	g	Bane	g	Affen
h	Gih	h	Bani	h	Affin
i	Goh	i	Báno	i	Affon
l	Guh	l	Banu	l	Affun
m	Gal	m	Cana	m	Agar
n	Gel	n	Cane	n	Ager
o	Gil	o	Cani	o	Agir
p	Gol	p	Cano	p	Agor
q	Gul	q	Canu	q	Agur
r	Gam	r	Dana	r	Acab
ſ	Gem	ſ	Dane	ſ	Aceb
t	Gim	t	Dani	t	Acib
u	Gom	u	Dano	u	Acob
x	Gum	x	Danu	x	Acub

a Lab

	c		d		e
a	Lab	a	Lag	a	Lap
b	Leb	b	Leg	b	Lep
c	Lib	c	Lig	c	Lip
d	Lob	d	Log	d	Lop
e	Lub	e	Lug	e	Lup
f	Lac	f	Lal	f	Lar
g	Lec	g	Lel	g	Ler
h	Lic	h	Lil	h	Lir
i	Loc	i	Lol	i	Lor
l	Luc	l	Lul	l	Lur
m	Lad	m	Lam	m	Las
n	Led	n	Lem	n	Les
o	Lid	o	Lim	o	Lis
p	Lod	p	Lom	p	Los
q	Lud	q	Lum	q	Lus
r	Laf	r	Lan	r	Lat
ſ	Lef	ſ	Len	ſ	Let
t	Lif	t	Lin	t	Lit
u	Lof	u	Lon	u	Lot
x	Luf	x	Lun	x	Lut

f		g		h	
a	Lax	a	Mad	a	Mal
b	Lex	b	Med	b	Mel
c	Lix	c	Mid	c	Mil
d	Lox	d	Mod	d	Mol
e	Lux	e	Mud	e	Mul
f	Lay	f	Maf	f	Mam
g	Ley	g	Mef	g	Mem
h	Liy	h	Mif	h	Mim
i	Loy	i	Mof	i	Mom
l	Luy	l	Muf	l	Mum
m	Mab	m	Mag	m	Man
n	Meb	n	Meg	n	Men
o	Mib	o	Mig	o	Min
p	Mob	p	Mog	p	Mon
q	Mub	q	Mug	q	Mun
r	Mac	r	Mah	r	Map
ſ	Mec	ſ	Meh	ſ	Mep
t	Mic	t	Mih	t	Mip
u	Moc	u	Moh	u	Mop
x	Muc	x	Muh	x	Mup

	i		l		m
a	Mar	a	Nab	a	Nag
b	Mer	b	Neb	b	Neg
c	Mir	c	Nib	c	Nig
d	Mor	d	Nob	d	Nog
e	Mur	e	Nub	e	Nug
f	Mas	f	Nac	f	Nal
g	Mes	g	Nec	g	Nel
h	Mis	h	Nic	h	Nil
i	Mos	i	Noc	i	Nol
l	Mus	l	Nuc	l	Nul
m	Mat	m	Nad	m	Nam
n	Met	n	Ned	n	Nem
o	Mit	o	Nid	o	Nim
p	Mot	p	Nod	p	Nom
q	Mut	q	Nud	q	Num
r	Max	r	Naf	r	Nan
ſ	Mex	ſ	Nef	ſ	Nen
t	Mix	t	Nif	t	Nin
u	Mox	u	Nof	u	Non
x	Mux	x	Nuf	x	Nun

n		o		p	
a	Ornas	a	Ortas	a	Orcas
b	Ornes	b	Ortes	b	Orces
c	Ornis	c	Ortis	c	Orcis
d	Ornos	d	Ortos	d	Orcos
e	Ornus	e	Ortus	e	Orcus
f	Ormas	f	Oxas	f	Ordas
g	Ormes	g	Oxes	g	Ordes
h	Ormis	h	Oxis	h	Ordis
i	Ormos	i	Oxos	i	Ordos
l	Ormus	l	Oxus	l	Ordus
m	Orlas	m	Oyas	m	Orſas
n	Orles	n	Oyes	n	Orſes
o	Orlis	o	Oyis	o	Orſis
p	Orlos	p	Oyos	p	Orſos
q	Orlus	q	Oyus	q	Orſus
r	Orpas	r	Orbas	r	Orgas
ſ	Orpes	ſ	Orbes	ſ	Orges
t	Orpis	t	Orbis	t	Orgis
u	Orpos	u	Orbos	u	Orgos
x	Orpus	x	Orbus	x	Orgus

a Orlas

	q		r		ſ
a	Orlas	a	Nap	a	Nax
b	Orles	b	Nep	b	Nex
c	Orlis	c	Nip	c	Nix
d	Orlos	d	Nop	d	Nox
e	Orlus	e	Nup	e	Nux
f	Cabas	f	Nar	f	Par
g	Cabes	g	Ner	g	Per
h	Cabis	h	Nir	h	Pir
i	Cabos	i	Nor	i	Por
l	Cabus	l	Nur	l	Pur
m	Cadas	m	Nas	m	Pac
n	Cades	n	Nes	n	Pec
o	Cadis	o	Nis	o	Pic
p	Cados	p	Nos	p	Poc
q	Cadus	q	Nus	q	Puc
r	Caſas	r	Nat	r	Pab
ſ	Caſes	ſ	Net	ſ	Peb
t	Caſis	t	Nit	t	Pib
u	Caſos	u	Not	u	Pob
x	Caſus	x	Nut	x	Pub

t		u		x	
a	Pad	a	Pal	a	Pas
b	Ped	b	Pel	b	Pes
c	Pid	c	Pil	c	Pis
d	Pod	d	Pol	d	Pos
e	Pud	e	Pul	e	Pus
f	Paf	f	Pam	f	Pat
g	Pef	g	Pem	g	Pet
h	Pif	h	Pim	h	Pit
i	Pof	i	Pom	i	Pot
l	Puf	l	Pum	l	Put
m	Pag	m	Pan	m	Pax
n	Peg	n	Pen	n	Pex
o	Pig	o	Pin	o	Pix
p	Pog	p	Pon	p	Pox
q	Pug	q	Puu	q	Pux
r	Pai	r	Par	r	Pay
ſ	Pei	ſ	Per	ſ	Pey
t	Pii	t	Pir	t	Piy
u	Poi	u	Por	u	Poy
x	Pui	x	Pur	x	Puy

a Qu

	a		b		c
a	Qua	a	Quax	a	Rad
b	Que	b	Quex	b	Red
c	Qui	c	Quix	c	Rid
d	Quo	d	Quox	d	Rod
e	Quu	e	Quux	e	Rud
f	Quas	f	Quay	f	Raf
g	Ques	g	Quey	g	Ref
h	Quis	h	Quiy	h	Rif
i	Quos	i	Quoy	i	Rof
l	Quus	l	Quuy	l	Ruf
m	Quar	m	Rab	m	Rag
n	Quer	n	Reb	n	Reg
o	Quir	o	Rib	o	Rig
p	Quor	p	Rob	p	Rog
q	Quur	q	Rub	q	Rug
r	Quat	r	Rac	r	Rah
ſ	Quet	ſ	Rec	ſ	Reh
t	Quit	t	Ric	t	Rih
u	Quot	u	Roc	u	Roh
x	Quut	x	Ruc	x	Ruh

d		e		f	
a	Rai	a	Rap	a	Sab
b	Rei	b	Rep	b	Seb
c	Rii	c	Rip	c	Sib
d	Roi	d	Rop	d	Sob
e	Rui	e	Rup	e	Sub
f	Ral	f	Rar	f	Sac
g	Rel	g	Rer	g	Sec
h	Ril	h	Rir	h	Sic
i	Rol	i	Ror	i	Soc
l	Rul	l	Rur	l	Suc
m	Ram	m	Ras	m	Sad
n	Rem	n	Res	n	Sed
o	Rim	o	Ris	o	Sid
p	Rom	p	Ros	p	Sod
q	Rum	q	Rus	q	Sud
r	Ran	r	Rax	r	Saf
ſ	Ren	ſ	Rex	ſ	Sef
t	Rin	t	Rix	t	Sif
u	Ron	u	Rox	u	Sof
x	Run	x	Rux	x	Suf

a Sag

g		h		i	
a	Sag	a	Sam	a	ſas
b	Seg	b	Sem	b	ſes
c	Sig	c	Sim	c	ſis
d	Sog	d	Som	d	ſos
e	Sug	e	Sum	e	ſus
f	Sah	f	San	f	ſat
g	Seh	g	Sen	g	ſet
h	Sih	h	Sin	h	ſit
i	Soh	i	Son	i	ſot
l	Suh	l	Sun	l	ſut
m	Sai	m	Sap	m	ſan
n	Sei	n	Sep	n	ſen
o	Sii	o	Sip	o	ſin
p	Soi	p	Sop	p	ſon
q	Sui	q	Sup	q	ſun
r	Sal	r	Sar	r	ſax
ſ	Sel	ſ	Ser	ſ	ſex
t	Sil	t	Sir	t	ſix
u	Sol	u	Sor	u	ſox
x	Sul	x	ſur	x	ſux

l		m		n	
a	Say	a	Bada	a	Bala
b	Sey	b	Bade	b	Bale
c	Siy	c	Badi	c	Bali
d	Soy	d	Bado	d	Balo
e	Suy	e	Badu	e	Balu
f	Tab	f	Baca	f	Bama
g	Teb	g	Bace	g	Bame
h	Tib	h	Baci	h	Bami
i	Tob	i	Baco	i	Bamo
l	Tub	l	Bacu	l	Bamu
m	Tac	m	Bafa	m	Bana
n	Tec	n	Bafe	n	Bane
o	Tic	o	Bafi	o	Bani
p	Toc	p	Bafo	p	Bano
q	Tuc	q	Bafu	q	Banu
r	Tad	r	Baga	r	Bapa
ſ	Ted	ſ	Bage	ſ	Bape
t	Tid	t	Bagi	t	Bapi
u	Tod	u	Bago	u	Bapo
x	Tud	x	Bagu	x	Bapu

a Bara

	o		p		q
a	Bara	a	Daba	a	Daga
b	Bare	b	Dabe	b	Dage
c	Bari	c	Dabi	c	Dagi
d	Baro	d	Dabo	d	Dago
e	Baru	e	Dabu	e	Dagu
f	Baſa	f	Daca	f	Dala
g	Baſe	g	Dace	g	Dale
h	Baſi	h	Daci	h	Dali
i	Baſo	i	Daco	i	Dalo
l	Baſu	l	Dacu	l	Dalu
m	Bata	m	Dada	m	Dama
n	Bate	n	Dade	n	Dame
o	Bati	o	Dadi	o	Dami
p	Bato	p	Dado	p	Damo
q	Batu	q	Dadu	q	Damu
r	Baxa	r	Dafa	r	Dana
ſ	Baxe	ſ	Dafe	ſ	Dane
t	Baxi	r	Dafi	t	Dani
u	Baxo	u	Dafo	u	Dano
x	Baxu	x	Dafu	x	Danu

	r		ſ		t
a	Dapa	a	Daxa	a	Tribalas
b	Dape	b	Daxe	b	Tribales
c	Dapi	c	Daxi	c	Tribalis
d	Dapo	d	Daxo	d	Tribalos
e	Dapu	e	Daxu	e	Tribalus
f	Dara	f	Traba	f	Tribaras
g	Dare	g	Trabe	g	Tribares
h	Dari	h	Trabi	h	Tribaris
i	Daro	i	Trabo	i	Tribaros
l	Daru	l	Trabu	l	Tribarus
m	Daſa	m	Trabas	m	Tribamas
n	Daſe	n	Trabes	n	Tribames
o	Daſi	o	Trabis	o	Tribamis
p	Daſo	p	Trabos	p	Tribamos
q	Daſu	q	Trabus	q	Tribamus
r	Data	r	Trinas	r	Tribanas
ſ	Date	ſ	Trines	ſ	Tribanes
t	Dati	t	Trinis	t	Tribanis
u	Dato	u	Trinos	u	Tribanos
x	Datu	x	Trinus	x	Tribanus

a Strabas

u		x		a	
a	Strabas	a	Straſas	a	Baſileæ
b	Strabes	b	Straſes	b	Canoro
c	Strabis	c	Straſis	c	Adeva
d	ſtrabos	d	Straſos	d	Calecuthi
e	ſtrabus	e	Straſus	e	Gades
f	Stranas	f	Stragas	f	Gadano
g	Stranes	g	Strages	g	Bethelem
h	Stranis	h	Stragis	h	Rena
i	ſtranos	i	Stragos	i	Auſterledamo
l	Stranus	l	Stragus	l	Genova
m	Stracas	m	Stralas	m	Brema
n	Straces	n	Strales	n	Herbipoli
o	Stracis	o	Stralis	o	Hieroſolima
p	Stracos	p	Stralos	p	Cayno
q	Stracus	q	Stralus	q	Hiſpali
r	Stradas	r	Stramas	r	Aquiſgrano
ſ	Strades	ſ	Strames	ſ	Hamiſpurgo
t	Stradis	t	Stramis	t	Leodio
u	Strados	u	Stramos	u	Bruverſania
x	Stradus	x	Stramus	x	Goa

b		c		d	
a	Caſcale	a	Buda	a	Maſpurgo
b	Gotico	b	Caſſula	b	Norimberga
c	Brugis	c	Argilano	c	Portugallo
d	Antuerpia	d	Ceſala	d	Auguſta
e	Gota	e	Anſa	e	Machinia
f	Heidelbergo	f	Granata	f	Lisbona
g	Solima	g	Heneburgo	g	Barchinone
h	Iuſa	h	Burdegala	h	Ormu
i	Bruxellis	i	Lutetis	i	Mocubaza
l	Bethel	l	Magdeburgo	l	Panhormo
m	Argentorato	m	Ancona	m	Buſuiduci
n	Lebu	n	Colonia	n	Parthenopoli
o	Helia	o	Gruninga	o	Quiloa
p	Brunſuigo	p	Malaga	p	Azammo
q	Lindota	q	Mexico	q	Praga
r	Lipſio	r	Olyſipo	r	Pincia
ſ	Atrebato	ſ	Arzilla	ſ	Ratiſpona
t	Lubeca	t	Moguntia	t	Rhodia
u	Luceria	u	Malta	u	Monaco
x	Londino	x	Luſitania	x	Burgo

a Mediola-

	e		f		g
a	Mediolano	a	Baviis	a	Calabria
b	Pictavio	b	Abellino	b	Acerris
c	Roma	c	Brignano	c	Brutiis
d	Roſtochio	d	Ebuli	d	Felſenia
e	Sala	e	Beneventus	e	Foliano
f	Monaſterio	f	Corthona	f	Cajetæ
g	Saliburgo	g	Acheromia	g	Francavilla
h	Soloturo	h	Baſſano	h	Acropoli
i	Rotenburgo	i	Brixia	i	Gallipoli
l	Straubiga	l	Cajano	l	Calatia
m	Tingis (no	m	Hetruria	m	Genua
n	Montiſpeſſula-	n	Cergonio	n	Heraclia
o	Sivilia	o	Fabiano	o	Adria
p	Toleto	p	Faventia	p	Gocitia
q	Rotomago	q	Eugubio	q	Nocitia
r	Trajecto	r	Ferentia	r	Noreia
ſ	Trivico	ſ	Hunduſio	ſ	Caleno
t	Seduno	t	Ferraria	t	Julio carnico
u	Tugio	u	Florentiæ	u	Graſignana
x	Senis	x	Ceſano	x	Berſeghella

h		i		l	
a	Canuſia	a	Felſina	a	Caſerta
b	Fedentia	b	Alerio	b	Iovi
c	Servia	c	Bononia	c	Glifa
d	Forlivio	d	Iuſtinopoli	d	Lombardia
e	Carinula	e	Beluederio	e	Luca
f	Caleno	f	Iulianova	f	Cafrano
g	Belcaſtro	g	Capua	g	Lucania
h	Francia	h	Alexandria	h	Altavilla
i	Fuligno	i	Forocorneliæ	i	Magentia
l	Airola	l	Macerata	l	Caslano
m	Hydrunto	m	Carmognolo	m	Leſina
n	Capacia	n	Limata	n	Maleto
o	Iſtia	o	Letterano	o	Caſtronovo
p	Italiæ	p	Alexano	p	Mantua
q	Alba	q	Linterno	q	Luceria
r	Iudea	r	Luciano	r	Marano
ſ	Latio	ſ	Carraria	ſ	Caulonia
t	Eurella	t	Luniana	t	Marchia
u	Capiſtrano	u	Lutetiis	u	Marciano
x	Pompejano	x	Briatico	x	Celano

a Conſtan-

	m		n		o
a	Conſtātinopoli	a	Diu	a	Erfordia
b	Silvania	b	Meſſana	b	Francofurto
c	Tiguro	c	Vrſela	c	Brixena
d	Valiſoleto	d	Vormathia	d	Caballono
e	Neapoli	e	Teutonica	e	Coronoburgo
f	Pincia	f	Cantuaria	f	Niburgo
g	Venetiis	g	Drepano	g	Boſcoduro
h	Aloſto	h	Vrſina	h	Ameto
i	Berga	i	Veimaria	i	Verdilinga
l	Vienna	l	Anſpergo	l	Iorſardia
m	Confluentia	m	Dreſa	m	Friſinga
n	Vveſalia	n	Balzuadra	n	Rimnia
o	Betania	o	Bononiæ	o	Coronia
p	Amorfortia	p	Andromaro	p	Monnoe
q	Ulma	q	Chiſomo	q	Favoe
r	Camaraco	r	Bruſen	r	Vempa
ſ	Cuſco	ſ	Ecia	ſ	Mimindi
t	Anſeatico	t	Chio	t	Aria
u	Vitembergo	u	Bopardia	u	Eriſia
x	Ericio	x	Erga	x	Dania

a Fama.

	p		q		r
a	Famaguſta	a	Florentina	a	Ceſano
b	Ideſtardia	b	Calandia	b	Livorno
c	Norſtradia	c	Solimis	c	Manzolino
d	Fureo	d	Luca	d	Amalphi
e	Riſdia	e	Malmogia	e	Arguzano
f	Simbra	f	Saravallis	f	Celino
g	Taſſinga	g	Scauria	g	Anagrita
h	Nemauſo	h	Lundia	h	Marliano
i	Mæna	i	Sulmone	i	Maſafra
l	Docco	l	Sornaco	l	Anguillara
m	Oſel	m	Subviga	m	Maſſa
n	Gotlandia	n	Ameria	n	Maſſonia
o	Nidigia	o	Ceciliano	o	Cervaria
p	Gonda	p	Ferentio	p	Melfi
q	Hafnia	q	Ardea	q	Anverſa
r	Harlinga	r	Lavinio	r	Mergillina
ſ	Heſdino	ſ	Licaonia	ſ	Circæo
t	Capitolia	t	Centumcellis	t	Meſtantia
u	Ceronia	u	Liguria	u	Apono
x	Lippia	x	Cereto	x	Utica

a Civi-

ſ		t		u	
a	Civitaregali	a	Cruſtumio	a	Nola
b	Aprutio	b	Monferrato	b	Oenoltia
c	Mariano	c	Arimino	c	Auguſta
d	Mereliano	d	Monteſano	d	Orbitello
e	Apuliæ	e	Cumis	e	Paciano
f	Meſſapiæ	f	Montorio	f	Peſto
g	Matuleone	g	Ariano	g	Aulonia
h	Civitate pennæ	h	Vicæa	h	Paula
i	Aquileia	i	Molula	i	Paleno
l	Metaponto	l	Aſculo	l	Pelignis
m	Varnia	m	Novaria	m	Auſonia
n	Minturnis	n	Miſano	n	Plumbino
o	Civitella	o	Nuceria	o	Paliano
p	Moguntiis	p	Muviano	p	Orcio
q	Aretio	q	Atella	q	Paterno
r	Nola	r	Miſero	r	Sabinus
ſ	Monopoli	ſ	Crotone	ſ	Piſis
t	Mirabella	t	Nurſia	t	Orvieto
u	Molpha	u	Anfidena	u	Piſauro
x	Acitia	x	Marſico	x	Ortona

a Conſen-

x		a		b	
a	Conſentiæ	a	1	a	21
b	Ferenteno	b	2	b	22
c	Oſtia	c	3	c	27
d	Peruſia	d	4	d	28
e	Coriliano	e	5	e	19
f	Piſcaria	f	6	f	30
g	Phaliſco	g	7	g	primo
h	Papia	h	8	h	Secundo
i	Piceno	i	9	i	Tertio
l	Corneto	l	10	l	Quarto
m	Parma	m	11	m	Quinto
n	Piſtoja	n	12	n	ſexto
o	Parthenope	o	13	o	ſeptimo
p	Ravenna	p	14	p	Octavo
q	Pittavio	q	15	q	Nono
r	Corthona	r	16	r	Decimo
ſ	Petilio	ſ	17	ſ	Undecimo
t	Regio	t	18	t	Duodecimo
u	Romæ	u	19	u	Tertiodecimo
x	Cremonæ	x	20	x	Quartodecimo

a Quin-

	c		d		e
a	Quintodecimo	a	5.º	a	25.º
b	Decimotertio	b	6.º	b	26.º
c	Decimoſeptimo	c	7.º	c	27.º
d	Decimooctavo	d	8.º	d	28.º
e	Decimonono	e	9.º	e	29.º
f	Vigeſimo	f	10.º	f	30.
g	Vigeſimoprimo	g	11.º	g	I
h	Vigeſimo ſecun	h	12.º	h	II
	do	i	13.º	i	III
i	Vigeſimotertio	l	14.º	l	IIII
l	Vigeſimoquarto	m	15.º	m	IV
m	Vigeſimoqnto	n	16.º	n	V
n	Vigeſimoſexto	o	17.º	o	VI
o	Vigeſimoſepti-	p	18.º	p	VII
	mo (vo	q	19.º	q	VIII
p	Vigeſimo octa-	r	20.º	r	IX
q	Vigeſimonono	ſ	21.º	ſ	VIIII
r	Trigeſimo	t	22.º	t	X
ſ	p.º	u	23.º	u	XI
t	2.º	x	24.º	x	XII
u	3.º				
x	4.º				

f		g		h	
a	XIII	a	XXX	a	10.ſecundo
b	XIIII	b	decimo p.º	b	10.tertio
c	XV	c	decimo 2.º	c	10.quarto
d	XVI	d	decimo 3.º	d	10.quinto
e	XVII	e	decimo 4.º	e	10.ſexto
f	XVIII	f	decimo 5.º	f	10.ſeptimo
g	XIX	g	decimo 6.º	g	10 nono
h	XX	h	decimo 7.º	h	20.primo
i	XXI	i	decimo 8.º	i	20.ſecundo
l	XXII	l	decimo 9.º	l	20.tertio
m	XXIII	m	vigeſimo p.º	m	20.quarto
n	XXIIII	n	vigeſimo 2.º	n	20 quinto
o	XXV	o	vigeſimo 3.º	o	20 ſexto
p	XXVI	p	vigeſimo 4.º	p	20.ſeptimo
q	XXVII	q	vigeſimo 5.º	q	20.octavo
r	XXVIII	r	vigeſimo 6.º	r	20.nono
ſ	XXIX	ſ	vigeſimo 7.º	ſ	x primo
t	XXX	t	vigeſimo 8.º	t	x ſecundo
u	XXXI	u	vigeſimo 9.	u	x tertio
x	XXXII	x	10.primo	x	x quarto

	i		l		m
a	x quinto	a	x.º ſeptimo	a	9º
b	x ſexto	b	x.º octavo	b	10.º
c	x ſeptimo	c	x.º nono	c	p.º
d	x octavo	d	xx.º primo	d	dec· 1.º
e	x nono	e	xx.º ſecundo	e	dec· 2.º
f	xx primo	f	xx.º tertio	f	dec· 3.º
g	xx ſecundo	g	xx.º quarto	g	dec· 4.º
h	xx tertio	h	xx.º quinto	h	dec· 5.º
i	xx quarto	i	xx.º ſexto	i	dec· 6.º
l	xx quinto	l	xx.º ſeptimo	l	dec· 7.º
m	xx ſexto	m	xx.º octavo	m	dec· 8.º
n	xx ſeptimo	n	xx.º nono	n	dec· 9.º
o	xx octavo	o	1.o	o	vig. p.º
p	xx nono	p	2.o	p	vig. 2.º
q	x.º primo	q	3.o	q	vig. 3.º
r	x.º ſecundo	r	4.o	r	vig. 4º
ſ	x.º tertio	ſ	5.o	ſ	vig. 5.º
t	x.º quarto	t	6.o	t	vig. 6.º
u	x.º quinto	u	7.o	u	vig. 7.º
x	x.º ſexto	x	8.o	x	vig. 8.º

n		o		p	
a	vig. 9	a	dec. nono	a	xx.prim.
b	vig.	b	vig.	b	xx.ſec.
c	pri.	c	vig. primo	c	xx. ter.
d	ſec.	d	vig. ſecundo	d	xx. quar.
e	ter.	e	vig. tertio	e	xx. quin.
f	quar.	f	vig. quarto	f	xx. ſex.
g	quin.	g	vig. quinto	g	xx. ſep.
h	ſex.	h	vig. ſexto	h	xx. octa.
i	ſep.	i	vig. ſeptimo	i	xx. non.
l	octa.	l	vig. octavo	l	dec. I
m	non.	m	vig. nono	m	dec. II
n	dec.	n	vig. prim.	n	dec. III.
o	dec. primo	o	x.ºſec.	o	dec. IIII.
p	dec. ſecundo	p	x.ºtert.	p	dec. V
q	dec. tertio	q	x.ºquar.	q	dec. VI
r	dec. quarto	r	x.ºquin.	r	dec. VII
ſ	dec. quinto	ſ	x.ºſex.	ſ	dec. VIII
t	dec. ſexto	t	x.ºſept.	t	dec. VIIII
u	dec. ſeptimo	u	x.ooctav.	u	dec. IX
x	dec. octavo	x	x.onon.	x	vig.

a vig. I

q		r		ſ	
a	vig. I	a	IX. O	a	XXV. O
b	vig. II	b	VIIII. O	b	XXVI.
c	vig. III	c	X. O	c	XXVII O
d	vig. IIII	d	XI. O	d	XXVIII. O
e	vig. IV	e	XII. O.	e	XXIX. O
f	vig. V.	f	XIII. O	f	XXVIIII. O
g	vig. VII	g	XIIII. O	g	XXX. O
h	vig. VII	h	XIV. O	h	21.
i	vig. VIII	i	XV. O	i	22.
l	vig. VIIII	l	XVI. O	l	23.
m	vig. IX	m	XVII. O	m	24.
n	II. O	n	XVIII. O	n	25.
o	III O	o	XIX. O	o	26.
p	III. O	p	XX. O	p	27.
q	IIII. O	q	XX. O	q	28.
r	IV. O	r	XXI. O	r	21.
ſ	V. O	ſ	XXII. O	ſ	22.
t	VI. O	t	XXIII. O	t	23
u	VII.	u	XXIIII	u	24
x	VIII. O	x	XXIV. O	x	25

	t		u		x
a	1.	a	29.	a	decimonono
b	2.	b	30.	b	vigeſimo
c	3.	c	primo.	c	vigeſimoprimo
d	4.	d	ſecundo	d	vigeſ.ſecundo
e	5.	e	tertio	e	vigeſimo tertio
f	6.	f	quarto	f	vigeſimoquarto
g	7.	g	quinto.	g	vigeſimo qnto
h	8.	h	ſexto.	h	vigeſimo ſexto
i	9.	i	ſeptimo.	i	vigeſ. ſeptimo
l	10.	l	octavo.	l	vigeſ. octavo
m	11.	m	nono.	m	vigeſimo nono
n	12.	n	decimo.	n	trigeſimo
o	13.	o	undecimo	o	decimo 1.
p	14	p	duodecimo.	p	oecimo 2.
q	15	q	tertiodecimo	q	decimo 3.
r	16.	r	quartodecimo	r	decimo 4.
ſ	17.	ſ	quintodecimo.	ſ	decimo 5
t	18.	t	dncimoſexto	t	decimo 6
u	19.	u	decimoſeptimo	u	decimo 7
x	20	x	decimo octavo.	x	decimo 8

a JA-

	a		b		c
a	Januarii.	a	Aprilis	a	Ju.
b	Januari	b	Aprelis	b	Augusti.
c	Januar.	c	Aprili.	c	August.
d	Janua.	d	April.	d	Augus.
e	Janu.	e	Apri.	e	Augu.
f	Jan.	f	Apr.	f	Aug.
g	Ja.	g	Ap.	g	Au.
h	Februarii	h	Madii.	h	A.
i	Februari.	i	Madi.	i	Septembris
l	Februar.	l	Mad.	l	Septembri.
m	Februa.	m	Maii.	m	Septembr.
n	Febr.	n	Mai.	n	Septemb.
o	Febr	o	Ma.	o	Septem.
p	Feb.	p	M.	p	Septe.
q	Fe.	q	Junii	q	Sept.
r	F.	r	Juni	r	Sep.
ſ	Martii	ſ	Jun.	ſ	Se.
t	Marti.	t	Julii,	t	S.
u	Mart.	u	Juli	u	Octobris
x	Mar.	x	Jul.	x	Octobri.

d		e		f	
a	OCTOBR.	a	DECE.	a	F.
b	OCTOB.	b	DEC.	b	Martii.
c	OCTO.	c	DE.	c	Marti.
d	OCT.	d	D.	d	Mart.
e	OC.	e	Januarii	e	Mar.
f	O.	f	Januari.	f	Ma.
g	NOVEMBRIS	g	Januar.	g	Aprilis
h	NOVEMBRI.	h	Janua	h	Aprelis
i	NOVEMBR.	i	Janu.	i	Apreli.
l	NOVEMB.	l	Jan.	l	Aprel.
m	NOVEM.	m	Ja.	m	Aprel.
n	NOVE.	n	Februarii	n	Apre.
o	NOV.	o	Februari.	o	Aprili.
p	NO.	p	Februar.	p	April.
q	N.	q	Februa.	q	Apri.
r	DECEMBRIS	r	Febru.	r	Apr.
ſ	DECEMBRI	ſ	Febr.	ſ	Ap.
t	DECEMBR.	t	Auguſti	t	Madii.
u	DECEMB.	u	Feb.	u	Madi.
x	DECEM.	x	Fe.	x	Mad.

a Maii.

	g		h		i
a	Maii.	a	Septem.	a	Nov.
b	Mai.	b	Septe.	b	No.
c	M.	c	Sept.	c	N.
d	Junii	d	Sep.	d	Decembris
e	Jun.	e	Sé.	e	Decembri
f	Ju.	f	S	f	Decembr.
g	Julii	g	Octobris.	g	Decemb.
h	Iuli.	h	Octobri	h	Decem.
i	Jul.	i	Octobr	i	Dece.
l	J.	l	Octob.	l	Dec.
m	Auguſt.	m	Octo.	m	De.
n	Auguſ.	n	Oct.	n	D.
o	Augu.	o	Oc.	o	Januarii.
p	Aug.	p	O.	p	Januari.
q	Au.	q	Novembris.	q	Januar.
r	A.	r	Novembri.	r	Janua.
ſ	Septembris	ſ	Novembr.	ſ	Janu.
t	Septembri.	t	Novemb.	t	Ja.
u	Septembr.	u	Novem.	u	Februarii.
x	Septemb.	x	Nove.	x	Februari.

l		m		n	
a	Februar.	a	Maii.	a	Septembr.
b	Februa.	b	Mai.	b	Septemb.
c	Febru.	c	Ma.	c	Septem.
d	Febr,	d	M.	d	Septe.
e	Eeb.	e	Junii	e	Sept.
f	Fe.	f	Juni.	f	Sep.
g	Martii.	g	Jun.	g	Se.
h	Marti.	h	Ju.	h	Octobris.
i	Mart.	i	Julii	i	Octobri.
l	Mar.	l	Juli,	l	Octobr.
m	Ma.	m	Iul.	m	Octob.
n	Aprilis.	n	Auguſti.	n	Octo.
o	Aprili.	o	Auguſt.	o	Oct.
p	April.	p	Auguſ.	p	Oc.
q	Apri,	q	Augu.	q	Novembris.
r	Apr.	r	Aug.	r	Novembri.
ſ	Aprelis.	ſ	Au	ſ	Novembr.
t	Apreli.	t	A.	t	Novemb.
u	Aprel.	u	Septembris	u	Novem.
x	Apre.	x	Septembri.	x	Nove.

a Nov.

	o		p		q
a	Nov.	a	Sex.	a	Quin.
b	No.	b	SEXTILIS.	b	Qui.
c	Decembris	c	SEXTILI.	c	QUINTILIS
d	Decembri.	d	SEXTIL.	d	QUINTILI.
e	Decembr.	e	SEXTI.	e	QUINTIL.
f	Decem.	f	SEXT.	f	QUINTI.
g	Dece.	g	SEX.	g	QUINT.
h	Dec.	h	Quintilis	h	QUIN.
i	De.	i	Quintili.	i	QUI.
l	Sextilis	l	Quintil.	l	Qu.
m	Sextili.	m	Quinti.	m	Januarii
n	Sextil.	n	Quint.	n	Januari.
o	Sexti.	o	Quin.	o	Januar.
p	Sext.	p	Qui.	p	Janua.
q	Sex.	q	Qu.	q	Janu.
r	Septilis	r	Quintilis	r	Jan.
ſ	Septili.	ſ	Quintili	ſ	Februarii
t	Septil.	t	Quintil.	t	Februari.
u	Septi.	u	Quinti	u	Februar.
x	Sept.	x	Quint.	x	Februa.

	r		ſ		t
a	Febru.	a	Ma.	a	Septemb.
b	Febr.	b	Madii	b	Septem.
c	Feb.	c	Madi	c	Septe.
d	Martii.	d	Mad.	d	Sept.
e	Marti.	e	Iunii.	e	Sep.
f	Mart.	f	Iuni.	f	Se.
g	Mar.	g	Iun.	g	Octobris.
h	Ma.	h	Iu.	h	Octocri·
i	Aprilis.	i	Iulii.	i	Octobr.
l	Aprili.	l	Iuli	l	Octob.
m	April.	m	Iul.	m	Octo.
n	Apri.	n	Auguſti	n	Oct.
o	Apr.	o	Auguſt.	o	Oc.
p	Ap.	p	Auguſ.	p	Novembris.
q	Aprelis	q	Augu.	q	Novembri
r	Apreli	r	Aug.	r	Novembr.
ſ	Aprel.	ſ	Au.	ſ	Novemb.
t	Apre.	t	Septembris.	t	Novem.
u	Maij	u	Septembri	u	Nove.
x	Mai.	x	Septembr.	x	Nor.

u		x		a	
a	No.	a	Sexti.	a	1253
b	N.	b	Sext.	b	1254
c	Decembris	c	Sex.	c	1255
d	Decembri	d	Quintilis	d	1256
e	Decembr.	e	Quintili.	e	1257
f	Decemb.	f	Quintil.	f	1258
g	Decem.	g	Quinti.	g	1259
h	Dece.	h	Quint.	h	1260
i	Dec.	i	Quin.	i	1261
l	De.	l	Qui.	l	1262
m	Quintilis	m	Qu.	m	1263
n	Quintili.	n	Sextilis	n	1264
o	Quintil.	o	Sextili.	o	1265
p	Quinti.	p	Sextil.	p	1266
q	Quint.	q	Sexti.	q	1267
r	Quin.	r	Sext.	r	1268
ſ	Qui.	ſ	Sex.	ſ	1269
t	Sextilis	t	Novem.	t	1270
u	Sextili.	u	Septem.	u	1271
x	Sextil.	x	Septem.	x	1272

	b		c		d
a	1273	a	1293	a	1313
b	1274	b	1294	b	1314
c	1275	c	1295	c	1315
d	1276	d	1296	d	1316
e	1277	e	1297	e	1317
f	1278	f	1298	f	1318
g	1279	g	1299	g	1319
h	1280	h	1300	h	1320
i	1281	i	1301	i	1321
l	1282	l	1302	l	1322
m	1283	m	1303	m	1323
n	1284	n	1304	n	1324
o	1285	o	1305	o	1325
p	1286	p	1306	p	1326
q	1287	q	1307	q	1327
r	1288	r	1308	r	1328
ſ	1289	ſ	1309	ſ	1329
t	1290	t	1310	t	1230
u	1291	u	1311	u	1331
x	1291	x	1312	x	1332

a 133

e		f		g	
a	1333	a	1358	a	1378
b	1334	b	1359	b	1379
c	1335	c	1360	c	1380
d	1336	d	1361	d	1381
e	1337	e	1362	e	1382
f	1338	f	1363	f	1383
g	1339	g	1364	g	1384
h	1340	h	1365	h	1385
i	1341	i	1366	i	1386
l	1342	l	1367	l	1387
m	1343	m	1368	m	1388
n	1344	n	1369	n	1389
o	1345	o	1370	o	1390
p	1346	p	1371	p	1391
q	1347	q	1372	q	1392
r	1348	r	1373	r	1393
ſ	1349	ſ	1374	ſ	1394
t	1350	t	1375	t	1395
u	1351	u	1376	u	1396
x	1352	x	1377	x	1397

a 1398

h		i		l	
a	1398	a	1418	a	1438
b	1399	b	1419	b	1439
c	1400	c	2420	c	1440
d	1401	d	1421	d	1441
e	1402	e	1422	e	1442
f	1403	f	1423	f	1443
g	1404	g	1424	g	1444
h	1405	h	1425	h	1445
i	1405	i	1426	i	1446
l	1406	l	1427	l	1447
m	1407	m	1428	m	1448
n	1408	n	1429	n	1449
o	1409	o	1430	o	1450
p	1410	p	1431	p	1451
q	1411	q	1432	q	1452
r	1412	r	1433	r	1453
ſ	1413	ſ	1434	ſ	1454
t	1414	t	1435	t	1455
u	1415	u	1436	u	1456
x	1416	x	1537	x	1457

m		n		o	
a	1458	a	1478	a	1498
b	1459	b	1479	b	1499
c	1460	c	1480	c	1500
d	1461	d	1481	d	1501
e	1462	e	1482	e	1502
f	1463	f	1483	f	1503
g	1464	g	1484	g	1504
h	1465	h	1485	h	1505
i	1466	i	1486	i	1506
l	1467	l	1487	l	1507
m	1468	m	1488	m	1508
n	1469	n	1289	n	1509
o	1470	o	1490	o	1510
p	3471	p	1491	p	1511
q	1472	q	1492	q	1512
r	1473	r	1493	r	1513
ſ	1474	ſ	1494	ſ	1414
t	1475	t	1495	t	1515
u	1476	u	1496	u	1516
x	1477	x	1497	x	1517
				a	1518

p		q		r	
a	1518	a	1538	a	1558
b	1519	b	1539	b	1559
c	1520	c	1540	c	1560
d	1521	d	1541	d	1561
e	1522	e	1542	e	1562
f	1523	f	1543	f	1563
g	1524	g	1544	g	1564
h	1525	h	1545	h	1565
i	1526	i	1546	i	1566
l	1527	l	1547	l	1567
m	1528	m	1548	m	1568
n	1529	n	1549	n	1569
o	1530	o	1550	o	1570
p	1531	p	1551	p	1571
q	1532	q	1552	q	1572
r	1533	a	1553	r	1573
ſ	1534	ſ	1554	ſ	1574
t	1535	t	1555	t	1575
u	1536	u	1556	u	1576
x	1537	x	1557	x	1577

a 1578

ſ		t		u	
a	1578	a	1593	a	1617
b	1501	b	1594	b	1618
c	1502	c	1595	c	1619
d	1503	d	1596	d	1620
e	1504	e	1597	e	1621
f	1578	f	1598	f	1622
g	1579	g	1599	g	1623
h	1580	h	1600	h	1624
i	1581	i	1605	i	1625
l	1582	l	1606	l	1626
m	1583	m	1607	m	1927
n	1584	n	1608	n	1628
o	1585	o	1609	o	1629
p	1586	p	1610	p	1630
q	1587	q	1611	q	1631
r	1588	r	1612	r	1632
ſ	1589	ſ	1613	ſ	1633
t	1590	t	1614	t	1634
u	1591	u	1615	u	1635
x	1592	x	1616	x	1636

x		a		b	
a	1637	a	Cæſar	a	Maurius
c	1638	b	Antonius	b	Æneas
b	1639	c	Donatus	c	Fabius
d	1640	d	Conſtantinus	d	Alexander
e	1641	e	Dionyſius	e	Joſeph
f	1642	f	Anſelmus	f	Hercules
g	1643	g	Berardus	g	Joſue
h	1644	h	Eſopus	h	Chryſoſtomus
i	1645	i	Cicero	i	Barnabas
l	1646	l	Andreas	l	Epicurus
m	1647	m	Diodorus	m	Albertus
n	1648	n	Carolus	n	Guglielmus
o	1649	o	Franciſcus	o	Marius
p	1650	p	Jovinianus	p	Paulillus
q	16,1	q	Aſcanius	q	Herodes
r	1652	r	Joachimus	r	Ferdinandus
ſ	1653	ſ	Jacobus	ſ	Michael
t	1654	t	Claudius	t	Lodulfus
u	1655	u	Eraſmus	u	Petrus
x	1656	x	Diomedes	x	Reginaldus

a Corra-

	c		d		e
a	Corradus	a	Juvenalis	a	Flaminius
b	Corradinus	b	Ientius	b	Jordanus
c	Dominicus	c	Caliſtus	c	Flavius
d	Gregorius	d	Filibertus	d	Martinus
e	Auguſtinus	e	Solimanus	e	Ajax
f	Philippus	f	Samſon	f	Domitianus
g	Cato	g	Creſcentius	g	Octavius
h	Baſilius	h	Sclino	h	Plotinus
i	Heſiodus	i	Euclides	i	Albinius
l	Cornelius	l	Cyprianus	l	Srephanus
m	Achilles	m	Gilibertus	m	Pius
n	Ariſtoteles	n	Ignatius	n	Bellerophon
o	Commodus	o	Martinus	o	Severus
p	Julius	p	Plato	p	Blaſius
q	Coſmus	q	Alexius	q	Darius
r	Julius Cæſar	r	Olimpiodorus	r	Gentilis
ſ	Innocentius	ſ	Olimpius	ſ	Juſtinus
t	Bonifacius	t	Beliſarius	t	Iſacius
u	Matthæus	u	Agamenon	u	Cirius
x	Matthias	x	Plutarchus	x	Mutius

	f		g		h
a	Epifanius	a	Sylveſter	a	Victorius
b	Oppianus	b	Lucianus	b	Damianus
c	Paulus	c	Berardinus	c	Seraphinus
d	Settimius	d	Pomponius	d	Baldus
e	Vincentius	e	Hieronymus	e	Bartholus
f	Benedictus	f	Ambroſius	f	Eugenius
g	Iginius	g	Vitellio	g	Pamphilo
h	Thadeus	h	Obertus	h	Bartolinus
i	Rodoſius	i	Odoardus	i	Gabriel
l	Ocion	l	Silla	l	M. Antonius
m	Plautus	m	Benignus	m	*Dion*
n	Sanazarius	n	Gaſpar	n	*Felix*
o	Beroſus	o	Innicus	o	*Bartholomeus*
p	Damocles	p	Bartholus	p	Jacintus
q	Giſmundus	q	Arſeus	q	Marcellus
r	Parthenius	r	Pompejus	r	Lidentius
ſ	Solomon	ſ	Vitus	ſ	Oſiri
t	Vitruvius	t	Seleucus	t	Trojanus
u	Boetius	u	Attilius	u	Baccius
x	Oliverius	x	Vittorinus	x	Baſilius

a Simon

i		l		m	
a	Simon	a	Ferdinandus	a	Tullius
b	Rinaldus	b	Valerius	b	Xenocrates
c	Vegetius	c	Emilius	c	Cilius
d	Tiburtius	d	Melampus	d	Vitalis
e	Maurus	e	Orontius	e	Divus
f	Agatius	f	Dedalus	f	Aldus
g	Seliſius	g	Emilius	g	Lutius
h	Galenus	h	Helena	h	Jacobus
i	Didymus	i	Falconius	i	Lucanus
l	Icarius	l	Iaſon	l	Odoardus
m	Macrinus	m	Maximinus	m	Mellius
n	Manilius	n	Maſſimus	n	Manilius
o	Filoſtratus	o	Gregorius	o	Guglielmus
p	Plinius	p	Demetrius	p	Detius
q	Pandolſus	q	Publius	q	Raimundus
r	Diodorus	r	Terentius	r	Tibullus
ſ	Vgo	ſ	Romulus	ſ	Lotianus
t	Conſalvus	t	Xiſtus	t	Vlixes
u	Picus	u	Elianus	u	Creſus
x	Fernandus	x	Vrbanus	x	Vbaldus

	n		o		p
a	Xenodotus	a	Egidius	a	Lucius
b	Ridolphus	b	Lodovicus	b	Nicolaus
c	Evagrius	c	Pamphilo	c	Lucianus
d	Gherardus	d	Gáleatius	d	Nardus
e	Hieron	e	Marinus	e	Palladius
f	Lucas	f	Pantaleo	f	Rogerius
g	Mercurius	g	Fabritius	g	Eurialus
h	Robertus	h	Raphael	h	Theodoſius
i	Demoſthenes	i	Gabriel	i	Valentinus
l	Pilatus	l	Ennius	l	Guido
m	Fauſtus	m	Theophraſtus	m	Theobaldus
n	Verardus	n	Ulpianus	n	*Fulgentius*
o	Adamantius	o	Paganinus	o	Remigius
p	Euſebius	p	Fulvius	p	Theopompus
q	Suidas	q	Camillus	q	Adolphus
r	Valerianus	r	Narciſſus	r	Aeſchilus
ſ	Zenodotus	ſ	Torquatus	ſ	Palinurus
t	Rentius	t	Xantippus	t	Veſpaſianus
u	Bambaſius	u	Onophrius	u	Otho
x	Oribaſis	x	Ruffinus	x	Angelus

a Nicome-

q		r		ſ	
a	Nicomedes	a	Collus	a	Leonardus
b	Orontes	b	Aloyſius	b	Aſtorgus
c	Amatus	c	Laurentius	c	Hippolitus
d	Heliodorus	d	Hector	d	Nicephorus
e	Jaſius	e	Sancius	e	Theodoſius
f	Leo	f	Bertoldus	f	Thomas
g	Niſus	g	Baptiſta	g	Simon
h	Renatus	h	Titus	h	Theocritus
i	Scipio	i	Heliſeus	i	Sulpitius
l	Adamus	l	Beltramus	l	Hermes
m	Hadrianus	m	Nicander	m	Lactantius
n	Antiochus	n	Benjamin	n	Gaſpar
o	Abrahamus	o	Seneca	o	Sebaſtianus
p	Joſeph	p	Theodoſius	p	Caſſianus
q	Triphon	q	hermogenes	q	Caron
r	Arnaldus	r	Calvinus	r	Hilarius
ſ	Henricus	ſ	Centulus	ſ	David
t	Cornelius	t	Chriſoſtomus	t	Celius
u	Balthaſar	u	Caſſiodorus	u	Ninus
x	Brunus	x	Cytinus	x	Servius

t		u		u	
a	Milon	a	Xerſes	a	Camillus
b	Ptolemæus	b	Durandus	b	Alexius
c	Arnoldus	c	Licurgus	c	Georgius
d	Lucullus	d	Hermannus	d	Güido
e	Daniel	e	Terentius	e	Iulianus
f	Horatius	f	Tarquinius	f	Ladislaus
g	Deſiderius	g	Auguſtinus	g	Alexius
h	Eraſtus	h	Heraclius	h	Lionettus
i	Herneſtus	i	Xenophon	i	Machometus
l	Caſſander	l	Helias	l	Manfredus
m	Goffredus	m	Vgo	m	Americus
n	Gaudentius	n	Acrius	n	Marinus
o	Leonida	o	Albericus	o	Proſper
p	Didacus	p	Celeſtinus	p	Oto
q	Lazarus	q	Philippus	q	Luchinus
r	Nicolinus	r	Aſcanius	r	Saladinus
ſ	Saluſtius	ſ	Ciccus	ſ	Triſtanus
t	Troilus	t	Franchinus	t	Scipio
u	Hannibal	u	Garzias	u	Vbertus
x	Valcus	x	Galeottus	x	Sarra

a Berlin-

a		b		c	
a	Berlingerius	a	Aglionus	a	Rabicanus
b	Carrafa	b	Apprella	b	Marcinus
c	Geſoaldus	c	Grimaldus	c	Beringarius
d	Porta	d	Cardicus	d	Columna
e	Caſeta	e	Cacauſta	e	Cajetanus
f	Caſeata	f	Caniſmus	f	Voiella
g	Apranus	g	Carinus	g	Acciaioli
h	Alierſius	h	Maſtiojudex	h	Pellegrinus
i	Loffredus	i	Gignarellus	i	Manſcambrun*
l	Filingerius	l	Blancus	l	Piſcicellus
m	Serraglia	m	Lopes	m	Cicinellus
n	Mariconna	n	Pappacoda	n	Robertus
o	Garganus	o	Januarius	o	Mormilis
p	Vierbus	p	Bonaventura	p	Moccia
q	Palavicinus	q	Creſcentius	q	Roſa
r	Podericus	r	Pinelli	r	Pedemontanus
ſ	Pannonus	ſ	Portius	ſ	Piguonus
t	Manutius	t	Plutonius	t	Saracenus
u	Natalis	u	Virolius	u	Gentilis
x	Lagus	x	Virolus	x	Sicardus

d		e		f	
a	Solarus	a	Stirax	a	Severinus
b	Macedonius	b	Molengiana	b	Paganus
c	Bonus	c	Iacobatius	c	Rocchus
d	Gambacorta	d	Capretus	d	Corduba
e	Rivera	e	Niger	e	Altomari
f	Azzia	f	Rufus	f	Galeonis
g	Mele	g	Ruffus	g	Virbolus
h	Nicaſtrus	h	Regina	h	Spirellus
i	Nubilis	i	Ariminus	i	Brancia
l	Rovere	l	Saracinus	l	Gislerius
m	Ciminus	m	Gattula	m	Cadutus
n	Protonobilis	n	Merulla	n	Petius
o	Griſonus	o	Sylveſter	o	Trevires
p	Corradinus	p	Beltramus	p	Strambonus
q	Totavilla	q	Barezzus	q	Valla
r	Miroballus	r	Sadoletus	r	Valſeva
ſ	Tomacellus	ſ	Machiavellus	ſ	Tlenis
t	Montaltus	t	Cavaniglia	t	Anechinus
u	Sigrinus	u	Paleologus	u	Toraldus
x	Merula	x	Rufus	x	Siocodilus

a Cambios

	g		h		i
a	Cambios	a	Reſina	a	Bonilus
b	Adorni	b	Carmignanus	b	Coſtantes
c	Aſprellus	c	Saxus	c	Bos
d	Cigrinus	d	Canoſa	d	Bonellus
e	Nauſi	e	Confalonus	e	Cavallerius
f	Bancius	f	Spatafora	f	Cavallarius
g	Spinola	g	Bentivoglia	g	Santoviagus
h	Iacobus	h	Guglielmus	h	Speſantula
i	Caldorus	i	Strozza	i	Vitellozzus
l	Vipera	l	Valſis	l	Pazzi
m	Concupleta	m	Tornellus	m	Spira
n	Ruſſillus	n	Bruviolus	n	Soranus
o	Sangrus	o	Corvinus	o	Teleſius
p	Gallucius	p	Torellus	p	Cantelmus
q	Corallius	q	Sanſeverinus	q	Judex
r	Majetta	r	Revodochius	r	Savarianus
ſ	Venatus	ſ	Mainardus	ſ	Sorgentinus
t	Altomurus	t	Montanus	t	Sellarulus
u	Gonſaga	u	Paſtor	u	Argenterius
x	Serrella	x	Stennardus	x	Bozzutus

a Tauris

l		m		n	
a	Tauris	a	Roſſius	a	Tiepoli
b	Scalabo	b	Roſſus	b	Contarenus
c	Vitelli	c	Staſius	c	Sorantius
d	Capacius	d	Cardonius	d	Canalis
e	Anaſtaſius	e	Acconciaiocus	e	Zanni
f	Virgilius	f	Dura	f	Salonus
g	Albertinus	g	Burghetta	g	Lomellinus
h	Panelius	h	Air	h	Graſſus
i	Controverius	i	Maus	i	Borgius
l	Guinuaccius	l	Quattromanus	l	Cataneus
m	Sindicus	m	Capilupus	m	Oria
n	Gamboia	n	Albinus	n	Piccamiglio
o	Piſcis	o	Villanus	o	Anaſtaſius
p	Spiritus	p	Aittillus	p	Durazzius
q	Graffigna	q	Copeta	q	Fliſcus
r	Condeſtabilis	r	Tonninus	r	Gattula
ſ	Trorlus	ſ	Manfelia	ſ	Majoranus
t	Avitabilis	r	Garzonus	t	Corradi
u	Siſcar	u	Ramnuſius	u	Tranſi
x	Penıere	x	Dentix	x	Ulmerius

a Sconne-

	o		p		q
a	Sconnerius	a	Rondelccius	a	Florius
b	Lovirius	b	Salvianus	b	Eburneus
c	Abenaboli	c	Puetius	c	Falcus
d	Blanditius	d	Vivultius	d	Xilander
e	Boniti	e	Azolinus	e	Caballus
f	Bajardus	f	Scotus	f	Bodinus
g	Faventinus	g	Basqianus	g	Molineus
h	Pontanus	h	Medices	h	Victorinus
i	Duarenus	i	Aragonius	i	Grattarolus
l	Gaudius	l	Davalus	l	Junius
m	Cordis	m	Griti	m	Bellingerius
n	Cerda	n	Lena	n	Lupulus
o	Afflictus	o	Sfortia	o	Pantaleon
p	Donnurſus	p	Longimanus	p	Scotus
q	Candidus	q	Vicecomes	q	Luſcus
r	Vanis	r	Baldinus	r	Frangipanis
ſ	Murrinus	ſ	Comes	ſ	Egidius
t	Civitella	t	Comarus	t	Faccipecorus
u	Abenantius	u	Beccaficus	u	Sarcerius
x	Sozzinus	x	Ficedola	x	Arcamonius

a Tabanel

r		ſ		t	
a	Tabanellus	a	Franchinus	a	Bardeus
b	Lodegarius	b	Majonus	b	Vermiglius
c	Gaudinus	c	Bucca	c	Micillus
d	Celius	d	Cruciger	d	Fregoſa
e	Ficus	e	Rheticus	e	Oſerus
f	Guicciardinus	f	Ajoſſus	f	Melichius
g	Curionus	g	Roſacius	g	Camerarius
h	Dura	h	Sabinus	h	Merlinus
i	Nonius	i	Troſula	i	Agricola
l	Galaſſus	l	Eliſus	l	Urſinus
m	Donnulus	m	Sagarellus	m	Baliſterius
n	Bruſcus	n	Petra	n	Vergerius
o	Palombus	o	Penna	o	*Filingerius*
p	Gelaſius	p	Aurifex	p	Anfora
q	Unertinus	q	Faſellus	q	Beliſander
r	Rodulfus	r	Columba	r	Oliverius
ſ	Celeſtinus	ſ	Figliomarius	ſ	Baſſanus
t	Ereſius	t	Santorus	t	Pacificus
u	Farnelius	u	Auſtriacus	u	Fundi
x	Mercurialis	x	Codonius	x	Sances

a Sigulus

	u		x		a
a	Sigulus	a	Splendianus	a	Calaber
b	Tremelius	b	Caramanicus	b	Ariminenſis
c	Galterius	c	Iodocus	c	Forlivienſis
d	Tranquillus	d	Acontius	d	Mediolanenſis
e	Ferreus	e	Broceardus	e	Illiricus
f	Fliſcus	f	Palmerius	f	Beneventanus
g	Brancatius	g	Fortebraccius	g	Vrbinas
h	Flore	h	Coſatius	h	Venetus
i	Decanus	i	Gallus	i	Florentinus
l	Campanus	l	Farina	l	Scotus
m	Carnerius	m	Ormerus	m	Pedemontanus
n	Draco	n	Criſpanus	n	Marciranus
o	Dragonetta	o	Caſtellanus	o	Brudeburgenſis
p	Ferrarius	p	Falangula	p	Brixianus
q	Policarius	q	Cultretius	q	Nicovienſis
r	Purpura	r	Brancaleo	r	Sulmonenſis
ſ	Roccaſana	ſ	Flaccus	ſ	Mantuanus
t	Sapidus	t	Grineus	t	Aretinus
u	Lepidus	u	Majoranus	u	Savonenſis
x	Lepidius	x	Braccaleo	x	Capuanus

a Hetruſcus

	b		c		d
a	Hetruſcus	a	Cilix	a	Frigius
b	Aſculanus	b	Acropolita	b	Argentinenſis
c	Samnitis	c	Auſtriacus	c	Antuerpienſis
d	Thebanus	d	Andegavenſis	d	Anglicus
e	Boemus	e	Irax	e	Brabantinus
f	Theutonicus	f	Tartarus	f	Gaetanus
g	Ravennas	g	Bavarus	g	Peruſius
h	Bononienſis	h	Caſtellanus	h	Portugalenſis
i	Ferrarienſis	i	Senenſis	i	Piccardus
l	Macedonicus	l	Nemorenſis	l	Jamenus
m	Valachus	m	Franius	m	Stabienſis
n	Caroloſtadius	n	Viſcaltorenſis	n	Hiſpanus
o	Nazareus	o	Branbergenſis	o	Surrentinus
p	Luſitanus	p	Normannus	p	Suenicus
q	Marſus	q	Pomeranus	q	Decivitella
r	Sileſius	r	Bernenſis	r	Lambergius
ſ	Bulgarus	ſ	Claravallenſis	ſ	Baſſanenſis
t	Barchinonenſis	t	Numida	t	Paflagonius
u	Parmenſis	u	Mirandenſis	u	Parthenopeus
x	Argentinenſis	x	Mirandulanus	x	Calenus

a Gam-

	e	f	g
a	Campanus	Taurinus	Galatus
b	Conſentinus	Ligurinus	Natolus
c	Valentinus	Britannus	Paduanus
d	Neapolitanus	Cyprius	Vicentinus
e	Baſilienſis	Paſſavienſis	Barbarus
f	Aquitanus	Bergenſis	Germanus
g	Lugdunenſis	Caſtilionenſis	Paleſtinus
h	Conſtantinopolitanus	Ægyptius	Perſianus
i	Bergoma	Tauricus	Perſa
l	Longobardus	Aragonenſis	Cirenenſis
m	Tarſenſis	Hieroſolimanus	Partus
n	Coloſſenſis	Piſaurenſis	Tridentinus
o	Navarrus	Pariſienſis	Aſiaticus
p	Friſius	Auguſtenſis	Sarmaticus
q	Trojanus	Flandricus	Roterodamus
r	Condenſis	Marpurgenſis	Saracenus
ſ	Budiſſinus	Piſanus	Colonienſis
t	Norimbergenſis	Anglicanus	Brixianus
u	Turgenſis	Polonus	Adriaticus
x	Heſſus	Gaſtilioneus	Veronenſis

h		i		l	
a	Tirrhenus	a	Romandiolus	a	Prochitanus
b	Ciſalpinus	b	Dalmatinus	b	Græcus
c	Auſtriacus	c	Appulus	c	Tyburtinus
d	Pamphilicus	d	Brutius	d	Coracenſis
e	Norimbergenſis	e	Riminenſis	e	Getulus
f	Africanus	f	Armenus	f	Canoſius
g	Caldeus	g	Tarentinus	g	Cumiſtanus
h	Leviathan	h	Corſus	h	Arabs
i	Saxonus	i	Bislinus	i	Solicitanus
l	Empſerus	l	Taurinus	l	Corneſius
m	Scalionus	m	Gallogrecus	m	Damaſcenus
n	Babilonicus	n	Rhodus	n	*Idumeſius*
o	Corcirenſis	o	Auguſtanus	o	Ruaceſius
p	Anchonitanus	p	Selaſius	p	Celeſitanus
q	Sardus	q	Vercellenſis	q	Capiceſius
r	Siculus	r	Pompeianus	r	Solicitanus
ſ	Meſſavenſis	ſ	Romanus	ſ	Cataneus
t	Picenus	t	Treviſanus	t	Segeſtanus
u	Rheginus	u	Triviſanus	u	Syracuſanus
x	Ligur	x	Saunonus	x	Numantinus

a Italus

	m		n		o
a	Italus	a	Gallicus	a	Gordieus
b	Judæus	b	Japix	b	Grabeus
c	Mamertinus	c	Daunus	c	Arpanoſis
d	Beotius	d	Sipontanus	d	Deculanus
e	Antiochenſis	e	Sientanus	e	Alevinus
f	Megarenſis	f	Alexandrinus	f	Syrus
g	Indus	g	Lucanus	g	Caunenſis
h	Athenienſis	h	Atineas	h	Gambienus
i	Turnomenius	i	Venuſinus	i	Ferentanus
l	Cefalonenſis	l	Dardanus	l	Gemertinus
m	Liſius	m	Lucerinus	m	Lyrinus
n	Drepanenſis	n	Lybicus	n	Urbinates
o	Gumbrita	o	Turpinus	o	Argentinus
p	Halicenſis	p	Carinus	p	Bizuntinus
q	Halidenſis	q	Campſanus	q	Norbanenſis
r	Auſonius	r	Candinus	r	Sturninus
ſ	Epyrus	ſ	Corellianus	ſ	Ferentanus
t	De Toleto	t	Bebianus	t	Etholus
u	Brunduſinus	u	Gondeus	u	Salentinus
x	Dirrhacus	x	Veſcellanus	x	Etholius

	p		q		r
a	Pelegnus	a	Helveticus	a	Taulamius
b	Helleſpontiacꝰ	b	Salaſſus	b	Corfinenſis
c	Pænus	c	Lepontinus	c	Sulmonenſis
d	Secuſſis	d	Vagierinus	d	Auſonius
e	Suberinus	e	Caſurgis	e	Albenſis
f	Hidruntinus	f	Montanus	f	Cliterninus
g	Neapolitanus	g	Triumpolinus	g	Carſeolanus
h	Veronenſis	h	Vennonetus	h	Aufidenatis
i	Megarenſis	i	Hibernicus	i	Eſervinus
l	Graius	l	Caturgus	l	Sicolenſis
m	Noricus	m	Iſardus	m	Revertanus
n	Allobrogus	n	Bridianus	n	Sabinus
o	Rhetus	o	Edenatus	o	Amiterninus
p	Vindelicus	p	Albonenſis	p	Uſtenſis
q	Cumanus	q	Caudiates	q	Fidenatus
r	Lepontius	r	Ceraunus	r	Urſinus
ſ	Hiperboreus	ſ	Vercomannus	ſ	Numentanus
t	Veragrus	t	Parthenus	t	Reatinus
u	Sedinus	u	Epidaurus	u	Continus
x	Selaſius	x	Colchicus	x	Trebulanus

a Velinu

ſ

a Velinus
b Augulanus
c Pianenſis
d Auſimatis
e Auximatis
f Beregranus
g Cingulanus
h Cumenſis
i Falarienſis
l Pauſulanus
m Puteolanus
n Pleniverſis
o Vicinenſis
p Viacenſis
q Tyburtinus
r Palmenſis
ſ Umber
t Senogallius
u Silviſius
x Aventinus

t

a Croconenſis
b Hebreus
c Ciſmontanus
d Aſmatis
e Fulginaris
f Foroflaminienſ.
g Coriembrienſis
h Sonobemirtanꝰ
i Foroſembronienſis
l Menovienſis
m Noricus
n Judaicus
o Pominus
p Dardanus
q Triballus
r Trimachus
ſ Mæſus
t Scitha
u Velox
x Raguſeus

u

a Meliteus
b Europeus
c Velinus
d Dirracis
e Apopriates
f Conuchius
g Belagius
h Belga
i Corneates
l Flandricus
m Verenſis
n Capuanus
o Theſſallus
p Acarnanus
q Acheus
r Meſſenius
ſ Jaconus
t Aræolteus
u Boerius
x Atticus

x

a Magneſius
b Alfaternus
c Acroceraunus
d Emboicus
e Threſpotus
f Epirus
g Caſſioneus
h Moloſſus
i Dodoneus
l Meſicus
m Metidus
n Butrolus
o Heraclius
p Mirobugenſis
q Syrus
r Inſulanus
ſ Ethiope
t Moteſani
u Menobalida
x Epidauricum

AUCTUA-

AUCTUARIUM ADDITAMENTA QUÆDAM AB IPSO AUCTORE JO. BAPTISTA Porta in noviſſima editione, quibuſdam priorum quatuor librorum capitibus adjecta continens.

AD LIBRVM PRIMVM

Cap. 1. pag. 1. lin. 17. ibi, Ziferas nominant: *adde,*

NOtas diximus; nomen vagum eſt, plurimis quidem rebus inſerviens. Primùm nota eſt ſignum: nam apud Feſtum, notæ ſigna ſunt, quibus pecora, tabulæ, & literæ notantur. Eſt & nota ſignum noſtræ voluntatis, ut apud Ciceronem ad Q. Valerium legimus, qui ſuis literis notam appoſuit, quæ cum eo convenerat, ut ſimul ſignificaret eſſe de numero amicorum Cuſpii. Et apud Livium. Edit nomina eorum, quibus conventis opus eſſet, inſtruit enim ſecretis notis, per quæ haud dubiè cognoſcerent ſua mandata eſſe ideſt dat ſigna, quibus fidem facerent. Sunt etiam notæ, quibus aliqua compendio ſcribuntur. Modeſtinus. Eos, qui notis ſcribunt acta præſidum, Reip. cauſa non abeſſe certum eſt. Et Suetonius de Tito: E pluribus comperi, notis quoque excipere velociſſimè ſolitum. Nos verò notas pro characteribus excepimus literarũ, quo etiam ſignificatu Ciceronem uſum fuiſſe obſervavimus. Conſtat enim literatura ex notis literarũ.

Et Iſidorus notas appellat, quod literas, ſyllabas, & dictiones præfixis characteribus notent, & legentium animos ad ſignificationum notitiam revocent, quò fit, ut qui eas ſcribant, notarios, appellemus. Et diximus furtivas, quaſi clam factas, occultas, ſive clandeſtinas, unde & furtivas literas, & furtiva ſcripta Gellius vocat eas, quas rei ignaris, quibus rem exploratam volumus, manifeſtamus. Et alibi. Res quaſdam occultas nunciare Regi furtivo ſcripto volebant. Ad ejuſmodi ſignificatum ab Ovidio in arte amandi uſurpatum legimus,

Excipe furtivas, & refer ipſe notas.

Poſtremò etiam literarum addidimus, ne aliqui ſuſpicentur me de omnibus notis occultis tractaturū, nempe de ſignis vocalibus, ſemivocalibus, & mutis, etſi obiter de iis aliqua etiam conſcribemus: ſed de iis literarum notis, quæ characteribus in epiſtolis conſcribuntur, eaſq; non ſolum conficere, ſed ab aliis factas inveſtigare. Græci hanc notam σημεῖον vocant. Cicero ad Atticum ſcribens ait, Parum intellexit, credo quia διὰ σημείων ſcripſeram.

Cap. VIII. pag. 36. lin. 8. poſt illa verba,
morte mulctavit.

Ovidius Faſtorum ſecundo.

Jamq; potens, miſſo genitorem appellat amico,
Perdendi Gabios quod ſibi monſtret iter
Hortus odoratis ſuberat cultiſſimus herbis,
Sectus humum rivo lenè ſonantis aquæ.
Illic Tarquinius mandata latentia nati
Accipit: & virga lilia ſumma metit.
Nuncius ut rediit decuſſaq; lilia dixit,
Filius, agnoſco iuſſa parentis, ait.

Nec

Nec mora, principibus cæſis ex urbe Gabina,
Traduntur ducibus mœnia nuda ſuis.

Cap. IX. pag. 41. lin. 3. poſt Notabatur, *ſubiunge*

Simile quoddam deſcribitur à Polybio, cum doli conſcii literas compoſuiſſent Ariano, ad Achæum, per modũ ſymbolicum, ſicut conſuetudo ipſis erat, ſcriptas, illumq́; mittentes adhortantur Achæum, ut iis, quæ à Boli, & Cambylo agerentur fidem haberet. Et hæ literæ ſic erant ſcriptæ, ut ſi quis illas in ſuam poteſtatẽ abripuiſſet, nihil eorum intelligeret, quæ in illis continebantur. Arianus igitur opera Cambyli adjutus, arcem ingreditur, & literas iis, qui cum Achæo erant, reddi &c.

Cap. X. pag. 41. poſt lin. 29.

Ejuſmodi per ignem furtivo ſcripto Carthaginenſes etiam uſi ſunt, nam Siciliam vaſtãtes, ut Polyænus refert, ut celeriter à Libya ſibi commeatus, resque neceſſariæ adferrentur, duas clepſydras æquales magnitudine fecerunt, & in utraq; circulos æquales deſcripſerũt, eandem habentes inſcriptionem. Inſcriptum autem erat: non opus eſſe navibus, neque turbinatis navigiis, ſed alibi auro, alibi machinis, & rurſus frumento, iterumq́ue beſtiis, & iterum armis, ac pedeſtribus equeſtribusque copiis, Ad eum modum omnibus circulis conſcriptis alterã clepſydram in Sicilia retinentes, alteram Carthaginem miſerunt, mandantes, ut cũ ignem apud ipſos ſublatum vidiſſent animadverterent, quando ſecundus ignis oſtenderetur, quò in circulo hoc cõtingeret, ejusque inſcriptionem legentes, ſtatim id

quod literis eſſet ſignificatum, mitterent. Hac ratione Carthaginenſes celerrimam devectionem habuerunt rerum ad bellum neceſſariarum.

Quomodo facta, & literæ per ignem ſignificari poſſunt ex Polybio.

HOc genus indicii, quod per ignem fit, maximum uſum in bellicis rebus habeat: cum antea inuſitatum fuerit, commodum videtur non reticeri, ſed competentem illius mentionem hoc loco facere, quæ ex Polybio excepimus, & ex his magna Steganographiæ Abbatis Tritemii pars pendet. Quantam habeant efficaciam in bellicis rebus accenſi ignes nemini obſcurum eſt: nam opportunitatem quandam gignunt, ne ſcire poſſis quid agatur, etiam ſi trium, quatuorve, ſive plurium dierum itinere diſtet, ut rebus auxilium poſcentibus per accenſi ignis indicium ex inſperato ſuccurri poſſit: cum id ante hæc tempora modici fuerit momenti æſtimatum: propterea quod plerunque inutiliter uſurparetur. Debebat enim uſus illius certis ac determinatis pactis conſtitui ac perfici. Ubi autem res ſignificandæ determinatæ non ſunt, uſum judicis flammæ plerunque non recipiunt, quale eſt quod nunc dicimus. Si nanque claſſis Orœon, vel Peparœthon, vel Chalciden veniſſet, poterat illis ſignificari, quibuſcum ea de re conſtitutum erat. Si verò ex civibus aliqui ad defectionem adſpiraſſent, vel proditionem moliti fuiſſent, vel cædes in civitate, aut aliud quidpiam ejuſmodi contigiſſet, quæ quidem frequenter uſuveniunt, præſciri tamen omnium minimè poſſunt (ea autem potiſſimum

mum, quæ præter opinionem eveniunt, & conſilio & auxilio juxta occaſionem opus habent) omnia ejuſmodi uſum indicii , quod per ignem eſt , refugiunt. De quib. enim præcogitari non poteſt, de illis neque pactum conſtitui poterit. Aeneas autem

Equites irruerunt in regionem.

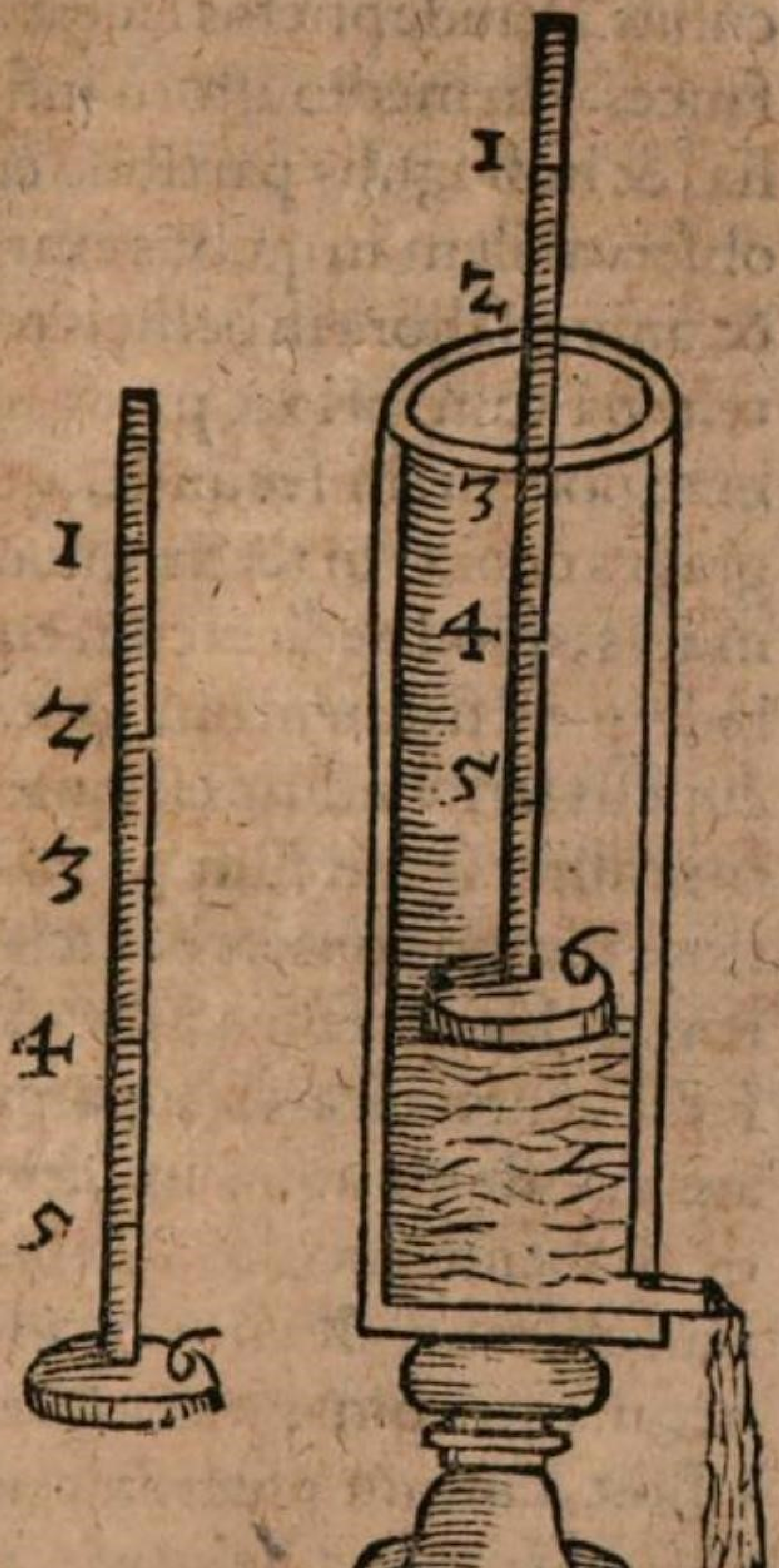
Pedeſtres adſunt.

Graves copiæ ingreſſæ ſunt.

Velites advenerunt.

Claſſis apparuit.

Frumenti copia eſt

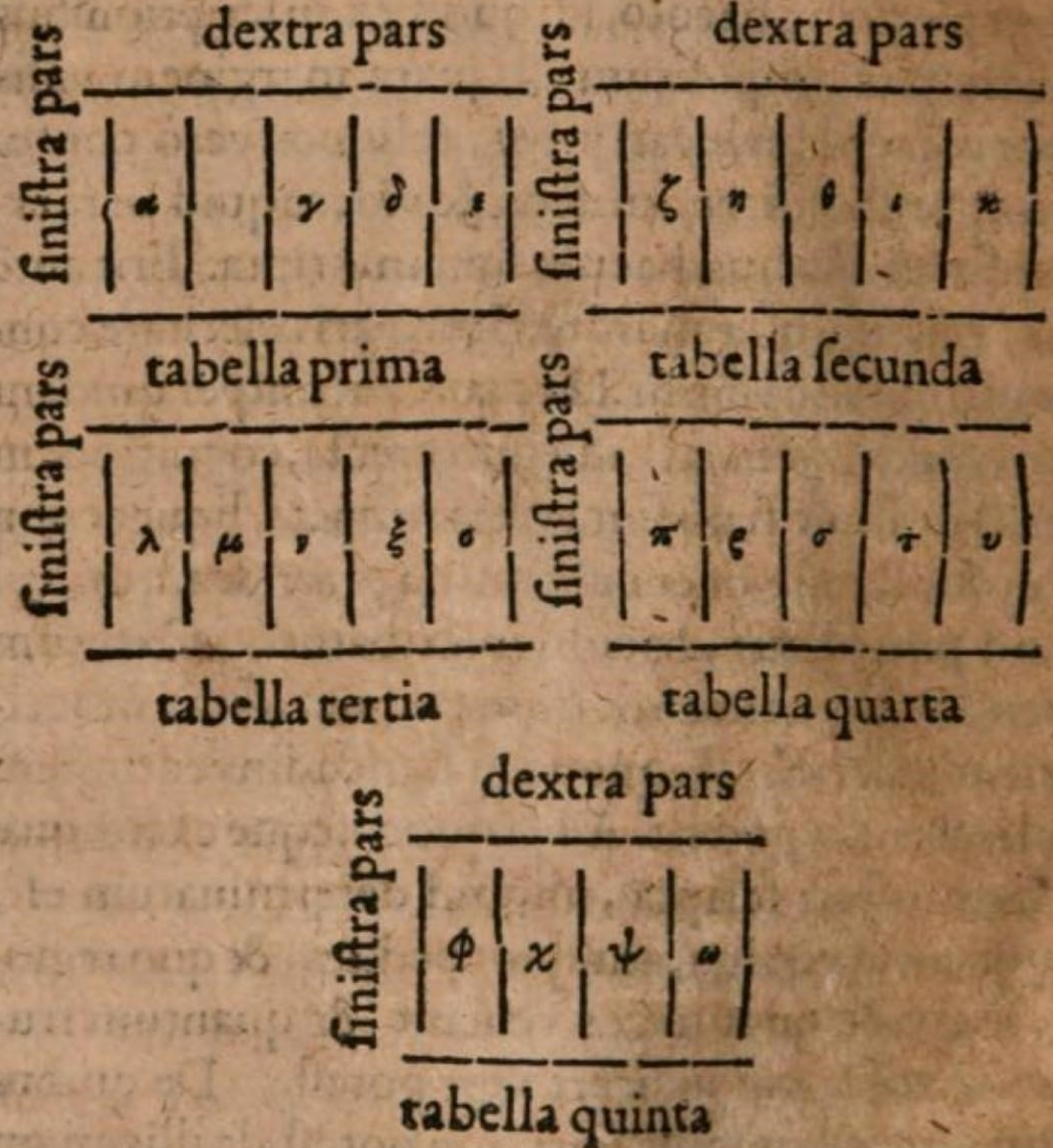
hujuſmodi ambiguitatẽ ac perplexitatem corrigere volens, quæ de inſtituendis ducibus commẽtatus fuerat, paucis quidem protulit, eorũ tamẽ quæ referũtur ſumma ad intellectũ abũde ſatis cõplexꝰ eſt:

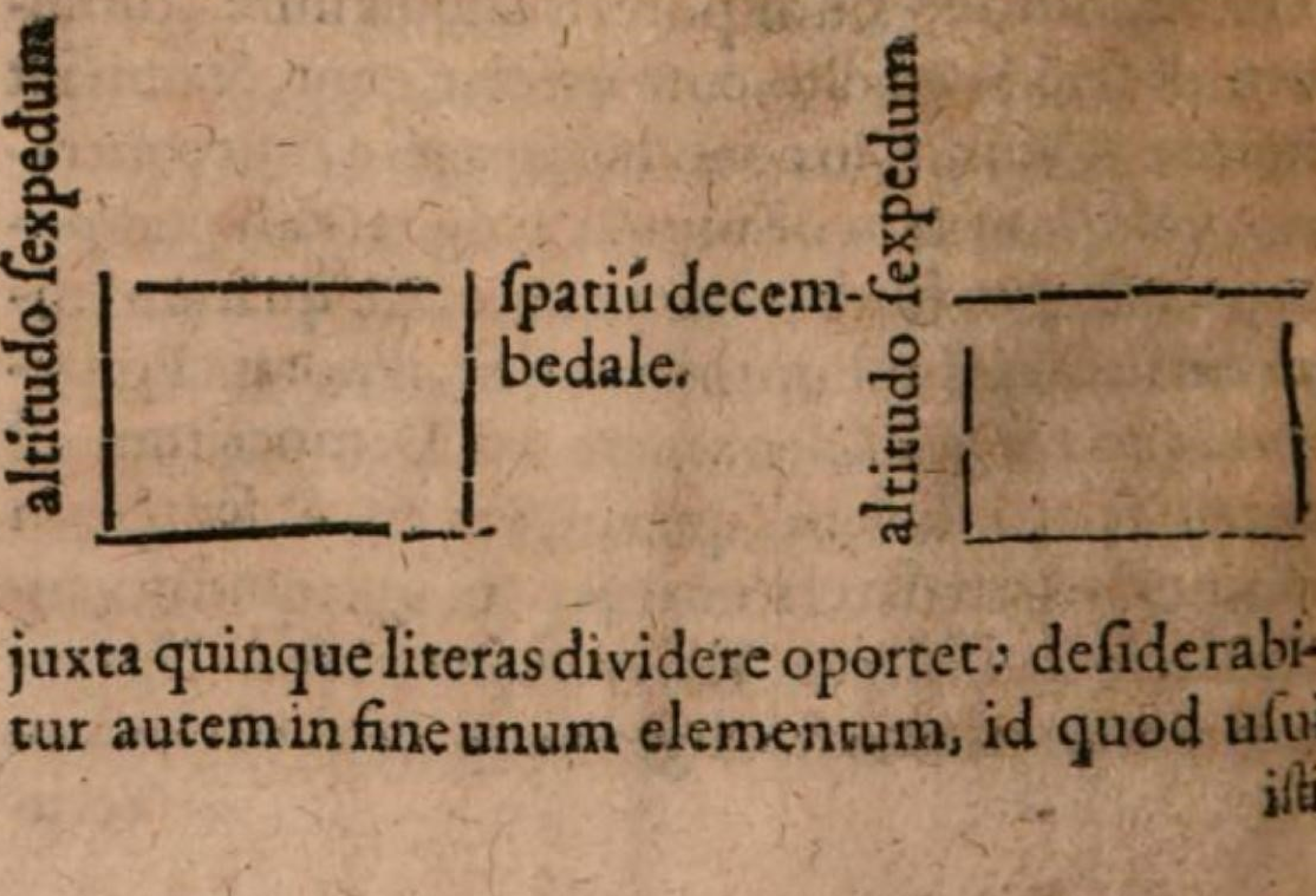
id quod

id quod hinc ſciri poterit, dicit enim. Oportet eos qui ignis accenſi indicio aliquod grave & urgens inter ſe ſignificare volunt, vaſa figulina parare, quæ cùm latitudine, tùm profunditate accuratam habeant magnitudinis æqualitatem, ſintq; maximè profunditate trium cubitorum, latitudine verò unius cubiti. Deinde phelos facere latitudine breves, intra fauces. In medio iſtorũ infigere tridactylia æqualia, & in ſingulis partibus circunferẽtiam eſſe ſatis obſervabilem, in quibus exarata ſint, quæ præcipua, & univerſaliora in bellicis rebus accidunt. Vtpote, mox tum prima parte: quod equites irruerint in regionem: in ſecunda, quod adſint pedeſtres ac graves copiæ: in tertia quod velites: conſequenter in aliis, quod pedites cum equitibus, vel claſſes, deinde quod frumentum adſit. Ad hunc modum in cunctis ſcribendum eſt, quæ ſingulis regionibus veriſimiliter ſecundum providentiam, & imminentibus temporibus ex bellicis motibus uſuvenire ſolent. His ita factis, jubet dictus Æneas ſervare vaſa diligenter, ut aulicti pares ſint, & ex æquo effluant, deinde ubi aquis impleta ſunt, imponere phleos, habente baculos, deinde ſinere ut auliſci ſimul effluant. Ibi hoc accidit, manifeſtum eſt quod neceſſario cum cuncta ſint paria, quantum unda effluit, tantum pheli deſcendant, & baculi in vaſis abſcondantur. Cum autem prædicta ubi illis utendum eſt, æqualiter diſpoſita, & conſona ſunt, tum ad loca portari, in quibus utrinque facultas indices obſervaturi ſunt, & utrique vaſi imponi debent. Deinde in quodcunque inciderit aliquid ex his, quæ in baculo ſunt, facem extolli jubet, ac manere donec reſpondeant deputati. Vbi verò utrique manifeſti

feſti facti ſunt,unà cum facibus ſuſtolli, deinde cõfeſtim ſinere ut auliſci fluant. Quando verò deſcendente phelo ac baculo, id, quod ex inſcriptionibus manifeſtare propoſitum eſt, juxta marginem vaſis venerit,faculam levari jubet, reliquos verò confeſtim apprehendere auliſcos. & videre quid in margine ſit ex illis,quæ baculo ſunt inſcripta. Erit autẽ hoc, quando quæ manifeſtãtur, pari celeritate cuncta utrique moventur.Hæc autẽ parumper quidem in facula ex pacto ad indicium erecta,cognitionem ſortiri poſſunt,ſi nõ ſint indeterminata. liquet enim impoſſibile eſſe,ut cuncta futura prævideantur, vel quod prævidetur, baculo inſcribatur. Cæterum quando aliquid improviſum per occaſionem acciderit,manifeſtũ eſt, quod per hanc adinventionem declarari non poterit. Adde quod neque ex his,quæ in baculoſunt ſcripta, aliquid determinatum eſt, Quot enim equites, aut quot pedites, & quo regionis loco, & quot naves veniant, & quantum frumenti adferatur indicari non poteſt. De quibus enim antequam fiant,ſciri non poteſt,de illis etiam aliquid antea conſtitui non poteſt.Hoc conſequens eſt. Quomodo enim poterit aliquis inire conſilium de ferẽdo auxilio,cum neſciat,quot, & ubi ſint hoſtes. Quomodo confidenter agere, aut contrario, vel quomodo omnino excogitare aliquid poterit,qui quot ſint hoſtium naves, aut quãtum frumenti à ſociis hoſtium allatum ſit, ignorat? Poſtremus modus per Cleoxenem, & Democritum eſt excogitatus. Is verò, qui vulgaris eſt, & ſedulus in uſu,per nos eſt determinatus; qui quicquid urgenter ſciendum eſt, exactè ſignificare poteſt. Ubi autem uſurpandus, eſt diligentiam, & obſervantiam accu-

accuratam requirit, & eſt talis. Elementorum multitudinem ex ordine acceptam in quinque partes

juxta quinque literas dividere oportet: deſiderabitur autem in fine unum elementum, id quod uſui

iſti

iſti nihil incommodabit. Poſtea quinque tabellas parare debent, qui faces indices alterius ſunt uſurpaturi, & partes ex ordine in ſingulis tabellis inſcribere, ac deinde inter ſe paciſci, quod primas quidē faces levare debeat, qui aliquid indicaturus eſt, ac ſimul duas, manereq; donec alter reſpondeat. Hoc autem ad id facit, ut per hanc facem certi reddantur invicem, & oſtendat quod animadvertant. Illis verò ſublatis, primas ex ſiniſtris oſtendere oportet, & per tabellam declarare, quæ nam debeant obſervari. Utpote, ſi prima tabella erigatur, unum, ſi altera: duo ſignificentur, & ſic conſequenter. Alteras verò à dexteris ſecundum eandem rationem levare, ut ſignificetur, quæ literæ è tabella ſint ſcribendæ ab eo, qui facem accipit. Quando autē qui de iſtis inter ſe pacti ſunt, utriq; ad locum accedunt, primum dioptram, diauliſcos habentem, habere debent, ut qui facem è regione levaturus eſt, cum dextrum, tùm ſiniſtrum locum videre queat. Circa dioptram verò tabellæ figendæ ſunt erectæ & ex ordine: deinde dexter ac ſiniſter locus decempedali ſpatio ſeparandi; profunditas verò ſecundum ſtaturā viri facienda. Ad hæc ubi faces eriguntur, curandum eſt, ut exacti videri queant: ubi demittuntur, ut ſint diligenter abſconditæ. His autem utrinq; ad hunc modū paratis, quando aliquid indicare volunt, utpote quod ex militib. circiter centū ad hoſtes defecerint, primū eligendę ſunt dictiones quæ per minutiſſimas literas hoc queant indicare, quod jā dictū eſt, quod centū Cretenſes à nobis aufugerint. Nunc literæ quidē dimidio ſunt minores & tamē hoc declaratur. Hoc autē in tabella ſcriptū ac per faces oſtendetur. Prima litera eſt K, ea eſt in altera

altera parte, & altera tabella. Debent autem & faces ex ſiniſtris elevari, quò is, qui obſervat, ſcire queat, quod & alteram tabellam ſpeculari debeat. Deinde à dextris quinque levari debent, ut declaretur, quod K illud quinta litera eſt dexteræ partis, quam in tabellam ſcribere debet is qui faces obſervat. Deinde ε quartæ partis eſt. Ad hæc duæ rurſus à dextris, quæ alteram quartæ partis conſtituũt, unde literã ε ſcribit, qui faces obſervat. Et reliqua conſequenter hoc pacto. Itaque quidquid acciderit determinatè ſecundum hoc inventum indicari poteſt. Fiant autem multæ faces, propterea quod ſingulis literis binæ ſint adhibẽda faculæ. Quod ſi quis competenter, quæ huc pertinẽt, fecerit, poterit fieri quod requiritur. In utroq; autem invento curandũ eſt illis qui iſta uſurpãt, ut dũ illis utãtur, inoffenſa ac perſpicua indicia invicem proponere queant. Hactenus Polybius.

Cap. XI. pag. 59. poſt. lin. 4.

Theagenes & Cariclia peregrè profecturi, convenerant inter ſe ſigna quædam habere, ut ſi ſors tuliſſet eos dividi, in triviis, plantis, & parietibus, quæ loca vel oppida petiiſſent notare, ut Theagenis loco Pithicum, Carícliæ verò Pithiæ, annotatis diebus ac horis, cum id ſcriberent.

Cap. XII. pag. 54. lin. 32. adde Scytalæ deſcriptionem.

Auſonius

Auſonius.

Vel Lacedæmonias ſcythalen imitare libelli
Segmina pergamei tereti circundata ligno
Perpetuo inſcribens verſu, qui deinde ſolutus,
Non reſpondentes ſparſo dabit ordine formas,
Donec conſimiles ligni replicetur in orbis.

De hac hiſtoria Scytale, & de ejuſmodi vocabulo ita tradit Ioannes Tzezes,

Sex ſcytalem ſcito ſignificare, quæ diſce.
Scytus id, quod verberat nares puerorum diſcentium.
Scytale etiam piſcis eſt, vocatus eſt autem ſcytale,
Flagello perſimilis exiſtens puerorum ſcuticæ,
Et digitorum oſſa vocantur etiam ſcytalæ,
Et virga quadrangularis fabrorum marmorum:
Ex quadrangulari autem nomine affero & hæc
Ab hac ſcytala, quam diximus, puniente pueros,
Etenim virga dicitur ſcytalus, atq; ſcitale:
Sive ab illa marmorariorum, quā antea dixi virga:
Sive ex ſcyzo, quod ſignificat iraſcor, vocata.
Sexta autem digna auditione Laconicum ſcytale,
Quod ea, quæ ſunt iræ, atque ſtomachi tolerat, atque ſubminiſtrat,
Quæ interpretanda à me eſt, quãtum licet, breviter,
Lacones olim vel Imperatoribus, vel aliis
Conſilia ſecreta in literis ſignificaturi,
Virgam accipientes qualemcumq; longitudine breviſſimam,
Et in longitudine, corio admodũ anguſto, ut cingulũ
Virgæ ſuperficiem totam involventes, hoc
Scribebant quæcunq; volebant in plicis coriis:
Qui legebant, corio convoluto.
Prorſus verò lectio non erat literarum,
Si ex virga quis ipſa abſtuliſſet corium.

Mo

Rurſum autem legebantur in virga dicta
Si complicatum fuiſſet corium, atq; accommodatũ.
Sic, ut dixi, ſcribentes, auferebant virgam:
Et per alium mittebant, quibus volebant corium.
Virgam autem per alium: verum cum maxima conſideratione.
Illi autem accipiebant virgam, atq; corium,
Complicantes legebant, ſicut diximus antea.
Hoc pulchre mihi diſce Laconicam ſcytalem.
Lorum in virga plicatum, ſcribens conſilia ſecreta,
Palæ exiſtentem virtutem Gygis, antè Gygem.
Eſt & ſpecies ſerpentis ſeptimo ſcythale.

Eod. cap. pag. 55. lin. antepen. ſequatur.

Polyænus ſcribit, Demaratus literas mittẽs Spartiatis de exercitu Xerſis in tabulam ceræ expertem ſcriptã epiſtolã cera obduxit, ut per cuſtodes quaſi ſine literis ferretur. Idem legimus apud Valturium à milite quodã Pœno factũ, à Carthaginẽſibus miſſum ad inveſtigãda hoſtium facta & cõſilia, qui finxerat à patria exulare, atque militarẽ artem apud hoſtes exercere cœpit, poſt multis diebus exactis, Carthaginenſes nuncio certiores fecit, quæ barbari hoſtes facere conſtituerant, nam ut prius Demaratus fecerat, tab ulis cera illitis ſcripſit, atq; ſupra denuo cerã induxit. Simile huic narratur à Cromero: nam duo nobiles juvenes Andreas Tencinius, & Nicolaus Drevicius ducti amore patriæ ſcripſere Michaeli Buciacio; qui Cameneciam obtinebat, Regem extrema neceſſitate adductum Polidoliam Suitrigelloni cedere, verùm quia literæ palam ferri nequibant, Suitrigellone omnes iter capeſſentes excutiente, convolutas, ceraque contectas Zachiæ puero

dedere,

dedere, ut cum primum Cameneciam veniſſet, cereum illum Buciacio pręfecto redderet, miratus Buciatus quid ſibi cereus ille vellet, refracta cera literas invenit.

Eiuſdem capitis fini addantur ſequentes verſus.

Joannes Tretzes etiam hujus meminit.

Hiſtiæus genere quidem Mileſius fuit,
Cum Dario enim militans Xerſis parte in Perſas
Quoniam amicitiam puram ſervavit Perſis,
A Dario donum habuit Myrcinum condere,
Quæ Myrcinus, Hedonus antea vocabatur.
Perſa autem Megabizus reverſus ex Pœonia,
Dario ſuadet, ut nequaquã condere ſineret Myrcinũ:
Sed ad Suſam ſecum aſſumeret Hiſtiæum.
Hiſtiæus poſtea amore patriæ,
Vt in hanc ex Perſis mitteretur iterum,
Tali arte ſeditiones excitat.
Accepto ſervo, totondit caput illius,
Scribitq; literas impreſſas: comatum autem rurſus
Mittit hunc in Miletum ad Ariſtagoram,
Quietat gener, conſobrinusq; ſimul Hiſtiæi.
Tondens autem hunc & ipſe, & legens velut chartam,
Græcas à Perſis omnes deficere facit urbes.

Cap. 14. pag. 59. lin. 12. interſerendum.

Nos ejuſmodi modum occultiorem reddemus: nam filo hoc modo ſcribere adinvenimus. Duo cõficiuntur tenues ſurculi æqualis magnitudinis & rotunditatis, unum damus longè eunti amico, alterum domi retinemus: cùm ſcribere volumus, filo ſupra ſurculum revoluto ſimul hærere faciamus,

ut continuum ſit, & ligni nil appareat, *filo* accommodato per longitudinem baculi literas exarabimus, inſcribemus quicquid cordi fuerit. Si ſurculi latiores fuerint, plures verſus capient. Si prius filum aquæ immerges, in aquæ alumen ſolutum ſit, atramentum non diducetur, ſed nitidius characteres continebit, mox filum à bacillo revolutum in glomerulum accommodatur, vel ut occultiſſimum ſit, interularum & ſudariorum ora revolvimus amico abſenti mittimus, nihil enim in filo curioſior interceptor: niſi quædam diſſeminata puncta conſpiciet. Amicus eodem bacillo *filum* revolvendo, curandoque ut puncta ex ſuperiori parte veniant, & cohæreant aptè, amici conceptum facile percipiet. Poſſumus & in librorum ſectionibus characteres occultare. Cum liber optimè *religatus*, & reſectus ſit, nigroq; colore tinctus, ſi eum aperiemus & chartas diducemus, ut in *obliqũ ſint*, poterimus in chartę extremitatibus *ſcribere*, & noſtræ mentis conceptum exarare, ubi verò remiſſus erit, & chartæ ſuo loco redierint, nihil in eo ſcriptum videtur, at qui legere voluerit, in priorem modum chartas diducet, & literæ cohærentes legibiles fient. Eodem modo in muſcariis ſcribere poterimus, ſcilicet quæ in rugas contrahantur, & mox explicantur. Idem & luſoriisque chartis efficere poterimus: ibi enim ſatis commode *ſcribi poterit*, ſi rato ordine eas accommodaveris, ut altera alteram conſequatur, ubi eas ſimul compoſueris, & exæquaveris, in cæſuris omnia ſcribemus, ubi eas poſtmodum permiſcueris, & convertes, nil prorſus priſtini ſcripti retinebit, ſed ſolum inordinata puncta curioſius ſpectanti videbuntur: cum aderit

legendi

legendi tempus, in ratum ordinem redigendo, puncta & lineæ coibunt, & ordinatam efficient orationem. Poſſumus & in alarum pennis columbarum, ſagittarum, aliarumq́; albarum avium deſcribere, eas ſurſum invertendo nam ubi ad locum ſuum redierint, nil oſtendent, ſed ſi ad priſtinum modum diductæ, literas perleges, quod non parum utilitatis afferre poterit iis, qui pro internunciis eis utentur. Poſſumus etiam in pergameno ſcribere, ut literæ non videantur: nam ubi in eo ſcripſeris, candelæ lumini, vel igni admoveto, & ſic totum in ſe convolvitur, criſpabiturq́ue, ut priſtini veſtigii vix quicquam retineat, quod ſi quis aſpexerit prorſus nullius doli capax exiſtimabit, at cum legere illud quæſieris, locis humidis exponas, vel leviter aquis irrores, & explicabuntur rugæ, evaneſcúntq́ue, & in priſtinum ſtatum redibit, & impreſſi characteres ſine impedimento leguntur.

Eod. pag. 60. lin. 8. addantur ſequentia.

Sed nos poſſumus epiſtolam mittere; & ſcribere loro etiam, ut nō poſſint ab aliis, niſi iis, quibus literæ deſtinantur, intelligi, & qui eas fert, ad quācunq; diſtantiam, & ſi nuncius in via comprehēſus fuerit, & interrogatus per tormenta, nil poſſit fateri, quia nihil ei penitus conſtat, & epiſtola ſemper manebit occulta, nec tempus, aut itineris labor characteres abolebit. Nec refert ſi lator per mare, vel flumina tranſeat, vel pluviis, vel ſudore poſſunt aboleri; quantum id referat principibus conſiderañdum relinquimus. cum iis præcipuè neceſſe habeant, qui obſeſſis amicis aliqua velint nunciare, cum plerunque ex uno nuncio hoſtium victoria dependeat, Sed

priſcorum inventio partim mala, partim bona fuit. Literas capiti impreſſerunt, quas ipſe legere non poterat, nec aqua nec ſudore ablui, quia impreſſæ erant capiti, dein capillorum excretione erant inconſpicuæ, & ut neſciret nuncius quid capiti inſcriberetur, quod oculis laboraret, occaſionē cœperunt, remedium aliquod facere, quod ei ſalutem laturum eſſet, nec conſcium doli redderent. Sed dolus haud ſecurus videtur, poterit enim aliquis doli ſuſpectus capillos decidere, & fraudem detegere. Præterea ſi nuncius cito mittendus eſſet, quomodo fieri poterat, ut capilli cito excreſcerent? per menſem ſaltem expectandum eſſet, & quando literæ puncturis imprimebantur: quomodo fieri poſſet quin doli conſcius non redderetur? Sed videamus quomodo Hiſtiæus poterat capiti literas indelebiles facere, cutim vulnerando, aut acu, aut novacula cutem aperiendo, injecto combuſtæ colophoniæ pulvere: ita enim *ſolitum eſt* magnatum mancipiis dominorum ſuorum nomina faciebus imprimere, & literas indelebiles facere, quæ mixtione ſanguinis virides apparent. Fiunt literæ intercutaneæ & indelebiles in membro quovis: hoc modo. Cantharides naturalis diei curriculo valida aqua, vel citius auri ſeparationis madeant, inde graphio, vel apto ſtylo in ſumma brachii cute, vel alterius membri characteres effigiabis, *læſa humore caro*, inflatas ſurgit in veſiculas, exulceraturque, ſic acris veſtigia aquæ in albas cicatrices perpetuo emarginat ævo, & nunquam evaneſcentibus literis membrum inſignitur, & id melius Hiſtiæi ſecreto: nam & ſub capillis legi non poſſunt, cum albæ & lacteæ conſpiciantur. At ſi velimus, ut non perpe-

tuo inhærеant, ſed per aliquos dies immorentur, multis modis efficiemus. Aqua fortis ſi æs vel argentum exederit, & eo literas in cute exarabis, per multos dies conſpicuæ erunt. Eodem modo eveniet mellis oleo. Docebimus tandem quomodo quis literas inconſpicuas, & indelebiles ferat, quas non ferre ſciat, & viſibiles fiant, cum opus fuerit. Id eveniet ſi dorſo tabellarii literæ inſcribantur, quas ipſe ignoret, idq; præſtabimus ſomnifero aliquo, ut ipſe profundo demergatur ſomno, dum literæ deſignantur, & reſiccentur. ſomniferis liber Magiæ naturalis noſter ſcatet, reſiccatæ literæ penitus inconſpicuæ fiunt, quod etiam antiquis notum fuit.

Ovidius:

Caveat hoc cuſtos, pro charta conſcia, tergum
Præbeat, inq; ſuo corpore verba ferat.

Sed videamus num aliquo liquore ſcribi poſſit ſuper cutem, ut flumina tranando, aquis pluviis, & ſudori obnoxiæ fiant, & mox pulverem inſpargendo, aut liquorem, literæ inconſpicuæ fierent. Fit in dorſo ſcriptura, quæ per loturam cujuſdam humoris duntaxat viſibilis, quam penetrare nemo poterit, niſi qui ſecretum penitus cognoverit. Vitriolum aqua diſſolutum ubi ſcriptum ſit, gallarum decocto fit viſibile: ſi acuatur, penetrabit cutem, & fient literæ indelebiles, vel eius oleo: ſal ammoniacus cum calce, ſive ſapone cæruleum colorem inducit. Si lithargirii oleo detergantur, lacteæ videbuntur, cum aqua vitæ, vel eius compare, aceto diſtillato & aqua ſalis. Jam verò quam vanum in pugillaribus ſcriptum ſit, videamus. Ego quidem meo judicio exiſtimo in hunc modum mo-

leſtius eſſe ſcribere, quàm cuiquam, qui vel *medio*-cris judicii ſit, latens ſcriptum indagare, parumque conferre hanc ſcribendi rationē noſtra ætate fuiſſe ſublatam, ut eo minus occulta fraus prodi poſſit, ſiquidem etiam ſi nulla priſci moris notitia haberetur, certè rem ipſam ſuſpicio detegeret. Sed nos ſubtiliori aſtu ita rem tutius agemus: nam *lapis* aceto merſus literas demonſtrabit, & lampides *non* tabulæ. Hircino adipe ſupra marmora literas exarabis, cùm reſiccantur, inconſpicuæ fiunt prorſus: ſi lapis aceto demergatur, prodeunt illico, & foris, quaſi ſuperextantes eminebunt. Extat etiam *modus*, quo characteres in ligno abſcondantur, & *ſic* poterit quiſque inopinabili fraude in ligno characteres imprimere, qui non conſpiciuntur, niſi cum voluerimus. Sit lignum carnoſum & molle, videlicet populeum, tiliaceum, vel huiuſmodi, & ferreis typis illis, quibus tÿpographi, cum in æneis matribus literas *imprimunt, vulgus punzones* vocat, literas ſupra lignum imprimamus ſemidigitali profunditate, mox doletur lignum dolabra fabr*orū* lignariorum ad impreſſorum profunditatem *cha*racterum, ſed ubi omnia explanata, & exæquata fuerint, amico mittes baculum, aut tabulam rei gnaro, qui lignum aquis immergens, tumens lignū foras eminebit, quod ictu fuerat contractum, & literæ conſpicuæ fient exterius prominentes. *Poſ*ſunt & literæ in ovi cortice inſcribi. Cera ovum circumlinito, in eaque ſtylo ferreo literæ delineentur uſque ad corticem, ſed eum non lædanr, nam ſi ferro, vel ſtylo, cultrove corticem læſeris, periculum imminet, ut dolus detegatur. Submerge ovū per noctē in forti aqua ſeparationis auri ab argento,

mane

mane amove ceram, & decortica ovú & corticem intra lumen & oculum accommoda, nam & pervium corticem, & pellucidæ literæ conſpicientur. Idem eveniet ſi limonum ſucco ovum pinxeris: nā corticem emollit, ut ne corticem fœdet & ex voto fruaris. Si vis autem, ut literæ ſupra albumen videantur croceæ, & clarius, ubi ovuum excoctum fuerit: Coque ovum donec dureſcat, & cera obline, & inſculpe ceræ literas ſtylo, ut lituræ dehiſcant, & imponatur in humore, id eſt ex gallis cum alumine tritis, inde acri aceto impones, & eæ fient penetrabiles, quas cortice detecto videbis in albumine ovi. Africanus ita docet. Gallas & alumen cum aceto terito, donec atramenti ſpiſſitudinem habeant ex hoc quicquid libuerit, ovo inſcribito, & poſtquam ſcriptum ſole deſiccatum fuerit, ovum in muriam acrem demittito, & reſiccatum coquito, & decorticato, & reperies inſcriptionem. Ego in acetum impoſui, & nihil evenit, ſi per muriam non intelligat acre lixivium, vulgò capitello dictum. Cujus cauſa hæc eſt. Quia ovi cortex poroſus eſt, & laxis meatibus hiat, argumento quod recens igni appoſitum ovum ſudat, & foris extillat aqua, & contra lumen inſpiciendo clarum apparet, & cum acetum tenue ſit, per eos penetrans, tenerum corticem efficit, cumque remixtum ſit cum albumine, ſecum eorum ſubſtantiam defert, & albumini ovi imprimit, illudq́; in frigida aqua immergens, condenſat, & ad priſtinum ſtatum reducit. Sed animadvertendum, non eſſe immorandum in aceto; nam totum corticem erodit, ovum nudum, & ſola cuticula contectum reddit, & ſi tale aquæ

immerſeris, cortex non reſtituitur. Si vis ſcire quomodo literæ aqua in ovo viſibiles fiant, ſolve calcanthum in aquam, & ſcribe ſupra corticem, & reſiccceſcens nil conſpicietur. ſi vis legantur, gallas vino coque, & in aqua ovum immerge. Aut ſupra ovum aqua calcis ſcribe, & lixivio immerge, ubi maceratum erit braſile, ſic literæ halurgę videbuntur. Aut ſepo ſcribe ſupra corticem, & vitrioli aqua ſubmergito, poſt exiccationem abrade ſepum, & nil apparebit: ubi prædicto vino mox immerſeris, albæ literæ in nigro cortice candicabunt. Docebimus literæ quomodo igne ſupra ovum exarentur notæ, cœparum, aut ficus lacte, quod cum igni admoveris, croceas literas videbis, idque in crudo ovo fieri poterit: nam coquendo literæ apparebunt.

Cap. XV. pag. 67. l. 12, adjiciatur.

Ut aquæ linteum immergendo characteres appareant: Solvatur in aqua alumen, & hac literas exarato ſupra album linteum, interulas, ſudariolũ, & ſimilia, nam ubi fuerint reſiccatæ, penitus evaneſcunt: Ubi eas viſibiles fieri velis, aquis immergito, & linteum obſcurare videbitur, niſi ubi alumen delineatum fuerit, unde literæ adeò conſpicuę fient, ut optimè legi poſſint: nam ubi alumen, calcanthum, aut omnia adſtringentia ſoluta fuerint, tardius aquam admittunt. Refert Curopalata Nicolaum quendam in Syriam transfugiſſe, qui ſcriptas in nigro velo literas ad Logothetam mittebat projectaque ſindonę per aquam literæ apparebant,

quarum

quarum ſenſus erat. Ne timeatis à flavo volucre Duca &c. Lapis etiam aceto merſus literas demonſtrabit. Si hirci adipe ſupra lapidem literas exarabis: reſiccatæ inconſpicuæ prorſus, ſi lapis aceto demergatur prodeunt illico & foris quaſi ſuperextantes eminebunt.

Eodem. cap. pag. 64. poſt lin. 26.

Eſt & inopinabilis techna ſupra chryſtallum deſcribere, nam cũ undiq; diaphanum ſit, nullam affert doli ſuſpicionem, & literæ intus latentes eſſe poſſunt, ſic fiet igitur. Diſſolvatur gummi Arabum in aquam, vel tragacanthæ, ut clara ſit, & ubi optimè ſolutum fuerit, nequaquam chryſtallum defœdabit, ſupra illud deſcribens, ſive cyathum, ſive phialam, ubi literæ reſicceſcunt, inconſpicuæ fiunt: nemo dolum ſuſpicari poterit, ſic carceribus detento, cyathus immittatur, aut phiala vino plena, ubi literas viſibiles voluerit, combuſtam papyrum, vel paleam ſuper illud adfrica, & literæ illico apparebunt viſibiles. Addemus tandem ſecretum ut literæ in charta, non igne, non aqua, aut aliquo, ſed ſolum pulvere legi poſſint: profectò dignum habendum. Solvatur adeps hircinus cum pauculo terebinthinæ reſine liquore charta adfrica, & ſervato, cum amico nunciare vis aliquid, appoſita papyro, delinita adipe, ſupra tabellam, quam amico mittendam deſtinaveris, ferreo ſtylo ſupra calcabis, & imprimentur notæ adipis tabellæ, mittito, quæ intercepta, neque aqua, vel igne viſibiles fiunt, aut alio artificio, niſi tantum terreno pulvere inſperſo.

AD LIBRUM SECUNDUM

Cap. 4. pag. 74. poſt lin. 26. addatur
Alterum Exemplum.

POST MEDIAM NOCTEM HOSTES AGGREDIMINI, ET INITE BELLUM, QUIA HODIE DUX BELLIGERANDO FORTITER CECIDIT, ECCE DEPOPULABITUR URBS, ET BELLI FINIS ERIT.

Tranſpoſito literarum ordine,

pſmdancehſeagei iitntbluqihdeubli
eadfrieccdtoteimotmotſgrdmneiiee
lmuaoid xelgrnoottreiie
ceeouai ubebliiiei
cdpplbtrrſtelfnſrt.

Perplexius & involutum magis ſcriptum erit,

pahgibiuerrabilebediabhltefnſ
mceinudldetub.eluucefieqtiaed
etſmimilorere.rlrlceogduengmi
omoreeaxrtdbſtnttpitneolidtot

Poſſumus ad id mathematicis figuris uti, aut literas diſponere in militares ordines, ut in phalanges: unde ſi in quadram formam literas diſpoſiturus fueris, ita facito.
Habeto literarum numerum, ex eo quadrata eliciatur radix, quæ ordinis metata ratio erit. Exempli cauſa ſuperiorum literarum numerus eſt 122, radix 11, eſt 121, remanet unitas diſponetur hoc modo.

p o ſ

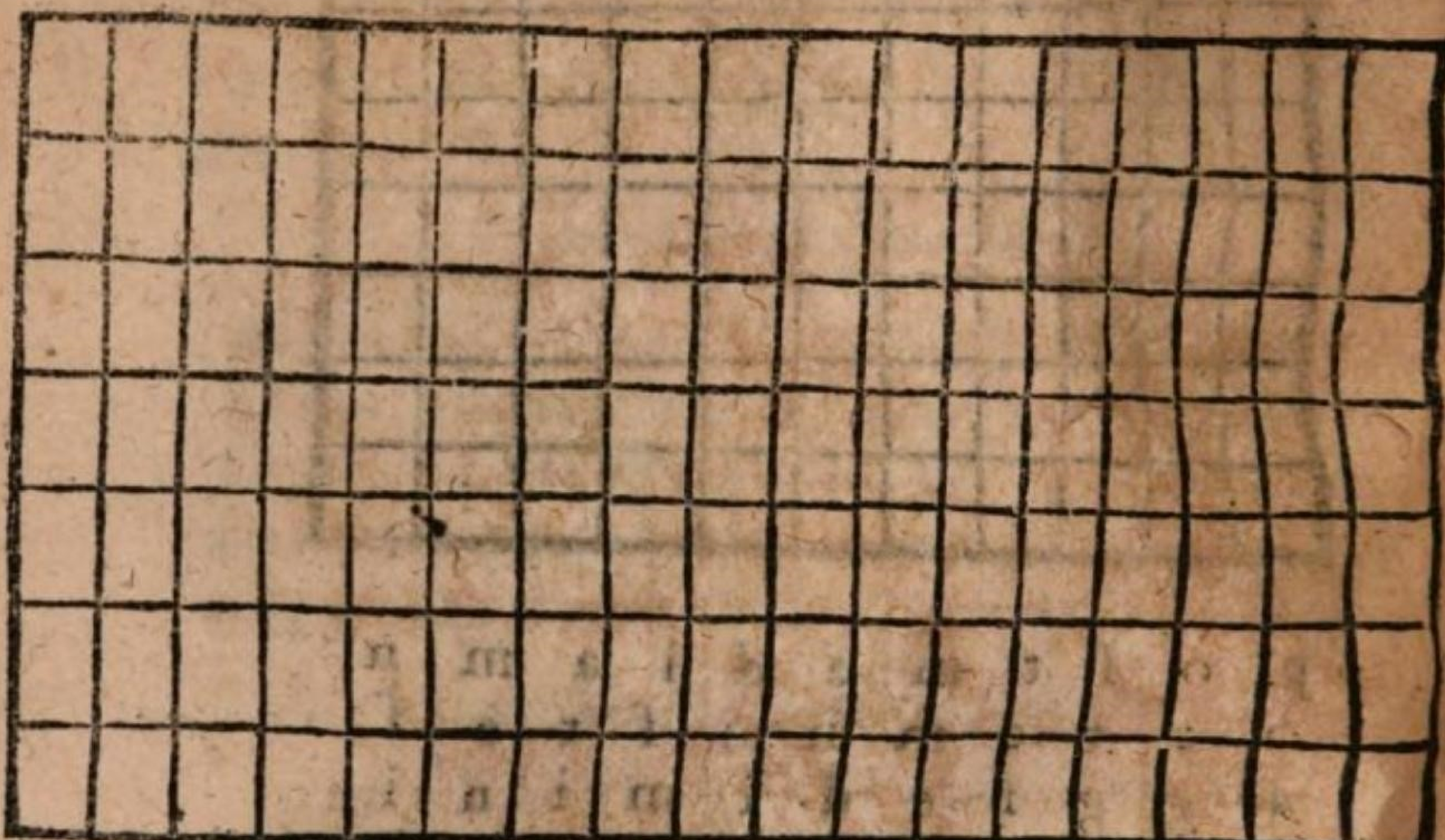
p o ſ t m e d i a m n
o c t e m h o ſ t e ſ
a g g r e d i m i n i
e t i n i t e b e l l
u m q u i a h o d i e
d u x b e l l i g e r
a n d o f o r t i t e
r c e c i d i t e c e
e d e p o p u l a b i
t u r u r b ſ e t b e
l l i f i n i ſ e r i t.

Nos ubi ſcriptum tali modo concinnavimus; ab imis ad ſuperas aſcendendo à dextris, vel à ſiniſtris quomodocunque libuerit, ita ſcriptum eveniet.

Itera

lteraducaopludcnumtgcoireedxqigtſſ upcobunretiroifeiiemmnbpdolatdhee ſuirlheiodſlttiobmſietaeigdeitarbbcte ilnemieicerelifnt.

Poterimus eaſdem in alteram longiorem formam diſponere, & ſi longius latus ſit 17 brevius 7. ſic enim concinnatur.

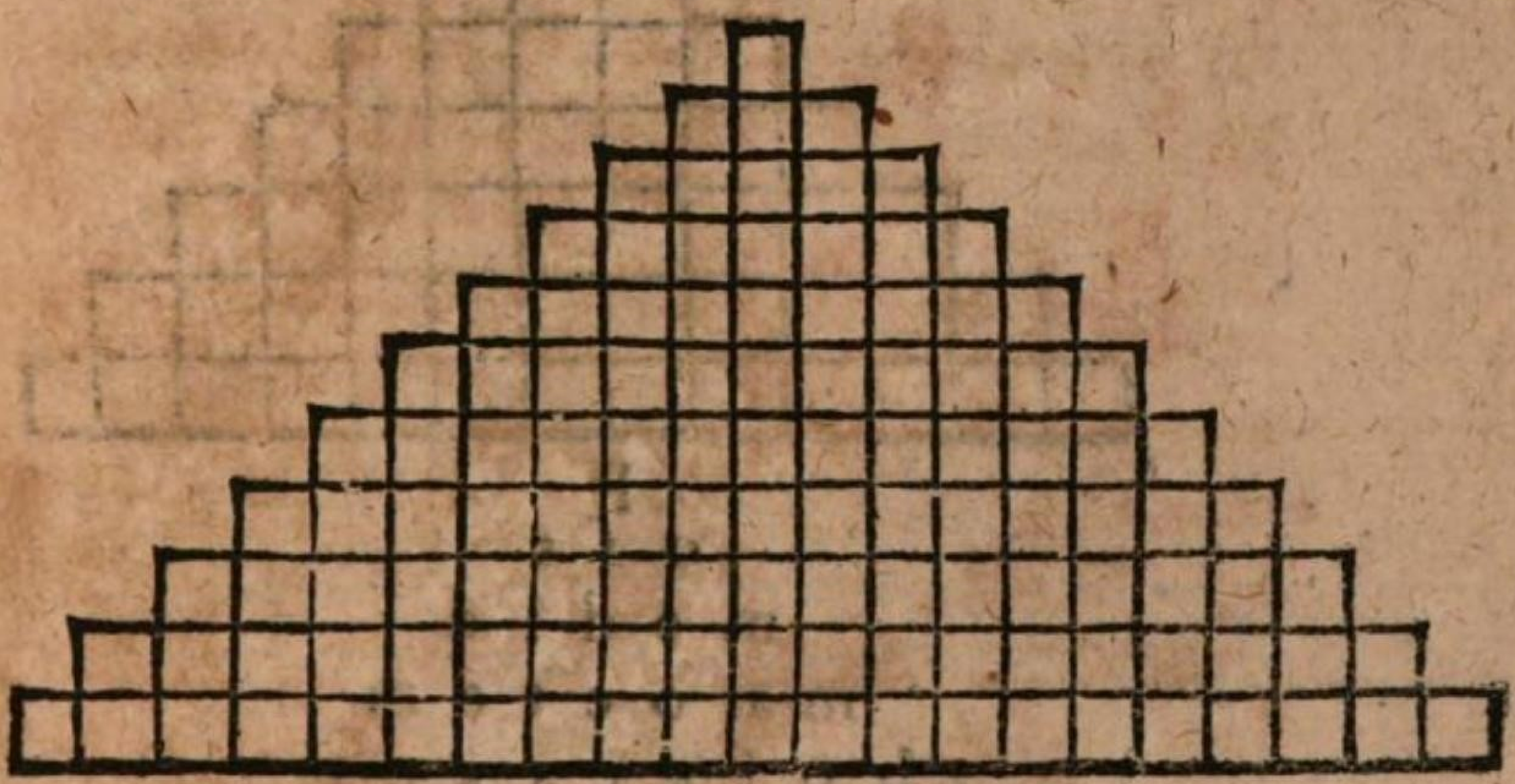
p o s t m e d i a m n o c t e m *h*
o s t e s a g g r e d i m i n *i* e
t i n i t e b e l l u m q u i a h
o d i e d u x b e l l i g e r à n
d o f o r t i t e r c e c i d i t.
e c c e d e p o p u l à b i t u r
u r b ſ e t b e l l i f i n i ſ e rit

Etiam à dextris ab imo ad ſumma aſcendendo, tale erit.

Vedotoprſodiſobcfintſſeoeietedrdtſm tetneaebpixbgdeotbegilpeelralurllem ilcludnfaeimioibcgqmcniieuititdrine ſuiaaimertnheh. rit.

At

At ſi in triangularem formam ordinare votum fuerit, ſola erit in apice, mox infra tres ordinabimus; demum quinque, ſeptem, & novem, & ſi quæ locis ſuperenumerabuntur, è latere locabimus eas, ſi ſcire aves, quotus erit poſtremi literarum ordinis, ex arithmeticis progreſſionibus condiſces. Excipe radicem quadratam totius, eam dupla, ex numero unum deme, & relinquetur poſtremus literarum ordo. Erat numerus 122. radix 121, erat 11 dupla erit 22, deme unum, erit 21. hic erit poſtremus literarum ordo.

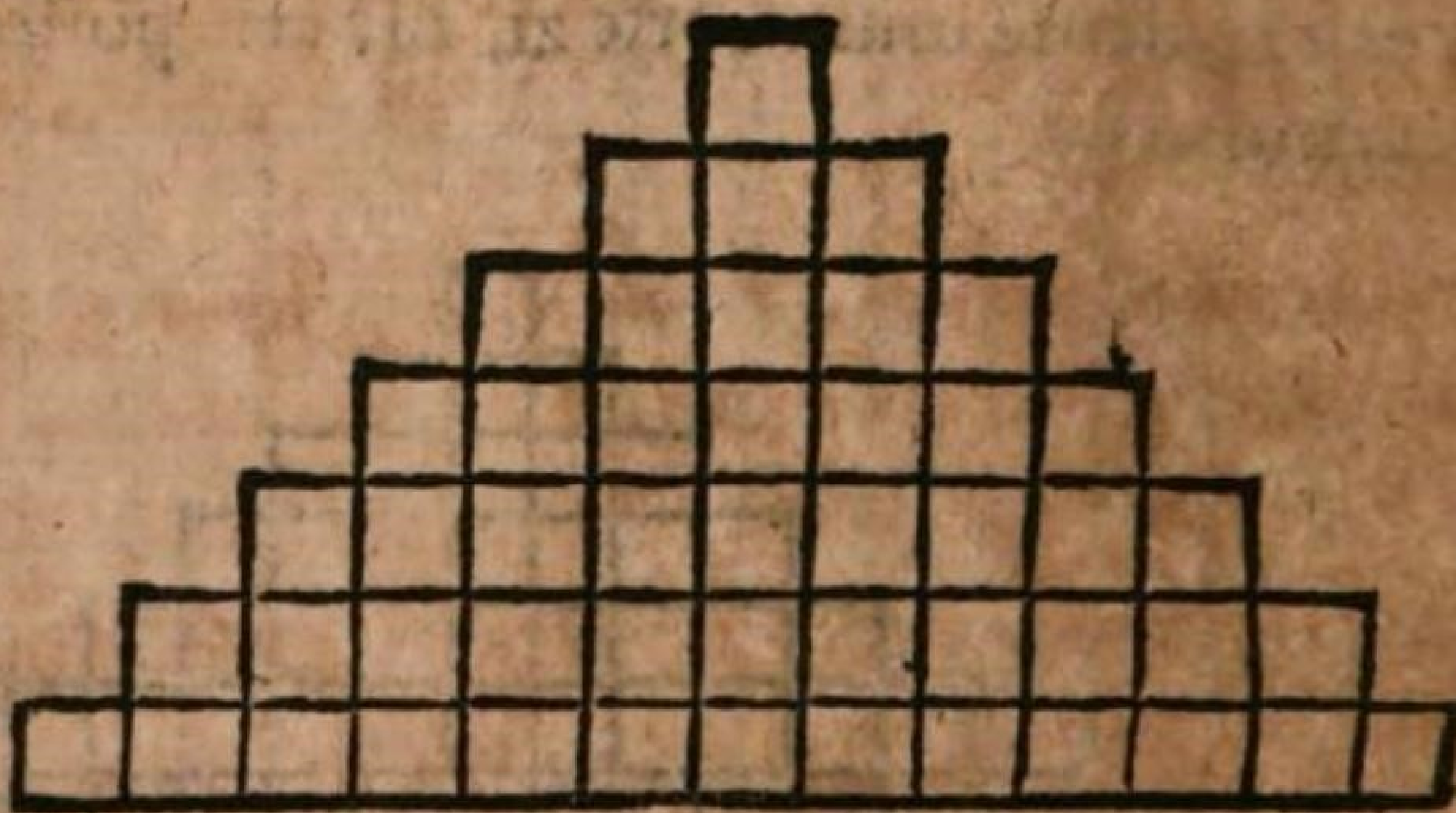

p
o ſ t
m e d i a
m n o s t e m
h o ſ t e s a g g
r e d i m i n i e t i
n i t e b e l l u m q u i
a h o d i e d u x b e l l i g
e r a n d o f o r t i t e r c e e
i d i t e c e e d e p o p u l a b i t
u r u r b ſ e t b e l l i f i n i ſ e r i t

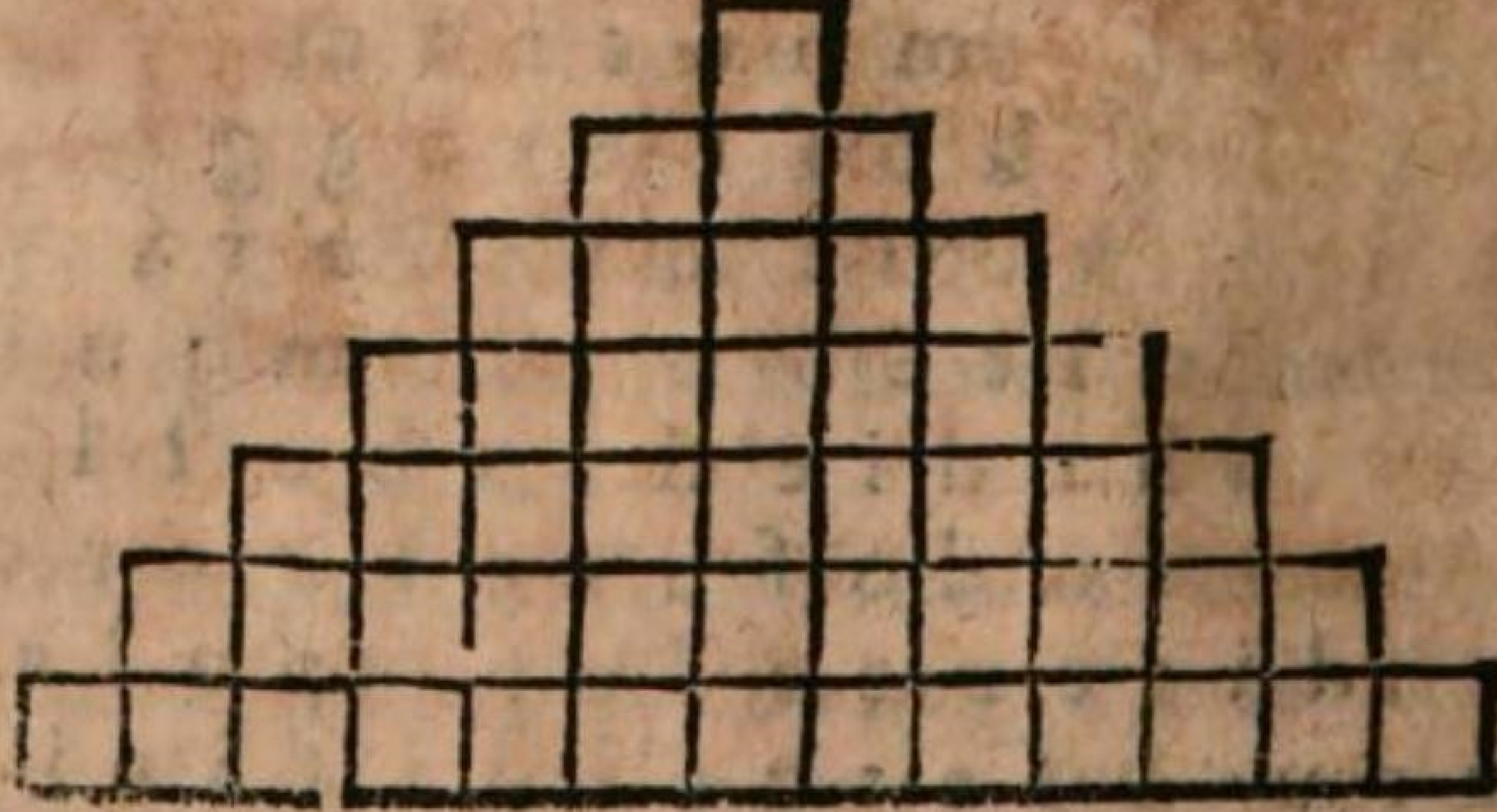
u i c a

uieanrhmmoprdrhieo neſuiaotdſodtrt
ndeitcibedibmetaſcoeeiſeecfdlnamteo
ulligbdrxuegeetbmtlpieqilotluipelifur
iilcgnaeibcſietxi. t.

At ſi in forcipes diviſurus, ſunt enim forcipes duo adhærentia ſibi triangula. Ita facies. Divide literarum numerum, qui eſt 122. erit. 61. cuius proximior radix. 7. dupla, erit 14. deme unitatem, erit 13. hoc modo.

p
o ſ t
m e d i a
m n o c t e m
h o ſ t e s a g g
r e d i m i n i e t i
a i t e b e l l u m q u i

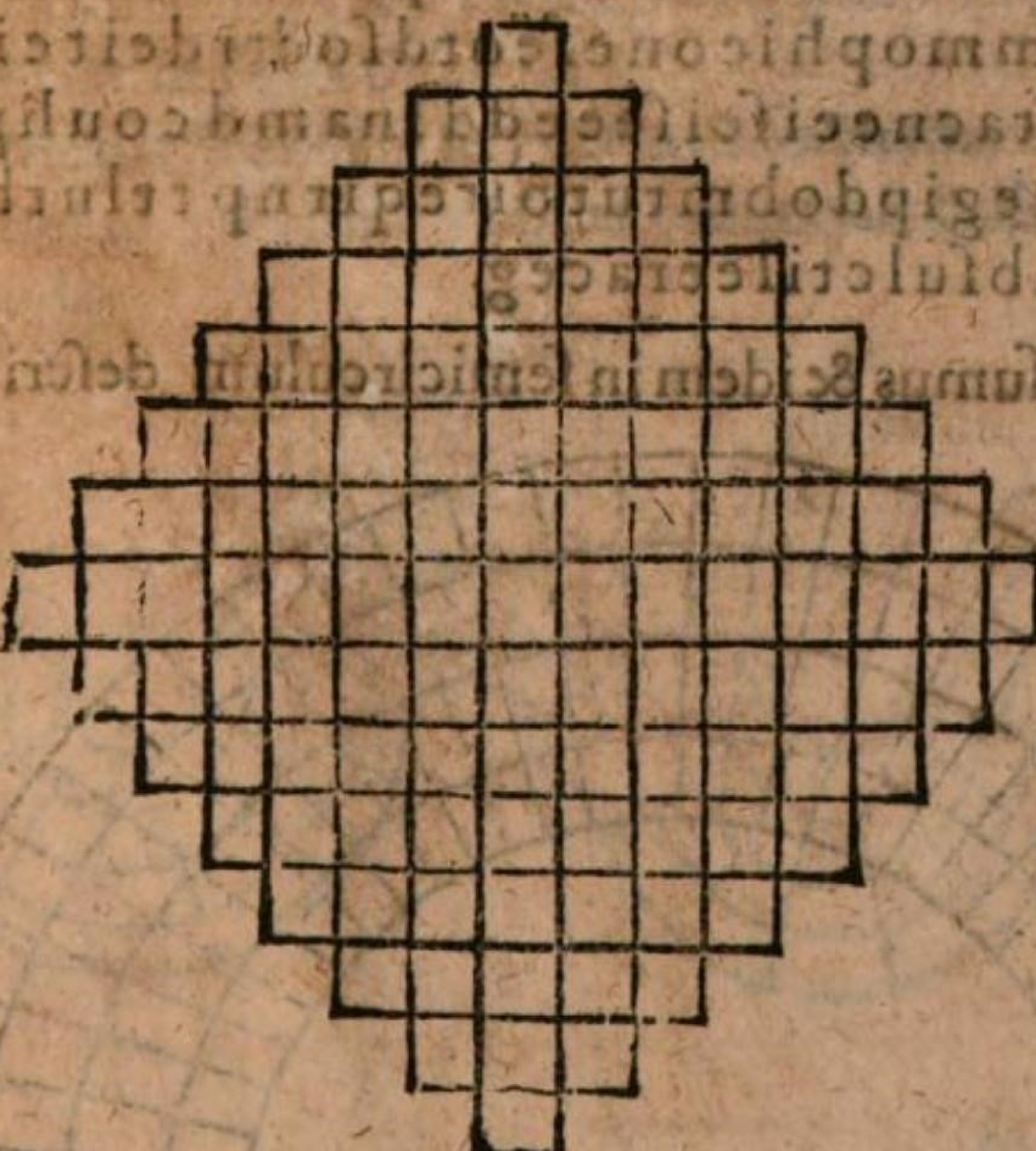
a
h o d

a
h o d
i e d u x
b e l l i g e
r a n d o f o r t
i t e r c e c i d i t
e c c e d e p o p u l a b
itur urbs & belli finis erit.

Eodem, quo prius uſus fueris modo, & in ſequentibus uteris.

irhmmopteoneſedſodtbitciemetaliſeln
am uigmegqtuiiactaeeohc enldderdlni
dcoixeeſgbpc oe oirrpdtu iiltaebi.

At ſi rhombo uti volueris, is erit tranſverſumquadratum, vel duo obverſa triangula.

p

o ſ t

m e d i a

m n o c t e m

h o ſ t e s a g g

r e d i m i n i e t i

n i t e b e l l u m q u i

a h o d i e d u x b e l l i g

e r a n d o f o r t i t e

r c e c i d i t e c e

e d e p o p u l a

b i t u r u r

b s e t b

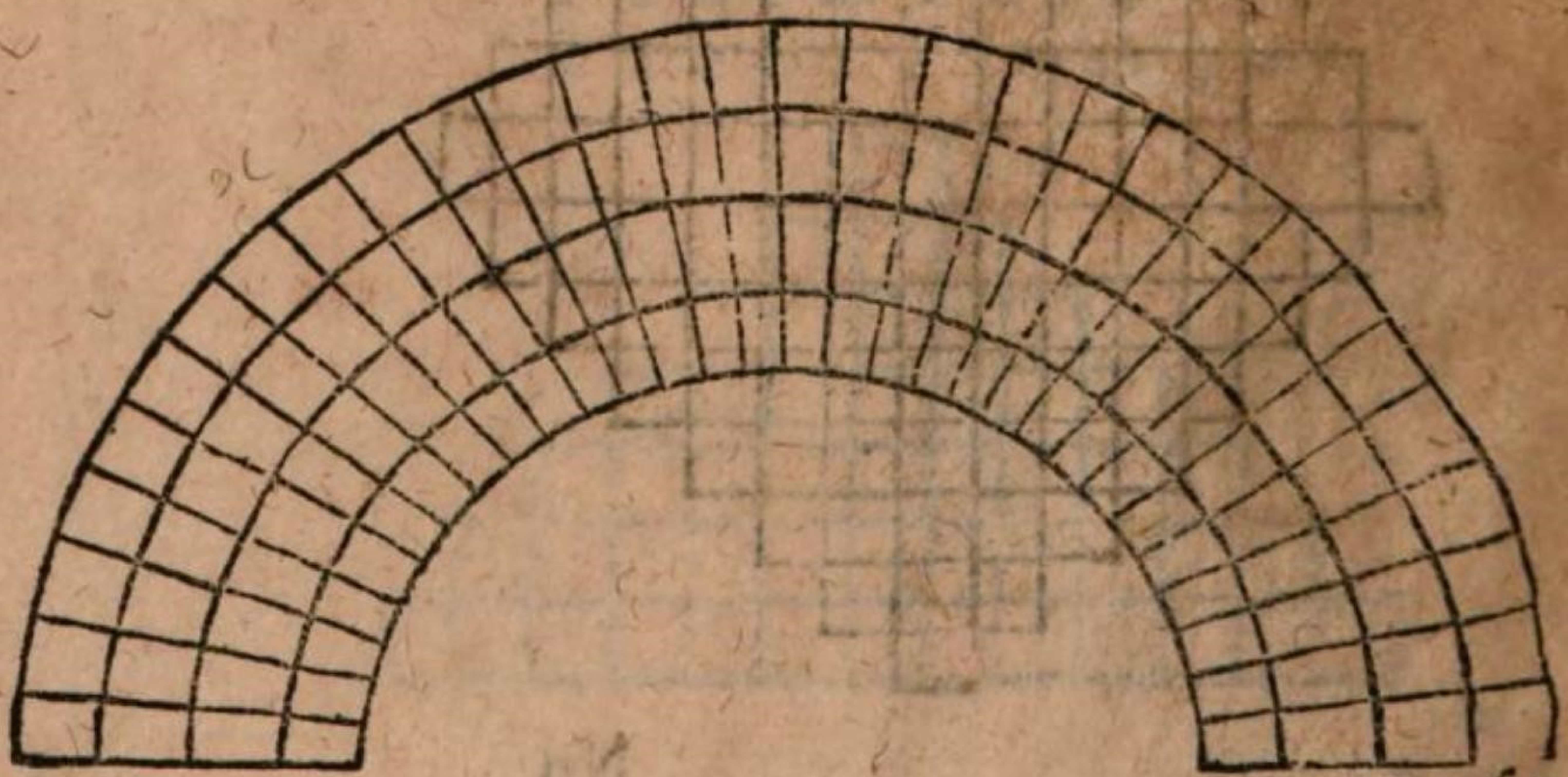
e l l

i finis erit

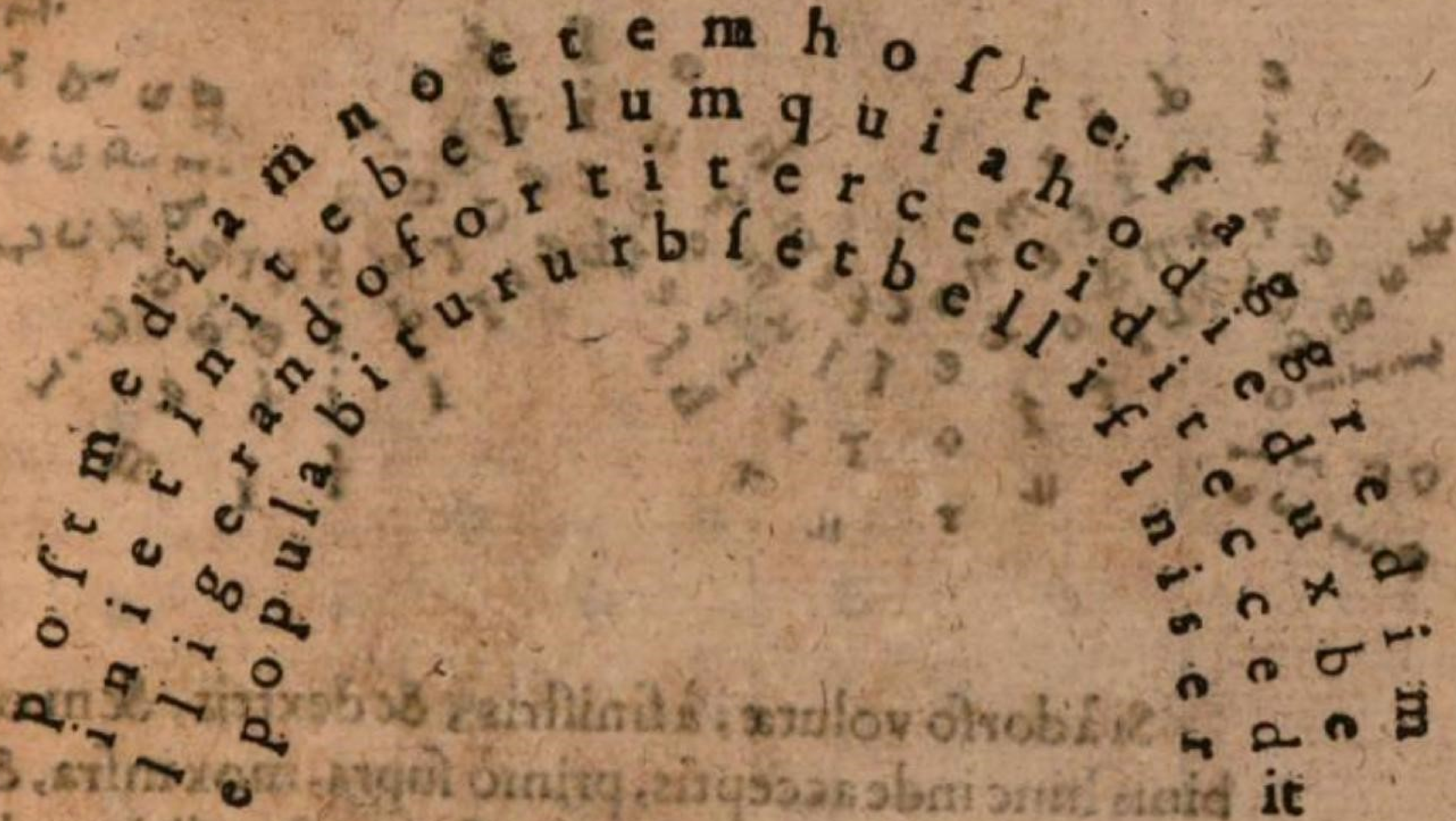
ŏbvelatum ſcriptum.

anhrmmophieoneſeotdſodtrdeitciraib
metacneeiſceiſeceddlnamdcouligbei
fxuegipdobmtutoireqirnpttlutbrue
tilibſulctileeraceg.

Poſſumus & idem in ſemicirculum deſcribere

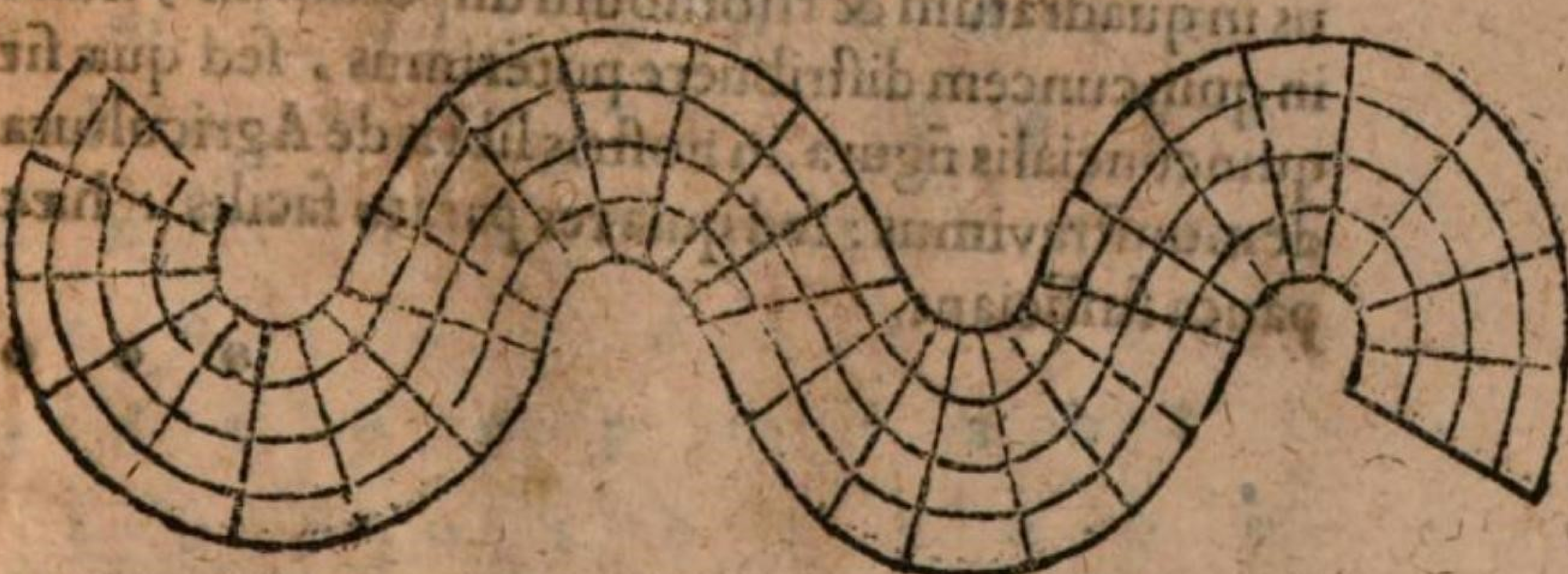

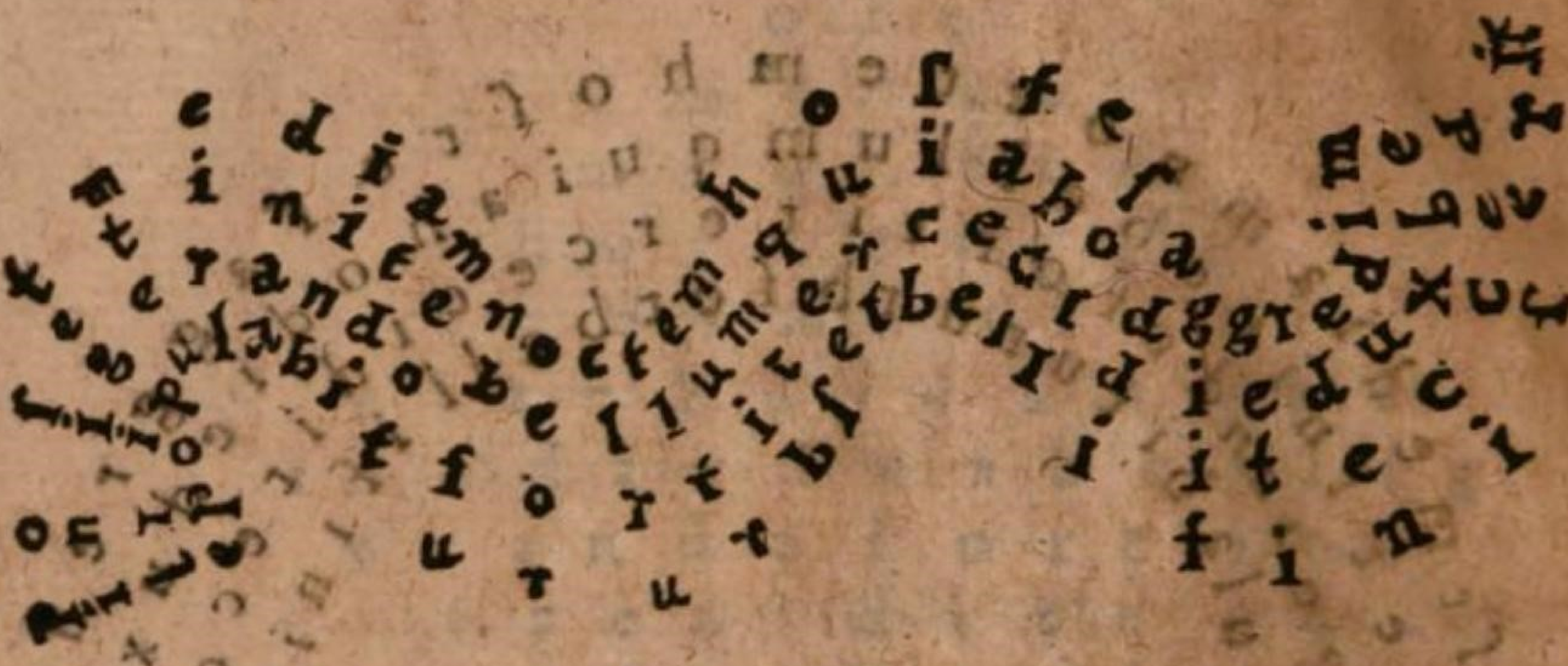
post

piolnſelitpiemogtepeidurnilaiaantmb
denloborfeeuoltrrleutumrimhbtqoſeu
ſerittcaebehſe coalidgl di giierftdeieu
dncxircbmſeeedr. it

Poſſumus & eadem in ſerpentis formam redigere ac literas è regione poſitas ordinatas collocare hoc modo.

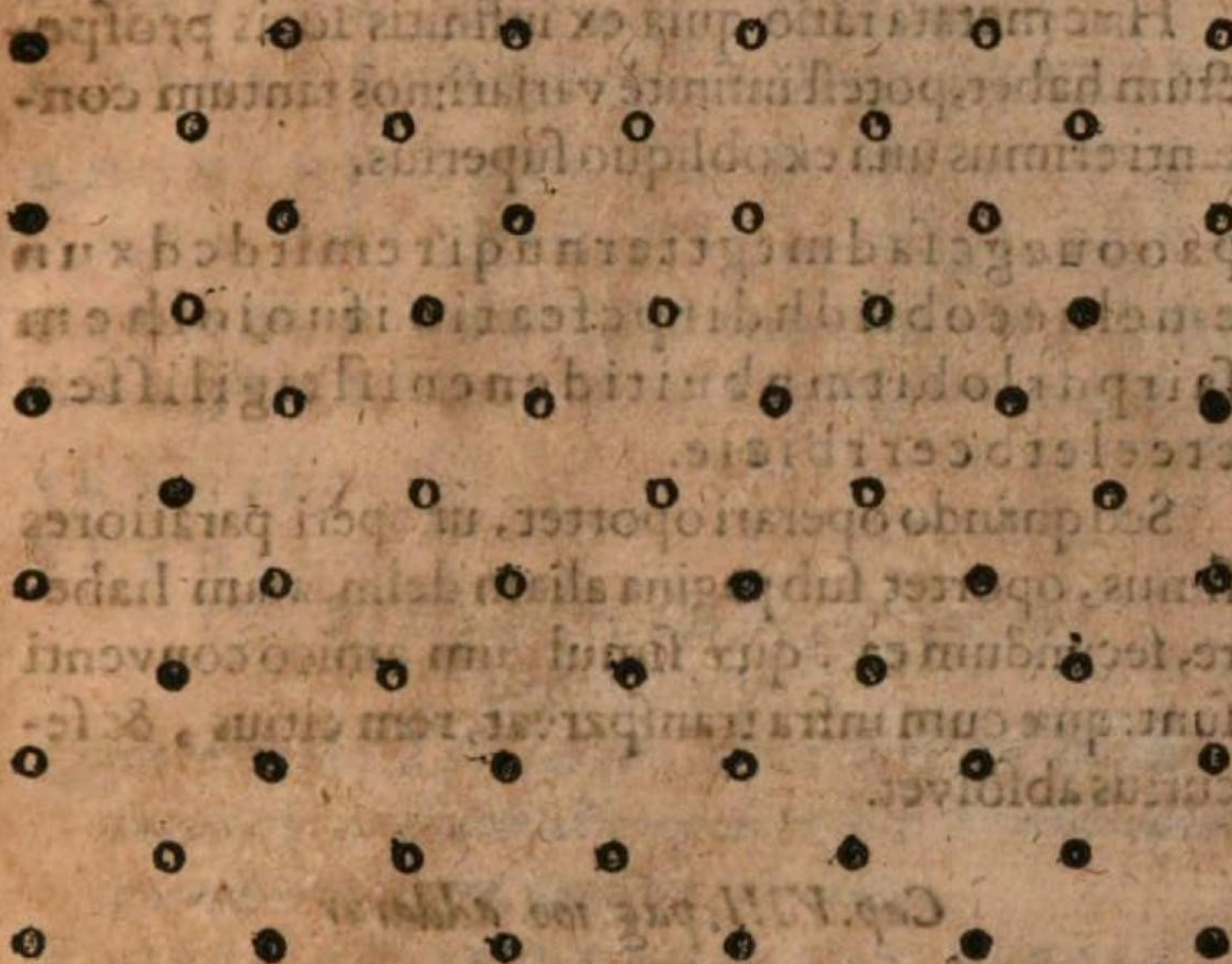

Si à dorſo volutæ, à ſiniſtris, & dextris, & mox binis hinc inde acceptis, primò ſupra, mox infra, & poſtremò ſerpentis initia & fines actus dirigendo conſtitues, ita eveniet.

orncgemtgdaeaiedbleuelixtudboefrtc
dticdidernuuiitrffibieubplteoaelpbſle
cgrreiaeclntititiei uainqhnimomſteotſd
hesimſeliprdem. it.

Poterimus & alio modo rem variare. nam ſi prius in quadratum & rhombum diſpoſuimus, nunc in quincuncem diſtribuere poterimus, ſed quæ ſit quincuncialis figura, in noſtris libris de Agricultura demonſtravimus: ſed quia res paratu facilis: hæc pauca ſufficiant.

• • •

p o ſ t m e d i a m n

o c t e m h o ſ t e ſ

a g g r e d i m i n i

e t i n i t e b e l l

u m q u i a h o d i e

d u x b e l l i g e r

a n d o f o r t i t e

r c e c i d i t e c e

e d e p o p u l a b i

t u r u r b ſ e t b e

l l i f i n i s e r i t.

Hæc metata ratio quia ex infinitis locis proſpectum habet, poteſt infinitè variari; nos tantum contenti erimus una ex obliquo ſuperius.

paoouegcſadmtgtternuqiremitdcdxun
emeluecobiidhdirpcfeatioifuoiolhem
ſairpdrlobitmnbuitideneniſltigiliſſe
eteeletbcerrbieie.

Sed quando operari oportet, ut operi paratiores ſimus, oportet ſub pagina aliam delineatam habere, ſecundum ea, quæ ſimul cum amico conventi ſunt: quæ cum infra tranſpareat, rem citius, & ſecurius abſolvet.

Cap. VIII. pag. 100. addatur

Quomodo eodem inſtrumento ſcriptum clave claudere poſſimus.

Poterimus etiam facillimè cum *Rota ſcribere*, ut ſcriptum ſub clave claudatur, ut ignotâ *clave*, de ſcripto, & ſi Rota agnita ſit, deſperetur: hoc modo utique fiet. Exponatur ſcriptum, ac ſubſcripto clavis literæ ſeriatim diſponantur, ut *altera* alteri ſcripti ſuppoſita ſit, & ſi ſcriptum longius erit, clavem reiterare ne pigeat, ſive clavis una dictio, ſive plures, aut aliqui verſiculi fuerint. Mox ſuppoſito digito clavi Rotæ, quære in Rotæ ambitu *ſcripti* literam, ac inferius annotabimus è *regione* characterem Rotæ deſcriptum, idem demum de altero, & de tertio faciendum. uſque donec jam ſcriptum abſolvatur. Superius adductum ſcriptum iterum adducemus, atque ſub eo clavis characteres annotabimus. eritque. ORA PRO NOBIS SANCTA DEI GENITRIS: diximus GENITRIS, quia X Rota caret.

HOSTI-

HOSTIUM COPIE DEFICIUNT TU
o rapron obisſ anctadeig en

ENIM HILARIS ESTO, IAM ABDE
i tri sorapro nobi sſa ncta

TIMOREM ET ARMATO MILITE
deigeni tr isorap ronob i

IRRUITO.
sſancta.

Cap. XII. pag. 116. lin. 16. poſt verbum denotabitur.

Quia res in hoc XII. Capite libri 2. tractatæ aliquantulum obſcuræ nonnullis videri poſſint, Exemplo illas putamus indigere, quod hic ſubjecimus.

PATRIA HOSTILI OBSIDIONE LABORAT, NEC PRIUS CIVES ARMA CAPERE VOLUNT QUAM EXPUGNABITUR.

a a a b a a b
c c aa cac c ca
bac cb c a cc
b a a cb a a
ba bc aa bb ca b
b a a a a b b bb
c c b c a a ba
b b b a b
c c a ca a b b

His interſerere poterimus literas, quæ nec ABC ſint, ut dictiones conficiant ſignificativas, & inanes: ſignificativæ erunt hujuſmodi.

In initio vitæ AmA tuos pArentes, BeAti etiAm ſunt, qui non peccent Bis Corde, Corporeque AmAbit CIAn Culum mundi ludos: Cujus CAuſa, omues verè umBrAm Capiunt non CumBono,

neC hi lAude digni ſunt, neC Cupiunt *Bene* lAudibus ornAri, ſemper in CuBiculo deum*lAude* munifice exorAnt, & BeAtum BenediCunt ſemper & AliAm haBeBūt CoronAm in *Benedictio*ne, & Ben ſervAnt, & pure A n i m Am diligenter, & AmBulabunt à BaBilone, Benedi C ſemper Cælum, BenediC ita quoq; cAſtum verè numen mAriæ cum Bona lAude, & honore, Bis *Benedi*cēdo ejus Benedictionem pro Animi Bonis, *Dic* primo No. Curiolani. CurAbis multum vivere Cum lAudibus mAgnis. Benevive, Bene lætari.

At ſi literas ut libet inſerere velis dictiones cōſurgent non ſignificantes ac ſuſpicionem ingerentes.

Deres libet Ando Anilet corlAdis orBeſAs leonArdis coris colet imBiliCut alCal dilit di Al A-cudel CrAnCaldelet mes leris diCal alCrAndi menbrecaldi BrAiCol nembro Cu Beronis leCumer A noliſſis non CreCus quari Bil, Aldichil droAn & *dendriCaBal* den pArlet dridrum. ſtridel Alcaleld *Bra*DeliBe *deri* Criga, & gAgAris BiB gilil Ceger & Ardililon Bremiel querdeBet rein Atermenin Ater *Adel* quurelis clAdiBir ternet erBrille Brazie *B* er-Cervol Crem Bil erdemiCeller drAgelet ergelerin dregAmeter BinrebbA ermigelem BeBalim mercerquix Brebriz erim yeloA cerBel ernebre mered Cerecenim CirdAalecer cernecim C r Adlrilumenir Arnol Borudures*Buru*.

Cap. 14. pag. 123. poſt lin. 12, ſubyce.

Addimus præterea etiam his poſſe ſingulis ſex literas præfigurari, ultra prædictis quatuor addere duo.

a b c

a b c d c f g h i l m n o p q r ſ t u x

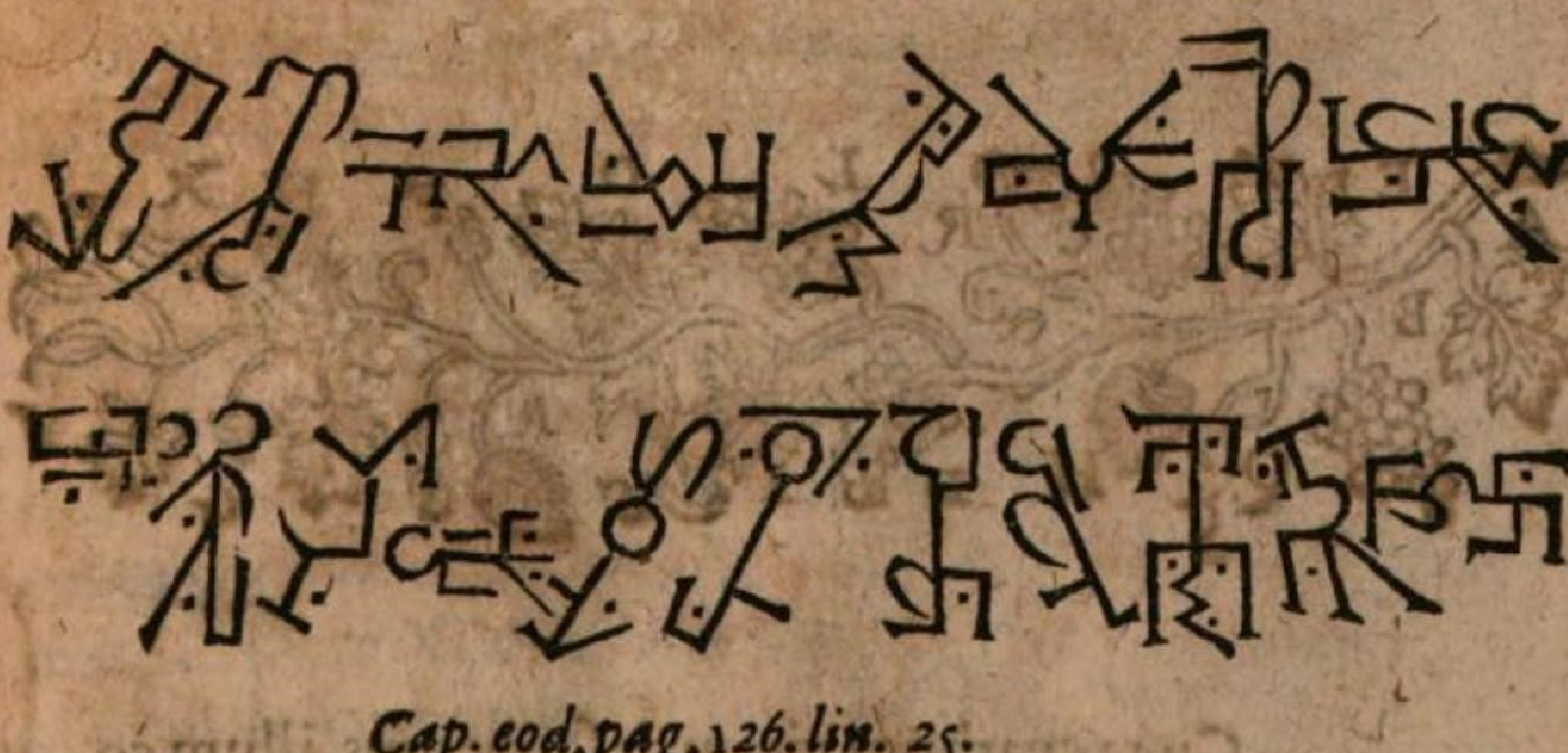
a b c d e f g h i l m n o p q r

ſ t u x

Primas has figurando, poſtea prædictas hoc modo.

Cap. eod. pag. 126. lin. 25.

Exemplum aliud.

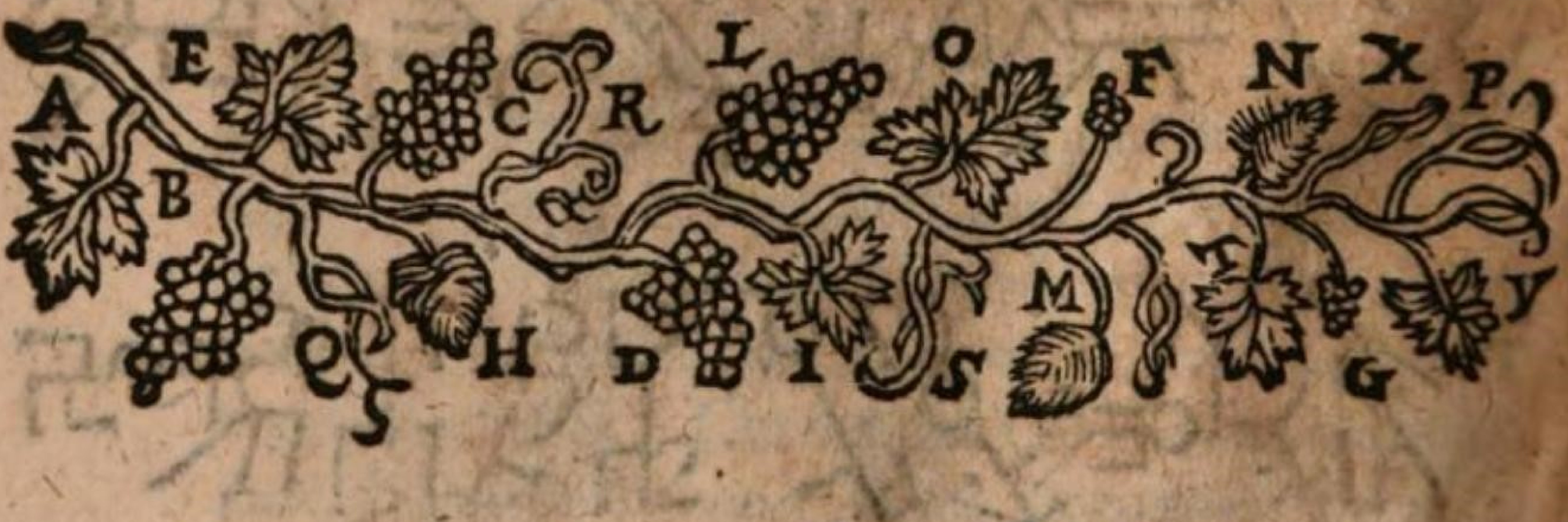
COGITUR URBS OBSIDIONE ET NISI SUBVENTUM SIT, CAPIETUR.

HcZOGZITKVYR XQVRBXYS ZOBSZXIDXIZONQHEH XEYT NHI, XZSI HSHVBVBVZQENTHXZVM SXIZT XZBYAPZIQET HKVKRK.

Cap. eod. pag. 127. poſt. lin. 15.

Quomodo etiam animi ſenſa aperire poterimus amicis.

POSTREMO nec indictum abibit, quomodo etiam amicis poterimus animi ſenſa reſerare cum picturis in ornamentis aularum, cubiculorum, cyathorum, vaſorumq; aliorum utenſilium, & ſi id pleriſq; modis aſſequi poterimus: placet tunc hoc exemplo docere. Sit vitis effigianda cum ſuis uvis, racemis florentibus, completis, capreolis, frondibus, ramis, aliiſq;, quæ alphabeti literas demonſtret.

Circa cyathum vitem deſcribemus, illum coronantem, narrante amico, ut ab inimico caveat.

Poterimus

Poterimus eodem modo, ſi dum emblemata, inſigniaque depingemus vite, & aliis rebus, cum ſuis verbis etiam animi ſenſa declarare, ut latius in libris noſtris de inſignibus demonſtravimus. Quidam demōſtrare quærens ex nimiis impenſis exhauſtum & depauperatum, vitem depinxit, quæ niſi putatione coerceatur, nimia perit ubertate ſua. Sic vite verba addidit. EX COPIA INOPIA, quærens amico ſcribere: CAVE AB INIMICO. Verba per clavem ita permutavit.

NPIYCXV QEGGVS

Has literas vite demonſtravit, ac animam addidit.

Cap. 15. pag. 131.. poſt lin. 4.

De Anagrammatiſmo, & quomodo per illud obſcurè ſcribere poſſumus.

Eſt figuræ nomẽ apud Grammaticos ἀναγραμματισμὸς, ſcilicet literarum trajectio, & tranſpoſitio, qua vocabuli alicujus literis trajectis & tranſpoſitis fit alia & diverſum ſignificans vox. Euſtathius apud Græcos exemplum ejuſmodi affert, χολὸς ὄχλος, ἀρετὴ, ἐρατὴ, φλύαρος φλαῦρος, λιπαρὸς ἰλαρὸς, λόχος ὄχλος, ὀλίγος λοιγὸς. &c. nos eo modo utimur, ut multa verba vel integros verſus mutemus, & literas tranſportamus, & ſi multæ fuerint, difficile erit, ut is, ad quẽ ſcriptũ miſſum fuerit, aliquo modo illud interpretetur. Vtimur elegantiſſime in inſignibus, vulgò dicuntur impreſe, pro anima, nam & ſi cum corpore ſuo fungantur officio, tranſpoſitis poſtea literis, & amantis, authoris, vel contrariam rem aliquã ſignificabit. Exemplum. Erat quidam nobilis *gallus* dictus. GULIELMUS BLANCIUS: anagramma erat, LUMEN GALLIS CIVIBUS. Vocatur à *Jeſuitis* IGNATIUS DE LOJOLA, O IGNIS A DEO ILLATUS. & cum aliquis MINISTER diceretur, MENTIRIS reſpondit alter.

Cap. 16. pag. 136. lin. 11.

Quomodo ſcriptum cum clavi, ſine clavi aperiri, & interpretari poſſit.

Nunc rem arduam & magnam molimur; hoc enim ſcripti genus non modo difficillimum interpretatu, ſed huc uſque impoſſibile ab omnibus notariis habitum eſt, at ego ſemper exiſtimavi, omnia quæ ordine reſerantur, etiam ordine ipſo aperiri. Sed maximè hic animadvertendum plus poſſe interpretis judicium, quàm regulas, quas adducimus, ut ſcopum conſequamur, optimæ enim conjecturæ in hoc plurimum valent. Nos ut exactius interpretandi canones agnoſcamus, velandi tabulam adducemus magis amplam, ut clarius combinationum literarum modos cognoſcamus, nam ubi prius in compendium contracta erat, nos in ampliorem formam explicabimus

Rab

A	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a
B	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b
C	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c
D	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d
E	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e
F	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f
G	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g
H	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h
I	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i
L	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l
M	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
N	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n
O	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o
P	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p
Q	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q

R	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r
S	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ
T	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t
V	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u
X	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	u
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x

Jam tabula expoſita, ut ea in interpretando facilius utamur, ipſam expandemus, ut in obſcuro ſcripto ſingularis litera, poſſibiles cunctas combinationes per binas literas oſtendat, altera ſcilicet ſcripti, altera clavis, qua etſi carere poſſimus, nã eaſdem combinationes in præterita tabula videre poterint, ſed difficilius & fortaſſe impoſſibilius, nos tamen facilitatis gratiâ expandimus et huc adduximus.

A	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a
B	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b
C	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c
D	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d
E	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e
F	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f
G	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g
H	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h
I	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i
L	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l
M	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
N	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	o	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n
O	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	p	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o
P	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	q	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p
Q	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	r	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q

R	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	ſ	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r
S	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ
T	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t
V	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x
	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u
X	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	u
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	ſ	t	u	x

Jam tabula expoſita, ut ea in interpretando facilius utamur, ipſam expandemus, ut in obſcuro ſcripto ſingularis litera, poſſibiles cunctas combinationes per binas literas oſtendat, altera ſcilicet ſcripti, altera clavis, qua etſi carere poſſimus, nā eaſdem combinationes in præterita tabula videre poterint, ſed difficilius & fortaſſe impoſſibilius, nos tamen facilitatis gratiâ expandimus: et huc adduximus.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	L
ax	aa	ab	ac	ad	ae	af	ag	ah	ai
bu	bx	ba	bb	bc	bd	be	bf	bg	bh
ct	cx	cx	ca	cb	ce	cd	ce	cf	cg
dſ	dt	du	dx	da	db	dc	dd	de	df
er	es	et	eu	ex	ea	eb	ec	ed	ee
fq	fr	fſ	ft	fu	fx	fa	fb	fc	fd
gp	gq	gr	gſ	gt	gu	gx	ga	gb	gc
ho	hp	hq	hr	hſ	ht	hu	hx	ha	hb
in	io	ip	iq	ir	iſ	it	iu	ix	ia
lm	ln	lo	lp	lq	lr	lſ	lt	lu	lx
ml	mm	mn	mo	mp	mq	mr	mſ	mt	mu
ni	nl	nm	nn	no	np	nq	nr	nſ	nt
oh	oi	ol	om	on	oo	op	oq	or	oſ
pg	ph	pi	pl	pm	pn	po	p	pq	pr
qf	qg	qh	qi	ql	qm	qn	qo	qp	qq
re	rf	rg	rh	ri	rl	rm	rn	ro	rp
ſd	ſe	ſf	ſg	ſh	ſi	ſl	ſm	ſn	ſo
tc	td	te	tf	tg	th	ti	tl	tm	tn
ub	uc	ud	ue	uf	ug	uh	ui	ul	um
xa	xb	xc	xd	xe	xf	xg	xh	xi	xl

Mal

M	N	O	P	Q	R	S	T	V	X
al	am	an	ao	ap	aq	ar	aſ	at	au
bi	bl	bm	bn	bo	bp	bq	br	bſ	bt
ch	ci	cl	cm	cn	co	cp	cq	cr	cſ
dg	dh	di	dl	dm	dn	do	dp	dq	dr
ef	eg	eh	ei	el	em	en	eo	ep	eq
fe	ff	fg	fh	fi	fl	fm	fn	fo	fp
gd	ge	gf	gg	gh	gi	gl	gm	gn	go
hc	hd	he	hf	hg	hh	hi	hl	hm	hn
ib	ic	id	ie	if	ig	ih	ii	il	im
la	lb	lc	ld	le	lf	lg	lh	li	ll
mx	ma	mb	mc	md	me	mf	mg	mh	mi
nu	nx	na	nb	nc	nd	ne	nf	ng	nh
ot	ou	ox	oa	ob	oc	od	oe	of	og
pſ	pt	pu	px	pa	pb	pc	pd	pe	pf
qr	qſ	qt	qu	qx	qa	qb	qc	qd	qe
rq	rr	rſ	rt	ru	rx	ra	rb	rc	rd
ſp	ſq	ſr	ſſ	ſt	ſu	ſx	ſa	ſb	ſc
to	tp	tq	tr	tſ	tt	tu	tx	ta	tb
un	uo	up	uq	ur	uſ	ut	uu	ux	ua
xm	xn	xo	xp	xq	xr	xſ	xt	xu	xx

Ut igitur regulas interpretandi tradamus, *non* modica diligentia incumbendum eſt, ſi in toto obſcuro ſcripto ſimiles duæ, tres, quatuor, & ad ſummum quinque ſe mutuò conſequantur, nam quinque nunquam aut rariſſime contingere poſſunt, mox conſideranda eſt literarum ſequela, ita recto, ut retrogando ordine, recto ut ABCD, retrogrado ut DCBA, & ita ordine ſe ſequentes, ut ABCD, ut interpellatè, ut ACEG, & retrogradè GECA, ex his enim intèrpretandi regulæ eruuntur. Et ut minus confusè, ſed clariſſimè procedamus, aliquas regulas annotabimus.

In obſcuro interpretando ſcripto occurrunt vel ſimiles ſe ſequentes, vel ſe ſequentes ordinatè, aut retrogradè. Similes evenire poſſunt, vel cum eædem ſint literæ clavis & ſcripti, ut ex AAA, AAA, proventum erit BBB, & ſi BBB, evenerit, *erit* litera ſcripti præcedens, & clavis *præcedens proventi*.

Erunt etiã ſimiles ſi literæ ſcripti & clavis erunt ordine ſe ſequentes, ſed ſcripti literæ ſecundum ordinem alphabeti: clavis verò contrà, ut ABC ſcripti, ex clavis CBA, tunc proventum erit *DDD*.

Vel erunt etiam ſimiles, ſi literæ ſcripti ordine ſe ſequentes, & clavis contra, ſed interpellatæ, ſingulis, binis, aut ternis intercalatis, ut ſcripti ACE, clavis ECA erit proventum, FFF, vel binis *intercalatis* ſcripti literæ ADG, clavis GDA, erit proventum HHH, & tunc proventi litera erit ſequens primam clavis, eſt enim F, quæ ſequitur E, & H, quæ ſequitur G.

Vel erunt variæ, quando ſcripti, & clavis literæ ſei :cto ſequuntur ambæ ordine, ut ſcripti ABC,

clavis

clavis DEF, erit proventum EGI, vel ſcriptum ABC, clavis EFG, proventũ FHI, & tunc proventum erit litera una intercalata, & ſequetur primam clavis, quæ eſt D, & proventum erit FHI.

Idem eveniet ſi ambæ literæ ſcripti & clavis erũt retrogradè ſcriptæ, ut CBA ſcripti, & FED, clavis erit, provenit IGE, nam & ipſæ retrogradæ erunt.

Idem erit ſi clavis recto ordine, ſcriptum contra; ac ſi ſcriptum recto, clavis contra ordinem progrediatur.

His igitur traditis regulis, ut occultum ſcriptum interpretari aggrediamur, proponamus ſcriptum interceptum.

MMMBTXCO PXBDFBV GSTINRGTN GTC CCCTG AMHCM AHTO XTMOQ SLQPR MMM BTTH MHV, ACEOHG LLL LI NXIOG

Quoniã in prima dictione tres ſimiles invenio: MMM ad ſimilium regulam recurro, in qua offendo clavem recto ordine progredi, ſcriptum retrogrado, ſimiles dari. Igitur in tabula expanſa ſub elemento M in ſubjecta linea reſpicio requirendo, ubi tres ſcripti literas contra ordinem, clavis verò ſecundum ordinem alphabeti, ut utræq; dictionem aliquam ſignificativam conſtituant, & invenio propè calcem lineæ STV recto ordine NOP contra literarum ordinem, has igitur pro dubiis & incertis ſub ſuis literis noto, donec aliis regulis certior reddar.

Dein video in fine ſextæ dictionis, ac ſeptimæ initio quatuor ſimiles CCCC, quæ maximum nobis præſidium afferre poſſunt: in eadem tabu-

la ſub C, offendo HILM, quibus obviam *fiunt* MNOP, & video utraſque ſeparatim literas ſignificativas dictiones non poſſe conſtituere, quia N cùm V ſequatur nullas conſtituit ſignificativas dictiones: in poſtremo lineæ offendo STVX, quibus contra ſunt CDEF, quas certas poſſum habere conſtituere poſſe ſignificativas dictiones.

Tertio in duodecima dictione video ter *M* multiplicatam hoc modo MMM, exiſtimo etiam dicere poſſe STV, PON, & quia bis replicatas offendo, exiſtimo etiam clavem eſſe poſſe.

In quintadecima dictione invenio tres *LLL*, quartam verò initio ſextadecimæ, in tabula expanſa in fine lineæ, cui præjacet, L, offendo RSTV, quæ obviam habent has MNOP, & quia ſemper STV reperio, pro certo habeo initium eſſe cla*vis*.

In fine demum tertiædecimæ dictionis, & *in*itio quartædecimæ quatuor offendo *li*teras *ſe in*tercalate ſequentes, una ſcilicet *intercala*ta *VACE*, per tertiam regulam STV dicere poſſe. & quia pluries hæc dictio replicata eſt, clavis ſuſpecta eſt, & quia tres STV ſunt in principio dictionis, altera R erit in fine alterius præcedentis dictionis, & ita dicent RSTV.

Quæro igitur in prima tabula, ubi clavis R, erit productum V, & ſupra C invenio, demum quia clavis S, productum A, offendo D, ſic tertia *T*, productum C, dat E, & quarta V, productum E, dat F, dicet igitur CDEF, Unde C erit tertiædecimæ dictionis, & F, quartædecimæ, & quia tertiadecima tum litera eſt, & C, in fine: non niſi SIC, HIC, DIC, dicere poteſt, & DEF, DEFENDO, DEFECTVS, vel DEFICIT.

Et

Et quoniam inter tres MMM ad quatuor LLLL decem & ſeptem literæ mediæ ſunt, & à inter tres primas MMM ad eaſdem tres etiam replicatas in duodecima dictione ſunt literæ SI, exiſtimo ter clavem replicatam, & verè judicio clavem XVII. literarum eſſe.

Auguror clavem ita dicere poſſe, STUDENS SIC DEFICIO, & obſcuris literis his literis pro clavi ſuppoſitis aliquas ſignificativas dictiones, aliquas non conſtituere, ſcribo STUDIUM SIC DEFICIO, dein aliquas lucror ſignificativas dictiones, aliquæ deficiunt, poſtremò ſcribendo, STUDIUM HIC DEFICIT, reperio totum ſcriptum obſcurum interpretatum hoc modo.

PONTIANE, EST UXOR TUA MORTUA, VIX UT SIT NOMEN SUUM, NIHIL MANET, PONTIUS CUR STUDET NON ME LATET.

Cap. XXI. pag. 173. lin. 19. ad verba prodeſſe poterit.

Hoc modo: Silicei lapides æneis pilis tenuiſſime tunduntur, & in cerniculo cribrantur, mox æneo lebete liquefactæ colophoniæ, ſcilicet ſingulis lapidibus libris binæ unciæ colophoniæ pulvis addatur & remiſceatur: Epiſtolas in plumbeis lamellis clauſas in medio miſturæ condas, & offam in lineo ſacco claude & conſtringe, ut in pilam conglobetur, poſt in frigidam aquam immerge, ut dureſcat & ſilex videbitur.

Eodem cap. pag. 174. lin. 25. ſubjunge.

In Nicephori Gregoræ hiſtoriis legitur. Cum literæ mitterentur ad Cralem Serviæ Deſpotum &

ad alios præfectos, ad itinerum cuſtodibus reperiebantur, & eæ nimirum quæ chartæ inſcriptæ fuerant, ſed perlatæ ſunt, quæ tenu linteo & albo inſcriptæ, tabellariorum veſtibus ſolerter inſutæ.

Cap. eod. pag. 177. *lin.* 16.

Nos tutius & commodius hoc tempore tormentorum ſclopis faciemus. Si res nuncianda paucis verbis continebitur, poterimus manualium tormentorum ſclopis emittere, ſcilicet complicatam papyrum in loculum immiſſum, ubi plumbeæ pilæ formantur, ſupra plumbum liquefactum, ſed non adurens, mittimus, & convolutam papyrum plumbo, pirio pulvere per area mittimus, ſed quia parvæ ſunt, die multas emittere poterimus. Modum ſolvendi pilam, vel pauco igne, vel in hydrargirum immiſſa, pauco temporis curriculo ſolvetur, & papyrus intacta remanet.

Cap. eod. pag. 179. *lin.* 12. *poſt verbum* exiſtimarent.

Themiſtius ait inter animalia columbæ memoria valent, ut quibus purgata, & abſoluta mens *ſit, ob* id & ſi omnia alia animalia ad ſuos filios confugiant ab eis abſtracta, nemo tamen ſi longius exportetur memoria falſum reverti poſſit. De columbis experimentum vidimus, Cùm ſerò villa reverteretur famulus, pipiones à matribus abſtractos & pallio obvolutos mecum domi attulit, & cum noctu domum perveniſſemus, in domicilio clauſi, die orto, è feneſtris evolarunt, atque è longinquo rus conſpicati, arrepto volatu, uno oculi ictu ad ſuum locum ſe receperunt. Ob id in Geneſi Noe columbam mi-

ſit

ſit,& rediit,corvus non,corvus enim caret memoria. Dignum relatu ex Plutarchi monumentis memini,per columbam ex arca miſſam in diluvio Deucalioneo præbuiſſe ſubſidentiam aquarum ceſſantis hyemis. Idem præſtant animalia recenter enixa.

Quomodo ſcriptura & ſigillum mentiatur

In urbium obſidionibus, & exercitibus, & magnatum negotiis maximo uſui eſſe poſſunt literas ducis manu obſignatas, ac ſigillo proprio munitas reſerare, ſcire quid contineatur,ac reſignare, alias contrarii tenoris ſcribere,& ſimilia. Docebimusq; primo quomodo ſigillum mentiri poſſimus.Liqueſcat ſulphur,& in liquidum projice ceruſſam pulveratam. mixturam hanc ſupra ſigillum impone, ſed circummunias vel papyro, vel cera, & comprime,frigefactum amove, & in eo typum ſigilli habebis. Idem etiam præſtabimus alio modo. Repleatur olla fictilis aceto, intro vitriolum conjicito; ac pluſculum æruginis, ac in bullas efferveſcere ſinito,intus laminas ferreas immerge,paululo temporis elapſo, tolle, & ab ſuperficie cultro abrade ſitum quendam, quem contrahit, quaſi lutulentum, & in ſubjectam patinam ſerva, ſummerge iterum in ollam, alteram cape, eodemq; modo abrade, & ſic quouſq; hujus craſſamenti aliquas partes habueris: in hoc argentum vivum projice, & malagma confice, quod dum molle & tenerum eſt, ſupra ſigillum comprime, & ſub dio ſinito,nam adeò dureſcit, ut facillimè literas ſigillo imprimere poteris, ut ferè metallum evadat. Poſſumus & alio modo idem efficere. Recipe chalybis ſcobem, &

fictili vaſe igni duro appone, adde res, quæ *fuſionē* accelerant, & liquefactum projice in cavum locū, ænea pila terito, quia facile fiet, & ſic ter, quater facito, mox pulverato, & argentum vivum cum ea remiſceto, & in olla vitro oblita bulliat p diei quadrantem: uſque donec ſit optimè remiſſum, tandem imprime in eo ſigillum, & refrigerari *ſinito*, & duriſſimum evadet, Si vis ſcribentis formam *imitari*, ita facito, aperi epiſtolam, ſupra ſpeculum vitreum, cui deſit bracteola, expande, ſupra epiſtolā pone albam chartā, ſub vitro lumen, atramentum tempera ad ſimilitudinem ſcripti, & ſupra *apparentes* characterum ductus lineas ducito. Poſſumus epiſtolas reſerare & claudere ſine ſuſpicione. Noſtro more clauduntur epiſtolæ, ſupra inducta papyro, quæ ex una parte literam penetrat, ex alia *ſupra* tranſitum inducitur cæra, & ſigillo comprimitur, ita epiſtolam reſerabis, rumpe partem *illam papyri* ſuperinductæ loco, ubi pertranſit *epiſtolam* & perforatur illico reſeratur epiſtola, legito, ac *denuo* claudito, & papyrum præruptam ſuo foramini accommoda, linita prius fiſſura ex gummi *tragacantha* in aqua ſoluto: nam adeo charta *glutinatur*, ut fortior eo loco ſit, quàm aliis, ponduſculo comprime dum ſicceſcat, fraus detegi non poteſt, quia glutinum album eſt, nec à chartæ colore dignoſcitur.

AD LIBRVM TERTIVM.

Cap. 4. pag. 194. lin. 14. poſt verba procedi poterit.

Et ob id interpretem velocis ingenii oportet eſſe, ut illicò tranſpoſitiones & conjunctiones literarum

rum omnium conjungat, experiaturque ſi conſonum aliquod verbum inveniat. Exemplum erit, proponatur primum ſcriptum.

l teraduea oplud cnumtgcoireedxqigtſf
upcobunretiroifeiiemmubpdolatdhe e
ſuirlheiodſelttiobmſietaeigdeitarbbc
teiluemioiçerelisn.

Si l prima litera cum tertia, quinta, ſeptima, nona, copulabitur, nil conſonum reſultabit: nam l e a u a, idem eveniet cum quarta, ſeptima, ex decima l r u o: & ne tædio lectores efficiam cum omnibus quibuſcunque intervallis, nunquam congrua oratio proveniet. At ſi undecimas omnes accepero, conſurget.

POST MEDIAM NOCTEM HOSTES AGGREDIMINI, ET INITE BELLUM, QUIA HODIE DUX BELLIGERANDO FORTITER CECIDIT, ECCE DEPOPULABITUR URBS, ET BELLI FINIS ERIT.

FINIS AUCTARII.

RERUM ET VERBORUM QUÆ IN HIS QUINQUE LIBRIS ET AUCTARIO DE OCCULTIS Literarum notis, tractantur, INDEX Alphabeticus.

A

ABBATIS Trithemii liber 145 *In ſcribendo aſtus* 144 *Locus obſcurus* 299

Abſolutionis nota 8

ABVC quid notet 6

Acetis vis 553

Acontii in pomo ſcriptura 173

Ægyptii quibus notis uſi ſint 3. *Et quas communes habebant* 3. *Columbâ ingratitudinem innuebant.* 37. *Hippotamo iniquitatem depingebant.* 38. *Res ſacras notis ſcribebant.* 3. *Serpente mundum.* 38. *Sole & Lunâ annum deſcribebant.* 38

Ægyptiorum Myſtagogia. 4

Ælianus de columba internuncia. 178

Æneas igne literas demonſtrabat. 539. 540

Ænigma quid. 20, 21. *Ex oraculo de anno, de homine, de termino Deo.* 21
Menalcæ à Dameta propoſitum, Dametæ à Menalca. 21

Ænigmatici Ægyptiorum characteres. 3

Æquinoctii Hieroglyphicum. 38

Aethiopes notis uſi ſunt. 3

Africanus ſcribebat in ovo. 553

Agaton de nomine Theſei. 317

Agripp-

Aggrippæ de occulta philoſop. lib. 122
Alciati emblemata. 39
Alexander Epheſtioni mutis ſignis locutus. 36
Allegoria quæ. 19
Eius à Metaphora differentia. ibid.
Aluminis uſus in ſcribendo. 65
Alypius de notis Muſicis. 292
Amanuenſes unde dicti. 5
Ambagibus multa poſſe demonſtrari. 26. *tacitis aliquid indicare.* 35
Amilcar igne ſignificabat. 43
Ammoniaci nota. 9, *uſus in ſcribendo.* 65
Amphiaraum draconem in clypeo geſtabat. 39
Amphibolia quæ. 21. 22
Anagnoſtæ tempore Ciceronis. 5
Anagogica Hermetis via ad divina per Hieroglyphica. 3
Anagrammatiſmus qui. 572
Andreæ Tencinii amor in patriam. 546
Animam quomodo deſignabant antiqui & animũ. 38
Animoſitatis Hieroglyphicum. 38
A. nota abſolutionis. 8
Annibal igne ſignificabat. 42
Anni hieroglyphicum. 38
Antigrapho quando utebantur antiqui. 7
Antiqui notis utebantur in neceſſariis. 10. *varii actus in ſcribendo.* 5. *vani & inutiles.* 58
Antiqui poëtæ & philoſophi allegoricè loquebantur. 20 *myſteria notis ſcribebant.* 10
Antiſigma Platonicum. 289
Ἀντιστοιχέωσις *ſcribendi modus.* 125
Antonius occiditur ex prodita literæ ſententia. 13
Antonomaſia quæ. 18

Anubis

Anubis inſigne. 297
Apollinis reſponſio ænigmatica. 22
Apuleius de hieroglyphicis. 4. *de numerorum digitis,* 48. *de notis Magorum.* 4
Aquila, quas notas invenit. 6
Ariſtarchus quibus notis uſus. 7
Ariſtomenis Meſſeniorum regis inſigne. 297
Ariſtoteles de generibus figurarum loquendi. 17. *de magicis opuſculum.* 114
Arſenici nota. 9
Artabazi aſtus. 176
Aſconius Pedianus de notis. 8
Aſpectuum notæ. 9
Aſteriſcobelus Ariſtarchi. 289
Aſteriſco quando utebantur antiqui. 7
Aſteriſcus Platonis. 289
Aſtrologorum notæ. 8
Athenei ænigma de crepitu. 316
Attali ſcribendi aſtus. 63
Aves pro internunciis uſæ. 177
Aventini Herculis inſigne F. 279
Auguſtini interpretatio in Sibyllæ carmina. 77
Auguſti Imp. inſigne. 298
mos in occultè ſcribendo. 58
Auguſtus Imp. notas reperit brevitatis cauſâ. 6. 57
pro SC ſcribebat X. 6
Avibus alligatæ literæ. 176. 177.
AV in O convertunt Florentini. 186
Avis, Rana, Mus, Sagitta Dario à Scythis miſſa. 36
Aurea catena Homeri. 20
Auſonius de ſcytala. 545. *de occultè ſcribendi modo* 33. *ænigma de homine.*
Autores qui de literis antiquis ſcripſere. 287. *qui de ſcytala ſcripſere.* 299. 545

B.

Baltheo incluſa epiſtola 174
Bethis Propheta. 4
Beda de loquela per digitos. 46
B litera dictionem inchoans quod aliud conſonum admittat. 202. nota fuit veterum. 290. quando non in numero literarum intelligatur. 195
Bractea quomodo ſcriptum occultetur. 140
perforatæ exemplum. 143
Brevitas in ſcribendo valet occultationi. 90. 141

C.

Cabaliſtarum ſcribendi modus. 125
Cæſar notis utebatur. 10. ad Ciceronem Græcè ſcribit. 24. Ciceroni epiſtolas per aërem mittit. 177
Caligæ quid ſint. 299
Campani Romanos aſtu fallunt. 175
Cani incluſæ literæ. 175
Cantharidum vis. 550
Capaneus hydrum in clypeis geſtabat. 49
Capite quæ ſignificare poſſimus. 550
C apud veteres. 92. dictionem inchoans cum quo conſono connectetur. 202
Carcere occulti ſignis loqui poſſunt. 27
Cariclia & Theagenis aſtus. 544
Carmina ænigmatica. 76
Carmina quæ præpoſterè leguntur. 79
Carthaginenſes igne ſignificabant. 537. notis uſi ſunt. 14. eorum clades ex male occultato conſilio. 14
Catonis Oratio in Catilinam. 5
Caudas nigricantes non guſtare Pythagoricum præceptum. 23
Centenarius numerus virginitatis. 49
Cerâ obducere literas. 546

Ceraſo-

Ceraſorum ſuccus 65
Ceraunus Platonis. 289
Cerberus triceps cur. 29
Characteres magorum. 4
Characteres ſi pauci quid faicendum. 229. *Vnus quomodo quatuor, vel ſex poteſtatem fungatur.* 122
Chartis luſoriis literæ occultè inſcriptæ. 548
Cheremon quæ ſcripſerit. 3
Chryſanon quando utebantur antiqui. 7
Chryſippus de ambiguis. 22
Chymiſtæ notis utebantur. 9. *allegoricè loquuntur.* 20
Cicero notis utebatur. 535. & *quibus.* 58. *inventum ſuum inutile.* 60. *de generibus figurarum.* 17. *obſcurus in epiſtolis ad Atticum.* 181
Ciconia in regum ſceptris. 38
Cifris qui utebantur. 5
Cimmerii qui. 297
Circulare ſcriptum quale. 93
Citrii ſuccus ad ſcribendum. 65
Clandeſtina nuncia. 172
Claudii Romani de Carthaginenſibus victoria. 14
Clavi quomodo ſcribatur ſine qua ſcriptum aperiri non poſſit. 130. 131
Cleobulus ænigmatum vates. 21
Cleonymi Lacædemonis aſtus. 176
Clepſydræ duæ Athenienſium. 537
Cleoxenis inventum. 541
Collo poſſe aliqua demonſtrari. 32
Columba ingratitudinis hieroglyph. 38
Columbæ internunciæ. 177. 178
Columnæ notis hieroglyphicis notatæ ab Hermete Triſmegiſto. 3
Commodus Imperator notis uſus eſt. 14. *occiditur ex*

malè occultato conſilio. 14
Conſonantes. 191. 192. finem dictionis conjunctim terminantes. 203. 218. finales quæ. 192. frequentes & raræ 192. in principio dictionis aſpiratam recipientes. 202. 203. in medio dictionis conjunctæ. 203. quæ geminentur. 192. quatuor ut ſummum ſine vocalis interventu cohærent. 201. quæ rariſſimè in ſcripto reponuntur. 192. 193. ſimplices quæ. 192
Conſonantium quæ frequentior in ſcribendo eſſe ſoleat. 200. duarum dictionum inchoantiũ conſecutio. 202. in permutati characteris ſcripti dignotio. 196. Poteſtates quibus regulis venari poſſimus. 196. 199.
Conſonum idem geminum non inchoat dictionem. 198. in medio dictionis geminatum innuit vocalem præcedere & ſequi. 198
Continuatum ſcriptum quomodo in partes dividatur. 217. interpretetur: exemplum. 221.
Cor Aegyptii quomodo depingebant. 38
Cornelius Tacitus de Aegyptiis. 3
Cornix tabellarii vices explens. 178
Corporis membra quæ ſignificent. 30
Crepitus ventris deſcriptus. 316
Cromerus de pugillaribus. 546
Cryſtallo literas inſcribere. 555
Cruce duplici quomodo ſcribatur. 124
C. R. notæ quid ſignificent. 6
C S pro X. 96
C V pro Q. 88
Curopalata de notis occultis. 554

D.

Dactilogia. 46
Dalmatarũ pronunciatio in literis V L initialibus. 185
Damnationis nota. 8

Darius

Darius ſervo tacitis ambagibus loquitur. 36
Delphinus anchora involutus quid ſignificet. 40
Demarati ſcribendi aſtus. 546
Democriti inventum. 541
Demonſtratione apertâ ſcripti deludere. 337
Deum Aegyptii quomodo depingant. 38
Dictio una quomodo alteram ſignificet. 136. *dictiones literæ deſignantes.* 92
Didonis capilli quid. 20
Digeſtorum nota. 8
Digiti Jani à Numa effecti. 46
Digitis quomodo loquamur & numeros demonſtremus. 32. 33. 46. 47.
Digito medio aliquem oſtendere. 33
*D*ILIA *quid innuat.* 6
D. in principio dictionis quodnam conſonũ habeat adjunctum. 202
Diogenes de Cleobulo 21. *& de medio digito.* 33
Diomedes de litera K. 190
Dion notis abutitur. 15
Diple quid indicet. 289
D M quid notet. 8
Donatus de Romanorum notis. 7
D T. quid denotet. 6

E.

Echeneis piſcis telo intortus quid. 40
Effrontes qui dicantur. 32
Eleuſinæ Deæ per ſomnium Numenio viſæ. 24
Emblemata quæ. 39 40
Ennius multas notas repperit. 6. *dictũ in impudicã.* 51.
Epiſtola Petrarchæ occultâ ratione laudans vituperans. 312
Epiſtolæ quomodo ſine ſuſpicione deferantur. 172. *avibus*

bus aſportentur. 177. cani glutiendæ dantur, flumine deferantur. 176. in placentis occultentur, lepore includantur. 174. Viridi & ſicco ligno. 172. ovo. 173. ſagittis mittantur. 176. tormentorum, ſclopis balteo abſcondantur. 174
E pro I poſitum. 91
Erithreæ Sibyllæ carmina, de Chriſto. 76
Eſculento incluſæ literæ. 175
Eſdras characterum Hebraicorum inventor. 71
Euripides de Theſei nomine. 316
Exemplum tabulæ rotæ. 245. cum inutilibus characteribus, Variè occultè ſcribendi. 116
Exporrigere frontem. 31
Ezechiel de litera Thau. 16

F.

Facibus literas demonſtrare. 43. aliter. 44. 45. 46
Faciem perfricare. 31
Fati Hieroglyphicum. 38
ff. digeſtorum nota. 291. & ſ. juris nota. 8. 291.
Figura characteris literarum. 80. 82
Filo ſcribendi aſtus 547
F. in dictionis principio quam conſonantem ſibi copulet. 202
F. litera muta. 191
Florentini AV. in O mutant 186
Folium Sibyllæ. 22
Franciſci Petrarchæ epiſtola occultâ literarum tranſpoſitione ſcripta. 312
Frequentes conſonantes. 192
Fronte aliqua demonſtrari poſſe. 31
Frontinus de occultè mittendis literis. 176. 177
Furtivæ characterum notæ quomodo pingantur. 81
Furtivæ literarum notæ quæ ſint. 1

Furtiva ſcripta quæ non poſſint interpretari. 128. *quæ poſſint interpretari.* 80
Furtivis notis ſcribere quid. 71

G.

Galba inſigne. 298
G cum V conjunctum in dictionis principio. 201
Geber de chymicis occultè ſcribendis. 20
Gellius de notis, 59. *quos vocet ſcirpos.* 21. *de Lacedæmonum occultè ſcribendi modo.* 53. *de pugillaribus.* 59.
Genis aliqua demonſtrari poſſe. 31
Geth Imperatoris commentum. 6
G. in dictionis initio quo conſono comitetur. 202. *quando ex alphabeto intelligatur ejecta.* 195
Græca Cæſaris ad Ciceronem epiſtola. 24
Græcarum literarum inventores. 72

H.

Harpagi aſtus de occultè literis mittendis nuncio venatoris habitu miſſo. 175.
Haſtiludia 297
Hebræorum ritus in legibus tradendis 24
Hebraicarum literarum inventor 71
Hecateus de notis Aegyptiorum 39
Hermes de chymicis obſcurè ſcripſit 20
Herodianus de Materniano. 13. *de Commodo Imperatore* 14
Herodotus de aſtu Demarati 54 *Hiſtiæi* 56. *oraculis* 22. *de ſcytala.* 55. *de pugillaribus.* 55. *de nuncio per aera miſſo* 176
Hieroglyphica grammata quæ 3. *tacitè res iis exprimi poſſe.* 37
Hieroglyphica Riffii 292
Hieroglyphicæ notæ 37.38

Hieroglyphicum Aequinocti. 38. *Animoſitatis, anni.* 38. *concordiæ.* 293. *fati.* 38. *imperii prudentis.* 294. *iniquitatis* 38. *Ingratitudinis* 38. *Mortis* 296. *Trophæi.* 295
Hieronymus de numero trigenario. 48. *de notis Eſdræ.* 71.
Hippotami ungues iniquitatis hieroglyph. 38
Hircij factum in aſportandis literis. 177
Hircinus adeps 555
Hiſtiæi aſtus arguitur. 59. 550. *pœnas luit literas occultis notis non ſcripſiſſe* 12. 56. 175
Homeri catena aurea. 20.
Hominis character 58
Honorius Thebanus 4
Horatius de brevitate verborum 9
H. terminalis litera quando 204
Hypallage quid 19

I.

Jamblicus de Hermete 9
I. Conſonantis poteſtatem ſibi vendicans 219
IE. cujus notæ 8
Igne facta & literas ſignificare 538
Igne noctu aliqua poſſe ſignificari 41
Iniquos Aegyptij quomodo depingunt 38
In obeliſcis Aegyptiorum literas hieroglyphicas inveniri. 4
Inſignia quæ 36
Inſignia caſſidum 297.
Inſignia clypei Amphirai 39. *Anubis* 297 *Ariſtomenis* 297. *Auguſti Imperatoris.* 298. *Capanei* 40. *Galbæ Imp.* 298. *Herculis* 297. *Perſei* 298. *Julij Cæſaris* 298. *Macedonis* 297. *Perſæ. ibid. Polynicis* 40. *Pompei magni. ibid. &* 298 *Titi Veſpaſiani* 40
Interpres notarũ qualis eſſe debeat. 181. *confert nomen*

ſcribentis ſcire. 50. ingenioſum eſſe, multorum linguarum præditum 182 epiſtolæ idioma callere.187. tractatam rem noſcere 188. ſcribentis manu epiſtolam habere 189. orthographiam callere. 183.
Interpretem cum aperta ſcripti demonſtratione fallere 337
Involucrum ſub involucro latens 169
Joannes Trezzes de ſcytala, de aſtu occultandi. 545.547
Joſippi vafrities in epiſtolis mittendis. 17
Jovij libellus de inſignibus. 41
Iſidorus de notis. 1.7.536
Julij Cæſaris inſigne. 298
Jus recuperatorium quibus notis ſcriptum. 8
Juſtinianus è libris notas abolendas ſanxit. 8
Juvenalis de digitorum notis. 46. de columba internuntia. 178. de medio digito 33

K.

K K. quid notet. 8
K. literæ inventor. 190
K. litera rejecta ibid.
K. pro C. uſitata 8
K. nota damnationis. 8

L.

Labiis aliqua poſſe demonſtrari 32
Lacedæmoniorum ſcribendi aſtus. 34.53
Lac ficulneum quid in ſcribendo præſtet. 64. tithymali ibid.
Laërtius de notis Platonicis 289
Lamina feneſtrata occultans ſcripturam 140
Legulejorum notæ quæ. 7
Lepore incluſæ literæ. 174
Ligno occultas literas inprimere 552
Limniſcus 291

Linus de Philoſophia allegoricè ſcripſit. 20
Λ. nota pueritiæ 10
Liquidæ conſonantes 192
Literæ accidunt tria 71. albæ in nigra charta 555. apparentes celatarum numerum demonſtrantes. 332. aquis immerſæ apparentes 65. Baltheo celatæ 552. Cani incluſæ 175. capiti impreſſæ 550. clandeſtinæ 53. conſpicuæ ut deliteſcant. 63. 65. corporis partibus demonſtratæ 52. cryſtallo inſcriptæ 555. deliteſcentes conſpicuæ 63. 65. Digitorum geſtu demonſtratæ 62. diu deliteſcentes noctu conſpicuæ 62. facibus demonſtratæ 43. Finales latinorum 204. filo deſcriptæ in ſurculo 547. frequentes & frequentiſſimæ 200 furtivæ quæ 1. Igne conſpicuæ fiant virides, nigræ, rubeæ 64. 65. in charta quomodo appareant 64. Indelebiles quomodo fiant 550. indicio facum quomodo monſtrentur. 43. in medio & principio dictionum occultæ 317. intercutaneæ 550. inviſibiles candelâ interjectâ conſpicuæ 67. 454. inviſibiles. 61. lacteæ apparentes. 551. lapidibus incluſæ 552. librorum ſectionibus occultatæ 548. ligno occultè impreſſæ 552. Linteo inſcriptæ. 554. literis interpoſitis occultæ. 52. loro inſcriptæ 549. luſoriis chartis occultæ. 548. marmore inſcriptæ occultè. 552. muſcariis latenter notatæ 548. nigræ igne viſibiles 554. numerum vocalium demonſtrantes. 332. otioſæ 106. ovo inſcriptæ 68 552. placentæ incluſæ. 174. pulvere legibiles 551. 555. quæ lumine candelæ vel ſyderis videntur 65 quæ prius non apparent ut videantur. 66. quas evitare poſſimus 89. quot ſint. 190. quomodo occultè ferantur 172. Raræ 200. 192. rubeæ igne viſibiles 554. ſacræ & communes Aegyptiorum 3. ſignificativæ abſconditæ. 317. ſonitu quomodo demonſtrentur 27. Tranſpoſitæ 556. multipliciter 558. in quincuncem

565. *cum clave,* 127. *vaginæ interius inſcriptæ.* 552. *Virides igne viſibiles* 554. *viſibiles vario modo.* 554
Literæ unde dictæ 55
Literæ uſuales maximè 42
Literarum contextus qualis 83. *diſtincta nomina.* 190. *diviſio* 191. 192 *figuræ* 80. 82. *Intervalla* 84. *lineamenta* 80. *Partes* 84. *Proportio in quibus conſiſtat* 84. *quæ frequentior in lectione occurrat* 200. *ſeries in occulta ſcriptura quomodo inveſtiganda* 194. *tranſpoſitio* 73. 75.
Literas occultandi modus 172. 173
Literis accidit, ordo, figura, poteſtas. 71
Literis tantùm tribus aliquid ſcribere. 112
Literatura ex quibus conſtet. 535
Lithargirij oleum 551
Lithargyrus ſcripturæ adhibitus. 66
Livius de Tarquinij ambage 35
Locutio Circulatorum 26
Loqui digitis 46. 48. . 50. 52. *per faces* 43. *per lyram* 27. *plagis.* ibid
Loro literas inſcribere. 549
Lucanus de literis Aegyptiorum 4
Luc. Anneus Seneca opus de notis ſcripſit. 6
Luculli vafricies. 176
Lupus inſidiarum literas deferens 15

M.

Macedonis inſigne 297
Marci Varronis ænigma de termino Deo 21
Macrinus notis abuſus. 13
Macrobius de digitis Jani 47
Magas ignibus rem ſignificat. 41
Mancinus de notis Aegyptiorum. 39

Manibus

Manibus rem occultè demonſtrari. 52
Manuenſes qui. 5
Marrhes cornice pro internuntia utebatur. 178
Marmori quomodo ſcribatur. 552. *incluſæ literæ* 173
Mathematici ſuas notas habent. 9
Medea Peliæ igne ſignificavit. 41
Mellis oleum. 551
Mercurius de philoſophia allegoricè ſcripſit. 20. *de hieroglyphicis.* 3
Metaphoricè loqui quid. 17. 18
Metonymia 19
Mharrhes Aegyptiorum rex cornice loco tabellarij uſus. 178
Militares notæ quæ 9
Militaris narratio nauticâ methaphorâ involuta. 18
Minotaurum Romani geſtabant, ejusq́; ſignificatio. 40
Mittere in digitos 50
Monoſyllabarum evitatio valet occultationi. 91
Mortis Hieroglyphicum. 296
Mundum quomodo depingebant Aegyptij. 58
Muſæus de philoſophia allegoricè locutus. 20
Muſcariis literæ tacitè inſcriptæ. 548
Muſicorum notæ quæ. 9. 292
Muſicis notis occultè ſcribere 335
Muta ſigna quæ 28. *mutis ſignis quomodo ſignificare poſſumus: & ab antiquis uſitata fuiſſe.* 35
Mutæ literæ quæ. 192
Myſtagogia Aegyptiorum 4

N.

Nare quid ſignificamus. 32
Nicearchi facetum dictum. 49
Nicephorus Gregora de nunciis. 581
Nicolai Drevicij in ſeribendo aſtus. 546

Nicolai cujusdam aſtus in ſcribendo. 554
Noctu igne ſignificare. 41
Noe ex arca columbam dimiſit. 582
Notæ nomen vagum variis rebus inſerviens 535
Notæ quæ 1. brevitatis cauſa & celeritatis in ſcribendo inventæ. 1.5.
Notæ aſpectuum 9. Aſtrologorum 8. chimicæ 9. Juris ab Juſtiniano ſublatæ 8. Militares. 9. Muſicorum, 9. 292. 335, Nullæ. 88. otioſæ & adjectitiæ. ibid. Planetarum 9. Platonis literis adſcriptæ 288. 289. zodiaci. 9
Notarum multiplex numerus valet occultationi 91
ſeries, numerus, contextus 194. Interpres. 181. & ſeqq.
Notarii qui. 1. 286. 536
Notariorum appellatio. 286.
Notis ſolùm ſex quatuorve ſcribere. 112. 115.
Notulæ pro dictionibus valent occultationi 92
Notulis muſicis literas demonſtrare. 335
Novaria igne annonæ carentiam ſignificabat. 27
Nullæ literæ quæ ſint. 88
Numejus Philoſophus. 24
Numerum digitis exprimere 48
Numerus inter duas vocales notas poſitas literas occulti ſcripti demonſtrat. 333
Nuncii clandeſtini 172. per aerem 176. per aquam ibid
Nuptiarum numerus 48
Nutum pro ſermone valere. 30
Nutus in mutis. 29

O

Obeliſci Seſoſtridis & Semnoſernei. 4
Obelo quando utebantur antiqui. 7
Obelus Platonis 89
Obſcurandi ſcripturam modi varii. 89. 90
Occultandi aſtus in pugillaribus 18

Occultè varii ſcribendi modi. 67
Occultandi aſtus in pugillaribus. 54
Occultandi aſtus in literis ſignificativis abſconditis. 317
Occultandi modus ubi ſyllabæ in dictionibus abſconduntur 320. quo ſyllabarum numerus literas demonſtrat 321. quo apertarum literarum numerus per tertiam partem deducitur 323. quo literarum numerus triplicato abſcondit. demonſt. 325. quo abſtruſarum literarum in ſeſquialtera proportione ſuperat 326. quo ſyllaba una aperti literam abſtruſi demonſtrat 328. quo dictionum ſyllabæ literarum occultarum numeros demonſtrant. 328. quo numerus ſyllabarum literarum numerum indicat 330. quo literæ apparentes celatarum numerum demonſtrant 332. ubi numerus inter duas vocales literas occulti ſcripti oſtendit 333. ubi vocales aperti ſcripti occultas celati literas oſtendunt. 334. per notulas muſicas 335. quo interpretem cum aperta ſcripti demonſtratione deludimus 337. Ubi verbum verbo redditur 338. per ſynonima 340
Ocioſæ literæ quæ. 88
Oculis occulta ſignificare. 80
Ollæ veſtigium obliterare 23
Ω millenarium numerum notat. 8
O pro V. antiquitus 91
Oraculum Apollinis dubium. 22
Ori Apollinis liber myſticus. 39
Orontes de digitorum numeris. 46
Orpheus de philoſophia allegoricè ſcripſit. 20
Orthographiæ contemptus valet occultationi. 146.198
Ovidius de aſportandis occultè literis 173. de digitorum literis 51. de literis apparentibus 94. de literis vino protractis 52. de loquela per digitos 51. de puella

nutibus loquente 34. de nunciis occultis 174. de ſuperciliis loquentibus 31. de Tarquinij facto 536. de verbis vultu ſignificandis. 30
Ovo incluſæ literæ 173
Ovo literas inſcribere. 68

P

Pedicare in fures Priapus minatur 79
Palamedis literæ quæ. 7.72
Paragraphi nota apud Græcos 291
Paucitas literarum valet occult. 89
P. dictionē inchoans quod conſonū juxta ſe habeat. 202
Pennis columbarum qui ſcribi poſſit. 549
Pergameno quomodo ſcribi poſſit. 549
Perieſtegmeno quando utebantur antiqui. 7
Perſennius Philargyrus notas notis addidit. 6. ejus nomen. 287
Perſius de litera Thau. 10
Perſei inſigne 298
Per Synonyma deſcribendi modus. 144
Phænices hieroglyphicis literis utebantur. 4
Pictura tacens opus. 29
Pierii Valeriani liber. 39
Pietatis hieroglyphicum 38
Placentæ incluſæ literæ. 174
Planetarum notæ. 9
Plato de philoſophia allegoricè locutus eſt. 20. de occultandis myſteriis 24. ejus libri notis inſigniti. 288. notæ quæ. 7
Plautus comœdiarum nomina in argumentis occultavit. 78
Plinius de vi ſuperciliorum. 30. & frontis. 30. de digitis Jani. 46. ſuccus titimali valet occultationi. 64. de avibus internunciis. 177

Plinii Junioris ſigillum 298
Plutarchus de notis antiquorum 4. *de ſcytala.* 54. *de prænominibus Romanorum.* 7
Polynix ſphingem in Clypeo geſtabat. 40
Polyænus de literis cerâ obductis 546
Polybius de occultè ſcribendo 42. 537. 538
Polycretes fœminæ aſtus. 173
Pomo incluſæ literæ 173
Pompei magni inſignia 40. 298
Pontanus de aſpiratione. 186
PP. antiquis uſitatum 92
Prænomina notis antiqui ſcribebant. 7
Priapi occulta locutio 79
Priſcianus de prænominibus Romanorum 7
Probi Grammatici libellus de occulta ſcriptura 57
Ptolomaida oppugnata 179
Puella amanti quomodo loquatur 51
Puella impudica apud Ennium ibid.
Pueri & mulieres quomodo occultè ſcribant. 123
Pugillariis literas celare 54
Pulvere in die ſignificatur. 41
Pytagorici occultè locuti. 20. *ſymbola.* 22

Q.

Q. numero literarum exempta 191. *quando ſublata.* 195
Quintilianus de generibus figurarum loquendi. 17. *de figuris corporis.* 30. *de litera X.* 95
Quomodo ſcribatur in ligno. 552

R.

Raræ conſonantes 192
Ratio uſus tabularum continuati ſcripti. 275
Ratio uſus tabularum ſcripti Rotæ 266
Recuperatorium jus 8

Regula

Regulæ quibus ſimplex permutatæ figuræ modus deprehendatur. 193
Regulis quomodo uti debemus interpretandi ſimplicis permutatæ figuræ modos 206
Regulæ, quibus conſonantes à vocalib. dignoſcantur. 196
R. in dictionis initio cum quo conſono jungatur. 202
Romani in vexillis minotaurum pingebant. 40
Rotæ conſtructio qualis. 93. 94. *cum otioſis literis figura.* 104. *indiſſolubilis figura.* 109. *inſtrumentum quomodo utendum.* 99. *Schema.* 98. *ſcribendi error quomodo deprehendatur.* 101
Rota ſcriptum aliud otioſis literis involutum quomodo deprehendatur. 247. *aliud otioſis literis involutum quomodo interpretetur.* 249. *continuatum interpretandi exemplum.* 245. *continuatum quomodo deprehendatur.* 245. *continuatum quomodo interpretetur.* 246. *continuatũ valet occultationi.* 102. *dolis & fallaciis occultare.* 103. *otioſis characteribus involutum aliud interpretandi exemplum.* 251. *otioſis characteribus involutum quomodo deprehendatur.* 247. *et interpretetur.* 249. *otioſis literis obſcurari.* 103. *quibus regulis depræhendatur.* 230. *quomodo indiſſolubile fiat.* 107. *quomodo interpretetur.* 230
Rotwelſche Sprach. 26

S.

Sagitta cum ave, rana & mure Dario miſſa. 36
Sagittis incluſæ literæ. 176. 177
Saladini eventus in aſportandis literis. 179
Saulius literam K adjecit. 190
Schemata quæ. 17
S C. initiales loco I. Appuli pronunciant. 186
S C. quid notent. 92
Scriben-

Scribendi modus inviſibilis. 61

Scribendi modus conjunctus & continuus. 87. *infinitis characteribus.* 116. *per bracteam perforatam.* 140. *per chartam oleo pellucidam.* 144. *per involucrum involucro latens.* 169. *per verba ſynonyma.* 144. *per tranſpoſitionem literarum.* 62. 75. *qui ſyllaba una aperti literā abſtruſi demonſtret.* 328. *qui non paucas literas detrahit.* 322. *qui literas tripartito aſcendit.* 325. *numerus apertarum abſtruſarum in ſeſquialtera proportione tranſcendit.* 326. *demonſtret literas occultas.* 330. *quo dictio una alteram ſignificat.* 136. *rudibus hominibus aptus.* 123. *tribus tantùm literis.* 112. 114

Scribendi occultè mos apud veteres. 57. *tritus.* 123

Scribendi ratio in quibus verſetur. 80

Scriptio circularis. 93

Scripti continuati exemplum. 121

Scripti obſcuritas in quibus conſiſtat. 53. *otioſis characteribus involutum judicium.* 124. 226. *orbicularis continuati indagatio.* 243. *exemplum.* 245. *orbicularis compoſiti modi.* 246. 249. *orbicularis ſimplicis enodatio.* 230. 241. *orbicularis exemplum interpretatum.* 237. *perperam partes enucleare.* 223

Scripti prius doli ſpecies attendenda. 184

Scriptum continuatum quomodo diſtinguatur. 217

Scriptum quod clave claudatur quomodo fiat. 130

Scriptura aperta interpretem deludat. 334. *in capite ſervi.* 56. 59. 175. *in ovo.* 68. *Vide Literæ.*

Scytala cujuſmodi & quæ fuerit. 54. 299. *ejus deſcriptio & ſignificata.* 544

Scytalæ ſcribendi modus arguitur. 58

Scytæ tacitâ ambage Perſas admonent. 36

Σημεῖον *Græcorum.* 536

Sen. iva-

Semivocales. 191. 192
Semivocalia ſigna. 27
Semnoſernei obeliſcus. 4
Seneca notas auxit, & opus collegit. 6
Sermo ſub alio occultetur. 25
Serpens revolutus mundi hieroglyph. 28
Seſoſtridis obeliſcus. 4
Sexagenarius numerus viduis dicata. 48
Sibyllæ Erythreæ de Christo carmen. 76
Sibyllarum vaticinia. 22
Sicilicum Platonicum. 289
Sigillum quomodo mentiatur. 582
Signa capitis. 30. *cervicis.* 32. *colli. ibid. digitorum.* 32. 33. *frontis.* 31. *Genarum. ibid. Humeri, labiorum, manuum.* 32. *Nutus oculorum.* 30. *ſupercilii, vultus.* 30
Signa muta. 29. *ſemivocalia.* 27. *vocalia.* 17
Signa quotuplicia. 16
Signa Zodiaci. 9
Simonides literarum græcarum inventor. 72
Simplicis occulti ſcripti permutatæ figuræ exemplum. 209
Simplex cur ſcribendi modus dicatur. 84
Simplex occultandi modus. 85
Simplex ſcribendi modus dolis et fallaciis occultandi. 86
S. in dictionis principio cum quo conſono copuletur. 202. *nullam poſt ſe ſtatim patitur aſpirationem.* 201. *pro R apud veteres.* 91
Sinon rem igne ſignificat. 41
Σκυτάλη *ſcripti genus.* 54
Socrates de occultandis myſteriis. 24
Soin Aegptia urbs. 4

Solo-

Solomon de digitorum literis. 51
Somni portæ quæ. 20
Soſipater de prænominibus Romanorum. 7
Sphingis ænigma. 21
Stegenographia Trithemii. 538
Suetonius de Tito. 6. *de notis Cæſaris.* ibid.
Suniator in pœnas incidit notis malè conſilium occultaſſe. 13
Superciliis quomodo ſignificemus. 39
Supercilium pro faſtu. 31
Surculo filo involuto ſcribere. 547.548
Syllabæ abſconditæ in dictionibus. 320. *dictionum occultarum literarum numerum demonſtrantes.* 320
Syllabarum numerus literarum numerum monſtrans. 330. *tranſpoſitio in dictione valet occultationi.* 26
Syllaba una aperti literam abſtruſi demonſtrans. 328
Symbola Pythagoreorum. 28.
Synonima in occulta ſcriptura. 146
Synonimorum tabula. 340.341. & ſeqq.

T.

Tabella ad facibus literas demonſtrandas. 44. *tabellæ variatæ per numerum literarum.* 149
Tabulæ dictionum ſcripti rotæ. 111
Tabulæ dictionis continuati ſcripti. 275. *orbicularis ſcripti ratio.* 279
Tabulæ dictionis ſimplicis permutationis. 256
Tabula gradibus formata. 121
Tamerlanus tacitis ambagibus locutus. 36
Tarquinius muto ſigno nuncio locutus. 35
Tauroſthenis victoria per aves nunciata. 177
Temporis character. 58
Terentius de fronte. 31

Terminus

Terminus deus apud Varronem. 21
Thav litera philoſophica. 292. *ſalutaris nota.* 10
Thauroſtenis purpurata columba. 178
Theagenes, & Chariclia ſignis loquebantur. 544
Theodectes Phaſelites de nomine Theſei. 317
Theophraſtus de literis occultandis. 17
Thraſybulus muto ſigno proceres civitatis necandos indicat. 36
Tibullus de notis vino protractis. 52
Timoxenus pœnas ſumit literas non occultaſſe. 12
T. in dictionis initio quam conſonantem juxta ſe habeat. 202. *nota militaris.* 9. *pro D. apud priſcos.* 91
Titi Veſpaſiani inſigne. 40. *notis multa exprimebat.* 5
Tito, & Tiberio obfuit literas non occultaſſe. 12
Titus Veſpaſianus notis multa exprimebat. 5
Θ mortis nota. 9. 10
Tractatæ rei confert cognitio interpreti. 188
Tranſpoſitione literarum occultè ſcribitur. 72. *ſine ſuſpicione.* 73. *ſcriptum ut indiſſolubile fiat.* 127
Trigenarius numerus nuptialis. 48
Triphonis ſolertia. 28
Trithemii in ſcribendo ſolertia. 144. *locus obſcurus.* 299
Trogus de Suniatoris hiſtor. 13
Trophæi hieroglyphicum. 295
Tullius Tiro reperit notas. 6
Tyrii græcarum literarum inventores. 72

V.

Valerius Probus de notis. 6
V. conſoni vim obtinens. 219
Vegetius de tribus ſignis. 16
Verba permutatis & additis ſyllabis occultare. 26. *quomodo pictura exprimamus.* 25

Verbi

Verbi ejuſdem repetitio valet interpretationi. 81
Verbum verbo reddere in occulta ſcriptura. 338
Vergilianum ænigma. 21
Vergilii ſomni portæ. 20. *de Sinonis ſigno.* 42
Verſus recurrentes. 79
Veſpaſianus notis utebatur. 5
Viciſſitudinis hieroglyphicum. 39
Viduarum numerus. 48
V. in L. commutant Veneti. 186
Vino ſcribere. 52
Virginitatis numerus. 49
Vite aliquid exprimere. 570. & ſeqq.
Vitruvius de Triphone. 28
Unguibus aduncis inſtructum. 23
V. nota veterum. 290
Vocabula rerum deflexa. 189
Vocales quæ. 191
Vocales quæ dictionem conſtituunt. 198
Vocalia ſigna quæ 17
Vocalis in medio geminata oſtendit præcedentem & ſequentem conſonam. 199
Vocalis rariſſimè poſt quartum conſonum. 197
Vocalium quæ frequentius dictiones inchoare ſoleat. 205
Vocalium inveſtigatio in occulta ſcriptura. 194
Vocalium poteſtas quibus ſignis aucupetur. 203
Uſuales literæ. 322
Uſus alieni ſermonis qualis. 24
Utribus incluſæ literæ. 176
Vultu quæ ſignificare poſſimus. 30

X.

X. litera ſuperflua. 95

X. pro SC. 7.8
X, quando è literarum numero ejecta intelligatur. 1
X. quod ſignificet. 2

Y.

Y, græcum ſuperfluum. 191. *quando è numero literarum ſublatum.* 195

Z.

Ziphera vulgo quæ.
Z. pro SS. 7.89
Z. quomodo deeſſe deprehendatur. 195

FINIS.

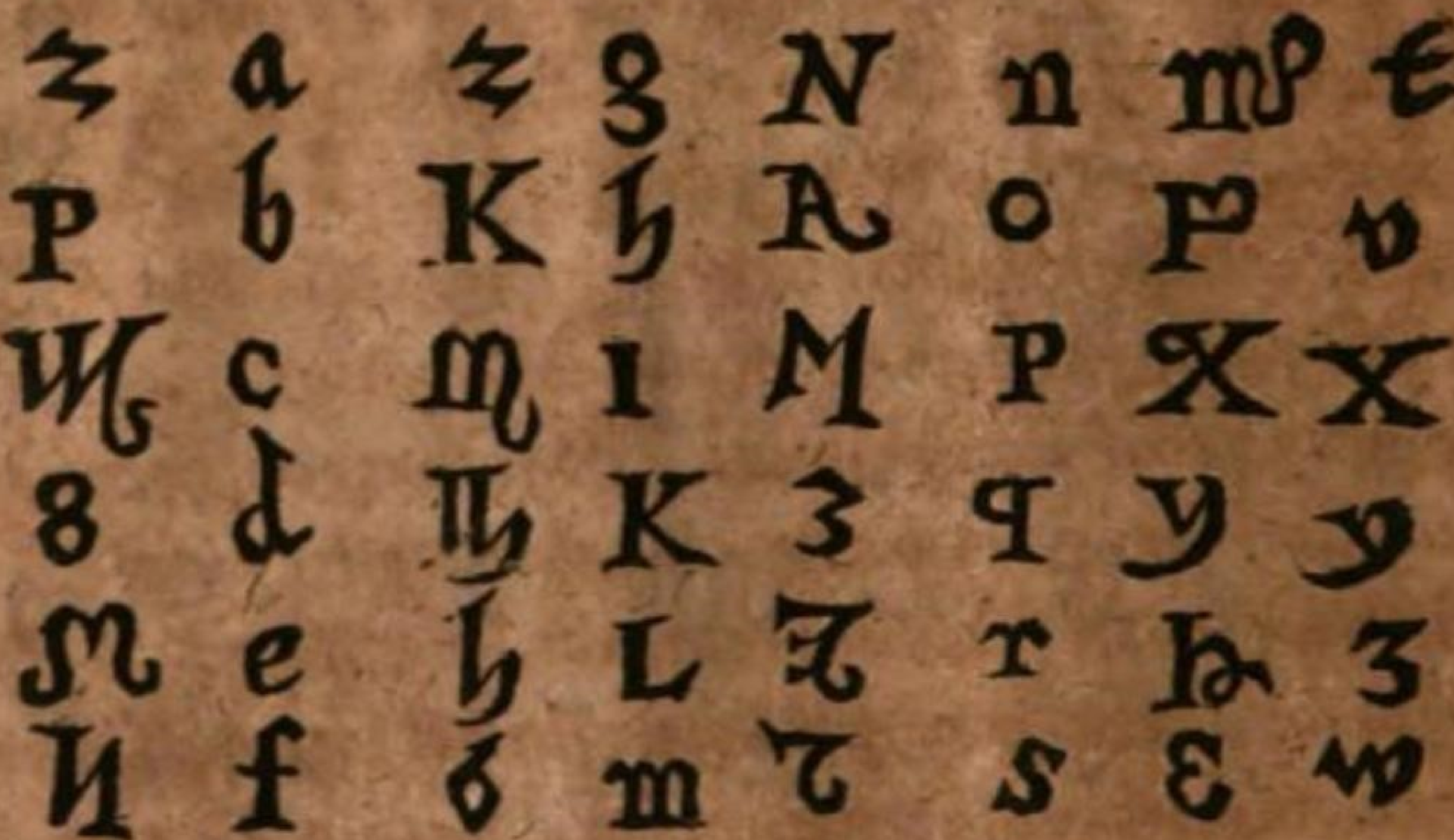

N°. 3.

Hichus iſte Francus cum Marcomero de Scythiæ finibus ad oſtia Rheni venit in Germaniam, & in ſupplementum linguæ Germanicæ hos characteres dicitur inueniſſe, qui & ſatis cum ea in pluribus conuenire videntur. Faramundus etiam Rex Francorum in Germania poſt Marcomerum, qui gentem introduxerat, quadrageſimus tertius, & obijt anno Dominicæ natiuitatis quadringenteſimo viceſimo ſexto, cum exploratores ſuos gratia inuadendi miſiſſet per Galliam, talibus eos iuſſit ſcriptitare characteribus.

Præter illud quod in principio huius libri ſexti poſuimus alphabetum Nortmannorum, etiam quod ſequitur apud Bedam exaratum inuenimus, quod literis commendamus.

Ea

Ex Latinis quoque literis multiplicia fiunt alphabeta cum vel in numerum redacta iuxta exemplar quod in præcedente libro quinto tradidimus, vel aliter Nortmannorum imitatione cum Græcis literis etiam noſtris modum præſtant, ſecurißimè quodcunque voluerimus nunciandi. Ponamus conſequenter ad numerum & ordinem alphabeti noſtri vſualis, literas ipſas non vſualiter mutatas, & habebimus modum ſecretum & myſticum ſcribendi ſatis pulchrum & venuſtum conſuetudine confirmatum. Alius eſt autem iſte modus numerandi ab eo quem in libro quinto poſuimus, & propoſito noſtro magis conueniens.

a	1	l	30	v	500	f9	7000		
b	2	m	40	x	600	g9	8000		
c	3	n	50	y	700	h9	9000		
d	4	o	60	z	800	i9	10000		
e	5	p	70	w	900	k9	20000		
&	6	q	80	9	1000	l9	30000		
f	7	r	90	b9	2000	m9	40000		
g	8	ꝛ	100	c9	3000	n9	50000		
h	9	ſ	200	d9	4000	o9	60000		
i	10	s	300	e9	5000	p9	70000		
k	20	t	400	&9	6000	q9	80000		

His cum noſtris literis numerandi principijs rectè intellectis, facilè iam erit numerum ad quamlibet deducere progreßionem, quemadmodum in præcedente libro ſatis patet oſtenſum. Iam nunc alphabetum ex his ordinemus.

a	1	a	f	7	g	ic	13	n	ih	19	t
b	2	b	g	8	h	id	14	o	k	20	v
c	3	c	h	9	i	ie	15	p	ka	21	x
d	4	d	i	10	k	i&	16	q	kb	22	y
e	5	e	ia	11	l	if	17	r	kc	23	z
&	6	f	ib	12	m	ig	18	s	k	24	w

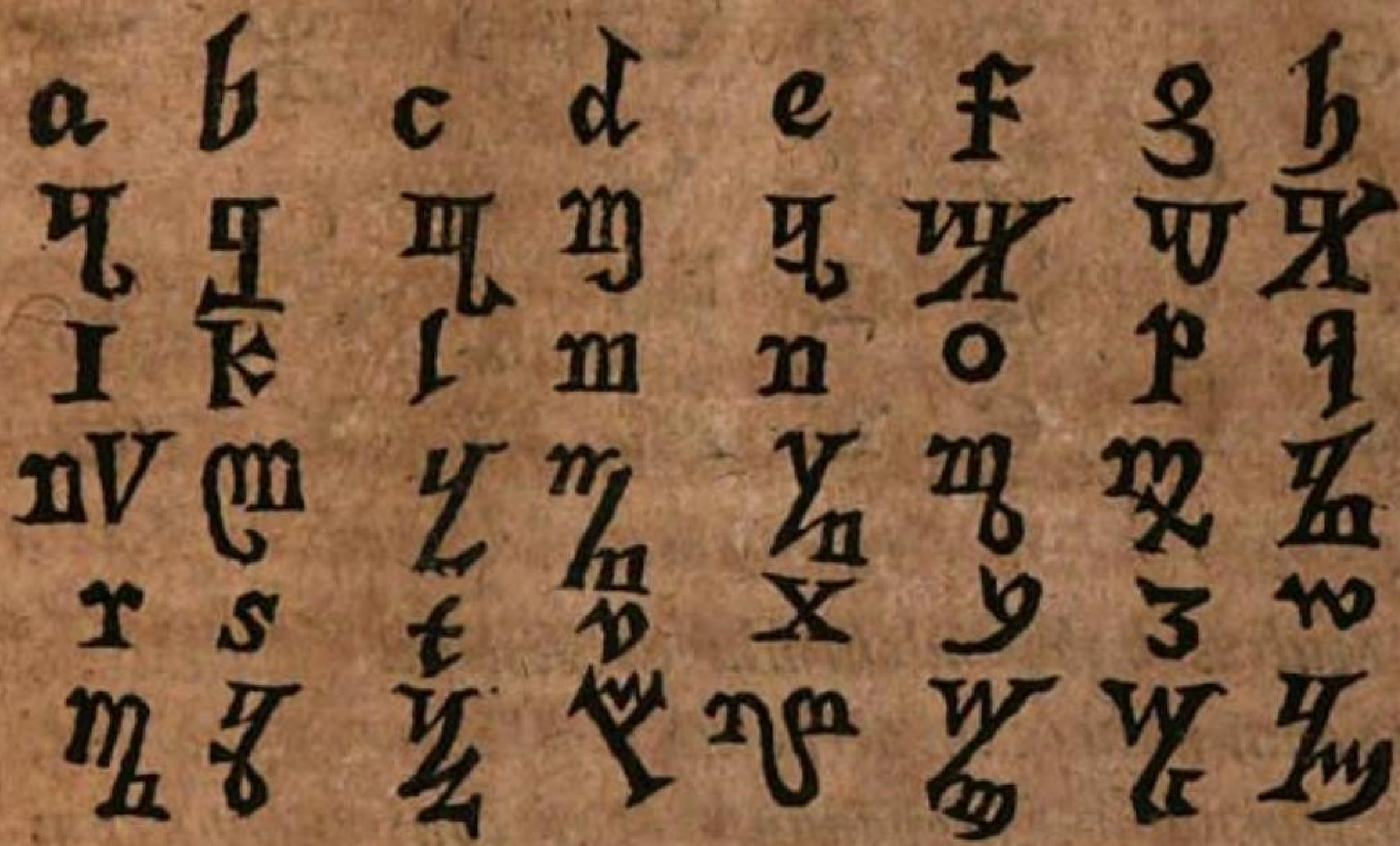
Habes iam ex Latinis literis alphabetum peregrinum, quale vt ſupra diximus olim ſibi ex Græcis fecerunt Nortmanni, cum quo induſtria neceſſaria obſeruata ſecurè ſcribes amico adinuentum ſcienti quodcunq; pro tempore volueris. Subijciamus & aliud quod magis tutum iudicamus.

a	o	g	t	n	c	t	m
b	p	h	y	o	a	v	M
c	q	i	v	p	u	x	e
d	r	k	w	q	z	y	&
e	i	l	x	r	g	z	n
f	s	m	z	s	o	w	N

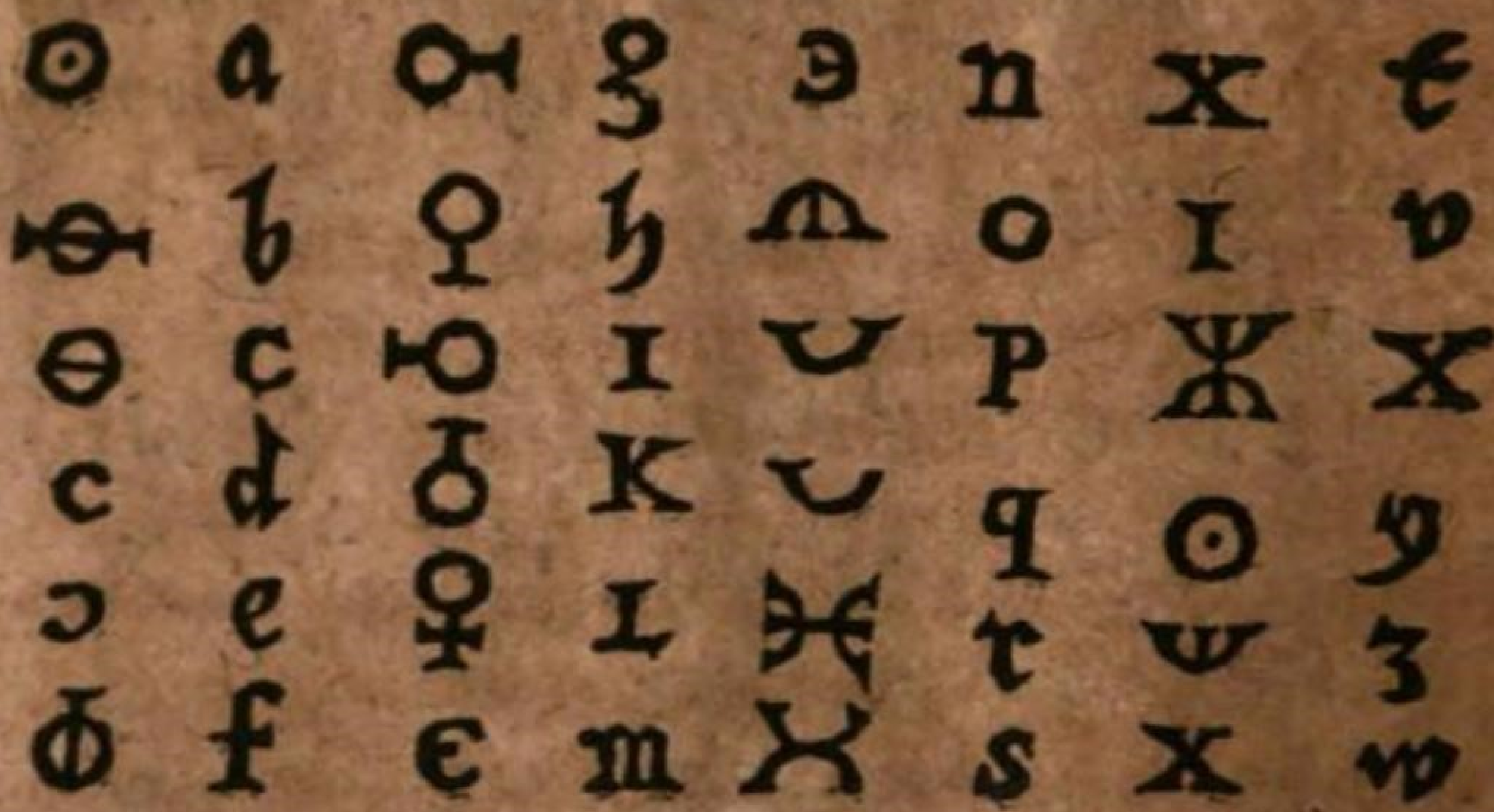
Quamuis in Latino ſermone k y & w non ſit nobis opus, quia tamen k & w in Germanico vtimur, ad numerum quartum atque viceſimum deduximus alphabetum etiam iſtud protrahendum. Poteſt autem & iſte ſcribendi modus ad placitum multipliciter variari. vig. mgoc9uag vq va cizx vmmigog Mz Mmr vqm Mzi9m vcugiqiricm vp M9 iuxta voluntatem omnis ſcribentis.

Sequi-

Sequitur aliud alphabetum Honorij cognomento Thebani, cuius miniſterio ſuas in magicis fatuitates abſcondit, ſicut Petrus de Apono teſtatur in ſuo maiore libro quarto.

Reperi & aliud cuiuſdam alchimiſtæ confictum nouiter alphabetum, quo in ſuis arcanis vti conſueuit occultandis, æſtimationem faciens artis ſuæ magnam, quæ parum in ſe continet præter verba. Alchimia enim à pluribus amatur, & caſta eſt.

Multas habet alchimia domeſticas familiares, quæ dominam ſuam perpetua vigilantia cuſtodiunt, ſeq́ʒ eius nomine ſupponunt, vt eam conſeruent à commercio tot importunè amantium tempore ſempiterno intactam. Vanitas, fraus, doloſitas, deceptio, ſophiſticatio, cupiditas, falſitas, confidentia mendax, ſtultitia, inopia, paupertas, deſperatio, fuga, proſcriptio, & mendicitas pediſſequæ ſunt alchimiæ, quæ dominam ſimulantes amatam eam inuiolatam cuſtodiãt, & ſemetipſas illius quæſitoribus pecunioſis, auaris, cupidis & fatuellis libenter proſtituunt.

DE

DE NOTIS ET MIRABILI MODO SED NIMIS LABORIOSO SCRIBENDI M. T. Ciceronis, & poſt eum S.Cypriani Epiſcopi & Martyris.

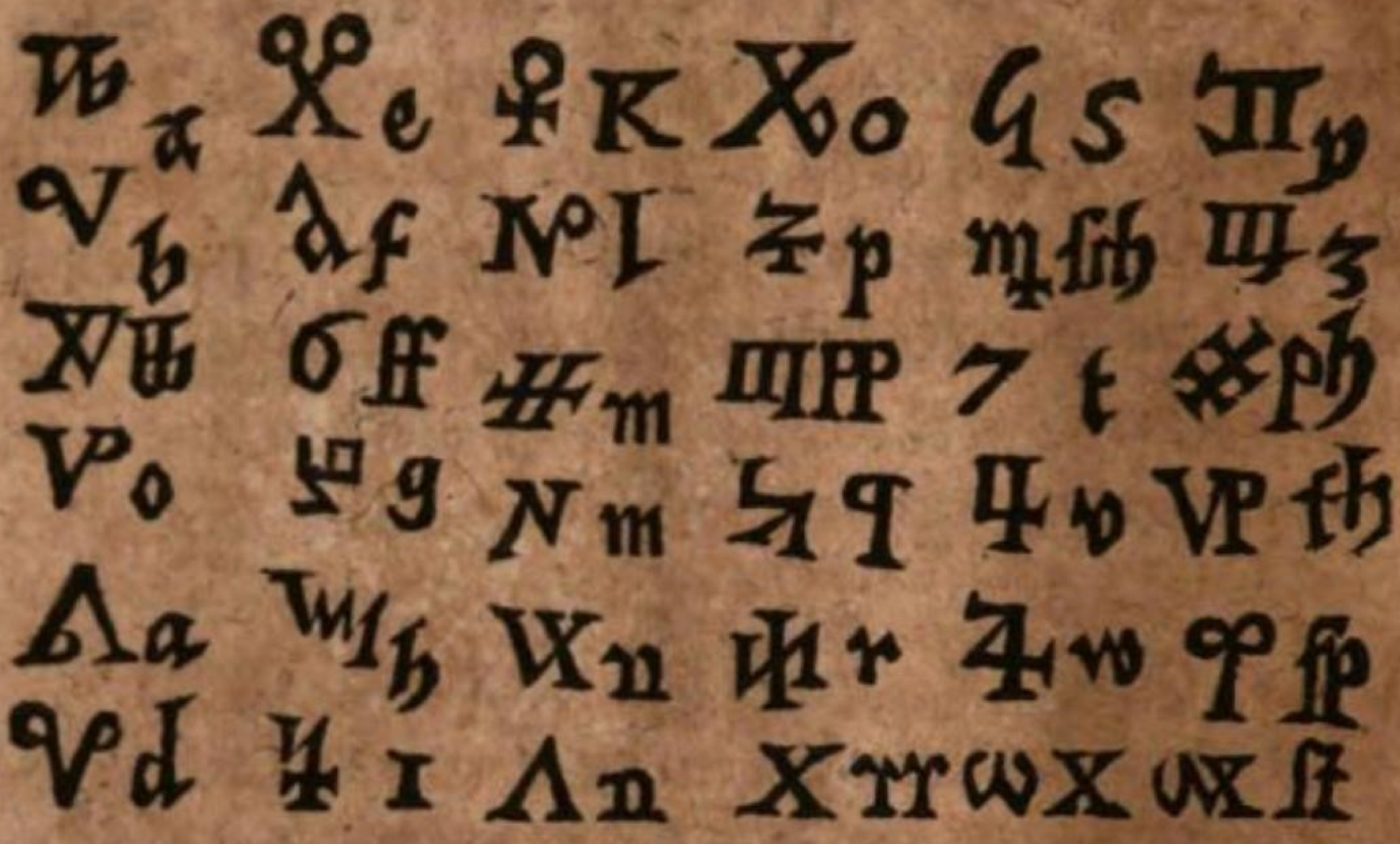
MARCVS Tullius Cic. facundus Romanorum orator librum ſcripſit non paruæ quantitatis notarum, quem S. Cyprianus Carthagineſium Præſul & Martyr, multis & notis & dictionib. ampliauit, adijciens vocabula Chriſtianorum vſibus neceſſaria, vt opus ipſum fieret non ſolum vtile paganis, ſed multo magis etiam fidelibus. Rarus eſt codex & à me ſemel duntaxat repertus, viliq; precio emptus. Nam cùm anno Dominicæ natiuitatis milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſexto bibliothecas plures librorum amore perluſtrarem, reperi memoratum codicem in quodam ordinis noſtri Monaſterio, nimia vetuſtate neglectum, proiectum ſub puluere atque contemptum. Interrogaui abbatem doctorem iuris quanti illum æſtimaret: Reſpondit S. Anshelmi parua opuſcula nuper impreſſa illi præferrem. Ad bibliopolas abij, quoniam in ciuitate res contigit metropolitana, poſtulata Anshelmi opuſcula pro ſexta floreni parte comparaui, abbati

& monachis gaudentibus tradidi, & iam prope in-
ritum actum codicem liberaui. Decreuerunt enim
pergameni amore radendum. Biennio fermè poſt hæc
eques Argentinam in cauſis ordinis mei aſcendi ad-
miſſusq́ per Ioannem Keiſersbergium inſignem loci
concionatorem in bibliothecā maioris Eccleſiæ, Pſal-
terium reperi totum ijſdem Tullij & Cypriani notis
exaratum, aureisq́ capitellis decentiſsimè ſcriptum.
Superſcriptio autem ab ignaro myſterij talis fuerat
extrinſecus poſita: Pſalterium in Armenica lingua.
Doctorem adhibui, falſitatem oſtendi, ita reſcriben-
dum admonui: Pſalterium notis Ciceronianis deſcri-
ptum. Quod fecerit nec ne, incertum habeo, quoniam
ad eam bibliothecam poſtea non ſum reuerſus. Vt
videas Lector formam Ciceronis notandi
paucas ſubijcere notas ſta-
tuimus.

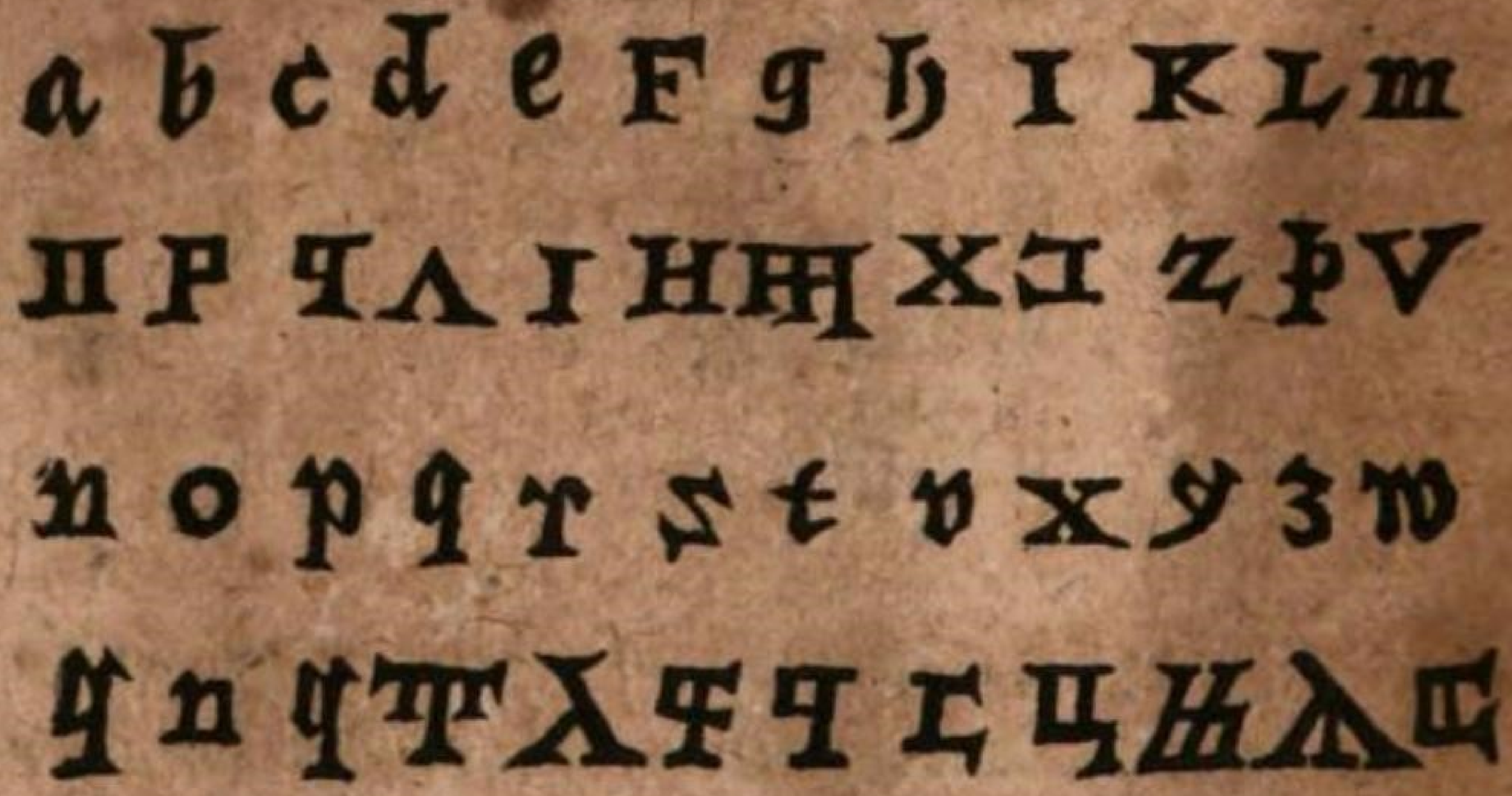
appro-

approbat	modeſtus	epiſtola
comprobat	immodeſtus	litera
improbus	modicus	literæ
probus	immodicus	ſyllaba
probitas	commodus	tempus
improbitas	incõmodus	per tempus
probabilis	accõmodat	per idẽ tẽpus
reprobat	in modum	temporalis
modus	admodum	extẽporalis
modulus	quẽadmodũ	homo

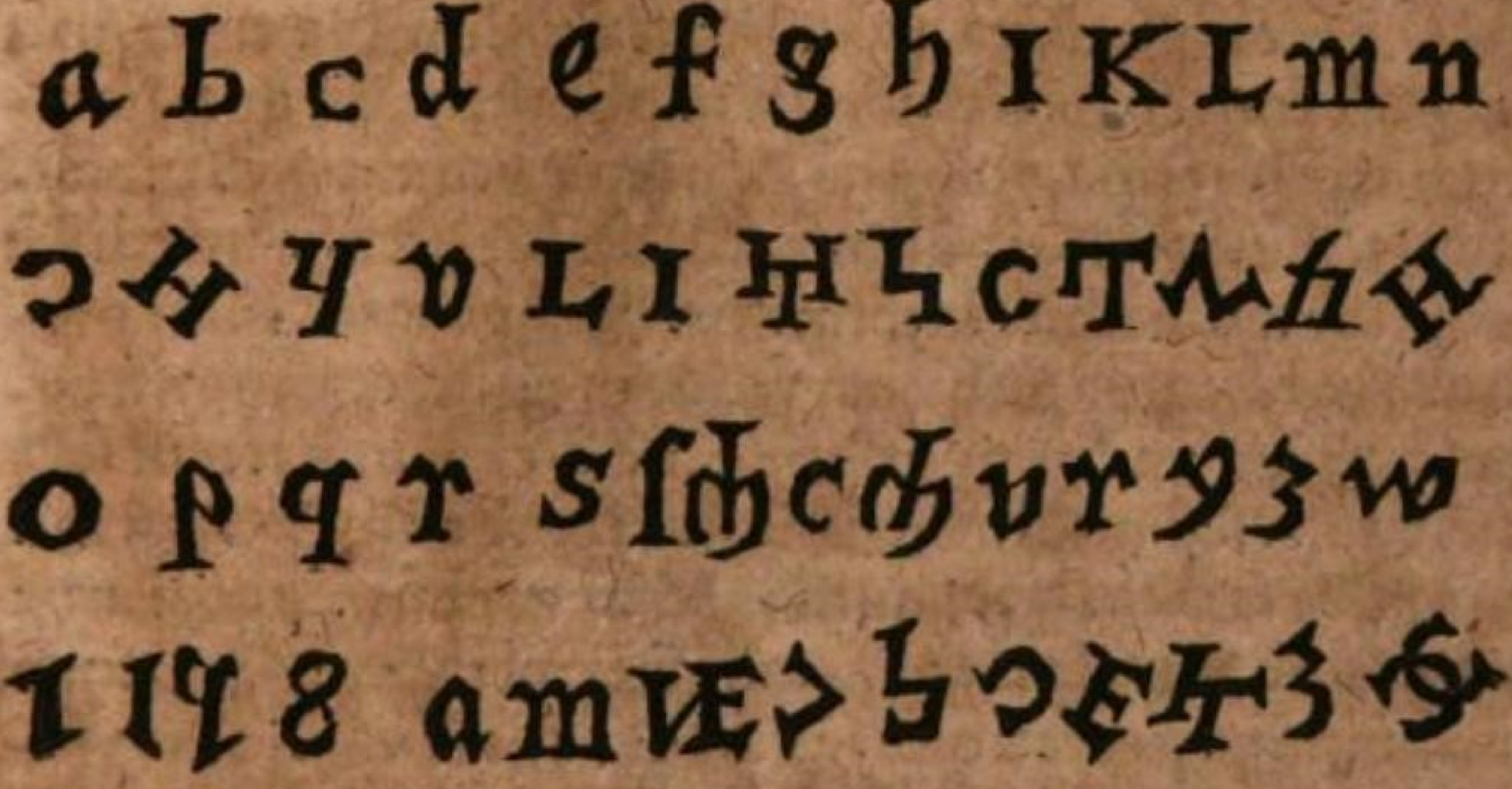
Memoriam poſtulat iſte modus ſcribendi magnam, & laborem legendi penitus ingentem, vbi quilibet character aut dictionem ſignificat integram, aut ſyllabã vltimam, ſiue partem orationis aliquam ad compoſitionẽ totius idoneam. Obmiſſis igitur notis omnibus, alphabetum trahamus ex paucis.

Poſſent & alia plura ex notis Ciceronis noua formari alphabeta, quorum extractionem arbitrio volentis permittimus agendum. Liber etenim copioſus eſt, & notas continet multas, à ſe inuicem notabiliter diſcrepantes, quæ omnes ſeruiunt ſcribentibus.

Hoc fuit alphabetum Iaimielis magni regis Articorum cognomento Megalopÿ viri ſapientiſſimi, quo vtebatur in arcanis, quod & ipſum pluraliter poteſt mutari. Cui & nos amore principis noſtrum ſubiecimus iſtud, in quo crebrius per tempora vſitatus facilior ſcriba fiet.

QVEMADMODVM ET NVMERIS ALIISQVE MVLTIS ET VARIIS MOdis tuto ſcribere poßimus qualibet ſecreta.

PVerilia ſunt iſta fateor, cum vnuſquiſq; pro ſuo captu & arbitrio plura venuſtiora poſſit confingere alphabeta quàm nos in volumine conſignauimus. Propterea ſcienter plura obmittimus, quæ ſimili ratione puerilia, vulgaris, & paruæ vtilitatis eſſe *iudicamus*. Pudebit nos olim veremur his nænijs intẽdiſſe animum vtilioribus intermiſſis. Sed parcant mihi precor lectores, quippe quem volũtas quidem propria retraxit ab his ſtudiis puerilibus, ne dicam in partem ſaltem vanis, ſed quorundam inſtantia vt ea ſcriberem me compulit amicorum, quibus id negare nec potui nec debui ſine iniuria neceſſitudinis contractæ. Quorum nihilominus precatione inductus, etiam *capitulum* ſequens me oportuit *præſcriptis connectere*, & pro literis numeros *collocare*. Varios enim atque multiplices ſcribendi modos, veteres ob numerorum figuras collocarunt, quibus adinuentione ſubtili arcana *ſua tuto* in alterutrum tranſmiſerunt. Precibus itaq; amicorum perſuaſi, paucos ex multis in fine huius *libri ſexti* modos poſuimus, quibus iter ad notitiam aliorum pateat neſcientibus. Nam ſi quem iſta ſcire delectat, facilè poterit ab eis cognitis ad altiora conſcendere, & modos inuentos multiplici viciſſitudine pro ſuo arbitrio variare. Pro cuius rei principio tabulam poſuimus ſub *or*chemate, quæ lectione variata in modum crucis *alpha*beta in ſe continebit ſex & nonaginta.

Vide Tab. fol. 605. hoc ſigno notat.

⁂ (:) ⁂

A
b
c
d
e
f
g
h
i
k
l
m
n
o

Secun

Prima tabula expanſionis anomalæ.

a	w	25	w	m	49	w	z	73	b	c	97	d	e	121
b	z	26	a	l	50	z	b	74	c	d	98	e	f	122
c	y	27	z	k	51	y	y	75	d	e	99	f	g	123
d	x	28	b	i	52	x	c	76	e	f	100	g	h	124
e	u	29	y	h	53	u	x	77	f	g	101	h	i	125
f	t	30	c	g	54	t	d	78	g	h	102	i	k	126
g	s	31	x	f	55	s	u	79	h	i	103	k	l	127
h	r	32	d	e	56	r	e	80	i	k	104	l	m	128
i	q	33	u	d	57	q	t	81	k	l	105	m	n	129
k	p	34	e	c	58	p	f	82	l	m	106	n	o	130
l	o	35	t	b	59	o	s	83	m	n	107	o	p	131
m	n	36	f	a	60	a	g	84	n	o	108	p	q	132
n	m	37	s	n	61	b	r	85	o	p	109	q	r	133
o	l	38	g	o	62	c	h	86	p	q	110	r	s	134
p	k	39	r	p	63	d	q	87	q	r	111	s	t	135
q	i	40	h	w	64	e	i	88	r	s	112	t	u	136
r	h	41	q	z	65	f	p	89	s	t	113	u	x	137
s	g	42	i	y	66	g	k	90	t	u	114	x	y	138
t	f	43	p	x	67	h	o	91	u	x	115	y	z	139
u	e	44	k	u	68	i	l	92	x	y	116	z	w	140
x	d	45	o	t	69	k	n	93	y	z	117	w	a	141
y	c	46	l	s	70	l	m	94	z	w	118	a	b	142
z	b	47	n	r	71	m	w	95	w	a	119	b	c	143
w	a	48	m	q	72	n	a	96	a	b	120	c	d	144

Orchemata non expandimus cauſa nos mouete rationis, quia cum ſua progreſſione longius euagetur labor mentem perterruit immenſus. Vnitatem quoque non locantes conſilio pertranſiuimus, quam præponere noſtris adinuentis per ordinem temerarium iudicamus. Nam ex illis quæ iam exempli cauſa oſtendimus, qui eſt intellectu idoneus maiora facilè conſequetur. Omnia ſeruiunt arcanis.

Secun-

Secunda tabula expanſionis anomalæ.

A	2	24	A	3	4	A	5	1	A	6	7	A	8	9	A	10	11
b	3	23	b	4	5	b	6	3	b	7	8	b	9	10	b	11	12
c	4	22	c	5	6	c	7	2	c	8	9	c	10	11	c	12	13
d	5	21	d	6	7	d	8	4	d	9	10	d	11	12	d	13	14
e	6	20	e	7	8	e	9	6	e	10	11	e	12	13	e	14	15
f	7	19	f	8	9	f	10	5	f	11	12	f	13	14	f	15	16
g	8	18	g	9	10	g	11	8	g	12	13	g	14	15	g	16	17
h	9	17	h	10	11	h	12	7	h	13	14	h	15	16	h	17	18
i	10	16	i	11	12	i	13	10	i	14	15	i	16	17	i	18	19
k	11	15	k	12	13	k	14	9	k	15	16	k	17	18	k	19	20
l	12	14	l	13	14	l	15	13	l	16	17	l	18	19	l	20	21
m	13	13	m	14	15	m	16	11	m	17	18	m	19	20	m	21	22
n	14	12	n	15	16	n	17	12	n	18	19	n	20	21	n	22	23
o	15	11	o	16	17	o	18	14	o	19	20	o	21	22	o	23	24
p	16	10	p	17	18	p	19	16	p	20	21	p	22	23	p	24	25
q	17	9	q	18	19	q	20	15	q	21	22	q	23	24	q	25	26
r	18	8	r	19	20	r	21	18	r	22	23	r	24	25	r	26	27
s	19	7	s	20	21	s	22	17	s	23	24	s	25	26	s	27	28
t	20	6	t	21	22	t	23	21	t	24	25	t	26	27	t	28	29
u	21	5	u	22	23	u	24	20	u	25	26	u	27	28	u	29	30
x	22	4	x	23	24	x	25	23	x	26	27	x	28	29	x	30	31
y	23	3	y	24	25	y	26	22	y	27	28	y	29	30	y	31	32
z	24	2	z	25	26	z	27	24	z	28	29	z	30	31	z	32	33
w	25	1	w	26	27	w	28	25	w	29	30	w	31	32	w	33	34

Regulam orchematis obſeruare qui voluerit, modum ſcribendi pariter & legendi quæ ſunt arcana facilem & promptum habebit. Qui verò tranſgreditur normam artis, habebit cum voto laborem.

Singu-

♈		♉		♊		♋		♌		♍	
A	6	A	7	A	8	A	9	A	10	A	11
b	7	b	8	b	9	b	10	b	11	b	12
c	8	c	9	c	10	c	11	c	12	c	13
d	9	d	10	d	11	d	12	d	13	d	14
e	10	e	11	e	12	e	13	e	14	e	15
f	11	f	12	f	13	f	14	f	15	f	16
g	12	g	13	g	14	g	15	g	16	g	17
h	13	h	14	h	15	h	16	h	17	h	18
i	14	i	15	i	16	i	17	i	18	i	19
k	15	k	16	k	17	k	18	k	19	k	20
l	16	l	17	l	18	l	19	l	20	l	21
m	17	m	18	m	19	m	20	m	21	m	22
n	18	n	19	n	20	n	21	n	22	n	23
o	19	o	20	o	21	o	22	o	23	o	24
p	20	p	21	p	22	p	23	p	24	p	25
q	21	q	22	q	23	q	24	q	25	q	26
r	22	r	23	r	24	r	25	r	26	r	27
s	23	s	24	s	25	s	26	s	27	s	28
t	24	t	25	t	26	t	27	t	28	t	29
u	25	u	26	u	27	u	28	u	29	u	30
x	26	x	27	x	28	x	29	x	30	x	31
y	27	y	28	y	29	y	30	y	31	y	32
z	28	z	29	z	30	z	31	z	32	z	33
w	29	w	30	w	31	w	32	w	33	w	34

Singulis duodecim Zodiaci partitionibus alphabeta per numeros aſſignauimus ſingula, vt ſignum Arietis pro a, habeat zipheram numeralem 6. ♉, 7. ♊, 8. cancri, 9. ♌, 10. ♍, 11. & ita per totum alphabetum.

♎		♏		♐		♑		♒		♓	
A	12	A	13	A	14	A	15	A	16	A	[illegible]
b	13	b	14	b	15	b	16	b	17	b	[illegible]
c	14	c	15	c	16	c	17	c	18	c	19
d	15	d	16	d	17	d	18	d	19	d	20
e	16	e	17	e	18	e	19	e	20	e	21
f	17	f	18	f	19	f	20	f	21	f	22
g	18	g	19	g	20	g	21	g	22	g	23
h	19	h	20	h	21	h	22	h	23	h	24
i	20	i	21	i	22	i	23	i	24	i	25
k	21	k	22	k	23	k	24	k	25	k	26
l	22	l	23	l	24	l	25	l	26	l	27
m	23	m	24	m	25	m	26	m	27	m	28
n	24	n	25	n	26	n	27	n	28	n	29
o	25	o	26	o	27	o	28	o	29	o	30
p	26	p	27	p	28	p	29	p	30	p	31
q	27	q	28	q	29	q	30	q	31	q	32
r	28	r	29	r	30	r	31	r	32	r	33
s	29	s	30	s	31	s	32	s	33	s	34
t	30	t	31	t	32	t	33	t	34	t	35
u	31	u	32	u	33	u	34	u	35	u	36
x	32	x	33	x	34	x	35	x	36	x	37
y	33	y	34	y	35	y	36	y	37	y	38
z	34	z	35	z	36	z	37	z	38	z	39
w	35	w	36	w	37	w	38	w	39	w	40

In hac figura collocauimus reſtantium ſex ſignorum ſingula per numeros alphabeta, quemadmodum Latinorum literis per ordinem videntur ſubiecta, vt qui per ea voluerit, ſua myſteria velare tutius poſſit.

♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽
A 18	A 19	A 20	A 21	A 22	A 23	A 24
b 19	b 20	b 21	b 22	b 23	b 24	b 25
c 20	c 21	c 22	c 23	c 24	c 25	c 26
d 21	d 22	d 23	d 24	d 25	d 26	d 27
e 22	e 23	e 24	e 25	e 26	e 27	e 28
f 23	f 24	f 25	f 26	f 27	f 28	f 29
g 24	g 25	g 26	g 27	g 28	g 29	g 30
h 25	h 26	h 27	h 28	h 29	h 30	h 31
i 26	i 27	i 28	i 29	i 30	i 31	i 32
k 27	k 28	k 29	k 30	k 31	k 32	k 33
l 28	l 29	l 30	l 31	l 32	l 33	l 34
m 29	m 30	m 31	m 32	m 33	m 34	m 35
n 30	n 31	n 32	n 33	n 34	n 35	n 36
o 31	o 32	o 33	o 34	o 35	o 36	o 37
p 32	p 33	p 34	p 35	p 36	p 37	p 38
q 33	q 34	q 35	q 36	q 37	q 38	q 39
r 34	r 35	r 36	r 37	r 38	r 39	r 40
s 35	s 36	s 37	s 38	s 39	s 40	s 41
t 36	t 37	t 38	t 39	t 40	t 41	t 42
u 37	u 38	u 39	u 40	u 41	u 42	u 43
x 38	x 39	x 40	x 41	x 42	x 43	x 44
y 39	y 40	y 41	y 42	y 43	y 44	y 45
z 40	z 41	z 42	z 43	z 44	z 45	z 46
w 41	w 42	w 43	w 44	w 45	w 46	w 47

Attribuimus ſeptem Planetis alphabeta ſingula ex numeris poſt duodecim ſigna reſtãtibus. Et nota quando in oratione litera geminatur, non ſcribitur bis eius numerus, ſed ſemel & ſuperius punctuatur.

SExtum & vltimum Polygraphiæ noſtræ librum ad calcem Deo miſerante perduximus, in quo cum ſtellis errantibus ſermonem concludentes, in certis lectorem punctis præmonemus. Primò, vt quotiens alphabeto vtitur cuiuslibet ſigni vel planetæ, characterem ſiue notam eiuſdem prudenter apponat, geminæ vtilitatis gratia. Per hoc enim nimius labor aufertur amico Lectori, & manebit in ſecreto myſterium, dum induſtriæ quicunque ignarus, tabulam numeris ſcriptam & ſignorum vel planetarum characteribus prænotatam ad Aſtronomiæ rationem pertinere putabit, & nihil penitus myſterij latere ſuſpicabitur. Nam ea de cauſa non ab vnitate materiam officialem literis, ſed à diſtante ſuſcepimus, ne ſuſpicionis notam alicui præberemus. Prudentia nihilominus adhibenda eſt ſcriptoribus, quoniam Lector aſtutus, qui de ſuſpicione latentis tangitur, ſi officium vnius numeri deprehenderit, totum alphabetum facilè ſupputabit. Secundo memento quiſquis huius rei cupis eſſe ſagax operator, vt quotiens in dictione qualibet litera geminatur, vt ſæpius fit, non ſcribatur niſi ſemel & ſuperius puncto notetur. Vt exempli gratia, volo de alphabeto arietis ſcribere Ioannes, non duplico 18. quod eſt n, ſed ſcribo ſic 14. 16. 7. 18. 10. 23. vel abbas 6. 7. 6. 23. Ioannes, abbas, vt omnis nota ſuſpicionis auferatur. In ſimilibus cautela eſt ſimili agendum, quia niſi operator ſit induſtria præditus, noueritq́ ex paruis inuenire maiora,

iora, non erit idoneus cui hæc minima noſtra debeant aperiri. Non paßim omnibus omnia ſunt communicanda, maximè quorum ad bonum & malum eſt conuertibilis vſus. Ea nos conſideratione rationabiliter moti, plura in his ſex Polygraphiæ libris volentibus ſcire manifeſtè tradidimus, ſed multo plura ſub manifeſtis arcana latere permiſimus. Clauem deniq; totum enucleantem opus conſcripſimus, quemadmodum ſit in ſingulis metaphoris intelligendum, quam tamen quorundam conſilio domi latere iußimus, vt ſtudioſis materia non deſit exercendi memoriam, & reprobis auferatur cauſa ſciendi ea, quibus bene vti non ſunt voluntarij. Latent in ſingulis paßibus plura myſteria, & quanto ex his maiora inueneris, tanto reſtant ampliora inuenienda. Via paratur incipientibus, in qua proficientibus non erit difficile ſucceſſu temporis inuenire multa & rara & maxima. Hîc diſcet Latinè ſcribere, qui neſciebat, & cuncta voluntatis ſuæ myſteria ſermone prudenter inuoluere peregrino. Verum vt non ſua tantum intelligere queat myſteria, quæ inuoluit idiota, ſed apertum quoque ſermone cuius eatenus ſemper fuit ignarus, negotium eſt non magni laboris, ſi paraphraſtes noſtram in hoc volumine fuerit plenè aſſecutus intentionem. Latent enim ſub cortice nuclei Steganographiæ noſtræ iuſta ratione ſepulti, ne blatteronibus pateſcant indignis. Operæ denique fuerat precium vt opus alterum alteri non

*præiudicaret, ſed ius ſuũ vnicuiq; diſtribueretur in-
uiolatum. Anchoram poſt longam nauigationem fa-
tigati hîc ſalo ſub nomine Ieſu Chriſti Saluatoris fi-
delium infigimus viceſimaprima die menſis Martij,
Anno Dominicæ natiuitatis, milleſimo quingenteſi-
mo octauo, indictione Romanorum vndecima Pæapo
li Francorum orientalium ciuitate, quam &
Vvurciburg & Herbipolim
vocant.*

FINIS.

Digitized by Google